

## פתח דבר

יום א  
לחודש

י'זהרו ה'לבבות וי'תבהרו ה'מוחות בלימוד הזוהר הקדוש,  
וטרם יפתח השער, אפתח פי בשבח והודיה להשם  
יתברך ויתעלה:

**מָה אָשִׁיב לֵה' כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי. כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֶשָּׂא וּבָשָׂם ה'  
אֶקְרָא. נִדְרֵי לֵה' אֲשֶׁלֶם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ. יִקָּר בְּעֵינַי ה'  
הַמְּוֹתָה לְחַסִּדָּיו** (תהילים פרק קט"ז י"ב - ט"ו).

מה אשיב לה', במה אכיר טובה לה', וזו חובה מוטלת עלי,  
"כל תגמולוהי עלי", בזה שאספורה ואספר כל הגמילות  
חסדים שה' יתברך ויתעלה גומל עלי, ובהתבוננות שהכול הם  
מתנות חנם ובסבר פנים יפות, ובכל זאת נעשה בתורת גמול  
שלא יחוש האדם בצער הבושה של נהמא דכיסופא<sup>2</sup>, ובזכות  
זה, "כוס ישועות אשא", להמשיך ולברך ולהודות על הטובות

א) כתוב בספרים הקדושים דאדם צריך לעשות ספר זכרון מכל הניסים  
שנעשו עמו. ויש לרמוז "נדרי" גימטריה "סדר" שצריך לסדר עלי ספר מה  
שגמל עליו חסדים טובים, ועוד לרמוז על ליל הסדר שמסדרים ומספרים  
את ניסי ה' יתברך ויתעלה.

ב) ושמעתי בשם הגאון הגדול חסידא קדישא ראש ישיבת פורת יוסף  
הרב עזרא עטיה זי"ע, שנשאל הרי כתוב במדרש על הפסוק "מי הקדימני  
ואשלם" (איוב מ"א ג') שקודם ניתן לאדם בית ואחר שם מזווה, ניתן לו בן  
ואחר כך קיים מצוות מילה וכן על זה הדרך, והקדוש ברוך הוא לא חייב  
כלום לבן אדם, ולפי זה עדיין נשאר לאדם נהמא דכסופא, והרי כתב  
הרמח"ל דזה סיבת ביאת אדם לעולם שלא יאכל נהמא דכסופא, ותיריך  
דבאמת מה שיש לאדם זה קיום המצוה בשמחה, כי הוא מפנימיות הנפש  
וזה חלקו שבא מתוכו, עכ"ד.

ועל זה יש להמליץ ביאורו של מגיד משרים הגה"צ רבי שלום שוואדרון

זי"ע על דברי הגמרא בברכות (דף ל"ה ע"ב), רבי שקועון בן יוחאי אומר, אפשר אדם חורש בשעת חרישה, וזורע בשעת זריעה, וקוצר בשעת קצירה, ודש בשעת דישה, וזורה בשעת הרוח, תורה מה תהא עליה? אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתו נעשית על ידי אחרים, שפאמר, (ישעיה ס"א) "ועמדו זרים ורעו צאנכם" [וגו']. ובזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום, מלאכתו נעשית על ידי עצמן, שפאמר, (דברים י"א) "ואספת דגנך", ולא עוד אלא שמלאכת אחרים נעשית על ידם, שפאמר, (שם כ"ח) "ועבדת את אויביך".

ובתוספות (שם), כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום שנאמר ואספת דגנך - וא"ת והא לקמן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום מוקמינן ליה. וי"ל דמיירי ודאי שעושין רצונו אבל אין עושין רצונו כל כך דאינם צדיקים גמורים. עכ"ל. והמשיל על זה משל לחנות שרואים יש מי שעובד בשמחה ובזריזות גם כן שלא נתבקש, ואילו אחר עובד לפי הספר ורק מה שחייב, והרואה שואל מה הבדל ביניהם ולמה זה נוהג כך, וזה נוהג אחרת, עד שהתברר שזה בנו של בעל החנות ולכן עובד בשמחה ובזריזות, ואילו אחר אינו בנו רק סתם פועל, עכת"ד. ויש הרבה להתחזק בזה וכמו שכתב **האור החיים הקדוש** על הפסוק ואם לא תשמעו לי (בחקתי כ"ו י"ב), לי לשמי שרק תורה לשמה מגנא ומצלא ובה ניצל מן היצר עי"ש. וידוע שלמוד הזוהר הקדוש הוא תורה לשמה והוא סמא דחיי.

ויש לנו להביא על הצדיק המקובל האלוקי רבי ציון חביב ברכה זי"ע הנקרא **היהלום שבכתר**: מעיד הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א, כי אביו זצ"ל התבטא ואמר: אם יש לי תלמידים, רבי ציון ברכה הוא היהלום שבכתר, וסיים רבי בן ציון מוצפי שליט"א ואמר: רבי ציון היה אחד מגדולי הצדיקים שבדורנו, אם לא הגדול שבהם, באותה תקופה - מוסיף הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א - לא היה מצוי אור החשמל, ולכן היו מדליקים מנורה על כסא, וכך היו יושבים ולומדים, כל זאת היה בימות החול, ואילו בשבת, היו עוסקים בתורת הסוד, החל משעה אחד וחצי בצהרי היום, לאחר שהתפללו מנחה ואכלו סעודה שלישית ועד חצות הלילה. (צדיקים נסתרים בדור האחרון ח"א, וכן כל העובדות להלן על חכם ציון ברכה זי"ע הם מהספר הנ"ל).

רבי שמעון ובנו רבי אלעזר היו פה: חז"ל אומרים, "כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה" את אשר זכה רבי ציון אין אנו יודעים, שכן היה "אומן" בהסתרה, אך מן המעט אשר שמענו וראינו, אפשר לומר בברור, כי רוח הקודש שרתה בבית מדרשו וזכה לגילויים טמירים. וכה מספר לנו משמשו

העתידות<sup>2</sup>, ובשם ה' אקרא, להשיב רבים מעוון<sup>3</sup> ולפרסם דבר ה' בעולם, "לאקמא שכינתא מעפרא<sup>4</sup>", נדרי לה' אשלם,

ר' רבי בן אנט הי": שנה אחת היתה לי הזכייה לשהות עם רבנו בליל הסדר' ולהיות עמו בצוותא בלילה קדוש זה, והנה רק תפס רבנו את כוס הקידוש נפלה עליי תרדמה לא רגילה, כאשר התעוררתי ראיתי את רבנו מחייך ואומר: ראית, רבי שמעון בר יוחאי, רבי אלעזר בנו, הרב מרדכי שרעבי, כולם היו פה...

וכי לא ראיתם את האושפיזין פה: נכדו ר' צ'. וועקנין הי"ו מוסיף לנו על כך ומספר: שנה אחת עת אשר שהיתי בצל סוכתו, נרדם רבנו וישן מעט, אולם לא עבר זמן רב ולפתע התעורר וזעק: לא ראיתם את האושפיזין פה? לא ראיתם את אבות העולם באים הנה...

ופעם אף שמעתי את סבי רבי ציון בעת שהתעורר משנתו האומר ברגש: לא ראיתם פה את מורי ורבי חכם שלמאן מוצפי?...?

ג) וידוע בשם החיד"א ז"ע שכאשר אדם בטוח בהשם יתברך ומודה על הטובות העתידות בוודאי שה' יעשה לו נס ויצליח..

ד) דמי הוא דם של בעלי תשובה: היתה תקופה אשר חפצו לסדר עבור רבי ציון דירה מרווחת באחת משכונותיה החרדיות של ירושלים, בשומעו זאת נזעק ואמר: רצונכם שאחיה או שאמות חלילה? דמי הוא דם של בעלי תשובה, באתי לעולם לעשות בעלי תשובה, וכיצד אעזוב את השכונה פה הנמצאת במרכז ירושלים ואלפי רחוקים עוברים פה תדיר, וכך אני מחזירם למוטב, (כמובן שלא כל אחד ראוי ויכול להכניס עצמו לכתחילה למצב כזה של מגורים והתעסקות עם רחוקים ביותר, אם לא באופן שהינו משפיע בלבד ולא מושפע... אך על אדם בדמות מלאך כרבי ציון ברכה אין זו שאלה כלל).

**בעולם העליון הישיבה מוכרת בכל העולמות...:** ישיבתו הקדושה שכנה במקום צנוע (הישיבה שוכנת באותו מקום עד יום זה וממשיכה בנשיאותו של הגאון חכם אהרן ביטון שליט"א - אשר בעידודו וברכתו ערכנו פרק זה) בשכונת 'נחלאות' בירושלים, אמנם, פרסום ושם ומגדל רב לא היה לה, אך תורה ויראת שמים טהורה היה בה רבות, רבי ציון התבטא פעם ואמר: הן אמת כי פה בעולם הזה אין מכירים כמעט את ישיבתנו, אך בעולם העליון הישיבה מוכרת היטב בכל העולמות...

ה) צדיקים נסתרים בדור האחרון: "לאקמא שכינתא מעפרא", זו היתה

שצריך אדם לקיים מחשבתו הטובה (אמנם שאינו נדר, אך אדם צריך

המשימה של המקובל האלוקי רבי ציון חביב ברכה זיע"א, לפני כל מצוה ומצוה שהיה עושה, ולפני כל תפילה ותפילה היה אומר **לאקמא שכינתא מעפרא**, וגם קרא לשיבה שהקים בשם זה "לאקמא שכינתא מעפרא" או בר"ת לש"ם. ולא היה מתעייף מזה, והיה אומר תמיד לאקמא שכינתא מעפרא, וציוה שלא ישנו את שם השיבה שלו, אלא תמיד ישאר שם זה, "לאקמא שכינתא מעפרא". - רבי ציון לא איבד לילה אחד שלא היה אומר בו תיקון חצות ותמיד היה מזהיר ומעורר לתלמידיו ולכל הסובבים אותו להשתדל לקום בחצות לאקמא שכינתא מעפרא, לעשות סדר לימוד תיקון חצות, ולאחר מכן לשבת ללמוד בתורת הסוד, כדי להקים את השכינה מהגלות.

**עיקר עמל התורה לאקמת שכינתא מעפרא:** כאשר היה רבי ציון מוסר שיעור בגמרא, היו מרגישים את המילים מדברות ממש, והיו התלמידים מחכים ומכינים את השיעור בהשתוקקות, וחקוק בליבות תלמידיו דברי רב אשר היה אומר להם: "בס"ד העיקר זה עמל התורה, לחזור על הלימוד ולהכין סוגיא חדשה, וזה לאקמא שכינתא מעפרא". ומספר בנו הגאון רבי יצחק שליט"א: פעם כשלמדתי איתו, טרם הלימוד אמר "לשם יחוד" במשך כעשר דקות, והוסיף קודם הלימוד מאמרים מהזהר ומהספרים הקדושים, והיה משתף בלימודו את כל כלל ישראל מרוב אהבת ישראל שבערה בתוכו. - מרוב דבקותו בתורה, אף אני בתור בנו, כאשר הייתי בא לבקרו, היה אומר לי "שלום, שלום", וממשיך ללמוד...

**רצונכם לעזור לשכינה - תעזרו לרבי ציון ברכה:** הרה"ח המפורסם משב"ק האדמוורי"ם הקדושים לבית גור זצ"ל רבי חנינא שיף זצ"ל סיפר: הרה"ק "הבית ישראל" זצ"ל התבטא בפני החסידים פעם ואמר: רצונכם לעזור לשכינה! תעזרו לצדיק רבי ציון ברכה, ומאז נשמע דברות קודשו של ה"בית ישראל", הזדרז אחד החסידים ושילם דמי השכירות עבור ביתו של רבי ציון ברכה במשך שנים רבות עד פטירתו של הרב לחיי עולם הבא.

**לשכינה אין בית, גם לי אין...** אותו חסיד גור אשר ידע מערכו של רבי ציון, רצה במשך השנים לרכוש עבורו את הבית, ובכך יהיה לרב בית משלו ללא צורך לשלם דמי שכירות, אולם הרב סירב ואמר: **'לשכינה אין בית גם לי אין'...**

לסיים דבר שבקדושה ועל זה צריך מסירות נפש<sup>1</sup>) להוציאה מהכוח אל הפועל וזה **אשלם** מלשון אשלים, **נגדה נא לכל עמו**, מלשון נגידה נא לכל עמו לפרסם את ניסי ה', **נגדה ראשי תיבות נ'ספר ג'דולות ד'ברי ה'**. וכן נוטריקון נגדל ה"א כלומר נגדל ונרומם ה"א הרומזת למלכות שעל ידי פרסום דבר ה' בעולם יש קידוש ה' גדול ועילוי לשכינה הקדושה. **יקר בעיני ה'**, מהו היקר בעיני ה', זה על שם הפסוק **אם תוציא יקר מזולל כפי תהיה**, להשיב את בניו של מקום בתשובה שלימה זה הכי יקר בעיני השם יתברך<sup>2</sup>, [ועל ידי לימוד הזהוהר הקדוש מתרפא חולי

1) מסירת נפש - מתיישב עם סטנדר מתחת לעץ - שח עד ראייה, כי לפני שנבנתה שכונה מסוימת בירושלים, היה **רבי ציון ברכה** מגיע מידי פעם למקום אשר הי העד אז שומם, ואיש לא חשב כי תיבנה שם אי פעם שכונה למגורים, שם היה רבי ציון מתיישב עם סטנדר ועוסק בתורה מתחת לאחד העצים... הלה מספר כי בתוקף תפקידו למדוד כבישים, היה רואה זאת רבות מרחוק ומתפלא, אמנם לבסוף קמה שם שכונה גדולה ואז הבין מה פעל שם רבנו, ואיזה שמירה גרם למקום עד יום זה.

**למד סמוך למקום בו נורו יריות רבות...** היתה תקופה בה נהג רבי ציון ללכת מידי יום ולעסוק בתורה בשכונת גילה בירושלים. לימים בדיוק באותו מקום בו למד הרב, החלו המחבלים לירות יריות מידי לילה, ולעיתים אף ביום ירו לעבר בתי התושבים בשכונה, והפלא היה כי באותה תקופה שלמד שם הרב, נהג הוא להתקדם בכל פעם עוד מעט בשטח, ושם היה לומד עד שהקיף במשך הזמן את כל האזור, ובדיוק בכל אותו שטח שבו למד וסיים את תיקונו, שם בדיוק בנו חומה מסביב לשכונה, וניסים רבים ארעו במקום, ומי יודע מה פעל שם...

2) מרן החפץ חיים זי"ע היה אומר (הובא בספר מאיר עיני ישראל כרך ו' בשם נכדו רבי אברהם הכהן): כי פסגת המעשים הטובים וקיום רצון ה' יתברך הוא, הוא להגיע למדרגת זיכוי הרבים, ובזה תבחן מדת התמסרותו של האדם למען כבוד ה' בעולם.

על האדם לדעת כי רצון אבינו שבשמים הוא לזכות את כל בניו בלימוד התורה הקדושה וקיום מצוותיה, ועל ידי זכות הרבים זוכה האדם לסיעתא

הנפש וחוזרים בתשובה שלימה וחוזרים בתשובה מאהבה],  
המותה לחסידיו ובשביל לזכות לזה צריך מסירות נפש<sup>ח</sup> לכבוד  
השם יתברך ויתעלה.

**לפני** כעשרים ושש שנים התעוררתי לפרסם את דבר לימוד  
הזהוה הקדוש, שכל אחד ילמד ויתעורר ויתלהב לבו

---

דשמיא, כמו שאמרו חז"ל (אבות פרק ה' משנה י"ח), כל המזכה את הרבים אין  
חטא בא על ידו, וזכות הרבים תלוי בו, עכדה"ק.

ח) ומסופר על הגאון הצדיק המקובל חכם **שמואל דדזי זי"ע**, (קונטרס זמר  
שמואל עמוד ו-ז): פעמים אף היה כרוך הדבר במסירות נפש, כך אירע כאשר  
הוציא לאור את הק"כ צירופי אלוקי"ם שעד אז לא היה מי שפתח את  
הדבר הזה, לאחר שגמר הענין, הלך רבינו לשכונת גאולה לצלם את הדפיס, וסיפר  
שנכנס קרוב לעשר חנויות שיש בהם מכונות צילום ובכל חנות  
שצילם באמצע הצילום המכונה התקלקלה, ואף על פי שראה עיכובים  
המשיך, באותו לילה חיכה רבינו לרכב שיבא לקחתו לכותל אך הנהג  
מסיבה כל שהיא בושש מלבוא, משראה רבינו כך החליט ללכת לכותל  
רגלי, והנה כשהגיע לשכונת מאה שערים מעד והחליק על הריצפה בצורה  
חזקה מאוד שלא יכל להמשיך ללכת, למרות הכאבים העזים לא התייאש  
רבינו וביקש משני אנשים שיעזרו לו להגיע לכותל, ואכן אותם האנשים  
סייעו בידיו אחד מימין ואחד משמאל ואחר התפילה בנץ הלך לקופת  
חולים שיחבשו את הרגל, כשהגיע לישיבה אחר הצהרים וראה הגאון  
הצדיק המקובל רבי יצחק כדורי זי"ע את רגלו החבושה רמז לו אולי יש  
כאן רמז מן השמים וכדאי שיפסיק מלעסוק בזה, ענה לו רבינו בפשטות,  
**גם קיבלתי את המכה וגם אני יפסיק?**

ואמר רבינו שדבר זה אירע יומיים לפני חג הפסח ועמד לפני השם יתברך  
בתפילה: רבוננו של עולם לא לכבודי עשיתי אלא לכבודך, ועתה אנחנו לפני  
פסח וכדי לקיים מצוות בדיקת חמץ וכן לעלות לרגל ביום טוב ראשון של  
חג הפסח צריך ללכת רגלי, ולעלות מאה חמישים מדריגות, אני צריך  
רגליים בריאות, וסיפר שמיד למחרת כבר הרגיש שיפור, ויומיים אחר מכן  
בערב פסח כבר הלך רגיל, אותו אח שטיפל בו בקופת חולים אמר לרבינו  
זה לא הגיוני מה שקרה ברגל שלך.

לעבודת הקדוש ברוך הוא ולקרב הגאולה ברחמים, כהבטחה שנאמרה משמים לרשב"י זיע"א בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי, וכמה כוחות והשקעה מסרנו על זה, במשך כחצי שנה נסעתי כל יום כשלוש שעות נסיעה, שעות הלוך ושעות חזור למאנסי ששם שכרנו חדר כדי שלא ימצאו אותי ולא יפריעוני בעבודה הקדושה הזו<sup>ט</sup>, ועבדנו על הזוהר הקדוש כל יום שתיים עשרה שעות יחד עם עוד אברך ולזה לקחתי הלוואות כעשר אלף דולר (בערך של אז, שהיום נחשב כשישים אלף דולר), וכל זה עלה במאמצים גדולים, ובאמצע נשבר המחשב כמה וכמה פעמים, ואחר כך תיקננו כמה וכמה פעמים, ועוד פעם נשבר וקנינו מחשבים חדשים, וגם הם התקלקלו, וכל כך הרבה הפרעות ומניעות היו לי, ושכרנו מכונת צילום מחברה עם ביטוח ועוד היה איש מחשבים צמוד וכל הזמן היה הפרעות וקלקולים מה שאי אפשר לתאר, ויש הרבה מה לספר... עד שכבר פשוט לא רצו אנשים ופחדו לעבוד על זה, שהפסידו על זה הרבה כספים, וכך נשארה העבודה באמצע, שלא היה מי שמוכן להמשיך במסירות נפש, ובהביטי על זה שבתי ואראה, כי בלי תפילה חזקה מאד ותחנונים לה' יתברך אי אפשר להצליח, (וכמו שאכתוב בהמשך), והנראה שכדי לזכות לסייעתא דשמיא מיוחדת צריך גם זכות ארץ ישראל שתצטרף ואזירא דארץ ישראל מחכים, וכנראה שמשמים המתינו עד

---

ט) וכמו שכתב רבינו בחיי בספרו כד הקמח ערך תורה, וז"ל: התורה צריכה התבודדות הוא שאמר שלמה (משלי י"ח א'), **לתאוה יבקש נפרד וגו'**, ונראה לי פירושו כי מי שמתאוה לתורה יבקש שיהיה נפרד ומתבודד, כי זה מתנאי הלימוד להיות לפעמים נפרד מן החברים, מתבודד ומתיחד עם שכלו, ואם עושה כן **בכל תושיה יתגלע** כלומר יתגלה ויתפרסם בקי ושלם בכל החכמות, עיי"ש.

שאשוב מגלות אמריקה לארץ הקודש, בבית שמש', וכמו שידוע מהבן איש חי זי"ע שציווה להדפיס את ספריו הקדושים דווקא בארץ ישראל שכוח קדושתה מסייע ומגן.

**לפני** כשש שנים נסעתי לציון הרשב"י, ושהיתי בצפת בדירה המשקיפה על ציון הרשב"י זיע"א. ואמרתי שלש

י) **מתבודד במקומות שוממים:** רבי ציון ברכה, הסתיר את עצמו במאד, הוא גילה טפח וכיסה טפחיים, וכל אשר נכתב בפרק זה הינו רק מעט מזעיר מגדולתו ומעלתו. היו תקופות לא קצרות אשר נהג ללכת עם איש סודו אשר שמשו בקודש למקומות שוממים, שם היה מתבודד עם קונו ועוסק בתורה וייחודים מטעמים הכמוסים עמו, אמנם בכל מקום שומם אשר שהה זמן רב ועסק בתורה ופעל מה שפעל נתיישב אותו במקום במשך הזמן בשכונת מגורים, ויש על כך הרבה עובדות ודברים מאלפים, אמנם כבוד אלוקים הסתר דבר ולא נוכל להאריך בכך רבות.

**מקום הארון בית שמש:** מריח אני בהרים של בית שמש הרבה תורה... היתה תקופה בה נהג ללכת מידי יום לאזורים שוממים בסביבות העיר "בית שמש" במקומות אלו איש לא חשב אז כי יבנו שם אי פעם שכונות מגורים, באותם מקומות ישב ועסק בתורה ובייחודים בדבקות עצומה בה' יתברך. - על הרים שוממים אלו נמצאות כיום השכונות החרדות המתנוססות לתפארה בעיר בית שמש ומפורסמות בשמן הטוב, הפלא הוא, כי בעת אשר למד במקום שומם זה, התבטא הרב ואמר: מריח אני פה הרבה תורה... לא בחינם התבטא כך, שכן הרגיש כי עתיד מקום זה להיות מקום של תורה, מקום בו יתגוררו אלפי אברכים בני תורה, חסידים ואנשי מעשה.

יא) **כתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר ונגעלם, קדש הקדשים המלובן, מרא דרזין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל זיע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים,**

שבחי אדונינו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם המקובל האלוקי רבי יעקב אבוחצירא זיע"א, מלקטים מספרו דורש טוב עמוד (ע - ע"ג) וזה לשונו: ושבח הרשב"י גדול מכל בני אדם, לפי שבמיו של רבי שמעון בר יוחאי היו אמילו תינוקות



פעמים תהלים כל יום במשך שלשה ימים רצופים עם תענית דיבור<sup>2</sup>, והימים היו ל"ב ל"ג ול"ד לעומר, כדי שזכות הרשב"י תסייעני, וסך הכל סיימתי את התהלים תשע פעמים [כמנין תש"ע, שבשנה זו נפתחו השערים (כך עשיתי 3 פעמים בשנה אחת)],

יודעים דרך הסוד כראוי וכל בני הדור היו מטמינים סודם בלבם, באמת הרשב"י עליו השלום גלה סודו בכל העולם עד שאפילו תינוקות של בית רבן היו יודעין אותו. עוד שם: ידוע מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: דרבי שמעון גדול מכל העולם, ומדורות הראשונים שעברו מאדם ועד נח ומשת ומאבות העולם ומן הסנהדרין. עוד שם: ולעולם זכות הרשב"י היא העומדת עמו בגלות עד שיבוא מלך המשיח וזש"ה "כסאך" (תהלים מ"ה ז) דהיינו שמוך חקוק בפסא הכבוד "אלקים לעולם ועד", וזכותך שהיה חשוב כנושה רבינו עליו השלום תעמוד לזה השבט עד שיבוא מלך המשיח במהרה בימינו אמן. (ושם בפסוק ה' על פן משחרך ... שמון ששון מחברך, קרמו על הרשב"י הקדוש).

(ב) ואמר המקובל האלוקי רבי יצחק אלפייה ז"ע: מקובלנו שתענית הדיבור כפי שנוהגים בכל יישוב ויישוב עם קריאת התהלים 3 פעמים שוה ל-65,000 תעניות (!!!). ולפי דבריו 3 ימים יוצא 195,000 תעניות, זאת אומרת 550 שנה תעניות. ועל זה אפשר להמליץ את הפיוט של הצדיק הקדוש המקובל רבי ישראל נג'ארה ז"ע (צפת ה' ש"י 1550 - עזה ה' שפ"ה 1625 לערך). מזמירותיו הפיוט הקדוש "יה ריבון עלם ועלמיא" בארמית, ששרים אותו בשבת, לו יחיה גבר שנין אלפין. לא יעול גבורתך בחושבניא, שאי אפשר לדעת עד כמה חשוב לפני השם יתברך אמירת התהלים שאמירתה עולה בחשבון אלף שנים. אם בן אדם פשוט אומר שלש פעמים תהלים ברצף עם תענית דיבור ועושה כן שש פעמים [גם לא רצופים] עולה לו כאלו התענה 1101 שנה. וכמו שאומר "לא יעול גבורתך בחושבניא" - שאי אתה יכול להבין, אבל המעלה - עד כדי ששוה כמו "לו יחיה גבר שנין אלפין", ואל תתמה כיצד מוצאים רמזים בפיוט, - שכידוע נאמרו בקדושה עלינו, וידוע המעשה ששר שירות ותשבחות להשי"ת וכחום היום הפשיט מעט שרוליו - ושלח לו רבינו האלשי"ך שישוב ללבוש בגדים העליונים - כי המלאכים ירדו לשמוע שירתו וכאשר הרים השרולים פרחו להם. נמיד תיקן הענין ושב לקדמותו.

עד שזכיתי לראות ישועות ונפתחו השערים, ונתקיימה בי תפלת דוד המלך ע"ה "הושיע ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם" (תהלים י"ב ב'), שהשי"ת מושיע כאשר האדם גמר בלבו להיות חסיד ולכוון מעשיו רק לשם שמים, ולא לסמוך על בשר ודם אלא כל בטחונו לה' יתברך, בלתי לה' לבדו. וכמו שכתוב בזוהר הקדוש פרשת ויקהל (דף קצ"ח עמוד א' ועמוד ב') על הפסוק (תהלים קמ"ו ה'): **אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו**. וז"ל: **מִלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְנָא**. פתח ואמר, (תהלים קמו) **אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו**, וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק, אֲלֵא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דְּיַעֲקֹב לֹא אֲתַרְחִיץ בְּאַבוּהִי, וְלֹא בְּאִמִּיהִ, כִּד עֵרַק קָמִי אַחוּי, וְאַזְל יְחִידָאִי, בְּלֹא מְמוֹנָא, כְּמָה דְּאֲתָא אָמֵר (בְּרֵאשִׁית לב) כִּי בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְאִיהוּ אֲתַרְחִיץ בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וְשִׁמְרָנִי וְגו'. וְכֹלָא שָׁאִיל מְקַמֵּיהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיֵהֵב לֵיהּ.

**[ביאור: דְּבַר חֲדָשׁ שְׁמַעְנָנוּ**. פתח ואמר, (תהלים קמו) **אֲשֶׁרִי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו**. וכי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק? אֲלֵא אֵל יַעֲקֹב, מְשׁוּם שְׁיַעֲקֹב לֹא בְּטַח בְּאָבִיו וְלֹא בְּאִמּוֹ כְּשִׁבְרַח מִלְפָּנֵי אַחוּי וְהִלֵּךְ יְחִידֵי בְּלִי מְמוֹן, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית לב) כִּי בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה, וְהוּא בְּטַח בְּקוּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁכָתוֹב (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשִׁמְרָנִי וְגו'. וְהַכֵּל שָׁאֵל מִלְפָּנֵי הַקּוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן לוֹ].

**שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו**. שִׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תִּקְוֹתוֹ, וְלֹא בְּטַחוֹנוֹ, אֲלֵא שִׁבְרוּ. אֵל תִּקְרִי שִׁבְרוּ, אֲלֵא שִׁבְרוּ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקֵינָא, לְתַבְרָא גְרַמְיָהוּ, וְלֹא תַבְרָא תַבִּירוֹ עַל תַּבִּירוֹ, וְכֹלָא עַל ה' אֱלֹהָיו. כְּמָה דְּאֲתָא אָמֵר, (תהלים מד) כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם. כִּי עָלֶיךָ נִשְׁאַנוּ חֲרָפָה.

**[ביאור:** שָׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהֵינוּ. שָׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תִּקְנֵנוּ וְלֹא בְטַחוּנוּ, אֶלָּא שָׁבְרוּ. אֵל תִּקְרִי שָׁבְרוּ אֶלָּא שָׁבְרוּ, שְׁנוּחַ לְצַדִּיקִים לְשֹׁבֵר אֶת עֲצָמָם" וּלְהַשְׁבֵּר שֶׁבַר עַל שֶׁבַר, וְהִפְלַע עַל ה' אֱלֹקֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים מ"ד) כִּי עָלֶיךָ הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם. כִּי עָלֶיךָ נִשְׁאַנוּ חֲרָפָה].

**פְּגוּזָא דְיַעֲקֹב,** דְּכַתִּיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבַר בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תְּבִירוֹ דְּגְלוּתָא, חֲמָא דְהוּא לִיה בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תּוֹקֶפִיָּה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנֵי דְיַעֲקֹב סָבְלוּ תְּבִירוֹ דְּגְלוּתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנוּ מְגוֹ רְזָא דְמַהִימְנוּתָא דְאַבְהָתְהוֹן וְשִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא הוּא בְּגְלוּתָא רְגִילָא בְּפּוּמִיָּהוּ.

**[ביאור:** כְּמוֹ שֶׁיַּעֲקֹב, שֶׁכְּתוּב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֶׁבַר בְּמִצְרַיִם, שֶׁהָרִי שָׁבְרוֹן הַגְּלוּת רָאָה שֶׁהָיָה לוֹ בְּמִצְרַיִם, וְשֵׁם חִזְקוֹ בְּקוּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְנֵי יַעֲקֹב סָבְלוּ אֶת שֶׁבַר הַגְּלוּת וְלֹא הִשְׁתַּנּוּ מִתּוֹךְ סוּד הָאֲמוּנָה שֶׁל אֲבוֹתֵיהֶם", וְשִׁמּוֹ שֶׁל הַקּוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָיָה רְגִיל בְּגְלוּת בְּפִיָּהֶם].

(ג) ובקונטרס ויעל אליהו בסערה על הגאון הגדול המקובל רבי ישראל אליהו ווינטרויב ז"ע, (בעמוד ט"ז בהערה 12): ... כתב שם שהיה דרכו בעבודת ה' במסירות נפש ממש כמו מי שמטפס על קירות חלקים וכמו מי שקופץ מן הגג, ועד כתב שם: סוד גדול שכל אדם שיוּרד לעולם נגזר עליו כמה עבודה צריך לעשות ואם רואים שלא יספיק נותנים לו יסורים ואז יפה אחת בצער ממאה שלא בצער, והרי העמיד בעולם עבודה כפול מאה, עיי"ש... ומביא שם את המדרש רבה (מקץ פרשה צ"ב), עיי"ש.

(ד) ואמרו חז"ל במדרש רבה (בראשית פרשה צ"ב פסקה א') ואל שדי יתן לכם רחמים, ר' פנחס בשם ר' חנין דציפורין פתח, (תהלים צד) אשרי הגבר אשר תיסרנו י, ואם בא להקפיד, ומתורתך תלמדנו, מה כתיב באברהם, (בראשית יב) ואברכך ואגדלה שמך, כיון שיצא קפץ עליו רעבון ולא הקפיד ולא קרא תגר, אף את אם באו עליך יסורין לא תהא מקפיד ולא קורא קטיגור, אמר ליה רבי אלכסנדר איך לך אדם בלא יסורים, אשריו לאדם שיסורים באים

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִשְׁחָה, (שְׁמוֹת ג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מַה. בְּגִין דְּהוּוּ יַדְעֵי לִיה, וְלֹא אֲנָשׁוּ לִיה לְעֵלְמִין, וְסָבְלוּ תְבִירוּ דְגְלוּתָא עַל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְגִין כֶּף זְכִי לְפִוּרְקָנִין וּלְנִסִּין וּלְאַתְוֹן סְגִיִּין.

**[ביאור:** וְעַל זֶה פְּתוּב בְּמִשְׁחָה, (שְׁמוֹת ג) וְאָמְרוּ לִי מַה שְׁמוֹ מַה. מִשּׁוּם שֶׁהֵיוּ מְכִירִים אוֹתוֹ וְלֹא שִׁכְחוּהוּ לְעוֹלָמִים וְסָבְלוּ אֶת שִׁבְרֵי הַגְּלוּת עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשּׁוּם כֶּף זֹכִים לְגֵאֻלוֹת וּלְנִסִּים וּלְאוֹתוֹת רַבִּים].

וְאַתְוֹן קַדִּישִׁין עֲלִיוֹנִין, דְּסָבְלִין תְּבִירוּ דְגוּפָא מֵאַתְרֵי לְאַתְרֵי עַל קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כְּפָה וְכְפָה דְזַכָּאִין אַתְוֹן לְמַעַבְדַּ לְכוּ נְסִין וּפּוּרְקָנִין, וְתַזְכּוּן לְחַיֵּי עֲלְמָא דְאַתֵּי.

**[ביאור:** וְאַתְם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁסוּבְלִים אֶת שִׁבְרֵי הַגּוּף מִמְקוֹם לְמְקוֹם עַל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת כְּפָה

עליו מן התורה, שנאמר ומתורתך תלמדנו, א"ר יהושע בן לוי כל יסורים שהם באים על האדם ומבטלין אותו מדברי תורה יסורים של תוכחת הם, אבל יסורים שהם באים על האדם ואין מבטלין אותו מדברי תורה יסורים של אהבה הן, כדכתיב (משלי ג) כי את אשר יאהב ה' יוכיח, רבי חמא חזא חד סגי נהורא יתיב לעי באורייתא, א"ל שלום לך בר חריא, א"ל מהיכן שמע לך דההוא גברא בר עבדים, אמר ליה לא, אלא שאת בן חורין לעולם הבא, אמר ר' יודן כתיב (שמות כא) ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו, ומה הללו שאינן בכל גופו של אדם אלא באחד מאבריו אמרה תורה לחפשי ישלחנו, מי שיסורים באים עליו שהן בכל גופו של אדם על אחת כמה וכמה. רבי פנחס בשם רבי הושעיא אמר אשרי הגבר אשר תיסרנו ה' אין כתיב כאן, אלא אשר תיסרנו יה כזה שהוא נדון לפני הדין צועק ומצטער ואומר יה די די כך אמר יעקב מי שעתיד לומר ליסורים די הוא יאמר ליסורי די, שנאמר "ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש" וגו'.

(טו) ומצווה לספר את ניסי ה' אשר זכינו לראות בעינינו אצל העוסקים

בהוצאת ובפרסום הזוהר הקדוש בכל העולם: ובדרך מליצה אפשר לבאר את הפסוק (במדבר פרק כ"א ח') וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לְךָ שָׂרָף וְשִׂים אֹתוֹ עַל גֵּס וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי. הקב"ה אומר לכל אחד שיחזיק במידת משה ויעשה לו שרף המרמז על הזוהר הקדוש ששורף כל הקליפות ומבארם, כמו שכתב בעל דגל מחנה אפרים פרשת שמיני: וזהו דָּרַשׁ דָּרַשׁ משה, הינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרש מה שדרש כבר משה, הינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזהר, אז והנה שרף, הינו שיתבטלו כל הקלפות וממילא יהיה הגאלה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. ושים אותו על נס א. שגיביה את כל עם ישראל כמו שכתוב (ישעיה פרק י"ח ג') כָּל יִשְׂרָאֵל תִּבְלַע וְשִׂכְנֵי אֶרֶץ כְּנָעַן יִסְּרִים תִּרְאוּ וְכַתְּקַע שׂוֹפָר תִּשְׁקָעוּ וּלְפָרְסָם בְּכָל הָעוֹלָם כּוֹלוּ וְאֵין וְהָיָה כָּל הַנְּשׂוּף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי, כל מי שפגע בו המנוול שנקרא נחש על יד לימוד זוהר הקדוש וחי. ב. ושים אותו על נס, שמצווה לספר את הנסיונות שעוברים על מפיצי הזוהר בעולם, ואת הניסים שהשם עושה איתם, ובזה יתחזקו כל הנשוכים ויראו את יד ה' וחי לעולם.

ועתה נפתח סדק להציץ ולראות מה שעברנו בחודשים תמוז – אלול קודם שיצא לאור ספר "מאורות הזוהר ט"ו חלקים". הרבה עיכובים ומניעות היו וגם אחרי שהגיע לבית הדפוס נעלם אחד הקונטרסים שבחיבור, ואחרי שהסתדר בסייעתא דשמיא נהיה הרבה בעיות בדפוס, והתעכב הספר פעמים רבות, וירא כי לא יכול לו, מה עשה הבעל דבר: תחילה עם העובדים הרחוקים הוצרכו ללכת לבית חולים שלא היה אפשר לקום על הרגלים. והיה 5 שבועות בבית חולים ועוד 4 שבועות בבית הבראה, ועד עתה לא חזר לעבודה [5 חודשים].

ואחר כל זאת ותקע כף ירך יעקב שסבלתי יסורים גדולים על הרגליים בנפיחות ודלקת שאי אפשר לישן בלילה ולא ללכת ביום רק עם כסא גלגלים [כשלוש חודשים], ובמסירות נפש המשכתי את העבודה עבודת ה' לחזק את אחינו בני ישראל בלימוד הזוהר הקדוש, ולא רציתי ללכת לבית חולים כי חששתי שיעכבו אותי שמה, ומי יודע כמה זמן, ונזכרתי מהגמרא (סנהדרין דף צ"ח ע"א): רבי יהושע בן לוי אשכח לאלהיו דהוי קיימי אפיתחא דמערתא דרבי שמעון בן יוחאי, אמר ליה אתינא לעלמא דאתי אמר ליה אם ירצה אדון הזה, אמר רבי יהושע בן לוי שנים ראיתי וקול שלשה שמעתי, אמר ליה אימת אתי משיח, אמר ליה זיל שייליה לדידיה, והיכא יתיב, אפיתחא דקרתא, ומאי סימניה, יתיב ביני עניי סובלי חלאים, וכולן

וְכַמָּה שְׁזָכָאִים אַתֶּם לַעֲשׂוֹת לָכֶם נְסִים וּפְרָקָן וְשִׁתְּזָכוּ לְחַיֵּי  
הָעוֹלָם הַבָּא.

### רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום

**אמרו** חז"ל בגמרא סנהדרין (דף כו, ב): אמר רבי חנן למה נקרא שמה [של התורה] תושיה... דבר אחר תושיה שניתנה בחשאי מפני השטן. וביאר רש"י שם, שניתנה בחשאי מפני הבעל דבר שהוא מקטרג ואמו תסתפק לעליונים ולא ימסרו הלוחות ביד משה, וכן הוא בגמרא שבת (פט, א) ואמר רבי יהושע בן לוי בשעה שירד משה מלפני הקדוש ברוך הוא בא שטן ואמר לפניו ריבוננו של עולם תורה היכן היא, וכו', ועיין עוד בתוספות שבת (פט, א), דיבור המתחיל תורה היכן היא,

---

שרו ואסירי בחד זימנא, איהו שרי חד ואסיר חד, אמר דילמא מבעינא דלא איעכב, אזל לגביה אמר ליה שלום עליך רבי ומורי, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה לאימת אתי מר, אמר ליה היום, אתא לגבי אליהו אמר ליה מאי אמר לך, אמר ליה שלום עליך בר ליואי, אמר ליה אבטחך לך ולאבוך לעלמא דאתי, אמר ליה שקורי קא שקר בי דאמר לי היום אתינא ולא אתא, אמר ליה הכי אמר לך היום אם בקולו תשמעו, עכ"ל. וכמה המשיח סובל יסורים על כלל ישראל, ומחכה מי יקח על עצמו את צער השכינה הקדושה.

ולכן המשכתי בלי לשים לב לכל המפריעים, וחסדי ה' עלי להראותני שלאחר שנכנס הספר לדפוס הסופי הייתי פעמיים בבית חולים ולא ידעו מה זה ועל מה זה היסורים, ורק בבדיקת. אם. אר. אי. אפשר אולי לדעת! ושלחו אותי לרופא אורטופד שיתן פתקא ותור לאם. אר. אי. הלכתי לאורטופד, ואמר למה צריך אם. אר. אי. - הרגל נפוחה ממים ומוגלה, ושאל את המים עם מזרק והוציא שלש מבחנות מלאות מים ודם, וכבר ירד חצי מהנפחות והיסורים, ואחר שיצא הספר לאור וחולק בארץ הקודש ובתפוצות, זכיתי לקראת השנה החדשה ללכת על הרגלים בלי כסא גלגלים, ומזה הבנתי שכל היסורים הגדולים האלו היו רק מניעות, ואודך ה' כי אנפת בי, ובזכות הרשב"י נהפך עלי לנעימות.

(ועיין בזוהר הקדוש פרשת בלק דף קצב, א וע"ב, ויש ליישב). ועוד שם (סנהדרין דף כ"ו ב'), אמר עולא מחשבה מועלת אפילו לדברי תורה שנאמר (איוב פרק ה' י"ב) **מִפֶּר מַחְשְׁבוֹת עֲרוּמִים וְלֹא תַעֲשֶׂינָהּ יְדִיהֶם תִּשְׁפֶּיָהּ**. ופרש רש"י: **מפר מחשבות ערומים - ... לישנא אחרינא מחשבה שאדם מחשב כך וכך אעשה כך וכך תעלה בידי, מועלת להשבית הדבר, שאין מחשבתו מתקיימת אפילו לדבר תורה, כגון האומר עד יום פלוני אסיים כך וכך מסכתות בגירסא. מפר מחשבות ערומים - שאין מחשבותיו עולה בידו, ואפילו לתושיה. ובהמשך הגמרא שם אמר רבה, אם עסוקים לשמה אינה מועלת, שנאמר "רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום"** (משלי י"ט כ"א), עצה שיש בה דבר ה' היא תקום לעולם. ובתוספות (שם ד"ה מחשבה מועלת), יש מפרשים מועלת, משקרת ולא תצלח כלומר, אם אדם חושב הן להעשיר הן גם לדברי תורה לא יספיק אלא כשעשה לשמה כדמסיק, עכ"ל. ומתבאר, **שאם לשם שמים אינה מועלת** [כלומר אינה משקרת], **אלא מצליח לקיים את מחשבתו לטובה.**

**וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. וְדַבַּק לְבָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחַד לְבָבֵנו לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לֹא נִבּוֹשׁ וְלֹא נִפְלֵם וְלֹא נִפְשַׁל לְעוֹלָם וְעַד. פִּי בְּשֵׁם קִדְשְׁךָ הַגָּדוֹל הַגָּבוֹר וְהַנּוֹרָא בְּטַחְנוֹ. נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בִּישׁוּעָתְךָ.**

וראיתי על זה דרוש נחמד בספר "מצא חן במדבר", דהא דאומרים אחרי תפלת שמונה עשרה "פתח לבי בתורתך, ואחרי מצותיך תרדף נפשי", ומיד לאחר מכן מתפללים "וְכָל הַקָּמִים וְהַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה, מִהֲרֵה הֲפֵר עֲצָתֶם וְקַלְקַל מַחְשְׁבֹתֶם", והוא מפני דברי הגמרא הנ"ל, שמיד לאחר שמבקש על סייעתא דשמיא בתורה ובמצוות מבקש שלא פריעוהו המקטרגים, ואילו בתפלת אהבת עולם אומרים

"וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ. וְדַבַּק לְבָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ. וַיַּחַד לְבַבְנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אֶת שְׁמֶךָ. לֹא גְבוּשׁ וְלֹא נִפְלֵם וְלֹא נִפְשָׁל לְעוֹלָם וָעֶד.",  
 כִּי בְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בְּטַחְנוּ. נִגְלִיהַ וְנִשְׁמַחַה בִּישׁוּעָתְךָ.  
 ולכאורה אינו מבקש על ביטול המקטרגים. ועוד מכריז שבטוח  
 ושמח בישועת השי"ת ויתעלה, והביאור הוא, שאחרי  
 שמתפלל על התורה והמצוות, ממשיך ומתפלל "וַיַּחַד לְבַבְנוּ",  
 א' שיהיה מיוחד לאבינו שבשמים, ב' מלשון יחד, אחדות,  
 וכאשר כוונתו לשם שמים ובאחדות ואהבת ישראל קודש  
 אבריק הוא וישראל חד הוא [וכמבואר בזוהר הקדוש  
 שבכנישתא חדא מיד ניגאל] מובטח שלא יבוש ולא יכלם,  
 ותתקיים מחשבתו הטובה, כדברי הגמרא הנ"ל, וכשעשה  
 לשמה ולשם שמים מצליח, עד כאן תוכן דבריו.

### כל סגולת הגאולה תלויה בלימוד הזוהר הקדוש

ועל כן התאמצנו, ליחד מחשבתנו לאדון כל, ולאחד את כל  
 הכוחות ולאחד את כל כלל ישראל, כי בכך ניגאל, וכדברי  
 כל הצדיקים גדולי הדורות<sup>טז</sup>, דכל סגולת הגאולה תלויה  
 בלימוד הזוהר הקדוש<sup>יז</sup>, דוקא בו ולא בזולתו. ובפרט בדורנו

טז) רבי ציון ברכה והבבא סאלי: פעם אחת הביאו את רבי ציון, אל מרן  
 הגה"ק הבבא סאלי זצ"ל, כדי שידברו ביניהם ויכירו זה את זה - מספר  
 הגאון רבי בניהו שמואלי שליט"א, והנה כאשר ראהו הבבא סאלי התפעל  
 ממנו עד מאד, ודברו ביניהם בסודות התורה, והיה אומר לו רבי ציון מה  
 שקיבל מרבו רבינו מרדכי שרעבי זצ"ל, כשעמד לצאת רבי ציון מביתו של  
 הבבא סאלי ביקש ממנו ברכה, ואז אמר לו הבבא סאלי אותי, אתה תברך  
 קודם, ורבי ציון לא רצה, כי היה עניו גדול ולא החזיק מעצמו מאומה, אמר  
 לו הבבא סאלי שנית, תברכני, ומשהפציר בו שוב ושוב לא יכל לסרב רבי  
 ציון לאותו קדוש, ובירך את הבבא סאלי, ולאחר מכן ברכו הבבא סאלי,  
 ונפרד ממנו לביתו לחיים טובים ולשלום.

יז) המקובל רבי יעקב עדס שליט"א הביא (בספרו דברי יעקב כרך כתבי האר"י



שירדו לעולם נשמות דור המבול ודור ההפלגה, והערב רב הם עצמם המבול השוטף את העולם (כדאיאת בתיקוני זוהר תיקון כ"א דף נ"ה, א', ובביאור הגר"א, וכן ב"מתוק מדבש", עיין שם ותרווה צמאך) מוכרחים לעשות מסירות נפש למען השכינה הקדושה לתמכה ולסעדה", וכמו משה רבינו ע"ה שמסר עצמו על כלל ישראל

עמוד תכ"ט), את בעל הלשם שבו ואחלמה (שכתב בכרך ההקדמות ושערים דף נ"ט ע"א), וזה לשונו: ובפרט ספר שער רוח הקודש למי שזוכה ללמוד ולהשתמש בו בטהרה ובקדושה ועל ידי זה יזכה לאור ה' לכנוס ולבוא לחדרי הזוהר הקדוש להאיר באור פני מלך חיים ולהתענג ולהתעדן בנועם זיו שכינתו יתברך השוכן ונמצא בכל חלקי הזוהר והתיקונים, עכ"ל. ומוסיף הרב עדס שליט"א שם שנראה שבוודאי זכה לכך. [הערת המעתיק: ומזה נראה שבעל הלשם העיד ממדרגתו שנועם זיו שכינתו יתברך שוכן ונמצא בכל חלקי הזוהר והתיקונים].

(יח) וְקוֹל זַעֲקַת הַזּוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (בְּרֵאשִׁית כ"ח ע"א וְע"ב) חוֹדְרַת לְבָבוֹת וּמְעוֹרְרַת הַנְּשָׁמוֹת: עוֹד פֶּתַח וְאָמַר. וַיִּצַר ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְכָל עוֹף הַשָּׁמַיִם. וְוִי לְעֵלְמָא דְאַנּוֹן אֲטִימִין לְבָא וּסְתִימִין עֵינִין דְּלָא מְסִתְפְּלִין בְּרִזֵּי דְאוֹרֵייתָא וְלָא יִדְעִין. דְּוִדְאֵי חַיַּת הַשָּׂדֶה וְעוֹף הַשָּׁמַיִם אַנּוֹן עִמֵּי הָאֲרֵץ. וְאַפִּילוּ בְּאֵלִין דְּאַנּוֹן נֶפֶשׁ חַיָּה לָא אֲשַׁתְּכַח עֲזָר בְּהוֹן (בְּגִלוּתָא) לְשִׁכְיִנְתָּא בְּגִלוּתָא וְלָא לְמִשְׁה דְּאִיהוּ עִמָּה. דְּבְכָל זְמַנָּא דְּגַלְתָּ שְׁכִינְתָּא לָא זָז מְנָה.

[ביאור: עוד פתח רבי שמעון ואמר, ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה וכל עוף השמים ואת כל עוף השמים. אוי לעולם שהם אטומי לב וסתומי עינים שלא מסתכלים בסודות התורה ולא יודעים. שנדאי חית השדה ועוף השמים הם עמי הארץ, ואפילו באלו, שהם נפש חיה, לא נמצא בהם עזר לשכינה בגלות, ולא למשה שהוא עמה, שבכל זמן שגלתה שכינה, לא זז ממנה].

וביאר במקדש מלך, שכאן רבי שמעון בר יוחאי אומר ווי לעולם שלא מתבוננים ללמוד סודות התורה, ובוודאי שעמי הארץ לא עוזרים את השכינה בגלות, אלא אפילו התלמידי חכמים שיש להם נשמה קדושה הנקראת נפש חיה ועוסקים בתורה ומצוות עם כל זה לא נמצא עזר וסיוע על ידי מעשיהם הטובים, לעזור להשכינה בגלות וכן למשה רבינו הנמצא עמה בגלות. שכונדע שכל פעם שגלתה השכינה לא זז משה ממנה והטעם

שאינם מסייעים לתיקון השכינה הוא לפי שאינם עוסקים בסודות התורה, כנודע שעל ידי סודות התורה שאדם לומד עושה תיקון גדול להשכינה בגלות.

אמר רבי אלעזר והא קאן יהיב עובדא דאדם ב'ישראל ובמשה. אמר ליה ב'רי ואתה אמרת הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית. אמר ליה הכי הוא ודאי.

[ביאור: אמר רבי אלעזר, והרי מן נתן מעשה של אדם ב'ישראל ובמשה? אמר לו: בני, ואתה אמרת כך? וכי לא למדת (ישעיה מו) מגיד מראשית אחרית? אמר לו, כך הוא ודאי].

ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו. ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר, אלא כלהו כנגדו. וכן עמודא דאמצעייתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הדא הוא דכתיב (שמות ב) ויפן פה זכה וירא כי אין איש. ומשה איהו בדיוקניה ממש דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו.

[ביאור: ולכן משה לא מת, והוא נקרא אדם, ובגללו נאמר בגלות האחרונה ולאדם לא מצא עזר, אלא כלם כנגדו. וכן נאמר בעמוד האמצעי ולאדם לא מצא עזר שיוציא שכינה מהגלות. זהו שכתוב (שמות ב) ויפן פה זכה וירא כי אין איש. ומשה הוא בדמותו ממש, שנאמר בו לא מצא עזר כנגדו].

וביאר במקדש מלך: ומונשיך רבי שמעון בר יוחאי לבאר שהבחינה של משה רבינו אינה זזה מן השכינה בגלות ועל זה נאמר בגלות האחרונה שהקדוש ברוך הוא לא מצא תלמידי חכמים שהיו עזר למשה בגלות, אלא כולם נחשבים כאלו הם כנגדו, לפי שאינם עוסקים בסודות התורה לסייע לתיקון השכינה. ונאמר בו ולאדם לא מצא עזר כנגדו פירוש לא מצא הקדוש ברוך הוא מי שיעזור לזעיר אנפין להוציא את שכינתו מן הגלות.

בההוא זמנא ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם. ה' אלהים אבא ואמא. תרדמה דא גלותא דאתמר ביה (בראשית טו) ותרדמה נפלה על אברם. ארמי ליה על משה וישן. לית שינה אלא גלותא.

[ביאור: בזמנו ויפל ה' אלהים תרדמה על האדם. ה' אלהים - אבא ואמא. תרדמה - זו הגלות, שנאמר בה (בראשית טו) ותרדמה נפלה על אברם. הפילו על משה וישן. אין שנה אלא גלות]. וביאר במקדש מלך שהגלות נקראת שנה לפי שעיקר הגלות נגרם על ידי הסתלקות המוחין (ועיין מתוק

ואמר "אם אין מחני נא" (ועיין בתיקוני זהר שם), ובכל יום כל יהודי אומר קריאת שמע פעמיים ביום (ולדעת האר"י ארבע פעמים ביום) ומוסר עצמו למען שמו באהבה ומקבל על עצמו ארבע מיתות בית דין, בודאי צריך להוכיח שמתכוון באמת, כך אם נתמסר למען הגאולה, ונתקדש בתורה, וכל ישראל ילמדו זוהר הקדוש בכל יום, בודאי תיכף ניגאל, כמו שאמרו בגמרא בבא בתרא (דף ה:) דמתנו כולם עתה אקבצם, כאשר ילמדו ויעסקו כולם בתורה תיכף תבא הגאולה בכח התורה הקדושה. ובזוהר רעיא מהימנא פרשת נשא (דף קכד, ב) אמרו: דבגיניה "וקראתם דרור בארץ", ובזכותיה יתקיים "ה' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר". יהי רצון שיקויים בנו בקרוב, "ותחזה עינינו בשובך לציון ברחמים", במהרה בימינו אמן.

## הקדמה

יום ב  
לחדש

**אשירה** לה' בחיי אזמרה לאלוקי בעודי, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה, ואודה ה' מאד בפיו ובתוך רבים אהללנו, ואספר שבחו וחסדו אשר הפליא לעשות אתי, ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי לסדר הספרים הקדושים על הזוהר "לאקמא שכינתא מעפרא, לעילוי שכינת עוזינו, אם הבנים שמחה", ולמדנו את תיקוני זוהר תיקון ל' "בַּהּ הוּא זְמַנָּא וַיִּזְכֹּר כִּי בִשְׂר הַמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב" (תהלים עח לט) לְעֶלְמָא! וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְמִשְׁתִּית. וַי לֹן מָאן דְגָרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֶלְמָא וְלֹא יָתוּב לְעֶלְמָא! יי דְאֵלִין אֵינִין דְעֵבְדִין לְאוֹרֵיתָא יְבִשָּׁה, וְלֹא בְעָאן

יט) בַּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁלפני ביאת המשיח נאמר: 'וַיִּזְכֹּר הַקב"ה כִּי בִשְׂר הַמָּה שֶׁבני אדם עוסקים רק בחיצוניות ופשטות התורה הנראה לעיניהם - כמו בשר האדם שנראה להם מבחוץ, לכן רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב' לְעוֹלָם. ומפרש: זוהי רוחו שֶׁל מְשִׁיחַ שמתאחר לבא כל אורך זמן הגלות, כי רוחו היא רוח חכמה - וכשאלו לומדים חכמת הקבלה מתאחר לבא. אוי לָהֶם מִי שְׁגוֹרְמִים שִׁילָף

לאֲשֵׁתְדִלָּא בְּחֻמְהָ דְקַבְלָהּ, דְגַרְמִין דְאֶסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְחֻמְהָ  
דְאִיהִי י' מִינָה - וְאֶשְׁתַּאֲרַת ב' יְבִישָׁה. וַי לֹון דְגַרְמִין עֲנִיּוּתָא  
וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרַג וְאַבְדֹן בְּעֵלְמָא!<sup>1</sup>

לוּ מִן הַעוֹלָם ר"ל: אוי למי שגורם שהתעוררות הגאולה תלך ותסתלק מן  
העולם וְלֹא יֵשׁוּב לְעוֹלָם עד שיתעסקו בסתרי תורה! (מ.מ.)  
בביאור הגר"א ציין שמה שאמרנו שרוחו של משיח הוא רוח חכמה מבואר  
בזוהר (באדרא רבא - פ. נשא דף קל ע"ב): וְחַד רוּחָא דְחַיִּי דְבִיה זְמִין לְמִנְא  
לְבָרִיה דְדוּד לְמַנְדַּע חֻמְתָּא! וְמַהוּא נִקְבָּא, אֲתַעַר וְנִפִּיק רוּחָא מְוּוּחָא  
סְתִימָא, וְזְמִין לְאֶשְׁרָאָה עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְכְּתִיב, 'וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְיָ, רוּחַ  
חֻמְהָ וּבִינָה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְיָ' (ישעיה יא ב). עוד ביאר  
הגר"א שמה שפשוט לנו שכשאין לומדים בזאת החכמה דקבלה משיח  
מתאחר גם כן מבואר בזוהר (ברעיא מהימנא - פ. נשא - דף קכד ע"ב): בְּהָא  
חֲבוּרָא דִילְךָ דְאִיהוּ סִפְרֵי הַזֶּהר... וּבְגִין דַּעֲתִידִין יִשְׁרָאֵל לְמִטְעַם מְאִילָנָא  
דְחַיִּי דְאִיהוּ הָאֵי סִפְרֵי הַזֶּהר - יִפְקֹון בֵּיה מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי! (בַּחֲבוּר זֶה שְׁלֵךְ  
שְׁהוּא סִפְרֵי הַזֶּהר... שְׁעֲתִידִים יִשְׁרָאֵל לְטַעַם מַעַץ הַחַיִּים שְׁהוּא סִפְרֵי הַזֶּהר הַזֶּה - יִצְאוּ בּו  
מִהַגְלוּתֵי!)

באופן אחר לגמרי ביאר 'באר לחי ראי' מה שאמר בתיקונים: בְּאוֹתוֹ זְמַן,  
'וַיִּזְכַּר כִּי בִשְׁרֵי הַמָּוָה' - היינו כי הקב"ה מלמד זכות עליהם בסוד 'אשר  
הרעותי כביכול. כי התרשלותם בלימוד חכמת הקבלה הוא מחמת מיעוט  
הבנתם מצד חומר העכור כי הם בשר ודם וקרוץ מחומר, עכ"ל. עם כל  
זאת, אע"פ שמצינו להם קצת לימוד זכות דמשווה אותם כשווגים ולא  
כמזידיים - סוף סוף הנזק נעשה בהתרשלותם זו, כמו שבודאי זהו מטרת  
המאמר זה מהתיקונים שבא לעורר - דעל ידי התרשלותם הם מסלקים  
רוחו של משיח מן העולם. והגם שהם רק גרמא בנזיקין (כמו שכתב רמח"ל  
בדרך עץ חיים), מכל מקום מאמר התיקונים פה מזהיר ש - 'אוי לָהֶם  
שְׁגוּרָמִים עֲנִיּוּת וְחֻרְבָּא וּבִיזָה וְהֶרַג וְאַבְדֹן בְּעוֹלָם! גוֹרָמִים דִּיקָא.

כ) שְׁאֵלוּ שְׁאִינִם עוֹסְקִים בְּסִתְרֵי תוֹרָה הֵם שְׁעוֹשִׂים אֶת הַתּוֹרָה יְבִישָׁה -  
ר"ל כאילו לא היה בה אלא פשטות התורה הנראת לעיניהם, וְלֹא רוֹצִים  
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּחֻמְתָּהּ הַקַּבְלָה שְׁלִימוֹד זֶה מְאִיר אֶת הָעֵינַיִם לְהַתְּבוֹנֵן בְּנִשְׁמַת  
וּפְנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְגוֹרָמִים שְׁמֹסְתַּלַּק מֵעֵינַי הַחֻמְהָ שְׁהִיא י' מְנֻנָה - ר"ל  
שְׁגוּרָמִים שִׁסְתַּלַּק מִן הַשְׁכִּינָה הָאֲרוּת מְקוֹר חֻמְהָ הַעֲלִינָה שְׁהִיא סוּד י'

דהוי"ה המאירה להשכינה דרך היסוד, וְנִשְׁאַרְתָּ ב' יְבֶשֶׁה - ר"ל אות ב' של ב'ראשית שהיא השכינה יבשה. אוי לָהֶם שְׂגוּרִמִּים עֲנִיּוֹת וְחָרֵב וּבָהָה וְהָרָג וְאֶבְדָּן בְּעוֹלָם על ידי שגורמים הסתלקות הארת החכמה מן השכינה!

במות, בתיקוני זוהר חזרו ושנו על אזהרה זו גם בריש תיקון מג'. ומשום ששם מתבארים עוד פרטים נחוצים שיעזרו לנו להבין את דברי הגר"א אצלנו, החלטנו להעתיק ולפרש לשון התיקונים לקמון מתקונא ארבעין ותלת: 'בְּרֵאשִׁית' - תַּמָּן אֶת"ר יב"ש'. וְדָא אִיהוּ וְנֶהָר יַחֲרֵב וְיִבְשׁ' (ישעיה יט ה). בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ יְבֶשׁ וְאִיהִי יְבֶשֶׁה, צְוֹחִין בְּנִין לְתַתָּא בְּיַחֲוּדָא וְאֶמְרִין 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' - 'וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה' (מלכים א - יח כו)! הַדָּא הוּא דְכַתִּיב: 'אֲזַי יִקְרְאוּנִי וְלֹא אֶעֱנֶה' (משלי א כח)! וְהָכִי מָאן דְּגָרִים דְּאֶסְתַּלַּק קַבְלָה וְחֻכְמָתָא מְאֻרִייתָא דְבַעַל פֶּה וּמְאֻרִייתָא דְבִכְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוּן, וְאֶמְרִין דְּלֹא אִית אֱלָא פֶּשֶׁט בְּאֻרִייתָא וּבַתְלֻמוּדָא - בְּוֹדָא פְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעוּ מַהֲהוּא נֶהָר וּמַהֲהוּא גֵן. וְוִי לִיה! טב לִיה דְּלֹא אֶתְבְּרִי בְּעֻלְמָא וְלֹא יוֹלִיף הֵיא אֻרִייתָא דְבִכְתָּב וְאֻרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְּאֶתְחַשֵּׁב לִיה פְּאֵלוּ אַחְזָר עֻלְמָא לְתוּהוּ וְבַהוּ, וְגָרִים עֲנִיּוֹתָא בְּעֻלְמָא וְאוּרְךָ גְלוּתָא!

ובפירוש 'מתוק מדבש' שם ביאר: אמר רבי שמעון, במלת 'בְּרֵאשִׁית' - שֵׁם אֶת"ר יב"ש' יש אותיות את"ר יב"ש. פירוש: היסוד הנקרא 'מקום' (אתר) הוא יבש. וממשיך לבאר דבריו וְזֶהוּ נֶהָר יַחֲרֵב וְיִבְשׁ' ר"ל היסוד שנקרא גם 'נהר' יחרב ויבש בלי מימי השפע, ולכן אין לו מה להשפיע למלכות שהיא בת זוגו. כתוצאה מזה בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהוּא יְבֶשׁ משום שאין לו מה לתת לה היא יְבֶשֶׁה כי לא קבלה שפע מהיסוד. לכן צוֹחִים הַבְּנִים לְמֻטָּה בְּיַחֲוּד וְאוּמְרִים 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל' בני ישראל למטה צועקים באמירת היחוד של 'שמע ישראל' - כדי שישמע ויבא 'זעיר אנפין' הנקרא 'ישראל' להתייחד עם המלכות שהיא נוקביה בשעת תפילת העמידה, אבל וְאִין 'קוֹל' - ר"ל אין 'קול' של קריאת שמע נשמע כדי שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה, ולכן 'וְאִין עוֹנָה' - אין מי שיענה וימלא את בקשת בני ישראל בתפילתם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב 'אֲזַי יִקְרְאוּנִי' כשישראל הם בצרה וצועקים וקוראים להקב"ה בקריאת שמע, אבל 'וְלֹא אֶעֱנֶה' כי אומר הקב"ה: 'אני לא אענה אותם בתפילתם!'

וְכַד מִי שְׂגוּרִם שְׁתַּסְתַּלַּק קַבְלָה וְחֻכְמָה מִתּוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה וּמִתּוֹרָה שְׂבַכְתָּב דְּהֵיִינוּ מִי שְׂאוּמֵר שְׂאִין צְרִיךְ לְלַמּוּד אֲלֵא פֶשֶׁט וְגוֹרִם שְׂלֵא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהוּן, ועל ידי זה הוא גורם גם לאחרים שלא יתעסקו בחכמת הקבלה, וְאוּמְרִים שְׂאִין אֱלָא פֶּשֶׁט בְּתוֹרָה וּבַתְלֻמוּד - ר"ל שמכחישים שיש פנימיות וסתר

תורה, **בּוֹדָאֵי בְּאֵלוֹ הוּא יְסַלֵּק אֶת הַפְּעִיז מֵאוֹתוֹ נְהַר** - נחשב לו כאילו הוא מסלק את נביעת שפע החכמה והבינה מן היסוד הנקרא 'נהר', ועל ידי זה גורם שמנמנע השפע גם **וּמֵאוֹתוֹ גֵּן** - מן המלכות הנקראת 'גן'. זה כמו שרמזו בפסוק **אוֹר זָרַע לְצַדִּיק** (תהלים צז יא) - והרי 'אוֹר' בגמטריא 'רז' (סוד). ר"ל שעל ידי רזי התורה היסוד הנקרא 'צדיק' מתמלא אור מן המוחין ההם 'זרע קודש', ואז נותנם למלכות בסוד זריעת היחוד. לכן, אס ח"ו גורמים לסלק מן היסוד את טיפת היחוד אז אין אפשרות שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה. לכן - **אוי לו לזה האדם! טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה** - בודאי היה עדיף לו שלא בא לעולם בכלל ולא היה לומד לא תורה שבכתב ולא תורה שבעל פה! ומבאר - כי אם היה עם הארץ שאין ראוי ללמוד קבלה לא היה פוגם כל כך. אבל מי שלמד נגלות התורה ומכחיש שיש בה פנימיות ונסתרות הרי הוא מסלק השפע של היסוד. ולא רק זאת אלא **שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ בְּאֵלוֹ הַחַיִּיר הַעוֹלָם לְתַהוּ וְבָהוּ** לפי שמגביר את הקליפות (הרמזים בפסוק **וְהָאֶרֶץ הִיָּתָה תַּהוּ וְבָהוּ** וְחָשַׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם) בעת שה'נהר' וה'גן' הם יבשים בעונותיו! ולא רק זאת אלא **וְגוֹרֵם עֲנֵי בְּעוֹלָם וְאֶרֶץ הַגְּלוּת** - כי אם אין שפע ביסוד ובמלכות, אז מאין יהיה שפע למטה לתחתונים? ולעומת זאת, מי שלומד סתרי תורה מקיים את העולם! ע"כ מביאור 'מתוק מדבש' בתיקון מג'.

עכשיו נחזור לתיקון ל' שאנו ומהרח"ו עוסקים בו. בביאור הגר"א (כאן) פירש: **שְׂאֵלוֹ הֵם שְׁעוּשִׁים אֶת הַתּוֹרָה יְבִשָּׁה** דרצונו לומר 'יְבִשָּׁה' - כמו שנאמר: **יְעִתָּה נִפְשָׁנוּ יְבִשָּׁה** (במדבר יא ו). ועל ידי זה 'רְאִיתִי אֶת הָאֶרֶץ וְהִנֵּה תַהוּ וְבָהוּ וכו' (ירמיה ד כג), דהיינו שבתרשלותם מלעסוק בחכמת הקבלה הם פוגמים בכבוד התורה, ולכן מעלה הקב"ה עליהם בחינה של ביטול תורה דבגינה כל הצרות הללו באים - כמו שאמרו בגמרא (בשבת לג): **בעון ביטול תורה חרב וביזה רבה, ודבר ובצורת בא**, ובני אדם אוכלין ואינן שבעין...דכתיב: 'והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית' (ויקרא כו כה) - ואין ברית אלא תורה שנאמר: **אם לא בריתי יומם ולילה** (ירמיה לג בה), עכ"ל כאן. ולקמן בביאורו לתיקון מג' פירש הגר"א מה שאמרו בתיקון ל' אצלנו: **וְגוֹרֵמִים שְׂמֹסְתֵלֵק מֵעֵין הַחֲכָמָה שְׁהִיא ' מְמַנָּה וְנִשְׁאָרֶת ב' יְבִשָּׁה** - הענין שקבלה הוא מֵעֵין הַחֲכָמָה שְׁהִיא ' שממנו יוצא ה'נהר' (דהיינו יסוד של זעיר אנפין הנקרא 'תורה שבכתב') וגם ה'גן' (דהיינו המלכות הנקראת 'תורה שבעל פה'). ופירוש **וְנִשְׁאָרֶת ב' יְבִשָּׁה** ביאר הגר"א (א שם): כאילו מחזיר את העולם לתהו ובהו - ר"ל לזמן שעולם הוא בלא תורה ובלא משיח, דיאנון גרמין דייזיל משיח!

לכאורה יש להביא סמך למה שביאר הגר"א שאלו הם שעושים את התורה 'יבשה' על ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת (וכן קצת רמז למה שהשווה זה לבחינת ביטול-תורה) ממאמר חז"ל אחד הידוע לכל. בגמרא (בחיגה יב: ו- עבודה זרה ג:) אמר רבי לוי: כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים, שנאמר: 'הקטפים מלוח עלי שיח ושרש רתמים לחקום' (איוב ל ד!) ופירש רש"י (במסכת ע"ז): הפוסק מדברי תורה - מי שעוסק בתורה ופוסק על דברי שיחה בטלה. מלוח - דברים לחלוחים! עכ"ל רש"י. אלמא רש"י הבין שבמהותם דברי תורה הם דברים לחלוחים - ר"ל מלאים חיות ואינם כשאר דברי העולם הזה היבשים ביחסית לדברי תורה. אם-כן, פשיטא שמי שמוציא מדברי תורה את לחלוחיתם מראה שהתורה חשובה בעיניו כשאר דברי עולם הזה - רחמנא ליצילן. ואכן, ממאמר זה מהתיקוני זוהר מוכח בהדיא שעל ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת הם עושים את התורה 'יבשה'!

באמת גם מהרח"ו יאריך לקמן בהקדמתו בנידון זה במה שיכתוב: וזה אצל פירוש המשנה (אבות ו ב): 'אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואוקרת: אוי להם לבריות מעלבונה של תורה!' - כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמנותה ושק הושת כסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד?" מה תורתכם מתורתנו? הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה! ולכן אוי להם לבריות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה - כי הם מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, כנזכר לעיל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת, עכ"ל.

ובעזרת השם, אנו עוד עתידים לקמן לבאר נושא נרחב זה שמניעת לומדי התורה מלעסוק בחכמת הקבלה מיחשיב ביטול-תורה ביאור נרחב במקומו, דהרי גם רבינו מהרח"ו דן בפסוקים אלו שהזכיר כאן בביאור הגר"א. לעת עתה, כדי לשהות דעתו עם דברי הגר"א כאן נסתפק רק בהעתקת תמצית לשונו לקמן: וכאשר נשוב בתשובה לעסק מאהבה בחקמה הזאת יאמר: 'ישראל במהרה בימינו אמן. שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא מתנודד ומתמרמר במר נפשו באמרו: "עד מתי אראה נס אשמעה קול שופר כי אױל עמי, אותי לא ידעו וגו' ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו וגו' ראיתי והנה הפרמל וגו' כי פה אמר השם שממה תהיה כל הארץ וכלה לא אעשה

**מאוד** התעוררנו לחזק את עם ישראל בלימוד הזוהר הקדוש כדברי הרשב"י שכל ביאת המשיח והגאולה תלויה בלימוד הסוד, ותלמידי הארי הקדוש המהרח"ו זי"ע האריך וכתב כי אלו תלמידי חכמים שלא עוסקים בתורת הסוד רק בפשטי התורה הם מאריכים החורבן והגלות והרג ואבדן רח"ל. **ודברי** המלובן רבי יעקב אבוחצירא זי"ע שאין לנו גדול בכל העולמות יותר מהרשב"י ע"ה על כן, אין לנו עצה אלא להידבק ברשב"י שהבטיח יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין, ומי שזוכה להשתתף בלימוד של הזוהר הקדוש יחד שבטי ישראל כל אחד במקומו, ידע שהרשב"י זי"ע **ישב אתנו בלומדינו תורתו** כמו שכתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זי"ע **א זקנו של החיד"א, בשם המקובל הרב אברהם גלאנטי זי"ע, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשכנא"** (דף קכ"ג ע"ב), **זֶה לְשׁוֹן קִדְשׁוֹ: אֶפִּילוּ עוֹד הַיּוֹם, אַחַר שְׁנַפְטָר רִשְׁבִּי מִבִּינֵינוּ, כֹּל זְמַן שְׂאֵנו עוֹסְקִים בְּדַבְרֵי הָאֲדָרָא, "אֲתַעֲטֵר" - בָּא רַבִּי**

וגו' הציקתני רוח בטני" (ירמיה ד כא-כו) לבאר פסוקים האלו הנאמרים באמת על ידי ירמיה הנביא עליו השלום בדרך נבואה על הדור האחרון הזה בהיותו מתמרר על ארץ גלותנו יותר משעורו. וזהו מה שכתוב "עד קתי ארצה נס", הוא הנס והדגל של המשיח פנזפר בפרשת משפטים (דף קב), וזה לשונו: 'וייתון, נס דמשיח בן דוד!...' וינגד בת חכמי הפשט, אותם אשר הם מואסים לעסק בחכמת האמת הנקרא עץ החיים וחי עולם ועוסקים בספורים הפשטים בפשוטן בלבד, ואומרים שאין בתורה אלא הפשט בלבד, חס ושלום, אשר הוא נקרא עץ הדעת טוב ורע פנזפר לעיל, עליהם אמרו: "חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו" (ירמיה שם כב)... וינגד הפת הראשונה אמר "ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו" - הם עמי הארץ... ומניחים חיי עולם היא התורה, כמו שאמר הכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה לג כה), ומחזירים העולם לתהו ובהו... וכל זה גרם להם "כי אותי לא ידעו" ולא נתעסקו בתורה! עכ"ל מהרח"ו לקמן.



שמעון מעטר כמלך בעטרותיו בראש, וישב בגוון, עכל"ק.  
 ובודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י תתקבל תפלתו  
 ותעשה בקשתו. על כן עוררו והתעוררו להעיר את העולם באור  
 העליון, כי באורך נראה אור למשך חסד על הפלל ועל הפרט,  
 "אור חדש על ציון תאיר ונזפה במהרה לאורו" אמן. עננו  
 בזכותיה דבר יוחאי עננו!

**מי שלא לומד סודות התורה, אפילו למד ש"ס ופוסקים  
 וכו', דוחים אותו מגן עדן העליון**

מי שלא לומד סודות התורה, אפילו למד ש"ס ופוסקים וכו',  
 ולא למד תורת הסוד, דוחים אותו מגן עדן העליון, ומי  
 שלמד אפילו לא הבין, מלמדים אותו בעולמות העליונים זוכה  
 להיות בגן עדן העליון, ופיתחין לו י"ג שערים של סודות  
 אפרסמון הטהור. (זוהר חדש שיה"ש פ"ו:) הרעיא מהימנא, מצוה  
 אותנו ללמוד זוהר הקדוש דוקא, כי תורת הרשב"י מאיר עד  
 סוף הדורות, וצריך ללמוד ללא הפסק ולא לתת מנוחה לקדוש  
 ברוך הוא עד שיגאלנו (זוהר פנחס ר"ט). השכינה אומרת לקדוש  
 ברוך הוא, גרש האמה הזאת ואת בנה, אלו הערב רב, שגרשוני  
 מהסתפח בנחלת הוי"ה, גרש אותם מן העולם הזה ומן העולם  
 הבא, שלא יהיה להם חלק עם ישראל (תיקו"ז דף מט.). עוון אדם  
 הראשון בעץ הדעת טוב ורע הוא שלא בחר להתעסק בעץ  
 החיים שהיא חכמת הקבלה, וזהו עצמו עוון הערב רב האומרים  
 למשה 'דבר אתה עמנו ונשמעה' בעץ הדעת טוב ורע, 'ואל ידבר  
 עמנו אלהים פן נמות' בסתרי תורה, פסברת הטועים קצת בני  
 תורה אשר בזמננו זה המוציאים שם רע על חכמת האמת חיי  
 עולם... ולכן נשברו הלוחות הראשונות מסטרא דעץ החיים...  
 וגרם אבנדא דחרבן בית ראשון ושני וגלות האחרון המר והארץ  
 אשר אנו בעוונותינו הרבים עד דיתובון בני ישראל בתיובתא  
 ובקשו את השם אלהיהם להפירו ולידעו ברזי תורה וידעו את

מי הם עובדים ומי הוא מלכם, וכדין יזכו לעסק בחכמת האמת כמו שאמר הפתוב: "ויורהו השם עץ וימתקו" על ידי המשיח. וכמו שפתוב בפרשת נשא ברעיא מהימנא (קכד): וז"ל: ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא... עוד אמרו בספר הזהר (תקו ו) וז"ל: וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא בתראה בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ. (מהרח"ו). אמר לון רבי שמעון... וכד יהא קריב ליומי משיחא אפילו רבני דעלמא זמינין לאשפחא טמירין דחכמתא ולמנדע ביה קצין וחושבנין, ובההוא זמנא אתגליא לכלא... אמר להם רבי שמעון... וכשיהיה קרוב לימות המשיח, אפלו תינוקות של העולם עתידים למצא נסתרות של חכמה ולדעת בו קצים וחשבונות, ובאותו זמן יתגלה לכל... (זהר וירא קיח). מזמן אשר הציץ וזרח אור יקרות של שני מאורות הגדולים ספר התקונים וספר הזהר קימו וקבלו היהודים קהל עדת ישראל להחזיק בלמוד הקדוש של התקונים והזהר יחיד ורבים מנער ועד זקן, והגם דאין לאל ידם להשיג ולהבין סוד אמרות טהורות שבספרים הקדושים האלה אף על פי כן שותים בצמא את דבריהם ומתלהבין בקריאתן מאד מאד. (הרי"ח הטוב, הגן איש חי, בגנהו). על ידי עסק ישראל בסודות התורה יבוא משיח צדקנו בב"א כמבואר בזהר הקדוש. וסימן לדבר סו"ד במילוי סמ"ך ו"ו דל"ת גי' משיח בן יוסף במכוון, שאף משיח בן יוסף יחיה ויתקיים על ידי זכות לימוד רזין דאורייתא. (ספר קהלת יעקב לבעל מלוא הרועים ערך סוד).

הרעיא מהימנא מצוה אותנו ללמוד זוהר הקדוש דווקא, שתורת הרשב"י מאיר עד סוף הדורות, וצריך ללמוד ולא לתת מנוחה לקדוש ברוך הוא עד שייגאלנו (זהר

ועתה כאשר עם ישראל שרוי בצער ומתפללים לרפואת גדול פוסקי דורנו מרן הרב חיים עובדיה יוסף בן גורג'יה שליט"א כולנו מחוייבים לשמוע בקולו שהורה ללמוד דף זוהר ליום לישועת עם ישראל, ועל כן כולנו מתאחדים ולומדים זוהר דף ליום לרפואתו בבריאות השלימה.

דוד המלך אומר (תהילים פרק קיח יב) "סבנני כדבורים דעכו פאש קוצים בשם ידוד פי אמילם". פירוש אמילם אכריתם, איך? על ידי המילים הקדושות שאומר! וידוע שלומדי הזוהר הקדוש נקראים "מחצדי חקלא", כמבואר בזוהר אדרא נשא (דף קמ"ג ע"א): "זפאין אתון מאריהון דמארין, מחצדי חקלא", ועל ידם תבא הישועה. על כן כל אשר בשם איש ישראל יכונה יקבל על עצמו בל"נ ללמוד דף זוהר הקדוש בכל יום, פתח אליהו, תיקון מ"ג, תיקון מ"ה, אדרא רבא, אדרא זוטא, תיקוני זוהר, וכל אחד יקח לימוד מסוים ויחזור עליו ח"י פעמים, ובזה ישוב מרן פאר דורנו לחיות עמנו בבריאות השלימה ונהורא מעליא, ולהמשיך להשקותינו מתורתו הקדושה, וזה חובה וצו השעה לכל אחד ואחד, ובפרט כל הראשי ישיבות, רבני קהילות, מלמדים, יאמרו אחרי כל תפילה דף זוהר בציבור ביחד עם תלמידיהם, לרפואתו של מרן שליט"א, ובזכות זה נזכה לגאולת עולם בימים הקרובים בב"א. עוד אבקש מתלמידיו הנאמנים, לקיים עצת הרמח"ל הקדוש ללמוד לכל הפחות חבורה של עשרה איש זוהר הקדוש ברציפות לרפואתו השלימה של מרן שליט"א.

**ובזוהר** פרשת תרומה (דף ע"ב): ובשעתא דזמינין לנחתא בהאי עלמא, קרי קודשא בריך הוא לחד קמנא, די מוני קודשא בריך הוא ברוחיה כל נשמתין דזמינין לנחתא להאי עלמא, ואמר ליה, זיל אייתי לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתיא

ההיא נשמתא, מתלבשא בדיוקנא דהאי עלמא, והוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא.

**ובשעה** שמזמנים לרדת לעולם הזה, קורא הקדוש ברוך הוא לממנה אחד שמנה הקדוש ברוך הוא ברשותו את כל הנשמות העתידות לרדת לעולם הזה, ואומר לו: לך תביא לי רוחו של פלוני. באותה שעה באה אותה נשמה מלבשת בדמות של העולם הזה, ואותו ממנה מראה אותה לפני הקדוש ברוך הוא.

**קודשא** בריך הוא אמר לה, ואומי לה, דכד תיחות להאי עלמא, דתשתדל באורייתא למנדע ליה, ולמנדע ברזא דמהימנותא. דכל מאן דהוי בהאי עלמא, ולא אשתדל למנדע ליה, טב ליה דלא יתברי. בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא, למנדע בהאי עלמא, ולאשתדל ביה בקודשא בריך הוא, ברזא דמהימנותא.

**הקדוש** ברוך הוא אומר לו ומשביע אותה, שכשתרד לעולם הזה, שתשתדל בתורה לדעת אותו ולדעת את סוד האמונה. שכל מי שהיה בעולם הזה ולא השתדל לדעת אותו - טוב לו שלא יברא. משום כך נראה לפני המלך הקדוש, לדעת את העולם הזה, ולהשתדל בקדוש ברוך הוא בסוד האמונה.

**הלומד זוהר הקדוש תהיה נשמתו טהורה לגמרי כתינוק בן יומו שלא טעם טעם חטא**

**וז"ל** ספר הברית (ח"ב מאמר י"ב פ"ה) אמנם אנו מחויבים ומושבעים ללמוד זאת החכמה האמיתית כמו שאמרו בזוהר הנ"ל. הרהרתי רבות בדבר האפשרות להתקין ולהכניס ענין אמירת ולימוד הזוהר הקדוש אצל כל אחד מישראל כמבואר בזוהר הקדוש שבזכות הזוהר מקרבים ביאת משיח בן

דוד, כדאיתא בזוה"ק בדא יפקון מגלותא ברחמי, באתי כעת לסדר את הספר הקדוש "סבא דמשפטים" שיהיה מצוי לכל יהודי באשר הוא שם, ובפרט כאשר נתעוררתי בלמדי דברי הקדוש המקובל האלוקי רבי יהודא פתייא זיע"א, מה שכתב בהקדמת ספרו פירוש מתוק לנפש על סבא דמשפטים, וזל"ק: ידוע הדבר ומפורסם הענין אצל כל אדם מישראל, כי לימוד הזוהר הוא מפתח גדול לטהרת נשמת האדם מכתמי העוונות אשר נעשו בה. יען, כי ברוב המקומות, מדבר הזוהר בענין חטאות האדם ועל הפגם שגורם לפגום בעולמות העליונים במקום שרשי נפשו רוחו ונשמתו, ועל שהוא עתיד ליתן את הדין, ועל ענין הגלגולים שהאדם מתגלגל כאבנא בקוספיתא. ועל המתגלגלים בדומם - שהם האבנים, ובצומח, ובבעלי חיים המדברים. ועל הרשעים - הנידונים בשבעה מדורים של גיהנם, ובהררי שלג ובנהר דינור. וגם הגוף אין לו שום מנוחה בקבר. ועל ידי שירגיל האדם מעט מעט בלימוד ספר הזוהר, ויתן אל לבו להבין את הדברים הפשוטים שבו - זכור יזכור איך שגם הוא נתקל ונכשל באותו עון עצמו שמדבר בו הזוהר, ואיך טמא את נשמתו הטהורה. ובאין אומר ואין דברים, ירגיש שעפעפיו נוזלים נהרי נחלי דמעה על דפי הזוהר אשר הוא לומד בו, והוא מוחה את דמעות עיניו בידו כדי שלא יעכבו אותו מלימודו. ובפרט מי אשר חנן ה' אותו בקול ערב וצל, והוא לומד הזוהר בקול נגינה נעימה כמנהגנו בעי"ת בגדאד יע"א - אז נפתחים שני מקורות דמעת עיניו כשתי מעיינות מאין הפוגות - והנסיון יעיד על זה. ועל ידי כך, נזדכך ותטהר נשמתו מעט מעט מכתמי העוונות אשר נעשו בה מחטאת הנעורים, עד שתשוב לאיתנה הראשון - להיות מאירה כאבן טובה. ונשמתו היא משתוקקת עוד יותר ויותר בלימוד הזוהר, יען כי הוא מתוק לנפש ומרפא לעצם, עד שתהיה נשמתו טהורה לגמרי כתינוק בן יומו שלא טעם טעם חטא.

**והמקצוע** הגדול המסוגל לזה, הוא לימוד זוהר משפטים. כי שם פירש רב ייבא סבא זצ"ל את גלגולי הנשמות, ועל עונש הגוף שבקבר – באורך וברוחב. ובימי חורפי - בהיותי בעיר מולדתי בבל יע"א, יושב בין ברכי רבנן קשישאי תנצב"ה - היו נוהגים כשאירע יום פטירת אביהם או אמן היו מקבצים עשרה תלמידי חכמים בליל הפטירה, וגם אני הייתי מזנב אחריהם, והיו לומדים זוהר פרשת משפטים מתחילת הפרשה ואילך, כל אחד דף אחד, עד גמר דברי הבא, ואומרים קדיש והולכים לישון. ולא היו לומדים לימוד אחר כלל וכלל אפילו בזוהר עצמו. ואפילו יהי רצון, או איזה תפילה, ותחינה ובקשה - לא היו אומרים, לא לפני הלימוד ולא לאחר הלימוד כלל וכלל.

**ולא** פעם אחת הלכתי עמהם, אלא קרוב לחמישים פעמים בלי גוזמא, ובכל פעם ופעם לא היו לומדים - כי אם בסבא דמשפטים בלבד. ואפילו תפילה על הנפטר לא היו אומרים, רק היו אומרים: "הרי אנחנו לומדים לעילוי נר"ן של פלוני בן פלוני תנצב"ה ויהי נועם וכו', ומתחילים בזוהר משפטים וכן נהגתי אחריהם.

**והן** עתה שנתפשט מנהג זה בין אנשים יראי ה', החרדים על דברו, שמתקבצים בליל היארצייט ולומדים בסבא דמשפטים, ובעת לימודם נותנים לבם להבין דברי הסבא - ולא יכולו. ופירוש הרב מקדש מלך לא היה מספיק להם. וכאשר ראיתי גודל תשוקתם בלימוד הסבא, ויד הכל ממשמשין בו, והם מצטערים להבין דברי קדשו - נכספה וגם כלתה נפשי ללקט פירוש דברי הסבא מכתבי האר"יז"ל, ומספר מקדש מלך והרמ"ז ז"ל, ומשאר דברי המפרשים ז"ל, אשר נדפסו בגליון הזוהר. ומעט מן המעט הוספתי נופך משלי, שהוא הפירוש היותר מתאים לפשטיות הזוהר, גם לפעמים ימצא

באיזה מקומות שאין דברי הסבא מובנים, והמפרשים ז"ל לא חוו דעתם בזה. ואני בעניי - טרחתני ויגעתי, ומצאתי פירוש נכון כפי מה שחנן ה' אותי, ואם הלומד, ברוחב בינתו, יפרש פירוש אחר היותר נכון - גם אנו מודינא ליה, ומני ומניה - יתקלס עלאה. וקראתי לפירוש זה בשם "מתוק לנפש" כשמו כן הוא, כי דברי הסבא הם צוף דבש אמרי נועם, מתוק לנפש הנפטר, ומרפא לעצם - שהוא הגוף שבקבר.

**ומסיים** הרה"ק רבי יאודה פתייה זיע"א: ויהא רעוא, שזכות רב ייבא סבא יעמדו לי, שלא אכשל בהבנת דבריו אכ"ר. והתחלתי בו ביום כ"ג שבט ונגמר ביום כ"א אייר שנת ברצו"ת ה' דרכי איש - גם אויביו ישלים אתו. ויקויים בנו מקרא שכתוב: "ובשנת בצור"ת לא ידאג, ולא ימיש מעשות פרי"א אכ"ר, הצעיר יאודה משה ישועה פתייא ס"ט, עכל"ק. ונסיים בדברי המקובל הקדוש רבי פנחס אליהו ברבי מאיר מווילנא זי"ע בעל ספר טעם עצו על המשנת חסידים בספרו ספר הברית, וז"ל: ועתה אהובי וחביבי ראה גם ראה, מכל דברי חז"ל הנזכרים, מה רב טוב השכר הצפון לבעלי הקבלה, וכמה גדול העונש מי שלא עסק בחכמה זו, ואל תפן לקחת ראייה מגדולי התורה בעלי הנגלות שלא רוצים לעסוק בחכמה זו, כי דברי חז"ל במדרש ובזוהר שזכרנו, נאמנים ובטוחים יותר מגדולי הדור הזה, עכ"ל. (ספר הברית ח"ב מאמר י"ב פ"ה, עיי"ש באורך).

### בלימוד הזוהר יצאו ישראל מן הגלות ברחמים

**הגה"צ** המקובל רבי בניהו יששכר שמואלי שליט"א סיפר על המקובל האלוקי החכם רבי ציון חביב ברכה זי"ע, וז"ל: עיקר עבודתו של רבי ציון היתה לפרסם לימוד הסוד ולימוד הזוהר הקדוש, כמה פעמים שמעתי ממנו שהיה אומר, כי צריך לעזוב הכל, ורק לעסוק בלימוד הסוד, צריך ללכת בכל

הישיבות והכוללים - היה אומר - ולומר להם, כי אי אפשר ללמוד כל היום רק פשט, צריך ללמוד גם סוד, אי אפשר להקים את השכינה בלי לימוד הסוד, בלי לימוד הזוהר הקדוש שמטהר את הנשמה, אי אפשר כל היום ללמוד רק סדר נשים נזיקין, אלא צריך ללמוד גם פנימיות התורה לדעת את ה', כדי לעובדו בלב שלם בכל לבבכם ובכל נפשכם, ולכן צריך לזכות את הרבים ללכת בכל הכוללים, ולהמריץ אותם שילמדו סודות התורה. כי בדא יפקון בגלותא ברחמי.

### ומי שאינו מאמין בסוד נשארו פ'ר'ד'

ומורנו ורבנו המקובל האלוקי רבי מרדכי שרעבי זי"ע היה רגיל להביא דברי החיד"א זי"ע על הפסוק "אל תהיו פסוס כפךד", ותדעו כי כל התורה שמוותיו של הקדוש ברוך הוא, ונדרשת פ'ר'ד'ס, ומי שאינו מאמין בסוד נשארו פ'ר'ד'. (יוסף תהלות להחיד"א, תהלים לב, ט). והיה מוסיף מו"ר רבי מרדכי שרעבי זי"ע כי פש"ט אותיות טפ"ש, ומי שלא לומד סודות התורה בסופו של דבר נעשה טפ"ש וריק מחכמת האמת, וחסר בכל הנרנח"י שלו ואינו זוכה לעמוד על כוונת התורה באמת עכת"ד.

עתה אבקש מכל אחד ואחד לפרסם הספר הקדוש "סבא דמשפטים" ולהדפיסו לזכות הרבים, לחלקם ביעקב ולהפיצם בישראל, למען שכינת עוזינו ופדות נפשינו בגאולה השלימה ברחמים בב"א אכ"ר.

א. הצדיק אינו נותן שינה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה. (זוהר הקדוש, חלק א, כ):

ב. אילו היו יודעים בני העולם גודל השכר להחזיר חבירו למוטב היו רודפים אחריו תמיד כמו שרודף אחרי כסף וזהב. (זוהר הקדוש פרשת תרומה קכח, ב - קכט, א).



ג. מצוה שאתה רואה שבני אדם נוהגים בה קלות ראש ומעט המה שמקיימין אותה, הנה מצוה זו בודאי ממתנת ומצפה עד כי יבחר בה איש כשר וישר להזהר בה, ולעורר רבים על מצוה זו לקיימה באהבה לכבוד קוב"ה וכו'. (זוהר הקדוש פרשת תרומה, קב הישר פרק ס"ד).

ד. כל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, ומצוה שאין לה רודפים רדוף אחרי' לעשותה, שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכו' (ספר חסידים אות ק"ה).

### קודם שילמד יאמר:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, בדחילו ורחימו ורחימו ודחילו, ליחדא שם ו"ה בי"ה, ביחודא שלים בשם כל ישראל, הרי אנחנו באים ללמוד בזוהר משפטים, [לרפואה, לפרנסה, לזיווג] לעילוי נפש ורוח ונשמה של עבדך פלוני בן פלוני (אמתך פלונית בת פלונית).

ויהי רצון מלפניך אלהינו ואלהי אבותינו שעל ידי לימודנו זה, יעלה זכרונו (זכרונה) לטובה לפניך ותלוה אליו (אליה) השלום ועל משכבו (משכבה) יהיה שלום. ותקיים בו (בה) מקרא שכתוב: "יבוא שלום ינוחו על משכבותם" מעתה ועד עולם אמן כן יהי רצון.

### מבוא ללומדים

הַרְשָׁבִי זִי"ע יוֹשֵׁב אֶתְנוּ בְּלוֹמְדֵינוּ תוֹרָתוֹ

פְּתַב הַצֵּה"ק רַבִּי אַבְרָהָם אַזּוּלַאי, וְהַצֵּה"ק רַבִּי אַבְרָהָם גְּלַאנְטִי זִי"ע"א, בַּסְפָּרוֹ "אוֹר הַחֲמָה" (דף קכ"ג ע"ב), שֶׁהַרְשָׁבִי זִי"ע יוֹשֵׁב אֶתְנוּ בְּלוֹמְדֵינוּ תוֹרָתוֹ, וּז"ל: אֶפְּיֵלוּ עוֹד הַיּוֹם אַחַר שְׁנַפְטֵר רֶשֶׁבִי מִבְּיַנְיָנוּ, כֹּל זְמַן שְׁאַנּוּ עוֹסְקִים בְּדַבְּרֵי הָאֲדָרָא,

לד מבוא ללומדים סדר הלימוד ליום ד חשוון [יום 34 בשנה] סבא דמשפטים

"אתעטר" בא רבי שמעון מעטר כמלך בעטרוֹתיו בראש, ויִושֵׁב בגוֹן, עכל"ק.

וַיִּדְוַע מַה שֶּׁפְּתוּב בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ שֶׁרַק אֱלוֹ שֵׁיִלְמָדוּ זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ יִצְלוּ בְּמַלְחָמַת גּוֹג וּמַגּוּג שְׁזֵה בֵּא בַקְּרוֹב מִמֶּשׁ, זֶה מַלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁלִישִׁית שֶׁהַחֶפֶץ חַיִּים אָמַר: שֶׁמַּלְחַמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה הִיא צַחֲוֹק נֶגַד מַלְחַמַת הַשְּׁלִישִׁית, זֹאת אֹמֶרֶת אֲנַחְנוּ קְרוֹבִים לְשׂוֹאָה כְּזֹאת גְּדוּלָּה כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזִכְרִיָּה (י"ג, י"ד, וַיִּחַזְקָאֵל, וַיִּשְׁעִיָּה כ"ח) וְרַק בְּזִכּוֹת לִימוּד הַזוֹהַר נִזְכָּה לְבִלְתֵּי יִדַּח מִמְּנוֹ נִדַּח, וְלִיקַר הַרְגָּעִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "לְרַגְעִים תִּבְחַנְנוּ". וְכִמָּה גוֹדֵל פּוֹעֵלִם וּמְסִירוֹת נִפְשָׁם, בְּלִימוּד הַכּוֹלֵל הַזֶּה זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ שֶׁעַל יְדֵי זֶה מְקַרְבִּים לְבָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שֶׁבְּשָׂמַיִם, בְּאַרְץ וּבְעוֹלָם כָּלוּ, וּמִמְּנוֹ יִשְׁקוּ הַעֲדָרִים וְכָל הַצְּמָאִים מִמְּנוֹ שׂוֹתִים, וּבְזֶה יִתְעוֹרְרוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְשׂוֹב לְאַבְיָנוּ שֶׁבְּשָׂמַיִם.

מורי ורבותי! אחי ורעי! כאן נגלה את הסוד הגדול למה אנחנו בגלות כל הרבה שנים, עם כל כך הרבה צרות, ולמה עוד לא זכינו להיגאל?

ועתה נתחיל בע"ה לבאר לכם את ההיסטוריה של התורה הקדושה:

משה רבנו אומר בספר דברים (פרק לב פסוק ז) זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינו שָׁנוֹת דֹּר וְדֹר שֶׁאֵל אָבִיךָ וַיַּגְדִּיךָ וְקִנְיִךָ וַיֹּאמְרוּ לָךְ. וברש"י שם: זכור ימות עולם - מה עשה בראשונים שהכעיסו לפניו:

בינו שנות דור ודור - דור אנוש שהציף עליהם מי אוקינוס ודור המבול ששטפם. ד"א לא נתתם לבבכם על שעבר, בינו שנות דור ודור להכיר להבא שיש בידו להיטיב לכם, ולהנחיל לכם ימות המשיח והעולם הבא:

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ה' חשוון [יום 35 בשנה] מבוא ללומדים לה

**שאל אביך - אלו הנביאים שנקראו אבות, כמו שנאמר באליהו אבי אבי רכב ישראל: זקניך - אלו החכמים: ויאמרו לך - הראשונות:**

**בזוהר הקדוש** (בראשית כ"ו-כ"ז) ורבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית), ורבי נתן מברסלב מביאו (בהלכות נטילת ידים והלכות ערלה): **הנחש פיתה את האדם בגאווה שעל ידי עץ הדעת הוא יכול להיות כאלקים, ולהתחרות עמו כביכול, ולשלוט על כל העולם.** אדם הראשון לקח מעץ הדעת, שורש כל החכמות החיצוניות, ולא בחר להתעסק בעץ החיים התורה הקדושה, חכמת הקבלה, ולהשיג דרכה את השם יתברך, והוא שורש כל החטאים מאז ועד היום שהאמין ללשון הרע של הנחש הארור, ולא רצה ללמוד זוהר הקדוש, ומאז ועד הלאה כל העולם מעורב מטוב ורע, ומשם יצאו הערב רב שגרמו להחטיא את בני ישראל.

**ובאריכות** ביאר מוריני האלקי רבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית) **שחטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, ובגלל שנמנעו מללמוד חכמת הקבלה וזוהר הקדוש גרם חורבן שני המקדשות עד שישובו בני ישראל בתשובה ללמוד זוהר הקדוש.**

**חטא אדם הראשון היה שלא בחר להתעסק בעץ החיים**  
(דהיינו הזוהר הקדוש)

זה לשון המרח"ו זי"ע: "הנה נתבאר במקום אחר [במאמר] הזה כי עון אדם הראשון בעץ הדעת טוב ורע הוא, שלא בחר להתעסק בעץ החיים שהיא חכמת הקבלה. ומשם בא גם היסוד, ועל ידי זה צמחו דור המבול ודור הפלגה וסדום. ואחר כך באו קין והבל ובחרו להתעסק בעבודת האדמה ולא להכיר את הבורא. ואז קם דור אנוש שהחלו לעבוד את

הכוכבים והמזלות עד ששכחו את השם יתברך ונשכח שמו מן הארץ. זרעו של קין בחרו להתעסק בעבודת האדמה, פיתוחה ובנינה, ושכחו את השם יתברך ורדפו אחר המותרות, ותשחת הארץ, וזה גרם שנמחקו מן העולם במבול הגדול בשנת תרנ"ו, אז קם נח ובנה את התיבה, אבל לא הוכיח את דורו ולא התפלל בעבורם. אחר כך קמו אנשי דור הפלגה, וכמו כן רדפו אחר השררה והמלאכות ובנו מגדל גדול לשלוט משם על העולם, במקום להתעסק בענייני הכרת האלקים, ומרדו נגד ה', ובחרו בחכמת הקבלה להלחם נגד השם יתברך כמבואר בזהר הקדוש סְתָרֵי תוֹרָה (ח"א פרשת בראשית דף ע"ד ע"ב). ובאלשיך הקדוש פרשת נח מסביר באריכות, עיי"ש.

אז קם עמודו של עולם, אברהם אבינו ראש המאמינים, והחל לתקן את חטא אדם הראשון, והחל ללמד את העם אמונה להכיר את השם יתברך, וחיבר ספר יצירה, ומסר את תורתו לבניו וזרעו אחריו, (יצחק גימטריה רז"א), ויעקב אבינו חיבר ספרא דצניעותא. יעקב אבינו העביר את תורתו ליוסף הצדיק. וירד יעקב מצרימה, לברר את הניצוצות שירד בקליפות (מחמת חטא אדם הראשון).

**בני ישראל יצאו ממצרים, ובפרשת בשלח כתוב: "וגם ערב רב עלה אתם", שהתקבלו על ידי משה רבינו. והם שורש כל החטאים שהיו במדבר.**

**חטא הערב רב היה שלא רצו ללמוד סתרי תורה**  
(הזהר הקדוש)

**וראה** בתיקוני הזהר (תקונא עשרין, וחד ועשרין דף מט ע"א), דאלו שלא לומדים תורת הסוד הם מהערב רב, שימחקו מהעולם הזה ומהעולם הבא, כמו שכתוב על עמלק שאין השם שלם ואין הכסא שלם עד שיתקיים "תמחה את זכר עמלק

מתחת השמים לא תשכח". ואלו הערב הם משורש וכת דליה כמובא בזוהר הקדוש בכמה מקומות, ועוד כתוב בזוהר שהקדוש ברוך הוא רוצה להשרות שכינתו על עם ישראל קדושים אך מחכה עד שיתבדלו מהם הערב רב לגמרי כי הם המעכבים, ועל זה משה רבנו צריך לבוא בגלגול כדי לתקן את חטא הערב רב כמו שכתוב בתיקוני זוהר תיקון י"ג, ועוד.

**ואומר** רבי חיים ויטאל זצ"ל - וזהו עצמו עון הערב רב, האומרים למשה רבנו **"דבר אתה עמנו ונשמעה"** בעץ הדעת טוב ורע, ו"אל ידבר עמנו אלהים" פן נמות בסתרי תורה.

**כל האומרים שמי שמתעסק בחכמת האמת ימות בקיצור שנים - טועים!**

**כסברת** הטועים קצת בני תורה אשר בזמנינו, זה המוציאים שם רע על חכמת האמת, חיי עולם, ואומרים שכל מי שמתעסק בה ימות בקצרות שנים ח"ו, (עיין ש"ך יו"ד סימן רמ"ו - שכתב בזמנו של השבתאים ימ"ש, כי האנשים התחילו להשתבש).

**וממשיך** המרח"ו זי"ע: בגלל הערב רב נשתברו הלוחות, שהיה כתוב בהם סתרי תורה מצד עץ החיים, ונתנו להם מצד עץ הדעת טוב ורע: ולכן נשברו הלוחות הראשונות מסטרא דעץ החיים, ונתנו להם מסטרא דעץ הדעת טוב ורע, משנה, שפחה דמטרוניתא, עכ"ל.

**אחר** כן עלו בני ישראל לארץ ישראל, בנו את המשכן, ודוד המלך למד קבלה, וברבות הימים שכחו את נשמת התורה חכמת הקבלה, (לא ברכו בתורה, וכמ"ש החת"ס זצ"ל). וזה גרם את חורבן שני בתי המקדש: [וגרם איבודא דחורבן בית ראשון ושני, (זוה"ק ומהרח"ו שם)].

**משם** הוגלו לבבל (והחל תלמוד בבלי) ומשם פרס ומדי, ואז הוגלו לאדום. ומאז החל להתנוצץ אורו של רבי

שמעון בר יוחאי הקדוש ע"ה והחל ללמוד את הזוהר הקדוש לתקן את השכינה ולהביא גאולה לעם ישראל באחרית הימים. עד שבא רבינו האר"י הקדוש זי"ע ופתח לנו שערי אורה וכל דבריו על פי אליהו הנביא זכור לטוב וברשותו גילה מה שגילה ואין לנו מכשול ולא שום סכנה כעת כמו בנגלות ממש כמו שכתוב בהקדמת מבוא שערים רנו ליעקב, וז"ל: לולי החכמה הזאת עתה אין אנו יכולים לעמוד בגלות המר הזה אבל החכמה היא לנו עזר וסעד וכו', כי גילוי חכמה זאת עתה בדורות גרועות הוא כדי שיהיה לו מגן עתה לאחוז בלבב שלם באבינו שבשמים... מי יגן עלינו אם לא קריאתינו בחכמה הזאת הנפלאה והעמוקה ובפרט על פי מה שכתב האר"י החי שהנסתרות בזמן הזה כמו הנגלות, עכ"ל.

**ובגלל** זה כתוב בזוהר שמי שלא אומר ללמוד זוהר ולא לומד זוהר, טוב שלא נברא בעולם, וגורם עני בעולם וארץ הגלות.

וכמו שכתב בתיקוני זוהר הקדוש תקון ארבעים ושלושה (דף פב ע"א): באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צווחים הבנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין עונה. זהו שפתוב (משלי א כח) אז יקראני ולא אענה. וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהן [והגר"א מוסיף ולא אשתדל בהן] ואומרים שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אזי לו, טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנחשב לו כאלו החזיר העולם לתהו ובהו, וגורם עני בעולם וארץ הגלות.

## אוי להם שגורמים עניות וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם, ומעכבים את המשיח

ובזהר תיקון ל': בנדאי בזמן שהשכינה יורדת לגלות, הרוח  
הזו נושבת על אותם שמתעסקים בתורה, משום  
שהשכינה נמצאת ביניהם, והרוח הזו נעשית קול, ותאמר כף:  
אותם ישנים ששנה בנחיריהם, סתומי העינים ואטומי הלב,  
קומו והתעוררו אל השכינה, שיש לכם לב בלי השכל לדעת  
אותה, והיא ביניכם. וסוד הדבר - קול אומר קרא, כמו קרא נא  
הגש עונך ואל מי מקדושים תפנה, והיא אומרת מה אקרא, כל  
הבשר חציר, הכל הם כבהמות שאוכלות חציר, וכל חסדו כציץ  
השדה, כל החסד שעושים, עושים לעצמם. ואפלו כל אלו  
שמשתדלים בתורה, כל חסד שעושים - לעצמם עושים.  
באותו זמן ויזכר כי בשר המה רוח הולך ולא ישוב לעולם, וזוהי  
רוחו של משיח, אוי להם מי שגורמים שילך לו מן העולם ולא  
ישוב לעולם, שאלו הם שעושים את התורה יבשה, ולא רוצים  
להשתדל בחכמת הקבלה, וגורמים שמסתלק מעין החכמה,  
שהיא 'ממנה, ונשארת ב' יבשה, אוי להם שגורמים עניות  
וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם, והרוח הזו שמסתלקת היא רוח  
המשיח, כמו שנתבאר, והיא רוח הקדש, והיא רוח חכמה ובינה  
רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת הוי"ה.

**בני ישראל צריכים לשוב בתשובה לדעת את מי הם  
עובדים ומי הוא מלכם, וללמוד את הזוהר הקדוש וחכמת  
הקבלה ועל ידי זה תבוא הגאולה**

יום ד  
לחודש

המרח"ו ממשיך... עד דיתובון בני ישראל בתיובתא, ובקשו  
את ה' אלהיהם. להכירו וליודעו ברזי תורה. וידעו את  
מי הם עובדים, ומי הוא מלכם. וכדין יזכו לעסוק בחכמת  
האמת כמו שאומר הכתוב "ויורוהו ה' עץ, וימתקו" על ידי  
המשיח, וכמו שאמר בפרשת נשא ברעיא מהימנא (ד' קכ"ד ע"ב)

וז"ל ובגין דעתידים ישראל למיטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזוהר יפקון ביה מן גלותא וכו' ואילנא דטוב ורע דאיהו איסור והיתר לא שליט על ישראל יתיר וכו' [עכ"ל].

**בשנת** תר"פ קמו הבית דין צדק של עדה החרדית בירושלים, בראשם של הרי"ח זוננפלד זצ"ל ורבני ארץ הקודש, וציוו על כל ישראל לסיים את הזוהר הקדוש 1000 פעמים, לבטל הגזירות הקשות הבאות לעולם, להביא גאולה ברחמים, וקראו לזה תיקון לגאולה האמיתית. וחזרו וקראו על כך בתרפ"א.

**ובשנת** תרצ"א נוסד בראשות הרי"ח זוננפלד מרכז הזוהר העולמי ותיקנו לכל ישראל חוק ולא יעבור את הדף היומי של הזוהר הקדוש. ואז בגלל שהפסיקו את לימוד הזוהר הקדוש ולא שמעו בקול האר"י אשלג זצ"ל, (שהיה נשמת אריז"ל פרצה השואה הנוראה) [שלב שני של מלחמת גוג ומגוג].

**בשנת** תש"ג ידוע שבאו גם לארץ ישראל הנאצים הארורים ימ"ש, אמר בעל הסולם: כשיצא הכרך הראשון של הזוהר עם ביאור הסולם יהיה לרשע ימ"ש מפלה, ובזכות שיצא הכרך הראשון של זוהר עם פירוש הסולם, היה לו מפלה, ולא הצליח להיכנס לארץ הקודש.

**ומאז** יצאו גדולי ישראל הבית דין צדק של העדה החרדית וגדולי המקובלים של הספרדים, בקול קורא'ס גדולים לכל בר ישראל, לקבוע לימוד של על כל פנים דף היומי של הזוהר הקדוש, לחדש את תקנת שנת תרפ"א ותרצ"א.

**בשנת** תשמ"א, תשס"א, ס"ב, ס"ד, ס"ח, ע"ב, ע"ג, יצאו קול קורא'ס חדשים.

**עכשיו** מגיע שלב השלישי והסופי של מלחמת גוג ומגוג שעליה נאמר (זכריה יג) "והיה בכל הארץ וכו' (ועיין



סנהדרין קי"א) ו"ויצטרפו ויתבררו ויתלבנו רבים, והמשכילים יזהירו כזוהר הרקיע" (אלו שלומדים זוהר הקדוש ינצלו).

**ועתה** ישראל מה ה' דורש מעמך, כי אם דף אחד של זוהר הקודש (שלוקח דקה ביום).

**מי לה' אלי!** המרח"ו אומר: בזמן הגאולה יהיו כמלאכים עוסקים בחכמת התורה דאצילות: כי אז יהיו כמלאכי עליון עוסקים בחכמת התורה דאצילות, ולא בתורת מטטרו"ן מלובשת במלבושים וספורים גשמיים. עוד אמרו בספר הזוהר (תקון ששית) וז"ל: וכמה בני נשא יתפרנסון לתתא מהאי חבורא דילך בדרא בתראה בסוף יומיא ובגיניה וקראתם דרור בארץ".

## מבוא

**התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א נגלה אליו בחלום וכך אמר לו**

**כבר** מנעוריו למד קבלה אצל גדול המקובלים בדורו, הרב יוסף חיים. ספריו "בית לחם יהודה" - פרוש על ספר הזוהר "יין הרקח" - פירוש על ה"אידרא רבא" וה"אידרא זוטא".

## "מתוק לנפש" - ביאור על סבא דמשפטים

**רבי שמעון בר יוחאי חפץ בהדפסת הספר - "יין הרקח" מעשה שהיה:**

**כאשר** עלה רבי יהודה פתיה לארץ ישראל, ביומו השני בירושלים, בא לבקרו הרב הגאון רבי אברהם עדס.

**רבי יהודה** קיבלו בכבוד הראוי ושאל אותו בהתרגשות "מדוע הטריח כבודו את עצמו לבוא לבקרני?"

**השיב** לו הרב עדס: "בדבר חשוב מאוד באתי אליך" "מהו הדבר?" - שאל הרב פתיה.

**"כבודו** כתב פירוש על האדרא רבא והאדרא זוטא ועדיין לא הדפסת אותו? "כן, - ענה הרב פתיה - כתבתי את הפירוש לפני כחמש עשרה שנה. אך מניין ידוע למעכת על פירושי זה? כי דבר זה לא גליתיו לשום אדם מעולם ורק אאמו"ר יודע על כך".

**הרב** אברהם עדס סיפר לו כי נגלה אליו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א בחלום וכך אמר לו:

**"בימים** הקרובים צריך לעלות לירושלים ארי מבבל, רב גדול ומקובל עצום בשם יהודה פתיה, אשר כתב פירוש על ה"אידרא רבא" וה"אידרא זוטא" שחיברתי. וזה כמה שנים נמצא באמתחתו ולא הדפיסו. אבקשך להשפיע עליו שיוציאו לאור ולעזור לו בזה" על כן באתי אל כבודו לוודא את אמיתות החלום ולהשפיע על כבודו להדפיס את הפירושי.

**ענה** רבי יהודה פתיה ואמר: "צעיר הייתי לימים, ולא רציתי להוציאו לאור, אך כעת ברור לי, כי מהשמים מסכימים לפירושי, והנני בעזרת ה' אוציאו לאור בקרוב". אך רק לאחר שלוש שנים הודפס הספר, בשל מחלות נאלץ הרב פתיה לחזור לעיר בגדאד שבבבל ושם נשלמה הדפסת הפירוש על האדרות.

**מי שלא טעם טעם חכמת האמת כאילו לא ראה מאורות מימיו ואוי להם לבריות מעלבונה של תורה. והאומר די לי בנגלות אין לי עסק בנסתרות טב ליה דלא איברי בעלמא**

**אמר** אליהו לרבי שמעון בתיקונא שתיתאה דבהאי ספר הזוהר יתפרקון מן גלותא כד אתגלייא בדרא בתראה.

**ופי'** הרב כסא מלך שם וז"ל בקיצור, שאם היה עם הארץ יותר טוב לו כי אינו פוגם אם אינו לומד קבלה כי אין לטייל

בפרדס קודם שימלא כריסו בשר ויין אבל מאן דיליף תורה שבע"פ עונשו כל כך גדול אם לא ילמוד קבלה ואדרבא פוגם בלימודו (כמבואר בשער הגלגולים סוף הקדמה י"ז ו"זל ומי שלא עסק בסודות התורה פוגם בת"ת דאצילות וכו' יעו"ש) וטב ליה דלא יוליף לה כי אחר עלמא לתהו ובהו שהוא סוד שבירת הכלים וכו'. ומי שיכול לקנות לו רב שילמדהו קבלה או חבר או מתוך הספרים ומתשל גורם אורך גלותא ובפירוש אמר אליהו לרבי שמעון בתיקונא שתיתאה דבהאי ספר הזוהר יתפרקון מן גלותא כד אתגלייא בדרא בתראה, כי לימוד הזוהר בגירסא בעלמא בונה עולמות כל שכן אם יזכה ללמוד ולהבין פירוש מאמר אחד יעשה בו תיקון למעלה בשעה אחת מה שלא יעשה בלימוד הפשט שנה תמימה, עכ"ל.

**אינ האדם נקרא שלם עד שיעסוק בחכמת האמת**  
**ואין האדם נקרא שלם עד שיעסוק בחכמת האמת כמ"ש**  
 בסבא דמשפטים דצ"ט סע"א כדין איהו בר נש שלים בעל תורה ודאי מארי דביתא וכו'.

**מי שאינו לומד קבלה אינו בעל תורה שלם**  
**וכתב במקדש מלך שם נ"ב הא למדת שכל מי שאינו לומד**  
**קבלה אינו בעל תורה שלם. עכ"ל.**

**הזוהר קורא לעוסקים בחכמת האמת "אינון דהוו קיימי בטורא דסיני"**

**ובזוהר בהעלותך (דף קנ"ב ע"א) קרי לעוסקים בחכמת האמת**  
**אינון דהוו קיימי בטורא דסיני, וז"ל: חכימין עבדי**  
**דמלכא עילאה אינון דקיימו בטורא דסיני לא מסתכלי אלא**  
**בנשמתא דאיהי עיקרא דכלא אורייתא ממש וכו'. ונ"ב א"מ**  
**משמע אותם שאינם יודעים סודות התורה לא עמדו על הר**  
**סיני, עכ"ל.**

### מי שעוסק בחכמת האמת נקרא בן להקב"ה

גם מי שעוסק בחכמת האמת הוא נקרא בן להקב"ה כמ"ש בסוף פ' בהר (דף קי"א ע"ב) ברעיא מהימנא, יעו"ש.

**החלום הנורא, שרק בזכות הזוהר אוכל להציל את כל העיר – ומה שקרא אחר כך**

ואעידה לי עדות נאמנה ע"ז כי בתוך ז' ימי האבלות של ח"ר שמעון ז"ל בא אלי זקן א' כמה"ר צאלח שלום משה יעקב שינא הי"ו (ז"ל) ואמר לי שראה אתמול חלום מבהיל אמנם לא רצה להגיד לו מה ראה בחלום בשום אופן רק זו אמר כי אמרו לו בחלום שהסכימו בעולם העליון עליך (עלי אני הכותב) להיות ממלא מקום ח"ר שמעון נ"ע וצריך להשתדל בכל עוז לטובת העיר הזאת. ואותה המחשבה אשר עלתה על לבך על משכבך בליל אתמול ללמוד בספרי ח"ר שמעון נ"ע צריך להשתדל לקיימה בפועל בלא עיכוב כלל. ואם תתרשל ידוע תדע שכל אנשי העיר יהיו בסכנה גדולה. עד כאן היו דברי הזקן צאלח שלום הנז"ל.

**אחר עבור ג' שעות חזר ובא אלי ועמד בפתח החצר כמבולבל וצעק עלי קום לך**

ואחר עבור ג' שעות חזר ובא אלי ועמד בפתח החצר כמבולבל וצעק עלי קום לך במהרה לבית ח"ר שמעון נ"ע וקח לך משם ספר הנצרך עליך כי לא דבר רק הוא אשר דברתי עליך, עד כאן היו דבריו עמי ותיכף חזר לדרכו.

**ידעתי את כוונת החלום שירמזון על לימוד עץ חיים ואני הדל ידעתי את כוונת החלום שירמזון על לימוד עץ חיים הנזכר. ותכף אחר הסוכות בתחלת שנת התרע"ה אזרתי כגבר חלצי והתחלתי ללמוד בע"ח בשקידה גדולה והיה לי הלילה ללימוד והיום לתפילה ולצעקה ולצאת על קברי**

הצדיקים ולסליחות ולתעניות עם הציבור ולעמוד בכל יום התהלים עם ז' כורתי ברית ולהרבות בצדקות מפני הצרות אשר סבבנו.

**וכתבתי זה להיות מזכרת לחכמי הדורות לידע ולהודיע ולהודע שכמה צרות, רבות ורעות גורמים לעולם בהתירשלה מעסק רזי התורה**

**וכתבתי** זה להיות מזכרת לחכמי הדורות לידע ולהודיע ולהודע שכמה צרות, רבות ורעות גורמים לעולם בהתירשלה מעסק רזי התורה כמ"ש בתיקונים הנז"ל דגרים עניותא ואורך גלותא וכו'. וקוצר גלות השכינה וקוצר צרת ישראל וקוצר גלגולם הכל הוא תלוי בצאורם על שיש בידם יכולת לעסוק בחכמת האמת ואינם רוצים למעט משיעור לימודם הקבוע להם ולהניח פנאי לעסוק ברזי תורה וסודותיה והוא רחום יכפר בעדם.

כ"ד המחבר האי לחמא עניא  
הצעיר יאודה משה ישועה יחזקאל ישועה פתייא יצ"ו  
(מתוך הקדמה לספרו בית לחם יהודה חלק ראשון)

**דברי הרמח"ל הקדוש זי"ע בספר שערי רמח"ל**  
(עמוד צה-מאמר, מה מלמדת חכמת האמת)

חובת כל ישראל לעסוק בסודות התורה כי לכך נברא כל העולם כולו, וזה רצונו יתברך ויתעלה שיהיו ישראל קדושים כמלאכי השרת [ומי שאינו עושה כן הרי הוא ח"ו כפוי טובה רח"ל]

**כתיב:** "אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי" (ירמיהו ט, ב) מכאן ראייה, שהחכמה, שהקב"ה בוחר בה, היא להשכיל ולדעת בו

יתברך, מה (שא"א) כ"א [שאפשר] לדעת. ולא אמר "השכל וידוע את מצותי", "את דברי", שאז היה מורה שדי לדעת המצוות, וסדר עשייתן בכל פרטיהם. אלא "השכל וידוע אותי". אם כן הוא רוצה דוקא שיתעסקו בני האדם לדעת את תפארת גדולתו. וכל שאר חכמה נאמר בה "אל יתהלל חכם בחכמתו".

**הפילוסופים** אומרים, שצריך ללכת אחרי החקירה והחכמות החיצוניות, לדעת מהן יקר הבורא, כי מן המצוות אין נראה כלל שום תפארת וגדולה, ולא שום חכמה. ומפני זה הלכו אחרי ההבל של חכמות האומות. אך שקר נסכם ודאי, כי התורה בפירוש צותה "והגית בו יומם ולילה" (יהושע א, ח). ואם היום והלילה משועבדים שניהם ללמוד התורה – אין עוד זמן נשאר לשאר חכמות. והרי בהדיא נאמר: "לא ימוש ספר התורה מפ"ך" וגו' (שם). אם כן לא זו הדרך ודאי, וחלילה לזרע קודש, להתפתות בשוא נתעה כזה.

**אבל** עדיין צריכין אנו למודעי – איזה הדרך נלך לראות בוראנו ית"ש. כי זה האמת, שמן המצוות לבד לא יצא זה. אין זה כי אם בתורה עצמה, החלק אשר הוא באמת מודיע גדולתו ית"ש, וסוד מעשיו הנפלאים, כי אז יודעים אותו באמת. והעיקר, כי הקב"ה הבדיל לו לעם סגולה – ישראל, דכתיב "והייתם לי סגולה מכל העמים", "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" (שמות ט ה-ו). וזה השורש הגדול, שכאן עומד סוד האמונה באמת: שבשעה שהקב"ה בחר בישראל, הבדילם לגמרי מכל גויי הארץ. ורצה לעשות אותם קדושים בקדושתו ממש. והוא הענין שאמרו רז"ל (תהלים עז, יד): "אלקים בקדש דרכך" – הוא קודש הילוכו בקדושה, דיבורו בקדושה וכו'.

---

כא) כוננת הרב זי"ע דעיקר החכמה היא לידע שאין אנחנו יודעים, ועל פי סוד - להשיג עד דל"א [רישא דלא אתיידע]

(ירושלמי ברכות פ"ט ה"א). והיינו כי הקב"ה הוא מקור הקדושה, כל עניניו אינם אלא ענינים של קדושה. וכן כל ישראל להיות קדושים בקדושה הזאת, צריך שכל עניניהם ופעולותיהם, יהיו הכל עניני קדושה ממש. והיינו כי אין די שיהיו עניניהם ענינים גשמיים, ככל שאר האדם, אף על פי שיהיו בהן מצוות שצריך לשמור אותם. זה אינו מספיק לעשותם עם קדוש ממש, כמלאכי השרת. שהקב"ה רוצה אותם למטה, כמלאכי השרת למעלה, כי מלאכי השרת אינם על דרך זה – שיהיו פעולותיהם פעולות חומריות, אלא שקשרי מצוות רביעי עליהם, אלא כולם קדושים וכל מעשיהם קדוש.

כן ראוי שיהיו ישראל למטה באמת. והיינו כי כמו שהקב"ה אינו פונה ביחוד אלא לישראל, כך ישראל אין להם להיות פונים אלא להקב"ה. וזהו "אני לדודי ודודי לי" (שה"ש ו, ג), "אני לדודי ועלי תשוקתו" (שה"ש ז, יא), ולהיות כל מעשיהם על דרך זה. והוא ענין "בכל דרכיך דעהו" (משלי ג, ו). ואף על פי שגם הפסוק יש לפרש אותו – שדי להיות מכוון לשם שמים, דהיינו שיאכל כדי שיחיה ויעבוד את ה', וכן על דרך זה [שאר המעשים]. אין זה עיקרו! אבל להיות כל המעשים ממש דברי קדושה, ואז ישארו ישראל מובדלים לגמרי מן כל שאר האומות, בלי סרך כלל. אלא שאר האומות – אנשים, וישראל – כמלאכי השרת.

כתב באר לחי רועי בהקדמת תיקוני זוהר: התיקוני זוהר הקדוש לימי אלול ועשרת ימי תשובה וכן כתב הכסא מלך בהקדמתו, כי לימוד התיקוני זוהר הקדוש בחודש אלול מטהר הגוף והנשמה וסגולתו לקרב קץ הגאולה ב"ב, על כן רמוז לענית דעתי בתחילתו - רבי שמעון [הוא שם המחבר התנא הקדוש זי"ע], אזל ליה וערק למדברא, ראשי תיבות אלול, ועל דרך מה שכתוב בפרי עץ חיים, כי אלול רמוז בכתוב ואשר לא צדא וגו', ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה, ולזה רמוז, אזל וערק למדברא, כנזכר והבן, עכ"ל.

**על** כן, עיקר מה שצריך האדם להיות משכיל, הוא ענין קדושתו יתברך המתפשטת בעולמו, **שישראל נתקדשו בה** – מה ענין הקדושה הזאת, ומה הם דרכיה, ואיך מתפשטת, ואיך מזדמנים לקראתה להתקדש בה כראוי. ומי שיראה זה, יראה באמת איך כל הבריאה כולה לא נבראת אלא **בשביל זה**. והיינו **"בראשית – בשביל ישראל שנקראו ראשית"** (ויק"ר לו, ז). ויראה בהדיא כי כל העולם לא נברא אלא לפי שנתאוה הקב"ה להשרות קדושתו על ישראל, וכמה הכנות גדולות הכין לענין זה. כי ודאי שצריך שישראל יהיו ראויים לה, ואינם ראויים לה אלא אם כן ישמרו כל התורה והמצוות בכל דקדוקיהם ופרטותיהם, ומשמרת למשמרת שלה בכל חומרותיה, כי בזה תלוי הכל.

**אבל** כמה דרכים הכין לזה הענין, וכמה גלגולים גדולים, בכמה חכמה עמוקה, בהיות צופה כל העתידות, ורצה לתת יצר הרע, לנסות בו בני האדם. ומפני שהיו עתידים לחטוא, זימן מתחילה כמה גלגולים גדולים, עד שבסוף הכל יתקנו ישראל תיקון גמור. ותהיה קדושה זאת מתפשטת בהם לנצח נצחים. וזהו ענין האהבה הגדולה שבין הקב"ה וישראל. והנה מי שאינו יודע דברים אלה, נקרא שהוא הולך כעיור באפילה, כי אינו ידוע כלום על מה הוא חי, על מה מתקיים העולם, וכל שכן על מה עומד העולם כולו.

ועל זה היו צועקים חז"ל **"אוי להם לבריות שרואות ואינם יודעות מה רואות, עומדות ואינם יודעות על מה עומדות"** (חגיגה יב, ע"ב). כי אין זה כבודו של מקום ב"ה, ולא שבחם של ישראל. הא למה זה דומה: למלך שאוהב אחד מעבדיו, ועושה בעבורו כמה דברים גדולים בעבור אהבתו, הייטב בעיניו שלא יהיה העבד ההוא שם בלבו לכל הדברים הרבים האלה, ולא ירצה אפילו לדעת מה עשה לו. כן הדבר הזה, כי באמת, כל



העולם ומלואו אינו עומד אלא על האהבה שהקב"ה אוהב את ישראל. ואם ישראל אינם שמים לב לראות דבר גדול כזה, הייטב בעיני ה'?

זהו הטעם שרשב"י צווח כל כך על זה, וקורא לעוסקים בפשט התורה, שהם ישינים בתרדמה, כי אינם פוקחים עיניהם כלל לראות באהבה שהקב"ה אוהב אותם, כאילו הם ח"ו כפויי טובה אליו. ועוד, שאינם רואים ואינם יודעים דרך הקדושה כלל, ואת הדבקות בו יתברך, והרי התורה מצוה ואומר "ובו תדבק" (דברים י, כ). ואף על פי שפירשו על המתדבק בתלמדי חכם, אבל סוף סוף אין מקרא יוצא מידי פשוטו. והאמת, שצריכים ישראל לידבק בו ממש בדביקות גמור, לדעת דרכיו המיוחדים על פי קדושתו, וללכת בהם. והנה על כן אמרו: "שיר השירים – קדש קדשים" (שה"ש רבה, סוף הפתיחה). כי הוא מיוסד ממש על זה הענין, ומפרש האהבה הזאת, וכל ההשתדלות שמשתדל הקב"ה להתדבק בקדושתו עם ישראל, שישראל צריכים להקביל כנגד זה תשוקה אליו יתברך, להתדבק בדביקות ממש.

והנה זה פרי הגלות בעונותינו הרבים, ששכחו ישראל את הדרך הזה, ונשארו ישינים, משוקעים בתרדמתם, ואין שמים לבב לזאת. אבל תורה חוגרת שק על צרתה. והנה אנחנו במחשכים כמתי עולם, כעורים ממש המגששים קיר. לישרים לא נאווה ללכת בדרך הזה, אלא אדרבא לפקוח עינים עיוורת, ולראות אהבת ה', ולדעת הקדושה ודרכיה, להתקדש בה ממש. והנה כל זה ענין חכמת האמת הקדושה, כי אינה אלא ביאור ענין הקדושה הזאת, דהיינו מה שרצה האדון ית"ש להשרות על בריותיו, והסדרים שסידר לזה לכל הזמנים, פירוש – לזמן העולם הזה, שהוא זמן העבודה. וכאן נפק חלוקי סדרים: לזמן שישראל זכאים – לזמן שישראל ראוים להיות

על אדמתם, ולזמן שהם צריכים להיות בגלות, לזמן שראוי להאיר להם פניו, ולזמן שראוי להסתיר. ואף על פי כן, אפילו בהסתר פנים – לקיים להם הקדושה. ואחר כך – לזמן קבלת שכרם, שהוא לעתיד לבא לנצח נצחים. נמצאת כל חכמת האמת עומדת רק על ענין זה, על ענין קדושתם של ישראל, איך שהקב"ה מתדבק בהם מקדושתו, ואיך שישראל יש להם לידבק בתשוקתם ועבודתם בקדושתו יתברך שמו, ואיך על זה עומדים כל עניני העולם, וכל הבריאה כולה, למאז היותה ועד עולמי עד.

### הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתָנוּר

**אומר הנביא** (מלאכי פרק ג יח-כ): "וְשִׁבְתֶם וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע בֵּין עֶבֶד אֱלֹהִים לְאִשֶּׁר לֹא עֲבָדוּ. כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר פְּתָנוּר וְהָיוּ כָל זָדִים וְכָל עֲשֵׂה רָשָׁעָה קֵשׁ וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַבֹּא אָמַר יְדוּד צְבָאוֹת אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב לָהֶם שָׂרֵשׁ וְעֵנָף, וְזָרְחָה לָכֶם יְרֵאֵי שְׁמִי שְׁמֵשׁ צִדְקָה וּמְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ וַיִּצְאֲתֶם וּפְשָׁתֶם כְּעִגְלֵי מֵרְבֵק".

**וְכַתֵּב בְּסֵפֶר הַקְּנָה הַקְּדוֹשׁ עַל הַפְּסוּק "וְשִׁבְתֶם וּרְאִיתֶם כּוֹ" לְאִשׁ וְכַתֵּב בְּסֵפֶר הַקְּנָה הַקְּדוֹשׁ עַל הַפְּסוּק "וְשִׁבְתֶם וּרְאִיתֶם כּוֹ" לְאִשֶּׁר לֹא עֲבָדוּ", כִּי מִי שְׁעוֹסֵק דְּוָקָא בְּנִגְלָה וְלֹא בַזְהַר הַקְּדוֹשׁ נִקְרָא "לֹא עֲבָדוּ", גַּם אִינוּ נִקְרָא תַלְמִיד חֶכֶם, רַק בְּשֵׁם תַלְמִיד, כִּי שֵׁם חֶכֶם אִינוּ רַק עַל חֶכְמָה הַפְּנִימִית, עֵוִין שָׁם...**

**וְכִיּוֹן שִׁידְעָתָ כַּמָּה גְדוֹלָה מְעַלֵּת לְמוֹד חֶכְמַת הָאֲמַת כּוֹ'... יוֹדַע גְּדָל הַחַיּוֹב וְגְדָל הַשְּׂכָר לְמִי שְׁלוּמַד הַקְּבֵלָה, כִּי לְמוֹד הַזְהַר בְּגִירָסָא בְּעֵלְמָא בּוֹנָה עֲלֵמִין, וְכָל שְׂכָן אִם יִזְכֶּה לְלַמֵּד וְלַהֲבִין פְּרוּשׁ מְאֹד אֶחָד, יַעֲשֶׂה בּוֹ תַקּוּן לְמַעְלָה בְּשַׁעֲה אַחַת מֵה שְׁלֹא יַעֲשֶׂה בְּלְמוּד הַפְּשֻׁט שְׁנָה תְּמִימָה (לְשׁוֹן הַפְּסָא מְלָה,**

תְּקוּנֵי זֶהר מ"ג).

ועל זה בא יום הדין הגדול והנורא שנקרא "בְּעֶר פְּתָנוּר", וכל העולם כולו מפחד ורועד אבל יש לנו כבר הבטחה מאליהו הנביא ומהתנא רבי אליעזר הגדול שמי שמתקדש ונהיה קדוש אין לו מה לפחד, כדאיתא בתנא דבי אליהו זוטא (פרק כ' אות ב'-עפ"י כת"י פרמא בהוצאת הרב ישעיה הכהן ב"ב): אמר להם הקדוש ברוך לישראל: [בני, היו לפני קדושים], ואל תבהלו מיום הדין, שנאמר והייתם לי קדשים וגו' (ויקרא כ כו). ועתה אחרי דברי קדוש ה' הרמח"ל זי"ע אשר ביאר כי כל ישראל צריכים להיות קדושים כמלאכי השרת, וזה דוקא על ידי קדושת לימוד הזוהר הקדוש ותורת הסוד, מובן כיצד זוכים לקדושה העליונה שמדבר עליה התנא דבי אליהו.

**אם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד**

**ובגמרא** פסחים (דף קיב): חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר [רשב"י] לו [לרבי עקיבא] רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה, והלא עגל בסכנה, אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ורואים שרבי עקיבא חשש ללמדו כשהיה עשרים שנה בבית האסורים, ועל זה אמר לו רבי שמעון אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, יש לבאר על על פי כתבי האריז"ל שאין הכוונה למלכות כאן מלכות הרשעה, אלא למדת מלכות העליונה שצריך אדם למסור עצמו על קידוש ה' באומרו קריאת שמע, ובמיתה על קידוש השם נקרא, שנמסר למידת מלכות העליונה, וזה כוונתו שאם אינך מלמדני תורת הסוד תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא

על ידי לימוד תורת הסוד, (סוד ה'). - מהסיפור הזה אנחנו לומדים, כי אם רבי עקיבא היה לומד אצלו סודות התורה, היה יכול להינצל מלהיות בעשרה הרוגי מלכות, כמו רבי שמעון בר יוחאי ע"ה.

**אין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק,** כמובא בהקדמה לזוהר הקדוש עם לשון הקודש בהוצאת היכלא דרשב"י בנשיאות ראש ישיבת המקובלים נהר שלום המקובל הרב שמואלי שליט"א, ומובא שם דברי האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמעה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'.

**ואמר הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים,** הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם [של רבו רבי עקיבא], **וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל האפשר, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, ואכנס בגנוזי המלך העליון כבן שנכנס בגנוזי אביו, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה".** ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום

וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה  
האחרון דור של ביאת המשיח, (מהרצ"א מדינוב), ע"כ.

וזה מה שאמר לו התנא רבי אליעזר בן הורקנוס [הנקרא רבי  
אליעזר הגדול], לתלמידו הגדול רבי עקיבא ע"ה, בזוהר  
בראשית (פרשת וירא - דף צט ע"א):

**כְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אוֹתוֹ יוֹם עָרַב שַׁבַּת הָיָה,**  
וְהוֹשִׁיב לִימֵינוּ אֶת הוֹרְקָנוֹס בְּנוֹ, וְהָיָה מְגַלָּה לוֹ  
עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת.

**תָּנוּ רַבָּנָן כְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, הֵהוּא יוֹמָא עָרַב שַׁבַּת**  
הָיָה, וְאוֹתֵיב לִימֵינָה הוֹרְקָנוֹס בְּרִיָּה, וְהוּהוּ מְגַלִּי לִיה  
עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, וְהוּא לֹא הָיָה מְקַבֵּל בְּדַעְתִּיהָ מִלִּיאָא,  
דְּחָשִׁיב כְּמִטּוֹרָף בְּדַעְתִּיהָ הוּהוּ. כִּיּוֹן דְּחָמָא דְדַעְתָּא דְאַבּוּי  
מְתִישְׁבָא עֲלוּי, קַבִּיל מֵינָה מָאָה וְתַמְנִין וְתִשְׁעָה רְזִין עֲלֵאִין.

**שָׁנוּ רַבּוּתֵינוּ, כְּשַׁחֲלָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל, אוֹתוֹ יוֹם עָרַב שַׁבַּת**  
הָיָה, וְהוֹשִׁיב לִימֵינוּ אֶת הוֹרְקָנוֹס בְּנוֹ, וְהָיָה מְגַלָּה לוֹ  
עֲמֻקּוֹת וְנִסְתָּרוֹת, וְהוּא לֹא הָיָה מְקַבֵּל דְּבַר בְּדַעְתּוֹ שְׁחָשַׁב  
שְׁמִטְרָף בְּדַעְתּוֹ הָיָה. כִּיּוֹן שְׁרָאָה שְׂדַעַת אָבּוּי מְתִישְׁבַת עֲלוּי,  
קַבֵּל מִמּוֹנוּ מָאָה שְׁמוֹנִים וְתִשְׁעֵי סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים.

**כַּד מָטָא לְאַבְנֵי שֵׁישׁ דְּמַתְעַרְבֵי בְּמֵיאַ עֲלָאָה, בָּכָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר**  
וּפְסַק לְמִימְרָא, אָמַר קוּם הָתָם בְּרִי. אָמַר לִיה אָבָא לְמָה.  
אָמַר לִיה חֲזִינָא דְאוּחִית חֲלָף מִן עֲלָמָא. אָמַר לִיה זִיל וְאַיְמָא  
לְאַמְרֵךְ דְּתַסְתַּלַּק תְּפֻלָּאֵי בְּאַתְרַ עֲלָאָה, וּבְתַר דְּאַסְתַּלַּק מִן עֲלָמָא  
וְאַיְתִי הָכָא לְמַחְמֵי לְהוֹן לֹא תְבַכֵּי דְאַנּוֹן קְרִיבִין עֲלֵאִין וְלֹא  
תַתְּאִין וְדַעְתָּא דְבַר נֶשׁ לֹא יַדַּע בְּהוּ.

**כְּשֶׁהֲגִיעַ לְאַבְנֵי שֵׁישׁ שְׁמַתְעַרְבִים בְּמֵיִם הָעֲלִיוֹנִים, בָּכָה רַבִּי**  
אֱלִיעֶזֶר וּפְסַק לומר. אָמַר, עֲמֹד שָׁם בְּנִי. אָמַר לוֹ,  
אָבָא, לְמָה? אָמַר לוֹ, אֲנִי רוּאָה שְׁאַנִּי מִמְהַר לְחֲלָף מִן הָעוֹלָם.

אמר לו, לך ואמר לאמר שתעלה את התפלין שלי למקום עליון, ואחר שאסתלק מן העולם, ואבא לכאן פדי לראות אותם. לא תבכו, שהם קרובים עליונים ולא תחתונים, ודעת בני אדם לא משיגה אותם.

**נכנסו חכמי הדור לבקר אותם, וקלל אותם על שלא באו לשמש אותו, ששנינו, גדולה שמושה יותר מלמודה**

עד דהוו יתבי, עאלו חכמי דרא למבקר ליה, אוליט להו על דלא אתו לשמשא ליה דתנינן גדולה שמושה יותר מלמודה. עד דאתא רבי עקיבא, אמר ליה עקיבא למה לא אתית לשמשא לי (דהא אתא עתא לאצרפא). אמר ליה רבי לא הנה לי פנאי. ארתח אמר אתמהה עלך אי תמות מיתת עצמך. לטייה דיהא קשה מכלהון מיתתיה.

עד שהיו יושבים, נכנסו חכמי הדור לבקר אותם, וקלל אותם על שלא באו לשמש אותו, ששנינו, גדולה שמושה יותר מלמודה. עד שבא רבי עקיבא, אמר לו, עקיבא, עקיבא, למה לא באת לשמש אותי [שהרי באה העת להצרף]? אמר לו, רבי, לא היה לי פנאי. רתח ואמר, אתמהה עליך אם תמות מיתת עצמך. קללו שמיתתו תהיה קשה מכלם.

**בכה רבי עקיבא ואמר לו, רבי, תלמד אותי תורה. פתח פיו רבי אליעזר במעשה מרכבה**

בכי רבי עקיבא ואמר ליה רבי אולף לי אורייתא. אפתח פומיה רבי אליעזר במעשה מרכבה. אתא אשא ואסחר לתרוויהון. אמרו חכמיא שמע מינה דלית אנו חזין וכדאין לך, נפקו לפתחא דברא ויתבו תמו, הוה מה דהוה ואזל אשא.

**בכה רבי עקיבא ואמר לו, רבי, תלמד אותי תורה. פתח פיו רבי אליעזר במעשה מרכבה. באה אש והקיפה**

את שניהם. אמרו חכמים, נשמע מזה שאין אנו ראויים וכדאים לכך. יצאו לפתח החיצון וישבו שם. הנה מה שהיה, והאש הלכה.

### לא היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם

**ואוליך** בבהרת עזה תלת מאה הלכות פסוקות, ואוליך ליה רי"ו טעמים דפסוקי דשיר השירים. והוו עינוי דרבי עקיבא נחתין מיא. ואתחזר אשא קקדמיתא. כד מטא להאי פסוקא (שיר השירים ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, לא יכיל למסבל רבי עקיבא וארים קליה בבכיינתא וגעי ולא הוה ממלל מדחילו דשכינתא דהות תמן.

**ולמד** בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות, ולמד אותו מאתים וששה עשר טעמים של פסוקי שיר השירים, והיו עיני רבי עקיבא זולגות דמעות, וחזרה האש כבתחלה. כשהגיע לפסוק (שיר ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני, לא יכל רבי עקיבא לסבל, והרים קולו בבכיה. והרים קולו ולא היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם.

**הורה לו כל עמקות וסודות עליונים שהיו בשיר השירים** אורי ליה כל עמיקתא ורזין עלאין דהוה ביה בשיר השירים. ואומי ליה אומא דלא לישתמש בשום חד פסוק מניה כי היכי דלא ליחריב עלמא, קודשא בריה הוא בגיניה. ולא בעי קמיה דישתמשון ביה (דף צט ע"א) ברייתי מסגיאות קדושתא דאית ביה. לבתר נפיק רבי עקיבא וגעי ונבעין עינוי מיא, והוה אמר, ווי רבי, ווי רבי, דאשתאר עלמא יתום מנף. עאלו כל שאר חכימיא גביה ושאלו ליה ואתיב להון.

**הורה לו כל עמקות וסודות עליונים שהיו בשיר השירים,** והשביעו שבועה שלא ישתמש בשום פסוק ממנו, כדי שהקב"ה לא יחריב את העולם בגללו, ולא רוצה לפניו

שְׁהַבְרִיּוֹת יִשְׁתַּמְּשׁוּ בּוֹ מְרַב הַקְדָּשָׁה שְׁיֵשׁ בּוֹ. אַחַר יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וּבָכָה, וְנִבְעוּ עֵינָיו מֵיָם, וְהָיָה אֹמֵר, וַי רַבִּי! וַי רַבִּי! שְׁהָעוֹלָם נִשְׁאַר יְתוֹם מִמֶּךָ. נִכְנְסוּ אֵלָיו כָּל שְׂאֵר הַחֲכָמִים, וְשָׂאֲלוּ אוֹתוֹ, וְהִשִּׁיב לָהֶם.

**כָּל יְמֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיְתָה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפְּנֵי כַּיּוֹם**  
**שְׁנַתְנָה בְּהַר סִינִי** יום 1  
לחדש

הָיָה דְחִיק לִיָּה (שַׁעֲתָא) לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אֶפִּיק תְּרֵי דְרוּעוּי וְשׁוּיָנוּן עַל לְבִיָּה. פְּתַח וְאָמַר, אֵי עֲלָמָא עֲלָמָא עֲלָמָא, חֲזַרְתָּ לְאֶעְלָא וְלֹאֲגִנָּא מִן תַּתְּאָה כָּל נְהִירוֹ וּבּוֹצִינָא. וַי לְכוּן תְּרֵי דְרַעִי וַי לְכוּן תְּרֵי תוֹרוֹת דִּישְׁתַּכְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן עֲלָמָא. דָּאֲמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוֹמוֹי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הָיָה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מִפּוּמִיָּה כִּיּוֹמָא דְאֵתְיָהִיבַת בְּטוֹרָא דְסִינִי.

הִיְתָה דְחִיקָה לוֹ [הַשְּׁעָה] לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. הוֹצִיא שְׁתֵּי זְרוּעוֹתַי וְשָׁם אוֹתָם עַל לְבוֹ. פְּתַח וְאָמַר, אוֹי הָעוֹלָם, הָעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן חוֹזֵר לְהַתְּפַנֵּס וְלֹאֲגִנָּז מִן הַתְּחַתּוֹן כָּל אֹר וּמְאֹר. אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, אוֹי לָכֶם שְׁתֵּי תוֹרוֹת שֶׁהָיוּ נִשְׁכָּחִים הַיּוֹם הַזֶּה מִן הָעוֹלָם. שְׂאֲמַר רַבִּי יִצְחָק, כָּל יְמֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הִיְתָה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפְּנֵי כַּיּוֹם שְׁנַתְנָה בְּהַר סִינִי.

**אָמַר** אוֹרִיָּתָא (סְבִרִית גְּמֵרָא) גְּמֵרִית וְחֲכָמָתָא סְבִרִית וְשִׁמוּשָׁא עֲבָדִית. דָּאֲלוּ יְהוֹן כָּל בְּנֵי אֵינִשָּׂא דְעֲלָמָא סוֹפְרִים לֹא יְכַלִּין לְמַכְתָּב וְלֹא חֲסָרֵי תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֲלָא כְּכּוֹחָא בְּעִינָא וְאִנָּא מְרַבּוֹתֵי אֲלָא כְּמֵאן דְשְׁתֵּי בְּיָמָא. וְלֹא הָיָה, אֲלָא לְמִיתָן טִיבוֹתָא לְרַבּוּהֵי יִתִיר מְנִיָּה.

**אָמַר**, תּוֹרָה [לְמַדְתִּי וְגְמֵרָא] הַבְּנִתִי וְחֲכָמָה לְמַדְתִּי וְשִׁמוּשׁ עֵשִׂיתִי, שְׂאֲלוּ יְהִי כָּל בְּנֵי אָנוּשׁ שֶׁל הָעוֹלָם סוֹפְרִים, לֹא יִכְלוּ לְכַתֵּב, וְלֹא חֲסָרוּ תַלְמִידֵי מַחְכְּמַתִּי אֲלָא כְּמַכְּחָל בְּעֵין, וְאִנִּי מְרַבּוֹתֵי אֲלָא כְּמִי שֶׁשׁוֹתָה בְּיָם. וְלֹא הָיָה אֲלָא לְהַחֲזִיק טוֹבָה לְרַבּוֹתֵי יוֹתֵר מִמֶּנּוּ.



והוּו שְׁאֵלִין מְנִיָּה בְּהוּוּ סַנְדְּלָא דְיָבוּם עַד דְּנַפְק נְשִׁמְתִּיה  
 וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הָיָה תַּמָּן רַבִּי עֲקִיבָא. כַּד נִפְק שְׁבַתָּא  
 אֲשַׁכְּחִיה רַבִּי עֲקִיבָא דְמִית, בְּזַע מְאֹנִיה וּגְרִיר כָּל בְּשִׁרְיָה וְדָמָא  
 נְחִית וְנִגִּיד עַל דְּיוֹקְנֵיה. הָיָה צוּח וּבְכִי, נִפְק לְבָרָא וְאָמַר, שְׁמִיא  
 שְׁמִיא, אָמְרוּ וּלְסִיְהָרָא לְשִׁמְשָׁא דְנִהִירוּתָא דְהוּת נְהִיר יִתִּיר  
 מְנַהוּן הָא אֲתַחֲשָׁף.

וְהָיוּ שׁוֹאֲלִים מִמֶּנּוּ בְּאוּתוֹ סַנְדְּלָא שְׁל יָבוּם, עַד שֶׁיֵּצֵאָה נְשִׁמְתוֹ  
 וְאָמַר טְהוּר. וְלֹא הָיָה שָׁם רַבִּי עֲקִיבָא. כְּשֶׁיֵּצֵאָה הַשְּׁבַתָּא,  
 מֵצָא אוֹתוֹ רַבִּי עֲקִיבָא שְׁמִית. קָרַע בְּגָדוֹ וְשָׂרַט כָּל בְּשָׂרוֹ, וְדָם  
 יָרַד וְנִמְשָׁף עַל זְקָנוֹ. הָיָה צוֹנַח וּבוֹכָה. יֵצֵא הַחוּצָה וְאָמַר: שְׁמִים  
 שְׁמִים, אָמְרוּ לְשִׁמְשׁ וּלְלִבְנָה, שְׁהָאֹר שְׁהָיָה מְאִיר יוֹתֵר מֵהֶם  
 הָרִי נִחְשָׁף.

### עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו במ

וצריך להבין מפני הקפיד וקילל התנא רבי אליעזר את רבי  
 עקיבא, ויש ליישב, על פי הגמרא (ברכות דף ז:): ואמר  
 רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי מותר להתגרות ברשעים  
 בעולם הזה, שנאמר, "עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה  
 יתגרו במ"<sup>22</sup> תניא נמי הכי רבי דוסתאי ברבי מתון אומר מותר

---

כג) אנו אומרים בתפילות הושענה רבה "הושענא דביר המוצנע", אפשר  
 לפרש דהנה כתיב "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע".  
 ואפשר לומר הכוונה, דטרם ביאת המשיח לא יוכלו בני אדם לדבר דיבורי  
 קודש למען כבוד שמו ית', רק בצנעה, וכששני בני אדם מדברים ביניהם  
 בסוד, ואיש אחר רוצה לשמוע מה שמדברים, צריך לנטות אזנו היטב  
 לשמוע מה שמדברים.

וזה שאמר הכתוב "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו", שידברו כל כך בצנעה  
 מחמת גודל הבושה בימים ההם לדבר דיבורים שבקדושה בריש גלי, ויהי  
 כל כך בצנעה עד שכביכול ויקשב ה' וישמע, שהקב"ה כביכול יטה אזנו

לשמוע מה שמדברים, להראות דבעוה"ר אין איש שם על לב דיבורים שבקדושה, וע"כ מתביישים שניהם ומדברים ע"ז בצנעה.

זהו שאנו מבקשים הושענא דביר המוצנע, פי' הושע אותנו במצבינו שאנו עומדים בו, דהדיבור הוא מוצנע ומכוסה מאזני בני אדם, דכשרוצים לדבר דיבורים שבקדושה צריכים להצניע את הדיבורים מפני המלעיגים שמתרבים בעת הזאת, וע"כ מתחננים הושע נא.

עוד יש לפרש בקשתנו "הושענא דביר המוצנע", דהנה כתבו המקובלים דלפעמים אין לאדם להוציא בשפתיו תפילתו ובקשתו [של תפילת י"ח הנקראת תפילת הלחש] מהשי"ת, כדי להסתיר תפילתו מאזני המקטריגים (זוה"ק, בן איש חי), אלא יתפלל במחשבה דהרי הקב"ה יודע מחשבות. (ויש בזה מחלוקת הקדמונים אם המלאכים יודעים מחשבות בני אדם, עיי' תוס' שבת דף י"ב ע"ב, ובספה"ק נועם אלימלך).

ומקרא מלא דיבר הכתוב (תהלים ה', ב') "אמרי האזינה ה' בינה הגיגי", ופירש"י, כשאני אומרים האזינה, וכשאין אומרים בינה הגיגי, תבין לעמקי מחשבות הישראלי שכולו טוב.

ובספה"ק פירשו בזה מאמר הכתוב (פי' ויגש) "ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני". פירוש, דבמדרש איתא אין הגשה אלא לתפילה. ובא הכתוב לרמוז ויגש אליו יהודה, דלפעמים כשניגש איש יהודי להתפלל להקב"ה, ורוצה להסתיר תפילתו מהמקטריגים, העצה ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני, פי' שיתפלל באופן שיכנסו דיבוריו רק לאזני הקב"ה ולא לאזני המקטריגים, והיינו ע"י שיתפלל במחשבה. וזה שאנו מתפללים הושענא דביר המוצנע, פי' הושענא בגלל אותם דיבורים שהם מוצנעים מהמקטריגים, ויעלו לפניך ל-הושענא בזכותם, אף שאין אנו יכולים להוציאם בפה.

עוד יש לפרש מה שכתוב "דביר המוצנע", ע"ד הכתוב הנ"ל, אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע, ויש לרמוז דטרם ביאת המשיח לא היא אפילו "איש אל רעהו", כי אם רוצים לתקן איזה דבר כדי למהר ביאת משיחנו ובנין בית מקדשינו ב"ב, אין עם מי לדבר, כי כולם עסוקים רק בעניני גשמיות, (ראה באריכות ספר הברית) והוא מפחד להוציא הגה מפיו, ומפחד לבקש מהשי"ת שהמלאכים לא יקטרגו נגדו כנ"ל, וע"כ מתפלל רק בלבו, ולזה אנו מבקשים הושענא דביר המוצנע הושענא, פי' הושענא במצבינו שאנו עומדים בו, שצריכים אנו להצניע הדיבורים הן מבני אדם והן ממלאכים, ודו"ק.

ורביעי בקודש בביאור מה שמתפללים "הושענא דביר המוצנע", ובזה מובן מה שמתפללים בהושענא דביר המוצנע, דהתוכחה שמוכיחים המנהיגים את העם הוא מוצנע רק ליחידי סגולה, שיהיו גדולים וצדיקים שמחביאים א"ע במחתרת בשעה ובמקום שצריכים להוכיח, וכמו שמובא בספר אור האמת, וספר זה הוא מכי"ק של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע אשר רשם לעצמו מה ששמע מפי רבו המגיד הקדוש ממעזריטש זי"ע, כמובא שם בהקדמה, וכתב שם דף ע"ב וז"ל בקיצור עה"כ עוזבי תורה יהללו רשע ושומרי תורה יתגרו בם, והקשה הלא עוזבי תורה הם רשעים והשומרים הם צדיקים והול"ל רשעים יהללו רשע וצדיקים וכו'. ועוד רישא דקרא אמר לשון יחיד וסיפא דקרא אמר לשון רבים יתגרו בם, הול"ל בתרואייהו לשון אחיד.

ות' שיש תרי גווני צדיקים, יש צדיק שהוא עוסק בתורה וגמילות חסדים ומקיים כל התורה, אך הוא צדיק לעצמו ולא לאחרים, ואע"פ שהיא מצוה ממצוות התורה שנאמר הוכח תוכיח, עכ"ז מגודל רכות טבעו ומזוג הטוב אינו יכול לומר לא עשית כהוגן. ויש צדיקים העומדים בפרץ ומתגרים תמיד בעושי עולה ומוכיחים ומחרפים אותם בתמידות על מעשיהם המכוערים כמ"ש בתקוממך אתקוטט.

והנה לכת הצדיקים הב' הכל שונאים אותם ביותר בהיות שרואים שכת הראשונים הם צדיקים ושותקים מסתמא אינם רשעים כ"כ, ומכח זה מריבים ומתגרים הכת הב' עם הכת הא' מדוע אתם מחשים, למה לא תקנאו קנאת ה' צבאות. וזהו פי' יתגרו בם, ר"ל כת הב' מתגרים עם הכת הא' לשם שמים שיעמדו גם כן בפרץ עמהם להלחם נגד אויבי ה'.

והנה הכת הא' מחמת רכות טבעם אינם רואים חוב הרשעים ומהפכים בזכותם ומשיבים אולי לא הי' כך כאשר מרננים עליהם, או זכות אחר, או מזכירים מדות טובות שיש להעושים הנ"ל, וזהו יהללו רשע ר"ל מחמת טבעם מהפכים בזכותם, ועוד אומרים אי אפשר להעמיד הדת על תלה, ועוד הנח להם לישראל. ומחמת כל אלו הטענות נמנעים מלהוכיח, אבל עכ"ז אעפ"י שהם צדיקים הכתוב קורא אותם עוזבי תורה, והכת הב' נקראו שומרי תורה, עכ"ל. וכן פי' זקיני הגר"א זצ"ל בביאורו על משלי על פסוק הנ"ל, עי"ש.

וזהו שאנו מתפללים הושענא דביר המוצנע, שהקב"ה יעזור לנו בזכות

הצדיקים העומדים בפרץ, שמוכיחים את העם בדברי מוסר והתעוררות, שהם בבחינת שומרי תורה.

ובזה פירשתי מה שאנו אומרים בתפילה להקדיש ליוצרם בנחת רוח בשפה ברורה ובנעימה, בשפה ברורה ובנעימה פי' שהם אומרים את האמת להעם בשפה ברורה ומוכיחים אותם ואין מפחדים מלהגיד האמת.

וזה שאנו מתפללים הושענא דביר המוצנע, פי' שהקב"ה יושיע אותנו בזמן הזה בעת שהדיבור הוא מוצנע ויש רק יחידי סגולה שמוכיחים את העם ללכת בדרכי התורה והיראה.

א"י שהכוונה בזה לשבח אותן הצדיקים שלא מוכיחים, כי באמת יש צדיקים שמוכיחים את העם בתוכחת מוסר, ויש צדיקים שאין אומרים מוסר לבני ישראל כדי שלא לעורר קיטרוג ח"ו, כדוגמת הרה"ק מהר"א מבעלז זי"ע שהי' רואה תמיד אך טוב לישראל, ולא הרשה לדבר שום דיבורי גנאי על בני, כידוע שאם היו אומרים לפניו שיש חילול שבת בתל אביב או בעיר אחרת בארצינו הקדושה, הי' משתיק את המגיד לה"ר ואומר "נא, נא". ומובא בספר "ביתו נאווה קודש" שמחזונו הרה"צ ר' פייוול ז"ל בא פעם אצלו על יוה"כ (כשהי' כבר בארץ ישראל) ושאלו הרה"ק מבעלז מה נשמע בעירך, והשיב ר' פייוול אודות חילול שבת שיש בעירו וכו', ודחהו הרה"ק מעל פניו ולא רצה לדבר אתו בכלל, באמרו "נו, נו". אחר איזה ימים הי' עוה"פ ר' פייוול הנ"ל אצל הרה"ק מבעלז, ושאלו עוה"פ "פייוול וואס הערט זיך", ואז ענה ר' פייוול דיבורים טובים על בני, ואמר הרה"ק מבעלז: "אה, נאר אזעלכע גרוסן זאלסטו מיר ברענגען!", ואכמ"ל בזה.

וזהו שאנו מתפללים להשי"ת, הושענא דביר המוצנע, תושיע אותנו לא רק בגלל הצדיקים שמוכיחים את העם, אלא תעזור ותושיע לנו גם בזכות אותן הצדיקים שרואים תמיד רק טוב על ישראל ומצניעים דיבורי המוסר והתוכחה שלא לדבר רעה ח"ו על ישראל.

ועד"ז אפשר לפרש מה דאיתא בזה"ק, ר' שמעון נשא את ידיו ואמר אוי למי שיקרה באותו זמן ואשרי חלקו של מי שיקרה להמצא באותו זמן, אוי למי שיקרה באותו זמן הוא משום שכשיבא הקב"ה לפקוד את האילה, הכוונה לשכינה, יסתכל מי הם העומדים עמה ויביט על מעשיו של כל אחד ואחד מישראל, ולא ימצא צדיק, דכתיב ואביט ואין עוזר. אמנם מי שיתקיים בעת ההוא ויתחזק באמונה הטהורה, יזכה לאור ההוא של שמחת המלך. ועל זמן ההוא כתוב, וצרפתים כצרוף את הכסף ובחנתים כבחון את הזהב, פי' אחר

להתגרות ברשעים בעולם הזה שנאמר עוזבי תורה יהללו רשע וגו', ואם לחשך אדם לומר והא כתוב "אל תתחר במרעים אל תקנא בעושי עולה", אמור לו, מי שלבו נוקפו אומר כן, אלא, אל תתחר במרעים להיות כמרעים, אל תקנא בעשי עולה להיות כעושי עולה, ואומר "אל יקנא לבך בחטאים כי אם ביראת ה' כל היום", איני, והאמר רבי יצחק אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, שנאמר "יחילו דרכיו בכל עת" ולא עוד אלא שזוכה בדין, שנאמר "מרום משפטיך מנגדו", ולא עוד, אלא שרואה בצריו, שנאמר "כל צורריו יפיח בהם" לא קשיא הא במילי דידיה הא במילי דשמיא, ואיבעית אימא הא והא במילי דשמיא, ולא קשיא הא ברשע שהשעה משחקת לו, הא ברשע שאין השעה משחקת לו, ואיבעית אימא הא והא ברשע שהשעה משחקת לו, ולא קשיא הא בצדיק גמור, הא בצדיק שאינו גמור, דאמר רב הונא מאי דכתיב "למה תביט בוגדים תחריש בבלע רשע צדיק ממנו", וכי רשע בולע צדיק, והא כתיב "ה' לא יעזבנו בידו" וכתוב "לא יאונה לצדיק כל און", אלא צדיק ממנו בולע צדיק גמור אינו בולע, ואיבעית אימא שעה משחקת לו שאני.

---

שהצרות מתעוררות רח"ל, וכל העמים ומלכיהם מתייעצים עליהם יחד ומעוררים גזירות רעות רח"ל, וכולם באים עליהם בעצה אחת, אז יתראה עמוד האש עומד ממעלה למטה ארבעים יום, וכל העמים יראו אותו ובעת ההוא יתעורר מלך המשיח לצאת מגן עדן, ממקום ההוא שנקרא קן צפור וכו'.

וזהו הכוונה אוי לו למי שיקרה באותו זמן, פי' אם לא יהיו בידו תורה ומעשים טובים, ואשרי חלקו של מי שיקרה להמצא באותו זמן, פי' כי ישרה עליו אור גדול של שמחת המלך יתב"ש, והוא נוטל חלקו וחלק חבירו בקדושה. ואשרי חלקם של הצדיקים שיקרה להמצא באותו הזמן, שהם נקראים שומרי תורה שבזכותן יתעורר מלך המשיח לצאת מגן עדן ולגאול את ישראל מגלותן במהרה בימינו אמן.

**רואים** שצדיקים גדולים פחדו להתגרות ברשעים, בפרט אם השעה משחקת להם, וזאת הסיבה שרבי עקיבא לא רצה ללמד את הרשב"י בבית האסורים, בזמן שהייתה שלטת מלכות הרשעה. אבל האמת, שבכח הקדושה של סודות התורה אפשר לנצחם בלי פחד, וזהו הירושה שהשאיר לנו התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זי"ע, ולזה רבי אליעזר הגדול כשראה שרבי עקיבא חיסר מלימוד תורת הסוד להמשיך תורתו לעולם וללמדה ברבים, לייט, כלומר קילל, כי זוהי מציאות שאי אפשר להילחם עם הרשעים אלא על ידי כוח לימוד תורת הסוד, וכיצד ינצל ממלכות הרשעה, ועוד מה יעשו ישראל בגלות האחרונה, ובפרט בדור האחרון עקבתא דמשיחא שהרע משתולל ומסתולל באין מפריע, וקליפת ערב רב תלמידי עמלק הרשע קשה מאוד עד כדי שנראה כביכול רשע שהשעה משחקת לו, לזה צריך את כוחו של רשב"י בלימוד תורתו כמו שצווה את תלמידיו **בני שנו מידותי**, כי רק הוא היה לו את הכח לומר **מותר להתגרות ברשעים בעולם הזה, כנאמר "ושומרי תורה יתגרו במ"**. [ורק הלומדים כל הפרד"ס נקראים שומרי תורה, כי מי שאינו עושה כן ולא לומד תורת הסוד עליו צווח התנא "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", (מהרח"ו)].

**כל עם ישראל ילמדו לכל הפחות דף זוהר ליום, ובכך ימשיכו את נשמת הרשב"י לדורנו זה, ובוודאי יתבטלו כל הגזירות ובפרט גזירת הגיוס רח"ל**

**על כן אם רוצים אנו להמשיך וללמוד וללמד ולעסוק בלימוד התורה באין מפריע, חייבים אנו שכל עם ישראל ילמדו לכל הפחות דף זוהר ליום, ובכך ימשיכו את נשמת הרשב"י לדורנו זה, [כדאיתא באור החמה ועוד], ובוודאי יתבטלו כל הגזירות ובפרט גזירת הגיוס רח"ל, כמבואר לעיל. כי כל תורת**

הסוד הוא שיחיו ולא ימותו, ולא רק לעצמו, אלא מכפר ומציל את כל ישראל, כמו שכתב בזוהר הקדוש: **עוד אָמר אֵלֵיהוּ זְכוּנו לְבִרְכָה לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן: בְּהַאי סֵפֶר הַזֶּהר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא פֶּד אֲתַגְלִיא בְּדָרָא בְּתַרְאָה. עוד בְּדָף קכ"ד: לְשׁוֹן מִשָּׁה רַבִּינוּ לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן. וְהַמְשָׁפִילִים יִזְהִירוּ כְּזֶהר הַרְקִיעַ בְּהַאי חֲבוּרָא דִּילָךְ דְּאֵיהוּ סֵפֶר הַזֶּהר בְּאֵילִין לֹא צָרִיךְ נְסִיוֹן – רְצָה לוֹמַר: כִּי הַלּוֹמֵד בְּסֵפֶר הַזֶּהר לֹא יִסְבַּל חֲבָלֵי מְשִׁיחַ וּבִגְיִן דְּיִשְׂרָאֵל עֲתִידִין לְמַטְעֵם מְאִילָנָא דְחַיִּי דָּא הוּא סֵפֶר הַזֶּהר יִפְקוֹן בֵּיהּ מְגֻלוֹתָא בְּרַחֲמֵי.**

### זה הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו

כולנו "יחד שבטי ישראל" לומדי ומלמדי הזוהר הקדוש, תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, בבית ה' היכלא דרשב", אשר לא זזה משם השכינה מעולם, כי בכל מקום ששם לומדים ומתקשרים לנשמת הרשב"י הקדוש בא ומתעטר בגוון ונמצא אתנו ממש. אשרינו שזוכים אנו להיות מחוברים להרשב"י הקדוש וללמוד וללמד את כל הזוהר הקדוש, כי זהו הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח, וזכות הזוהר הקדוש מגן ומציל את עם ישראל מכל מני מרעין בישין.

**ועל כן לא מספיק ללמוד לעצמו, אלא צריך לזכות את הרבים וללמד ולהשמיע לכל ישראל! עד שכל ישראל יתקדשו בקדושה העליונה הזו, כמבואר בשל"ה הקדוש, כי תורת הסוד נועדה להתגלות וללמד את הרבים בדור האחרון למען הכינו את העולם לקראת תורתו של משיח והגאולה שלימה, (של"ה).**

### שלשלת מסורת הקבלה מהתנאים הקדושים

**תנו** רבנן שמונים תלמידים היו לו להלל הזקן, שלשים מהן ראויים שתשרה עליהן שכינה כמשה רבינו, ושלשים מהן

ראוים שתעמוד להם חמה כיהושע בן נון, עשרים בינונים, גדול שבכולן יונתן בן עוזיאל, קטן שבכולן רבן יוחנן בן זכאי, אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה גמרא הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים קלים וחמורים וגזרות שוות תקופות וגימטריאות שיחת מלאכי השרת ושיחת שדים ושיחת דקלים משלות כובסין משלות שועלים דבר גדול ודבר קטן דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן היות דאביי ורבא, לקיים מה שנאמר "להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא", וכי מאחר שקטן שבכולן כך גדול שבכולן על אחת כמה וכמה, אמרו עליו על יונתן בן עוזיאל בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף (גמרא סוכה כח).

**התנא הקדוש רבי יוחנן בן זכאי למד את סודות התורה ומסרה לרבי אליעזר בן הורקנוס, ומסרה לרבי עקיבא, ומסרה לרבי שמעון בן יוחאי זי"ע"א**

הגאון רבי דוד לוריא שהוא נין ונכד להגאון המהרש"ל זי"ע"כ, כתב, שרבי יוחנן בן זכאי, מסר בעיקר את תורת הנסתר לתלמידו רבי אליעזר בן הורקנוס, ורבי אליעזר בן הורקנוס מסר את עיקר תורתו לרבי עקיבא, ורבי עקיבא מסר את עיקר תורתו לרבי שמעון בן יוחאי.

**וז"ל: ולא זו בלבד במשנה הוא אבי המשנה, אלא אף בסתרי המרכבה הוא רבי אליעזר יסוד הקבלה... ונמצאנו למדין,**

---

כד) גאון עצום בכל חלקי התורה, בנגלה ובנסתר, מוציא לאור כתבי הגרבי אליעזר על חלק הנסתרות, בעל מחבר ששה עשר ספרים, נפש דוד על הזוהר הקדוש, וביאור על הפרקי דרבי אליעזר, חיבר ארבעה קונטרסים בשבח ובגדלות רבי אליעזר בן הורקנוס הוא רבי אליעזר הגדול. א. עמק הברכה. ב. שם האחד הוא אליעזר. ג. בית צדיק, ועוד. ד. קונטרס מבוא לפרקי דרבי אליעזר.



שאף דברי קבלתו של רבי שמעון בזוהר ותיקונים, יסודם מקבלתו של רבי אליעזר... וגדולי המקובלים הראשונים ז"ל, שלא נגלה בימיהם ספר הזוהר, היו משתמשים באור מאמרי פרקי דרבי אליעזר, במקום הזוהר...

**וביום** פטירתו שבאו לבקרו תלמידיו ובראשם רבי עקיבא, הקפיד מאוד עליהם שלא באו ללמוד קודם לפניו, ובאותה העת לימד את רבי עקיבא סתרי תורה עמוקים, כמובא בזוהר פרשת וירא (דף צ"ח ע"א), והיה מאיר תורתו כיום שניתנה התורה בסיני.

**עוד** קודם לכך, רבי אליעזר הזהיר בפרקי אבות יהיה כבוד חבריכם חביב עליך כשלך, וחזר והזהיר את רבי עקיבא קודם פטירתו וצווה על זה הזהרו בכבוד חבריכם כדאיתא בפרק ד' דברכות, (כ"ח ע"ב), שצפה ברוח הקודש שעתידין 24 אלף תלמידי רבי עקיבא למות, על שלא נהגו כבוד זה לזה, (עכת"ד). - וכבר כתב על זה בספר סוד ה' דלומדי הסוד אין קנאה ותחרות ביניהם כדאיתא באידרא דאמר הרשב"י "אנן בחביבותא תליא", ועוד מובא בזוהר הקדוש האי דאמרו חז"ל שכל אחד נכוה מחופתו של חברו אינו שייך בלומדי תורת הסוד אלא כולם יושבים יחדיו באהבה ושמחה גדולה ביניהם, ולפי זה מובן מדוע צווה את רבי עקיבא הזהרו בכבוד חבריכם מפני שלא למד מספיק מרבו את תורת הסוד ולא למדה לרבים, לכן היה חשש גדול שיכשלו בזה כמו שצפה ברוח הקודש עכ"ל.

**מכל** זה רואים, שהתנאים הגדולים שהם היו להבות אש מסובבים בגוף גשמי, שלא מוזכר כמעט בגמרא שהיו לומדים קבלה, אבל אף על פי כן רואים שמלבד שהיו עוסקים בתורת הנגלה, כל קדושתם נבעה מתורת הנסתר, שהיו עוסקים ולומדים תנא מפי תנא, עד למשה רבנו את תורת הנסתר, ומובן

שבימיהם אז, זה היה צריך להיות בהסתר גדול, שהרי רצונו של ה' שלא יתגלה אז, רק לצדיקי ה', אבל בימינו שרואים בפירוש שהזוהר נתגלה לנו, כי נועד במיוחד לדור אחרון להאיר את חשכת הגלות להצילנו מהערב רב, כדאיתא במהרח"ו ורבי יעקב צמח גורי האריז"ל, ועוד כידוע כתוב בזוהר שבאחרית הימים אפילו ילדים קטנים ידעו נסתרות, וכך למדונו אבות החסידות והקבלה. וברור ומובן שאנו ממשיכים את דרכם של התנאים הקדושים והטהורים, שעל פיהם אנו חיים ועל פיהם מושתת כל חיינו, על פיהם צריכים אנו גם ללמוד את חכמת הקבלה והזוהר הקדוש.

**אלו רבי עקיבא היה לומד אצל רבי אליעזר יותר את סודות התורה ומלמדם לתמידיו, היה ניצל מגזירת מלכות הרשעה**

וכל הזוהר הקדוש מלא בכל שמות התנאים הקדושים כגון: ר' יהודה, ר' יוסי, ר' חייא, ר' אבא, ר' יצחק, ר' שמעון, ר' אלעזר, ועוד ועוד, וכן כתוב בזוהר הקדוש שכל מארי מתניתין ומארי תלמודא סידרו את תורה שבעל פה על פי הסוד, ואין צריך להאריך בזה.

**ובאמת** אלו רבי עקיבא היה לומד אצל רבי אליעזר יותר את סודות התורה ומלמדם לתמידיו, היה ניצל מגזירת מלכות הרשעה [וגם היו ניצלים 24 אלף תלמידיו מגזירת המיתה], כדאיתא על רשב"י ורבי אלעזר בנו שניצלו ממיתה על שהטמינו עצמם במערה, וגילו סתרי תורה, שהם מעלים מ"ן יותר ממיתה על קידוש השם [כמובא במהרצ"א מדינוב בשם האריז"ל - הובא בהקדמה הנפלאה על הזוהר עם לשון הקודש שבהוצאת הגה"צ המקובל רבי בנייהו יששכר שמואלי שליט"א]. - ועתה מובן דברי הרשב"י לרבי עקיבא, בזמן שהיה בבית האסורים, שביקש שילמדו תורה, (פסחים ק"ב), [ואפשר

דעל תורת הנסתר אמר לו, ועל ידי זה היה ניצל], ולזה כאשר אמר לו שאינו יכול, אמר לו הרשב"י דמוסרני ליוחאי אבא ומוסרך למלכות, הכוונה היא למידת מלכות שיצטרך למסור עצמו למיתה על קידוש ה', כי אין דרך להינצל, אלא על ידי גלוי סתרי תורה. [ועתה מובן דברי המהר"ח"ו (בהקדמה לעץ חיים) שאמר, שבהרבה מקומות בש"ס אין שום הבנה אלא אם כן נפרש על פי תורת הסוד, (וכן כתב הגר"א ז"ע) וגם כאן איך שייך להגיד שהרשב"י יהיה מוסר ח"ו, אלא וודאי שהכוונה למידת מלכות העליונה כדפירשנו].

**מכל** זה רואים את חובתנו בלימוד הזוהר הקדוש, לעסוק כל היום וכמה שיכולים ללמוד תורת הנסתר ביתר שאת וביתר עוז, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

**זה הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו**

כולנו "יחד שבטי ישראל" לומדי ומלמדי הזוהר הקדוש, תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, בבית ה' היכלא דרשב"י, אשר לא זזה משם השכינה מעולם, כי בכל מקום ששם לומדים ומתקשרים לנשמת הרשב"י הקדוש בא ומתעטר בגוון ונמצא אתנו ממש. אשרינו שזוכים אנו להיות מחוברים להרשב"י הקדוש וללמוד וללמד את כל הזוהר הקדוש, כי זהו הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח, וזכות הזוהר הקדוש מגן ומציל את עם ישראל מכל מני מרעין בישין.

**אין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק,** כמובא בהקדמה לזוהר הקדוש עם לשון הקודש בהוצאת היכלא דרשב"י בנשיאות ראש ישיבת המקובלים נהר שלום המקובל הרב שמואלי שליט"א, ומובא שם דברי האריז"ל,

שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'.  
**ואמר** הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים, הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם [של רבו רבי עקיבא], וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל האפשר, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, ואכנס בגנוזי המלך העליון כבן שנכנס בגנוזי אביו, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה". ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה האחרון דור של ביאת המשיח, (מהרצ"א מדינוב), ע"כ.

**רבי עקיבא היה חבוש בבית האסורים עשרים שנה**  
**ובמדרש** שיר השירים מהגניזה [י"ל ע"י הרב יוסף חיים ורטהימר, הוצאת 'כתב יד וספר' ירושלים תשנ"ה], עמוד י"ח, על הפסוק (א א) 'לריח שמניך טובים וכו', נאמר: 'השביעי [מעשרה הרוגי מלכות] רבי עקיבא, שהיה חבוש בבית האסורים עשרים שנה, והיו מביאים קולמוסים של קנים, ונותנים בין ציפורניו, ומרתיחין צרורות באש, ומניחין תחת שחיו, ואמרו לו הנח מה שבידך, ובכל כך היה מוסיף להם

תוכחות, ומה היה אומר להם, 'כמוהם יהיו עושיהם'. וכל דבר שהיו צריכין לו היו שולחים ושואלין לו בבית האסורים [ראה פסחים קיב: יבמות קח: סנהדרין יב. עירובין כא: ירושלמי יבמות פ"ב ה"ה]. לסוף עשרים שנה ששהה בבית אסורים יצא ליהרג, והיה עונת ק"ש וכו". ובגמרא (ברכות סא:) מתארת את הוצאתו להורג של ר"ע - 'בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרת: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו. היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד'.

### **רבי עקיבא נפטר ביום הכיפורים - ולא ידעו תלמידיו, עד שאליהו הנביא בא להודיע**

**וכותב** ה'בן יהודע', שתלמידיו לא אמרו לו דברים אלו ביום שנפטר, כי נשמתו יצאה ב'אחד' ואיך השיב להם, אלא בכל יום לפני הוצאתו להורג היו סורקים את בשרו, והוא היה מקבל עול מלכות שמים, ובאותם ימים דברו איתו תלמידיו. אבל ביום שבו נפטר, שהוא יום הכיפורים, לא היו איתו תלמידיו, כמסופר במדרש משלי (פ"ט ס"ב) שאליהו הנביא בא להודיע לרבי יהושע הגרסי על מותו של רבי עקיבא].

**אמר להן רבי אליעזר הגדול, תמיה אני אם ימותו  
מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו, אמר לו  
שלך קשה משלהן**

**ובספר** "סוד ה'" הביא את ספר "שירי מצוה", להגה"צ רבי בנימין אליהו מזאלשין על צוואת רבי אליעזר הגדול להורקנוס בנו, (המובא בספר שבט מוסר פרק ט"ז), שביאר שכל דברי

רבי אליעזר הגדול היו עמוקים על פי הסוד, ומה שאיתא בגמרא סנהדרין (דף סח.), וז"ל: והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקרו... אמר להן למה באתם, אמרו לו ללמוד תורה באנו, אמר להן ועד עכשיו למה לא באתם, אמרו לו לא היה לנו פנאי, אמר להן תמיה אני, אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו [כלומר באיזה מיתת ימות], אמר לו שלך קשה משלהן... אמר להן הוא טהור, ויצאה נשמתו בטהרה, עיי"ש.

**אם היה רבי עקיבא לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, ולא הייתה הגזירה**

**מזבן** שכל הקפידה היית מפני שלא למד ולימד את תורת רבו רבי אליעזר שהייתה על פי הסוד, ועל כן קיבל עונש חמור כזה, שרבי עקיבא היה יכול לקבל את כל תורת הסוד וללמד את בני ישראל. וכן כתב הגה"ק מהרצ"א מדינוב בהוספותיו לספר סור מרע ועשה טוב, וזת"ד: ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, ומובא בשם האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'. ומסיים שם (בספר סוד ה') שאם רבי עקיבא היה לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, (וגם היו ניצלים מגזירת עשרה הרוגי מלכות - כמו רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר שניצל), כי בין לומדי תורת הסוד אין, לא שנאה, ולא קנאה, ולא תחרות, אלא כולם באהבה ואחדות גמור, כמו

שאמר הרשב"י בזוהר (פרשת נשא - דף קכ"ח ע"א): **חֲדַי רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. (אמר) (קכ"ח ע"ב) הֲתָם יְאוֹת הָיָה לְמַהוּי דְחִיל. אֲנִן בְּחַבִּיבוּתָא תְּלִיָא מְלֵתָא, דְּכַתְּיב, (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכַתִּיב (דברים ז) מֵאֲהַבֵּת יְיָ אֶתְכֶם, וְכַתִּיב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.**

**ובלשון הקודש: שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. שֶׁם רְאוּי לְהִיזֵת יְרֵא. אֲנִן בְּחַבִּיבוּת תְּלִוי הַדְּבָר, שְׁכַתּוּב (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכַתּוּב (שם ז) מֵאֲהַבֵּת ה' אֶתְכֶם, וְכַתּוּב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.**

**אם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד**

**ובגמרא פסחים (דף קיב):** חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר [רשב"י] לו [לרבי עקיבא] רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה, והלא עגל בסכנה, אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ורואים שרבי עקיבא חשש ללמדו כשהיה עשרים שנה בבית האסורים, ועל זה אמר לו רבי שמעון אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, יש לבאר על פי כתבי האריז"ל שאין הכוונה למלכות כאן מלכות הרשעה, אלא למדת מלכות שבמיתה על קידוש השם נקרא, שנמסר למידת מלכות העליונה, וזה כוונתו שאם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד, (סוד ה'). - מהסיפור הזה אנחנו לומדים, כי אם רבי עקיבא היה לומד אצלו סודות התורה, היה יכול להינצל מלהיות בעשרה הרוגי מלכות, כמו רבי שמעון בר יוחאי ע"ה,

וזה מה שאמר לו רבי אליעזר תמה אני וכו', כי לימוד תורת הסוד יותר גבוה מליהרג על קידוש ה', כי כל תורת הסוד הוא שיחיו ולא ימותו, לא רק הוא, אלא מכפר ומציל את כל ישראל, כמו שכתב בזוהר הקדוש: **עוד אָמַר אֱלֹהֵינוּ זְכוּנוּ לְבָרְכָה לְרַבֵּי שְׁמֵעוֹן: בְּהַאי סֵפֶר הַזֶּהר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא פִּד אַתְגְּלִיא בְּדָרָא בְּתַרְאָה. עוֹד בְּדָף קכ"ד: לְשׁוֹן מֹשֶׁה רַבֵּינוּ לְרַבֵּי שְׁמֵעוֹן. וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהר הַרְקִיעַ בְּהַאי חַבּוּרָא דִּילָךְ דְּאִיהוּ סֵפֶר הַזֶּהר בְּאֵילִין לֹא צָרִיף נְסִיוֹן – רְצָה לֹמַר: כִּי הַלּוּמֵד בְּסֵפֶר הַזֶּהר לֹא יִסְבַּל חֻבְלֵי מְשִׁיחַ וּבְגִין דִּישְׁרָאֵל עֲתִידִין לְמִטְעֵם מְאִילְנָא דְחַיֵּי דָא הוּא סֵפֶר הַזֶּהר יִפְקוֹן בֵּיה מְגֻלוֹתָא בְּרַחֲמֵי.**

**ועל כן לא מספיק ללמוד לעצמו, אלא צריך לזכות את הרבים וללמד ולהשמיע לכל ישראל! כי תורת הסוד נועדה להתגלות וללמד את הרבים בדור האחרון למען הכינו את העולם לקראת תורתו של משיח והגאולה שלימה, וכמבואר בשל"ה הקדוש.**

### **כל הגאולה תלויה בעסק החכמה הזאת**

**ובספר** דגל מחנה אפרים (פרשת שמיני) כתב, וז"ל: וזהו דרש דרש משה, היינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרוש מה שדרש כבר משה, היינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזוהר, אז והנה שורף, הינו שיתבטלו כל הקליפות וממילא יהיה הגאולה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. וגם על ידי החיבור ההוא יהיה בטול הקליפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים (חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד). הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחר ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתנו (הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים).



סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יד כסליו [יום 73 בשנה] זוהר פרשת משפטים עג

על כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן.



[אמרו המגיהים מתחלת הפרשה עד מעשה ידי להתפאר קי"ד א' הוא מן הסבא ויגענו ומצאנו הנסחא מדויקת תלי"ת].

פֶּתַח ר' שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, (שמות כא) וְאֵלֹהֵי הַמִּשְׁפָּטִים  
אֲשֶׁר תַּשִּׁים לְפָנֵיהֶם, תִּרְגְּמוּם, וְאֵלֵינוּ דִּינָא  
דְּתַסְדֵּר קְדָמֵיהוֹן. אֵלֵינוּ אֵינֵן סְדוּרֵין דְּגִלְגּוּלָא, דִּינֵין  
דְּנִשְׁמָתֵין, דְּאֵתְדָנוּ כְּלָ חַד וְחַד לְקַבֵּל עוֹנֵשִׂיָה.  
(שמות כא) כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד

פתח רבי שמעון ואמר, ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. תרגום: ואלין דינא די תסדר קדמיהון. אלה אותם סדורים של הגלגול, דיני הנשמות שנדונו כל אחד ואחד לקבל ענשו. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם. חברים, הזמן כעת לגלות פמה סודות נסתרים של הגלגול. כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד, כשהנשמה התחילה בגלגול, אם היא מצד אותו העבד מטטרו"ן, שהוא כולל ששה צדדים, כתוב בו שש שנים יעבד. גלגולים שקלה לא מתחייבת אלא שש שנים, עד שמשלימה שש דרגות מאותו המקום שנלקחה.

וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לְחֶפְשֵׁי חָנָם. חֲכָרֵיִיא, עֵידָן הָבֵא,  
 לְגִלְגָּלָה בַּמָּה רְזִין סְמִירִין דְּגִלְגָּלָא. כִּי תִקְנֶה עֶבֶד  
 עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד. כֹּד נִשְׁמָתָא אֶתְחַיִּיבַת  
 בְּגִלְגָּלָא, אִם הוּא מִסְטָרָא דִּתְהוּא עֶבֶד מְטָרִין,  
 דְּאִיהוּ (ק"ה ע"ב, ט"ו ע"א, צ"ו ע"א) פְּלִילִי שִׁית סְמִירִין,  
 פְּתִיב בֵּיה שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, גְּלִגְלִין דִּילָה לָא  
 מִתְחַיִּיבָא אֲלָא שִׁית שָׁנִין, עַד דְּאֲשְׁלִימַת שֵׁשׁ  
 דְּרַגְיִין, מִתְהוּא אֶתְר דְּאֶתְנַטְיִלַת.

אֲבָל אִם נִשְׁמָתָא הוּא מִסְטָרָא דְשִׁבְעִיתָא, דְּאִיהוּ  
 שְׁבִיעִית וְדֹאֵי מַה פְּתִיב, וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא  
 לְחֶפְשֵׁי חָנָם, דְּצַדִּיק, וְדֹאֵי לִית בֵּיה מְלָאכָה, בִּינָן  
 דְּלִית בֵּיה מְלָאכָה, לִית בֵּיה שְׁעִבּוּד. וְנִשְׁמָתָא  
 דְּאִיהוּ מִתְפָּן, אֶתְמַר בָּהּ וּבְשִׁבְעֵית יֵצֵא לְחֶפְשֵׁי  
 חָנָם, לִית בָּהּ שְׁעִבּוּדָא.

דף צ"ד ע"ב) סבא נחת לגביה, אמר  
 ליה, אי חבי רבי, מה תוספת

אבל אם הנשקמה היא מצד השכינה שהיא שביעית, ודאי מה פתוב?  
 ובשביעית יצא לחפשי חנם. שצדיק ודאי אין בו מלאכה, וכיון שאין בו  
 מלאכה, אין בו שעבוד. והנשקמה שהיא משם, נאמר בה ובשביעית יצא  
 לחפשי חנם, אין בה שעבוד.

בין כך ירד הזמן אליו, אמר לו, אם כך רבי, מה תוספת לנשמה שהיא  
 מונוה, שנאמר בה (שמות כ) לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך  
 וגו'?

לְנִשְׁמָתָא דְאִיהִי מְנָה, דְאִתְמַר בְּהּ, (שמות כ) לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה אֲתָה וּבְנֶךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וְגו'.

אָמַר לִיהּ, סָבָא סָבָא, וְאַתְּ שְׂאִיל דָּא, הִוְדַאי הָאִי עַל נִשְׁמָתָא דְצַדִּיק אִתְמַר, דָּאִף עַל גַּב דְאִתְחַיֵּיב לְאַחְתָּא בְּגַלְגּוּלָא בְּכָל אַרְיִין, אֲפִילוּ בְעֶבֶד וְאָמָה, וּבְעִירָן דְאֵינֵן אוֹפְנִים, אוּ בְכָל חִינּוּן, דְמִנְהוֹן נִשְׁמָתוֹן דְבְנֵי נְשָׂא, פְּתִיב בְּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה. וְהָאִי אִיהוּ, (ויקרא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עַבְדֹת עֶבֶד, בְּצַדִּיק דְאִיהוּ יוֹם הַשַּׁבָּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עַבְדֹת עֶבֶד, דְאִיהוּ יוֹם דְחוּלָא.

אָבַל סָבָא סָבָא, שַׁבַּת (ד"א נשמתא) דְאִיהִי בַת יְחִידָה, וְאִיהִי בַת זַוְגִיָּה דְצַדִּיק, דְאִיהוּ שַׁבַּת. מַאי אַם אַחְרַת יְקַח לּוֹ. אָמַר לִיהּ הָא וְדַאי הַבְּרָדָה, חוּלָא שְׁל שַׁבַּת, דְאִית אַחְרָא דְלֹא

אָמַר לּוֹ, זְקוּן זְקוּן, וְאַתָּה שׁוֹאֵל אֶת זֶה? שְׁוֹדַאי זֶה נְאָמַר עַל נִשְׁמַת הַצַּדִּיק, שְׂאִף עַל גַּב שְׁהַתְחִיב לְרַדְת בְּגַלְגּוּל בְּכָל אֱלֹהִי, אֲפִילוּ בְעֶבֶד וְאָמָה, וּבְהִמּוּת שְׁהֵם אוֹפְנִים, אוּ בְכָל הַחַיּוֹת שְׁמֵהֶם נִשְׁמוֹת בְּנֵי אָדָם, פְּתוּב בְּהּ לֹא תַעֲשֶׂה כָל מְלָאכָה, וְזֶהוּ (ויקרא כה) לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עַבְדֹת עַבְד. בְּצַדִּיק, שְׁהוּא יוֹם הַשַּׁבַּת, לֹא תַעֲבֹד בּוֹ עַבְדֹת עַבְד, שְׁהוּא יוֹם שַׁל חַל.

אָבַל זְקוּן זְקוּן, שַׁבַּת (הַגְּשֵׁמָה) שְׁהִיא בַת יְחִידָה, וְהִיא בַת זַוְגוּ שְׁל צַדִּיק שְׁהוּא שַׁבַּת. מַה זֶה אַם אַחְרַת יְקַח לּוֹ? אָמַר לּוֹ, הִרִי וְדַאי הַבְּדִלָה חָלוּ שְׁל שַׁבַּת, שְׁיֵשׁ אַחַר שְׁלֹא נִקְרָא חָלוּ שְׁל שַׁבַּת, אֲלֵא חָלוּ שְׁל טְמֵאָה שְׁפָחָה. אָמַר לּוֹ, וְהִרִי חָלוּ שְׁל שַׁבַּת מַה זֶה? אָמַר לּוֹ, זוּ אָמָה, שְׁהִיא גּוֹף שְׁל בַת יְחִידָה, שְׁעֵלֶיהָ נְאָמַר אַם אַחְרַת יְקַח לּוֹ.

אֶתְקַרְיָאת חוּלְוֵי שְׁלֵשׁ שַׁבָּת, אֶלְמָא חוּלְוֵי שְׁלֵשׁ מְמָאָה  
שַׁפְּחָה. אָמַר לֵיהּ. וְהָא חוּלְוֵי שְׁלֵשׁ שַׁבָּת מַאי הוּא.  
אָמַר לֵיהּ, דָּא אֲמַתָּא, דְּאִיהִי גִנְפָא דְּבֵית יְחִידָה  
דְּעָלְהָ אֶתְמַר, אִם אַחֲרַת יָקַח לִו.

תָּא חַזִּי, נִשְׁמַתָּא אִית דְּאֶתְקַרְיָאת אָמָה, וְאִית  
(נשמתא) שְׁבִינְתָא דְּאֶתְקַרְיָאת שַׁפְּחָה, (ונשמתא)  
וְשְׁבִינְתָא אִית דְּאֶתְקַרְיָאת בְּרָתָא דְּמַלְכָּא. הָבָא  
אִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (שמות טו) יְהוֹנָאִים  
אִישׁ מַלְחָמָה. וְאִית אִישׁ, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (דניאל ט)  
וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.

וּבְגִין דָּא, נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי מַחֲיִיבָא בְּגַלְגּוּל, אִם  
הוּא בְּרָתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, אִי תִימָא  
דְּאֶזְדָּרְבֵּן בְּגוּפָא נּוֹכְרָאָה, דְּתַמְּן שְׁלִטְנוּתָא דְּיַצָּר  
הָרַע דְּאִיהִי מַסְטָרָא דְּסַמְא"ל. חַס וְשְׁלוֹם. דְּתָא  
בְּתִיב, (ישעיה מב) אֲנִי יְהוֹנָאִים הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי  
דְּאַחַר לָא אֶתְּנֵן דְּאִיהִי יַצָּר הָרַע.

---

בֵּא וְרָאָה, נִשְׁמָה יֵשׁ שְׁנַקְרָאת אָמָה, וְיֵשׁ (נשמא) שְׁכִינָה שְׁנַקְרָאת שַׁפְּחָה,  
(ונשמא) וּשְׁכִינָה יֵשׁ שְׁנַקְרָאת בֵּת הַקֹּלֶךְ. כָּאֵן יֵשׁ אִישׁ שְׁנַאֲמַר בּוּ (שמות טו)  
ה' אִישׁ מַלְחָמָה. וְיֵשׁ אִישׁ שְׁנַאֲמַר בּוּ (דניאל ט) וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל.  
וְלָכֵן, נִשְׁמָה שְׁמוּקִיבַת בְּגַלְגּוּל, אִם הוּא בֵּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אִם  
תֵּאמַר שְׁתַּמְכּוּר לְגוּף נְכָרִי שְׁשֵׁם שְׁלִטוֹן יַצָּר הָרַע שֶׁהוּא מֻצָּד סַמְא"ל - חַס  
וְשְׁלוֹם, שְׁהָרִי כְּתוּב (ישעיה מב) אֲנִי ה' הוּא שְׁמִי וּכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, שֶׁהוּא  
יַצָּר הָרַע.

וְהָיָה גֹפֶת, דְּשִׁרְיָא בְּרָתָא דְּמִלְכָּא, אִי תִּימָא  
 דְּאִידְבָן בְּכַתְרִין תַּתְּאִין דְּמִסְאָבוּ, חֲלִילָה  
 וְחָס. עֲלָה אֶתְמַר (ויקרא כה) וְהָאָרֶץ לֹא תִמְכַּר  
 לְצַמִּיתוֹת בִּי לִי הָאָרֶץ. מֵאֵן גֹּפֶת דְּבְרָתָא  
 דְּמִלְכָּא. דָּא מְטַטְרוֹן. וְהָיָה גֹפֶת אִיהוּ אָמְהָ  
 דְּשְׂכִינְתָא, אִף עַל גַּב דְּאִיהוּ נִשְׁמַתָּא דְּאִיהוּ  
 בְּרָתָא דְּמִלְכָּא שְׂבִיחָה תַּמּוֹן, בְּגִלְגּוּלָא אֶתְיָא  
 דְּאֶתְיִין גִּלְגּוּלִין בְּגִין דְּאֶתִית תַּמּוֹן, מַה כְּתִיב בְּה  
 (שמות כא) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בְּתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא  
 כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

וְעוֹד וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ, דָּא קוֹדֶשָׁא בְּרִידָה הוּא. אֶת  
 בְּתוֹ: אֱלוֹי יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוֹן מִסְטָרָא דְּבֵית  
 יְחִידָה, אֶתְקְרִיא בְּתוֹ. וְאִי תִימָא דְּיִפְקוֹן, בְּגִלְגּוּלָא  
 דְּאֶלִּין מִסְטָרָא דְּעֶבֶד, דְּאִיהוּ מְטַטְרוֹן, דְּנִפְקוּ

---

ואותו הגוף ששם שורה בת המקלף, אם תאמר שנמכר בכתרים תחתונים  
 שנטמאו - חלילה וחס. עליו נאמר (ויקרא כה) והארץ לא תמכר לצמחת כי  
 לי הארץ. מי גוף של בת המקלף? זה מטטרו"ן, וגוף זה הוא אמה של  
 השכינה, אף על גב שהיא נשמה שהיא בת המקלף, שבויה שם, בגלגול באה,  
 שבאים גלגולים משום שבאה שם. מה כתוב בה? וכי ימכר איש את בתו  
 לאמה לא תצא כצאת העבדים.

ועוד, וכי ימכר איש - זה הקדוש ברוך הוא. את בתו - אלו ישראל, שהם  
 מצד של בת יחידה נקראו בתו. ואם תאמר שיצאו, כמו שאלה מצד של  
 העבד שהוא מטטרו"ן, שיצאו במנוסה ממצרים, לא תצא כצאת העבדים.  
 זהו שכתוב (ישעיה נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו.

עַח זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יט כסליו [יום 78 בשנה] סבא דמשפטים

בְּמִנוּסָה מְמַצְרִים, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְרִים, הֲדָא  
הוּא דְכָתִיב, (ישעיה נב) כִּי לֹא בְחַפְזוֹן תֵּצֵאוּ וּבְמִנוּסָה  
לֹא תֵלַכּוּן.

תָּא חַזִי, פִּר נָש פִּד אֲתִילִיד, (ויקרא רכ"ד ע"ב) יְהִבִין  
לִיה נִפְשָא מִסְטָרָא דְכַעֲרָא, מִסְטָרָא דְדַכּוּי,  
מִסְטָרָא דְאַלִין דְאַתְקִרוּן אוּפְנֵי הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יִתִיר,  
יְהִבִין לִיה רוּחָא, מִסְטָרָא דְחִיּוֹת הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יִתִיר,  
יְהִבִין לִיה נִשְׁמָתָא, מִסְטָרָא דְכַרְסִיָּיא. וְתֵלַת אַלִין,  
אַיִנוּן אָמָה עֶבֶד וְשִׁפְחָה דְבִרְתָא דְמַלְפָּא.

זָכָה יִתִיר, יְהִבִין לִיה נִפְשָא בְּאַרְחָ אַצִּילוֹת,  
מִסְטָרָא דְבֵת יְחִידָה, וְאַתְקִרִיאת אִיהִי בֵת  
מְלָךְ. זָכָה יִתִיר, יְהִבִין לִיה רוּחָא דְאַצִּילוֹת.  
מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, וְאַקְרִי בִן לְקוֹדֶשָׁא  
בְּרִידָּה הוּא, הֲדָא הוּא דְכָתִיב, (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם

יום ח  
חדש

בֵּא וְרָאָה, כְּשִׁנוּלֵד אִישׁ, נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ מִצַּד הַבְּהֵמָה מִצַּד שֶׁל טֹהַר, מִצַּד  
אֱלֹהִים שְׁנוֹקְרָאִים אוּפְנֵי הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ רוּחַ מִצַּד שֶׁל חַיּוֹת  
הַקּוֹדֶשׁ. זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ נִשְׁמָה מִצַּד שֶׁל הַפֶּסֶא. וְשִׁלְשֵׁת אֱלוֹהִים אָמָה,  
עֶבֶד וְשִׁפְחָה שֶׁל בֵּת הַמְּלָךְ.

אַם זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ נֶפֶשׁ בְּדֶרֶךְ אַצִּילוֹת, מִצַּד שֶׁל בֵּת יְחִידָה, וְנוֹקְרָאֵת  
בֵּת מְלָךְ. זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ רוּחַ שֶׁל אַצִּילוֹת מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמִצְעִי,  
וְנוֹקְרָא בִּן לְקוֹדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (דברים יד) בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם.  
זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ נִשְׁמָה מִצַּד שֶׁל אַבָּא וְאַמָּא. זֶהוּ שְׁכָתוּב (בראשית ב)  
וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נִשְׁמַת חַיִּים. אִיזָה חַיִּים? אֵלָא אוֹתֶם י"ה שְׁעֵלֵיהֶם נְאֻמֵר (תהלים  
קו) כָּל הַנְּשָׁמָה תִּהְלַל יְהוָה, וְנִשְׁלָמָה בְּהוֹי"ה.

לִיְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶינָה לַיהוָה  
 נִשְׁמָתָא, מִסְטָרָא דְאַפָּא וְאַמָּא. הָדָא הוּא דְכַתִּיב,  
 (בראשית ב) וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים. מֵאֵי חַיִּים. אֲלָא  
 אֵינּוּן י"ה, דְּעֲלִייהוּ אֲתָמַר, (תהלים קג) כָּל תְּנִשְׁמָחָה  
 תִּתְהַלֵּל יְהוָה, וְאַשְׁתְּלִים בֵּיהּ יְדוּ"ד.

זָכָה יִתִּיר, יִהְיֶינָה לַיהוָה בְּשִׁלְיָמוֹ דְּאַתְנוּן, יו"ד  
 ה"א נָא"ו ה"א, דְּאִיהוּ אָדָם, בְּאַרְחָא אֲצִילוּת  
 דְּעִילָא, וְאַתְקַרֵּי בְּדִיקְנָא דְּמֵאֲרִיָּה. וְעֲלִיָּה אֲתָמַר,  
 (בראשית א) וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְהֵאֵי אִיהוּ  
 שְׁלִטְנוּתִיהּ בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל אוֹפְנִים וּשְׂרָפִים  
 וְחַיּוּן, וּבְכָל חַיִּילִין וְתוֹקְפִין דְּעִילָא וְתָמָא. וּבְגִין  
 דָּא, כִּד בַּר נָשׁ זָכִי בְּנַפְשׁ מִסְטָרָא דְּבֵת יְחִידָה,  
 אֲתָמַר בֵּיהּ, לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי אֲעָרְעוּ חַד לִילֵיאָא בְּמַגְדֵּל  
 דְּצוּר. אֲתָאֲרַחוּ תַמְנָן וְחֲדוּ דָא בְּדָא. אָמַר

---

זָכָה יוֹתֵר - נוֹתְנִים לוֹ יְהוָה בְּשִׁלְמוֹת הַאוֹתִיּוֹת - יו"ד ה"א נָא"ו ה"א, שְׁהוּא  
 אָדָם, בְּאַרְחָא אֲצִילוּת לְמַעְלָה. וְנִקְרָא בְּדַמוֹת רְבוּנוּ. וְעֲלִיו נֶאֱמַר (בראשית א)  
 וַיְרֹדוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגו'. וְזֶהוּ שְׁלִטְנוֹ בְּכָל הָרְקִיעִים וּבְכָל הָאוֹפְנִים וְהַשְׂרָפִים  
 וְהַחַיּוֹת וּבְכָל הַחַיִּלוֹת וְהַכַּחוֹת שְׁלִמְעָלָה וְלִמְטָה. וְלָכֵן, כְּשֶׁבֶן אָדָם זֹכָה  
 בְּנַפְשׁ מִצַּד שֶׁל בֵּת יְחִידָה, נֶאֱמַר בּוֹ לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

רַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יוֹסִי נִפְגְּשׁוּ לִלְהָ אֶחָד בְּמַגְדֵּל צוּר. הַתְּאָרְחוּ שָׁם וְשִׁמְחוּ זֶה  
 בְּזֶה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּמָה שְׂמִחַתִּי שְׂרֵאִיתִי פְּנֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁעַכְשׁוּ בְּכָל הַדְּרֹךְ  
 הַזֶּה הַצֵּטְעָרְתִּי בְּזִמְנָן אֶחָד סוֹחֵר שְׁהִיָּה שׁוֹאֵל אוֹתִי כָּל הַדְּרֹךְ:

רבי יוסי, פמה תדינא דחמינא אנפי שנינתא,  
 דהשתא בכל ארחא דא, אנצטערנא בחדא סבא,  
 טייצא, דהנה שאיל לי (דף צ"ה ע"א) כל ארחא.

מאן הוא נחשא, דפרח באירא, ואזיל בפרודא,  
 ובין כף ובין כף, אית נייחא לתד נמלה,  
 דשכיב בין שניו. שרי בחבורא וסיים בפרודא.  
 ומאי איהו נשרא, דקא מקננא, באילן דלא תוד.  
 בנני דאתגלו, ולא מן ברין. דאתבריאנו באתר  
 דלא אתבריאנו. כד סלקין נחתין, כד נחתין סלקין.  
 תרין דאינון חד, וחד דאינון תלתא. מהו עולימתא  
 שפירתא, ולית לה עינין, וגופא טמירתא  
 ואתגריא, איהי נפקת בצפרא, ואתפסיאת ביממא.  
 אתקשטת בקשוטין דלא חוו.

כל דא שאיל בארחא, ואנצטערנא. והשתא אית  
 לי נייחא. דאילו חוינא בחדא, אתעסקנא

מי הוא נחש הפורח באויר והולך בפרוד, ובין כף ובין כף יש מנוחה לנמלה  
 אחת ששוכבת בין שניו, התחיל בחבור וסיים בפרוד? ומה הוא נשר שמוקנן  
 באילן שלא היה? בנני שנגולו, ולא מהבריות? שנבראו במקום שלא נבראו?  
 כשעולים יורדים, כשיורדים עולים? שנים שהם אחד, ואחד שהם שלש?  
 מה זה עלמה יפה ואין לה עינים, והגוף נסתר ומתגלה? היא יוצאת בבקר  
 ונתכסית ביום, ומתקשטת בקשוטים שלא היו?

כל זה שאל בדרך, והצטערתי. ועכשו יש לי מנוחה. שאלו היינו כאחד,  
 התעסקנו בדברי תורה מה שהיינו בדברים אחרים של תהו. אמר רבי חייא,



בְּמַלְי דְּאֹרְיִיתָא, מַה דְּתוּיֵנן בְּמַלְיֵן אַחֲרֵינן דִּתְהוּ.  
 אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְהָוּא סָבָא טַיִיעָא, יַדְעַת בֵּיה  
 בְּלִוּם. אָמַר לֵיה, יַדְעָא, דְּלִית מִמְּשׁוֹ בְּמַלְיוּ.  
 דְּאִילוּ תְּהוּ יַדַּע, יַפְתַּח בְּאֹרְיִיתָא, וְלֹא תְּהוּ אֲרַחָא  
 בְּרִיקְנֵיִיא. אָמַר רַבִּי חֵיִיא, וְהָוּא טַיִיעָא אִית הָבָא,  
 דְּהָא לְוַמְנֵן בְּאֵינֵן רִיקְנֵן, יִשְׁבַּח גְּבַר וְגֵין דְּדַחְבָּא.  
 אָמַר לֵיה, הָא הָבָא אִיהוּ, וְאַתְקֵן חֲמַרְיָה בְּמִיבְלָא.  
 קָרוּ לֵיה, וְאַתָּא לְקַמְיָהוּ. אָמַר לֵוֵן, הַשְׁתָּא תִּרְיֵן  
 אֵינֵן תְּלִית, וְתִלְת אֵינֵן בְּחַד. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,  
 לֹא אֲמִינָא לָךְ, דְּבַל מַלְיוּ רִיקְנֵן, וְאֵינֵן בְּרִיקְנֵיִיא,  
 יְתִיב קַמְיָהוּ.

אָמַר לֵוֵן רַבְּנֵן, אֲנָא טַיִיעָא אַתְעַבִּידְנָא, וּמִיזְמִין  
 זְעִירִין, דְּהָא בְּקַדְמוּתָא לֹא הוּיָא טַיִיעָא,

---

ואותו זקן סוחר ידעת בו משהו? אמר לו, ידעתי שאין ממש בדבריו, שאלו  
 הנה יודע, יפתח בתורה, ולא היתה הדרך בריקנות. אמר רבי חייא, ואותו  
 הסוחר ישנו פאן, שהרי לפעמים באותם הריקנים ימוצא איש פעמוני זהב.  
 אמר לו, הרי הוא פאן, והתקין חמורו למאכל.

קראו לו ובא לפניהם. אמר להם, כעת שנים הם שלשה, ושלשה הם פאחד.  
 אמר רבי יוסי, ולא אמרת לך שכל דבריו ריקנים והם בריקנות? ישב  
 לפניהם.

אמר להם, רבותינו, אני נעשיתי סוחר, ורק מלפני מעט ימים, שהרי  
 בהתחלה לא הייתי סוחר, אבל בן אחד קטן יש לי, ונתתי אותו לבית הספר,  
 ואני רוצה שיעסק בתורה, וכשאני מוצא אחד מהרבנים שהולך בדרך, אני  
 טוען אחריו, והיום הנה חשבתי שאשמע דברים חדשים בתורה, ולא  
 שמעתי דבר.

אָבֵל בָּרָא חַד זְעִירָא אִית לִי, וַיְהִיבִית לִיה בְּבֵי  
 סַפְרָא, וּבְעֵינָא דִישְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵיחָא. וְכֵד אָנָּא  
 אִשְׁפַּחְנָא חַד מִרְבָּנָן דְּאִזִּיל בְּאַרְחָא, אָנָּא טַעִין  
 אַבְתְּרִיה, וְהֵאֵי יוֹמָא, חֲשִׁיבְנָא דְאִשְׁמַע מַלְיָן חֲדַתִּין  
 בְּאוּרֵיחָא, וְלָא שְׁמַעְנָא מְדִי.

אָמַר ר' יוֹסִי, בְּכָל מַלְיָן דְּשְׁמַעְנָא דְקַאמְרַת, לָא  
 תְּוַהֲנָא, אֱלָא מַחַד. אִז אַנְתְּ בְּשִׁטּוּתָא  
 אָמַרְתָּ, אִז מַלְיָן רִיקְנִין אֵינְנִין. אָמַר הַהוּא סָבָא,  
 וּמֵאֵן אִיהִי. אָמַר עוֹלִימְתָא שְׁפִירְתָּא וְכו'.

פְּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (תהלים קיח) יְהוָה־לִּי יְהוָה־לִּי  
 לֹא אֵירָא מַה יַּעֲשֶׂה לִּי אָדָם. יְהוָה־לִּי יְהוָה־לִּי  
 בְּעוֹזֵי וְגו'. טוֹב לְחַסוֹת בִּיהוָה־לִּי וְגו'. כְּמַה טָּבִין  
 וְנַעֲיִמִין וְיִקְרִין וְעֵלְאִין מַלְיָן דְּאוּרֵיחָא, וְאָנָּא חִיבִי  
 אִימָא קָמִי רַבָּנָן, דְּלָא שְׁמַעְנָא מִפּוּמִייהוּ עַד הַשְּׁתָּא,

---

אמר רבי יוסי, בכל הדברים ששמעתי שאמרת לא תמהתי, אלא רק מאחד  
 - או שאתה אמרת בשטות, או שהם דברים ריקים. אמר אותו זקן, ומה  
 היא? אמר, נערה זפה וכו'.

פתח אותו זקן ואמר, (תהלים קיח) ה' לי לא אירא מה יעשה לי אדם. ה' לי  
 בעוזי וגו'. טוב לחסות בה' וגו'. כמה טובים ונעימים ונכבדים ועליונים דברי  
 התורה, ואני איך אמר לפני רבותינו, שלא שמעתי מפיהם עד עכשו אפלו  
 דבר אחד?! אבל יש לי לומר, שאין בוששה כלל לומר דברי תורה לפני הכל.

אֶפְיָלוּ מַלְאָה תְּרָא. אֲבָל אֵית לִי לְמִימָר, דְּהָא לִית  
בְּסוּפָא בְּלָל לְמִימָר מְלִי דְאֹרֵייתָא קָמִי בְּלָא.

אֲתַעֲטָף תְּחוּזָא סָבָא, פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת  
כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא בְּתֵרוּמַת

תְּקַדְשִׁים לֹא תֹאכֵל. הָא קָרָא, אֲקָרָא אֲחֵרָא  
סְמִיד, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה

וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּהּ מִלְּחָם  
אָבִיהָ תֹאכֵל וְכֹל זָר לֹא יֹאכֵל בּוֹ. הֵנִי קָרָאִי

בְּמִשְׁמַעֲנִי. אֲבָל מְלִין דְאֹרֵייתָא מְלִין סְתִימִין אֵינִין  
וּבְפֹמָה אֵינִין מְלִין דְּחֻכְמָתָא דְסְתִימִין בְּכָל מַלְאָה

וּמַלְאָה דְאֹרֵייתָא, וְאֲשַׁתְּמוּדְעִין, אֵינִין לְגַבֵּי  
חֻכְמִין, דִּידְעִין אֲרַחִין דְאֹרֵייתָא. דְּהָא אֹרֵייתָא

לָאוּ מְלִין דְּחֻלְמָא אֵינִין, דְּקָא אֲתַמְסְרִין לְמָאן דְּפִשְׁר

הַתַּעֲטָף אוֹתוֹ הִזְקוּ, פְּתַח וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבַת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר הִיא  
בְּתֵרוּמַת תְּקַדְשִׁים לֹא תֹאכֵל. פְּסוּק זֶה סְמוּךְ עַל פְּסוּק אַחֵר - (שם) וּבַת  
כְּהֵן כִּי תִהְיֶה אֶלְמָנָה וְגֵרוּשָׁה וְזָרַע אִין לָהּ וְשָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִיָּהּ  
מִלְּחָם אָבִיהָ תֹאכֵל וְכֹל זָר לֹא יֹאכֵל בּוֹ. פְּסוּקִים הֵלְלוּ כְּמִשְׁמַעֲנִים, אֲבָל דְּבָרֵי  
הַתּוֹרָה הֵם דְּבָרִים סְתוּמִים.

וּכְמָה הֵם דְּבָרֵי חֻכְמָה שְׁסִתוּמִים בְּכָל דְּבָר וְדָבָר שְׁבַתְּוָרָה, וְנוֹדְעִים לְאוֹתָם  
הַחֻכְמִים שְׂוִידְעִים דְּרָכֵי הַתּוֹרָה, שְׁהֵרֵי הַתּוֹרָה אֵינִם דְּבָרֵי חֲלוּם הֵם, שְׁנִמְסְרוּ  
לְמִי שְׁפוֹתֵר אוֹתָם וְנִמְשָׁכִים אַחֵר הֵפֵה, וְעַם כָּל זֶה צְרִיךְ לְפַתֵּר אוֹתָם לְפִי  
דְּרָכָם. וְכֵן אִם דְּבָרֵי חֲלוּם צְרִיךְ לְפַתֵּר אוֹתָם לְפִי דְּרָכָם - דְּבָרֵי הַתּוֹרָה  
שְׁהֵם שְׁעִשׂוּעֵי הַמְּלָךְ הַקְּדוּשׁ עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׁצָרִיכִים לְלַכֵּת בְּדֶרֶךְ  
אֲמַת בְּהֵם, שְׁכְּתוּב (הוֹשֵׁעַ יד) כִּי יִשְׂרָיִם דְּרָכֵי ה' יִגְוּ.

לִזְנוֹן, וְאֶת־מִשְׁכַּן בְּתֵר פּוֹמָא, וְעַם כָּל דָּא אֲצִטְרִיבּוּ  
 לְמַפְשֵׁר לִזְנוֹן לְפָנֵם אֲרַחֲוִי. וְכֵּה אִי מַלְיִן דְּחִלְמָא  
 אֲצִטְרִיבּוּ לְמַפְשֵׁר לִזְנוֹן לְפָנֵם אֲרַחֲוִי, מַלְיִן דְּאֲרִייתָא  
 דְּאִינְנִן שְׁעִשׂוּעִין דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא, עַל אַחַת בְּמַח  
 וְכַמְּח דְּאֲצִטְרִיבּוּ לְמַחְדָּן בְּאַרְח קְשׁוּמַ בְּהוּ, דְּכַתִּיב,  
 (חושע יד) פִּי יִשְׂרָאֵל דְּרַבִּי יְהוֹנָתָן ע"ב וְגו'.

<sup>דף</sup> **הַשְׁתָּא** אֵית לְמִימְר, וּבֵת כְּהֵן, דָּא נִשְׁמַתָּא  
 עֲלֵאָה, בְּרִיתִיה דְּאַבְרָהָם אָבִינוּ  
 קְדַמָּא לְגִזְרִין, וְאִיהוּ מְשִׁיד, לָהּ לְהֵאִי נִשְׁמַתָּא  
 מֵאַתְר עֲלֵאָה. מַח בֵּין קְרָא דְּאָמַר וּבֵת אִישׁ כְּהֵן,  
 וּבֵין קְרָא דְּאָמַר וּבֵת כְּהֵן, וְלָא פְתִיב אִישׁ. אֲלָא,  
 אֵית כְּהֵן דְּאֲקָרִי אִישׁ כְּהֵן, וְלָא כְּהֵן מִפְּשֵׁ. וְעַל  
 אֲרַחָא דָּא, חֲוָה (אִישׁ) כְּהֵן, וְחֲוָה סָגֵן, וְחֲוָה כְּהֵן גְּדוּל,  
 וְחֲוָה כְּהֵן דְּלָאו אִיהוּ גְּדוּל. כְּהֵן סְתָם, רַב וְעֲלֵאָה  
 יִתִּיר מֵאִישׁ כְּהֵן. וְעַל דָּא אֵית נִשְׁמַתָּא, (דף צ"ה ע"ב)  
**וְאֵית רוּחָא, וְאֵית נַפְשׁ.**

עכשו יש לומר, ובת כהן - זו הנשמה העליונה, בתו של אברהם אבינו  
 ראשון לגרים, והוא מושך את אותה נשמה מקומם עליון. מה בין פסוק  
 שאמר ובת איש כהן, ובין פסוק שאמר ובת כהן, ולא כתוב איש? אלא יש  
 כהן שנקרא איש כהן, ולא כהן ממש. ועל הדרך הזה היה (איש) כהן, והיה  
 סגן, והיה כהן גדול, והיה כהן שאינו גדול. כהן סתם גדול ועליון מאיש כהן.  
 ועל זה יש נשמה, ויש רוח, ויש נפש.

וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, דָּא נִשְׁמְתָא קְדִישָׁא,  
 דְּאֵתְמַשְׁבֶּת מֵאַתְרַּךְ עֲלָאָה, וְעֹלֶת לְגוּ סְתִימוּ  
 דְּאִילָנָא דְחַיִּי. וְכֵד רִוּחָא דְכִתְהֵנָּא עֲלָאָה נִשְׁבָּא,  
 וְיֵהִיב נִשְׁמְתִין בְּאִילָנָא דָּא, פְּרַחִין מִתְפָּן אֵינּוּן  
 נִשְׁמְתִין, וְעֹלִין בְּאוּצָר חַד.

זוּי לְעֲלָמָא, דְּלֹא יוֹדְעִין בְּגֵי נִשְׂאָ לְאַסְתְּפְרָא,  
 דְּקָא מְשַׁבֵּין מְשִׁיבוּ בְּחַדֵּי יֵצֵר הָרַע, דְּאִיהוּ  
 אִישׁ זָר, וְהֵאֵי בֵת כֹּהֵן פְּרַחַת לְתַתָּא, וְאִשְׁכַּחַת  
 בְּנֵינָא בְּאִישׁ זָר. וּבְגִין דְּאִיהוּ רַעוּתָא דְמָרְהָ,  
 עֹלֶת תְּפָן וְאֵתְנַפִּיאת, וְלֹא יְכִילַת לְשִׁלְטָאָה,  
 וְלֹא אִשְׁתְּלִימַת בְּהֵאֵי עֲלָמָא. כֵּד נִפְקַת מִנֵּיהּ,  
 הֵיא בְּתֵרוּמַת הַקְּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, בְּשֹׁאֵר כֹּל  
 נִשְׁמְתִין, דְּאִשְׁתְּלִימוּ בְּהֵאֵי עֲלָמָא.

תְּנוּ אֵיךְ בְּהֵאֵי קָרָא, וּבֵת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר.  
 עַל־וּבְתָא אִיהוּ נִשְׁמְתָא קְדִישָׁא, כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ

---

ובת כהן כי תהיה לאיש זר - זו הנשמה הקדושה שנמשכה מקום עליון  
 ונכנסה לתוך סתר עץ החיים, וכשרוח הכהן העליון נושבת ונותנת נשמות  
 באילן הזה, פורחות משם אותם נשמות ונכנסות באוצר אחד.  
 אוי לעולם, שלא יודעים בני אדם להשמר, שמושכים משׂיכה עם יצר הרע,  
 שהוא איש זר, ובת הכהן ה את פורחת למטה ומוצאת בגן באיש זר.  
 ומשום שהוא רצון של אדונה, נכנסת לשם ונכפית, ולא יכולה לשלט, ולא  
 השתלמה בעולם הזה. וכשיוצאת מונו, היא בתרומת הקדשים לא תאכל,  
 כשאר כל הנשמות שהשתלמו בעולם הזה.  
 כהוד יש בפסוק הזה, ובת כהן כי תהיה לאיש זר. עלובה היא הנשמה

זָר, דְּקָא אַתְּמִשְׁכַּת, עַל גִּיזְרָא דְאַתְגִּיר, וּפְרַחַת  
עֲלֵיהּ מִנְּן עֲדָן בְּאַרְח סְתִים, עַל בְּנֵינָא דְאַתְבְּנִי  
מְעַרְלָה מִסְאַבָּא, דְּא תוּת לְאִישׁ זָר.

וְדָא הוּא רָזָא עֲלָאָה יְתִירָא מְכָלָא. בְּעַמּוּדָא  
דְּבִינְמָא לְטַקְלִין, גּוֹ אִירָא דְנִשְׁכַּת, אִית  
טִיקְלָא תְדָא בְּהַאי סְטָרָא, וְאִית טִיקְלָא אַחְרָא  
בְּהַאי סְטָרָא. בְּהַאי סְטָרָא מֵאזְנֵי צְדָק. וּבְהַאי  
סְטָרָא מֵאזְנֵי מְרָמָה. וְהַאי טִיקְלָא, לָא שְׂכִיךְ  
לְעֲלָמִין, וְנִשְׁמַתִּין סְלָקִין וְנִחְתִּין עֲאֲלִין וְתַבִּין, וְאִית  
נִשְׁמַתִּין עֲשִׂיקוּן, כִּד שְׁלִטָא אָדָם בְּאָדָם, דְּכַתּוּב,  
(קהלת ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ, לְרַע  
לוֹ וְדָא.

אַבְרָהָם הָאִי נִשְׁמַתָּא, דְּתוּת לְסְטָרָא אַחְרָא, אִישׁ זָר,  
וְאַתְעֲשְׁקַת מִנְיָה, דְּא אִיהִי לְרַע לוֹ. לוֹ:

הַקְדוּשָׁה כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ זָר, שְׁנִמְשְׁכָה עַל הַגֵּר שֶׁהִתְגַּיַר, וּפְרַחַת אֵלָיו מִגֵּן  
עַד בְּדָרְךָ נִסְתַּר עַל בְּנֵין שְׁנַבְנָה מְעַרְלָה טְמוּאָה, זוֹ הִתְהַ לְאִישׁ זָר.

וְזֶהוּ סוּד עֲלִיוֹן יוֹתֵר מִהַלָּל. בְּעַמּוּד שְׁעוּמֵד לְמֵאזְנֵים בְּתוֹךְ אִוִּיר שְׁנוּשֵׁב, יֵשׁ  
מִשְׁקַל אֶחָד בְּצַד זֶה, וְיֵשׁ מִשְׁקַל אַחֵר בְּצַד זֶה. בְּצַד זֶה מֵאזְנֵי צְדָק, וּבְצַד  
זֶה מֵאזְנֵי מְרָמָה. וְהַמִּשְׁקַל הַזֶּה לֹא שׂוֹכֵךְ לְעוֹלָמִים, וְנִשְׁמוֹת עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת,  
נִכְנָסוֹת וְיוֹצְאוֹת, וְיֵשׁ נִשְׁמוֹת עֲשׂוּקוֹת, כְּשִׁשׁוּלֵט אָדָם בְּאָדָם, שְׂכַתּוּב (קהלת  
ח) עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרַע לוֹ. לְרַע לוֹ וְדָא.

אַבְרָהָם נִשְׁמָה זוֹ שֶׁהִתְהַ לְצַד הָאַחֵר, אִישׁ זָר, וְנִעְשְׂקָה מִמּוֹנֵה, זוֹהִי לְרַע לוֹ.  
לוֹ - לְאוֹתוֹ אִישׁ זָר, וְהִיא בְּתֵרוּמַת הַקְּדָשִׁים לֹא תֹאכַל, עַד שֶׁעוֹשָׂה בָּהּ

לְתַהוּא אִישׁ זָר, וְאִיהִי בְּתַרוּמַת הַקִּדְוָשִׁים לֹא  
הַאֲבֵל, עַד הָעֶבֶד כָּהֵן קוֹדֵשׁא בְּרוּךְ הוּא מֵה  
הָעֶבֶד, אַתָּה קָרָא וְאָמַר וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ  
זָר הִכִּי הוּא.

הָבֵא אִית רָוּא, הֵיךְ מִתְעַשְׂקֵן נִשְׁמַתִּין. אֵלֶּיָּה הָאִ  
עֲלָמָא אֲתַנְהַג כְּלָא, בְּאִלְנָא יְדַעַת טוֹב  
וְרַע. וְכֵד אֲתַנְהַגֵּן בְּנֵי עֲלָמָא בְּסַטְרָא דְטוֹב, טִיקְלָא  
כְּיִמָּא וְאַכְרַע לְסַטְרָא דְטוֹב. וְכֵד אֲתַנְהַגֵּן בְּסַטְרָא  
דְרַע, אַכְרַע לְתַהוּא סַטְרָא. וְכֵל נִשְׁמַתִּין דְתַהוּ  
בְּתַהוּא שְׁעַתָּא בְּטִיקְלָא, תְּנִי עֲשִׂיק לִזְוֵן, וְנִטְיִל לִזְוֵן.

אַבְרָם לְרַע לִזְוֵן, דְאִינִזְוֵן נִשְׁמַתִּין בְּפִיזִין (ס"א חפ"יו) לְכֵל  
מֵה דְאֲשַׁבְחֵן מִסַטְרָא בִישָׂא, וְשִׁיזְאָן לִיָּה.  
וְסִימָנָא לְרָא, אֲרוֹנָא קְדִישָׂא, דְאֲתַעֲשֵׂק גֵוֵ

---

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵה שְׁעוּשָׁה. בָּא הַפְסוּק וְאָמַר, וּבַת כֹּהֵן כִּי תִהְיֶה לְאִישׁ  
זָר, כִּף זָה.

כָּאן יֵשׁ סוּד אִיךְ נְעַשְׂקוֹת הַנְּשָׁמוֹת. אֵלֶּיָּה הַעוֹלָם הַזֶּה מִתְנַהֵג הַכֵּל בְּעֵץ  
הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְכַשְׁמֹתֵנְהֵגִים בְּנֵי הַעוֹלָם בְּצַד הַטוֹב, הַמִּשְׁקֶלֶת עוֹמְדַת  
וּמְכַרְיַעָה לְצַד הַטוֹב, וְכַשְׁמֹתֵנְהֵגִים בְּצַד הָרַע - מְכַרְיַעָה לְאוֹתוֹ הַצַּד. וְכֵל  
הַנְּשָׁמוֹת שְׁהִיוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּמִשְׁקֶלֶת, הִיָּה עוֹשֵׂק אוֹתוֹן וְלוֹמַח אוֹתוֹן.

אַבְל לְרַע לִזְוֵן, שְׁאוֹתוֹן נְשָׁמוֹת מְכַנְיַעוֹת (מַכְסוֹת) אֵת כָּל מֵה שְׁמוּזְצָאוֹת מְצַד  
הָרַע וּמִשְׁמִידוֹת אוֹתוֹ, וְסִימֵן לָזֶה - אֲרוֹן הַקֹּדֶשׁ שְׁנַעֲשֵׂק לְתוֹךְ פְּלִשְׁתִּים  
וְשִׁלְטוֹ לְהַרַע לָהֶם. אִף כָּאן, אֵלּוּ הַנְּשָׁמוֹת נְעַשְׂקוֹת מֵהַצַּד הָאֲחֵר לְהַרַע לָהֶן.

פְּלִשְׁתִּים, וְשָׁלְטוּ בֵּיהֶּ, לְרַע לֹזֵן. אִיף הָבִי. הִנֵּי  
נִשְׁמַתִּין אֶתְעֻשְׁקוֹן מִסְטָרָא אַחְרָא לְרַע לֹזֵן.

מָה אֶתְעֻבְדוּ מֵאִינוֹן נִשְׁמַתִּין. חֲמִינֵן בְּסִפְרֵי  
בְּדַמְיָא, דְּמַנְיִיחוּ חֲזוּ אִינוֹן חֲסִידֵי אֹמּוֹת  
הָעוֹלָם. וְאִינוֹן מִמְּזוּרֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּקַדְמָן  
לְבַהֲנָא רַבָּא עֲמָא דְאַרְעָא, וְחָשׁוּב בְּעֵלְמָא, אִיף עַל  
גַּב דְּעָאֵל לְפָנֵי וְלַפְנִים. בְּכַה הָאֵי סְבָא רִנְעָא חֲדָא,  
תְּזוּוּהוּ חֲבַרְיָא, וְלָא אָמְרוּ מְדֵי.

פְּתַח הָהוּא סְבָא וְאָמַר, (שמות כא) אִם רָעָה בְּעֵינֵי  
אֲדֹנֶיהָ אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה וְהִפְדָּה לְעַם נְכָרֵי  
וְגו'. הָאֵי פְרִשְׁתָּא עַל רִזָּא דָּא אֶתְמַר, וְכִי יִמְכַר  
אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְרִים אִם  
רָעָה וְגו'. מְאָרִיחַ דְּעֵלְמָא מֵאֵן לָא יִדְחַל מִינְהּ,  
דְּאֵנְתָּ שְׁלִיט עַל כָּל מַלְכֵי דְּעֵלְמָא, בְּמַה דְּאֵתְ

מה נעשה מאותן נשמות? ראינו בספרי הקדמונים, שמהם היו אותם חסידי  
אמות העולם. ואותם המקושרים שהם תלמידי חכמים שקודמים לכהן גדול  
עם הארץ וחשוב בעולם, אף על גב שהוא נכנס לפני ולפנים. בכה הזמן  
הזה רגע אחד. תקוהו החברים ולא אמרו דבר.

פתח אותו זמן ואמר, אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה והקדה לעם  
נכרי וגו'. פרשה זו נאמרה על הסוד הזה, וכי ימכר איש את בתו לאמה  
לא תצא כצאת העבדים אם וגו'. רבון העולם, מי לא יפחד ממוך, שאתה  
שולט על כל מלכי העולם, כמו שנאמר (ירמיה י) מי לא יראוך מלך הגוים כי  
לך יאתה וגו'.



אָמַר (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶה מִלֶּדֶד הַגּוֹיִם כִּי לֶדֶד  
יֵאָתֶה וְגו'.

כַּמָּה אֵינָנּוּ בְּנֵי נִשְׂא בְּעֵלְמָא, דְּקָא מִשְׁתַּבְּשָׁן  
בְּחַאי קָרָא, וְנִבְּלְהוּ אִמְרֵי, אֲבָל קָרָא דָא  
לֹא אֶתְיִישֵׁר בְּפּוֹמִייהוּ. וְכִי קוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא מִלֶּדֶד  
הַגּוֹיִם אִיהוּ, וְהִלָּא מִלֶּדֶד יִשְׂרָאֵל אִיהוּ, וְהִכִּי אִקְרִי,  
דְּהָא בְּתִיב, (דברים לב) בְּהִנְחֵל עֲלֵינוּ גּוֹיִם וְגו'.  
וּבְתִיב (דברים לב) כִּי חִלַּק יְהוָה עִמּוֹ. וְעַל דָּא  
אִקְרִי מִלֶּדֶד יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְאִיהוּ מִלֶּדֶד הַגּוֹיִם  
אִקְרִי, הָא שְׂבַחָא דִּלְהוֹן דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיד הוּא מִלֶּדֶד  
עֲלֵייהוּ, וְלֹא כַּמָּה דְאִמְרִין דְּאֶתְמַסְרִין לְשַׁמְשִׁין  
וְלְמַמְנֵן דִּילֵיהּ.

וְתוֹ סִיפָא דְקָרָא, דְּבְתִיב, (ירמיה י) כִּי בְּכָל חַכְמֵי  
הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין כְּמוֹדָא. כָּל הָאֵי,

---

כַּמָּה הֵם בְּנֵי הָאָדָם בְּעוֹלָם שְׂמֻשְׁתַּבְּשִׁים בְּפָסוּק הַזֶּה, וְכֻלָּם אוֹמְרִים, אֲבָל  
הַפָּסוּק הַזֶּה לֹא מִתְיִשֵׁר בְּפִיָּהֶם. וְכִי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ הַגּוֹיִם!?  
וְהִלָּא הוּא מְלַךְ יִשְׂרָאֵל, וְכִי נִקְרָא! שְׂהֵרִי כְתוּב (דברים לב) בְּהִנְחֵל עֲלֵינוּ גּוֹיִם  
וְגו', וְכְתוּב (שם) כִּי חִלַּק ה' עִמּוֹ. וְעַל זֶה הוּא נִקְרָא מְלַךְ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֹּאמַר  
שְׂהוּא נִקְרָא מְלַךְ הַגּוֹיִם, הֵרִי שְׂבַח שְׁלָהֶם שְׂהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלַךְ עֲלֵיהֶם,  
וְלֹא כְמוֹ שְׂאוֹמְרִים שְׂהֶם נִמְסְרוּ לְשַׁמְשִׁים וְלְמַמְנֵים שְׁלוֹ.

וְעוֹד סוּף הַפָּסוּק, שְׂכְתוּב (ירמיה י) כִּי בְּכָל חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאִין  
כְּמוֹדָא. כָּל זֶה הוּא שְׂבַח לְשַׁאֲר הַעֲמִים. וְתַמְיָה הִיא אִיף לֹא מִתְעַלִּים  
בְּפָסוּק הַזֶּה לְרוּם הַרְקִיעִי? אֲלֵא שְׂהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא סְמֵא אֶת עֵינֵיהֶם וְלֹא

דמשפטים

שְׁכַתָּא אִיהוּ לְשֹׂאֵר עֲמִין, וְתַוּוּחָא אִיהוּ, הֵיךְ לָא  
 מְסַתְּלִין בְּהַאי קְרֵיא לְרוּם (דף צ"ו ע"א) רְקוּעָא. אֶלְעָא,  
 דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא סָמָא עֵינֵייהוּ, וְלָא יִדְעֵי בֵיה  
 כְּלָל, דְהָא מַח דְאַנְן אֲמַרֵי דְכְּלָהוּ אֵין, וְאַפְס, וְתַהוּ.  
 דְבְתִיב, (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ מֵאַפְס וְתַהוּ  
 נַחֲשִׁבוּ לוֹ, הָא עֲקָרָא עֲלָאָה רַבָּא וְיִקְרֵא שְׁוֵי לֹון  
 קְרֵיא דֵיא.

אָמַר לִיה ר' חֵיָא וְהָא בְתִיב (תהלים מז) מִלֶּךְ  
 אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר לִיה, אָנָּא  
 חֲמִינָא דְבְתַר כְּתִלְיִיהוּ הַוִּית, וְנִפְקַת בְּהַאי קְרֵיא  
 לְסִייעָא לֹון, תְּוּה לִי לְאַתְבָּא בְּקַדְמִיתָא, עַל מַח  
 דְאַמִּינָא. אָבֵל בֵּינן דְאַשְׁבַּחְנָא לֶךְ בְּאַרְחָא,  
 אַעְבַּר לֶךְ מִתַּמְן, וּמִתַּמְן אִיהֶךְ לְאַעְבְּרָא כְּלָא.  
 תָּא חֲזִי, כָּל שְׁמֹחֵן, וְכָל כְּנֻיין דְשְׁמֹחֵן, דְאִית לִיה  
 לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּלָהוּ מִתַּפְּשִׁטָּן

יודעים בו כָּלל, שְׁהֵרֵי מַח שְׁאַנּוּ אֹמְרִים שְׁכָלֵם אֵין וְאַפְס וְתַהוּ, שְׁכַתּוּב  
 (ישעיה מ) כָּל הַגּוֹיִם כְּאֵין נִגְדוּ מֵאַפְס וְתַהוּ נַחֲשִׁבוּ לוֹ, הֵרֵי הָעֵקֶר הָעֲלִיּוֹן  
 הַגָּדוֹל וְהַנְּכַבֵּד שֵׁם אוֹתָם הַכְּתוּב הֵזָה.

אָמַר לוֹ רַבֵּי חֵיָא, וְהֵרֵי כְּתוּב מִלֶּךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם וְגו'. אָמַר לוֹ, אָנִי רְאִיתִי  
 שְׂאֲחַר הַכְּתָל שְׁלָחֵם הֵיית, וְיִצְאָת בְּפִסּוּק הֵזָה לַעֲזוֹר לָהֶם. הֵזָה לִי לְהַשִּׁיב  
 בְּתַחֲלָה עַל מַח שְׁאַמְרֵתִי. אָבֵל בֵּינן שְׁמֻצְאָתִי אוֹתָךְ בְּדַרְךָ, אַעְבִּיר אוֹתָךְ  
 מִשָּׁם, וּמִשָּׁם אֵלַךְ לְהַעְבִּיר אֶת הַכֹּל.

בַּא וְרָאָה, כָּל הַשְּׁמוֹת וְכָל כְּנֻיֵי הַשְּׁמוֹת שֵׁישׁ לְקוּדְוֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּלָם

לְאַרְחִייהוּ, וּבְלָהוּ מִתְּלַבְּשֵׁין אֲרִין בְּאַרְין, וּבְלָהוּ  
 מִתְּפַלְגִין לְאַרְחִין וּשְׁבִילִין יְדִיעֵן. בַּר שְׁמַא יְחִידָאָה,  
 בְּרִיר דְּבַל שְׂאָר שְׁמָהָן, דְּאַחֲסִין לְעַמָּא יְחִידָאָה,  
 בְּרִיר מְבַל שְׂאָר עַמִּין, וְאַיהוּ יו"ד ה"א וְא"ו ה"א,  
 דְּבַתִּיב, (דברים לב) כִּי חָלַק יְהוָה עִמּוֹ. וּבְתִיב  
 (דברים ד) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בִּיהוָה עַמְּכֶם דְּאֵי  
 מִמֶּנּוּ, יִתִּיר מְבַל שְׂאָר שְׁמָהָן.

וּשְׁמַא חַד מְבַל שְׂאָר שְׁמָהָן דִּילִיָּה, הַהוּא  
 דְּאַתְּפִשֵׁט וְאַתְּפִלַּג לְכַמָּה אֲרִחִין  
 וּשְׁבִילִין, וְאַקְרִי אֱלֹהִים. וְאַחֲסִין שְׁמַא דְּאֵי, וְאַתְּפִלַּג  
 לְתַתָּאי דְּהַאי עַלְמָא, וְאַתְּפִלַּג שְׁמַא דְּאֵי, לְשִׁמְשֵׁין  
 וְלְמַמְנֵן דְּמַנְהֵגֵי לְשְׂאָר עַמִּין. כְּמָה דְּאַתֵּי אָמַר,



מִתְּפִשְׁטִים לְדַרְכֵיהֶם, וְכֻלָּם מִתְּלַבְּשִׁים אֱלֹה בְּאַלְהָה, וְכֻלָּם נְחַלְקִים לְדַרְכֵיהֶם  
 וּשְׁבִילִים יְדוּעִים, פֶּרֶט לְשֵׁם הַיְחִידִי, הַנִּבְחָר שֶׁל כָּל שְׂאָר הַשְּׁמוֹת, שְׁהוּרִישׁ  
 לְעַם הַיְחִיד הַנִּבְחָר מְכַל הַעַמִּים, וְהוּא - יו"ד ה"א וְא"ו ה"א, שְׁכַתּוּב (דברים  
 לב) כִּי חָלַק ה' עִמּוֹ. וְכַתּוּב (שם) וְאַתֶּם הִדְבַקְתֶּם בְּה', בְּשֵׁם זֶה מִמֶּנּוּ יוֹתֵר  
 מְכַל שְׂאָר הַשְּׁמוֹת.

וּשְׁם אַחַד מְכַל שְׂאָר שְׁמוֹתָיו, אוֹתוֹ שֶׁהַתְּפִשֵׁט וְנַחְלַק לְכַמָּה דְּרָכִים וּשְׁבִילִים  
 וְנִקְרָא אֱלֹהִים. וְהוּרִישׁ אֵת הַשֵּׁם הַזֶּה, וְנַחְלַק לְתַחְתּוֹנִים שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה,  
 וְנַחְלַק הַשֵּׁם הַזֶּה לְשִׁמְשֵׁים וְלְמַמְנֵים שְׁמוֹנְהִיגִים אֵת שְׂאָר הַעַמִּים, כְּמוֹ  
 שְׁנַאמֹר (במדבר כב) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעָם לִילָה. (בראשית כ) וַיִּבֹא אֱלֹהִים אֶל  
 אַבְיִמֶלֶךְ בְּחִלּוֹם הַלַּיְלָה. וְכֵן כָּל מַמְנָה וּמַמְנָה שְׁהוּרִישׁ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא  
 אוֹתָם לְשְׂאָר הַעַמִּים נְכַלְלִים בְּשֵׁם הַזֶּה, וְאַפְלוּ עַבְדָּה זָרָה נִקְרָאת בְּשֵׁם  
 הַזֶּה. וְשֵׁם זֶה מְלֻךְ עַל גוֹיִם, וְלֹא אוֹתוֹ הַשֵּׁם, שֶׁהוּא מְלֻךְ עַל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא  
 יְחִידִי לְעַם הַיְחִידִי, לְעַם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקְּדוּשׁ.

(במדבר כב) וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל בְּלָעַם לַיְלֵהָ. (בראשית כ)  
 וַיָּבֵא אֱלֹהִים אֶל אֲבִימֶלֶךְ בְּחִלּוֹם חֲלִיֵּלָהּ. וְכֵן כָּל  
 מַמְנָא וּמַמְנָא דְאַחַסִּין לִזְוֵן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא  
 לְשָׂאֵר עַמּוּן, בְּשִׂמְאָ דָּא כְּלִילָן. וְאַפִּילוּ עֲבוּדָה  
 זָרָה בְּשִׂמְאָ דָּא אֲקָרִי. וּשְׂמָא דָּא מְלַךְ עַל גּוֹיִם,  
 וְלָא הוּא שְׂמָא, דָּא הוּא דְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל,  
 דְאַתְּהוּ יְחִידָתָהּ, לְעַמָּא יְחִידָתָהּ, לְעַמָּא דְיִשְׂרָאֵל,  
 עַמָּא קְרִישָׂא.

זֵאֵי תִימָא, עַל אֲרָחָא דָּא נֹקִיִּים קָרָא דְכַתִּיב,  
 (ירמיה י) מִי לֹא יִרְאֶךָ מְלַךְ הַגּוֹיִם, דְדָּא אִיהוּ  
 שְׂמָא דְקָא מְלַךְ עַל גּוֹיִם, אֱלֹהִים דְהָא דְחִילוּ  
 בֵּיהּ שְׂרִיא וְדִינָא בֵּיהּ שְׂרִיא. לָאו חֲבִי, וְלָאו עַל  
 דָּא אֲתַמַּר, דְּאִי חֲבִי אֲפִילוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּדָּא  
 דָּא אִיהוּ.

**אַבְרָם בֵּינוֹן דְכַתְלָא דְחַוִּית סְמוּךְ אֲבַתְרִיָּה, אֲתַנְסַח,** יום ט  
 קָרָא קָאִים עַל קְרִישָׂא, בְּאַסְתְּבְּלוּתָא זְעִיר. **לְחֹדֶשׁ**

ואם תאמר, על דרך זו נבאר את הפסוק, שפֶּתוֹב (ירמיה י) מי לא יִרְאֶךָ מְלַךְ  
 הַגּוֹיִם, שְׁהָרִי הוּא שֵׁם שְׂמוּלְךָ עַל גּוֹיִם - אֱלֹהִים, שְׁהָרִי הִירְאָה שְׂרוּיָהּ בּוֹ  
 וְהִדִּין שְׂרוּי בּוֹ - לֹא כֶּן, וְלֹא עַל זֶה נֶאֱמַר. שָׂאֵם כֶּן, אֲפִלוּ עֲבוּדָה זָרָה בְּכֻלָּל  
 זֶה הִיא.

אַבְרָם בֵּינוֹן שֶׁהַכְּתָל שְׁהִיֵּית סְמוּךְ אֲחֵרָיו נֶעְקַר, הַפְּסוּק עוֹמֵד עַל קִיּוּמוֹ  
 בְּהַסְתְּכֻלוֹת קֻטְנָה. מִי לֹא יִרְאֶךָ מְלַךְ הַגּוֹיִם. וְאִם תֹּאמַר שְׂמוּלְךָ הַגּוֹיִם נֶאֱמַר

מי לא יראך מלך הגוים, ואי תימא דמלך הגוים על  
 קודשא בריך הוא אתמר, לאו הכי. אלא, מאן הוא  
 מלך הגוים דלא יראך, דלא דחיל מינך, ולא  
 יזעזע מינך. מי מלך הגוים דלא יראך. בגוונא דא  
 (תהלים קיג) הללויה הללו עבדי יהוה יהוה הללו את  
 שם יהוה יהוה. מאן דשמע ליה, לא ידע מאי  
 קאמר, בין דאמר הללויה, אנה הכי הללו עבדי  
 יהוה יהוה, דתהו ליה למכתב, עבדי יהוה יהוה  
 הללו את שם יהוה יהוה. אנה הכא. תהו ליה  
 למכתב, מי מלך הגוים דלא יראך. אלא כלא על  
 תקוניה אתמר.

**פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוד,**  
**מהו מלה דאתפשט ביניהו בכתבתא דלחון,**

---

על הקדוש ברוך הוא - לא כף. אלא מי הוא מלך הגוים שלא יראך, שלא  
 פוחד מוקד ולא יזעזע מוקד, מי מלך הגוים שלא יראך? כמו זה, (תהלים קיג)  
 הללויה הללו עבדי ה' הללו את שם ה'. מי ששמע אותו, לא ידע מה אמר.  
 בין שאמר הללויה, אף כף הללו עבדי ה'! שהיה לו לכתב, עבדי ה' הללו  
 את שם ה'. אף כאן היה לו לכתב, מי מוקד הגוים שלא יראך, אלא הפל  
 על תקונו נתבאר.

פי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוד. מה הדבר שהתפשט ביניהם  
 בכתבה שלהם? מאין כמוד, וכלם מודים על זה. כשרואים בכתבתם מעשך  
 וגבורותיה, התפשט דבר זה ביניהם, ואומרים מאין כמוד בכל חכמי הגוים  
 ובכל מלכותם. מאין כמוד אומרים, והתפשט ביניהם. שמחו החברים, ובכו  
 ולא אמרו דבר. אף כף הוא ככה כמודם.

מֵאִין פְּמוּדָּ וּבְלִהוּ אֹדְאָן עַל דָּא, פִּד חֲמָאן  
 בְּחֻבְמָתָא דְלִהוּן עוּבְדָּדָּ וּגְבוּרְתָּדָּ, אֲתַפְּשֵׁט מְלִיחָ  
 דָּא בִּינְיִיחוּ, וְאִמְרֵי מֵאִין פְּמוּדָּ בְּכֹל חֲכְמֵי הַגּוֹיִם  
 וּבְכֹל מַלְכוּתָם. מֵאִין פְּמוּדָּ אִמְרֵי, וְאֲתַפְּשֵׁט  
 בִּינְיִיחוּ. חֲדוּ חֲבְרִיָּיא, וּבְכוּ וְלֵא אִמְרוּ מְדֵי. אִנְףּ  
 חֲבֵי בְּכָה אִיהוּ פְּמִלְקָדְמִין.

פִּתְחָ וְאָמַר (בראשית כא) וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גְּרִישׁ  
 הָאֲמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵהּ וְגו', חֲבְרִיָּיא  
 אֲתַעְרוּ, דְּבַעֲאֵת שָׂרָה לְפִנְאָה עֲבוּדָה זָרָה  
 מִבֵּיתָא, וְעַל דָּא פְּתִיב פֶּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֱלֹהִי  
 שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ. חֲכָא פְּתִיב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת  
 בֵּיתוֹ, דָּא נִשְׁמָתָא בְּגִלְגּוּלֵי עַל עוּבְדִין בִּישִׁין  
 דְּעֵלְמָא. לְאֲמָה: חֲהוּא סְטָרָא אַחְרָא בְּגִלְגּוּלֵי  
 בִּישָׂא דְטִיבְלָא, דְּאַחְדָּר, וְהָא אֲתַעֲשֶׂקֵת, לְאַפְקָא  
 לָהּ מִתַּמְן. וְדֵאֵי לֹא תִצָּא פְּצֵאת הָעֲבָדִים, פֶּל  
 אִינִין נִשְׁמָתִין דְּמִתַּעֲשֶׂקוּן.

פִּתְחָ וְאָמַר, (בראשית כא) וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גְּרִישׁ הָאֲמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנֵהּ וְגו'.  
 הַחֲבָרִים הַתְּעוּרָרוּ, שְׂרָצְתָה שָׂרָה לְפָנוּת מִבֵּיתָהּ עֲבוּדָה זָרָה, וְעַל זֶה כְּתוּב  
 כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֱלֹהִי שָׂרָה שְׂמַע בְּקוֹלָהּ. כָּאֵן כְּתוּב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ  
 - זֶה הַנְּשִׂמָה בְּגִלְגּוּלִים עַל מַעֲשִׂים רָעִים שְׂבָעוּלָם. לְאֲמָה - לְאוֹתוֹ הַצַּד  
 הָאֲחֵר בְּגִלְגּוּל רַע שֶׁל הַמְשַׁקֵּל שְׁחוֹזָר, וְהֵרִי נַעֲשָׂקָה לְהוֹצִיא אוֹתָהּ מִשָּׁם.  
 וְדֵאֵי לֹא תִצָּא פְּצֵאת הָעֲבָדִים, כֹּל אוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׂנַעֲשֶׂקוֹת.

מֵאֵן אֵינְנָן הָבָא. אִיהוּ רָזָא, אֵלֵין אֵינְנָן נִשְׁמְתִין  
 דִּינִינְקִין וְעִירִין, כִּד אֵינְנָן יְנָן מִגּוּ תוּקְפָא  
 דְּאִמְהוֹן. וְקִנְדָּשָׁא בְּרִידָה הוּא חָמִי, דְּאִי יִתְקַיְיִמוּן  
 בְּעֲלָמָא, יְבֻאֲשׁוּן רִיחִיהוֹן, וְיַחְמְצוּן בְּחוּמְיָן דְּא.  
 לְקִיטָא לִזְן (רמ"ח ע"ב, רמ"ט ע"ב) וְעִירִין, בְּעוֹד דִּיחֵבֵי רִיחָא.  
 מַה עָבִיד. שְׂבִיב לִזְן לְאִתְעַשְׂקָא בִּידָא דִּתְהִיא  
 אָמָה, וְדָא אִיהוּ לִילִית דְּבִינָן (דף צ"ו ע"ב)  
 דְּאִתְיִיחִיבוּ בְּרִשׁוּתָהּ, חֲדָאֵת (נ"א אַחַדָּא) בְּתַחֲוֵא  
 יְנוּקָא, וְעִשְׂקַת לִיה, וְאִפִּיקַת לִיה מֵעֲלָמָא, כִּד אִיהוּ  
 יְנִיב בְּתוּקְפָא דְּאִמִּיה.

וְאִי תִימָא, אֵינְנָן נִשְׁמְתִין דִּיעְבְּדוּן טִב לְעֲלָמָא.  
 לָאוּ חֲבִי. דְּכִתִּיב אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנֵיהּ,  
 דִּיחֲמִיץ תְּהוּא גְּבָרָא בָּהּ לְבַתֵּר יוֹמִין, אִי אִתְקַיְיִם  
 בָּהּ. דְּא אִתְעַשְׂקַת, וְאַחֲרָא לָא אִתְעַשְׂקַת. וְעַל

---

מי הן כאן? הוא סוד אלה אותן נשמות התינוקות הקטנים, כשהם יונקים מתוך תקף של אקום, והקדוש ברוך הוא רואה שאם יתקמו בעולם, יבאש ריחם ויחמיצו כמו החמץ הזה. לזכר אותם קטנים, בעודם נותנים ריח. מה עושה? משאיר אותם להעשק ביד אותה האמה, וזוהי לילית. שכיון שנתנו ברשותה, שמחה (אוהה) באותו תינוק ועושקת אותו, ומוציאה אותו מן העולם כשהוא יונק כזכח אפוא.

ואם תאמר שאותן נשמות יעשו טוב לעולם - לא כך, שכתוב אם רעה בעיני אדני, שיחמיץ אותו האיש בה לאחר ימים, אם יתקיים בה. זו נעשקת, ואחרת לא נעשקת, ועל אלה כתוב, (קהלת ד) ואראה את כל העשוקים וגו', והינו אם רעה בעיני אדני.

אֵלֶיךָ בְּתִיב, (קחלת ד) וְאַרְאֶה אֶת כָּל הַעֲשׂוּקִים וְגו' וְחִינּוּ אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָהּ.

אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה, לֹא בְּאֵלֶיךָ בְּתִיב. אִי תִימָא, דִּהָא בְּהַהוּא סְמָרָא אַחֲרָא, אֲזִמּוּן לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מִיזְמָא דִּתְתִּית. לֹא. וְהִשְׁתָּא בְּגִלְגּוּלֵי טִימְקָרָא, לֹא יַעֲדָה בְּנָא"ו. מַה דִּלָּא תְּתִיב מִפְּקֻדְמַת דִּנְא.

וְהַפְּדָה, מֵאִי וְהַפְּדָה. פְּרִיק לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא הִשְׁתָּא, דְּסִלְקָא רִיחָא, עַד לָא תַחֲמִיץ, וְסִלְקִי לָהּ לְרוּמֵי מְרוּמִים, (קריג ע"ב) בְּמַתִּיבְתָא דִּילִיָּה, וְאִי תִימָא בֵּינָן דְּאַתְעֲשֻׁקַת מִהַהוּא סְמָרָא אַחֲרָא, יְחִיב לָהּ, בְּמַה דְּאִמְרוּ לְחִסְדֵי (ר"ה ע"ב) שְׂאֵר עֲמִין, וְלֵאמֹר מִמְזִרֵי תָא חֲזִי. אַתָּא קָרָא וְאוֹכַח, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשֹׁל לְמַכְרָה וְדֵאִי, בְּבִגְדוֹ בַּהּ,

---

אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה. לֹא - כְּתוּב בְּאֵל"ף. אִם תֹּאמַר שֶׁהָרִי בְּאוֹתוֹ הַצַּד הֶאֱחָר הַזְּמִין לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִיּוֹם שֶׁהִיָּתָה - לֹא! וְעַכְשָׁו בְּגִלְגּוּלֵי הַמְּאֻזְנִים - לֹא יַעֲדָה, בְּנָא"ו, מַה שֶּׁלֹּא הָיָה מִקְדָּם לָכֵן.

וְהַפְּדָה, מַה זֶה וְהַפְּדָה? גָּאֵל אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲקָשׁוּ, שְׂמַעְלָה רִית, טָרָם שֶׁתַּחֲמִיץ, וּמַעְלָה אוֹתָהּ לְרוּמֵי מְרוּמִים בִּישִׁיבָה שְׁלוֹ. וְאִם תֹּאמַר, בֵּינָן שְׂנַעֲשֻׁקָה מֵאוֹתוֹ הַצַּד הָרַע, נוֹתֵן אוֹתָהּ, כְּמוֹ שֶׁאִמְרוּ לְחִסְדֵי אֲמוֹת הַעוֹלָם וְלֵאמֹר מִמְזִרֵי תַלְמִידֵי חֲכָמִים - בָּא הַכְּתוּב וּמוֹכִיחַ, לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשֹׁל לְמַכְרָה, וְדֵאִי, בְּבִגְדוֹ בַּהּ, שְׂעוּשֶׁק אוֹתָהּ בְּעֲשֻׁק שֶׁל גִּלְגּוּל הַמְּאֻזְנִים, אֲלֵא לְיִשְׂרָאֵל וְדֵאִי, וְלֹא לְאַחַר. וְכִשְׂוִיצָאֵת מִן הַמְּאֻזְנִים, לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, אֲלֵא מִתְעַטְרֵת בְּעֵטְרָתָהּ בְּהַרְמָה עַל רֵאשָׁה.



דְּעָשִׂיק לָהּ בְּעֵשִׂיקוֹ דְּגִלְגֻלָּא דְּטִיקְלָא, אֱלֹא  
 לְיִשְׂרָאֵל וְדַאי, וְלֹא לְאַחֲרָא. וְכֵד נִפְקַת מִן טִיקְלָא,  
 לֹא תַצֵּא בְּצֵאת הָעֶבְדִּים, אֱלֹא מִתַּעֲטָרָא בְּעֵטְרָהּ  
 בְּאַרְמָא עַל רִישֶׁיהָ.

וְאִי תִימָא, דִּהֲוֵי סְטָרָא עֲאֲלֵת לָהּ בְּתַהוּא יְנוּקָא.  
 לֹא הָכֵי. אֱלֹא נְטִלֵת לָהּ, וְחֲדָאת בְּתַרְהּ,  
 וּפְרַחַת מִן יְדֵהָ, וְעֲאֲלֵת בְּתַהוּא אֲתַר, וְאִיְהוּ  
 פְקִידַת לְתַהוּא יְנוּקָא, וְחֲדָאת בֵּיהּ, וְחִיִּיבַת בֵּיהּ,  
 וְחֲאִיבַת (נ"ח, ס"ה ע"א) לְתַהוּא בְּשׂוֹר, עַד דְּלִבְתַר נְטִיל  
 קַוְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְשָׁמְתִיהּ, וְהִיא לְגוּפָא. וְלִבְתַר  
 בְּלֹא אִיהוּ בְּרִשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי, (שמות כא) לֹא תַצֵּא בְּצֵאת הָעֶבְדִּים, מֵאִי  
 הוּא. אֱלֹא, בְּשַׁעְתָּא דְּנִפְקַת מִן טִיקְלָא וְתַהוּא  
 סְטָרָא בְּחֲדוּי, רָשִׁים לָהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְחֲתִים

---

ואם תאמר שהצד הזה הכניס אותו לאותו תינוק - לא כך, אלא נוטלת  
 אותה ושמה עמה ופורחת מינה ונכנסת לאותו מקום, והיא פוקדת את  
 אותו תינוק ושמה בו וצוחקת בו, ותאבה את אותו הבשר, עד שאחר כך  
 נוטל הקדוש ברוך הוא את נשמתו, והיא לגוף. ואחר כך הכל ברשותו של  
 הקדוש ברוך הוא.

בא וראה, לא תצא כצאת העבדים, מה זה? אלא בשעה שיוצאת מן  
 המאזנים ואותו הצד בשמחה, רושם הקדוש ברוך הוא וחוטם אותה  
 בחותמת אחת, ופורס עליה לבוש כבוד שלו, ומיהו? השם הקדוש שנקרא  
 אלוה. וזהו בבגדו בה, הלבוש הנכבד של המקלף פורש עליה, ואז היא  
 שמורה, שלא נמסרה לעם נכרי אלא לישראל לחוד.

לָהּ בַּחֵד גּוֹשְׁפִנְקָא, וּפְרִישׁ עָלֶיהָ לְבוּשׁ יָקָר דִּילֵיהּ,  
 וּמֵאֵן אִיהוּ. שְׂמָא קְדִישָׁא דְאַקְרִי אֱלוֹת. וְדָא הוּא  
 בְּבַגְדוֹ בָּהּ, לְבוּשָׁא יְקוּרָא דְמַלְכָּא פְרִישׁ עָלֶיהָ וּבְדִין  
 אִיהוּ נְטוּרָא, דְלָא אַתְמַסְרַת לְעַם נְכָרִי, אֲלָא  
 לְיִשְׂרָאֵל לְחֹדֵר.

וְדָא אִיהוּ דְבַתִּיב, (איוב כט) כִּימִי אֱלוֹתִי יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל  
 רִזָּא דָּא בְּתִיב הַבָּא, לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל  
 לְמַכְרָה בְּבַגְדוֹ בָּהּ, בְּעוּד דְלְבוּשׁ יָקָר דְמַלְכָּא בָּהּ.  
 כִּיּוֹן (בראשית צ"ד ע"א, שמות קע"ב ע"ב, ויקרא ע"ב ע"ב) דְבַבְּגָדוֹ  
 בָּהּ, בְּתִיב לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה.

מַה רִּשׁוּ אֵית לְתַהוּא סְטָרָא בָּהּ. תָּא תְּוִי, כָּל בְּנֵי  
 עֲלָמָא בְּלָהוּ, בְּרִשׁוּתֵיהּ דְמַלְכָּא קְדִישָׁא,  
 וּבְלָהוּ אֵית לִזְוֹן זְמַנָּא בְּהַאי עֲלָמָא, עַד דְאִיהוּ בְּעִי  
 לְסַלְקָא לִזְוֹן מִן עֲלָמָא, וְדָא לֵית לֵיהּ זְמַנָּא, וְעַל דָּא  
 אִיהוּ חֵיבַת בְּהוּ, וְתַדְאֵת בְּהוּ.

---

וְזִהוּ שְׁכַתוּב (איוב כ טו) כִּימִי אֱלוֹתִי יִשְׁמְרֵנִי, וְעַל סוּד זֶה כְּתוּב פָּאן, לְעַם נְכָרִי  
 לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה בְּבַגְדוֹ בָּהּ, בְּעוּד שְׁלְבוּשׁ כְּבוֹד הַמְּלֶכֶךְ בָּהּ. כִּיּוֹן שְׁבַגְדוֹ בָּהּ,  
 כְּתוּב לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָה.

מַה רִּשׁוּתֵי שְׁ לֹאוֹתוֹ צַד בָּהּ? בָּא וּרְאֵה, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם קְלָם בְּרִשׁוּת הַמְּלֶכֶךְ  
 הַקְּדוּשׁ, וְלִקְלָם יֵשׁ זְמַן בְּעוֹלָם הַזֶּה, עַד שֶׁהוּא רוֹצֵה לְסַלְקָם מִן הָעוֹלָם, וְזֶה  
 אֵין לוֹ זְמַן, וְעַל כֵּךְ הִיא צוֹחֶקֶת בָּהֶם וּשְׂמַחָה בָּהֶם.

תנו, אֶזְהָרוּתָא לְבַר נָשׁ (בהאי עלמא) אֵית בְּהַנִּי קְרָאִי,  
 וּבְמָה עֵיטִין טָבִין עֲלָאִין אֵינוּן, בְּכָל מִילֵי  
 דְּאוּרִייתָא, וּבְלָחוּ קְשׁוּט, בְּאַרְח קְשׁוּט,  
 וְאַשְׁתְּמוּדְעָן לְגַבֵּי חַבִּימִין, דִּידְעֵי וְאַלֵּי בְּאַרְח  
 קְשׁוּט. בְּזִמְנָא דִּבְעָא קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְמַבְרֵי  
 עֲלָמָא, סְלִיק בְּרַעֲיוּתָא קָמִיה, וְצִייר כָּל נִשְׁמָתִין  
 דְּאֵינוּן וְמֵינִין לְמִיחָב בְּבִנֵי נִשְׂא לְבַתֵּר, וּבְלָחוּ  
 אֶתְצִיירוּ קָמִיה בְּחַהוּא צִיירָא מִפְּשׁ, דְּזִמְיִנִין לְמַחֲוֵי  
 בְּבִנֵי נִשְׂא לְבַתֵּר, וְחָמָא כָּל חַד וְחַד.

וְאֵית מְנַהוֹן דְּזִמְיִנִין לְאַבְאָשָׁא אֶרְחִייהוּ בְּעֲלָמָא,  
 וּבְשַׁעְתָּא דְּמָטָא זְמַנִּיהוּ, קָרִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ  
 הוּא לְתַהֵיא נִשְׁמָתָא, אָמַר לָהּ, זִילֵי עוּלֵי בְּרוּךְ

עוד, אֶזְהָרָה לְאָדָם (בעולם הזה) יֵשׁ בְּפִסּוּקִים הִלְלוּ וְכִמְה עֲצוֹת טוֹבוֹת  
 עֲלִיוֹנוֹת הֵן בְּכָל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְכֵן אָמַת בְּדָרוּךְ אָמַת, וְנוֹדְעוֹת לְחַכְמִים  
 שְׂיֹדְעִים וְהוֹלְכִים בְּדָרוּךְ אָמַת. בְּזִמְנֵי שְׂרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת  
 הָעוֹלָם, עֲלֵה בְּרָצוֹן לְפָנָיו, וְצִיר אֶת כָּל הַנִּשְׁמוֹת שֶׁהֵן עֲתִידוֹת לְהִנָּתֵן בְּבִנֵי  
 אָדָם אַחֵר כֹּף, וְכֵן הַצִּיּוֹר לְפָנָיו בְּאוֹתוֹ צִיּוֹר מִקְּמֵשׁ שְׁעֵתִידִים לְהִיּוֹת בְּנֵי  
 אָדָם לְאַחֵר מִכּוֹן, וְרָאָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

וְיֵשׁ מִקּוֹן שְׁעֵתִידוֹת לְהִרַע אֶת דְּרָכֵיהֶן בְּעוֹלָם, וּבְשַׁעֲה שְׂפִגִיעַ זְמַנּוֹ, קוּרָא  
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה וְאוֹמַר לָהּ: לְכִי וְהִכְנָסִי בְּמִקּוֹם פְּלוּנֵי לְגוּף  
 פְּלוּנֵי. וְהִיא מוֹשִׁיבָה לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, דִּי לִי בְּעוֹלָם הָזֶה שְׂאֵנִי יוֹשֶׁבֶת בּוֹ,  
 וְלֹא אֶלֶף לְעוֹלָם אַחֵר שִׁישְׁתַּעֲבֹדוּ בִּי וְאֶהְיֶה מוֹלְכֶלֶכֶת בִּינֵיהֶם. אוֹמַר לָהּ  
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: מֵיוֹם שֶׁנִּבְרְאוּ, עַל מְנַת פֶּן נִבְרְאוּ, לְהִיּוֹת בְּאוֹתוֹ עוֹלָם.  
 כִּיִּן שְׂרוּאָה הַנִּשְׁמָה כֹּף, בְּעַל פְּרָחָה יוֹרְדַת וְנִכְנָסַת לְשָׁם.

פָּלֵן. בְּגוֹף פָּלֵן. אֶתְיֹבֵת קָמִיָה, מְאִרִיָה דְעֶלְמָא, דִּי  
לִי בְעֶלְמָא דָּא דְאַנָּא יִתְבָּא בֵּיהּ, וְלָא אִיתֵךְ  
לְעֶלְמָא אַחֲרָא, דִּישְׁתַּעְבְּדוּן בִּי, וְאַחָא מְלֻכְכֶּנָא  
בִּינִיָּהוּ. אָמַר לָהּ קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא, מִן יוֹמָא  
דְאַתְבְּרִיאַת, עַל דָּא אֶתְבְּרִיאַת לְמַתְוֵי בְּתַחֲוֵא  
עֶלְמָא. בֵּינָן דְחֻמְאֵת נִשְׁמַתָּא כְּדִי, בְּעַל בְּרַחַה  
נְחַתַת וְעֹאֲלַת תַּמָּן.

אוֹרִיִּיתָא דִּיהִבַת עֵיטָא לְכָל עֶלְמָא חֻמְאֵת הָכִי,  
אוֹחִירַת לְבִנֵי עֶלְמָא, וְאַמְרַת, חֻמוֹ  
בְּמָה חָס קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא עֲלֵיכֹן, מְרַגְלִיתָא  
טָבָא דִּהְוֹת לִיָּהּ, וּבֵין לְכֹן לְמַנְנָא, דִּתְשַׁתַּעְבְּדוּן  
בָּהּ בְּחַיֵי עֶלְמָא.

צ"ז ע"א  
וְכִי יִמְכַר אִישׁ: דָּא קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא. אֶת  
בֵּיתוֹ: דָּא נִשְׁמַתָּא קוֹדֶשָׁא. לְאַמְהָ: לְמַתְוֵי

---

התורה שנותנת עצה לכל העולם רואה כן, ומזהירה את בני העולם  
ואומרת: ראו כמה חס הקדוש ברוך הוא עליכם. מרגלית טובה שהיתה לו,  
מכר לכם בחנם כדי שתשתעבדו בה בעולם הזה.

וכי ימכר איש - זה הקדוש ברוך הוא. את ביתו - זו הנשמה הקדושה.  
לאמה - להיות אמה משעבדת ביניכם בעולם הזה. בבקשה מכם, בשעה  
שמגיע זמנה לצאת מן העולם הזה, לא תצא כצאת העבדים, לא תצא  
מטונפת בחטאים. תצא בת חורין, ברורה נקייה, כדי שישמח בה אדונה  
וישתבח בה ויתן לה שכר טוב בצחצוחי גן עדן, כמו שנאמר והשביע  
בצחצחות נפשך. ודאי כאשר תצא ברורה נקייה כראוי.

אָמַח מִשְׁתַּעֲבָדָא בִּינְיִיכוּ (דף צ"ז ע"א) בְּהַאי עֲלָמָא.  
 בְּמָטוּ מְנִיִּיכוּ, בְּשַׁעְתָּא דְמָטִי זְמָנָא לְנִפְקָא מֵהַאי  
 עֲלָמָא, לֹא תֵצֵא פְצֵאת תַּעֲבָדִים, לָא תַפּוּק  
 מִתְּסַנְפָא בְּחוּבִין, תַּפּוּק בַת חוּרִין, בְּרִירָה נְקִיָּה,  
 בְּגִין דִּיִּחְדִּי בָּהּ מְאָרְהָ וַיִּשְׁתַּבַּח בָּהּ וַיְתִיב לָהּ אָנֹר  
 טָב, בְּצַחְצוּחֵי דַגְנָתָא דְעָרֵן. בְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה  
 נח) וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצוּחוֹת נַפְשֶׁךָ, וְדַאי כִּד תַּפּוּק  
 בְּרִירָה נְקִיָּה בְּדָקָא יְאוּת.

אָבֵל אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדִנְיָהּ, כִּד נִפְקַת מְלוּכְבְּלָנָא  
 בְּטַנְפֵי חוּבִין, וְלֹא אֶתְחַזִּיאַת קַמֵּיהּ בְּדָקָא  
 יְאוּת, וַוִי לְתַהוּא גּוּפָא, דְאַתְאָבִיד מֵהַיָּא נִשְׁמָתָא  
 לְעֲלָמוֹן. בְּגִין, דְכִּד נִשְׁמָתִין סִלְקִין בְּרִירוֹ, וְנִפְקִין  
 נְקִיִּין מֵהַאי עֲלָמָא, כִּל נִשְׁמָתָא וְנִשְׁמָתָא, עֲאֵלַת  
 בְּסַפְרָא (שלח קנ"ו ע"ב) דְאַחְמָתָא דְמִלְפָּא, וְכִלְתּוּ  
 בְּשִׁמְתּוֹן, וְאָמַר דָּא הוּא נִשְׁמָתָא דְפִלְגֵיָא, זְמִינַת  
 תַּהֵא לְתַהוּא גּוּפָא דְשִׁבְקַת, וְכִדִּין פְּתִיב, לֹא  
 יַעֲדָה, בּו'.

---

אבל אם רעה בעיני אדנייה, כשיוצאת מלכלכת בטנופי החטאים ולא נראית  
 לפניו פראוי - אוי לאותו הגוף שאבד מאותה נשמה לעולמים. משום  
 שפאשר הנשמות עולות ברורות ויוצאות נקיות מן העולם הזה, כל נשמה  
 ונשמה נכנסת לספר אוצר המלך, וכלן בשמות, ואומר: זו היא נשמת פלוני  
 עתידה תהיה לאותו הגוף שעזבה. ואז פתוב לו יעדה, בו'.

**וְכִד נִפְקַת רְעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָהּ, דְּקָא אִסְתְּאָבָא**  
**בְּחוּבִין, וּבְטַנוּפָא דְתַטְאִין, פְּרִין לֹא יַעֲדָה**  
**בָּא'. וְאִתְאָבִיד תְּחִילָה גִּנְפָא מִנָּה וְאִיהִי לָא**  
**אוֹדְמַנְת לְגַבִּיהַּ כִּר תְּחִילָה דְמֵאֲרָה אֲתֵרְעִי, וְתִב**  
**בְּתִיבְתָא דְגִנְפָא בָּהּ, פְּרִין פְּתִיב, וְהִפְדָּה. בְּמַח**  
**דְּאִתְ אָמַר (אִיּוּב לג) פְּדָה נַפְשִׁי מֵעֲבוּר בְּשַׁחַת.**  
**וְהִפְדָּה, הָאִי אִיהִי בְּכִר נָשׁ, דְּעִיטָא דִּילִיָּהּ,**  
**דִּיפְרוּק לָהּ, וַיִּתְנֹב בְּתִיבְתָא, וְלִתְרִין סְטָרִין**  
**קָאמַר קוֹדְשָׁא פְּרִין הוּא, וְהִפְדָּה בְּתִיבְתָא.**  
**לְכַתֵּר דְּתִב בְּתִיבְתָא, פְּדָא לָהּ מֵאֲרָהּ**  
**דְּגִיָּהֶנּוּם.**

**לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה. מֵאֵן עִם נְכָרִי.**  
**עַל־וִבְתָּא אִיהִי נִשְׁמַתָּא, דְּכִד נִפְקַת**  
**מֵעַלְמָא, וְכִר נָשׁ אִסְטִי אֲרַחֲיָה בְּתֵרָה, הוּא בְּעֵאת**

---

וּכְשִׁיּוּצֵאת רְעָה בְּעֵינֵי אֲדֹנָיָהּ, שְׁנִטְמָאָה בְּחֻטָּאִים וּבְטַנוּף שֶׁל הַחֻטָּאִים, אִזְ לֹא יַעֲדָה, בָּא'. וְנִפְקַד אוֹתוֹ הַגּוּף מִכּוֹנֵה, וְהִיא לֹא מְזַדְמֶנֶת אֵלָיו, פְּרִט לְאוֹתָהּ שֶׁבְעֵלָה הִתְרַצָּה וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה שֶׁל הַגּוּף בָּהּ, אִזְ כְּתוּב וְהִפְדָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אִיּוּב לג) פְּדָה נַפְשִׁי מֵעֲבוּר בְּשַׁחַת. וְהִפְדָּה, זֶהוּ בְּאֲדָם, שֶׁהַעֲצָה שֶׁלוֹ שִׁפְדָּה אוֹתָהּ וְיָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר אֵת זֶה לְשֵׁנֵי צְדָדִים, וְהִפְדָּה בְּתִשׁוּבָה. אַחַר שֶׁשָׁב בְּתִשׁוּבָה, פְּדָה אוֹתָהּ מִדְּרָךְ הַגִּיָּהֶנּוּם.

לְעַם נְכָרִי לֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה. מִי זֶה עִם נְכָרִי? עֲלוּבָה הִיא הַנְּשֻׁמָה, שֶׁכָּאֲשֶׁר יוּצֵאת מִן הָעוֹלָם וְגוֹן אָדָם מִסְטָה דְרָכּוֹ עִמָּה, הִיא רוּצָה לְעֵלוֹת לְמַעְלָה לְתוֹךְ הַמַּחְנוֹת הַקְדוּשִׁים, מִשׁוּם שֶׁהַמַּחְנוֹת הַקְדוּשִׁים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דְרָךְ שֶׁל גּוֹן עֵדוֹן, וּמַחְנוֹת נְכָרִיִּים עוֹמְדִים בְּאוֹתָהּ דְרָךְ שֶׁל הַגִּיָּהֶנּוּם.

לְסִלְקָא לְעִילָא, גוּ מְשָׁרְיִין קְדִישִׁין, בְּנִין דְּמִשְׁרִיין  
 קְדִישִׁין בְּיָמִין בְּתַהוּא אֲרַחָא דְּגַן עֲדָן, וּמִשְׁרִיין  
 נוּבְרָאִין בְּיָמִין בְּתַהוּא אֲרַחָא דְּגִיתָנָם.

זְכַתָּה נְשֻׁמָּתָא, וְתַהוּא נְטִירוֹ, וּפְרִישֵׁי דְלְבוּשָׁא  
 יִקְרָא עֲלָהּ. כַּמָּה מְשָׁרְיִין קְדִישִׁין, קָא  
 מַתְעַתְדֵן לָהּ, לְאַתְחַבְרָא בְּתַרְהּ, וְלְמִיעָאֵל לָהּ לְגַן  
 עֲדָן. לֹא זְכַתָּה, כַּמָּה מְשִׁירֵין נוּבְרָאִין מַתְעַתְדֵן  
 לְמִיעָל לָהּ בְּאַרְחָא דְּגִיתָנָם. וְאִינֵין מְשָׁרְיִין דְּמִלְאָכֵי  
 חֲבֵלָה וְיָמִינֵין לְמַעַבְדּ בְּהַ נְיָקְמִין, אַתָּא קָרָא וְאוֹכַח,  
 לְעַם נְכָרֵי לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ, אֲלֵיִן מִלְאָכֵי חֲבֵלָה.  
 בְּבַגְדוֹ בְּהַ, אִיהוּ נְטִירָא, דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא עֲבִיד  
 לָהּ נְטִירָא, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהַ עִם נְכָרֵי, בְּתַהוּא פְּרִיסוֹ  
 דְּנְטִירוֹ עֲלָהּ. (שמות כא) וְאִם לְבָנֵינוּ יִיעַדְנָהּ, תָּא חֲזִי

זְכַתָּה הַנְּשֻׁמָּה, וְאוֹתָהּ שְׁמִירָה וּפְרִישֵׁת לְבוּשׁ הַנְּכַבֵּד עָלֶיהָ. כַּמָּה מַחְנוֹת  
 קְדוּשִׁים מְעַתְדִים לָהּ לְהַתְחַבֵּר עִמָּהּ וּלְהַכְנִיס אוֹתָהּ לְגַן עֲדָן. לֹא זְכַתָּה -  
 כַּמָּה מַחְנוֹת נְכָרִים מְזַמְנִים לְהַכְנִיס אוֹתָהּ בְּדֶרֶךְ הַגִּיתָנָם, וְאוֹתָם מַחְנוֹת  
 שֶׁל מִלְאָכֵי חֲבֵלָה מְזַמְנִים לַעֲשׂוֹת בְּהַ נְקָמוֹת. בָּא הַפְּתוּב וּמוֹכִיחַ, לְעַם נְכָרֵי  
 לֹא יִמְשַׁל לְמַכְרָהּ - אֵלּוּ מִלְאָכֵי חֲבֵלָה. בְּבַגְדוֹ בְּהַ - אוֹתָהּ שְׁמִירָה שֶׁהַקְּדוּשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהּ שְׁמִירָה שְׁלֵא יִשְׁלֹט בְּהַ עִם נְכָרֵי בְּאוֹתָהּ הַפְּרִיסָה  
 שְׁשׁוּמָרְת עָלֶיהָ. וְאִם לְבָנֵינוּ יִיעַדְנָהּ. בֵּא וּרְאֵה כַּמָּה יֵשׁ לְאָדָם לְהַזְהֵר שְׁלֹא  
 יִסְטוּ דְרָכָיו בְּעוֹלָם הַזֶּה. שְׂאֵם זְכָה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה וְשׁוֹמֵר אֶת הַנְּשֻׁמָּה  
 קְרָאוּי, זֶהוּ אָדָם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְרַצֶּה מִקְּוֵנו, וּמְשַׁתְּבַח בּוֹ בְּכָל הַיָּמִים  
 בְּפִמְלִיָּה שְׁלוֹ וְאוֹמֵר: רָאוּ בֵן קְדוּשׁ שֵׁישׁ לִי בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם, כִּךְ וְכִךְ עָשָׂה,  
 כִּךְ וְכִךְ מַעֲשִׂיו מִתְקַנִּים.

בְּמַה אֵיךְ לִיּוֹה לְפָר נָשׁ לְאֻדִּהָרָא דִּלְרָא יִסְטִי אֲרַחֲוִי  
 בְּהַאי עֲלָמָא, דְּאִי זָכָה בַּר נָשׁ בְּהַאי עֲלָמָא, וְנָטוּר  
 לָהּ לְנִשְׁמָתָא בְּדָקָא יְאוּת, הַאי אִיהוּ בַּר נָשׁ  
 דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַרְעֵי בֵּיה, וְאֲשַׁתְּבַח בֵּיה  
 בְּכָל יוֹמָיָא, בְּפִמְלָיָא דִּילֵיהּ, וְאָמַר, חֲמֵנו בְּרָא  
 קַדִּישָׁא דְאִית לִי בְּהַהוּא עֲלָמָא, בְּךָ וּבְךָ עֲבִיד, בְּךָ  
 וּבְךָ עוֹבְדוֹי מִתְתַקְנָן.

וְכַד הַאי נִשְׁמָתָא, נִפְקַת מִהַאי עֲלָמָא, וְכָיִיא  
 נִקְיִיה בְּרִירָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנַחֲוִר לָהּ  
 בְּבִמְה נְהוּרִין, בְּכָל יוֹמָא קִאֲרִי עֲלֵהּ, דָּא הוּא  
 נִשְׁמָתָא דְּפִלְגֵיָא בְּרִי, נִטְוֵרָא לִיהוּי לִיּוֹה לְתַהוּא  
 גּוּפָא דְשִׁבְק.

וְדָא הוּא דְכַתִּיב, וְאִם לָבְנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפֵּט  
 הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ, מֵאִי כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת. הַכָּא  
 אֵיךְ רָזָא לְחַבִּימִין, בְּגוּ טַנְרָא תַקִּיפָא, רְקִיעָא  
 טְמִירָא, אֵיךְ הִיכְלָא תְדָא, דְּאֲקַרִי הִיכַל אֲהָבָה.

---

וּכְשֶׁנִּשְׁמָתָא זוּ יוֹצֵאת מִהַעוֹלָם הִנֵּה זָכָה נִקְיָה וְבְרִירָה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵאִיר  
 לָהּ בְּכִמְה אֹרוֹת, בְּכָל יוֹם קוֹרָא עֲלֵיהּ: זוּהִי נִשְׁמַת פְּלוּנֵי בְּנֵי, שְׁמִירָה תַהִיָּה  
 לְאוּתוּ הַגּוֹף שְׁעֻזְבָּה.

וְזֵהוּ שְׁכָתוּב וְאִם לָבְנוּ יִיעֲדָנָה כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מַה זֶה כְּמִשְׁפֵּט  
 הַבְּנוֹת? כָּאֵן יֵשׁ סוּד לְחַכְמִים. בְּתוֹךְ הַסְּלַע הַתְּזוּק, הַרְקִיעַ הַטְּמוּן, יֵשׁ הִיכַל  
 אֲחָד שְׁנִקְרָא הִיכַל אֲהָבָה, וְשֵׁם הַגְּנִזִּים טְמוּנִים, וְכָל נְשִׁיקוֹת אֲהָבָה שֶׁל  
 מְלַךְ הוּא שֵׁם, וְאוּתוֹן נִשְׁמַת אֲהוּבוֹת הַמְּלַךְ נִכְנָסוֹת לְשֵׁם.



קמ"ז ע"א) וְתָמַן אֵינֹן גְּנֹזִין טְמוּרִין, וְכָל נְשִׁימָן  
 דְּרַחֲמוּ דְּמַלְכָּא אֵינֹן תָּמַן, וְאֵינֹן נִשְׁמָתִין רַחֲמָאן  
 דְּמַלְכָּא עֲלֵין תָּמַן.

פִּינָן דְּמַלְכָּא עֲלֵי בְּחֵהוּא הִיכְלָא דְּמַלְכָּא, תָּמַן  
 בְּתִיב, (בראשית כט) וַיֵּשֶׁק יַעֲקֹב לְרַחֵל, וְקוֹדֶשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁבַּח תָּמַן לְהֵימָּן נִשְׁמָתָא קְדִישָׁא,  
 קָדִים מִיַּד וְנִשְׁיָק לָהּ, וְנִפְיָה לָהּ, וְסָרִיק לָהּ בְּחֵדְרֵיהּ,  
 וְאֲשַׁתְּעֲשַׁע בָּהּ.

וְדָא הוּא כְּמוֹשֶׁפֶט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, בְּדִינָא דְּאָפָא  
 עָבִיד לְכַרְתִּיהּ, דְּאִיתֵי חֲבִיבָא לְגַבִּיחָא, דְּנִשְׁיָק  
 לָהּ, וְנִפְיָה לָהּ, וְיַחֲבִיב לָהּ מִתְּנָן. כִּן קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא עָבִיד, לְנִשְׁמָתָא זַכָּאָה בְּכָל יוֹמָא, בְּמָה  
 דְּכַתִּיב בְּמוֹשֶׁפֶט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ.

הַיִּינֵי דְּכַתִּיב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ, בְּמָה  
 דְּהֵאֵי בְּרַתָּא, אֲשַׁלִּימַת עֲשִׂייה בְּהֵאֵי

---

פִּינָן שְׁהַמְלִךְ נִכְנָס לְאוֹתוֹ הִיכַל הַמְּלִךְ, שָׁם כְּתוּב (בראשית כט) וַיֵּשֶׁק יַעֲקֹב  
 לְרַחֵל. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצֵא שָׁם אֶת אוֹתָהּ נִשְׁמָה קְדוּשָׁה, מְקַדִּים מִיַּד  
 וְנוֹשֵׁק לָהּ, וּמְגַפֵּף אוֹתָהּ וּמְעַלָּה אוֹתָהּ אֵלָיו וּמִשְׁתַּעֲשַׁע בָּהּ.

וְזֵהוּ כְּמוֹשֶׁפֶט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ, כְּדִין שְׂאֵב עוֹשֶׂה לְבִתּוֹ, שְׁהֵיא חֲבִיבָה עֲלֵיו,  
 שְׁנוֹשֵׁק לָהּ וּמְגַפֵּף אוֹתָהּ וְנוֹתֵן לָהּ מִתְּנֹת. כִּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה  
 לְנִשְׁמָה הַצְּדִיקָה בְּכָל יוֹם, כְּמוֹ שְׁכָתוּב כְּמוֹשֶׁפֶט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָהּ.

הַיִּנֵּי שְׁכָתוּב (ישעיה סד) יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ. כְּמוֹ שְׁהֵבַת הַזֹּאת מְשַׁלְּמָה עֲשִׂיהָ  
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִף כִּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁלֵּם לָהּ עֲשִׂיהָ אַחֲרַת בְּעוֹלָם הַבָּא,

עֲלֵמָא. אִנְיָ הָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשֵׁלִים לָהּ  
עֲשִׂייה אַחְרָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, דְּכַתִּיב, עֵינֵי לֹא  
רָאִתָּה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לִּי. וְהָכֵא בְּתִיב  
(דף צ"ז ע"ב) יַעֲשֶׂה לָּהּ. עַל בֵּן. הַהוּא סָבָא אֲשֵׁתַּטַּח,  
יְצַלִּי צְלוֹתָא. בְּכַה בְּמִלְקַדְמִין.

וְאָמַר (שמות כא) אִם אַחֲרַת יִקַּח לִי זָגוּ, מֵאֵי אִם  
אַחֲרַת, וְכִי נִשְׁמַתָּא אַחְרָא זְמִין קוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא לְאַתְכָּא לְצַדִּיקֵינָא בְּהַאי עֲלֵמָא, וְלֹא  
הֵאֵי נִשְׁמַתָּא דְאֲשֵׁלִימַת בְּהַאי עֲלֵמָא רְעוּתָא  
דְּמֵאָרָה, אֵי הָכִי לִית אַבְטַחוּתָא לְצַדִּיקֵינָא בְּלָל.  
מֵאֵי אִם אַחֲרַת יִקַּח לִי.

פְּתַח הַהוּא סָבָא וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם  
עַל הָאָרֶץ בְּשִׁתְיָהּ וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים

---

שְׁכַתוּב עֵינֵי לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זִוְלָתְךָ יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לִי. וְכָאן פְּתוּב יַעֲשֶׂה  
לָהּ. עַד כָּאן. אוֹתוּ הִזְקֵן הַשְׁתַּטַּח וְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה, וּבְכַה כְּמִקְדָּם.

וְאָמַר, אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ זָגוּ, מַה זֶה אִם אַחֲרַת? וְכִי נִשְׁמָה אַחֲרַת עֵתִיד  
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַשִּׁיב לְצַדִּיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נִשְׁמָה זֶה שְׁהַשְׁלִימָה  
בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵת רְצוֹן רַבּוֹנָה? אִם כֵּן, אֵי אֵין הַבְּטָחָה לְצַדִּיקִים כָּלֵל. מַה זֶה  
אִם אַחֲרַת יִקַּח לוֹ?

פְּתַח אוֹתוּ זְקוּן וְאָמַר, (קהלת יב) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשִׁתְיָהּ וְהָרוּחַ תָּשׁוּב  
אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה. פְּסוּק זֶה פְּרִשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּחֻרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.  
(ושם שֵׁנִינ) וַיֵּשׁוּב הָעֶפְרַיִם עַל הָאָרֶץ בְּשִׁתְיָהּ. כָּאן הוּא מַה שְׁכַתוּב וְהַכְּנַעֲנִי אֵז  
בְּאָרֶץ, בְּשִׁתְיָהּ וְדַאי. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, מַה זֶה וְהָרוּחַ  
תָּשׁוּב? זֶה שְׁכִינָה, שְׁהִיא רוּחַ הַקְּדוּשׁ. כְּשֶׁרָאִתָּה שְׁכִינָה בְּאוֹתָם עֲשֶׂרָה

אֲשֶׁר נִתְּנָה. הָאִי קָרָא אוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא, בְּחַרְפֵּן פִּי  
מִקְדָּשָׁא. (ותמן תנינן) וַיָּשׁוּב הָעֶפְרָיִם עַל הָאָרֶץ בְּשֹׁהֶה.  
הָבָא אִיהוּ מֵאֵי דְבִתְיָב, (בראשית יב) וְהִפְנַעְנִי אֲזִ  
בְּאָרֶץ, בְּשֹׁהֶה וְדָא. וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים  
אֲשֶׁר נִתְּנָה, מֵאֵי וְהָרוּחַ תָּשׁוּב. דָּא שְׂבִינְתָא,  
דְּאִיהִי רוּחַ קְדִישָׁא. כִּד חֲמַאת שְׂבִינְתָא, בְּאִינְן  
עֶשֶׂר מִסְּעוֹת דְקָא נְמַלְא, וְלָא בְּעִין יִשְׂרָאֵל  
לְאִתְבָּא בְּתִיבְתָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְשִׁלְטָא  
סְטָרָא אַחְרָא עַל אֶרְעָא קְדִישָׁא, וְאוֹקְמוּהָ חֲבַרְיָא.

תָּא חַזִי, רוּחָא דְבַר נָשׁ זַכָּא, אַתְעֵפֶר בְּדִיּוּקְנָא  
בְּגַן עֵדֶן דְלִתְתָא, וּבְכַל שַׁבְתֵי וּמוֹעֲדֵי וְרִישֵי  
יְרֵחֵי, מִתְעַטְרֵן רוּחֵי, וּמִתְפַּשְׁטֵן, וּסְלִקֵן לְעֵילָא.  
בְּמָה דְעֵבִיד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, בְּחַהֲוִי נְשֻׁמְתָא  
עֲלָאָה קְדִישָׁא לְעֵילָא, הָכִי נָמִי עֵבִיד בְּהֵאֵי רוּחָא,  
לְתַתָּא בְּגַן עֵדֶן לְתַתָּא, דְקָא סְלִקַת קְמוּהֵי. וְאָמַר

יום י  
לחודש

מסעות שנסעה, ולא רצו בני ישראל לשוב בתשובה שלמה לפני הקדוש  
ברוך הוא, ושולט הסטרא אחרא על הארץ הקדושה, ופרשוה החברים.

בא וראה, רוח של איש צדיק מתעטרת בדמות בגן עדן שלמטה, ובכל  
השבתות והמועדים וראשי חדשים מתעטרות רוחות ומתפשטות, ועולות  
למעלה. כמו שעשה הקדוש ברוך הוא באותה נשמה עליונה קדושה  
למעלה, כך גם עושה ברוח ה' את למטה בגן עדן התחתון כשעולה לפניו,  
ואומר: זוהי רוח פלוני הגוף. מיך מעטר אותה הקדוש ברוך הוא לאותה  
רוח בכמה עטרות ומשתעשע בה.

דָּא אִיהִי רִיחָא דְפַלְגֵינָא גּוּפָא, מִיַּד מְעַטְרָא לָהּ  
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְהֵאֵי רִיחָא בְּכַפָּה עַטְרִין,  
וְאִשְׁתַּעֲשַׂע בָּהּ.

וְאִי הֵימָא, דִּהָא בְּגִין רִיחָא דָּא, שְׂבִיב קוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא מַה דְּעָבִיד לְנִשְׁמָתָא. לָאוּ הֲכִי.  
אֲלֵא שְׂאֲרָה פְּסוּתָה וְעִנְתָּה לֹא יִגְרַע, אֲלֵיִן אֵינּוּן  
תְּלִית שְׂמִתָּן עַלְאִין, דְּעֵין לֹא רְאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָּהּ.  
וּבְלָתוּ בְּעַלְמָא דְאֵתִי וְאֵתְּמַשְׁבּוּ מִתְּמִן. חַד  
מְנִיחוּ שְׂאֲרָה, מְשִׁיכוּ דְנִצְעִזוּ וּנְהִירוּ,  
דְּנְהִיר בְּאַרְח סְתִים, מְזוּנָא (לו) דִּין פְּלָא, וְאַקְרִי  
יְדוּד בְּנִקּוּדַת אֱלֹהִים. שְׂאֲרָה בְּהַפּוּךְ אֲתוּוּן,  
אֲשֶׁר ה' וְדָא (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה לְחִמּוֹ, וְדָא  
הוּא שְׂאֲרָה.

**פְּסוּתָהּ: פְּרִישׁוּ דְמַלְכָּא. דָּא מְשִׁיכוּ אַחְרָא,  
דְּנְהִיר וְנָטִיר לָהּ תְּדִיר, פְּרִישׁוּ דְלִבּוֹ שְׂאֲ**

---

וְאִם תֵּאמְרוּ, שְׁהָרִי מִשׁוּם רִיחַ זֶה הַשְּׂאִיר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מַה שְּׁעָשָׂה  
לְנִשְׁמָה - לֹא כֵּן! אֲלֵא שְׂאֲרָה פְּסוּתָה וְעִנְתָּה לֹא יִגְרַע. אֲלֵא אוֹתָם שְׁלֶשֶׁת  
הַשְּׂמוֹת הַעֲלִיּוֹנִים שְׁעִין לֹא רְאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָּהּ.

וְכֹלָם בְּעוֹלָם הֵבֵא וְנִמְשְׁכוּ מִשָּׁם. אַחַד מֵהֶם שְׂאֲרָה - מְשִׁיכָה שֶׁל הַתְּנוּצָצוֹת  
וְאוֹר שְׂמֵאִיר בְּדֶרֶךְ נִסְתָּר, מְזוּן (לנו) שְׁאֵן לְכֹל, וְנִקְרָא יְהוּ"ה עִם נִקּוּד  
אֱלֹהִים. שְׂאֲרָה בְּהַפּוּךְ אוֹתוֹת - אֲשֶׁר ה', וְזֶה (בראשית מט) מֵאֲשֶׁר שְׂמִנָּה  
לְחִמּוֹ, זֶה הוּא שְׂאֲרָה.

פְּסוּתָהּ - פְּרִישָׁה שֶׁל הַמְּלֶכֶךְ. זֶה מְשִׁיכָה אַחֲרַת שְׂמֵאִירָה וְשׁוֹמְרַת אוֹתָהּ

דְּמַלְכָּא, דְּפָרַשׁ עָלֶיהָ אֱלֹהִים. דָּא בְּבִגְדוֹ בָּהּ תְּדִיר,  
דְּלֹא אֲתַעְדִּי מִינָהּ, וְהֵאֵי אִיהוּ כְּסוּתָהּ.

וְעֲנִתָּהּ, מֵאֵן אִיהוּ. דָּא מְשִׁיבוֹ דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי,  
דְּבִיחַ בְּלֹא. יְחֻזְּוֵהּ צְבָאוֹת אִיהוּ,  
וְדָא אִיהוּ דְּנִהֵר בְּכָל נְהוּרִין סְתִימִין עֲלָאִין דְּאִלְנָא  
דְּתִי, דְּבִיחַ עוֹנָה טְמִירָא, דְּמִתְפָּן נְפִקַת. וְכֹל דָּא  
בְּעֵדוּנָא וְכְסוּפָא דְּעֲלָמָא דְּאֲתִי.

תְּלַתָּא הָנִי לֹא יִגְרַע לָהּ, כִּד אִיהוּ זְכָאֵת כְּדָקָא  
יֵאוּת. וְאִי לָאו אִיהוּ כְּדָקָא יֵאוּת, הָנִי  
תְּלַתָּא גְרַעָאן מְנָה, דְּלֹא יִתְעַבִּיד לָהּ עֲטָרָה אֲפִילוּ  
מִחֵד מְנִיָּהּ, תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה  
לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ, דְּלֹא זְכָאֵת כְּהוּ, וְיַעֲזָא חֲנָם אִין כְּסָף  
תְּפֻק מִכְּמִיָּה, וְדְחִיין לָהּ לְכַר. אִין כְּסָף, לִית לָהּ  
כְּסוּפָא, וְלִית לָהּ עֵדוּנָא כְּלָל.

תמיד, פרישה של לבוש המלך שפורש עליה אלוהים. זה בבגדו בה תמיד,  
שלא זו ממונה, וזהו כסותה.

וענתה, מי הוא? זו משיכה מן העולם הבא שבו הכל. ה' צבאות הוא, וזהו  
שמאיר בכל האורות הנסתרים העליונים של עץ החיים שבו שמורה עונה,  
שמשם היא יוצאת, וכל זה בעדן ותשוקה של העולם הבא.

שלוש אלה לא יגרע לה, כשהיא זכאית פראוי. ואם אינה פראוי, שלש אלה  
נגרעות ממונה, שלא יעשה לה עטרה אפילו מאחד מהם. בא וראה מה כתוב,  
ואם שלש אלה לא יעשה לה - שלא זכתה בהם, ויצאה חנם אין כסף -  
תצא מלפניו, ודוחה אותה החוצה. אין כסף - אין לה כסוף ולא עדון כלל.

עַד כֵּן אֲזַכִּיחַת אֲזַרְיִיתָא, דְּכָל עֵיטוּן כְּהַ תְּלִיין,  
 וַיְחִיבַת עֵיטָא טְבָא לְבַנֵי נְשָׂא. מִכָּאן וְלַחֲלָאָה  
 נְתִידָר לְמַלְיָן קְדָמָאין, כְּתִיבָא נְסִירוֹ עֲלֵאָה, דְּקָא  
 פְּרִישׁ עֲלֵהּ קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, בְּגִין דְּלֵא תִּהְיֵא לְעַם  
 נְכָרִי, דְּהָא בְּגָדוֹ כְּהַ, וְנְסִירוֹ אִיחוּ לָהּ תְּדוּר. (שמות  
 כא) וְאִם לְבָנֵי יִיעָדְנָה כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ.  
 אָמַר תְּהוּא סְבָא, חֲבָרְיָא, כִּד תְּחַבֵּן לְגִבֵי תְּהוּא  
 טִינְרָא דְעֲלָמָא סְמִיד עֲלֵיהּ, אָמְרוּ לֵיהּ, דִּינְדְּבַר  
 יִזְמָא דְתִלְגָּא דְאֲזִידְרְעוּ פּוֹלִין לְחַמְשִׁין וְתִרִין בְּזוּנִין,  
 וְתִרִר אֲקָרִינֵן הֵיא קְרָא, וְהוּא יִזְמָא לְכּוּן.

אָמְרוּ בְּמִטָּה מִינְךָ מֵאן דְּשָׂאֲרֵי מְלָחָה הוּא יִזְמָא.  
 אָמַר לִין, וְדֵאֵי דִינְדְּעָנָא דְזַבְּאִין אֲתוּן, וְאִית  
 לְרַמְזָא לְכּוּן רַמְזָא דְחַבִּימוּן, וְעַל מַה דְּאָנָא אִימָא,

---

עַד כֵּן מִזְכִּיחָה הַתּוֹרָה שְׁכָל הַעֲצוֹת תְּלוּיוֹת כְּהַ, וְנוֹתְנַת עֲצָה טוֹבָה לְבַנֵי  
 אָדָם. מִכָּאן וְהִלָּאָה נְחִזֵר לְדְבָרִים הִרְאִשׁוֹנִים, בְּאוֹתָהּ שְׁמִירָה עֲלִינָה שְׁפוֹרֵשׁ  
 עֲלֵיהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדִי שְׁלֵא תִהְיֶה לְעַם נְכָרִי, שְׁהֵרִי בְּגָדוֹ כְּהַ, וְשְׁמִירָה  
 הִיא לָהּ תְּמִיד. וְאִם לְבָנֵי יִיעָדְנָה כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. אָמַר אוֹתוֹ זְקוּן,  
 חֲבָרִים, כְּשִׁתְּלִכוּ לְאוֹתוֹ הַסְּלַע שְׁהַעוֹלָם סְמוּךְ עֲלֵיו, אָמְרוּ לוֹ שְׁיִזְכֵּר אֶת יוֹם  
 הַשִּׁלְגַּ שְׁנִזְרְעוּ פּוֹלִים לְחַמְשִׁים וּשְׁנַיִם גּוּנִים, וְאַחַר כֵּן קָרְאוּ אֶת הַפְּסוּקַ הַזֶּה,  
 וְהוּא יֹאמֵר לְכֶם.

אָמְרוּ, בְּבִקְשָׁה מְכוּף, מִי שְׁהַתְּחִיל אֶת הַדְּבָר - הוּא שְׂיֹאמֵר! אָמַר לְהֶם, וְדֵאֵי  
 שְׂיִדְעִיתִי שְׂאֲתֶם צְדִיקִים, וְיֵשׁ לְרַמְזוֹ לְכֶם רַמְזוֹ שֶׁל חֲכָמִים. וְעַל מַה שְׂאֲנִי  
 אוֹמֵר, כְּשִׁתְּזַכְּרוּ לוֹ סִימָן זֶה, הוּא יִשְׁלִים אֶת זֶה. עַכְשָׁו יֵשׁ לוֹמֵר מִי הוּא  
 שְׁנִקְרָא בֵן לְקְדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

כַּד תִּדְבְּרוּן לִיָּה סִימְנָא דָּא, הוּא יִשְׁלִים עַל דָּא.  
הַשְׁתָּא אִית לִזְמַר, מֵאן הוּא דְאַקְרִי בִן לְקוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא.

תָּא חַזִּי כֹּל (דף צ"ח ע"א) תְּהוּא דְזוּבִי (ק"א  
ע"א, ק"ג ע"א) לְתַלְמִיסַר שְׁנִין וְלַחֲלָאָה,  
אֲקָרִי בִן לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְכֹל מֵאן דְּאִיהוּ מִבְּנֵי  
עֶשְׂרֵין שְׁנִין וְלַעֲלֵיא וְזוּבִי בְּהוּ, אֲקָרִי בִן לְקוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא וְדָאִי (דברים יד) בְּנִים אַתֶּם לְיְהוָה  
אֱלֹהֵיכֶם.

כַּד מָטָה דְדוּד לְתַלְמִיסַר שְׁנִין, וְזוּכָה בְּתַהוּא יוֹמָא  
דְּעֵאל לְאַרְבִּיסַר, בְּדִין בְּתִיב, (תהלים ב) יְהוָה  
אָמַר אֵלַי בְּנֵי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ. מֵאִי  
טַעְמָא. דְּהָא מִקְדָּמַת דְּנָא לָא הָוּה לִיָּה בְּרָא, וְלָא  
שְׂרָאָת עָלֵיהּ נִשְׁמַתָּא עַלְמָה, דְּהָא בְּשְׁנֵי עָרְלָה

בא וראה, כל מי שהוא זוכה לשלש עשרה שנים ומעלה, נקרא בן לכנסת  
ישראל. וכל מי שהוא מבן עשרים שנה ומעלה וזוכה בהם, נקרא בן  
לקדוש-ברוך-הוא ודאי. (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם.

בשהגיע דוד לשלש עשרה שנה וזכה באותו יום שנכנס לארבע עשרה, אז  
כתוב (תהלים ב) ה' אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך. מה הטעם? שהרי  
מקדם לזה לא היה לו בן, ולא שרתה עליו נשמה עליונה, שהרי בשנות  
ערלה הוא היה, ומשום כך אני היום ילדתיך, היום ודאי ילדתיך. אני, ולא  
הצד האחר, כמו שהיה עד עכשו, אני לבדי. בן עשרים שנים, מה כתוב  
בשלמה? (משלי ד) כי בן הייתי לאבי, לאבי ממש ודאי.

הַיּוֹם, וּבִגְוִיַן בְּךָ, (קכ"ח ע"ב) אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ, הַיּוֹם  
וַדַּאי יִלְדְתִיךָ. אֲנִי, וְלֹא סִטְרָא אַחְרָא, כְּמָה דְהַתְנָה  
עַד הַשְּׁתָּא, אֲנִי בִלְחֻדְדָא. פֶּר עֶשְׂרִין שָׁנִין, מֵה  
בְּתִיב בְּשַׁלְמוֹת, (משלי ד) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי, לְאָבִי  
מִמֶּשׁ וַדַּאי.

וְאִם לְבָנֵנו יִיעֲדָנָה. פֶּר תְּלִיסַר שָׁנִין וְלִהְלָאָה, דְּהָא  
נִפְקָא מִרְשֵׁוֹ דְסִטְרָא אַחְרָא דְאִזְדַּמְנַת לֵיהּ,  
מֵה בְּתִיב בְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵהוּ בְּמִשְׁפֵּט  
הַבְּנוֹת. תְּנִינָן, בְּכָל יוֹמָא וְיוֹמָא, חָמֵי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ  
הוּא לְהַהוּא יְנוּקָא דְקָאֵי בְּרִשׁוֹ דְעַרְלָה, וְאִיהוּ נָפִיק  
מִינָהּ, וְאִתְמַשְׁדֵּי לְבִי סַפְרָא, וְתַבַּר לָהּ, וְאִזִּיל לְבִי  
בְּנִישְׁתָּא, וְתַבַּר לָהּ. מֵה עֶבֶד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא  
לְהַהוּא נִשְׁמַתָּא. אֲעִיל לָהּ לְאַדְרָא דִּילֵיהּ, וְנַהִיב לָהּ  
מִתְנָן, וְנִבְזֻבֻן סְנִיאִין, וְקָשִׁיט לָהּ בְּקִשׁוּטִין עֲלֵאִין,  
עַד וּמָנָא דְאֲעִיל (בראשית קמ"ז ע"ב) לָהּ לְחֻפָּה בְּהַהוּא  
בַּר, מִתְלִיסַר שָׁנִין וְלִיעִילָא.

וְאִם לְבָנֵנו יִיעֲדָנָה. בֵּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעְלָה, שְׁהָרִי יֵצֵא מִרְשׁוֹת הַצַּד  
הָאֲחֵר שְׁהַזְדַּמְּנוּ לוֹ. מֵה בְּתוּבָא? כְּמִשְׁפֵּט הַבְּנוֹת יַעֲשֶׂה לָּהּ. מֵה זֶה כְּמִשְׁפֵּט  
הַבְּנוֹת? שָׁנִינוּ, בְּכָל יוֹם וְיוֹם רוּאָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אוֹתוֹ תִּינוּק שְׁעוּמִד  
בְּרִשׁוֹת הָעַרְלָה, וְהוּא יוֹצֵא מִקְּוֵה וְנִמְשָׁךְ לְבֵית הַסַּפֵּר, וְשׁוֹבֵר אוֹתָהּ. מֵה  
עֲשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתָהּ נְשֻׁמָּה? מְכַנֵּס אוֹתָהּ לְגַרְדֵּן (חדר למוֹד) שְׁלוֹ,  
וְנוֹתֵן לָהּ מִתְנָנוֹת וְאוֹצְרוֹת רַבִּים וּמְקַשֵּׁט אוֹתָהּ בְּקִשׁוּטִים עֲלֵאִים, עַד הַזְמָן  
שְׁמַכְנִיסָהּ לְחָפָה עִם אוֹתוֹ (תוֹר אוֹתוֹ) בֵּן מִשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעְלָה.



אם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ. הֲבֵנָה אֵיךְ רָוָה דְרָוִן, לְחַפְיָמִין  
 אֶתְמַסְרִי, וְאֵיךְ לְאוֹדְעָא בְּקַדְמֵי תָא מְלֵחַ תְּדָא.  
 תָּא חַיִּי, בְּיוֹמָא דְשַׁבְּתָא בְּשַׁעֲתָא דְאֶתְקַדַּשׁ יוֹמִי,  
 נִבְּקִי נְשָׁמְתִין מִגּוֹ אֵילָנִי דְחַיִּי, וּמְנַשְׁבֵּן אֵינּוֹן  
 נְשָׁמְתִין קַדִּישִׁין לְתַתָּא, וְנִיחִין בְּהוּ כֵּל יוֹמָא  
 דְשַׁבְּתָא. וְלִבְתַּר דְּנִפְיָא שַׁבְּתָא, סִלְקִין בְּלָחוּ  
 נְשָׁמְתִין וּמִתְעַטְרִין בְּעֵטְרִין קַדִּישִׁין לְעֵילָא. (וכד  
 מתעטרין בההוא טבא אלין אינון בעליו דההוא טיבו ודאי) אֵיךְ הָבִי,  
 קַדִּישָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲזַמִּין לְתַתָּא כֵּן נֶשֶׁת, וְדָא הוּא  
 נְשָׁמְתָא אַחֲרֵת, וְאֵיךְ עַל גַּב דְּדָא זְמִינָא לִיחֵה,  
 נְשָׁמְתָא דְהוֹת לִיחֵה בְּקַדְמֵי תָא, שְׂאֲרָה דְקַדְמֵי תָא,  
 כְּסוּתָהּ וְעֵנְתָהּ לֹא יִגְרַע, כְּמַח דְאֶתְמַר.

בְּכַה הוּא סָבָא כְּמַלְקַדְמִין, וְאָמַר אֵיחֵה לְנַפְשֵׁיהּ,  
 סָבָא סָבָא, כְּמַח יִנְעַת לְאֶדְבָקָא מִלִּין

אם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ. כָּאן יֵשׁ סוּד הַסּוּדוֹת שֶׁלְחַכְמִים נִמְסְרוּ, וְיֵשׁ לְהוֹדִיעַ  
 בְּרֵאשׁוֹנָה דְבַר אַחַד. בֵּא וְרָאָה, בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, בְּשַׁעֲהַ שְׁמֹתְקַדַּשׁ הַיּוֹם, יוֹצְאוֹת  
 נְשָׁמוֹת מִתּוֹךְ עֵץ הַחַיִּים, וּמְנַשְׁבוֹת אוֹתָן הַנְּשָׁמוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת לְתַתְּחוּנִים  
 וְנַחִים בָּהֶם כֹּל יוֹם הַשַּׁבָּת. וְאַחַר שִׁיּוּצַת הַשַּׁבָּת, עוֹלוֹת כָּל הַנְּשָׁמוֹת  
 וּמִתְעַטְרוֹת בְּעֵטְרוֹת קְדוֹשׁוֹת לְמַעְלָה. (וכשמתעטרות באותו טוב, אלו הם בעליו  
 של אותו טוב ודאי) אַף כָּאן מְזַמִּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְזוּהִי  
 נְשִׁמָּה אַחֲרֵת, וְאֵיךְ עַל גַּב שְׂאֵל מְזַמֵּן לוֹ, הַנְּשִׁמָּה שֶׁהִתְהַלֵּךְ לוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה,  
 שְׂאֲרָה הַרְאשׁוֹנָה, כְּסוּתָהּ וְעֵנְתָהּ לֹא יִגְרַע, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר.

בְּכַה אוֹתוֹ זְקוֹן כְּמַקְדָּם, וְהוּא אָמַר לְנַפְשׁוֹ, זְקוֹן זְקוֹן, כְּמַח יִנְעַת לְהַשִּׁיג דְבָרִים  
 קְדוֹשִׁים אֵלּוּ, וְעַכְשָׁו תֹּאמַר אוֹתָם בְּרַגְעַ אַחַד?! אִם תֹּאמַר שֶׁתְּחוּס עַל

קדישין אלין, והשתא תימא לון ברנעא חדא. אי  
תימא דתיחם עלייהו על אינון מלין ולא תימא לון,  
הא כתיב (משלי ג) אל תמנע טוב מבועליי בהיות  
לאי ידך לעשות.

מאי אל תמנע טוב מבועליי. אלא, קודשא בריך  
הוא ופנסת ישראל אינון הכא. דהא בכל  
אתר דמלין דאורייתא אמרין, קודשא בריך הוא  
ופנסת ישראל אינון תמן, וציייתי לון. וכדין, תהוא  
אילנא דטוב ורע, בשעתא דאזלין מתמן, וציייתו  
אינון מלין, תהוא סמרא דטוב אתגבר, ואסתלק  
לעינא, וקודשא בריך הוא ופנסת ישראל מתעטרן  
בתהוא טוב, ואלין אינון בעליי דתהוא טוב.

סבא סבא, אתי אמרת מלין אלין, ולא ידעת אי  
קודשא בריך הוא הכא, ואי אלין דקיימי

---

אותם הדברים ולא תאמר אותם - הרי כתוב (משלי ג) אל תמנע טוב מבועליי  
בהיות לאל ידך לעשות.

מה זה אל תמנע טוב מבועליי? אלא הקדוש ברוך הוא ופנסת ישראל הם  
כאן, שהרי בכל מקום שנקאמרים דברי תורה, הקדוש ברוך הוא ופנסת  
ישראל שם ומקשיבים להם. ואז אותו עץ של טוב ורע, בשעה שהולכים  
משם ומקשיבים לאותם דברים, אותו צד הטוב מתגבר ומתעלה למעלה,  
והקדוש ברוך הוא עם פנסת ישראל מתעטרים באותו טוב, ואלה הם בעליי  
של אותו טוב.

זמן זמן, אתה אמרת דברים אלו ולא ידעת אם הקדוש ברוך הוא כאן, ואם

הָבֵא זָבָאִין לְמַלְיָין אֲלֵיִן. לָא תִדְחֵל סָבָא, דְּהָא הֵייתָ  
 בְּכַמְהָ קַרְבִּין דְּגַבְרִין תַּקְיָפִין, וְלָא דְחִילָת, וְהַשְׁתָּא  
 אַנְתָּ דְחִיל, אִימָא מִיִּלְדָּן, דְּהָא וַדַּאי הָבָא אִיהוּ  
 קוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא וּבְנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, וּזְבָאִין אִינְוּן אֲלֵיִן  
 דְּהָבָא. וְאִי לָאוּ חָבִי, לָא אַעֲרַעְנָא בְּהוּ, וְלָא שְׂרִינָא  
 בְּאֲלֵיִן מַלְיָין. אִימָא מִיִּלְדָּן סָבָא, אִימָא בְּלָא דְחִילָו.

פְּתַח וְאָמַר, (תהלים קד) יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵי גְדֻלַּת  
 מְאֹד הוֹד וְהָדָר לְבָשֶׁת. יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ:  
 (ט' ע"א, ר"ז ע"ב) דָּא שִׁירוּתָא דְמַחִימְנוּתָא, סְלִיקוּ  
 דְמַחֲשָׁבָה, וְעֲלִמָא דְאֵתֵי, רֻזָּא חֲדָא בְּלָא פְרוּדָא.  
 גְּדֻלַּת: דָּא שִׁירוּתָא, יוֹמָא קַדְמָאָה, וְאִינְוּן יוֹמִין  
 עֲתִיקִין, סְטָרָא דִימִינָא. מְאֹד: דָּא (ס"ח ע"ב) הוּא  
 סְטָרָא דְשִׁמְאָלָא.

אלה שעומדים כאן זכאים לדברים האלה. אל תפחד, זקן, שהרי היית  
 בכמה קרבות של גברים חזקים ולא פחדת, ועכשו אתה פחד! אמר  
 דברך, שהרי ודאי כאן הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל, ואשרי הם אלה  
 שפאן. ואם לא כך, לא היינו פוגשים אותם ולא התחלנו בדברים הללו. אמר  
 דבורך, זקן, אמר ללא פחד.

פתח ואמר, (תהלים קד) ה' אלהי גדלת מאד הוד והדר לבשת. ה' אלהי - זו  
 ראשית האמונה, עליית המחשבה והעולם הבא, סוד אחד בלא פרוד. גדלת  
 - זו הראשית, היום הראשון ואותם ימים עתיקים, צד הימין. מאד - זהו  
 צד השמאל.

הוֹד וְהָדָר לְבִשְׁתָּ: אֵלֶיךָ תִּרְיָן בְּדֵי (ויחי רכ"ב)  
 עֲרֻבוֹת. עַד הָכָא, בֵּינָן דְּמָטָא לְגוֹ אֵילָנָא  
 דְּחַיִּי, אֲתַטְמַר, וְלֹא אֲסַתְלַק (ס"א ולא בעי) לְמַחְוֵי  
 בְּמַנְיֵינָא, בְּגִין תְּהוּא מְאֹד. מַאי מְאֹד. שְׂמַא לָא,  
 דְּכֵר עֲנַפִּין דִּלְתַתָּא וּבְכֵלְלָא עֲנַפָּא מְרִירָא תְּדָא.  
 וְעַל דָּא אֲתַטְמַר תְּהוּא אֵילָנָא דְּחַיִּי, וְלֹא בְּעָא  
 לְמַחְוֵי בְּמַנְיֵינָא דָּא, עַד דְּאֲתַדָּר בְּמַלְקְדָּמִין, וְשַׁבַּח  
 בְּגוֹזָנָא אַחֲרָא.

וְאָמַר, עֵטָה אֹר בְּשַׁלְמָא דָּא שִׁירֻתָּא <sup>דף ע"ב</sup>  
 (דאור) (דף צ"ח ע"ב) דִּילּוּמָא קְדָמָא.  
 נוֹטָה שָׁמַיִם, הָכָא אֲתַבְלִיל שְׂמַא לָא, וְלֹא אָמַר  
 מְאֹד, אֲתַבְלִיל שְׂמַא לָא בִּימֵינָא, לְמַחְוֵי נְהוּר  
 בְּכֵלְלָא דִּשְׁמַיִם. (תהלים קד) תְּמַקְרָה בְּמַיִם

הוד והדר לבשת - אלו שני בדי ערבות. עד כאן, בין שהגיע לתוך עין החיים, נטמן ולא התעלה להיות במנון משום אותו מאד. מה זה מאד? השמאל, שכל הענפים שלמטה ובכלל ענף מר אחד. ולכן נטמן אותו עין החיים ולא רצה להיות במנון הזה, עד שחזר כמו מקדם ושבח בגן אחר.

ואמר, עטה אור בשלמה - זו ראשיתו (של האור) של היום הראשון. נוטה שמים - כאן נכלל השמאל, ולא אמר מאד, נכלל השמאל בימין להיות מאיר בכלל של שמים. המקרה במים עליותיו - כאן יוצא בשמחה אותו עין החיים, הנהר שיוצא מעדן, ונשרשו בו במימיו אותם שני בדי ערבות, שהם גדלים במימיו. זהו שכתוב (אותו אילן החיים, ונשרשו בו אותם שני בדי ערבות, שהם גדלים במימיו, ואתו נהר יוצא מעדן, וזהו) (תהלים קד) המקרה במים עליותיו. מי הם עליותיו? אלו בדי ערבות.

עֲלִיּוֹתָיו, הָבֵא נָפִיק בְּחֶדְוָה תְּהוּא אֵילָנָא דְחַיִּי,  
 נָהַר דְּנָפִיק מֵעֵדֵן, וְאַשְׁתְּרִשׁוּ בֵּיהּ בְּמִימּוּי אֵינוּן  
 תְּרִי בְּדֵי עֲרְבוּת, דְּאֵינוּן גְּדֻלִין בְּמִימּוּי, תְּדֵא  
 הוּא דְכֶתִיב (נ"א הוּא אֵילָנָא דְחַיִּי וְאַשְׁתְּרִשׁוּ בֵּיהּ אֵינוּן תְּרִי  
 בְּדֵי עֲרְבוּת, דְּאֵינוּן גְּדֻלִין בְּמִימּוּי וְהוּא נָהַר דְּנָפִיק מֵעֵדֵן וְדֵא  
 הוּא) הַמְקַרְהַ בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו. מֵאן עֲלִיּוֹתָיו. אֵלִין  
 בְּדֵי עֲרְבוּת.

וְדֵא הוּא דְכֶתִיב, (יִרְמִיָּה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹ.  
 וְדֵא הוּא רָזָא דְכֶתִיב, (תְּהִלִּים מז) נָהַר פְּלִגְיוּ  
 יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים. מֵאן פְּלִגְיוּ. אֵלִין אֵינוּן שְׂרָשׁוֹ.  
 וְהָבֵי אַקְרוּן, עֲלִיּוֹתָיו, שְׂרָשׁוֹ, פְּלִגְיוּ, בְּלָחוּ  
 אֲשְׁתְּרִשׁוּ בְּאֵינוּן מִיין דְּתַהוּא נָהַר. (תְּהִלִּים קד) הַשֵּׁם

---

וְזֵהוּ שְׁכֻתוֹב (יִרְמִיָּה יז) וְעַל יוֹבֵל יִשְׁלַח שְׂרָשׁוֹ. וְזֵהוּ סוּד הַכְּתוּב (תְּהִלִּים מז)  
 נָהַר פְּלִגְיוּ יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים. מִי הֵם פְּלִגְיוּ? אֵלוּ הֵם שְׂרָשׁוֹ, וְכָךְ נִקְרְאִים.  
 עֲלִיּוֹתָיו, שְׂרָשׁוֹ, פְּלִגְיוּ - כָּלֵם נִשְׂרָשׁוּ בְּאוֹתָם הַמִּים שֶׁל אוֹתוֹ נָהַר. הַשֵּׁם  
 עֲבִים רְכוּבוֹ - זֶה מִיִּקְאֵל וְגַבְרִיאֵל, אֵלֶּה הֵם עֲבִים. הַמְהַלֵּךְ עַל פְּנֵי רוּחַ,  
 לְתֵת רְפוּאָה לְעוֹלָם, וְזֵהוּ רְפָאֵל. מִכָּאן וְהִלָּאָה עֲשֵׂה מְלֹאכְיוֹ רוּחוֹת וְגו'. זְקוּן  
 זְקוּן, אִם כָּל אֵלֶּה יִדְעָתָ, אָמור וְאֵל תִּפְחַד, אָמור דְּבַרְיָ וְאִירוֹ דְּבַרְיָ פִּי!  
 שְׁמַחוּ הַחֲבֵרִים, וְהִיוּ מְקַשְׁבִים בְּשִׂמְחָה לְדְבַרְיָ הַקְּדוּשִׁים. אָמור, אִי זְקוּן, אִי  
 זְקוּן, בְּמַה הַכְּנִסְתָּ אֶת עֲצֻמְךָ, נִכְנִסְתָּ לַיָּם הַגְּדוֹל? יֵשׁ לָךְ לְשׁוֹטֵט וְלְצִאֵת  
 מִשָּׁם. אִם אֲחֵרֵת יִקַּח לוֹ. כְּמַה גְּלָגוּלִים עֲתִיקִים יֵשׁ כָּאן שְׁלֵא תִּהְלְגוּ עַד  
 עֲכָשׁוּ, וְכָלֵם אָמַת כְּרָאוּי, שְׂאִין לְסִטוֹת מְדַרְךָ אָמַת אִפְלוּ כְּמֵלֵא נִימָה.  
 בְּתַחֲלָה (עֵתָה) יֵשׁ לְהַתְעוֹרֵר, נִשְׁמוֹת הַגְּרִים כְּלוֹ פּוֹרְחוֹת מֵתוֹךְ גֵּן עֵדֵן בְּדַרְךָ  
 נִסְתָּר. כְּשִׁמְסִתְלָקוֹת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמוֹתָם שְׁהַרְוִיחוּ מֵתוֹךְ גֵּן הָעֵדֵן,  
 לְאִיזָה מְקוֹם חוֹזְרוֹת?

עבים רכובו. דא מיכאל ונבריא, אלין הם עבים.  
 המתלך על פני רוח, למיחב אסותא לעלמא,  
 ודא איהו רפאל. מפאן ולתלאה עושה מלאכו  
 רוחות וגו'. סבא סבא, אי פל חני ידעת, אימא ולא  
 תדחל, אימח מילך וינתרון מלין דפומך. חדו  
 חבריא, וחווי צייתין בתרנה למלוי קדישין. אמר אי  
 סבא אי סבא, בטה עיילת גרמך, עאלת בימא  
 רבא, אית לך לששטא ולנפקא מתמן. (שמות כא) אם  
 אחרת יקח לו, בטה גלגולין עתיקן חבא, דלא  
 אתגלון עד האידינא, ובלהו קשוט בדקא יאות,  
 דלית לאסטאה מארח קשוט, אפילו במלא נימא.  
 בקדמיתא (ניא השתא) אית לאתערא, (צ"ח ע"ב) נשמתין  
 דגירין בלהו, פרחן מגו גנתא דערן בארח סתים,  
 פד מסתלקן מהאי עלמא, נשמתהון דקא רווחא  
 מגו גנתא דערן, לאן אתר תיבין.

**אלא תנינן, מאן דנטיר ואחיד בנכסי גירין  
 בקדמיתא, וכי בהו. אוף חבי פל אינן**

---

אלא שנינו, מי שנטל ואוחז בנכסי הגר בתחלה, זוכה בהם. אף כך כל אותן הנשמות הקדושות העליונות שמזמין אותן הקדוש ברוך הוא למשה, כפי שאמרנו, קלן יוצאות לזמנים ידועים, ועולות) כדי להשתעשע בגן עדן (העליון), ופוגעות באותן נשמות הגרים. מי שאוחז בהן מאותן הנשמות (שעולות), אוחז בהם וזוכה בהם, ומתלבשים בהם ועולים. וכלן עומדות

נְשָׁמְתִין בְּדִישֵׁין עֲלָאִין, דְּקָא זְמִין לִזְן קוּדְשָׁא  
 בְּרִידָהּ הוּא לְתַתָּא בְּדְקָא מְרָן, בְּלָהוּ נְפֻקִין לְזְמִנִּין  
 יְדִיעָן. (וסלקין) (בראשית ל"ה ע"ב) בְּגִין לְאִשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּגִין  
 עֲדָן, (דלעילא) וּפְנֵעָן בְּאִינֵן נְשָׁמְתִין דְּגִיזְרִין, מֵאֵן  
 דְּאֶחִיד בְּהוּ מֵאֲלִין נְשָׁמְתִין, (דסלקין) אֶחִיד בְּהוּ וְזָבִי  
 בְּהוּ, וּמִתְלַבְּשָׁן בְּהוּ, וְסֻלְקִין. וְכִלְהוּ קְיָיְמִי בְּהֵאֵי  
 לְבוּשָׁא וְנַחְתּוּ גוּ גְנֻתָא בְּלְבוּשָׁא דָּא. בְּגִין  
 דְּבְּגֻתָא דְּעֲדָן, לָא קְיָיְמָן תַּמָּן, אֲלָא בְּלְבוּשָׁא,  
 כִּלְ אִינֵן דְּקְיָיְמִי תַּמָּן.

אֵי תִימָא, דְּבְּגִין הֵאֵי לְבוּשָׁא, גִּרְעָן אִינֵן נְשָׁמְתִין  
 מִכִּלְ עֵנִינָא דְּהִזְהוּ לִזְן בְּקְדֻמִּיתָא. הָא פְּתִיב,  
 אִם אַחֲרֵת יִקַּח לֹו שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֵתָהּ לָא יִגְרַע.  
 בְּגֻתָא קְיָיְמִי בְּלְבוּשֵׁי דָּא, דְּקְדָמָן לְאֶחָדָא בְּהוּ  
 וְזָבִי בְּהוּ, וְכִד סֻלְקִין לְעֵילָא, מִתְּפֻשְׁטָן מִנִּיהּ, דְּהֵא  
 תַּמָּן לָא קְיָיְמָן (קפ"ו ע"ב, ר"י ע"ב, רכ"ט, ג', נ"ח, ס"ז)  
 בְּלְבוּשָׁא.

---

בלבוש זה, וְגִרְדוּ לְתוֹךְ הֵגוּ בְּלְבוּשׁ הַזֶּה, מִשּׁוּם שְׂבָגָן עֲדָן לֹא עוֹמְדוֹת שָׁם  
 אֲלָא בְּלְבוּשׁ כָּל אֵלוֹ שְׁעוֹמְדוֹת שָׁם.

אם תאמר שְׂבֻשְׁבִיל הַלְבוּשׁ הַזֶּה גוֹרְעִים אוֹתָן נְשָׁמוֹת מְכָל הַעֲנֵג שֶׁהִיָּה לְהוֹן  
 בְּתַחֲלָה, הֲרִי כְּתוּב אִם אַחֲרֵת יִקַּח לֹו שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנֵתָהּ לָא יִגְרַע? בְּגִין  
 עוֹמְדוֹת בְּלְבוּשׁ זֶה, שְׂקָדְמוֹ לְאַחֲזוּ בְּהֵם וְזוֹכוֹת בְּהֵם, וְכִשְׁעוּלוֹת לְמַעֲלָה  
 מִתְּפֻשְׁטוֹת מְנוּנוֹ, שֶׁהֲרִי שָׁם לֹא עוֹמְדוֹת בְּלְבוּשׁ.

בַּבֶּכֶה תְּהוּא סָבָא כְּמַלְקֵי דְמִין, וְאָמַר לְנַפְשִׁיהּ, סָבָא  
 סָבָא, בְּיֹדָאֵי אִית לָךְ לְמַכְבֵּי, בְּיֹדָאֵי אִית לָךְ  
 לְאוֹשְׁדָא דְמַעֲיָן, עַל כֹּל מַלְאָה וּמַלְאָה, אֲבָל גַּלְיָ קַמִּי  
 קוֹדֶשָׁא בְרוּךְ הוּא וְשִׁבְיַתֵּיהּ קַדִּישָׁא, דְאֵנָּא בְרַעֵי  
 דְלִבָּא, וּבְפוֹלְחָנָא דְלַחֲזוֹן קְאֻמִּינָא, בְּגִין דְאֵינְוּ  
 בְעַלְיֵו דְכֹל מַלְאָה, וּמַתְעַטְרֵן בְּהוּ.

כֹּל אֵינְוּ נִשְׁמַתִּין קַדִּישִׁין, כִּד נַחְתִּי לְהֵא עֲלָמָא,  
 בְּגִין לְמַשְׁרֵי כֹל חַד עַל דְיִבְתֵּיהוּ, דְאֵתְחַזֵּן  
 בְּהוּ, לְכַנֵּי נָשָׂא. בְּלַחוּ נַחְתִּי מַתְלַבְּשֵׁן בְּאֵינְוּ  
 נִשְׁמַתִּין דְקָא אֲמָרֵן, וְהָכִי עָאֲלִין בְּזַרְעָא קַדִּישָׁא.  
 וּבְמַלְבוּשָׁא דָא, קִיִּימִי לְאִשְׁתַּעֲבָדָא מְנִיְהוּ בְּהֵא  
 עֲלָמָא. וְכִד אִשְׁתַּאֲבָן אֵינְוּ מַלְבוּשִׁין מְמַלִּין דְהֵא  
 עֲלָמָא, אֵינְוּ נִשְׁמַתִּין קַדִּישִׁין, אֵתְנֵן (נִיא אַתְהוּן)  
 מְרִיחָא דְקָא אֲרִיחָא, מְגוּ לְבוּשִׁיהוּן אֲלִין.

בכה אותו זקן כמקדם ואמר לנפשו, זקן זקן, בודאי יש לך לבכות, בודאי  
 יש לך לשפך דמעות על כל דבר ודבר, אבל גלוי לפני הקדוש ברוך הוא  
 ושכינתו הקדושה שאני ברצון הלב ובעבודתם אמרתי, משום שהם בעליו  
 של כל דבר ומתעטרים בהם.

כל אותן נשמות קדושות, כשיוֹרדות לעולם הזה כדי לשרות כל אחת על  
 מקומן שראויים להם לבני אדם, פֵּלֵן יוֹרדות מלבושות באותן הנשמות  
 שאמרנו, וכך נִגְנְסוֹת לזרע הקדש. ובמלבוש זה עומדות להשתעבד מהם  
 בעולם הזה. וכשנשאבים אותם לבושים מדברי העולם הזה, אותן נשמות  
 קדושות נזנות (נהנות) מהריח שמריח מתוך המלבושים הללו.



קוֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא כָּל מַלְיָן סְתִימִין דְּאִיהוּ עֶבֶד,  
 עָאֵל לֹון בְּאוֹרֵייתָא קְדִישָׁא, וְכִלְא  
 אֲשַׁתְּכָה בְּאוֹרֵייתָא, וְהָיָא מְלָה סְתִימָא גְלִי לָה  
 אוֹרֵייתָא, וּמִיד אֲתִלְבָּשָׂא בְּלְבוּשָׁא אַחְרָא,  
 וְאֲתַמְמַר תַּמָּן, וְלָא אֲתַגְלִי. וְחַפְימִין דְּאֵינֹון מַלְיָין  
 עֵינִין, אַף עַל גַּב דְּהָיָא מְלָה אֲסִתִּים בְּלְבוּשָׁה  
 (תמו), חָמָאן לָה מְגוּ לְבוּשָׁה, וּבְשַׁעְתָּא דְּאֲתַגְלִי  
 הָיָא מְלָה עַד לָא תִיעוּל בְּלְבוּשָׁא, רָמָאן בָּהּ  
 פְּקִיחוּ דְּעֵינָא, וְאִף עַל גַּב דְּמִיד אֲסִתִּים, לָא  
 אֲתַאבִּיד מְעֵינֵיהוּ. (נ"א מינייהו)

בְּכַמְהָ דְּיִבְתִּין אֲזַחַר קוֹדֶשׁא בְּרִידָא הוּא יום יא  
צ"ט ע"א  
 עַל גִּיורָא, (בגין) דְּיִרְעָא קְדִישָׁא,  
 יוֹדְחֵרוֹן בֵּיהּ, וְלִבְתַּר נְפִיק מְלָה סְתִימָא

כָּל הַדְּבָרִים הַנִּסְתָּרִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה, הַכְּנִיס אוֹתָם לְתוֹרָה  
 הַקְּדוֹשָׁה, וְהַכֵּל נִמְצָא בַּתּוֹרָה, וְאוֹתוֹ דְּבַר נִסְתָּר גְּלַתָּה אוֹתוֹ הַתּוֹרָה,  
 וּמִיד הַתְּלַבֵּשׁ בְּלְבוּשׁ אַחַר, וְנִטְמֵן שָׁם וְלֹא הַתְּגַלָּה. וְהַחֲכָמִים שֶׁהֵם  
 מְלָאִים עֵינַיִם, אַף עַל גַּב שְׂאוֹתוֹ הַדְּבַר נִסְתָּר בְּלְבוּשׁוֹ (שם), רוֹאִים  
 אוֹתוֹ מִתּוֹךְ לְבוּשׁוֹ, וּבְשַׁעָה שֶׁהַתְּגַלָּה אוֹתוֹ דְּבַר, טָרָם יִכְנַס לְלְבוּשׁוֹ,  
 זוֹרְקִים בוֹ פְּקִיחַת עֵינָיו, וְאִף עַל גַּב שְׂמִיד נִסְתָּר, לֹא נֶאֱבָד מְעֵינֵיהֶם  
 (נ"א מהם).

בְּכַמְהָ מְקוֹמוֹת הַזֵּהִיר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַגֵּר (כדי) שֶׁיִּחְרְרוּ בוֹ זְרַע הַקֹּדֶשׁ,  
 וְאַחַר הוֹצִיא דְּבַר נִסְתָּר מְנִרְתִּיקוֹ. וְכִיּוֹן שֶׁהַתְּגַלָּה, חוֹזֵר מִיד לְנִרְתִּיקוֹ  
 וְהַתְּלַבֵּשׁ שָׁם.

מְנַרְתְּקָהּ. (דף צ"ט ע"א) וְכִיּוֹן דְּאַתְגְּלִי אֶהְדֵּר  
לְנִרְתְּקָהּ מִיָּד, וְאַתְלַבֵּשׁ תַּמָּן.

כִּיּוֹן דְּאַזְהַר עַל גִּיזְרָא בְּכָל אֵינֻן דְּיֻכְתְּוּן, נָפַק  
מַלְאָה מְנַרְתְּקָהּ וְאַתְגְּלִי, וְאָמַר (שמות כג)  
וְאַתֶּם יַדְעֶתֶם אֶת נֶפֶשׁ הַיָּגֵר. מִיָּד עָאֲלַת  
לְנִרְתְּקָהּ, וְאַהֲדַרְתָּ בְּלְבוּשָׁה וְאַתְטַמְרַת, דְּכַתִּיב  
כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, דְּחָשִׁיב קָרָא,  
דְּכַיֵּן דְּאַתְלַבֵּשׁ מִיָּד, לָא תוּחַ מֵאֵן דְּאַשְׁנַח בְּהּ.  
בְּהֵאֵי נֶפֶשׁ הַיָּגֵר, יַדְעַת נִשְׁמַתָּא קַדִּישָׁא בְּמַלְאִין  
דְּהֵאֵי עֲלֵמָא, וְאַתְהֵנִיאת (ואשתאבת) מְנִייהוּ.

פְּתַח תְּהוּא סָבָא וְאָמַר, (שמות כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ  
הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגו', עֵנָן דָּא מֵאֵי הוּא.  
אַלְאָ דָּא הוּא דְּכַתִּיב, (בראשית ט) אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי

---

כִּיּוֹן שְׁהַזְהִיר עַל הַגֵּר בְּכָל אוֹתָם מְקוֹמוֹת, יֵצֵא הַדְּבָר מְנַרְתִּיקוֹ וְהַתְּגַלְהָ  
וְאָמַר, וְאַתֶּם יַדְעֶתֶם אֶת נֶפֶשׁ הַיָּגֵר. מִיָּד נִכְנְסָה לְנִרְתִּיקָהּ, וְחֻזְרָה בְּלְבוּשׁ  
וְנִטְמָנָה, שְׁכַתוּב כִּי גֵרִים הֵייתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, שְׁחָשִׁב הַכְּתוּב, שְׁבַגְלַל שְׁמִיָּד  
הַתְּלַבֵּשׁ, לָא הָיָה מִי שִׁישְׁגִיחַ בּוּ. בְּנֶפֶשׁ הַיָּגֵר הוּא יַדְעַת הַנְּשָׁמָה הַקְּדוּשָׁה  
בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם הַזֶּה וְנִהְיִית (ושואבת) מֵהֶם.

פְּתַח אוֹתוֹ זְקֵן וְאָמַר, (שם כד) וַיָּבֵא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעֵנָן וַיַּעַל אֶל הָהָר וְגו'. עֵנָן  
זֶה מָה? אֲלָא זֶהוּ הַכְּתוּב (בראשית ט) אֶת קַשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֵנָן. שְׁנִינּוּ שְׁאוֹתָהּ  
קַשְׁתִּי הַפְּשִׁיטָה אֶת לְבוּשִׁיהָ וְנִתְּנָה אוֹתָם לְמוֹשֶׁה, וּבְאוֹתוֹ לְבוּשׁ עֲלָהּ מֹשֶׁה  
לְהָר, וּמְמָנּוּ רָאָה מָה שְׁרָאָה וְנִהְיָה מֵהַכֵּל. עַד אוֹתוֹ מְקוֹם בָּאוּ אוֹתָם  
הַחֲבָרִים, וְהַשְׁתַּטְחוּ לְפָנָי אוֹתוֹ זְקֵן וּכְבוֹ וְאָמְרוּ, אֲלֵמָלָא לָא בָּאֵנוּ לְעוֹלָם  
אֲלָא כְּדִי לְשַׁמְעַ דְּבָרִים אֱלוֹ מַפִּיךְ - דִּי לָנוּ!

בְּעֵינַי. תִּינֵנְךָ, דְּתַהוּא קִשְׁתָּא אֲשַׁלְּחַת לְבוּשׁוֹי, וְיַהִיב  
 לִין לְמִשְׁתָּה, (רכ"ט ע"א) וּבְתַהוּא לְבוּשָׁא סְלִיק מִשְׁתָּה  
 לְטוֹרָא וּמִינֵיהּ חָמָא מַח דְּחָמָא, וְאַתְּהִי מִבְּלָא. עַד  
 תַּהוּא אַתְר, אַתּוּ אֵינֵן חֲבֵרִיא, וְאַשְׁתַּמְחוּ קְמִיה  
 דְּתַהוּא סָבָא, וּבְכוּ וְאָמְרוּ, אֲלִמְלָא לָא אֲתִינָא  
 לְעֵלְמָא, אֲלָא לְמִשְׁמַע מַלְיָן אֲלִין מִפּוֹמְדֵי דִי לִין.

אָמַר תַּהוּא סָבָא, (אם אחרת יקח לו) חֲבֵרִיא, לָא בְּגִין  
 דָּא בְּלַחְדוּי שְׁרִינָא מַלְתָּה, דְּהָא סָבָא בְּגִינִי,  
 לָא בְּמַלְתָּה תְּרָא עֶבֶד קִישׁ קִישׁ, וְלָא קְרִי, פְּמַח  
 בְּנִי עֲלֵמָא בְּעַרְבוּבָא בְּסַבְלִתְנִי דְּלַחֲוֹן, וְלָא חָמָאן  
 בְּאַרְחָה קְשׁוּט בְּאוּרִייתָא, וְאוּרִייתָא קְרִי בְּכַל יוֹמָא  
 בְּנַהִימוּ (נ"א ברחימו) לְגַבִּיחוּ, (דבני נשא) וְלָא בְּעָאן  
 לְאַתְבָּא רִישָׁא.

וְאַף עַל גַּב דְּאִמִּינָא, דְּהָא אוּרִייתָא מַלְתָּה נְפָקָא  
 מִנְרַתְקָה, וְאַתְחַזִּיאַת זְעִיר, וּמִיד אֲתַטְמַרְתָּ.  
 חֲבִי הוּא וְדָא. וּבְזַמְנָא דְּאַתְגַּלִּיאַת מִגּוּ נְרַתְקָה

---

אמר אותו זקן, (אם אחרת יקח לו) חברים, לא בשביל זה בלבד התחלתי את  
 הדבר, שהרי זמן פמוני לא בדבר אחד עושה קיש קיש ולא קורא, פמה בני  
 העולם שהם בערבוביה בתבונה שלהם, ולא רואים בדרך אמת בתורה,  
 ותורה קוראת בכל יום בנהימה (באהבה) אליהם, ולא רוצים להשיב ראשם.  
 ואף על גב שאמרנו שהרי התורה הוציאה דבר מנרתיקה, ונראה קטן ומיד  
 נטמן - כך הוא ודאי. ובזמן שנתגלה מתוך נרתיקה ונטמן מיד, לא עושה  
 את זה אלא לאותם שיודעים בה ונודעים בה.

וְאֵת־טֹמֶרֶת מִיַּד, לָא עֲבַדַּת דָּא, אֶלְיָא לְאִינַן דִּי־דַעִין  
בָּהּ, וְאֵשְׁתַּמּוּדְעָאן בָּהּ.

מִשְׁלַר לְמִדַּת הַדִּין, לְרַחֲמוּתָא, דְּאִיהִי (צ"ה ע"א)  
שְׁפִירָתָא בְּחִיּוּז, וְשְׁפִירָתָא בְּרִיּוּא, וְאִיהִי  
טְמִירָתָא בְּטְמִירוּז גּוּ חֵיבָלְלָא דִּילָהּ, וְאִית לָהּ רַחֲמוּתָא  
יְחִידָאָהּ, דְּלָא יִדְעִין בֵּיהּ בְּנֵי נָשָׂא, אֶלְיָא אִיהִי  
בְּטְמִירוּז. הַהוּא רַחֲמוּתָא, מִגּוּ רַחֲמוּתָא דְרַחֲמִים לָהּ  
עֵבֶר לְתַרְע בֵּיתָהּ תְּדִיר, וְקִיף עֵינֵי לְכָל סֶטֶר.  
אִיהִי, יִדְעַת דְּהָא רַחֲמוּתָא אֶסְחַר תְּרַע בֵּיתָהּ תְּדִיר,  
מָה עֲבַדַּת, פְּתַחַת פְּתַחַא וְעִירָא בְּחַהוּא חֵיבָלְלָא  
טְמִירָא, דְּאִיהִי תַמְנָן, וְנִגְלִיאת אֲנַפְתָּהּ לְנַפְי

משל למה הדבר דומה? לאהוב, שהיא יפה במראה ויפה בתאר, והיא  
טמונה בהסתתר בתוך ההיכל שלה, ויש לה אוהב יחידי שלא יודעים עליו  
בני אדם, אלא שהוא בנסתר. אותו אוהב, מתוך האהבה שאוהב אותה,  
עובר על שער ביתה תמיד, מרים עיניו לכל צד. היא יודעת שהרי האוהב  
סובב שער ביתה תמיד. מה עושה? פותחת פתח קטן באותו היכל נסתר  
שהיא שם ומגלה את פניה לאהובה, ומיד חוזרת ונתפסת. כל אותם שהיו  
אצל האוהב, לא ראו ולא הסתכלו, פרט לאהוב לבדו, ומעיו ולבו ונפשו  
הלכו אחריה. ויודע שמתוך האהבה שהיא אוהבת אותו, נגלית אליו רגע  
אחד לעורר (אליו אהבה) אותו. כך הוא דבר התורה לא נגלה אלא לאהבו.  
יודעת התורה שאותו חכם לב סובב שער ביתה כל יום. מה היא עושה?  
מגלה פניה אליו מתוך ההיכל, ורומזת לו רמז, ומיד חוזרת למקומה  
ונסתרת. כל אלו ששם לא יודעים ולא מסתכלים, אלא רק הוא בלבדו,  
ומעיו ולבו ונפשו הולכים אחריה, ועל זה התורה נגלית ונקסית והולכת  
באהבה לאהובה לעורר עמו אהבה.

רְחִימָאָהּ, וּמִיד אֶתְהַדְרַת וְאֶתְכַסִּיאַת. כֹּל אֵינִין  
 דִּהּוּ לְגַבֵּי רְחִימָא, לָא חָמוּ וְלָא אֶסְתַּכְּלוּ, כּד  
 רְחִימָא כִּלְחֻדְדֵי, וּמַעֲוֵי וְלַבִּיּוּ וּנְפִישִׁיּוּ אֲזִילוּ  
 אֲבַתְרָהּ. וְיַדַּע דְּמַגְו רְחִימוּ דְרְחִימַת לִיּוּ, אֶתְגַּלִּיאַת  
 לְגַבִּיּוּ רַגְעָא חָדָא, לְאֶתְעָרָא (ס"א לגביה רחִימו ליה). חָבִי  
 הוּא מְלָה דְאֹרִייתָא, לָא (ר"ל ע"ב) אֶתְגַּלִּיאַת, אֲלָא  
 לְגַבֵּי רְחִימָאָהּ. יַדַּעַת אֹרִייתָא, דִּהְחֻוּא חֲפִימָא  
 דְלִפְא אֶסְחַר לְתַרַּע פִּיתָה כֹּל יוּמָא, מָה עֲבַדַת,  
 גְּלִיאַת אֲנַפְחָא לְגַבִּיּוּ, מַגְו חִיכְלָא, וְאֶרְמִיזַת לִיּוּ  
 רְמִיזָא, וּמִיד אֶתְהַדְרַת לְאֶתְרָהּ וְאֶתְטַמְרַת. כֹּל אֵינִין  
 דִּתְמִין, לָא יַדַּעֵי, וְלָא מְסַתְכְּלֵי, אֲלָא אִיהוּ כִּלְחֻדְדֵי,  
 וּמַעֲוֵי וְלַבִּיּוּ וּנְפִישִׁיּוּ אֲזִיל אֲבַתְרָהּ. וְעַל דָּא,  
 אֹרִייתָא אֶתְגַּלִּיאַת וְאֶתְכַסִּיאַת, וְאֲזִילַת כִּרְחִימוּ  
 לְגַבֵּי רְחִימָאָהּ, לְאֶתְעָרָא כִּתְהִיבָה רְחִימוּ.

תָּא חֲזִי, אֲרַחָא דְאֹרִייתָא כִּד הוּא, כִּמְרְמִיתָא כִּד  
 שְׂרִיא לְאֶתְגַּלִּיאַת לְגַבֵּי כֹּר נָשׁ, (ברגעא)  
 אֶרְמִיזַת לִיּוּ כִּרְמִיזוּ, אִי יַדַּע טַב. וְאִי לָא יַדַּע,

---

בא וראה, כך היא דרכה של תורה: בראשונה כשמתחילה להתגלות אל  
 האדם, (ברגע) רוקזת לו בכוח. אם יודע - אז טוב, ואם לא יודע - שולחת  
 אליו וקוראת לו פתי. והתורה אומרת לאותו ששלקה אליו: אמרו לאותו  
 הפתי שיקרב לכאן ואדבר עמו. זהו שקתוב מי פתי יסר הנה חסר לב וגו'.  
 קרב אליה, ומתחילה לדבר עמו מאחר פרקת שפורשת לו דברים לפי דרכו,  
 עד שיתבונן לאט לאט, וזהו הדרך.

שְׁדַרְתָּ לְגַבְיָהּ, וְקָרַאתָ לַיהוָה פְּתִי. וְאָמַרְתָּ אֲזַרְיִיתָא,  
 לְתַהוּא דְשַׁדְרַת לְגַבְיָהּ, אָמְרוּ לְתַהוּא פְּתִי, דִּיקְרַב  
 הָבָא, וְאַשְׁתַּעֵי בַּהֲדִיָּה. הָדָא הוּא דְכַתְיִב, (משלי ט)  
 מִי פְתִי יִסּוּר תַּנָּה חָסֵר לֵב וְגו'. קָרִיב לְגַבְיָהּ,  
 שְׁרִיאת לְמַדְלָא עֲמִיָּה, מִבְּתַר פְּרוּזְבָתָא דְפְרָסָא  
 לַיהוָה, מַלְיִן לְפָנִים אֲרַחֲוִי, עַד דְּיִסְתַּפְּלַל זְעִיר זְעִיר,  
 וְדָא הוּא דְרִשָּׁא.

צ"ט ע"ב לְבַתָּר, תַּשְׁתַּעֵי בַּהֲדִיָּה, מִבְּתַר שׁוֹשִׁיפָא  
 דְּקִיק, מַלְיִן דְּחִידָה, וְדָא אִיהוּ  
 הַגְּדָה. לְבַתָּר דְּאִיהוּ רְגִיל לְגַבְיָהּ, אֶתְגַּלְיָאת לְגַבְיָהּ  
 אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין, וּמַלְיִלַת בַּהֲדִיָּה כֹּל רְזִין סְתִימִין  
 דִּילָהּ, וְכֹל אֲרַחֲוִין סְתִימִין, דְּתוּזוּ בְּלַפְאָה טְמִירִין,  
 מִיִּזְמִין קְדָמָאִין. כְּדִין (דף צ"ט ע"ב) אִיהוּ בַר נֶשׁ שְׁלִים,  
 בַּעַל תּוֹרָה וְדָאִי, מְאִרֵי דְבֵיתָא, דְּתָא כֹּל רְזִין דִּילָהּ  
 גְּלִיאת לַיהוָה, וְלֹא רְחִיקַת, וְלֹא פְסִיאת מִיִּזְמִין כְּלוּם.  
 אָמַרְתָּ לַיהוָה, תְּמִית מַלְּהָ דְרַמְזָא דְקָא רְמִיזָא לָךְ  
 בְּקַדְמִיתָא, כִּךְ וְכִךְ רְזִין תּוּזוּ, כִּךְ וְכִךְ

אחר כך תדבר עמו מאחר פשפש קטן דברי חידה, וזוהי הגדה. אחר  
 שהתרגל אליה, נגלית אליו פנים בפנים ומדברת עמו כל הסודות הנסתרים  
 שלה, וכל הדרכים הנסתרות שהיו שמורים בלבה מימים ראשונים, ואז  
 אותו אדם הוא שלם, בעל תורה ודאי, בעל הבית, שהרי כל סודותיה גלתה  
 לו, ולא רחקה ולא כסתה מקונו כלום.

אומרת לו, ראית דבר הרקז שרמזתי לך בתחלה? כך וכך היו הסודות, כך

הוא. בדין חמי, (ס"א דעלאין) דעל אינון מלין לאו  
 לאוספא, ולא לאומגרע מנייהו. ובדין פשטיה  
 דקרא, במה דאיהו, דלא לאוספא ולא למגרע  
 אפילו את חד. ועל דא, בני נשא אצטריכו  
 לאודתרא, ולמרהף אבתרא דאורייתא, למחוי  
 רחימין דילה, במה דאתמר.

תא חוי (שמות כא) אם אחרת יקח לו, בגלגלין  
 דמתגלגלין בהאי קרא, במה רברבין ועלאין  
 אינון, דהא כל נשמתין עאלין בגלגולא. ולא ידעין  
 בני נשא ארחוי דקודשא בריה הוא, וחיאך קיימא  
 טיקלא, וחיך אתדנו בני נשא בכר ימא, ובכר  
 עידן, וחיך נשמתין עאלין בדינא, עד לא ייתון  
 להאי עלמא, וחיך עאלין בדינא, לבתר דנפין  
 מהאי עלמא.

וקד הוא. ואז רואה (שהעליונים) שעל הדברים הללו אין להוסיף ואין לגרע  
 מהם, ואז פשט הכתוב כמו שהוא, שלא להוסיף ולא לגרע אפלו אות אחת.  
 ועל כך אנשים צריכים להזהר ולרדף אחרי התורה להיות אוהבים שלה,  
 כמו שנתבאר.

בא וראה, אם אחרת יקח לו. הגלגולים שמתגלגלים בפסוק הזה כמה  
 גדולים ועליונים הם, שהרי כל הנשמות נכנסות בגלגול, ולא יודעים בני  
 אדם דרכי הקדוש ברוך הוא איך עומדים המאזנים ואיך נדונים בני אדם  
 בכל יום ובכל זמן, ואיך נשמות נכנסות לדין עד שלא באות לעולם הזה,  
 ואיך נכנסות לדין אחר שיוצאות מן העולם הזה.

בַּמָּוֶה גְּלִגְלוּלִין, וּבַמָּוֶה עוֹבְדֵין סְתִימִין, עָבִיד  
 קוֹדֵשׁא בְּרִידְהוּא בְּתֵרֵי בַּמָּוֶה נִשְׁמָתִין  
 עַרְשִׁילָאִין, וּבַמָּוֶה רוּחִין עַרְשִׁילָאִין אֲזִלִין בְּהַחֲוָא  
 עֲלֵמָא, דִּלְא עֲאֲלִין לְפַרְגּוּדָא דְּמַלְפָּא. וּבַמָּוֶה  
 עֲלֵמִין אֲתַהֲפֵךְ בְּחוּז וְעֲלֵמָא דִּאֲתַהֲפֵךְ בַּמָּוֶה  
 פְּלִיאָן סְתִימִין. וּבְנֵי נָשָׂא לָא יִדְעִין, וְלָא  
 מִשְׁגִּיחִין, וְהוּךְ מִתְגַּלְגְּלִין נִשְׁמָתִין, כְּאַבְנָא  
 בְּקוּסְפִיתָא. בַּמָּוֶה דִּאֲתֵי אָמֵר, (שמואל א כה) וְאֵת  
 נַפְשׁ אֲוִיבִידְךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקְּלַע. (והואיל אתדכי  
 לגלאה) הַשְׁתָּא אֵית לְגִלְגָּלָא, דִּהָא כָּל (ויקרא כ"ט ע"א)  
 נִשְׁמָתִין, מֵאִילָנָא רַבְרָבָא וְתַקִּיפָא דִּהוּא נָהַר  
 דְּנַפְשִׁין מַעְדָן נַפְשִׁין. וְכָל רוּחִין, מֵאִילָנָא אַחֲרָא  
 זַעֲרָא נַפְשִׁין. נִשְׁמָה מַלְעִילָא רוּחַ מַלְתָּתָא,

בַּמָּוֶה גְּלִגְלוּלִים וּבַמָּוֶה מַעֲשִׂים נִסְתָּרִים עוֹשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עִם כַּמָּוֶה  
 נִשְׁמוֹת מְעַרְטָלוֹת, וּבַמָּוֶה רוּחוֹת מְעַרְטָלוֹת הוֹלְכוֹת בְּאוֹתוֹ הַעוֹלָם שְׁלֵא  
 נִכְנָסוֹת לְפָרְגוּד שֶׁל הַקְּלַע, וּבַמָּוֶה עוֹלְמוֹת מִתְהַפְּפִין בָּהֶם, וְהַעוֹלָם שְׁמִתְהַפְּפִין  
 בַּכַּמָּוֶה פְּלִיאָן נִסְתָּרִים, וּבְנֵי אָדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים, וְאִידְךָ מִתְגַּלְגְּלוֹת  
 הַנִּשְׁמוֹת כְּאַבְנֵן בְּכַף הַקְּלַע, כְּמוֹ שְׁנֵאמֵר וְאֵת נַפְשׁ אֲוִיבִידְךָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף  
 הַקְּלַע. (והואיל והתחלנו לגלות) עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְגוֹלוֹת, שְׁהֵרִי כָּל הַנִּשְׁמוֹת מִהָאִילָן  
 הַגָּדוֹל וְהַתְּקִיף, שֶׁהוּא הַנְּהַר שִׁיּוּצָא מַעְדָן, יוּצְאוֹת, וְכָל הַרוּחוֹת מַעְדָן אַחַר  
 קָטָן יוּצְאוֹת. הַנִּשְׁמָה מְלַמְעֵלָה וְהַרוּחַ מְלַמְטָה, וּמִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת כְּמוֹ זָכָר  
 וְנִקְבָּה. וְכַאֲשֶׁר מִתְחַבְּרוֹת כְּאַחַת, אִזּוֹ מְאִירוֹת אוֹר עֲלִיוֹן, וּבַחֲבוּר שֶׁל שְׁנֵיהֶם  
 נִקְרָא גַר. גַּר ה' נִשְׁמַת אָדָם. מֵהוּ גַר? נִשְׁמָה רוּחַ. וְעַל הַחֲבוּר שֶׁל שְׁנֵיהֶם  
 כְּאַחַד נִקְרָא גַר, שְׁכַתּוּב (משליב) גַּר ה' נִשְׁמַת אָדָם.



וּמִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, פְּגוּזָא דְדָבָר וְנִקְבָּא. וְכֵר  
 מִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, בְּדִין נְהַרִין נְהִירוּ עֲלָאָה.  
 וּבְחַבּוּרָא דִּתְרוּוִיָּהוּ אֶקְרִי נֵר. (משלי כ) נֵר יְהוֹנָדָה  
 נִשְׁמַת אָדָם. מְהוּ נֵר. נִשְׁמַת רוּחַ. וְעַל  
 חַבּוּרָא דִּתְרוּוִיָּהוּ פְּחָדָא אֶקְרִי נֵר, דְּכִתְיִב נֵר  
 יְהוֹנָדָה נִשְׁמַת אָדָם.

נִשְׁמַת רוּחַ: דְּכֵר וְנִקְבָּא לְאַנְהָרָא פְּחָדָא, וְדָא  
 פְּלָא דָא, לָא נְהַרִין, וְלָא אֶקְרִי נֵר, וְכֵר  
 מִתְחַבְּרֵן פְּחָדָא, אֶקְרִי פְּלָא נֵר. וּבְדִין אֲתַעְטָף  
 נִשְׁמַת בְּרוּחַ, לְקַיָּמָא תַּמָּן לְעֵילָא, בְּהִיבְלָא  
 טְמִירָא, דְּכִתְיִב, (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מְלַפְנֵי יַעֲטוּף.  
 יִתַּעְטֵף לָא כְּתִיב, אֱלֹהִי יַעֲטוּף. מַאי טַעְמָא. בְּגִין  
 דְּנִשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי, תַּמָּן לְעֵילָא בְּגַנְתָּא,  
 בְּהִיבְלָא טְמִירָא, אֲתַעְטֵף וְאֲתַלְבֵּשׁ נִשְׁמַת בְּרוּחַ,  
 כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי.

וּבִיּוֹן דְּכִתְהוּא חֵיבְלָא, לָא חֲוִי, וְלָא אֲשַׁתְּמֵשׁ אֱלֹהִי  
 בְּרוּחַ וְנִשְׁמַת, נִפְּשׁ לָא אֲתִי לְתַמָּן, (נ"א מתמון)

---

נִשְׁמַת רוּחַ - זְכָר וְנִקְבָּא לְהַאִיר כְּאֶחָד, וְזֶה בְּלִי זֶה לֹא מְאִירִים וְלֹא נִקְרָא  
 נֵר. וְכִשְׁמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד, הַכֵּל נִקְרָא נֵר. וְאַזּוּ מִתַּעְטֵפֵת הַנִּשְׁמַת בְּרוּחַ לְעִמּוּד  
 שֶׁם לְמַעְלָה בְּהִיכַל הַגְּנוּז, שְׁכֵתוֹב (ישעיה נז) כִּי רוּחַ מְלַפְנֵי יַעֲטוּף. לֹא כְּתוּב  
 יִתַּעְטֵף, אֱלֹהִי יַעֲטוּף, מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּשְׁמוֹת אֲנִי עֲשִׂיתִי. שֶׁם לְמַעְלָה  
 בְּגוֹן, בְּהִיכַל הַגְּנוּז, מִתַּעְטֵפֵת וּמִתְלַבֶּשֶׁת הַנִּשְׁמַת בְּרוּחַ כְּמוֹ שְׂרָאוּי.  
 וּבִיּוֹן שְׂבָאוֹתוֹ הֵיכַל לֹא הָיָה וְלֹא הִשְׁתַּמֵּשׁ אֱלֹהִי בְּרוּחַ וְנִשְׁמַת, הַנִּפְּשׁ לֹא

קל זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יב שבט [יום 130 בשנה] סבא דמשפטים

אֵלֶּא מִתְלַבֵּשׁ בְּתַהוּא רִיחַ תַּמְּן, וְכֵד נִחְתָּא לְגוּן  
עֲדָן דִּלְתַתָּא, (בהאי עלמא) אֵתְלַבֵּשׁ בְּתַהוּא רִיחָא  
אַחְרָא דְאֲמִינָא, תַּהוּא דְנַפְיָא מִתַּמְּן, וְתוּחַ מִתַּמְּן,  
וְכַבְלָהּוּ שְׂרִיא בְּהַאי עֲלָמָא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּהוּ.

תַּהוּא רִיחַ דְנַפְיָא מְהַאי עֲלָמָא, דִּלְא אֲתַרְבִּי (דלא  
אתדכי) וְלֵא אֲתַפְשֵׁט בְּהַאי עֲלָמָא. אִזְלָא  
בְּגַלְגוּלָא, וְלֵא אֲשַׁבַּח נְיִחָא, אֲתִי בְּגַלְגוּלָא  
בְּעֲלָמָא, בְּאַבְנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד דִּישְׁבַּח תַּהוּא  
פְּרוּקָא דִּישְׁרוּק לִיָּה, וְאִיִּתִי לִיָּה בְּתַהוּא מְאַנָּא  
מִמֶּשׁ, דִּתְוּחַ אִיָּהוּ אֲשַׁתַּמֵּשׁ בִּיָּה, וְדַבִּיק בִּיָּה תְדוּר  
רִיחִיהּ וְנַפְשִׁיהּ, וְתוּחַ בַּת זַוְגִיָּה, רִיחָא בְּרוּחָא,  
וְתַהוּא פְּרוּקָא בְּנִי לִיָּה בְּמִלְקָדְמִין.

וְתַהוּא רִיחָא דִּישְׁבַּק וְאַתְדַּבֵּק בְּתַהוּא מְאַנָּא,  
לֵא אֲתַאבִּיר. דִּהָא לִיָּה מְלַח אֲפִילוּ

---

בָּאָה לְשֵׁם (משם), אֵלֶּא מִתְלַבֵּשׁת בְּאוּתַהּ רִיחַ שָׁם, וְכִשְׂיִוְרְדַת לְתוּךְ גּוּן עֲדָן  
הַתַּחַתוֹן, (בעולם הזה) מִתְלַבֵּשׁת בְּאוּתַהּ רִיחַ אַחְרַת שְׁאֲמִרְנָה, אוּתַהּ שְׂיִצְאָה  
מִשָּׁם וְהִיָּתַהּ מִשָּׁם, וּבְכֻלָּן הִיא שׁוּרָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּמִתְלַבֵּשׁת בָּהֶם.

אוּתַהּ רִיחַ שְׂיִוְצַאת מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁלֵא הַתְּרַבְּתָהּ (שלא נטרהה) וְלֵא  
הַתַּפְשֵׁטָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, הוֹלְכַת בְּגַלְגוּל וְלֵא מוּצַאת מְנוּחָה. בָּאָה בְּגַלְגוּל  
בְּעוֹלָם כְּאֵבֶן בְּכַף הַקַּלַּע, עַד שְׂיִמְצַא אוּתוֹ גּוֹאֵל שְׂיִגְאֲלָנָה, וּמְבִיא אוּתוֹ  
בְּאוּתוֹ כְּלִי מִמֶּשׁ שֶׁהוּא הִיָּה מִשְׁתַּמֵּשׁ בוּ, וּמְדַבֵּיק בוּ תְמִיד רוּחוֹ וְנַפְשׁוֹ,  
וְהִיָּתַהּ בַּת זַוְגוֹ, רִיחַ בְּרוּחַ, וְאוּתוֹ הַגּוֹאֵל בּוֹנֵה אוּתוֹ כְּמַקְדָּם.

וְאוּתַהּ רִיחַ שֶׁשְׂאִיר וְנִדְבָקָה בְּאוּתוֹ הַכְּלִי, לֵא נְאֻבְדָּה. שְׁהִרִי אִין אֶפְלוּ דְבָר

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום יג שבט [יום 131 בשנה] זוהר פרשת משפטים קלא

וְעִירָא בְּעֶלְמָא, וְדָלָא תַּנּוּ לִיהּ אֲתֵר וְדוּכְבָּתָא  
לְאִתְּמָרָא וְלְאִתְּפַנְשָׁא תַּמְן, וְלָא אֲתֵאֲבִיד  
לְעֶלְמִין. וּבְגִין כֶּךָ, תַּחֲוֵא רִנְחָא דְשָׁבֵק בְּתַחֲוֵא  
כְּנָא, תַּמְן הוּא, וְדַאי רְדִיף בְּתֵר עֶקְרָא וְיִסְוֵדָא  
דִּילֵיהּ, דְּקָא נָפִיק מִיְגִיחָא, וְאִיתֵי לִיהּ, וּבְגִי לִיהּ  
בְּדוּכְבָּתִיחָא, בְּאַתֵּר דְּתַחֲוֵא רִנְחָא בְּתַּחֲוֵא, (לד לד  
פ"ה ע"ב) וְנִנְפַקַת בְּתַרְדֵּיהּ, וְאִתְּבַנְי תַּמְן בְּמִלְּקַדְמִין.  
וְדָא אִיהוּ בְּרִיחַ חֲדָתָא חֲשָׁתָא בְּעֶלְמָא, רִנְחָא  
חֲדָתָא וְגוֹפָא חֲדָתָא.

וְאִי תִימָא, רִנְחָא דָּא הוּא מַה דְּתַנְהָא. תְּכִי הוּא  
אֲבָל לָא אֲתַבְנֵי, אֲלָא בְּגִין תַּחֲוֵא רִנְחָא  
אַחֲרָא דְּקָא שָׁבֵק בְּתַחֲוֵא מְאָנָא, (דף ק' ע"א) תְּכִי  
אִית רְזִין (ס"א רזא דרזין בהווא מאנא). בְּסַפְרָא דְּתַנְוֹךְ,

---

קטן בעולם שאין לו אתר ומקום להטמן ולהתפנס לשם, ולא נאבד לעולמים. ומשום כך, אותה הרוח שהשאיר באותו כלי שם, הוא ודאי רוֹדֵף אחר העקר והיסוד שלו שיצא ממנו, ומביא אותו ובונה אותו במקומו, במקום של אותה רוח בת זוג שיצאה עמו, ונבנה שם כמקדם, וזוהי בריה חדשה עכשו בעולם, רוח חדשה וגוף חדש.

ואם תאמר, רוח זו היא מה שהיה - כך זה, אבל לא נבנית אלא בשביל אותה רוח אחרת שהשאיר באותו כלי. כאן יש סודות (סוד הסודות באותו כלי). בספרו של חנוך, בגין זה שנבנה, לא נבנה אלא באותה רוח אחרת שהשאיר שם, באותו הכלי. וכשהתחיל להבנות, זה מושף אחריו של אותה רוח שהולכת ערטילאית ומושף אותה אליו, ושם שתי רוחות שהן אחת. אחר כך זוהי רוח, וזוהי נשמה, ושתיהן אחת.

בְּנֵינָא דָּא דְּאֵתְבִּינִי, לָא אֵתְבִּינִי, אֶלָּא בְּחַוּוּא רִוְחָא  
 אַחְרָא דְּשָׁבִיק תַּמָּן, בְּחַוּוּא מָאנָא. וְכֵד שְׂאֵרִי  
 לְאֵתְבִּנְנָא, דָּא מְשִׁיךְ אֶבְתְּרִיה דְּחַוּוּא רִוְחָ דְּאֵזִיל  
 עַרְטִילָא, וּמְשִׁיךְ לִיה לְגַבִּיתָ, וְתַמָּן תְּרִי רִוְחֹת  
 דְּאֵינֵן חַד. לְבַתֵּר, דָּא אִיחֻוּ רִוְחָ, וְדָא אִיחֻוּ נְשָׁמָה,  
 וְתִרְוּוּיָהוּ חַד.

אִי זָכָה לְאֵתְדַבְּרָא בְּדִקָּא יֵאוּת, תִּרְוּוּיָהוּ אֵינֵן חַד,  
 לְאֵתְלַבְּשָׂא בְּהוּ נְשָׁמָתָא אַחְרָא עֲלָאָה. בְּמַח  
 דְּאִית לְשֵׁאר בְּנֵי עֲלָמָא, רִוְחָ, דְּזַבְּאִין בְּהוּ נְשָׁמָתִין,  
 אֵינֵן דְּבַנְדָּמֵן וְאַחֲרֵין בְּהוּ, וְרִוְחָא אַחְרָא מְלַעֲיָלָא.  
 וְנְשָׁמָתָא קְדִישָׁא אֵתְלַבְּשָׂא בְּהוּ. אוּף הָכִי נָמִי,  
 מְדִילִיה מְפָשׂ אִית תְּרִין רִוְחִין, בְּגִין לְאֵתְלַבְּשָׂא  
 בְּהוּ נְשָׁמָה עֲלָאָה.

יְהֵא לְדִין גּוּפָא אַחְרָא, דְּקָא אֵתְבִּינִי הַשְׁתָּא חֲדָתָא,  
 חַוּוּא גּוּפָא קְדָמָא דְּשָׁבִיק, מָה אֵתְעַבִּיד

---

אם זכה להטרה כראוי, שתיהן הן אחת להתלבש בהן נשמה אחרת עליונה.  
 כמו שיש לשאר בני העולם רוח שאזכות בהן הנשמות, אותן שקודמות  
 ואוחזות בהן, ורוח אחרת מלמעלה, והנשמה הקדושה התלבשה בהן - אף  
 כך גם משלו ממש יש שתי רוחות כדי להלביש בהן הנשמה העליונה.

יהיה לזה גוף אחר שנבנה עכשו חדש. אותו הגוף הראשון שהשאר, מה  
 נעשה ממנו? או שזה בריקנות, או שזה בריקנות. לפי תבונת אדם נשמע,  
 שהראשון הזה שלא נשתלם בתחלה נאבד, הואיל ולא זכה. אם כך, לחנם  
 השתדל במצוות התורה, או אפלו באחת מהן? והרי אנו יודעים שאפלו

מְנִיָּה. אוֹ הָאֵי בְּרִיקְנִיָּא, אוֹ הָאֵי בְּרִיקְנִיָּא. לְפָנִים  
 סְבַלְתָּנוּ דְּבַר נָשׁ אֲשֶׁתְּמַע, דְּהָאֵי קַדְמָאָה דְּלָא  
 אֲשֶׁתְּלִים בְּקַדְמִיתָא, אֲתֵאכִיד, הוֹאִיל וְלָא זָכָה. אֵי  
 חָבִי, לְמַגְנָא אֲשֶׁתְּדַל בְּפַקְדֵי אוֹרֵייתָא, אוֹ אֲפִילוּ  
 בְּחַד מְנִיָּהוּ. וְהָאֵי אֲנִי יְדַעִין, דְּאֲפִילוּ רִיקְנִין  
 שְׁבִישְׁרָאֵל, בְּלָחוּ מַלְיִין מַצּוֹת כְּרַמּוֹן. וְנִפְּא דָא,  
 אֵי עַל גַּב דְּלָא אֲשֶׁתְּלִים, לְאֲתֵרְבָּאָה, וְלְמַזְנִי  
 וְלְמַסְגֵי בְּעַלְמָא, פַּקְדִין אַחֲרֵינִין דְּאוֹרֵייתָא נָטַר,  
 דְּלָא אֲתֵאכִידוּ מְנִיָּה, וְכִי לְמַגְנָא הוּוּ.

חֲבֵרִיָּא חֲבֵרִיָּא, פְּקִיחוּ עֵינֵיכֹן, דְּהָא אֲנָא יְדַעְנָא,  
 דְּהָבִי אֲתוֹן סְבָרִין וְיַדְעִין, (נ"א סלקא דעתין)  
 דְּבַר אֵינִין גּוֹפִין, צִינִין אֵינִין בְּרִיקְנִיָּא, דְּלָא אִית  
 לִין קִינְמָא לְעַלְמִין. לָאו חָבִי, וְחָס לָן לְאֲסַתְּכְּלָא  
 בְּאַלְיִן מַלְיִין.

פְּתַח סְבָא וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת  
 יְהוָה: <sup>יְהוָה</sup> יִשְׁמֹעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. מֵאֵן הוּא

ריקנים שְׁבִישְׁרָאֵל, כָּלֵם קוֹלָאִים מַצּוֹת כְּרַמּוֹן. וְגוֹף זֶה, אֵי עַל גַּב שְׁלֵא  
 הַשְׁתַּלֵּם לְהַתְּרַבּוֹת וְלְזָכוֹת וְלְהַשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם, מַצּוֹת אַחֲרוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הוּא  
 שְׁמַר, שְׁלֵא נֶאֱבָדוּ מִקְּנוֹ, וְכִי לְחַנָּם הֵם הֵיוּ?

חֲבֵרִים חֲבֵרִים, פְּקִיחוּ עֵינֵיכֶם, שְׁהֵרִי אֲנִי יְדַעְתִּי שְׁכָד אֲתֶם סְבוּרִים וְיוֹדְעִים,  
 (היעלה על הדעת) שְׁכָל אוֹתָם גּוֹפִים נְצַטְרִיו הֵם בְּרִיקְנֹת, שְׁאִין לָהֶם קִינִים  
 לְעוֹלָמִים. לֹא כָּד, וְחָס לָנוּ לְהַסְתַּכֵּל בְּדַבְרִים הַלְלוּ.

פְּתַח הִזְקוּ וְאָמַר, (תהלים קו) מִי יִמְלֹל גְּבוּרֹת ה' יִשְׁמֹעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ. מִי הוּא

בְּעֶלְמָא, דִּיבִירָ לְמַלְלָא גְבוּרָן, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא בְּעֶלְמָא תְּדִיר. תְּהוּא גּוּפָא קְדָמָא  
דְּשִׁבְק, לָא אֲתֵאכִיד, וְקִימָא לְהוּי לִיה לְזִמְנָא  
דְּאֲתִי. דְּהָא עוֹנְשִׂיה סָבַל בְּכַמָּה זִינִין, וְקוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא לָא מְקַפַּח אֲנָרָא דְּשׁוּם בְּרִיין דְּבָרָא, פִּר  
אִינִין דְּנִפְקוּ מִגּוּ מְחִימְנוּתָא דִּילִיה, וְלָא הָוּה פְּהוּ  
טַב לְעֶלְמִין. וְכֵר מֵאִינִין דְּלָא פָּרְעוּ בְּמוֹדִים, דְּהִי  
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָבִיד מְנִייהו בְּרִיין אַחֲרִינִין, בְּגִין  
דְּלָא יִתְבְּנִי תְּהוּא גּוּפָא דִּיִּקְנָא דְּכֵר נֶשׁ, וְלָא יְקוּם  
לְעֶלְמִין. אֲבָל הֵינִי לָאוּ הֵכִי.

מַה עָבִיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. אִי תְּהוּא רִחַ, וְכִי  
לְאֲתִתְקַנָּא בְּהַאי עֶלְמָא, בְּתֵהוּא גּוּפָא

---

בעולם שיכול למלל הגבורות שעושה הקדוש ברוך הוא בעולם תמיד? אותו  
גוף הראשון שהשאיר, לא נאבד, ויהיה לו קיום לעתיד לבא, שהרי את ענשו  
סבל בכמה מינים, והקדוש ברוך הוא לא מקפח שכר שום בריות שברא,  
פָּרַט לְאוֹתָם שֶׁצָּאוּ מִתּוֹךְ הָאֲמוּנָה שֶׁלוֹ וְלֹא הָיָה בָּהֶם טוֹב לְעוֹלָמִים, וּפְרָט  
לְאֵלוּ שֶׁלֹּא כָּרְעוּ בְּמוֹדִים, שְׁמֹאלָה עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרִיּוֹת אַחֲרוֹת,  
כְּדִי שֶׁלֹּא יִבְנֶה בְּאוֹתוֹ הַגּוֹף בְּדַמּוֹת שֶׁל אָדָם וְלֹא יְקוּם לְעוֹלָמִים. אֲבָל אֵלֶּה  
לֹא כֵּן.

מה עושה הקדוש ברוך הוא? אם אותה רוח זוכה להתפתקן בעולם הזה  
באותו הגוף האחר, מה עושה הקדוש ברוך הוא? אותו הגואל שגואל אותה,  
אותה הרוח שלו שמכניס לשם, ומשתף ומערב באותה רוח שהיתה באותו  
הכלי, ודאי שלא נאבדת. ומה נעשה? שהרי יש שם שלש רוחות (באותו גוף  
אחר בו יקום. ומה עשה הקדוש ברוך הוא, בא וראה, הגאולה היא שהיה גואל אותה, רוח  
שלו הרי נכנסת שם ונעזבת, ומשתתפת ומתערבת בכלי ההוא. ואותה הרוח הראשונה

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום יז שבט [יום 135 בשנה] זוהר פרשת משפטים קלה

אַחֲרָא, מָה עֶבֶד קִנְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. תְּהוּא פְּרוּקָא  
דְּקָא פְּרִיק לִיה, תְּהוּא רוּחַ דִּילִיה דְּקָא אָעִיל תַּמְן,  
וְשִׁתַּף וְעָרַב בְּתֵהוּא רוּחַ דִּתְהוּ בְּתֵהוּא מְאָנָא,  
וְדַאי לָא אֶתְאַבִּיד, וְמָה אֶתְעָבִיד, דְּהָא תַּלְתַּת  
רוּחִין תַּמְן, (ס"א בההוא גופא אחרא ביה יקום ומה עביד קודשא  
בריך הוא. תא חזי ההוא פרוקא דקא פריק ליה. רוח דיליה הא אעיל  
המן ושביק ושחף וערב בההוא מאנא. וההוא רוחא קדמאה דהוא  
בההוא מאנא ואתדבק ביה ודאי אשתאר תמן ולא אתאביד ובגין כך  
ההוא רוחא דשבק בההוא מאנא ואתדבק תמן הוא רדיף בתר עיקרא  
דיליה ויסודא דיליה דקא נפיק מיניה ואייתיה ליה ובני ליה בדוכתיה  
באתר דהוות בת זוגיה. הא תלת רוחין תמן) חַד, דִּתְהוּ בְּתֵהוּא  
מְאָנָא, וְאֶשְׁתָּאֵר תַּמְן. וְחַד, תְּהוּא דְּאֶתְמַשְׁדֵּי תַּמְן  
דִּתְהוּ עֶרְטִילָאָה. וְחַד, תְּהוּא דְּאָעִיל תַּמְן תְּהוּא  
פְּרוּקָא, וְאֶתְעָרַב בְּהוּ. לְמַהוּי בְּתַלְתַּת רוּחִין אֵי  
אַפְשָׁר. וְמָה אֶתְעָבִיד.

---

שהיתה באותו כלי ונדבקה בו, ודאי שנשארת שם ולא נאבדת, ומשום זה אותה הרוח שעזב  
באותו הכלי ונדבקה שם, הוא רודף אחר השרש שלו והיסוד שלו שהיה יוצא ממגו ומביאו  
אליו, ובונה אותו במקום שהיתה בת זוגו. הרי שלש רוחות שם) - אַחַת שְׁהִיְתָה בְּאוֹתוֹ  
הַכְּלִי וְנִשְׁאַרָה שָׁם, וְאַחַת אוֹתָהּ שְׁנִמְשְׁכָה לְשָׁם וְהִיְתָה עֶרְטִילָאִית, וְאַחַת  
אוֹתָהּ שְׁהִכְנִיס לְשָׁם אוֹתוֹ הַגּוֹאֵל וְהִתְעָרַב בְּהוּ. לְהִיּוֹת שְׁלֹשׁ רוּחוֹת אֵי  
אַפְשָׁר, וְמָה נַעֲשֶׂה?

**אָלָא**, כָּךְ אֵינְנָן גְּבוּרָן עֲלָאין, דְּעָבִיד קוּדְשָׁא  
 בְּרִידָא הוּא. הַהוּא רוּחָא דְאֵעִיל תַּמָּן  
 הַהוּא פְּרוּקָא, בֵּיה אֶתְלַבֵּשׁ הַהוּא נִשְׁמָתָא,  
 בְּאַתְרֵי דְלְבוּשָׁא דְגִיּוּרֵי, (וְהוּא) וְהַהוּא רוּחָא  
 עֲרִטִילָאָה, דִּתְבַּ תַּמָּן לְאַתְבְּנָאָה, לְהַיִּי לְבוּשָׁא  
 לְנִשְׁמָתָא עֲלָאָה. וְהַהוּא רוּחַ דִּתְהוּ בְּקַדְמִיתָא,  
 דְאִשְׁתַּאֲר בְּתַהוּא מְנָא, פָּרַח מִתַּמָּן. וְקוּדְשָׁא  
 בְּרִידָא הוּא אֲזִמִּין לִיה אַתְרֵי, בְּגוּ רִזּוּן בִּיזּוּן  
 דְּטַנְגְּרָא, דְּכַתְר בְּתַפּוּי דִּמָּן עֲדוּן, וְאַתְמַמְר תַּמָּן.  
 וְאַסְתַּלַּק לְתַהוּא גּוּפָא קְדָמָאָה, דְּהוּא בְּקַדְמִיתָא.  
 וּבְתַהוּא רוּחַ יְקוּם הַהוּא גּוּפָא, וְדָא אִיהוּ חַד  
 דְּאֵינְנָן תְּרִין, דְּקָא אֲמִינָא (לעילא).

**אַבְרָ** הַהוּא גּוּפָא, עַד דְּלָא יְקוּם, עוֹנֵשִׁיה סְנִינָא  
 דְּהָא בְּגִין דְּלָא זָכָה לְאַתְרַבְּאָה, גַּחְתִּי



אלא כך הן הגבורות העליונות שעושה הקדוש ברוך הוא. אותה רוח  
 שהכניס לשם אותו הגואל, בו התלבשה הנשמה הזו במקום של לבוש  
 הגרים, (והוא) ואותה רוח ערטילאית ששבה שם להבנות להיות לבוש  
 לנשמה העליונה. ואותה רוח שהיתה בתחלה שנשארה באותו כלי,  
 פְּרָחָה מִשָּׁם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לָהּ מְקוּם בְּתוֹךְ סוּדוֹת הַחֲלוּנוֹת  
 שְׁבֻסְלַע שְׁאֲחַר כְּתָפֵי הַגּוֹן עֲדוּן, וְנִטְמָנֶת שָׁם. וּמִתְעַלָּה לְאוֹתוֹ הַגּוֹף  
 הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה בְּתַחֲלָה, וּבְאוֹתָהּ רוּחַ יְקוּם אוֹתוֹ הַגּוֹף, וְזֶהוּ אַחַד מְאוֹתָם  
 הַשְּׁנַיִם שְׁאֲמַרְנוּ (למעלה).

אבל אותו הגוף טרם שיקום ענשו גדול, שהרי משום שלא זכה להתרבות,  
 הורידו אותו לתוך האדמה, שסמוכה לארקהא, ונדון שם. ואחר כך מעלים



לִיָּה לָגוּ (תיקונין ע"ט ע"א) אֲדָמָה, דְּסִמְיָה לְאַרְקָא.  
וְאַתְרֵן תַּמְּן. וְלִבְתֵּר סִלְקִין לִיָּה לְחַאי תַּבְּל.  
הַשְּׁתָּא נְחִית, וְהַשְּׁתָּא סְלִיק, הָא סְלִיק, וְהָא  
נְחִית, לִית לִיָּה שְׂכִיבוּ בַּר בְּשַׁבְּתֵי, וּבְיוֹמֵי טַבִּין  
וּבְרִישֵׁי יְרַחֵי.

ק' ע"ב וְאַלְיִן דְּמִיכִין בְּאַדְמַת עֶפְר, (דף ק' ע"ב) אֲדָמָה,  
מֵאַדְמָה. עֶפְר מִתַּבְּל. וְעַל אֲלִין כְּתוּב,  
(דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׂרָאֵל עֶפְר יִקְיִצוּ אֱלֹהִים לְחַיִּי  
עוֹלָם וְאֱלֹהִים לְחַרְפּוֹת וְלִדְרָאוֹן עוֹלָם. כָּל אֲלִין דְּלֵא  
זְכוּ לְאַתְתַּקְנָא אֲבָל אֵי זְכָה הֵוָּא רוּחָא  
עַרְטִילָאָה, דִּתְב כְּמִלְקַדְמִין, לְאַתְתַּקְנָא. וּכְפָאָה  
אִיהוּ, דִּהָא הֵוָּא רוּחָא דִּיאַתְמַר בֵּיה, דִּיאַתְמַר  
כְּטַנְרָא, יִתְתַּקֵּן כְּתִּיב גּוֹפָא קְדָמָאָה. וְעַל אֲלִין  
כְּתוּב אֱלֹהִים לְחַיִּי עוֹלָם וְאֱלֹהִים לְחַרְפּוֹת וְגו'. כָּל אִינְוִן  
דְּלֵא זְכוּ לְאַתְתַּקְנָא.

---

אותו לתבל ה את. עכשו יורד ועכשו עולה, הנה עלה והנה ירד, אין לו  
מנוחה, פרט לשבתות וימים טובים ובראשי חודשים.

ואלה ישנים באדמות עפר. אדמות - מאדמה. עפר - מתבל. ועל אלו כתוב  
(דניאל יב) ורבים מישראיל עפר יקיצו אלה לחיי עולם ואלה לחרפות  
ולדראון עולם. כל אלה שלא זכו להתתקן. אבל אם זכתה אותה רוח  
ערטילאית ששבה כמו מקדם להתתקן, אז צדיק הוא, שהרי אותה רוח  
שנאמר בה שנשמרה בסלע, תתקן באותו הגוף הראשון, ועל אלה כתוב  
אלה לחיי עולם ואלה לחרפות וגו'. כל אותם שלא זכו להתתקן.

קלה זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום כ שבת [יום 138 בשנה] סבא דמשפטים

וְאֵלֶיךָ אֵינִי גֹבֵהֶנּוּ עֲלֵי אֵין, דְּמִלְכָא עֲלֵאָה  
קְדִישָׁא, וְלֹא אֶתְאַכִּיד בְּלוּם. אֲפִילוּ  
הִבֵּל דְּפוּמָא אַתְר וְדוּכְתָא אִית לִיה, וְקוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא עֶבֶד מִינָה מַה דְּעֶבֶד. וְאֲפִילוּ מְלַח  
דְּבַר נָשׁ, וְאֲפִילוּ קָלָא, לָא חָוֵי בְּרִיקְנֵיִיא, וְאַתְר  
וְדוּכְתָא אִית לְהוּ לְכַלָּא.

הֵאִי דְּאֶתְבְּנֵי הַשְׁתָּא, וְנַפְק לְעֲלָמָא בְּרִיָּה חֲדָתָא,  
לִית לִיה בַּת זוּג. וְעַל דָּא לָא מַכְרִיזֵי, דְּהָא  
בַּת זוּגִיָּה אֶתְאַכִּידַת מְנִיָּה, בַּת זוּגִיָּה דְּחֹת לִיה,  
אֶתְעֶבֶדַת אֲמִיָּה, וְאַחֲזָה אָבוּהָ.

סָבָא סָבָא, מַה עֶבְדַּת, מָב הָוָה לָךְ שְׁתִּיקָא, סָבָא  
סָבָא, הָא אֲמִינָא דְּעֲאֲלַת בִּימָא רַבָּא, בְּלָא

---

ואלו הן הגבורות העליונות של המלך העליון הקדוש, וכלום לא נאבד. אפלו  
הכל הפה יש לו אתר ומקום, והקדוש ברוך הוא עושה מוננו מה שעושה,  
ואפלו דבור של אדם ואפלו קול אינו בריקנות, ואתר ומקום יש לכלם.  
זה שנבנה עכשו ויצא לעולם בריה חדשה, אין לו בת זוג, ועל זה לא  
מכריזים, שהרי בת זוגו אבדה מוננו. בת הזוג שהיתה לו נעשתה אמו,  
ואחיו לאביו.

זמן זמן? מה עשית? טובה היתה לך השתיקה. זמן זמן, הרי אמרנו שנקנסת  
ליים הגדול בלי חבלים ובלי דגל, מה תעשה? אם תאמר שתעלה למעלה  
- לא תוכל. ואם תאמר שתירד למטה - הרי עמקו של התהום גדול. מה  
תעשה? אי זמן, אי זמן, אין לך לחזור לאחור. בזמנים הללו לא היית, ולא  
התרגלת להחלש בכחך, שהרי ידעת שאדם אחר בכל הדור הזה לא נקנס  
לאניה בעמק הזה שאתה שם.

חבלין, ובקרא דגלרא, מה תעביד. אי תימא דתסלק  
 לעילא, לא תיבול. אי תימא דתיחות לתתא, הא  
 עמקא דתהומא רבא, מה תעביד. אי סבא אי  
 סבא, לא אית לך לאהדרא לאחורא. בעדנין אלין,  
 לא תוית, ולא אתרגילת, לאתחלשא בתוקפך,  
 דהא ידעת, דבר נש אחרא בכל דרא דא, לא עאל  
 בארבא בעמיקא דא דאנת תמן.

בריה דיוחאי ידע לאסתמרא ארחוי, ואי עאל  
 בימא עמיקא, אשגח בקדמותא, היך יעבר  
 בזמנא חדא, וישוטט בימא, עד לא ייעור וזנת  
 סבא, לא אשגחת בקדמותא. השתא סבא, הואיל  
 זנת תמן, לא תחלש בתוקפך, לא תשבוק כל  
 ארךך, למשפטא לימינא ולשמאלא, לארבא  
 ולפתייא, לעמקא ולרומא, לא תדחל. סבא סבא,  
 אתתקף בתקפך, כמה גברין תקיפין תכרת  
 בתקפיהון, וכמה קרבין נצחת.

---

בן יוחאי ידע לשמור את דרכו, ואם הוא נכנס לים העמוק, הוא משגיח  
 בהתחלה איך יעבר בפעם אחת וישוט ביים טרם שיכנס. ואתה, זקן, לא  
 השגחת בתחלה. עכשו, זקן, הואיל ואתה שם, אל תחלש בכחך, אל תעזב  
 את כל דרכך, לשוט לימין ולשמאל, לארך ולרחב, לעמק ולגבה. אל  
 תפחד. זקן זקן, התחזק בכחך. כמה גברים חזקים שברת בכחם וכמה  
 קרבות נצחת.

**בְּכָה, פִּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ג) צְאִינָה וּרְאִינָה**  
**בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה שְׁעֵטָרָה**  
**לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ. הַאִי קָרָא**  
**אוּקְמוּנָה, וְהָכִי הוּא. אֲבָל צְאִינָה וּרְאִינָה, וְכִי מֵאֵן**  
**יָבִיל לְמַחְמֵי בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, דְּהוּא מַלְכָּא דְשְׁלָמָא**  
**דִּילִיָּה, וְהָא סְתִים הוּא, מְכָל חִילֵי מְרוּמֵין דְּלַעֲיָלָא,**  
**בְּהַהוּא אַתָּר, (ישעיה סד) דְּעֵין לָא רְאֵתָה אֱלֹהִים**  
**זוּלְתָד. וְאַתְּ אֲמַרְתְּ צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ**  
**שְׁלֹמֹה. וְתוֹ, דְּהָא כְּבוֹד דִּילִיָּה, בְּלָחוּ מַלְאָכֵי עֲלָאֵי**  
**שְׂאֵלֵי וְאֲמַרֵי, אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ.**

**אֲלָא, מַה דְּאָמַר צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ**  
**שְׁלֹמֹה, בַּעֲטָרָה כְּתִיב, וְלֹא כְּתִיב**

---

**בְּכָה, פִּתַח וְאָמַר, (שיר ג) צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בַּעֲטָרָה**  
**שְׁעֵטָרָה לֹא אִמּוֹ בְּיוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבְיוֹם שְׂמֻחַת לְבוֹ. פְּסוּק זֶה פְּרָשׁוּהוּ, וְכָךְ הוּא.**  
**אֲבָל צְאִינָה וּרְאִינָה, וְכִי מִי יָכוֹל לְרֹאוֹת בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, שְׁהוּא הַמֶּלֶךְ שְׁהַשְׁלוֹם**  
**שְׁלוֹ? וְהָרִי הוּא נִסְתָּר מְכָל חִילוֹת הַמְּרוּמִים שְׁלַמְעֵלָה בְּאוֹתוֹ מְקוּם, (ישעיה**  
**סד) שְׁעֵין לָא רְאֵתָה אֱלֹהִים זוּלְתָד, וְאַתָּה אֲמַרְתְּ צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן**  
**בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה? וְעוֹד, שְׁהָרִי כְּבוֹדוֹ, כָּל הַמְּלָאָכִים הָעֲלִיוֹנִים שׁוֹאֲלִים וְאוֹמְרִים**  
**אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ?**

**אֲלָא, מַה שְׂאָמַר צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה, בַּעֲטָרָה כְּתוּב,**  
**וְלֹא כְּתוּב וּבַעֲטָרָה. שְׁכָל מִי שְׂרֹאָה אוֹתָה עֲטָרָה, רוֹאָה אֶת הַנֶּעַם שֶׁל**  
**הַמֶּלֶךְ שְׁהַשְׁלוֹם שְׁלוֹ. שְׁעֵטָרָה לֹא אִמּוֹ, הָרִי שְׁנִינּוּ, קוֹרָא לָהּ בֵּת וְקוֹרָא לָהּ**  
**אֲחוֹת, קוֹרָא לָהּ אֵם, וְהַכֵּל הוּא, וְהַכֵּל הִיָּה. מִי שְׁיִסְתַּכֵּל וְיַדַּע אֶת זֶה, יַדַּע**  
**חֻקָּהּ וְנִכְבְּדָהּ.**

וּבְעֶמְטָרָה דְּכָרְל מֵאֵן דְּחָמִי תְּחֵוּא עֶמְטָרָה, חָמִי נַעַם  
 מִלְּכָא דְשִׁלְמָא דִּילֵיהּ. שְׁעֶמְטָרָה לֹא אִמּוּ, הָא תְּנִינָן,  
 קָרִי לָהּ בֵּת, וְקָרִי לָהּ אַחֻזָּת, קָרִי לָהּ אִם, וְכִלְיָא  
 אִיהוּ. וְכִלְיָא תְּוִי, מֵאֵן דִּי־סִתְפַל וְיִנְדַע בְּהַאי, יִנְדַע  
 חֲכָמְתָא יִקְרָא.

הַשְׁתָּא מָה אַעֲבִיד, אִי אִימָא, רָזָא סְתִימָא דָּא,  
 לָא אַעֲמִידָךְ לְגַלְגַּלָּתָא. אִי לָא אִימָא,  
 יִשְׁתַּאֲרוּן וְכַאֲזִין אֲלֵיךְ, יִתְמִין מֵהַאי רָזָא, נְפַל תְּחֵוּא  
 סְבָא עַל אַנְפִּי, וְאָמַר, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי  
 פְּדִית אֹתִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֵל אֲמַת. מֵאֵנָּה דִּתְּוֹת  
 לְתַתָּא, חִיךְ יִתְעַבִּיד לְעֵילָא, בְּעֵלְהּ דִּתְּוֹה לְעֵילָא,  
 חִיךְ יִתְהַפֵּךְ וְתַוֵּה לְתַתָּא. בֵּת זִוְיָהּ אַתְעַבִּידת  
 אֲמִיהָ. תְּוֹהָא עַל תְּוֹהָא. אַחֻזָּת אַבְוָה. אִי אַבְוָה  
 דְּקַדְמוּתָא, יִפְרוּק לֵיהּ, יֵאֵת, אַבְל אַחֻזָּת דִּלִּיתְוִי  
 אַבְוָה, וְכִי לָא תְּוֹהָא אִיהוּ דָּא. עֲלָמָא בְּחַפְזָא  
 אִיהוּ. וְדָא עֲלָאִין לְתַתָּא, וְתַתָּאִין לְעֵילָא.

---

עָקְשׁוּ מָה אַעֲשֶׂה? אִם אִמַר סוּד נְסִתֵּר זֶה - לֹא צְרִיךְ לְגַלוֹת. אִם לֹא אִמַר  
 - יִשְׁאָרוּ הַצְּדִיקִים הַלְלוּ יְתוּמִים מִן הַסּוּד הַזֶּה. נְפַל אוֹתוֹ הַזְּקֵן עַל פְּנֵי  
 וְאָמַר, (תהלים לא) בְּיַדְךָ אֶפְקִיד רוּחִי פְּדִיתָהּ אוֹתִי ה' אֵל אֲמַת. כְּלִי שְׁהִיָּה  
 לְמִטָּה, אִיךְ יַעֲשֶׂה לְמַעְלָה? בְּעֵלְהּ שְׁהִיָּה לְמַעְלָה, אִיךְ יִתְהַפֵּךְ וְיִהְיֶה לְמִטָּה?  
 בֵּת זִוְגוּ נַעֲשֶׂתָה אִמּוֹ? תְּמִיָּהּ עַל תְּמִיָּהּ. אַחֻזֵי הוֹפֵךְ לְאַבְיוֹ? אִם אַבְיוֹ  
 שְׁבָרָא שׁוֹנָה יִגְאֵל אוֹתוֹ - יְפָה, אַבְל אַחֻזֵי שְׁהִיָּה אַבְיוֹ? וְכִי זֶה לֹא תְּמִיָּהּ?!  
 עוֹלָם הַכּוֹף הוּא! וְדָא שְׁעֵלְיוֹנִים לְמִטָּה וְתַתְּוֹנִים לְמַעְלָה.

קיא ע"א **אֵלֶּיָא**, (דניאל ב) **לְחַיָּא שְׁמִיָּה דִּי אֱלֹהָא מְבָרַךְ**  
**מִן עֲלָמָא וְעַד עֲלָמָא דִּי חֲכַמְתָּא**  
**וּנְבוּרָתָא דִּילֵיהּ חַיָּא. וְהוּא מְחַשְׁנָא עַדְנִיָּא וְזַמְנִיָּא**  
**וְגו' יָדַע מָה בְּחֻשׁוֹבָא וּנְהוּרָא עֲמִיה שָׂרָא. תָּא חֲזִי,**  
**מֵאֵן דְּשָׂרֵי בְּנֵהוּרָא, לָא יִכִּיל לְאַסְתַּבְּלָא וְלְמַחְמִי**  
**בְּחֻשׁוֹבָא. אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא לָאו חֲבִי, (דף**  
**ק"א ע"א) יָדַע מָה בְּחֻשׁוֹבָא, אָפִי עַל גַּב דְּנֵהוּרָא**  
**עֲמִיה שָׂרָא. מְגוּ נְהוּרָא, אֲסַתְבַּל בְּחֻשׁוֹבָא, וְיָדַע**  
**כֵּל מַה דִּתְמֵן.**

**הָבֵא, אֵית לְאַקְדָּמָא בְּקַדְמִיתָא, מְלָה תְּרָא,**  
**דְּאֲמְרוּ קְדָמָי, בְּאִינוּן חֲזִי לִילֵיָא. דִּתְנֵן,**  
**מֵאֵן דְּאֲתִי עַל אֲמִיה בְּחֻלָּמָא, יִצְפָּה לְבִינָה.**  
**דְּבַתִּיב, (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, הָבֵא אֵית**  
**לְאַסְתַּבְּלָא, אִי בְּנִין דְּאִיהִי אִם יֵאוּת, וְהוּוּה לִיָּה**

**אֵלֶּיָא**, (דניאל ב) והִיָּה שֵׁם הָאֱלֹהִים מְבָרַךְ מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם, שְׁהַחֲקִיָּה וְהַגְּבוּרָה שְׁלוֹ הַיָּא, וְהוּא מְשַׁנָּה עַדְנִים וְזַמְנִים וְגו'. יָדַע מַה בְּחֻשְׁכָּה, וְהָאוּר עֲמוּ שְׂרוּי. בֵּא וְרָאָה, מִי שְׂשָׂרוּי בְּאוּר לֹא יוּכַל לְהַסְתַּכֵּל וְלִרְאוּת מַה שְּׁבַחְשָׁכָה. אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כֵּן, יָדַע מַה בְּחֻשְׁכָּה אָפִי עַל גַּב שְׁהָאוּר שְׂרוּי עֲמוּ. מִתּוֹךְ הָאוּר מִסְתַּכֵּל בְּחֻשְׁךָ וְיָדַע כֵּל מַה שְּׁשָׂם.

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהַקְדִּים בְּרֵאשׁוֹנָה דְּבַר אַחַד שְׂאֲמְרוּ הַקְּדָמוֹנִים בְּאוּתָם מִרְאוּת הַלִּילָה. שְׂשִׁנִּינִי, מִי שְׂבָא עַל אֲמוּ בְּחֵלוּם, יִצְפָּה לְבִינָה, שְׂכְתוּב (משלי ב) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא. כָּאֵן יֵשׁ לְהַתְּבוּנָן, אִם מְשׁוּם שְׁהִיא אִם - יָפָה, וְהִיָּה לוֹ לְכַתֵּב כֵּן: שְׂמִי שְׂרוּאָה אֲמוּ בְּחֵלוּם, יִצְפָּה לְבִינָה. אֲבָל מִי שְׂבָא עַל אֲמוּ לְמָה?

לְמַכְתָּב הָבִי, דְּמֵאן דְּחָמָא אַמִּיה בְּחַלְמָא, יִזְבִּי  
 לְבִינָה. אַבְרָ מֵאן דְּאֵתִי עַל אַמִּיה אַמְאִי.

אַלְא רְזָא עַלְאָה אִיהוּ, בְּגִין דְּאִתְהַפֵּךְ וְסָלִיק  
 מִתְּתָא לְעֵילָא. בְּרָא הָוָה בְּקַדְמִיתָא, בִּינּוּן  
 דְּסָלִיק לְעֵילָא, אִתְהַפֵּךְ אֵילְנָא, וְאִתְעַבִּיד אִיהוּ  
 מִעַלְמָא עַלְאָה, וְשָׁלִיט עָלֶיהָ, וְזָבִי לְבִינָה.

בְּקַדְמִיתָא כִּד סָלִיק אֵינְש לִי"ג (צ"ח ע"א) שְׁנִינ, מַה  
 כְּתוּב, (תהלים ב) יְהוָה אָמַר אֵלָי

בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ, בְּדִין אִיהוּ לְתַתָּא מִינָה.  
 בִּינּוּן דְּסָלִיק עָלֶיהָ, הָאִי אִיהוּ מִעַלְמָא עַלְאָה. דְּהָא  
 אִסְתַּלַּק בְּדִרְגָא דְיוֹסֵף, וְדָא (ס"א ודא) זָבִי לְבִינָה.

אִוְרָה הָבִי הָאִי מְאָנָא, בְּקַדְמִיתָא אִיהוּ הָוָה בְּדִרְגָא  
 דְּיוֹסֵף, בַּעַל אֵילְנָא תַתָּאָה, קִיָּמָא בְּרַעֲוִיתִיהּ,

אַלְא סוּד עֲלִיוֹן הוּא, מִשּׁוּם שֶׁהִתְהַפֵּךְ וְעָלָה מִלְמַטָּה לְמַעְלָה. בּוֹ הִיָּה  
 בְּתַחֲלָה, כִּינּוּן שְׁעָלָה לְמַעְלָה, מִתְהַפֵּךְ הָאֵילָן, וְנַעֲשֶׂה הוּא מַעוּלָם עֲלִיוֹן,  
 וְשׁוֹלֵט עָלֶיהָ זֹזְכָה לְבִינָה.

בְּתַחֲלָה כְּשֶׁעוֹלָה אָדָם לְשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מַה כְּתוּב? (תהלים ב) ה' אָמַר אֵלָי  
 בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלֻדְתִּיךָ. אִזּוּ הוּא לְמַטָּה מִמֶּנָּה. כִּינּוּן שְׁעָלָה אֵלֶיהָ, הָרִי הוּא  
 מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן, שֶׁהָרִי הִתְעַלָּה לְדִרְגַת יוֹסֵף, וְזֶה (ודא) זֹזְכָה לְבִינָה.

אִף כִּף הַכְּלִי הַזֶּה בְּתַחֲלָה הוּא הִיָּה בְּדִרְגַת יוֹסֵף, בַּעַל הָאֵילָן הַתְּחַתּוֹן, עוֹמֵד  
 בְּרִצּוֹנוֹ וְשׁוֹלֵט עָלָיו, שֶׁהָרִי כָּל נִקְבָה בְּדַמּוֹת הַנִּקְבָה הַעֵץ הַתְּחַתּוֹן עוֹמֵדָת.  
 כִּינּוּן שֶׁהוּא לֹא רָצָה לְעַמּוּד בְּאוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁל יוֹסֵף וְלֹא הִתְקַבַּץ לְשִׁמּוֹשׁ בָּהּ  
 וְלִהְתַּרְבוֹת בְּעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, אִזּוּ יוֹרֵד לְמַטָּה, וְהִיא נַעֲשִׂית אִמּוֹ. וְאוֹתוֹ  
 הַגּוֹאֵל יוֹרֵשׁ אֶת יְרֵשֶׁת יוֹסֵף, שֶׁהִיָּה הוּא בְּרֵאשׁוֹנָה וְהוּא יוֹרֵד לְמַטָּה.

וְשָׁלִיט עָלֶיהָ, דְּהָא כָּל נִקְבָּא, כְּדִיִּיקְנָא דְנִקְבָּא  
 אִילָנָא תַתְּאָה קְיִימָא. כִּינּוּן דְּאִיהוּ לָא כְּעָא לְקִיִּימָא  
 כְּתַהוּא דְרָנָא דִּיִּוסָף, וְלָא אַתְקִיִּים לְשִׁמְשָׁא בֵּיהּ,  
 וְלֹא־אִפְשָׁא בְּעַלְמָא, וְלִמְעַבְדַּ תּוֹלְדִין, כְּדִין נְחִית  
 לְתַתָּא, וְאַתְעֵבִידַת אִיהוּ אִמִּיה. וְתַהוּא פְּרוֹקָא,  
 יְרִית יְרוּתָא דִּיִּוסָף, דְּתַנּוּהּ הוּא בְּקַדְמִיתָא וְאִיהוּ  
 נְחִית לְתַתָּא.

כִּינּוּן דְּנְחִית לְתַתָּא, כְּדִין אַתְקִיִּים בֵּיהּ, יְהוּוּהִי   
 אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ. אַתְהַפְּךָ  
 אִילָנָא, מַה דְּתַנּוּהּ תַחֲזוּתִיהּ וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיהָ,  
 אַתְהִידֵר וְשְׁלִיט תַהוּא אִילָנָא עָלֶיהָ, וְאִיהוּ נְחִית  
 לְתַתָּא. כִּינּוּן דְּאִיהוּ נְחִית לְתַתָּא, תַהוּא דִּירִית  
 יְרוּתָא אַתָּר דִּיִּוסָף, אָבִיו אֲבִיר, אָבִיו תְּנוּ וְדָאִי,  
 כְּלָא אִיהוּ עַל תְּקוּנִיהּ וְדָאִי כְּדָקָא יְאוּת.

כְּקַדְמִיתָא תַהוּ מַעְלָמָא דְדַבְּכִרָא, וְהָא אַתְעַקֵּר  
 מִתַּמְנָן, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ מַעְלָמָא

---

כִּינּוּן שְׂרִיד לְמִטָּה, אַזְ הַתְקִיִּים בּוּ, ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ.  
 הַתְהַפְּךָ הָאֵילָן. מַה שְׁהִיָּה תַחֲתִיו וְהוּא שְׁלִט עָלָיו, חִזֵר וְשִׁלַּט הָאֵילָן הוּא  
 עָלָיו, וְהוּא יָרַד לְמִטָּה. כִּינּוּן שְׁהוּא יָרַד לְמִטָּה, אוֹתוֹ שְׂרִיד יִרְשֵׁת מְקוֹם יוֹסֵף,  
 אָבִיו נְקָרָא, אָבִיו יְהִיָּה וְדָאִי, וְהַכֵּל בָּא עַל תְּקוּנוֹ וְדָאִי כְּרָאוּי.

בַּתְחִלָּה הָיָה מְעוֹלָם הַזְכָּר, וְהָרִי נְעַקֵר מִשָּׁם, וְעָקְשׁוּ הוּא מְעוֹלָם הַנְּקֵבָה.  
 וְמַה שְׁהוּא הָיָה שׁוֹלֵט עָלֶיהָ - הִיא שׁוֹלֵטַת עָלָיו, וְחִזֵר לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הַנְּקֵבָה,



דְּנוֹקְבָא. וְיִמָּה דְתַחַת אִיהוּ שְׁלִיט עָלָהּ, שְׁלֵמָא אִיהוּ  
עָלֶיהָ, וְאִתְתְּרַר לְמַחֲוֵי בְּעֵלְמָא דְנוֹקְבָא. וְעַל דָּא  
לִית לִיהּ בַּת זִוג בְּלִיל. וְלֹא מְכַרְזִי עָלֶיהָ, עַל  
נוֹקְבָא. דְּהָא מְעֵלְמָא דְנוֹקְבָא אִתְתְּרַר אִיהוּ.

וְהָהוּא גּוּפָא קַדְמָאָה דְשָׁבַק, אֲלֵמְלֵא יְנַדְעוּן  
וְיִסְתַּכְּלוּן בְּנֵי עֵלְמָא, צְעָרָא דְאִית לִיהּ,  
כִּד יתְעַקֵּר מְעֵלְמָא דְדְבוּרָא, וְאִתְתְּרַר לְעֵלְמָא  
דְנוֹקְבָא. יְנַדְעוּן, דְּהָא לִית צְעָרָא בְּעֵלְמָא, כְּהָהוּא  
צְעָרָא. בַּת זִוג לִית לִיהּ, דְּהָא לָא קְיַיְמָא בְּאִתְר  
דְּדְבוּרָא. לָא מְכַרְזִי עָלֶיהָ, עַל נוֹקְבָא, דְּהָא מְעֵלְמָא  
דְנוֹקְבָא אִיהוּ. וְאִי אִית לִיהּ בַּת זִוג, הָוֵי בְּרַחְמֵי,  
אֲעֲרַעַת בְּתַרֵּי (נ"א בחד) נוֹקְבָא, דְּעַד בְּעַן לָא אִית לָהּ  
כִּד זִוג. וְעַל דָּא תַּנִּינָן, דִּילְמָא יִקְדָּמְנוּ אַחַר  
בְּרַחְמֵי. אַחַר תַּנָּן. וְכִלְיָא אִיהוּ עַל תְּקוּנֵיהָ.

---

ועל זה אין לו בכלל בת זוג, ולא מכרזים עליו על הנקבה, שהרי הוא חזר  
להיות מעולם הנקבה.

ואותו הגוף הראשון שהשאיר, אלמלא ידעו ויסתכלו בני העולם את הצער  
שיש לו כשיעקר מן עולם הזכר וחוזר לעולם הנקבה, ידעו שהרי אין צער  
בעולם כאותו הצער. בת זוג אין לו, שהרי אינו עומד במקום של זכר. לא  
מכרזים עליו על הנקבה, שהרי הוא מעולם הנקבה. ואם יש לו בת זוג, זה  
ברחמים נפגש עם (באחת) נקבה, שעד עכשו אין לה בן זוג. ועל זה שנינו,  
שקא יקדמנו אחר ברחמים, אחר ששנינו. והכל הוא על תקונו.

וְעַל דָּא פְּתִיב (ויקרא כב) וּבֵת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה  
 וּגְרוּשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ וְשָׂבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ  
 כְּנַעֲוִירָהּ. וּבֵת כְּהֵן, הָא אֲזִקְמָנָא מְלָה דָּא. אֱלֻמְנָה,  
 מַהֲהוּא גּוּפָא קְדָמָא. וּגְרוּשָׁה, דִּלְא עֲאֵלַת  
 לְפָרְגוּדָא דִּמְלָפָא, דִּכְלֵר אֵינֵן דִּלְא קְיִימֵי כְּעֲלָמָא  
 דִּדְבוּרָא, לָא אֵית לָהּ בֵּיהּ חוּלְקָא. הוּא אֲשַׁתְּמִיט  
 וְאֵעֲקֵר גְּרָמִיָּה מְעֲלָמָא דִּדְבוּרָא, לָא אֵית לֵיהּ  
 חוּלְקָא בֵּיהּ וְעַל דָּא אֵיהִי גְרוּשָׁה. וְזָרַע אֵין לָהּ, דְּאֵי  
 תְּהוּ לָהּ זָרַע, לָא אֲתַעֲקֵר מִיָּה, וְלָא תְּהוּ נְחִית  
 לְעֲלָמָא דִּנְיֻקָּבָא.

וְשָׂבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵאן בֵּית אָבִיהָ. דָּא עֲלָמָא  
 דִּנְיֻקָּבָא, דִּיהֲהוּא עֲלָמָא בֵּית אָבִיהָ אֲקָרִי,  
 וְהֲהוּא מְאָנָא דִּתְהוּ אֲתַתְּקֵן לְאֲשַׁתְּמִשָּׂא בֵּיהּ,

---

וְעַל זֶה כְּתוּב, (ויקרא כב) וּבֵת כְּהֵן כִּי תִהְיֶה אֱלֻמְנָה וּגְרוּשָׁה וְזָרַע אֵין לָהּ וְשָׂבָה  
 אֶל בֵּית אָבִיהָ כְּנַעֲוִירָהּ. וּבֵת כְּהֵן - הַרְי בְּאַרְנוּ דְּבַר זֶה. אֱלֻמְנָה - מְאוּתוּ הַגּוֹף  
 הָרֵאשׁוֹן. וּגְרוּשָׁה - שְׂלֵא נִכְנְסָה לְפָרְגוּד הַמְּלֻךְ. שְׂכַל אוֹתָם שְׂלֵא עוֹמְדִים  
 בְּעוֹלָם הַזְּכָר, אֵין לָהֶם בּוֹ חֵלְקָא. הוּא הַשְׁתַּמְט וְעֵקֶר עֲצָמוֹ מְעוֹלָם הַזְּכָר, אִזּוּ  
 אֵין לוֹ חֵלְקָא בּוֹ, וְעַל כֵּן הִיא גְרוּשָׁה. וְזָרַע אֵין לָהּ - שְׂאָם הִיָּה לָהּ זָרַע, לֹא  
 נֵעֲקֵר מִפְּנוּי וְלֹא הִיָּה יוֹרֵד לְעוֹלָם הַנְּקֵבָה.

וְשָׂבָה אֶל בֵּית אָבִיהָ, מֵהָא בֵּית אָבִיהָ? זֶה עוֹלָם הַנְּקֵבָה, שְׂאוּתוֹ הַעוֹלָם  
 נִקְרָא בֵּית אָבִיהָ, וְאוּתוֹ כְּלֵי שְׁהִיָּה מְתַקֵּן לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, הַתְּהַפֵּךְ וְהוּא יוֹרֵד  
 לְמִטָּה, וְאוּתוֹ כְּלֵי עוֹלָה לְמַעְלָה. כְּנַעֲוִירָהּ - כְּמוֹ אוּתוֹ זְמַן שְׂכָתוּב אֲנִי הַיּוֹם  
 יְלַדְתִּיךָ. יְלַדְתִּיךָ וְדָא, יְשׁוּב לִימֵי עֲלוֹמֵי, כְּמוֹ שְׁהִיָּה (בַּתְּחִלָּה) מְשַׁלֵּשׁ עֲשָׂרָה  
 שָׁנִים וּמַעְלָה.

אֶתְהַפֵּךְ וְאִיהוּ נְחִית לְתַתָּא, וְתַהוּא מְאָנָא סְלִיק  
 לְעֵילָא. בְּנַעֲוִירָה, בְּתַהוּא זְמָנָא דְכְּתִיב, אֲנִי הַיּוֹם  
 יִלְדְתִיךָ, יִלְדְתִיךָ וְנָדָא, יִשׁוּב לְיָמֵי עֲלֻמְיֹו, בְּמַח  
 דְּתַהוּא (בְּקַדְמִיתָא) מְתַלְסַר שְׁנֵין וּלְעֵילָא.

אִי זְכָתָא לְאֶתְתַקְנָא, הוּאִיל וְשָׁבָה אֶל בֵּית  
 אָבִיךָ, מְלָחָם אָבִיךָ תֹאכַל, (דף ק"א ע"ב)  
 תַּתְעַנַּג מִתַּהוּא עֲנוּנָא. דְּעֲלָמָא דְנֻקְבָא, דְּאֶבְרָי  
 מְנַתְמָא דְאֶבְרִימ, דְנַחֲתִית מְלַעֲיָלָא. אֶבְרָ  
 לְאֶסְתַּבְרָא וְלֹאֲתַהֲנֵי בְּמַח דְאֶתְתַנַּן שְׁאֵר  
 עֲדִיקָיָא, לָא יִבְלָא בְּגִין דְתַהוּא זָר לְתַמְנָן. וְעַל דָּא  
 לָא אֶבְרָ קַדְשׁ אֶבְרָ אֶבְרָ תְרוּמָה, דְאִיהוּ יְתִיב  
 בְּעֲלָמָא דְנֻקְבָא.

וּמְגוּ דְאִיהוּ מְעֲלָמָא דְנֻקְבָא, לָא אֶבְרָ לִיָּה אֶלָּא  
 בְּלִילָה, דְכְּתִיב, (ויקרא כב) וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר

---

אם זכתה להתקן - הואיל ושָׁבָה אֶל בֵּית אָבִיךָ, מְלָחָם אָבִיךָ תֹאכַל, תַּתְעַנַּג  
 מאותו הענן של עולם הנקבה שאוכלים מלחם אבירים שיוֹרֵד מְלַמְעִלָה.  
 אֶבְרָ לְהַסְתַּבְרָא וְלֹאֲתַהֲנֵי בְּמַח דְנֻקְבָא שְׁאֵר עֲדִיקָיָא, לָא יִבְלָא  
 זָר לְשָׁם. וְעַל זֶה הוּא לָא אוֹכַל קַדְשׁ, אֶבְרָ אוֹכַל תְרוּמָה, כִּי הוּא יוֹשֵׁב  
 בְּעוֹלָם הַנְּקֵבָה.

וּמִתּוֹתָּה שְׁהוּא מְעוֹלָם הַנְּקֵבָה, לָא אוֹכַל אוֹתוֹ אֶלָּא בְּלִילָה, שְׁכַתוּב (ויקרא  
 כב) וּבָא הַשָּׁמֶשׁ וְטָהַר וְאַחַר יֹאכַל מִן הַקֶּדָשִׁים כִּי לַחֲמוֹ הוּא. שְׁהַרֵי קַדְשׁ  
 שְׁהוּא מְעוֹלָם הַזָּכָר לָא נֹאכַל אֶלָּא בַּיּוֹם. מִשׁוּם כֶּךָ (ירמיה ב) קַדְשׁ יִשְׁרָאֵל  
 לֵה' רִאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, רִאשִׁית עֲלִיוְנָהּ שֶׁל כָּל עוֹלָם הַזָּכָר הִיא קַדְשׁ, וְכֵן

ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. דהא קדש  
דאיהו מעלמא דדבורא, לא אתאכיל אלא ביום.  
בגני פך (ירמיה ב) קדש ישראל ליהוה  ראשית  
תבואתה, (בראשית ל"א ע"ב) שירותא עלאה דכל עלמא  
דדבורא, (נ"ט ע"א) קדש אהו, ומה דסליק ביה,  
בפך ישראל תוח, ובגני פך קדש ישראל  
ליהוה  ראשית תבואתה.

כד רוחין פקידאן, באינן ומנין דפקדין לבי  
קברי, אינן לא פקדין, דהא לא זכאן  
לעלמא דקדש, דבתיב, (ויקרא כב) וכל זר לא  
יאכל קדש. ואי לא זכה תהוי רוחא לאתתקנא  
בדקא יאות, ביון דאתדר בגלגולא, אפילו  
בתהוי אחר, בתרומה לא אכיל, וזר אקרי,  
אפילו לעלמא תתאה ולא אכיל בה. עד תבא  
ברוא דא.

---

שעולה בו, בקדש היה ישראל, ומשום כך קדש ישראל לה' ראשית  
תבואתה.

בשרוחות פוקדות, באותם זמנים שפוקדים את בית הקברות, אותם לא  
פוקדים, שהרי לא זכות לעולם הקדש, שכתוב (ויקרא כב) וכל זר לא יאכל  
קדש. ואם אותה רוח לא זכתה להתקן כראוי, ביון שחזר בגלגול אפלו  
באותו מקום, לא אוכל בתרומה, ונקרא זר אפלו לעולם התחתון ולא אוכל  
בה. עד כאן בסוד זה.

סָבָא סָבָא, בֵּינון דְּשָׂרִיאת לְשִׁמְטָא בִּימָא רַבָּא,  
 זִיל בְּרַעוּתְךָ, לְכַל סְטָרִין דִּימָא. הַשְׁתָּא  
 אִית לְנַלְמָא, דְּהָא אֲמִינָא, דְּהָא פְּרוּקָא כַּד אָתִי,  
 עָאֵל גַּבִּי תְּהוּא מְאָנָא, דְּקָא אֲמִינָא, אָעִיל תַּפְּן,  
 וְדָבִיק תַּפְּן רוּחָא (דעלמא) דִּילִיָּה בְּתַהוּא מְאָנָא וְלָא  
 אַתְּאָבִיד פְּלוּם, אֲפִילוּ הַבֵּל דִּפּוּמָא, יֵאוּת הוּא  
 וְכַךְ הוּא. סָבָא סָבָא, אִי תִימָא וְתַגְלִי, אִימָא  
 בְּלָא דִּחִילוּ.

שְׂאֵר בְּנֵי נֶשֶׁא דְעֲלָמָא, דְּקָא מְסַתְּלֵקֵי מִנִּיה, וְהָא  
 יִדְעָנָא, דְּרוּחַ דִּילִיָּה שָׂבִיק בְּתַהוּא אַתְּתָא  
 דְּתוּת לִיָּה, וְרוּחָא אָעִיל תַּפְּן, מָה אַתְּעָבִיד מְתַהוּא  
 רוּחַ. וְאִי נְסָבָא הָא אַתְּתָא, אוּף חֲבִי, מָה אַתְּעָבִיד  
 מְתַהוּא רוּחַ דְּשָׂבִיק בָּהּ בְּעֲלָה קַדְמָאָה, דְּהָא גַּבֵּר  
 אַחֲרָא אָתִי עֲלָה.

---

זְקוּן, בֵּינון שְׁהַתְּחַלְתָּ לְשׁוּט בַּיָּם הַגְּדוּל, לֶךְ בְּרַצוּנְךָ לְכַל צַדִּיקֵי הַיָּם. עַכְשָׁו  
 יֵשׁ לְגַלוּת, שְׁהָרֵי אֲמַרְנוּ, שְׁכַשְׁבָּא הַגּוֹאֵל הָאָה וְנִכְנָס אֶל אוֹתוֹ הַכְּלִי שְׁאֲמַרְנוּ,  
 מְכַנִּים לְשֵׁם וּמְדַבִּיק שֵׁם אֶת הַרוּחַ (של העולם) שְׁלוֹ בְּאוֹתוֹ כְּלִי וְכֹלּוּם לֹא  
 נֶאֱבָד, אֲפִילוּ הַבֵּל הַפֶּה - יָפֶה הוּא וְכַךְ הוּא. זְקוּן זְקוּן, אִם תִּאמַר וְתַגְלָה, אֲמַר  
 בְּלִי פַחַד.

שְׂאֵר בְּנֵי הָאָדָם שֶׁל הָעוֹלָם שְׁעוֹלִים מִמֶּנּוּ, וְהָרֵי יִדְעֵנו שְׁרוּחוֹ הַשְּׂאִיר בְּאוֹתָהּ  
 אִשָּׁה שְׁהִיתָה לוֹ, וְהַכְּנִים לְשֵׁם רוּחַ, מָה נַעֲשֶׂה מְאוֹתָהּ הַרוּחַ? וְאִם נִשְׂאָת  
 הַאִשָּׁה הַזֶּה, אֵף כֵּן - מָה נַעֲשֶׂה מְאוֹתָהּ רוּחַ שְׁהַשְּׂאִיר בָּהּ בְּעֲלָה הַרְּאִשׁוֹן,  
 שְׁהָרֵי אִישׁ אַחֵר בָּא עֲלֶיהָ?

לְאַתְקַיְימָא רוּחַ בְּרוּחַ לָא אֶפְשָׁר, דְּהָא הָא  
דְּאַתִּי עֲלֵה הַשְׁתָּא, רוּחַ אָעִיל בְּה.

וְכֵן תְּהוּא קְדַמָּא דְאַסְתְּלִיק, רוּחַ אָעִיל בְּה. תְּהוּא  
קְדַמָּא דְאַסְתְּלִק בְּנִין הוּוּ לִיה, וְדָא דְהַשְׁתָּא לָא  
פְּרוּקָא אִיהוּ, רוּחַ דְשָׁבַק תְּהוּא קְדַמָּא בְּתְהוּא  
מָאנָא, וְאַתָּא הָא אַחְרָא וְאַעִיל בְּה רוּחַ, וְדָא לָא  
יִבְלִי תְרַנְיָהוּ לְאַתְקַיְימָא בְּתְהוּא גּוּפָא דְאַתְתָּא  
בְּתְרָא, אִי נִימָא דְאַתְאָבֵד, אִי אֶפְשָׁר, מָה  
אַתְעָבֵד מְנִיה.

אוּף חָבִי אִי אִיהִי לָא אַתְנַסִּיבַת, תְּהוּא רוּחָא  
דְשָׁבַק בְּה בְּעֵלְהָ, מָא אַתְעָבֵד מְנִיה. אִי  
נִימָא דְאַתְאָבֵד, לָא חָבִי. כֵּל דָּא צְרִיךְ לְגַלְתָּא  
הַשְׁתָּא. סָבָא סָבָא, חָמִי מָה עֲבַדַת, וּבְמָה אָעִילַת

---

להתקיים רוּחַ עם רוּחַ אי אֶפְשָׁר, שְׁהִי זֶה שְׁעָשׂוּ בָּא עֲלֵיהָ, הַכְּנִיס בְּה  
רוּחַ, וְכֵן אוֹתוֹ הִרְאִשׁוֹן שְׁהַסְתַּלַּק הַכְּנִיס בְּה רוּחַ. אוֹתוֹ רְאִשׁוֹן שְׁהַסְתַּלַּק  
הִי לֹו בְּנִים, וְזֶה שֶׁל עָשׂוּ אִינוּ גּוֹאֵל רוּחַ שְׁהַשְׁאִיר אוֹתוֹ רְאִשׁוֹן בְּאוֹתוֹ  
כְּלִי, וְכָא הָאֲחֵר הִזֶּה וְהַכְּנִיס בְּה רוּחַ, וְדָא שְׁלֵא יוֹכְלוּ שְׁנִיָּהֶם לְהַתְקַיֵּם  
בְּאוֹתוֹ גּוּף הָאִשָּׁה כְּאָחֵד. וְאִם נֹאמֵר שְׁנֹאבֵד - אִי אֶפְשָׁר. מָה נַעֲשֶׂה  
מְכֻנּוֹ?

אִף כִּי אִם הִיא לֹא נִשְׂאָה, אוֹתָהּ רוּחַ שְׁהַשְׁאִיר בְּה בְּעֵלְהָ מָה נַעֲשֶׂה מְכֻנּוֹ?  
אִם נֹאמֵר שְׁתֹּאבֵד - לֹא כִּי. כֵּל זֶה צְרִיךְ עָשׂוּ לְגַלוּת. זְמַן זְמַן, רְאֵה מָה  
עֲשִׂיתְ וּבְמָה הַכְּנִסְתָּ אֶת עֲצָמוֹךְ. קוּם זְמַן הִרַם דְּגִלְדִּי! קוּם זְמַן וְהַשְׁפֵּל עֲצָמוֹךְ  
לְכִנֵּי רְבוּנְךָ!

גְּרַמֵּךְ. קוּם סָבֵא, אָרִים דְּגִלְךָ. קוּם סָבֵא, וְאַשְׁפִּיל  
גְּרַמֵּךְ קָמִי מְאָרְךָ.

**פְּתַח תְּהוּא סָבֵא וְאָמַר**, (תהלים קלא) **יְהוָה־יְיָ לֹא**  
**גָּבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'.** דְּוֹד מַלְכָּא אָמַר  
דָּא, בְּגִין דְּתוּחַ מַלְכָּא עֲלָאָה, וְשְׁלִיטָא עַל פֶּלַ  
מַלְכִין עֲלָאִין, וְשְׁלִיטִין דְּאִית מַמְזָרְחָ וְעַד מַעְרְבָ,  
וְלֹא סָלִיק עַל לְבִיָּה לְאַסְמָאָה מְאָרְחָא, וְתַדִּיר שְׁפִיל  
לְבִיָּה קָמִי מְאָרְיָה, וְכַד תְּוּחַ לְעֵי בְּאוּרִייתָא, תְּוּחַ  
מִתְּגַבֵּר בְּאָרְיָא, וְעֵינַי תְּדִיר מְאִיכִין בְּאָרְעָא,  
מִדְּחִילוֹ דְּמְאָרְיָה. וְכַד תְּוּחַ אֲזִיל בֵּין עַמָּא, לֹא תְּוּחַ  
בֵּיָּה גִסוּת רִוּחַ כָּלֵל.

יום יג  
לחדוש

**וְעַל דָּא בְּתִיב, יְהוָה־יְיָ לֹא גָבַהּ לְבִי וְגו', לֹא**  
**גָּבַהּ לְבִי, אַף עַל גַּב דְּאֵנָּא מַלְכָּא שְׁלִיטָא**

פְּתַח אוֹתוֹ זָקֵן וְאָמַר, (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְלֹא רָמוּ עֵינַי וְגו'. דְּוֹד  
הַמֶּלֶךְ אָמַר אֵת זֶה מִשׁוּם שֶׁהָיָה מֶלֶךְ עֲלִיוֹן וְשׁוֹלֵט עַל כָּל הַמְּלָכִים הָעֲלִיּוֹנִים  
וְהַשְּׁלִיטִים שֵׁשׁ מַמְזָרְחָ וְעַד מַעְרְבָ, וְלֹא עָלָה עַל לְבוֹ לְסָטוֹת מִן הַדְּרָה,  
וְתַמִּיד שָׁפַל לְבוֹ לְפָנָי רְבוּנוֹ, וְכִשְׁהָיָה עוֹסֵק בְּתוֹרָה, הָיָה מִתְּגַבֵּר בְּאָרְיָה,  
וְעֵינָיו תַּמִּיד מְנַמְכּוֹת לְאָרֶץ מִפְּחַד רְבוּנוֹ, וְכִשְׁהָיָה הוֹלֵךְ בֵּין הָעָם, לֹא הִיָּתֵה  
בּו גִּסוּת הָרוּחַ כָּלֵל.

וְעַל זֶה כְּתוּב (תהלים קלא) ה' לֹא גָבַהּ לְבִי וְגו'. לֹא גָבַהּ לְבִי, אַף עַל גַּב שְׂאֲנֵי  
מֶלֶךְ שְׁלִיט עַל כָּל שְׂאָר מְלָכֵי הָעוֹלָם. וְלֹא רָמוּ עֵינַי, בְּזִמְנֵי שְׂאֲנֵי עוֹמֵד לְפָנָי  
וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה. וְלֹא הִלַּכְתִּי בַּגְּדִלוֹת וּבַנְּפִלְאוֹת מְאִי, בְּשַׁעַת שְׂאֲנֵי הוֹלֵךְ בֵּין  
הָעָם. וְאֵם דְּוֹד הַמֶּלֶךְ אָמַר כֵּן - שְׂאָר בְּנֵי הָעוֹלָם עַל אַחַת כְּפֹה וְכַמּוֹה. וְאֵנִי  
כְּפֹה אֲנִי שָׁפַל לֵב עִם עֵין נְמוּכָה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְחָבַל לִי שֶׁבְּדָבָרִים

עַל כָּל שְׂאֵר מַלְכֵין דְּעָלְמָא. וְלֹא רְמוּ עֵינֵי, בְּזַמְנָא  
 דְּאַנָּא קַיָּמָא קַמְךָ, לְעֵי בְּאוּרֵייתָא. וְלֹא תִלְכְּתֵי  
 בְּגִדְדוּלוֹת וּבְנִפְלְאוֹת מִפְּנֵי, בְּשַׁעֲתָא דְאַנָּא אֲזִיל בֵּין  
 עָמָא. וְאִי דְיֹד מַלְכָּא אָמַר הָכִי, שְׂאֵר בְּנֵי עָלְמָא  
 עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה. וְאַנָּא כַּמָּה אַנָּא שְׂפִיר לְכָא,  
 וּמְאִיד עֵינָא קָמִי מַלְכָּא קַדִּישָׁא. וְחַס לִי, דְבַמְלִין  
 קַדִּישֵׁין דְּאוּרֵייתָא, יְרוּם לְכָא. כְּכָה וְדַמְעוּי נַפְלִין  
 עַל דִּיקְנֵיהּ.

אָמַר, סָבָא לְאִי בְּחִילָא, כַּמָּה שְׂפִירָאן דְּמַעִין <sup>דף ע"א</sup>  
 עַל דִּיקְנֵךְ, כַּמָּה דְּתוּה נְשִׁיר מִשְׁחָא  
 סָבָא, כַּד תּוּה נְחִית עַל דִּיקְנָא דְּסָבָא סָבָא דְּאַהֲרֹן.  
 אֵימָא מִיִּלְךְ סָבָא (דף ק"ב ע"א) דְּהָא מַלְכָּא קַדִּישָׁא  
 הָכֵא. שְׂאֵר בְּנֵי נְשָׂא דְּעָלְמָא, דְּקָא אִסְתְּלְקוּ מִנֵּיהּ,  
 וְשִׁבְקוּ רוּחָא בְּתַהוּא מְאָנָא, דְּתוּז מִשְׁתַּמְשִׁי בֵּיהּ,  
 וְאַתְנַסִּיבַת, וְאַתָּא אַחֲרָא וְאַעִיר בְּתַהוּא מְאָנָא רוּחָא  
 אַחֲרָא, מָה אַתְעָבִיד מִתַּהוּא קַדְמָאָה, כַּמָּה דְּאַתְמַר.

קדושים של התורה ירום לבי. בכה ודמעוּתיו נופלות על זקנו.

אמר, זקן ענף בכח, כמה יפות הדמעות על זקנך, כמו שהיה יפה השקן  
 הטוב כשהיה יורד על הזקן של הזקן הטוב אהרן. אמר דברך, זקן, שהרי  
 המלך הקדוש כאן. שאר בני אדם של העולם שהסתלקו מוננו, והשאירו  
 רוח באותו כלי שהיו משתמשים בו, ונשארה, ובא אחר והכניס לאותו כלי  
 רוח אחרת, מה נעשה מאותו ראשון, כמו שנתבאר?



תָּא חוּי, כְּמָה עֲלֵינן גְּבוּרָאן דְּמִלְפָּא כְּדִישָׁא,  
דְּקָא עֲבִיד, וּמֵאן יְכִיל לְמִלְפָּא לֵון. כִּד הָא  
בְּעֵלְהּ תְּנִינָא, אֲתִי וְאֵעִיר רוּחָא בְּחַוָּא מְאָנָא,  
רוּחָא קְדָמָא, מְקַטְרָנָא בְּחַא רוּחַ דְּעָאֵל, וְלֵא  
אֲתִישְׁבֵן בְּחָדָא.

וּבְגִינִי כִּד, אֲתָתָא לָא אֲתִישְׁבֵת בְּדָקָא יְאוּת,  
בְּחָדִי בְּעֵלְהּ תְּנִינָא, בְּגִין דְּרוּחָא קְדָמָא  
מְכַשְׁפָּא בָּהּ, וּכְדִין אִיהִי דְּכִוְרַת לִיָּה תְּדוּר,  
וּבְכָאֵת עֲלִיָּה, אִו אֲתַאֲנַחַת עֲלִיָּה, דְּהָא רוּחָא  
דִּילִיָּה, מְכַשְׁפָּא בְּמַעְהָא בְּחוּיָא, וּמְקַטְרָנָא בְּחָדִי  
רוּחַ אַחְרָא, דְּעָאֵל בָּהּ מְבַעֲלָהּ תְּנִינָא. עַד זְמַן סְנִי  
מְקַטְרִינן דָּא בְּדָא.

יְאִי אַעְבְּר דָּא דְּעָאֵל, לְחַוָּא (אתער) דְּתָהּ קְדָמָא  
(לבתר), דָּא קְדָמָא נְפִיק וְאִזִּיר לִיָּה. וְלִזְמִינִי,

---

בֵּא וְרָאָה, כְּמָה עֲלִינִים גְּבוּרוֹת הַמְלַךְ הַקְדוֹשׁ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה, וְכִי יְכוּל לְהַגִּיד  
אוֹתָם. כְּשֶׁהַבֵּל הַשְּׂנִי הֵזָה בָּא וּמְכַנְּסֵי רוּחַ לְאוֹתוֹ כְּלִי, הָרוּחַ הָרִאשׁוֹנָה  
מְקַטְרֶגֶת בְּרוּחַ הַזֶּה שֶׁנִּכְנָסָה (נלחמת), וְלֹא מוֹתִישׁוֹת בְּאֶחָד.

וּמִשׁוּם כִּךָ הָאִשָּׁה לֹא מִיִּשְׁבֵת כְּרָאוּי עִם בְּעֵלְהּ הַשְּׂנִי, מִשׁוּם שֶׁהָרוּחַ  
הָרִאשׁוֹנָה מְכַשְׁפֶּת בָּהּ, וְאִזּוּ הִיא זֹכֶרֶת אוֹתוֹ תְּמִיד וּבוֹכָה עָלָיו אוֹ נֶאֱנַחַת  
עָלָיו, שֶׁהִי רוּחוֹ מְכַשְׁפֶּת בְּמַעִיָּה בְּנַחֲשׁ, וּמְקַטְרֶגֶת עִם הָרוּחַ הָאַחֶרֶת  
שֶׁנִּכְנָסָה בָּהּ מֵהַבֵּל הַשְּׂנִי. עַד זְמַן רַב מְקַטְרִיגִים זֶה בְּזֶה.

וְאִם מְעַבְרָה זֶה שֶׁנִּכְנָסָה לְאוֹתָהּ (התעוררות) שֶׁהִיָּתָה רִאשׁוֹנָה (לאחר כך) - זֶה  
הָרִאשׁוֹנָה יוֹצֵאת וְהוֹלֶכֶת לָהּ. וְלִפְעָמִים שְׂדוּחָה הָרִאשׁוֹנָה הִיא אֶת אוֹתָהּ

דְּרַחֵי דָּא קַדְמָאָה לְתַהוּא תְּנִינָא, וְאַתְעָבִיד לִיָּה  
 מְקַטְרָנָא, עַד דְּאַפִּיק לִיָּה מְעַלְמָא. וְעַל דָּא תְּנִינָא,  
 דְּמַתְרִין וְלִהְלָאָה, לָא יִסְבּ בַּר נָשׁ לְהָא אֲתַתָּא,  
 דְּהָא מְלֵאךְ הַפְּנוֹת אֲתַתְקַנְף בְּהָ, וּבְנֵי עַלְמָא לָא  
 יִדְעִין, דְּהָא רוּחָא בִּינּוֹן דְּאַתְתְּקַנְף וְקָא נְצַח לְתַהוּא  
 רוּחָא אַחְרָא תְּנִינָא, מְכַאן וְלִהְלָאָה לָא יִתְעַרְבּ בַּר  
 נָשׁ אַחְרָא בְּתַרְהָ.

חֲבַרְיָא, הָא יִדְעָנָא דְּבִאָתֵר דָּא אֵית לָבוּ לְמַקְשֵׁי,  
 וְלִיָּמָא אִי הָכֵי לָא מוֹת בְּדִינָא הָא  
 תְּנִינָא, וְלָא דִּינִין לִיָּה מְלַעֲיָא. תָּא חֲזִי, כְּלָא אִיהוּ  
 בְּדִינָא, דִּינְצַח פְּלוּנִי לְפְלוּנִי אוּ דְלָא יְקַטְרַג עָלֵיהּ  
 פְּלוּנִי לְפְלוּנִי. וּמֵאן דְּנָסִיב אַרְמְלָתָא, כְּמֵאן דְּעָאֵל  
 בְּיָמָא, בְּרוּחִין תְּקִיפִין, כְּלָא חֲבַלִּין, וְלָא יִדַע אִי  
 יַעֲבַר בְּשָׁלָם, אִי יִטְבַּע גּוֹ תַּהוּמִי.

השנייה ונעשית לה מקטרג, עד שמוציאה אותה מן העולם. ועל זה שנינו,  
 שמשפטים ומעלה לא ישא אדם את האשה הזו, שהרי מלאך הפנות התחזק  
 בה, ובני העולם לא יודעים שהרי הרוח, כיון שנתחזק ונצח את אותה הרוח  
 האחרת השנייה, מכאן והלאה לא יתערב איש אחר עמה.

חברים, הרי ידענו שבמקום זה יש לכם להקשות ולומר, אם כך, השני הזה  
 לא מת בדין ולא דנו אותו מלמעלה. בא וראה, הכל הוא בדין שינצח פלוני  
 את פלוני או שלא יקטרג עליו פלוני לפלוני, ומי שנושא אלמנה כמו  
 שזכרנו לים ברוחות עזות בלי חבלים, ולא ידע אם יעבר בשלום או יטבע  
 לתוך התהומות.

**וְאִי דָּא דִּעְאָל תְּהוּא רִזְחָא תַנְיִנָא, אֲתַתְקִיף וְנַצַּח**  
**לְתַהוּא קַדְמָא, תְּהוּא קַדְמָא נַפְק מִתַּמָּן**  
**וְאִזִּיל לִיְה. לָאן אַתְר אִזִּיל לִיְה, וּמָה אֲתַעְבִּיד. סָבֵא**  
**סָבֵא מָה עֲבַדַת. חֲשַׁבַת דִּתְמַלֵּל זְעִיר, וְנַפְקַת**  
**לְהֵא, הָא עֲאֵלַת בְּאַתְר דִּלָּא עֲאָל בַּר נָשׁ אַחְרָא,**  
**מִן יִמָּא דִּדוּאָג וְאַחִיתוּפֵל עֲבַדוּ בַּעֲיִין אֵלִין, בְּאִינִין**  
**אַרְבַּע מָאָה בַּעֲיִ, דִּתְהוּ בַּעֲאָן עַל מַגְדָּל דִּפְרַח**  
**בְּאִזִּירָא, וְלָא אָתִיב עַלִּיְהוּ בַּר נָשׁ, עַד דִּאֲתָא**  
**שְׁלֵמָה מִלְכָּא, וּבִירַר לִזְנָן בַּר חַד וְחַד עַל תְּקוּנֵיהּ.**  
**סָבֵא סָבֵא, רִזָּא עַלְמָא דִּתְהוּ טְמִירָא, אֲתִית**  
**לְגַלְמָא, מָה עֲבַדִּית.**

**סָבֵא סָבֵא, בְּקַדְמִיתָא תְּהוּ לָךְ לְנַטְרָא אַרְחָךְ,**  
**וְתַסְתַּפֵּל בְּרִישָׁךְ. אַבְל הַשְּׁתָא, לָאוּ שַׁעְתָּא**

ואם זה שהכניס אותה רוח שגיה התחזק ונצח את אותו הראשון - אותו הראשון יוצא משם והולך לו. לאיזה מקום הולך לו ומה נעשה אתו? זמן זמן, מה עשית? חשבת שתדבר מעט ויצאת לזה? הרי נכנסת למקום שלא נכנס לשם איש אחר, ומיום שדואג ואחיתפל עשו קשיות אלו, באותם ארבע מאות קשיות, שהיו מקשים על מגדל הפורח באויר ולא השיב עליהן איש, עד שבא שלמה המלך וברר אותם כל אחד ואחד על תקונו. זמן זמן, הסוד העליון שהיה טמיר באת לגלות, מה עשית?

זמן זמן, בתחלה היה לך לשמור דרךך, ותסתכל בראשך. אבל עכשו אינה שעה להתחבא. זמן, חזר בכחך. אותה רוח שניצאה, לאן הולכת? בכה ואמר, חברים, כל הבכיות הללו שאני בוכה אינם בגללכם, אלא פוחד אני לרבוץ העולם שאני מגלה דרכים נסתרות בלי רשות. אבל גלוי לפני הקדוש ברוך

לְאַתְּמָרָא. סָבָא, אַתְדָר בְּתַקְפָּךְ. תְּהוּא רִוַח  
 דְּנַפְק, לְאֵן אֲזִיל. בְּכַה וְאָמַר, תְּבָרָא, כִּל הֲנִי בְּכִיּוּן  
 דְּקָא בְּבִינָא, לְאֵן בְּגִינִיבֵיכוּ הוּא, אֲלָא דְחִילָנָא  
 לְמֵאֲרִי עֲלָמָא, דְּנִלְינָא אֲרַחֵן סְתִימִין, בְּלֵא רִשׁוּ.  
 אֲבֵל גְּלִי קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּלֵא לִיקְרָא דִּילִי  
 עֲבִידנָא, וְלֵא לִיקְרָא דְאָבָא, אֲבֵל רְעוּתִי לְפִילְחָנָא  
 דִּילִיהּ, וְאֲנָא תְּמִינָא, יְקָרָא דְחַד מְצִיבֵיכוּ, בְּתֵהוּא  
 עֲלָמָא, וְאַחֲרָא יְדַענָא דְחֲבִי הוּא. אֲבֵל לֵא גְלִי  
 קָמֵא, וְהִשְׁתָּא תְּמִינָא.

תְּנִינֵן, דְּחִיּוּן גְּבָרָא מְקָמִי גְּבָרָא, בְּכַמְה אֲרַחֵן  
 סְתִימִין (וילך רפ"ד ע"א) אַתְדְּחִיּוּן. תְּהוּא רִוַחָא  
 בְּדַמְאָה, דְּאַתְדְּחִי מְקָמִי תְּהוּא תְּנִינָא, לְאֵן אֲזִיל.  
 תְּהוּא רִוַחָא, נְפִיק וְאֲזִיל, וּמְשַׁמְטָא בְּעֲלָמָא, וְלֵא  
 יְדִיע, וְאֲזִיל לְגוּ קְבָרָא דְתֵהוּא פִר נֶשׁ, וּמִתְפָּן

הוא שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד אבי, אבל רצוני הוא לעבודתו, ואני  
 רואה הכבוד של אחד מכם באותו עולם, ואחר ידעתי שפך הוא, אבל לא  
 גלוי לפני, ועכשו ראיתי.

שנינו, דוחים איש מפני איש, בכמה דרכים נסתרות נדחים. אותה רוח  
 ראשונה שנדחתה מלפני אותה השגנה, לאן הולכת? אותה רוח יוצאת  
 והולכת ומשוטטת בעולם, ולא ידוע, והולכת לקברו של אותו האיש, ומשם  
 משוטטת בעולם ונראית בחלום לבני אדם, ורואים בחלום את דמות אותו  
 האיש, ומודיע להם דברים לפי דרכה של אותה רוח ראשונה שנקמקה  
 ממנו, כמו שהוא באותו עולם, כך משוטטת זו ומודיעה בעולם הזה.

מִשְׁפָּטָא בְּעֲלָמָא, וְאַתְחִיזי בְּחֲלָמָא לְבְנֵי נָשָׂא,  
 וְחָמָאן בְּחֲלָמָא דִּינִקְנָא דִּתְהוּא בְּרֵשׁ, וְאוֹדַע לִזְן  
 מַלְיָן לְפָנִים אֲרִחִיהּ דִּתְהוּא רוּחַ קְדָמָא, דִּקְנָא  
 אַתְמַשְׁךְ מְנִיה, בְּמָה דְאִיהוּ בְּתִהוּא עֲלָמָא, חָבִי  
 מִשְׁפָּטָא הַאי, וְאוֹדַע בְּהַאי עֲלָמָא.

דָּר <sup>ק"ב ע"ב</sup> וְחָבִי אֲזִיל וּמִשְׁפָּטָא בְּעֲלָמָא, וּפְקַדְתָּ תְּדִיר  
 לְתִהוּא קְבָרָא, עַד (אחורי הדף) זְמָנָא  
 דִּירוּחוֹת פְּקַדְן לְגַבִּי קְבָרֵיהוּ דִּיגּוֹפִין. בְּדִין, הַאי  
 רוּחָא, אַתְחַבְר בְּתִהוּא רוּחַ דִּילֵיהּ, וְאַתְלַבֵּשׁ בֵּיהּ,  
 וְאֲזִיל לֵיהּ. כִּד עָאֵל לְדוּכְתִיהּ, אַתְפֹּשֵׁט מְנִיה.  
 וְדוּכְתָא אִית לֵיהּ (באינון רוחין בגן עדן) (דף ק"ב ע"ב) בְּאִינוֹן  
 חִיבְלִין דִּגְנ עֲדָן, אוּ לְבַר, לְפָנִים אֲרִחִיזי דְבַל חַד וְחַד,  
 וְתַמְן אַתְטַמַּר.

וְכִד רוּחִין פְּקַדְן לְהַאי עֲלָמָא, דִּמְתִּין נִזְקַקְנִין לְגַבִּי  
 חִיין, לָא נִזְקַקְנִין אֲלָא בְּתִהוּא מְשִׁיכוּ דִּירוּחָא,

---

וְכִד הוּלְךָ וּמִשׁוּטֵט בְּעוֹלָם, וּפְקַדְתָּ תְּמִיד אֶת אוֹתוֹ הַקְּבָר עַד הַזְּמַן  
 שֶׁהַרוּחוֹת פּוֹקְדוֹת לְקַבְרוֹת הַגּוֹפִים. אִז הַרוּחַ הַזֶּה מִתְחַבֵּר בְּאוֹתָהּ רוּחַ  
 שְׁלוֹ, וּמִתְלַבֶּשֶׁת בָּהּ, וְהוּלְךָ לוֹ. כְּשֶׁנִּכְנַס לְמִקְוָמוֹ, מִתְפַּשֵׁט מִמֶּנּוּ, וְיֵשׁ לוֹ  
 מְקוֹם (באוֹתוֹ רוּחוֹת בִּגְנ עֲדָן) בְּאוֹתָם הַיְכָלוֹת שֶׁל גֵּן עֲדָן אוּ בְּחוּץ לְפִי דְרָכֵי כָּל  
 אֶחָד וְאֶחָד, וְשֵׁם נִשְׁמַר.

וּכְשֶׁהַרוּחוֹת פּוֹקְדוֹת אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, שֶׁהַמְתִּים נִזְקָקִים אֶל הַחַיִּים, הֵם לֹא  
 נִזְקָקִים אֲלָא רַק בְּאוֹתָהּ מְשִׁיכַת הַרוּחַ, וּבָהּ מִתְלַבֶּשֶׁת רוּחַ אַחֲרָת. וְאִם  
 תֹּאמַר, אִם כֵּן, אִז זֶה תוֹעֵלַת לְרוּחַ, וְהָאִשָּׁה הַזֹּאת תוֹעֵלַת לְכָל - לֹא

וּבֵיחַ אֶת־לִבְּךָ רוּחָא אַחְרָא. וְאֵי תִימָא, אֵי חֲבִי,  
 תוּעֵלְתָא אִיהוּ לְרוּחָא, וְהֵאֵי אֶתְתָא תוּעֵלְתָא עֲבֵדְתָּ  
 לְבָלָא. לָאו חֲבִי, דְאֶלְמַלְא לָא אֶתְנַסִּיבְתָּ לְגַבִּי  
 אַחְרָא, וְהֵאֵי רוּחָא קַדְמָאָה לָא מִתְדַחֵיָא מִקְמִי  
 הֵאֵי נְבָרָא אַחְרָא, תוּעֵלְתָא אַחְרָא תוּחַ לִיחַ, בְּגִזְוֵנָא  
 אַחְרָא, וְלֵא יְהֵא לָא בְּעֵלְמָא, בְּמַח דְחַוִּי, וְלֵא  
 יִדְמַק לְגַבִּי חִיָּין דְהֵאֵי עֲלֵמָא, בְּמַח דְחַוִּי מִשְׁפָּטָא  
 חֲבָא וְחֲבָא.

אֵי חֲבִי זִוְנָא תְנִינָא דְהֵאֵי אֶתְתָא, לָא חֲוִי  
 מְלַעֲיָלָא. וְאֵת אִמְרַת דְאֶתְדַחֵיָא נְבֵר מִקְמִי  
 נְבֵר, וְאִמְנָא דְהֵאֵי בְּעֵלְהַ תְנִינָא, דְנַסִּיב לְאֶתְתָא  
 דָּא, אִיהוּ בֵת זִוְגִיָּה מִפִּשׁ. וְהַחֲוֵא קַדְמָאָה לָאו בֵר  
 זִוְגִיָּה מִפִּשׁ תוּחַ. וְהֵאֵי תְנִינָא דִילִיָּה תוּחַ, וְכֵר  
 מְטָא זְמִינִי, אֶתְדַחֵיָא דָּא מִקְמִיָּה. וְדָא חֲבִי הוּא,  
 דְהֵאֵי לָא אֶתְדַחֵיָא תְחוּא רִיחַ קַדְמָאָה, דְתוּחַ בְּהֵאֵי

---

כָּר, שְׂאֵלְמַלְא לָא נִשְׂאָה לְאַחַר וְאוּתְהָ רוּחַ רְאשׁוּנָה לָא הִיְתָה נְדַחִית מִלְּפָנֵי  
 הָאִישׁ הָאֲחַר הָהָר, תוּעֵלְתָּ אַחְרַת הִיְתָה לוֹ בְּגִזְוֵן אַחַר, וְלֵא יְהִיָּה יָגַע בְּעוֹלָם  
 כְּמוֹ שְׂהוּא, וְלֵא יִדְמַק לְחַיִּים שְׁל עוֹלָם הָהָר כְּמוֹ שְׁהִיָּה מִשׁוּטֵט כְּאֵן וְכָאן.  
 אִם כָּר, הַזִּוּג הַשְּׁנַי שְׁל הָאִשָּׁה הַזֵּה לָא הִיָּה מִלְּמַעְלָה, וְאֶתְהָ אוֹמֵר שְׂנַדְחָה  
 אִישׁ מִפְּנֵי אִישׁ? וְאִמְרָנוּ שְׂהַבְעַל הַשְּׁנַי שְׂנִשְׂא אֶת הָאִשָּׁה הַזֵּה הִיא בֵת זִוּג  
 מִפִּשׁ, וְאוּתוֹ הָרְאשׁוֹן לָא הִיָּה מִפִּשׁ בֵּן זִוּגָה, וְהַשְּׁנַי הִיָּה שְׂלָה, וְכִשְׁהַגִּיעַ זְמַנּוֹ  
 נְדַחָה זֵה מִפְּנֵי - וְדָא זֵה כָּר, שְׁהִרִי לָא נְדַחִית אוּתְהָ רוּחַ רְאשׁוּנָה שְׁהִיְתָה  
 בְּאִשָּׁה הַזֵּה אֶלְא בְּשִׁבִיל הַשְּׁנַי הָהָר, שְׂהוּא בֵּן זִוּגָה. (שְׂהַבֵּן הִיא בֵת זִוּג) (זֵה הַשְּׁנַי).

אֶתְתָּא. אֶלְיָא בְּנִין דְּתַאי תְּנִינָא, דְּאִיחוּ בַר זִוְגָה.

(דבר איהי בת זוגיה) (האי תניינא).

וְכָל אֵינֻן תְּנִינִין, דְּאֶתְדַחִיין מִקְמִי קְדָמָיִן.

קְדָמָיִן הוּוּ בְּנֵי זִוְגִיחוּ, וְלֹא הָיִי. וּבְנִין בְּדָ,

לֹא אִית לִזְוִן קִינְמָא בְּתַדִּיחוּ, וְאֶתְדַחִיִּיא רִיחַ תְּנִינָא

מִקְמִי רִיחָא קְדָמָאָה. וּבְנִין בְּדָ, מֵאֵן דְּנָסִיב

אַרְמְלָתָא, קְרִינֵן עֲלֶיהָ, (משלי ז) וְלֹא יָדַע כִּי בְּנַפְשׁוֹ

הוּא. (משלי א) כִּי חָנָם מְזֹרֶה תְּרִשֶׁת זָגוּ' וְלֹא יָדַע אִי

הוּא בַת זִוְגִיָּה מִמֶּשׁ אִי לֹאֵו.

אַרְמְלָתָא דְּלֹא נָסִיבַת, אַף עַל גַּב דְּאֶתִי בַר זִוְגָה,

וְאִיחֵי לֹא בָּעָאֵת לְאֶתְנַסְבָּא, קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא לֹא בְּיִיף לָה מִן דִּינָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

אֲזִמִּין לְתַהוּא בַר נָשׁ אֶתְתָּא אַחְרָא, וְלֹא עָאֲלַת

בְּדִינָא בְּתַאי (ס"א ולית עליה בי דינא בהאי) בְּתַהוּא עֲלִמָּא,

וְכָל אוֹתָם הַשְּׁנָיִים שְׁנֻדָּחִים מִלְפָּנֵי הָרֵאשׁוֹנִים - הָרֵאשׁוֹנִים הָיוּ בְּנֵי זִוְגָם וְלֹא

אֵלֶּה, וְלָכֵן אֵין לָהֶם קִיּוּם עָמוּם, וְנִדְחִית הָרוּחַ הַשְּׁנֵיהֶ מִלְפָּנֵי הָרוּחַ הָרֵאשׁוֹנָה.

וְלָכֵן מִי שְׁנוּשָׂא אֶלְמָנָה, קוֹרְאִים עֲלָיו (משלי ז) וְלֹא יָדַע כִּי בְּנַפְשׁוֹ הוּא. (שם)

(א) כִּי חָנָם מְזֹרֶה תְּרִשֶׁת זָגוּ'. וְלֹא יָדַע אִם הִיא בַת זִוְגוֹ מִמֶּשׁ וְאִם לֹא.

אֶלְמָנָה שְׁלֹא נִשְׂאָת, אַף עַל גַּב שְׂבָא בֶן זִוְגָה וְהִיא לֹא רוּצָה לְהִנְשָׂא -

הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כּוֹפֶה אוֹתָה מִן הַדִּין, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְזַמֵּן לְאוֹתוֹ

הָאִישׁ אֲשֶׁה אַחְרָת, וְלֹא נִכְנָסֶת בְּדִין כְּזֶה (ואין עליה בית דין בזה) בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם,

וְאַף עַל גַּב שְׂאִין לָהּ בֶן, שְׁהָרִי אֲשֶׁה לֹא מְצֻוָּה עַל פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּמוֹ שְׂבָאֲרוּהַ.

וְאֵף עַל גַּב דְּלִית לָהּ פֶּר, דְּהָא אֲתָתָא לָא  
אֲתַפְקֵדַת אַפְרִיָּה וּרְבִיָּה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ.

אֲתָתָא דָּא דְלָא אֲתַנְסִיבַת זְמַנָּא תַנְיִינָא, הֵהוּא  
רוּחַ דְּשִׁבְק כְּהָ בַעְלָה מָה אֲתַעְבִּיד  
מִינֵיהּ. יְתִיב תַּמָּן תְּרִיסַר . . . יְרַחֵי, וּבְכַל לֵילֵיָא  
וְלֵילֵיָא, נְפִיק וּפְקֵדָא לְנַפְשָׁא, וְאֲתַתְּדַר לְאֲתֵרֵיהּ.  
לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרַחֵי, דְּקָא אֲסַתְלַק דִּינָא דְּהֵהוּא  
נְבָרָא, דְּהָא כֹּל אֵינֵן תְּרִיסַר יְרַחֵי, הָא רוּחָא  
אֲתַכְפֵּיָא בְּעֵצִיבּוּ כֹּל יוֹמָא. לְבַתֵּר תְּרִיסַר יְרַחֵי,  
נְפִיק מִתַּמָּן, וְאִזִּיל וּמְיִימָא לְתַרְע גֵּן עֲדָן, (אחורי הדף)  
וּפְקֵדָא לְהֵא עֲלֵמָא, לְגַבֵּי הֵהוּא מְאָנָא, וְדִנְפִיק  
מִינֵיהּ. וְכֹד הָא אֲתָתָא אֲסַתְלַקַּת מֵעֲלֵמָא, הֵהוּא  
רוּחַ נְפִיק וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּהֵהוּא רוּחַ דִּילָהּ, וְזָכַאת בֵּיהּ  
לְגַבֵּי בַעְלָה, וְנַחְרִין תְּרוּוּיָהּ, כְּדָקָא יְאוּת,  
בְּחַבּוּרָא חֲדָא.

---

האשה הזו שלא נשאה פעם שניה, אותה רוח שהשאיר בה בעלה, מה  
נעשה ממנה? יושבת שם שנים עשר חדשים, ובכל לילה ולילה יוצא ופוקד  
את הנפש, וחוזר למקומו אחר שנים עשר חדשים, כשהסתלק דינו של  
אותו האיש. שהרי כל אותם שנים עשר חדשים, זו הרוח כפופה בעצבות  
כל יום. אחר שנים עשר חדשים יוצאת משם והולכת ועומדת בשער גן  
עדן ופוקדת את העולם הזה אל אותו הכלי שיוצאת ממנו. וכשהאשה הזו  
מסתלקת מן העולם, אותה רוח יוצאת ומתלבשת באותה רוח שלה, וזוכה  
בה לבעלה, ושניהם מאירים כראוי בחבור אחד.



בִּיּוֹן דְּאַתְינָא לְהַאי אֲתָר, הַשְׁתָּא אִית לְנִלְעָא  
 אֲרַחֵן סְתִימִין, דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא, לָא יִדְעִין  
 בְּהוּ בְּנֵי נָשָׂא. וְכִלְהוּ אֲזִלִּין בְּאַרְחָ קְשׁוּמָא, בְּמָה  
 דְּאֵת אָמֵר (הושע יד) כִּי יִשְׂרָאֵל דְּרָכֵי יְהוָה  
 וְצַדִּיקִים יִלְכּוּ בָּם וּפּוֹשְׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם. וּבְנֵי נָשָׂא  
 לָא יִדְעִין, וְלָא מְשַׁגְּחִין, בְּמָה אֵינִין עֲלָאִין, עוֹבְדִין  
 דְּקוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְכַפָּה מְשַׁנְיִין אֵינִין, וּבְנֵי  
 עֲלָמָא לָא יִדְעִין, וְכִלְהוּ בְּאַרְחָ קְשׁוּמָא, דְּלָא סְטָאן  
 לְיִמִּינָא וְלִשְׂמָאלָא.

תַּנִּי דְּמַתְּנִלְגְּלִין, דְּקָא אֲתַתְּרֵכוּ בְּתַרוּכִין מַהֲהוּא  
 עֲלָמָא, וְלִית לֹון בַּת זִוג. בַּת זִוג דְּקָא מוֹדִינִין  
 בְּהַאי עֲלָמָא, מֵאֵן אֵינִין, אֵינִין נָשִׁין, דְּקָא מוֹדִינִין  
 בְּתַרְיָהוּ בְּהַאי עֲלָמָא. דְּהָא (תריד לה ולית ליה בת זוג כאינן

---

ביון שבאנו למקום זה, עכשו יש לגלות דרכים נסתרות של רבון העולם  
 ולא יודעים בהם בני אדם, וכלם הולכים בדרך אמת, כמו שנאמר (הושע יד)  
 כי ישראלים דרכי ה' וצדקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם. ובני אדם לא יודעים  
 ולא משגיחים כפה הם עליונים מעשי הקדוש ברוך הוא וכפה הם משנים,  
 ובני העולם לא יודעים, וכלם בדרך אמת, שלא סוטים מינה ושמאלה.

אלה שמותגלגלים, שגרשו בגרושין מאותו העולם ואין להם בת זוג, בת הזוג  
 שהם מודינים בעולם הזה, מאיפה הן אותן נשים שמודינות עמם בעולם  
 הזה, שהרי (גרש אותה ואין לו בת זוג כאותם גברים שלא גרשו ומודינים עם נשותיהם)  
 לכל בני האדם יש בת זוג, חוץ מזה?

גברין דלא תריכו וקא מזדווגן בהדי נשייהו) **לְבַלְלֵהוּ בְּנֵי נִשְׂאֵי,**  
**אֵת לֶזֶן בֵּת זֶנֶג, בַּר מֵהָאִי.**

**חֲמוּי הַשְּׂתָא,** <sup>ק"ג ע"א</sup> כַּמּוֹ אֵינֵן רַבְרַבִּין וְעֲלָאִין גְּבוּרָן  
דִּילֵיהּ. תַּנְיִנְן, מֵאֵן דְּמַתְרַף אֶתְתִּיה  
כְּדַמְאָה, מְדַבְחָא אַחִית עֲלוֹי דְּמַעִין. מְדַבְחָא  
אַמְאִי. אֲלָא, הָא אַמְיָא, דְּכָל נִשְׂוֵן דְּעֲלָמָא  
בְּדִינְקָא דְהָא מְזַבַּח קַיִימִי, וְעַל דָּא (נשא קפ"ד ע"א)  
יִרְתָּאן אֵינֵן שְׁבַע בְּרַבָּאן, דְּכַלְהוּ מְבַנְסַת יִשְׂרָאֵל  
אֵינֵן. וְאִי אִיהוּ (דף ק"ג ע"א) מְתַרְף לָהּ, אַחְדֵר אַבְנָא  
(נ"א דמדבחא עלאה) לְגַרְעוּנָא. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין  
דְּמַתְחַבְרָן תְּרוּבִין בְּהַרִי תְּרֵדִי.

**וְרָזָא דָּא דְכֵתִיב,** (דברים כד) **וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת**  
**וְנָתַן בְּיָדָהּ וְגו', וַיֵּצֵאָה מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיתָה**

דְּאוּ עֲכָשׁוּ כַּמּוֹ גְדוּלִים וְעֲלִיּוֹנִים גְּבוּרוֹתֵיו. שְׁנִינוּ, מִי שְׁמַגְרֵשׁ אֶשְׁתּוֹ  
הִרְאֻשׁוֹנָה, מְזַבַּח מוֹרִיד עֲלוֹי דְּמַעוֹת. לָמָּה מְזַבַּח? אֲלָא הִרִי אֲמַרְנוּ שְׁכַל  
נְשׁוֹת הַעוֹלָם עוֹמְדוֹת בְּדַמּוֹת הַמְזַבַּח הַזֶּה, וְעַל זֶה הֵן יוֹרְשׁוֹת שְׁבַע בְּרָכוֹת,  
שְׁכַלְן הֵן מְבַנְסַת יִשְׂרָאֵל. וְאִם הוּא מְגַרֵשׁ אוֹתָהּ, חוֹזְרַת הָאָבֶן (של המזבח  
העליון) לְגַרְעוּן. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁמַתְחַבְרִים הַגְּרוּשִׁין זֶה עִם זֶה.

**וְסוּד** זֶה, שְׁכַתּוֹב (דברים כד) וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתוֹת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְגו', וַיֵּצֵאָה  
מִבֵּיתוֹ וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ אַחֵר. מִפּוֹשְׁמַע שְׁאֲמַר וְהִלְכָה וְהִיתָה לְאִישׁ, לֹא  
יִדְעֵנוּ (שאותה שהולכת אצל בעלה שגרש אותה) (שזה אינו) (אותו שגרש אותה) ? מַה  
זֶה אַחֵר? אֲלָא כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר, שְׁנִינוּ אַחֵר, וְאַחֵר כְּתוּב, וְאַחֵר קוֹרְאִים אוֹתוֹ,  
שְׁכַתּוֹב (איוב ח) וּמַעְפָּר אַחֵר יִצְמַחוּ. וְהַגְּרוּשִׁים מַתְחַבְרִים כְּאֶחָד, גְּרוּשִׁים  
שֶׁל אוֹתוֹ הַעוֹלָם וְגְרוּשִׁים שֶׁל הַעוֹלָם הַזֶּה. וְכֵּן שְׁהַאֲשָׁה הַזֹּאת הִיתָה בְּדִיּוֹקוֹן

לְאִישׁ אַחֵר. מִפִּי שְׁמַע דְּאָמַר, וְהִלְכָה וְהִיָּתְהָה לְאִישׁ,  
 לְאִי יִדְעָנָא (דההיא אזלה לגבי בעלה דתריך לה, נ"א דליתיה) ההוא  
 דתריך לה) מַאי אַחֵר. אֶלְיָא כְּמָה דְּאֶתְמַר, אַחֵר תְּנִן,  
 וְאַחֵר כְּתִיב, וְאַחֵר קְרִינֵן לִיָּה, דְּכְתִיב, (איוב ח)  
 וּמַעֲפָר אַחֵר יַעֲמָחוּ. וְתְרוּכִין מִתְתַּכְּרִין כְּתָדָא,  
 תְּרוּכִין דְּהָהוּא עֲלֵמָא, וְתְרוּכִין דְּהָאֵי עֲלֵמָא. וּמָה  
 דְּהָוָה הָאֵי אֶתְתָא, בְּדִיּוּקְנָא עֲלָתָה, הָאֵי אֲשֶׁתְּעַבְדָּא  
 לְדִיּוּקְנָא תַּתְּתָא, קְרִינָא לִיָּה אַחֵר.

וְקְרִינֵן לִיָּה אַחֲרוֹן, אַחֲרוֹן מְנַלֵּן. דְּכְתִיב, (איוב יט)  
 וְאַחֲרוֹן (קה ע"ב) עַל עֶפְרָיִם יָקוּם. וְהָכֵא כְּתִיב  
 וּשְׁנֵאתָ הָאִישׁ הָאֲחֲרוֹן. אוּ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֲרוֹן.  
 אַחֲרוֹן, שְׁנֵי מִכְּעֵי לִיָּה. וְאֵי תִימָא, דְּלָא תִזְדַּוּג  
 אֶפְיָלוּ לְעֶשְׂרָה, דָּא כְּתֵר דָּא. לָאוּ חָכִי. וְכִי לְבַעֲלָהּ  
 דָּא תִזְדַּוּג, וְלָא לְאַתְרָא, מַאי אַחֲרוֹן.

אֶלְיָא דָּא אִיהוּ הָאֵי אַחֵר דְּקָאמְרִין, וְאִיהוּ אַחֵר,  
 וְאִיהוּ אַחֲרוֹן. תְּשִׁתָּא אַבְנָא מִתְנַלְגָּלָא



עליון, הרי השתעבדה לדיוקן תחתון, קוראים לו אחר.  
 וקוראים לו אחרון. מנין לנו אחרון? שכתוב (שם יט) ואחרון על עפר יקום.  
 וכאן כתוב ושנאתה האיש האחרון. או, כי ימות האיש האחרון. אחרון? שני  
 היה צריך להיות! ואם תאמר שלא תזדוג אפלו לעשרה זה אחר זה - לא  
 כך. וכי לבעל הזה תזדוג ולא לאחר. מה זה אחרון?  
 אלא זהו האחר הזה שאמרנו, והוא אחר, והוא אחרון. עכשו האבן

בְּקוֹסְפָתָא. אַחַר אֲמַאי אֶקְרִי הָבִי דְהָא כָּל בְּנֵינָא  
נְפֵל, וְאַתְתְּהִיר לְעַפְרָא, אִיהוּ תְּוָה מַה דְתַתּוּה, וְלֹא  
אַחֲרָא. אֲמַאי קְרִינֵן לִיָּה אַחַר. אוּף הָבִי אֲמַאי  
אֶקְרִי אַחֲרוֹן, וְכִי אַחֲרוֹן אִיהוּ, וְהָא אִי יתִישֵׁר יֵאוּת,  
וְאִי לָא, יְהִיר וְיִתְגַלְגַּל וְיִתְנַטַּע בְּמִלְקַדְמִין, אֲמַאי  
אֶקְרִי אַחֲרוֹן.

אַבְרָהָמָה הָא חָזִי, בְּתִיב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל  
אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָגַה טוֹב מְאֹד, מֵאִי טוֹב. תְּנִינֵן, דָּא  
מִלְאָךְ דְטוֹב. מְאֹד, דָּא מִלְאָךְ הַפְּנוּת. וְלִבְלָא  
קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזִמִּין תְּקוּנֵנוּ.

הָא חָזִי, בְּתִיב (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת  
אֶת הַגֵּן, נָהָר דָּא, לָא שְׂכִיךְ לְעַלְמִין,  
מִלְאָפְשָׁא וְלִמְסַנֵּי וְלִמְעַבְד פִּירִין. וְאִל אַחַר

---

מתגלגלת בכף הקלע. למה אחר נקרא כף? שהרי כל הבגין נפל וחזר לעפר,  
הוא היה מה שהיה ולא אחר. למה קוראים לו אחר? אף כף למה נקרא  
אחרון, וכי הוא אחרון? והרי אם יתישר - יפה, ואם לא - יחזר ויתגלגל  
וינטע כמקדם. למה נקרא אחרון?

אבל בא וראה, כתוב (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהָגַה טוֹב  
מְאֹד. מה זה טוב? שנינו, זה מלאך הטוב. קאד - זה מלאך הפנות. ולכל  
הקדוש ברוך הוא הזמין תקונו.

בא וראה, כתוב (שם ב) וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. נהר זה לא שוכך  
לעולמים מלרבות ומגדל ולעשות פרות. ואל אחר הסתרס, ואין לו  
תשוקה לעולמים, ולא מרבה ולא עושה פרות. שאלמלא עשה פרות, יבלבל  
את כל העולם.

אֶסְתֵּרִם, וְלִית לִיה תִּיאֻזְבֶּתָא לְעֵלְמִין, וְלֹא אָפִישׁ,  
וְלֹא עֶבֶד פִּירִין, וְדֵאלְמָלֵי עֶבֶד פִּירִין, יִטְשֵׁטֵשׁ  
לְרַב עֲלָמָא.

יום יז  
לחדש

וּבְגִין כֵּן, פֵּר נָשׁ דְּנָרִים לְתַחֲוּא סִטְר דִּיפּוּשׁ  
בְּעֲלָמָא, אֶקְרִי רַע, וְלֹא חָמִי אִפִּי שְׂבִינְתָא לְעֵלְמִין,  
דְּכַתִּיב, (תהלים ה) לֹא יִגְוֹךְ רַע. הֵאֵל פֵּר נָשׁ,  
דְּמַתְגַּלְגְּלָא בְּגַלְגּוּלָא, אִי אִיהוּ עֶבֶר וְאַתְדַּבֵּק  
בְּתַחֲוּא אֵל אַחַר, וְלֹא עֶבֶד פִּירִין, וְלֹא אָפִישׁ  
בְּעֲלָמָא, בְּגִין כֵּן אֶקְרִי אַחַר, וְשָׂמָא נָרִים לִיה,  
אִיהוּ הוּא, וְאַחַר אֶקְרִי, אַחַר וְדֵאִי.

אַחֲרוֹן: מְסַמְּכָא וְאֵילָף, אַחֲרוֹן קָרִינָן לִיה,  
וְאַחֲרוֹן אֶקְרִי. הַנְּעִינָא אִיהוּ, וּמִיָּד אֶקְרִי  
אַחֲרוֹן, וְהָכִי קָרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחֲרוֹן,  
בְּגִין דִּיתְתַּקֵּן לְמַתוּי אַחֲרוֹן, וְלֹא יְתוּב

וּמְשׁוּם כֵּן אָדָם שְׁגוּרָם לְאוּתוּ חֲצַד לְגַדְל בְּעוּלָם נִקְרָא רַע, וְלֹא רוּזָה  
פְּנֵי שְׂכִינָה לְעוּלָמִים, שְׂכַתוּב (תהלים ה) לֹא יִגְוֹךְ רַע. הָאִישׁ הַזֶּה שְׂמַתְגַּלְגַּל  
בְּגַלְגּוּל, אִם עֶבֶר וְנִדְבַק בְּאוּתוּ אֵל אַחַר שְׂלֵא עוֹשֶׂה פְרוֹת וְלֹא מוֹתְרָבָה  
בְּעוּלָם, מְשׁוּם כֵּן נִקְרָא אַחַר, וְהַשֵּׁם גּוּרָם לוֹ. הוּא הוּא, וְאַחַר נִקְרָא,  
אַחַר וְדֵאִי.

אַחֲרוֹן - מֵרֵאשׁוֹן וְאֵילָף אַחֲרוֹן קוּרָאִים לוֹ, וְאַחֲרוֹן נִקְרָא. שְׁנֵי הוּא, וּמִיָּד  
נִקְרָא אַחֲרוֹן, וְכֵן קוּרָא לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא אַחֲרוֹן, מְשׁוּם שְׁנַתְקוּן לְהִיּוֹת  
אַחֲרוֹן וְלֹא יָשׁוּב כְּמִקְדָּם. הַשְּׁלִישִׁי אִף כֵּן. וְכֵן בְּכָל הַפְּעֻמִּים מֵהֵרֵאשׁוֹן  
וְאֵילָף, כֵּן נִקְרָא אַחֲרוֹן, וְכֵן צְרִיךְ לְקֵרָא אַחֲרוֹן, שְׂאֵלְמָלָא נִקְרָא מִיָּד שְׁנֵי,  
הֵרִי יֵשׁ פְּתַחוֹן פֶּה לְחִזּוֹר כְּמִקְדָּם, וְאוּתוּ בְּגִין נְהַרְס.

בְּמִלְקַדְמִין. הִלִּיתָּהּ אוֹף הָכִי. וְכֵן בְּכָל זְמַנִּין,  
מִן־מִלְקָה וְאֵילָף. הָכִי אֶקְרִי אַחֲרוֹן, וְהָכִי  
אֶצְטְרִיד לְמִקְרֵי אַחֲרוֹן, דְּאֵלְמַלָּא אֶתְקְרִי מִיד  
תַּנְיִינָא, הָא פְתִיחוּ דְפּוֹמָא לְאַתְדָּרָא בְּמִלְקַדְמִין,  
וְהָהוּא בְנִינָא אֶסְתֵּתֵר.

מְנַלָּן. מִבֵּית שְׁנֵי דְאֶקְרִי אַחֲרוֹן, דְּכַתִּיב, (חגי ב)  
גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד חַבְדֵי הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן  
הָרֵאשׁוֹן. דְּהָא מִן־מִלְקָה וְאֵילָף, אַחֲרוֹן אֶקְרִי, דְּהָא  
לֹא יְהִי פְתִיחוּ דְפּוֹמָא, דְּהָהוּא בְנִינָא יַנְפּוֹל,  
וְיִתְתְּדֵר בְּמִלְקַדְמִין.

אוֹף הָכִי דָא, אַחֲרוֹן קָרִינָן לֵיהּ. וְכַגֵּן כִּד פְּתִיב,  
לֹא יוֹכֵל בְּעֵלָה הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שְׁלָחָה לְשׁוֹב  
לְקַחְתָּהּ. לֹא יוֹכֵל, לֹא יִקְחָנָה מִכְּעֵי לֵיהּ, מֵאִי  
לֹא יוֹכֵל. אֵלָּא כִּינֵן דְּהָאִי אֶתְתָּא אֶתְדִבְקַת  
בְּאַחֵר, וְנִחְתַּת לְאַשְׁתַּעְבְּרָא בְּדַרְגָּא תַתָּא, לֹא

---

מִזְיָן לְנוּ? מִבֵּית שְׁנֵי שְׁנִקְרָא אַחֲרוֹן, שְׁכַתּוֹב (חגי ב) גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד חַבְדֵי הַזֶּה הָאֲחֲרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן. שְׁהֲרֵי מֵרֵאשׁוֹן וְאֵילָף נִקְרָא אַחֲרוֹן, שְׁהֲרֵי לֹא יְהִי פְתִיחוּן פֶּה שְׁאוֹתוֹ בְּנִין יַפֵּל וְיַחְזִיר כְּמִקְדָּם.

אִף זֶה כִּד, אַחֲרוֹן קוֹרָאִים לוֹ. וְלִכֵּן כְּתוֹב לֹא יוֹכֵל בְּעֵלָה הָרֵאשׁוֹן אֲשֶׁר שְׁלָחָה לְשׁוֹב לְקַחְתָּהּ. לֹא יוֹכֵל? לֹא יִקְחָנָה הִיָּה צְרִיד לְהִיּוֹת! מַה זֶה לֹא יוֹכֵל? אֵלָּא כִּינֵן שְׁהֲאִשָּׁה הָא גְדַבְקָה בְּאַחֵר וְנִרְדָּה לְהַשְׁתַּעֲבֵד בְּדַרְגָּה תַתְּחוּנָה, לֹא רוֹצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁשׁוֹב מִדְּרָגְתוֹ לְתַת פְּרִי וְלַהֲדַבֵּק בְּאוֹתָהּ דְּרָגָה שְׁאִינָה שְׁלוֹ.

בְּעֵי קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיהוּ יְתוּב מִדְּרָגָא  
 דִּילֵיהּ, לְמִיחָב אִיבָא, וְלֹא תִדְבַקָא בְּתַחוּמַּי דְּרָגָא  
 דִּילָאוּ דִּילֵיהּ.

וְתָא חַוִּי, אִי הָא אִתְתָּא לָא אִתְנַסִּיבַת, אֲפִילוּ  
 תַזְנָה בְּכַל גּוּבְרִין דְּעֲלָמָא, אִי בְּעֵי בַעֲלָה  
 יְתוּב לְגַבְתָּהּ, אֲבָל אִי אִתְדַבְּקָא בְּנִשְׁוֹאִין לְאַחַר, (נ"א  
 ואחר) דָּא (האי) לֹא יוּכַל לְשׁוּב לְדְרָגָא קְדָמָא, דִּתְנִיחַ  
 בְּקַדְמִיתָא לְגַבְתָּהּ. לֹא יוּכַל וְדָא לְאַתְבָּא לְתַחוּמַּי  
 דְּרָגָא לְעֲלָמִין.

אֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִטְמָאָה. תְּנִינן, דְּהִטְמָאָה בְּלִבֵּיהּ.  
 אִי חָבִי, אֲפִילוּ אִי תִתְרַחַק וְתַזְנָה בְּלָא  
 נִשְׁוֹאִין. אֲלָא, בִּינֵן דְּאִתְדַבְּקַת לְאַחַר, הָא קְבִילַת  
 עֲלָה חוּלְקָא דְּתַחוּמַּי סְטָרָא, וְבַעֲלָה (דף ק"ג ע"ב)  
 קְדָמָא דְּאִיהוּ מִסְטָרָא אַחְרָא טְבָא דְּטוּב, לָא יְהֵא

---

וּבֵא רָאָה, אִם הָאִשָּׁה הַזֹּאת לֹא נִשְׂאָת, אֲפִלוּ תַזְנָה עִם כָּל הָאֲנָשִׁים שְׁבַעוּלָם  
 - אִם רוּצָה בַּעֲלָה, יְשׁוּב אֵלֶיהָ. אֲבָל אִם נִדְבְּקָה בְּנִשְׁוֹאִין לְאַחַר, (ואחר) זֶה  
 (זה) לֹא יוּכַל לְשׁוּב לְדְרָגְתוֹ הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהָיָה בְּתַחֲלָה אֵלֶיהָ. לֹא יוּכַל וְדָא  
 לְהִשִּׁיב אוֹתָהּ הַדְּרָגָה לְעוֹלָמִים.

אֲחֵרֵי אֲשֶׁר הִטְמָאָה. שְׁנִינן, שֶׁהִטְמָאָה בְּלִבּוֹ. אִם כִּי, אֲפִלוּ אִם תִּתְרַחַק  
 וְתַזְנָה בְּלִי נִשְׁוֹאִין? אֲלָא בִּינֵן שְׁנִדְבְּקָה לְאַחַר, הֲרִי קְבָלָה עֲלֶיהָ אֶת הַחֶלֶק  
 שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד, וּבַעֲלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁהוּא מִצַּד אַחַר טוֹב שֶׁל טוֹב, לֹא יְהִי לוֹ  
 בַּה חֶלֶק לְעוֹלָמִים, וְלֹא יִרְבֶּה כָּלֵל אֶת אוֹתוֹ מִקוּם. הֲרִי אִם שִׁלְחָה הָאִישׁ  
 הָאֲחֵרוֹן אוֹ כִי יָמוּת הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן - לְרִאשׁוֹן אֲסוּרָה, אֲבָל לְשֶׁאֵר בְּנֵי אָדָם  
 מִתְּתַר. אוֹלַי תִּמְצָא מִקוּם כְּמוֹ מִקְדָּם, וְאַחֲרוֹן יְקוּם וְיִזְדוּג עִמּוֹ.

לִיָּהּ בַּהּ חוֹלְקָא לְעֵלְמִין, וְלָא יִפִּישׁ כְּלָל לְתַהוּא  
אַתָּר. הָא אִם שְׁלַחָה הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, אִו כִּי יִמּוֹת  
הָאִישׁ הָאֲחֵרוֹן, לְקַדְמָאָה אִסּוּרָא, אֲבָל לְשֵׁאר בְּנֵי  
נְשָׂא, תִּשְׁתַּרְי. דִּילְמָא תִּשְׁבַּח אַתָּרָא בְּמִלְקַדְמִין,  
וְאַחֲרוֹן יִקּוּם דִּיזְדוּג בְּתַרְתָּהּ.

מָאן דְּאִית לִיהּ בְּנִין מְאִתְתִּיהּ קְדָמִיתָא, וְאַעִיל  
הָא לְגוּ בִּיתִיהּ, תַּהוּא יוֹמָא אַתְדַּבֵּק  
בְּחַרְבָּא קְשִׁיא דְּמַתְהַפְכָּא, בְּנִין תְּרִין סְטָרִין. חַד,  
דְּהָא תְּרִין דְּחַת לִזְוֵן לְבַר, וְהַשְׁתָּא אִיהוּ תְּלִיתָאָה.  
וְתוּ, מָאנָא דְּאַשְׁתַּעְבַּד (נ"א דַּאשְׁתַּתַּף) בֵּיהּ אַחַר, הִיךְ  
יִיְתִי אִיהוּ לְמִיתֵב בֵּיהּ רוּחָא דִּילִיָּהּ, וְיִשְׁתַּתַּף  
בְּתַרְתָּהּ, וְיִתְדַבֵּק בָּהּ. לָאוּ דְּאִיהוּ אִסּוּרָא, אֲבָל וְדָא  
שְׁתוּפָא בִּישָׂא אִיהוּ לְגַרְמִיָּה. (כדאמרן)

רְבִי לְוִיטָס אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ, הִנּוּחַ חִיּוּךְ וּמַתְלוּצֵץ עַל  
אַתָּתָא דָּא, כַּד חָמִי מָאן דְּאַזְדוּג בְּתַרְתָּהּ, וְתַנּוּחַ

---

מִי שָׁיֵשׁ לוֹ בְּנִים מְאִשְׁתוּ הִרְאִשׁוּנָה וּמְכַנִּים אֶת זֶה לְתוֹף בֵּיתוֹ, אוֹתוֹ הַיּוֹם  
הוּא נִדְבֵק בְּחֶרֶב קָשָׁה שְׂמַתְהַפְכָת בְּשִׁבִיל שְׁנֵי צְדָדִים. אַחַד - שְׁהָרֵי שְׁנַיִם  
הִיא דְּחַתָּה הַחוּצָה, וְעַכְשָׁו הוּא הַשְּׁלִישִׁי. וְעוֹד - כְּלִי שְׁהַשְׁתַּעְבַּד (שְׁהַשְׁתַּתַּף)  
בּוֹ אַחַר, אֵיךְ הוּא יָבֵא לְתַתּ בְּהַ רוּחוֹ שְׁלוֹ וְיִשְׁתַּתַּף עִמּוֹהּ וְיִדְבֵק בָּהּ? לֹא  
שְׁהִיא אִסּוּרָה, אֲבָל וְדָא שְׁתוּפָא רַע הוּא לְעַצְמוֹ (כְּמוֹ שְׁבַארְנוּ).

רְבִי לְוִיטָס אִישׁ כְּפַר אוֹנוּ הִנּוּחַ חִיּוּךְ וּמַתְלוּצֵץ עַל הָאִשָּׁה הַזֶּה, כְּשֶׁרָאָה מִי  
מְזוּדָג עִמָּהּ, וְהִנּוּחַ אוֹמֵר, (מְשַׁלֵּי לֹא) וְתִשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן כְּתוּב. מִי שְׁנִדְבַקְתָּ  
בּוֹ בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, אַחַר כֵּךְ הִיא צְחוּק.



אָמַר, (משלי לא) וַתִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן פְּתִיב, מֵאֵן  
 דְּאִתְדַבְּקַת בֵּיהּ בְּאִישׁ אַחֲרוֹן, חִינְכָא אִיהִי לְבִתְר.  
 הַשְׁתָּא, אִית לְאַחֲרָא וּלְעֵינָא, עַל אֲתֵר (נ"א אילנא)  
 חַד רַב וְעֲלָאָה, דִּתְנִיחַ בְּעֲלָמָא, וּגְזָא  
 וְשָׂרְשָׂא דְקִשּׁוּט, וְאִיהִי עוֹבַד אָבִי יְשִׁי אָבִי דְדוּד.  
 דְהָא אֲתֵמַר דְאַחֲרוֹן הָוֵה, הֵיךְ נָפַק שְׂרָשָׂא דְקִשּׁוּט,  
 מִגּוֹ אֲתֵר דָּא.

אָלָא, עוֹבַד אֲתֵתְקַן בְּתַקְנָא עֲלָאָה, וְאַחֲרָ  
 שְׂרָשָׂא דְאִילָנָא דְקָא אֲתֵתְפַךְ, עַל תְּקוּנִיה,  
 וְאֲסִתְלִיק בֵּיהּ, וְאֲתֵתְקַן בְּדָקָא יְאוּת, וְעַל דָּא אֲקָרִי  
 עוֹבַד. מַה דְלָא זְכוּ הָבִי, שְׂאֵר בְּנֵי עֲלָמָא.

אָתָּא אִיהִי, פְּלַח וְאַעֲדַר עֲקָרָא וְשְׂרָשָׂא דְאִילָנָא,  
 וְנָפַק מֵאַנְפִּין מְרִירָן, וְאַחֲרָר (נ"א ואעדד) וְאַתְקַן

---

עֲקָשׁוּ יֵשׁ לַחֲזוֹר וּלְעֵין עַל מְקוּם (נ"א אילו) אַחַד גְּדוֹל וְעֲלִיוֹן שְׁהִיָּה בְּעוֹלָם,  
 וְגֻזַּע וְשָׂרֵשׁ שֶׁל אָמֹת, וְהוּא עוֹבַד אָבִי יְשִׁי אָבִי דוּד, שְׁהִרִי נְאֻמַּר שְׁהִיָּה  
 אַחֲרוֹן, אִיךְ יִצָּא שְׂרָשׁ אָמֹת מֵהַמְקוּם הַזֶּה?  
 אֵלָא עוֹבַד נִתְקַן בְּתַקּוּן עֲלִיוֹן, וְחֲזַר הַשְׂרָשׁ שֶׁל הָאִילָן שְׁהֵתְפַךְ עַל תְּקוּנוֹ,  
 וְהִתְעַלָּה בּוֹ וְהִתְתַּקַּן כְּרָאוּי, וְעַל זֶה נִקְרָא עוֹבַד, מַה שְׂלָא זְכוּ כִּךְ שְׂאֵר  
 בְּנֵי הָעוֹלָם.

הוּא בָּא, עֲבַד וְעַדֵּר אֶת עֵקֶר וְשְׂרָשׁ הָאִילָן, וְיִצָּא מֵהַפְּנִים הַקְּרוּיִם, וְחֲזַר  
 וְנִתְקַן בְּנוֹף שֶׁל אִילָן אַחֵר עֲלִיוֹן. בָּא יְשִׁי בְּנוֹ וְחֻזַּק אוֹתוֹ וְתַקַּן אוֹתוֹ, וְנִאֲחַז  
 בְּעַנְפֵי הָאִילָן הָעֲלִיוֹן הָאֲחֵר, וְחִבֵּר אִילָן בְּאִילָן, וְהִסְתַּבְּכוּ זֶה בְּזֶה. כִּיּוֹן שְׂבָא  
 דוּד, מִצָּא אִילָנוֹת מְסֻבָּכִים וּמְאַחֲדִים זֶה בְּזֶה. אִזְ יִרְשׁ הַשְּׁלֵטוֹן בְּאַרְצָא, וְעוֹבַד  
 גְּרַם אֶת זֶה.

בְּנוֹפֵא דְאִילָנָא אַחְרָא עֲלָאָה, אַתָּא יִשִּׁי בְרִיָּה,  
 וְאַחֲסִין לִיָּה, וְתִקִּין לִיָּה, וְאַתְּאַחַד בְּעַנְפֵי (קע"ה ע"ב)  
 דְאִילָנָא אַחְרָא עֲלָאָה, וְחִבֵּר אִילָנָא בְּאִילָנָא,  
 וְאַסְתַּכְּבוּ דָּא בְּדָא. בִּינֵן דְאַתָּא (קע"ע ע"א) דְדוּד, אֲשַׁבַּח  
 אִילָנִין בְּסַתְבָּכֵן וּמְתַאֲחֵדֵן דָּא בְּדָא, בְּדִין יָרִית  
 שְׁלִטְנֵי בְּאַרְעָא, וְעוֹבֵד גְּרִים דָּא.

בְּבַח הַחַוּא סָבָא וְאָמַר, אִי סָבָא סָבָא, וְלֵא  
 אַמִּינָא לָךְ, דְעָלִית בִּינְפֵא רַבָּא, הַשְׁתָּא  
 אַנְתָּ הוּא גִו תְּחוּמֵי רַבְרַבִּין, אַתְּתַקֵּן לְסִלְקָא. סָבָא  
 סָבָא, אַנְתָּ גְרַמְתָּ דָּא, דְאַלְמֵלֵא הַוִּית שְׁתִּיק  
 בְּקַדְמֵיָתָא, הָוּה יַאוּת לָךְ, אַבְל הַשְׁתָּא לָא יְכִילִית  
 וְלִית מָאן דְאַחִיד בִּידְךָ, אֲלֵא אַנְתָּ בְּלַחוּדְךָ. קוּם  
 סָבָא וְאַסְתַּלֵּק בְּסַלְיָקוּ.

עוֹבֵד דָּא, אַתְּתַקֵּן וְנִפְק מַגֵּו חֲקַל בִּישָׂא, דְגוֹבִין  
 בִּישִׁין. אַתָּא יִשִּׁי בְרִיָּה, וְאַתְּקִין וְאַעְדֵּר

---

בְּכַה אוֹתוּ זְקוּ וְאָמַר, אִי זְקוּ זְקוּ, וְלֵא אַמְרֵנוּ לָךְ שְׁנַכְנַסְתָּ לָּם הַגְּדוּל! עַכְשׁוּ  
 אַתָּה הוּא בְּתוּף הַתְּחוּמוֹת הַגְּדוּלִים. הַתְּתַקֵּן לַעֲלוֹת. זְקוּ זְקוּ, אַתָּה גְרַמְתָּ  
 לָזָה, שְׂאֲלֵמֵלֵא הֵייתָ שׁוֹתֵק בְּתַחֲלָה, הֵיָה נֶאֱדָה לָךְ, אַבְל עַכְשׁוּ לֹא יְכַלֵּת וְאִין  
 מִי שְׂיֵאחִז בִּידְךָ, אֲלֵא אַתָּה בְּלַבְדְךָ. קוּם זְקוּ וְעֲלֵה בְּמַעְלָה.

עוֹבֵד זֶה הַתְּתַקֵּן וְיֵצֵא מִתּוֹף שְׂדֵה רַע שֶׁל בּוֹרוֹת רַעִים. בָּא יִשִּׁי בְנוֹ וְהַתְּקִין  
 וְעֵדֵר אֶת הָאֵילָן, וְעַם כָּל זֶה, (וְעוֹבֵד) זֶה סוּד הַסּוּדוֹת, וְלֹא יִדְעֵתִי אִם אָמַר  
 וְאִם לֹא אָמַר. אָמַר דְבְרִיךָ, זְקוּ, וְדָאִי אָמַר, בְּזָה יְדוּעִים כָּל שְׂאָר בְּנֵי הַגְּלוּל.  
 (עוֹבֵד הַתְּקִין אֵילָן, וְעַם כָּל זֶה שֶׁהַתְּקִין אֵילָן) עוֹבֵד עִם כָּל זֶה הַתְּקִין אֵילָן. כְּשָׂא

אֵילָנָא, וְעַם כָּל דָּא, (ועובד) דָּא רָזָא דְרִזּוּן, וְלֵא  
 יִדְעָנָא אִי אֵימָא, אִי לֹא אֵימָא. אֵימָא מִיִּלְךָ סָבָא,  
 וְדֵאֵי אֵימָא, בְּדֵא יִדְעָן כָּל שְׂאָר בְּנֵי בְּגִלְגוּלָא.  
 (נ"א עובד אילנא אתקין) עוֹבֵד עִם כָּל דָּא אֵילָנָא אֲתִקִּין.  
 כִּד אֲתָא דְזוּד מַלְכָּא, בְּאֵילָנָא תַתְּאָה דְנִיבְקָא  
 אֲשֶׁתָּאָר, וְאַצְטְרִיךְ לְקַבְלָא (בראשית קס"ה ע"א) תִּיִן  
 מְאַחְרָא, וּמָה אִי הָאֵי דְאֲתִתְקִין, וְאַתְקִין כְּלָא,  
 חָבִי. שְׂאָר בְּנֵי עֲלָמָא דְאֲתִיִן בְּגִלְגוּלָא, דְלֵא יִבְלִין  
 לְאֲתִתְקִנָּא חָבִי, עַל אַחַת בְּמָה וּבְמָה.

בְּכָל סְטְרִין אֲתַתְּפִיךְ בְּגִלְגוּלָא. פְּרִין חָבִי הָוָה. בְּעֵז  
 חָבִי הָוָה. עוֹבֵד חָבִי הָוָה. (ס"א ועם כל דא אילנא  
 אֲתִתְקִין) וּבְכָלָא נָפִיק אֵילָנָא מִסְטְרָא דְרַע, וְאַתְדַּבֵּק  
 לְבַתֵּר בְּסְטְרָא דְטוֹב. בְּקַנְמִיתָא, (בראשית לח) וַיְהִי  
 עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע. (אוונן אוף חבי) מַחְלִין אוּף חָבִי,

---

דוד המלך, נשאר באילן התחתון של הנמכה, והצטרף לקבל חיים מאחר.  
 ומה אם זה שהתתקן והתקין הכל כך - ששאר בני העולם שבאים בגלגול,  
 שלא יכולים להתתקן כך, על אחת כמה וכמה.

בכל הצדדים מתהפך בגלגול. כך היה פריץ. כך היה בעז. כך היה עובד.  
 (ועם כל זה האילן נתקן) ובכל יוצא אילן מצד הרע, ואחר כך נדבק בצד הטוב.  
 בתחלה, ויהי ער בכור יהודה רע. (אוונן אף כך) מחלון אף כך ולא כל כך.  
 אבל באלה התעכל הרע, ויצא אחר כך טוב, (יצא) אותו שכתוב בו (שמואל  
 א טז) וטוב ראוי. וה' עמו. עכשו עומד אילן תחתון על תקונו, ומלך אלהים  
 על גוים.

קעב זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום כד אדר [יום 172 בשנה] סבא דמשפטים

וְלֹאֹ בָרָ פֶּדָ. אֲבָרָ בְּחֵנִי אֶתְעַבֵּרָ רָע, וְנִפְיָק מִזֹּב  
לְבַתָּר, (נפק) תְּהוּא דְכְּתִיב בִּיה, (שמואל א טז) וְמִזֹּב  
רְאִי. (שמואל א טז) וַיְהוָה־לֵּנוּ עֲמוֹ. הָבָא קְיִימָא  
אֵילָנָא תַתָּאָה עַל תְּקוּנִיהָ, וּמִלָּךְ אֱלֹהִים עַל גִּוִּים.

בְּשִׁירוֹתָא דְכֻלָּא, מַעְקָרָא וַיִּסּוּדָא עֲלָאָה,  
אֲשֶׁתְּרֵשׁוּ דְרִגּוּן, רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי  
יְהוּדָה, מַה פְּתִיב בִּיה, (בראשית כט) הַפֶּעַם אֹדָה אֶת  
יְהוָה־לֵּנוּ, וְכְתִיב וַתַּעֲמֹד מִלְּדָת. הֵינְנִי (ישעיה נד)  
רְנִי עֲקָרָה לֹא יֻלְּדָה. בְּגִין דְּכַד אֲתִילִיד יְהוּדָה,  
נִפְקַת נִיקְבָא מִתְּדִבְקָא בְּדְכוּרָא, וְלֹא הוּת עַל  
תְּקוּנָהָא אֲנִפִין בְּאֲנִפִין, וְלֹא אֲתַבְּשֶׁרֶת לְאוּלְדָא בִּינּוּן  
דְּנִסְרָ לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא, וְאֲתַקֵּן לָהּ, (ס"א אנפין  
באנפין) בְּרִין אֲתַבְּשֶׁרֶת לְאֲתַעֲבֵרָא וְלְאוּלְדָא.

וּבְסַפְרָא דְחֲנוּךְ, וַתַּעֲמֹד מִלְּדָת, לָאו עַל  
לָאָה אֲתַמַּר, אֲלֵא עַל רַחֵל

---

בְּרֵאשִׁית הַכֹּל, מַעְקָר וַיִּסּוּד עֲלִיוֹן הַשְּׁתֵּרֵשׁוּ דְרִגּוֹת, רְאוּבֵן שְׁמַעוֹן לְוִי יְהוּדָה.  
מַה פְּתוּב בּוֹ? (בראשית כט) הַפֶּעַם אֹדָה אֶת ה'. וְכְתוּב וַתַּעֲמֹד מִלְּדָת. הֵינְנִי  
(ישעיה נד) רְנִי עֲקָרָה לֹא יֻלְּדָה. מִשּׁוּם שְׁקִשְׁנוּלְדָ יְהוּדָה, יִצְאָה נְקֵבָה דְּבוּקָה  
בְּזָכָר, וְלֹא הֵיִתָּה עַל תְּקוּנִיהָ פְּנִים בְּפְנִים וְלֹא הִכְשָׁרָה לְלָדָת. בִּינּוּן שְׁנִסְרָ אוֹתָהּ  
הַקְּדוּשָׁ בְּרִידָ הוּא וְהִתְקִין אוֹתָהּ, (פנים בפנים) אֲזַ הִכְשָׁרָה לְהַתְּעַבֵּר וּלְלָדָת.

וּבְסַפְרֵי שֶׁל חֲנוּךְ, וַתַּעֲמֹד מִלְּדָת לֹא נְאָמַר עַל לָאָה, אֲלֵא נְאָמַר עַל רַחֵל,  
אוֹתָהּ שְׁמַבְכָּה עַל בְּנֵיהָ, אוֹתָהּ שְׁנִשְׁרָשָׁה בִּיהוּדָה - יְהוּ ד"ה. וַתַּעֲמֹד מִלְּדָת,

אֲתָמָר, הָיָה דְמִכְבָּח (דף ק"ד ע"א) עַל פְּנֵיהָ, הָיָה  
דְּאַשְׁתְּרֵשֶׁת בִּיהוּדָה: יְהוֹי ד"ה. וַתַּעֲמֹד מִלְּדַת,  
דְּהָא לָּא אֲתִתְקַנָּא.

בְּקַדְמֵיתָא, דִּיּוֹקְנָא דִּלְעֵילָא הוּהּ בְּלָא רְאוּבֵן: או"ר  
ב"ן. (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר,  
יִמִּינָא אֹר. (ב"ו) שְׁמַעוֹן שְׁמַאלָא אֹר בְּתַחוּם סִינָא  
דְּדַחְבָּא בְּתַרְיָה שֵׁם עֹז. ל"ו: חַבְרָא דְכָלָא,  
לְאַתְחַבְרָא מִתְרִין סְטְרִין. יְהוּדָה: נֹקְבָא בְּתַרְיָ  
דְּכַוְרָא מִתְדַבְּקַת, יְהוֹי, דָּא דְּכַוְרָא. ד"ה, דָּא נֹקְבָא  
דְּתוֹת בְּתַרְיָה.

ד"ה, אֲמַאי ד"ה. אֶלָּא ד', בְּאַתְדַבְּקוּתָא דְרַע  
בְּתַרְיָה, אִיְהוּ דִּלְ"ת, מִסְכְּנָא אִיְהוּ, וְאַצְטְרִיךְ  
לְאַתְבָּא בְּגַלְגּוּלָא, לְאַתְעַבְרָא תַּחוּי רַע, וְלִמְתַּבְּלִי  
בְּעַפְרָא. וְלִבְתַּר לְצַמְחָא בְּסְטְרָא דְטוֹב, וְלִנְפַקָּא  
מִמְסַבְּנֵי לְעַתִּירוּ, וּבְרִין ה'. וְעַל דָּא, יְהוֹי ד"ה.

שְׁהַרִי לָא נִתְקַנָּה.

בְּתַחֲלָה דִּיּוֹקְנֵי הַכֹּל רְאוּבֵן - או"ר ב"ן. (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים  
יְהִי אֹר, קִמִּין אֹר. (ב"ו) שְׁמַעוֹן שְׁמַאל אֹר, בְּאוֹתוֹ ל' סִיג שְׁהָהָב עֵמוֹ - שֵׁם  
עֹז. ל"ו - חַבְרָא שֶׁל הַכֹּל לְהַתְחַבֵּר מִשְׁנֵי צְדָדִים. יְהוּדָה - נִקְבָּה עִם זָכָר  
נִדְבָקַת. יְהוֹי - זָה זָכָר. ד"ה - זוּ נִקְבָּה שְׁהִיָּתָה עֵמוֹ.

ד"ה, לְמָה ד"ה? אֶלָּא ד' בְּהַדְבָּקוֹת שֶׁל רַע עֹמָה הִיא דְל"ת, הִיא עֲנִיָּה,  
וּצְרִיכָה לְשׁוּב בְּגַלְגּוּל לְבַעַר אֶת אוֹתוֹ וְלַהֲבַלּוֹת בְּעַפְרָא, וְאַחַר לְצַמּוֹחַ  
בְּצַד הַטּוֹב וּלְצַאת מֵעֲנֵי לְעֹשֶׁר, וְאַזְ ה'. וְעַל זָה יְהוֹי ד"ה.

פּוּק סָבָא, מַגּוּ תְהוּמֵי, לָא תְדַחַל, כַּמָּה אַרְבִּין  
 זְמִינִין לָךְ, בְּשַׁעְתָּא דְתַשׁוּמַט יָפֵא, בְּגִין  
 לְנִיחָא בְהוּ. בָּבְה כַּמְלַקְדָּמִין וְאָמַר, מָאֲרִי דְעֶלְמָא,  
 דִּילְמָא יִמְרוּן מִשְׁרַיִן עֶלְאִין, דְאַנָּא סָבָא, וּבְבִי  
 בִינוּקָא. גַּלְיִ קַמְךָ, דְעַל יַמְרָךְ אָנָּא עָבִיד, וְלָא  
 עָבִידנָא עַל יַמְרָא דִילִי, דְהָא בְּקַדְמִיתָא תְּוָה לִי  
 לְאַסְתְּמָרָא, דְלָא אִיעִיל בִּימָא רַבָּא, וְהַשְׁתָּא בִּינִין  
 דְאַנָּא בֵּיה, אִית לִי לְשַׁטְטָא בְּכַל סַטְרִין, וְלִנְפָקָא  
 מִנֵּיה. (בראשית כט) יְהוֹדֶה אֶתְּהּ יוֹדוּךְ אַחִיךָ, (ס"א כולחו  
 אודאן על שמא דא והיינו וכו') תִּיַיְנו דְאַנָּן אַמְרִין בְּרוּךְ  
 אֶתְּהּ. אִיהוּ בְּרוּךְ וְאִיהוּ אֶתְּהּ, לְבַלְלֵהוּ בְּנוֹי לָא אָמַר  
 יַעֲקֹב אֶתְּהּ, אֶלְא לְאַתֵּר דְאַצְטְרִיךְ. דָּא אִיהוּ אֶתְּהּ.  
 שְׁמָא דָּא, (נ"א ודאי אתה) יוֹדוּךְ אַחִיךָ, בְּלֵהוּ אַוְרָן לָךְ  
 עַל שְׁמָא דָּא, וְדָאִי אֶתְּהּ יוֹדוּךְ אַחִיךָ, עַל

צא זקן מתוך התהומות, אל תפחד, כמה ארביין שמשוט בים כדי לנח בן. בכה כמו מקדם ואמר, רבון העולם, אולי יאמרו המחנות העליונים שאני זקן ובוכה כתינוק. גלוי לפניך שעל כבודך אני עושה, ולא עשיתי לכבודי, שהרי בתחלה היה לי להשמר שלא אפגס לי הגדול, ועכשו בין שאני בו, יש לי לשוטט בכל הצדדים ולצאת מנונו. יהודה אתה יודוך אחיך, (כולם מודים על השם הזה) הינו מה שאנו אומרים ברוך אתה, הוא ברוך והיא אתה. לכל בניו לא אמר יעקב אתה, אלא למקום שהצטרף. זהו אתה.

השם הזה (ודאי אתה) יודוך אחיך. כלם מודים לך על השם הזה. ודאי אתה יודוך אחיך, על השם הזה הסתלק ונכפה הצד האחר, משום שפשוטקרא

שָׁמָא דָּא, אִסְתַּלַּק וְאִתְכַפֵּיא סֶטֶר אַחְרָא, בְּיַן  
 דְּכַד אֲתַקְרִי וְאֲדַכֵּר, הָא נִפְקַת סֶטְרָא אַחְרָא  
 בְּתַרְהֵי. בְּיַן דְּאֲמַרִי אִתָּהּ, שְׁלֹטְנִי וְרַבְרַבְנֵי אִית  
 לָהּ, וְסֶטְרָא אַחְרָא אִתְכַפֵּיא, וְלֹא אִתְחַזִּיאַת תַּמְנָן.  
 וְדַאי בְּשָׁמָא דָּא אֲתַרְשִׁים וְאִתְבְּרִיר מְסֶטְרָא  
 אַחְרָא. וְדַא אִסְתַּלַּקְנִי וְשְׁלֹטְנִי דִּילְיָהּ, וְתַבִּירִי וְכִישׁ  
 לְסֶטְרָא אַחְרָא. בְּיַן דִּיּוֹדֹךָ אַחִיךָ עַל שָׁמָא דָּא,  
 אִתָּהּ, כְּדִין יְדָךְ בְּעֶרְףְּ אִיּוֹבִיךָ, מִיַּד אִתְכַפֵּיין  
 לְנַבְכָּךְ, וְשָׁמָא דָּא גָּרִים.

יְדַעְנָא חֲבַרְיָא יְדַעְנָא, דְּהָא אִתָּהּ שָׁמָא דָּא, אִתְנֹן  
 אֲמַרִין לְאַתֵּר אַחְרָא עֲלֵיָהּ, דְּכַתְיִב, (תהלים  
 קי) אִתָּהּ כְּהֵן לְעוֹלָם, בְּיַמִּינָא עֲלֵיָהּ. שְׁפִיר אִיהוּ,  
 דְּהָא בְּיַן דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אֲוִדָן לִיָּה עֲלֵיָאִין וְתַתְּאִין, וְזֻכָּה  
 לְכַבְּלָא, כָּל מַה דְּאִיהוּ אָמַר, הִכִּי אִיהוּ וְשְׁפִיר.

---

ונזכר, הרי יוצא אתו הצד האחר. ביון שאומרים אתה, שלטון וגדלה יש  
 לה, והצד האחר נכפה ולא נראה שם. ודאי שבשם הזה נרשם ונבחר מהצד  
 האחר. וזו העליה והממשלה שלה, ושבר ורע לצד האחר. ביון, שיודוך  
 אחיך על השם הזה, אז ידך בערף איבויך, מיך נכנעים אליך, והשם  
 הזה גורם.

ידעתי, חברים, ידעתי, שאתה הרי השם הזה, אתם אומרים למקום עליון  
 אחר, שכתוב (תהלים קי) אתה כהן לעולם, בימין העליון. יפה הוא, שהרי ביון  
 שרבי שמעון מודים לו עליונים ותחתונים, וזכה לכל. כל מה שהוא אומר,  
 כך זה ויפה.

אַבְרָם בְּדַ תְּחִוּוֹן מָטְאן לְגַבִּיּוּת, אִמְרוּ לֵיהּ, וְאִדְכְּרוּ  
לֵיהּ, יוֹמָא דִּתְלָנְיָא, בְּדַ (צ"ז ע"ב) זְרַעְנָא פּוֹלִין,  
לְחַמְשֵׁין וַתְּרִין גְּוֹנִין. דִּהָא אַתְהּ כְּהֵן, הָכָא אַתְקָשֶׁר  
בּוֹס דְּבִרְכָה בִּימִינָא, בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל. וּבְגִין כְּךָ,  
אַתְהּ כְּהֵן לְעוֹלָם, הָכָא אַתְקָשֶׁר בּוֹס בִּימִינָא,  
בְּדָקָא יְאוּת.

וְעַל דָּא אָמַר קָרָא, יְהוּדָה אַתְהּ, לֵהֲאִי אַתְהּ  
יְדוּדָא אַחִידָא, וְלֹא כְּתִיב יְהוּדָה יְדוּדָא אַחִידָא,  
וְלֹא יוֹתֵר, אֶלְאָ עַל שְׁמָא דִּאֲתָ"ה. אַתְהּ, אַתְר  
דָּא, אַצְטְרִידָא לְשְׁמָא דָּא, וְלֹא אַחְרָא.

יְהוּדָה, אַפָּא קְדַמָּאָה, וְאַפָּא תַנְיִינָא, וְלֹא תְּהוּ  
בֵּיהּ חֲלוּפָא לְעַלְמִין. וּבְגִין כְּךָ פְּרִץ  
אַתְתַּקַּף בֵּיהּ בְּתוֹקְפוּי, מַה דִּלָּא תְּהוּ הָכִי לְכָל בְּנֵי

---

אַבְל כְּשִׁתְּהוּי מְגִיעִים אֵלָיו, אִמְרוּ לוֹ וְהִזְכִּירוּ לוֹ אֵת יוֹם הַשְּׁלֵג כְּשִׁזְרַעְנוּ  
פּוֹלִים לְחַמְשִׁים וּשְׁנַיִם גְּוֹנִים, שֶׁהָרִי אַתְהּ כְּהֵן. כָּאֵן נִקְשֶׁר כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה  
בִּימִין בְּלִי פְרוּד כְּלָל, וּמְשׁוּם כְּךָ, אַתְהּ כְּהֵן לְעוֹלָם. כָּאֵן נִקְשֶׁר כּוֹס  
בִּימִין כְּרָאוּי.

וְעַל זֶה אָמַר הַכְּתוּב, יְהוּדָה אַתְהּ, לְאַתְהּ הִנֵּה יְדוּדָא אַחִידָא, וְלֹא כְּתוּב יְהוּדָה  
יְדוּדָא אַחִידָא וְלֹא יוֹתֵר, אֶלְאָ עַל שֵׁם שֶׁל אַתָּ"ה. אַתְהּ - מְקוּם זֶה הַצְּטָרָף  
לְשֵׁם הִנֵּה, וְלֹא אַחֵר.

יְהוּדָה - הָאָב הָרֵאשׁוֹן וְהָאָב הַשֵּׁנִי, וְלֹא הִיָּה בּוֹ חֲלוּף לְעוֹלָמִים. וּמְשׁוּם כְּךָ  
פְּרִץ הַתְּגַבֵּר בּוֹ בְּגִבּוּרְתּוֹ מַה שְׁלֹא הִיָּה כְּךָ לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם. וְעַל כְּךָ בְּנִינוּ  
שֶׁל דָּוִד מִתְחִיל אֵת הַחֲשׁוֹב מִפְּרִץ, וְלֹא מִבְּעוּז, שֶׁהִיָּה בּוֹ שְׁנוּי. חִבְרִים, אִם  
תִּשְׁגִּיחוּ, לֹא אִמְרֵתִי דְּבָרִים בְּסִתֵּר, וְאַף עַל גַּב שְׁהֵם נִסְתָּרִים.



עֲלֵמָא. וְעַל דָּא בְּנֵינָא דְדָדוּ, שְׂאֲרֵי חֻשְׁבָּנָא  
מְפָרְץ, וְלֹא מִבְּעוּ, דְּהָהּ בֵּיהּ שְׁנוּיָא. תְּכַרְיָיא, אִי  
תְּשַׁחֲחִין, לָאוּ מַלְיִין בְּסִתְיֻמוֹ קָא אֲמִינָא, וְאִף עַל גַּב  
דְּסִתְיֻמִּין אֵינֻן.

וְעַל דָּא, יְהוּדָה רְנוּחַ שְׂמָא דָּא, דְּאֲקָרִי אֶתָּה.  
קָם עַל בּוּרְיָהּ זְמָנָא קְדָמָאָה, וְזְמָנָא תְּנִינָא,  
וְלֹא אֲשַׁתְּנִי לְעַלְמִים. וּבְנֵי דִיהוּדָה וְזִרְעָא דִילֵיהּ,  
אוֹדֵן וְאֲמַרִין כִּי אֶתָּה אָבִינוּ. מַח דְּלִית חָבִי  
לְשֹׂאֵר בְּנֵי גְלַגּוּלָא לְעַלְמִין. שְׂאֵר בְּנֵי גְלַגּוּלָא,  
תִּרְיִין אֲבָתָן, תִּרְיִין אֲמָתָן, אִית לֹון גְּזוּן לְבְּנֵינָא.  
וְרִיזִין אֲלֵיִן, בְּעַמְּקֵי יַמָּא, בְּלִבָּא דְּתַחֲוּמֵי אֵינֻן,  
מֵאֵן יָבִיל לְאַפְקָא לֹון. קוּם סָבָא, אֲתַגְּבֵר וְאַתְקַרַּב  
בְּתוֹקְפֵךְ, אֲפִיק מְרַגְלִין מִגּוֹ תַּחֲוּמֵי.

בְּעוּ, אֲתַחֲוִי דְּהָהּ בֵּיהּ שְׁנוּיָא, כִּד ע"ב  
לְעוּבֵר, דְּהָא עוּבֵר (ס"א עובדא) בְּשְׁנוּיָא

ועל כך יהודה הרויח את השם הזה שנקרא את"ה. עמד על בריו פעם  
ראשונה ופעם שנייה ולא השתנה לעולם. ובני יהודה וזרעו מודים ואומרים  
כי אתה אבינו, מה שאין כן לשאר בני הגלגול לעולמים. שאר בני הגלגול,  
שני אבות, שתי אמהות, יש להם גון לבנון. וסודות הללו בעמקי הים, הם  
בלב התהומות, מי יכול להוציא אותם? קום זקן, התגבר והתחזק בחזקו  
והוצא מרגליות מתוך התהומות!

בעז נראה שהיה בו שנוי פשהוליד את עובד, שהרי עובד (מעשה) הוא בשנוי.  
לא כך. אבצן הוא בעז, הוא האב הראשון שלא עשה שנוי. ואם תאמר

הוא. לָאוּ חָבִי. אֲבָעִן הוּא פֵּעוּ, הוּא אִפָּא קְדָמָא, דְּלָא עָבַד שְׁנַיָא. וְאִי תִימָא, אִיהוּ תָּוָה, וְדַאי בְּד אֲתַעַר לְעוֹבְדָא דָּא, בֵּיה תָּוָה, מֵאן דִּהוּא תִּקְוָה בְּאִרְיָא וּבְלִיתָא בֵּיה תָּוָה. בְּגִין דְּלָא (דף ק"ד ע"ב) לְחַוֵּי שְׁנַיָא בֵּיה בְּדוּד, וְאֲתַתְּדַר מְלָה לְעַקְרָא קְדָמָא, בְּגִין דִּיהָא בְּלָא מֵאִפָּא חֲדָא, וְשִׁלְשָׁלָא חֲדָא. וּבְלָא חֲד, וְלָא תָּוָה שְׁנַיָא בְּגִלְגוּלָא דְזֻרְעָא דְדוּד. וְעַל דָּא, אַתָּה מְרִישָׁא וְעַד סוּפָא, בְּלָא שְׁנַיָא בְּלָל.

הַשְׁתָּא, נִפְקַת סָבָא, מֵעַמְּקֵי לָבָא דִּימָא. יְהוּדָה אַתָּה, וְדַאי מְרִישָׁא וְעַד סוּפָא וְלָא אַתְחִוֵי לְבַל שְׂאֵר בְּנִין, לְאַתְקַרֵּי אַתָּה, אֲלָא לִיה בְּלַחֲדוּי. וּבָאָה חוּלְקִיה דְדוּד, דְּהָבֵי אַתְבְּרִיר, וְאַסְתַּלְק מִשְׂאֵר עַקְרָא דִּבְנֵי נִשָּׂא בְּאַרְעָא.

יְדוּדָה אַחִיד, יְדוּדָה כָּל בְּנֵי עַלְמָא מִפְּעֵי לִיה, מֵאִי טַעְמָא אַחִיד. אֲלָא אֲרַח כָּל בְּנֵי עַלְמָא, לָא

---

שהוא הֵיָה, וְדַאי כְּשֶׁהֲתַעוּרֵר לְמַעֲשֶׂה הָהָּ הֵיָה בּוּ, מִי שֶׁהוּא גְבוּר כְּאָרִי וּכְלָבִיא הֵיָה בּוּ, כְּדֵי שְׁלָא יִהְיֶה שְׁנוֹי בְּדוּד, וְחֹזֵר הַדְּבָר לְעַקֵּר הַרְאִשׁוֹן כְּדֵי שֶׁהַכֹּל יִהְיֶה מֵאֵב אַחַד, וְשִׁלְשָׁלַת אַחַת. וְהַכֹּל אַחַד, וְלֹא הֵיָה שְׁנוֹי בְּגִלְגוּל שֶׁל זֶרַע דוּד. וְעַל זֶה אַתָּה, מְרִישׁ וְעַד סוּף, בְּלִי שְׁנוֹי כָּלֵל.

עֲכָשׁוּ יְצִאתָ זְמַן מַעֲמֹק שֶׁל לֵב הַיָּם. יְהוּדָה אַתָּה, וְדַאי מְרִישׁ וְעַד סוּף, וְלֹא רְאוּי לְכָל שְׂאֵר הַבָּנִים שִׁיקְרָאוּ אַתָּה, אֲלָא לּוֹ לְבַדּוֹ. אֲשֶׁרֵי חִלְקוּ שֶׁל דוּד שֶׁכָּפָּה נִבְחַר וְהִתְעַלָּה מִשְׂאֵר הַעֲקָר שֶׁל אָדָם בְּאַרְץ.

יְדוּדָה אַחִיד, יְדוּדָה כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הֵיָה צְרִיף לְהִיּוֹת! מַה הַטַּעַם אַחִיד? אֲלָא

מִתִּיבְמִין לְגִלְגָּלִיָּא, אֵלָא מִסְטָרָא דְאַחִין, וְאַחָא  
 אֲוֵרְמִן לְיִבּוּמָא, (ואתה בגרמך, אזדמנת ליבומא.) וְהָכָא  
 בְּלָחוּ אַחֵיךָ יוֹדוּךָ, דִּילָא יִשְׁתַּלְשַׁל מִנְיֵיהוּ, וְלָא מִחַד  
 מִנְיֵיהוּ, שְׁלִשְׁוֹלָא דְמַלְכוּ, אֵלָא אַתָּה בְּלַחְוֵךָ.  
 אַתָּה, מִרִּישָׁא וְעַד סוּפָא אַתָּה עֲבַדְתָּ, וּמִינָךְ נָפַק,  
 כֶּף שְׁלִשְׁוֹלָא וְגִזְעָא (דיוקנא וגופא) דְאַרְיָה.

בְּנִיד, בְּנֵי אַרְיָה, דִּילָא אַתְּעַבְרוּ לְשִׁנְיָא דְאַחֵיךָ,  
 לָא אַתְחַלְפוּ לְטָלָה, וְלָא לְשׁוּר, וְלָא לְגַרְיָ,

יום טו  
 חודש

שְׁדָרְךָ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לֹא מִתִּיבְמִים לְגִלְגוּל אֵלָא מֵהַצַּד שֶׁל הָאָחִים, וְהָאָח  
 מִזְמֵן לְיִבּוּם, (ואתה בעצמך הזדמנת ליבום), וְכָאן כָּל אַחֵיךָ יוֹדוּךָ, שְׁלֹא יִשְׁתַּלְשַׁל  
 מֵהֶם וְלֹא מֵאֶחָד מֵהֶם שֶׁלְשַׁלְתָּ הַמְּלוּכָה, אֵלָא אַתָּה לְבַדְךָ. אַתָּה מֵרֹאשׁ וְעַד  
 סוּף אַתָּה עֲשִׂיתָ, וּמִמּוֹךְ יֵצֵא כָּל הַשְּׁלִשְׁלֵת וְגִזְע (דמוות וגוף) שֶׁל הָאֲרִיָּה.

בְּנִיד בְּנֵי אַרְיָה, שְׁלֹא עֲבְרוּ לְשִׁנּוּי שֶׁל אַחֵיךָ, לֹא הִתְחַלְפוּ לְטָלָה וְלֹא לְשׁוּר  
 וְלֹא לְגַרְיָ וְלֹא לְשׁוּם דְיֻקָּן אַחֵר, אֵלָא אַרְיָה הִתְחִיל לְבָנוֹת, וְאַרְיָה סִים אֶת  
 הַבְּנִין. כָּל הַשְּׁלִשְׁלֵת שֶׁלָּךְ הֵם בְּנֵי אַרְיָה, שְׁאֵלְמָלָא בָּא גִלְגוּל מֵצַד אַחֵיךָ,  
 יִתְחַלְפוּ כָּל הַדְיֻקְנָאוֹת וְיִתְעַרְבוּ אֵלָה בְּאַלְהָ. וְלָכֵן יוֹדוּךָ אַחֵיךָ, שְׁלֹא הָיָה  
 אֶחָד מֵהֶם בְּגִלְגוּל הַשְּׁלִשְׁלֵת שֶׁל בְּנִיד. יָדָךְ הָרַם, שְׁלֹא הָיָה בְּךָ עַרְבוּבָיָה  
 אַחֶרֶת מֵהֶם. וְהִינוּ מְטָרְךָ בְּנֵי עֲלִיתָ, שְׁלֹא הָיָה טָרְךָ לְאַחֵר עַל שְׁלַחְנֵךְ. כְּרַע  
 - בְּמִיתַת עַר. רַבִּין - בְּמִיתַת אוֹנוֹן. אַחֵר כְּךָ הִתְגַּבֵּר כְּפָרִי לְהִקִּים אֶת פְּרִיץ,  
 וְכִלְבִּיא לְהִקִּים אֶת זָרַח. מִי יְקִימוֹנוּ? שְׁכָתוּב (בראשית לח) וְלֹא יִסַּף עוֹד  
 לְדַעְתָּהּ, וְתִרְגוּם: וְלֹא פָסַק. מִי יְקִימוֹנוּ, מִי הוּא שְׁאֵמֹר אֲסוּרָה אִשָּׁה זו. מִי  
 הוּא שְׁאֵמֹר, הוּאִיל וְהַשְּׁלִימָה אֶת צְרָקְיָה, לֹא הִצְטַרְכָּה לָךְ יוֹתֵר, יְבִמָּה זו,  
 כִּיֹּן שֶׁהַשְּׁלִימָה דְרָקְיָה, לֹא הִצְטַרְכָּה לָךְ יוֹתֵר, וְנִרְאִית לְפָרֵשׁ מִמֶּנָּה. אָבֵל מִי  
 יְקִימוֹנוּ, וְדַאי שְׁמִשְׁם וְהִלָּאָה הִיא שְׁלוּ, שְׁהֵרִי הוֹצִיאָה מִי שְׁמֹכְשֶׁכֶשׁ בְּמַעֲיָה.  
 סוּד נִסְתָּר כָּאן, אַחֵי הָאָדָם לְמָה? וְעוֹד, יְהוּדָה שֶׁהָיָה אָבִיו לְמָה? אֵלָא אוֹתוֹ  
 שְׁמֹכְשֶׁכֶשׁ בְּמַעֲיָה רוּאָה שְׁמִי שְׁשׁוּמֵר אוֹתוֹ, מִקְטָרְגַּע עֲלָיו קְטָרוּגִים בְּכָל  
 הַצְּדָדִים וְרוּצָה לְצִאת. כִּיֹּן שְׁיֵצֵא, מִזְמִין אַחֵר אוֹתָהּ רוּחַ אַחֶרֶת, וְכַאִם

וְלֹא לְשֵׁם דְּיִזְקֵנָא אַחְרָא, אֶלְיָא אַרְיָה שְׁאֲרִי לְמִבְנֵי,  
וְאַרְיָה סַיִם בְּנֵינָא. כֹּל שְׁלֹשְׁוֹדָּ, בְּנֵי אַרְיָה נִינְהוּ.  
דְּאֶלְמַלְיָא אַתָּא גְּלַגְלִיָּא מְסַטְרָא דְאַחוּדָּ, וְתַחֲלָפּוּן  
כֹּל דְּיִזְקֵנִין, וְיַתְעַרְבּוּן אֶלְיִן בְּאֶלְיִן. וְעַל דָּא יוֹדֵדָּ  
אַחוּדָּ, דְלֹא תָּוּה חַד מְנַחֲוִין, בְּגִלְגִּילִיָּא דְשִׁלְשָׁאָה  
דְּבַנְדָּ. יָדָּ וְזָרָּ, דְלֹא תָּוּה כֶּד עַרְפּוּבֵיָּא אַחְרָא  
מְנִינְהוּ. וְתֵינּוּ מְטַרְפָּ בְּנֵי עֲלִיתָּ, דְלֹא תָּוּה מְרַפָּא  
לְאַחְרָא עַל פְּתוּרְדָּ. כְּרַע, פְּמִיתַת עַר. רְבִין,  
בְּמִיתַת אֲוִנָּ. לְבַתֵּר אַתְגַּבֵּר בְּאַרְיָ, לְאַקְמָא לְפִרְיָ.  
וּבְלָבִיא, לְאַקְמָא לְזֵרַח. מִי יְקִימֵנּוּ, דְבַתֵּיב, (בראשית  
לח) וְלֹא יִסְפֵּי עוֹד לְדַעְתָּהּ. וְתַרְגּוּם וְלֹא פִּסְק. מִי  
יְקִימֵנּוּ, מֵאֵן הוּא דְיִימָא, אֲסוּדָה אַתְתָּא דָּא. מֵאֵן  
הוּא דְיִימָא, הוּאֵיל וְאֲשִׁלִּימַת אַרְחָהָא, לָּא  
אַעְטְרִיבָּא לָּךְ וְתִיר, יְבֻמָּה דָּא, בִּינָן דְּאֲשִׁלִּימַת  
אַרְחָהָא, לָּא אַעְטְרִיבַת לָּךְ וְתִיר, וְאַתְחַזִּיאַת  
לְאַתְפְּרָשָׁא מִינָּה, אֲבַל מִי יְקִימֵנּוּ, וְדָאֵי מִתְּפָן  
וְלִתְלָאָה אִיהִי דִילִיָּהּ. דְּהָא אֲפִיק מֵאֵן דְּמִכְשִׁפֵּי  
בְּמַעְתָּא. רָוָא סְתִימָא הָבָא, אַחוּדָּ דְּכֵר נָשׁ אֲמַאי.

---

להכנס כמו מקדם, עד שנבנה כמו מקדם בכח הקטרוג הקשה שמקטרג  
באחיו. משום והלאה מתרת לו האשה הזו. אשרי חלקו של יהודה. בהתחלה  
היה גור. אחר כך אריה, שמתגבר ומתפשט בכחו (ואחר כך) פאריה. וסים  
בלביא. כל שאר בני העולם לא כך, ועל זה יהודה, כמו שאמרו רנן.

תו יתודה דתנה אבוי אמאי. אלא, תהוא  
 דמכשבשא במערא, חמי דמאן דתנה נטיר ליה,  
 מקטרג ליה קטרוגין, בכר סטרין. בעי לאפקא.  
 ביין דנפיק, זמין לאתרא תהוא ריח אתרא, ואתיין  
 לאעלא במלקדמין, עד דאתבני במלקדמין,  
 בחילא דקטרוגא תקיף דקא מקטרג באחזה. מתפן  
 ולתלאה שריאת אתתא דא ליה. זפאה חולקא  
 דיהודה, בקדמותא תנה גור. לבתר אריה, דקא  
 אתגבר ואתפשט בחיליה (ולבתר) אריה. וסיים  
 בלביא. בר שאר בני עלמא לאו הכי, ועל דא  
 יהודה בדקאמרן.

ראובן <sup>דף ע"א</sup> שמעון לוי, הא תלתא, בדקאמרן.  
 יהודה אתחבר פתדיהו, וכלא  
 בדקא יאות.

יששכר וזבולון, תרין ירכין. אתר דינגין נביאי  
 קשומי. יששכר ירכא ימינא, פתיב (דברי

---

ראובן שמעון לוי - הרי שלשה, כמו שאמרנו. יהודה התחבר עמם,  
 והכל כראוי.

יששכר וזבולון שתי ירכים. מקום שיונקים נביאי האמת. יששכר ירך זמין,  
 כתוב ומבני יששכר יודעי בינה לעתים (זבולון ירך שמואל), וכתוב (דברים לג) שמח  
 זבולן בצאתך. ובשעור גדול כתוב (בראשית מט) זבולן לחוף ימים ישפן והוא  
 לחוף אגית. מה הטעם? משום שוירכתו על צידן. שעור (הירד שלו) עד צידון.

**קפב** זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום ה ניסן [יום 182 בשנה] סבא דמשפטים

הימים א יב) וּמִבְּנֵי יִשְׁשַׁכָּר יוֹדְעֵי בִינָה לְעֵתִים (ס"א זבולון  
ירכא שמאלא) וּבְתִיב, (דברים לג) שְׂמַח זְבוּלוֹן בְּצֵאתָהּ,  
וּבְשִׁעוּרָא רַבְרָבָא, בְּתִיב, (בראשית מט) זְבוּלוֹן לְחֹף  
יָמִים יִשְׁכֵּן וְהוּא לְחֹף אֲנִיּוֹת. מַאי טַעְמָא. בְּגִין  
דְּיִרְבְּתוּ עַל צִידוֹן. שִׁיעוּרָא (ס"א דירך דידיה) עַד צִידוֹן.

בְּנִימִין, אֲשֶׁתָּאָר לְעֵילָא בֵּין יַרְכִּין, דְּהָא (בראשית  
קמ"ג ע"ב) יוֹסֵף הָוָה דִּיּוֹקְנֵיהּ בְּאַרְעָא,  
וְלֹא שְׁתַּמְּשָׁא בְּעֵלְמָא דָּא, וְעַמִּיּוּהּ אֲשֶׁתַּמְּשׁ מִוְשָׁה,  
דְּבְתִיב, (שמות יג) וַיִּקַּח מִוְשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ.  
בְּנִימִין אֲסִתְלַק לְעֵילָא, בְּנִימִין צְדִיקוֹ דְּעֵלְמָא.

מִבְּרַכִּין לְתַתָּא, דָּן וְנִפְתְּלֵי גַד וְאֲשֶׁר. בּוֹרְכָא  
שְׂמַאדָּא, דָּן עַד פְּרָקָא דִּרְגֵלָא. פְּרָקָא

---

בְּנִימִין נִשְׁאָר לְמַעְלָה בֵּין הִרְכִּים, שְׁהַרִי יוֹסֵף הָיָה דִּיּוֹקְנֵוּ בְּאַרְץ, וְלֹא שְׁתַּמְּשׁ  
בְּעוֹלָם הָזֶה, וְעַמּוֹ הַשְׁתַּמְּשׁ מִוְשָׁה, שְׁפָתוֹב (שמות יג) וַיִּקַּח מִוְשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת  
יוֹסֵף עִמּוֹ. בְּנִימִין הִסְתַּלַּק לְמַעְלָה, בְּנִימִין צְדִיקוֹ שֶׁל עוֹלָם.

דף ק"ה ע"א) מְבַרְכִים לְמוֹטָה - דָּן וְנִפְתְּלֵי גַד וְאֲשֶׁר. בְּיַרְך שְׂמַאל - דָּן עַד  
פְּרָק הַרְגֵל, פְּרָק הַרְגֵל נִפְתְּלֵי, וּמְשׁוּם כּוֹךְ נִפְתְּלֵי אֵלֶּה שְׁלֹחֶה, קַל בְּרַגְלֵיו.  
בְּיַרְך זְמִין גַּד, וְהוּא יְגַד עֵקֵב, עַד פְּרָק הָעֵקֵב. אֲשֶׁר פְּרָק שֶׁל עֵקֵב זְמִין,  
וְטַבַּל בְּשִׁמּוֹן רַגְלוֹ, וְכַתּוּב בְּרַזַּל וּנְחָשֶׁת מְנַעְלֵיו. כָּל אֵלֶּה הֵם דִּיּוֹקְנָאוֹת  
עֲלִיוֹנִים, דִּיּוֹקוֹן שְׁלַמְעֵלָה. וּמְשׁוּם שְׁהִיּוּ בְרִיּוֹת מְמוּשׁ בְּעוֹלָם הָזֶה, נִתְקַנָּה בְּהֵם  
הַשְׂכִּינָה בְּשָׁנִים עֶשֶׂר הַפְּרָקִים הִלְלוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הַתַּפְּשֻׁטִיּוֹת שְׁנֵתַפְּשֻׁטוּ  
מְמוּשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, שְׁכַתּוֹב כָּל אֵלֶּה שְׁבֻטֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עֶשֶׂר. הַתַּפְּשֻׁטִיּוֹת שֶׁל  
יִשְׂרָאֵל, אֵלֶּה נִקְרָאִים. לְהַתַּפְּשֻׁטוֹת שֵׁם שֶׁל מ"י לְהִיּוֹת בְּגִין כְּרָאוּי, לְהִיּוֹת  
יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל שֶׁל שֵׁם אֱלֹהִים. אֵל"ה הוּא יִשְׂרָאֵל בְּכֻלָּל. מ"י חֲבַר (ברא) אֵלֶּה

דְרַגְלָא נִפְתְּלִי. וּבִגְזֵי כְּדֵי, נִפְתְּלִי אֵילָה שְׁלוֹחָהּ, קֵל  
 בְּרַגְלָיו. בִּירְכָא יְמִינָא. גָּד, וְהוּא יַגִּיד עֵקֶב, עַד  
 בְּרַקָּא דְעֵקֶב. אֲשֶׁר בְּרַקָּא דְעֵקֶב יְמִינָא. (דברים לג)  
 וְטוֹבֵל בְּשֶׁמֶן רְגָלוֹ. וּכְתִיב בְּרוּךְ וְנִחַשְׁת מְנַעַלָיו.  
 כֹּף אֲרִי, אֵינֵן דִּינִיקְנִין עַלְאִין, דִּינִיקְנָא דִּלְעֵילָא.  
 וּבִגְזֵי דִּהוּוּ בְּרִיין מִפּוֹשׁ בְּהַאי עַלְמָא, אֲתַקְנַת בְּהוּ  
 שְׂכִינְתָּא, (דף ק"ה ע"א) בְּאֲרִי תְרִיסַר בְּרַקִין, תְרִיסַר  
 מְתִיחִין, דְאֲתַמְתְּחוּ מִיִּשְׂרָאֵל מִפּוֹשׁ. דְכְּתִיב, (בראשית  
 מט) כֹּף אֵלֶּה שְׂכַמֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר. מְתִיחִין  
 דִּישְׂרָאֵל, אֵלֶּה אֶקְרוּן. לְאֲתַמְתְּחָא שְׂמָא דְמ"י,  
 לְמַתְּוֵי בְּנֵינָא בְּרַקָּא יְאוּת, לְמַתְּוֵי יִשְׂרָאֵל בְּכִלְדָּא  
 דְשְׂמָא דְאַלְהִים. אֵלֶּה אֵיחֵוּ יִשְׂרָאֵל בְּכִלְדָּא. מ"י  
 חִבְר (נ"א ברא) אֵלֶּה בְּחֵדִיהּ, וְחֵהּ בְּנֵינָא שְׁלִים עַל  
 תְּקוּנִיהּ, שְׂמָא חֲדָא מִפּוֹשׁ.

חֲדָא הוּא דְאָמַר לִיהּ לְעֵקֶב, הֵחֵא מְמָנָא דְעֵשׂוּ,  
 דְכְּתִיב, (בראשית לב) כִּי שָׂרִית עִם אֲלֹהִים, (עם

עמו, והיה בגן שלם על תקונו, שם אחד מוש.

זהו שאמר לו לעקב אותו המקנה של עשו, שכתוב (בראשית לב) כי שרית  
 עם אלהים, (עם אנשים ותוכל) למעלה, בתקון ראשון בבגן ראשון. כל אלה,  
 ודאי בגן ראשון הוא. ולכן אין כליון לישראל לעולם ולעולמי עולמים. וחס  
 ושלום, אלמלא יכלו, השם הזה לא היה. זהו שכתוב (יהושע ז) והקריתו את  
 שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. שם הגדול זה הבגן הראשון, שם  
 הראשון אלהים. ועכשו שישראל בגלות, (יתחבר) כבכול נפל כל הבגן,

אנשים ותוכל) לְעִירָא, בְּתַקִּינָא קַדְמָאָה, בְּבִינָא  
 קַדְמָאָה. כָּל אֵלֵהּ, וְדַאי בְּנִינָא קַדְמָאָה אִיהוּ. וְעַל  
 דָּא, לִית שְׂצִיאוֹ לְיִשְׂרָאֵל, לְעַלְמִי וְלְעַלְמֵי עֲלָמִין.  
 וְחַס וְשְׁלוֹם אֲלֵמְלָא יִשְׁתַּצִּיאוּ, שְׂמָא דָּא לָא חֲוֵי,  
 חָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יהושע ז) וְחִבְרִיתוֹ אֶת שְׁמֵנוּ מִן  
 הָאָרֶץ וּמִה תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל. שְׂמָא גְּדוֹל, דָּא,  
 בְּנִינָא קַדְמָאָה, שְׂמָא קַדְמָאָה אֵלֵהִים. וְחִשְׁתָּא  
 דְיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן בְּגִלְוֹתָא, בְּכִיבּוּל כָּל בְּנִינָא נְפִל.  
 לְוַמְנָא דְאֵתִי, כּד יִפְרוֹק קַוְדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְבִנְי  
 בְּגִלְוֹתָא, (מתחבר) מ"י וְאֵלֵהּ דְתַתּוּה בְּפִרוּדָא  
 בְּגִלְוֹתָא, יִתְחַבְּרוּן בְּחָדָא, וְשְׂמָא דְאֵלֵהִים יְהִי  
 שְׁלָיִם עַל תְּקוּיָנִיהּ, וְעַלְמָא יִתְבַּסֵּם. חָדָא הוּא  
 דְכְּתִיב, (ישעיה ס) מִי אֵלֵהּ כָּעֵב תַּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים  
 אֵל אַרְבַּתִּיהֶם.

וּבְגִין דְאִיהוּ שְׂמָא חָדָא, לָא בְּתִיב מִי וְאֵלֵהּ, אֵלֵהּ  
 מִי אֵלֵהּ, שְׂמָא חָדָא, בְּלָא פִרוּדָא, וְחִי

---

וְלַעֲתִיד לְבָא כְּשִׁיגְאֵל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי מִהַגְלוֹת, מ"י וְאֵלֵהּ שְׁהִי  
 בְּפִרוּד בְּגִלוֹת יִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד, וְשֵׁם הָאֵלֵהִים יִהְיֶה שְׁלָם עַל תְּקוּוֹנוֹ וְהַעוֹלָם  
 יִתְבַּסֵּם. זֶהוּ שְׂכָתוּב (ישעיה ס) מִי אֵלֵהּ כָּעֵב תַּעוּפִינָה וְכִיּוֹנִים אֵל אַרְבַּתִּיהֶם.  
 וּמִשׁוּם שְׁהוּא שֵׁם אֶחָד, לֹא כְּתוּב מִי וְאֵלֵהּ, אֵלֵהּ מִי אֵלֵהּ, שֵׁם אֶחָד לְלֹא  
 פִּרוּד, וְהוּא אֵלֵהִים. שְׂעַכְשׁוּ בְּגִלוֹת הַתַּעֲלָה מִי לְמַעְלָה, בְּכִיבּוּל הָאֵם מְעַל  
 הַבָּנִים, וְהַבָּנִים נָפְלוּ, וְהַשֵּׁם שְׁהִיָּה שְׁלָם, שְׁהוּא הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן הַגְּדוֹל הָרֵאשׁוֹן,  
 נְפִל. וְעַל זֶה אָנוּ מְתַפְּלִים וּמְקַדְּשִׁים בְּבִתֵּי כְּנָסִיּוֹת עַל הַשֵּׁם הַזֶּה שְׁיִבְנָה



אֱלֹהִים. דְּהִשְׁתָּא בְּגָלוּתָא, אִסְתַּלַּק מִי לְעֵילָא,  
 בְּבִיבּוּל אִימָא מַעַל בְּנִין. וּבְנִין נַפְלוּ. וְשָׂמָא דְהִתּוּחַ  
 שְׁלִים, דְּהוּא שְׂמָא עֲלָאָה רַבְרָבָא קַדְמָאָה, נָפִיל.  
 וְעַל דָּא, אָמֵן מְעַלָּן, וּמְקַדְשֵׁן בְּכַתְּי בְּנִסְיוֹת, עַל  
 שְׂמָא דָּא, דְּיַתְּבִינִי בְּמָה דְהִתּוּחַ. וְאִמְרִי וְתַגְדַּל  
 וְיַתְּקַדֵּשׁ שְׂמִיָּה רַבָּא. אָמֵן (קס"ה ע"ב) יְהִי שְׂמִיָּה רַבָּא  
 מְבָרַךְ. מֵאֵן שְׂמִיָּה רַבָּא. תְּהוּא קַדְמָאָה דְּכַלָּא,  
 בְּגִין דְּלִית לִיהּ בְּנִינָא אֱלָא בְּתַרְן. מִ"י לָא יַתְּבִי  
 לְעוּלָם, אֱלָא בְּאֱלֹהֵהּ. וְעַל דָּא, בְּהִתּוּחַ זְמַנָּא, מִי  
 אֱלֹהֵהּ כְּעַב תְּעוּפִינְהָ. וְיַחֲמוּן כָּל עַלְמָא, דְּהָא שְׂמָא  
 עֲלָאָה אֲתַתְּקֵן עַל תְּקוּנִיהָ. וְאִי שְׂמִיָּה רַבָּא דָּא  
 אֲתַתְּקֵן, וְאֲתַבְּנִי עַל תְּקוּנִיהָ, הָא יִשְׂרָאֵל שְׂלִיטִין עַל  
 כַּלָּא, וְכָל שְׂאָר שְׂמֵתָן יַתְּתַדְרוּן עַל תְּקוּנִיָּהוּ,

כמו שהיה, ואומרים, תגדל ויתקדש שמייה רבא. אמן יהא שמייה רבא  
 מברך. מי זה שמו הגדול? אותו הראשון של הכל, משום שאין לו בנן אלא  
 עמונו. מ"י לא יבנה לעולם אלא באלה. ועל זה באותו זמן, מי אלה כעב  
 תעופינה, ויראו כל העולם שהרי השם העליון נתקן על תקונו. ואם שמו  
 הגדול הזה נתקן ונבנה על תקונו, הרי ישראל שולטים על הכל, וכל שאר  
 השמות יחזרו על תקונם, וישראל שולטים על הכל, שהרי כלם תלויים  
 בשמו הגדול, ראשון לכל הבננים. סוד זה, כשברא הקדוש ברוך הוא את  
 העולמות. ראשון לכל הבננים, שם זה נבנה, שכתוב (ישעיה מ) שאו מרום  
 עיניכם וראו מי ברא אלה. ברא שמו על תקונו. וכשברא אלה, ברא (שמו)  
 אותו בכל החילות שנראים לו להיות שמו על תקונו כראוי, שכתוב המוציא  
 במספר צבאם.

וַיִּשְׂרָאֵל שְׁלֵיטִין עַל בְּרָא, דְּהָא בְּרָהוּ תְלִין בְּשָׁמַיָּה  
 רְבָא, קְדָמָאָה לְכָל בְּנֵינִין. רָזָא דָּא, בַּד בְּרָא  
 קוֹדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא עֲלָמִין. קְדָמָאָה לְכָל בְּנֵינִין,  
 שְׂמָא דָּא אֲתַבְּנִי. דְּבַתִּיב, (ישעיה מ) שְׂאֵז מְרוֹם  
 עֵינֵיכֶם וְרֵאוּ מִי בָרָא אֱלֹהִי, בְּרָא שְׂמַיָּה עַל  
 תְּקוּנִיָּה, וְכַד בְּרָא אֱלֹהִי, בְּרָא (שְׁמַיָּה) לֵיהּ בְּכָל חִילִין  
 דִּיתְחֻזֵּן לֵיהּ, לְמַחְוֵי שְׂמַיָּה עַל תְּקוּנִיָּה בְּדָקָא יֵאוּת,  
 דְּבַתִּיב, (ישעיה מ') הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם.

מַאי בְּמִסְפָּר. אֱלֹהִי בְּרָא חַד דְּנַהִיר מְסִיפִי  
 ק"ה ע"ב  
 עֲלָמָא עַד סִיפֵי עֲלָמָא, אִית לֵיהּ

מה זה במספר? אלא בן אחד שמאיר מסוף העולם ועד סוף העולם יש לקדוש-ברוך-הוא, והוא עץ גדול וחזק. ראשו מגיע לגבה השמים, וסופו מתפשטים שרשיו, ומשרשים בעפר הקדוש, ומספר שמו. ותלוי בשמים העליונים, וחמשה רקיעים תלויים ממנו עד המספר הזה, וכך נוטלים שם זה בגללו, שכתוב (תהלים יט) השמים מספרים, בגלל מספר זה. כל (בשביל השם הזה מספר) השמים מרויחים את השם הזה בגללו. ועל זה המוציא במספר צבאם, שאלמלא מספר זה לא ימוצאו חילות ותולדות לעולמים. ועל זה כתוב (במדבר כג) מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל. שנים הם שמנו צאן ונכנסו בחשבון על ידיהם, בגלל שלא שלטה בהם עין הרע. מי מנה עפר יעקב - הרי אחד שעשה חשבון. ומספר את רבע ישראל - הרי מונה אחר. ועל שני אלה לא שלטה בהם עין הרע, שהרי מי מנה לעפר יעקב - אלה אותן אבנים (דרגות) קדושות, אבנים מפלמות שמקו יוצאים מים לעולם. ועל זה כתוב (בראשית כח) והיה זרעך כעפר הארץ. מה אותו עפר העולם מתברר בשבילו, אף כך (בראשית כב) והתברכו בזרעך כל גוי הארץ. כעפר הארץ ממש. ומספר, שהוא מונה שני, מנה את רבע כל אותן נקבות, מרגליות עליונות, של המטה ששוכב עליה ישראל. ומשם והלאה

לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, וְהוּא אֵילָנָא רַבָּא וְתַקּוּף.  
 רִישֵׁיהּ מְטִי לְצִית שְׁמַיָא, וְסוּפֵיהּ מִתַּחַן שְׁרִישׁוּי,  
 וְאִשְׁתְּרִשָּׁן בְּעַפְר קַדִּישָׁא, וּמְסַפֵּר שְׁמִיּהּ. וְתִלְרִיא  
 בְּשָׁמַיִם עֲלָאִין, וְחִמְש רְקִיעִין תִּלְרִין מְנִיּה, עַד הָא  
 מְסַפֵּר, וּבְלָחוּ נְטֻלִין שְׁמָא דָּא בְּגִינִיּה דְכַתִּיב, (תהלים  
 יט) הַשָּׁמַיִם מְסַפְּרִים, בְּגִין הָא מְסַפֵּר, בְּלָחוּ (ד"א בגין  
 הָאֵי שְׁמָא מְסַפֵּר) שָׁמַיִם רוּוּחִין שְׁמָא דָּא בְּגִינִיּה, וְעַל דָּא  
 חֲמוּצִיא בְּמְסַפֵּר צְבָאָם, דְּאֵלְמִלָּא מְסַפֵּר דָּא, לָא  
 יִשְׁתַּבְּחוּן חֵיילִין וְתוֹלְדִין לְעֵלְמִין. וְעַל דָּא כְּתִיב,  
 (במדבר כג) מִי מִנָּה עֵפֶר יַעֲקֹב וּמְסַפֵּר אֶת רִבְע  
 יִשְׂרָאֵל, תִּרְרִין אֵינִין, דְּמִנֵּי עֲאָנָא, וְעֲאֵלוּ בְּחוּשְׁפָנָא  
 עַל יְדֵיהוּ, בְּגִין דְּלָא שְׁלֵטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא. מִי  
 מִנָּה עֵפֶר יַעֲקֹב, הָא חַד, דְּעֵבִיד חוּשְׁפָנָא. וּמְסַפֵּר  
 אֶת רִבְע יִשְׂרָאֵל, הָא מוֹנֵה אַחְרָא. וְעַל תִּרְרִין אֵלִין  
 לָא שְׁלֵטָא בְּהוּ עֵינָא בִּישָׂא, דְּהָא מִי מִנָּה לְעַפְר  
 יַעֲקֹב, אֵלִין אֵינִין אַבְגִּין (ד"א דרגין) קַדִּישִׁין, אַבְגִּין  
 מְפּוֹלְמוּן, דְּמִנְהוֹן נַפְקִי מִיּוֹן לְעֵלְמָא. וְעַל דָּא כְּתִיב

---

הוא מוֹנֵה לְכָל, מִשּׁוּם שֶׁהוּא טוֹב עֵין. זֶהוּ שְׁכָתוּב מוֹנֵה מְסַפֵּר לְפּוֹכְבִּים. מִי  
 הוּא שְׁמוֹנֵה אֶת הַפּוֹכְבִּים? מְסַפֵּר. מוֹנֵה מְסַפֵּר לְפּוֹכְבִּים. וְעַל יְדו עוֹבְרִים  
 כָּלָם בְּחֻשְׁבוֹן. וְלַעֲתִיד לְבֵא, (ירמיה לג) עוֹד תַּעֲבֹרְנָה הַצֵּאן עַל יְמֵי מוֹנֵה. וְלֹא  
 יוֹדְעִים מִי הוּא. אֶלָּא מִשּׁוּם שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן יִהְיֶה הַכֵּל בְּיַחּוּד בְּלֹא פְרוּד, הַכֵּל  
 יִהְיֶה (וְהַכֵּל יִהְיֶה) מוֹנֵה אֶחָד.

קפח זוהר פרשת משפטים סדר הלימוד ליום יא ניסן (יום 188 בשנה) סבא דמשפטים

(בראשית כח) וְהָיָה זֶרְעֶךָ בְּעֵפְרַי הָאָרֶץ. מִה־הַהוּא (וישלח  
ק"ע) עֵפְרַי, עֲלֵמָא מִתְּבַרְךָ בְּגִינֵיהּ. אוּף הָכִי (בראשית  
כב) וְהִתְבָּרְכוּ בְּזֶרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ. בְּעֵפְרַי הָאָרֶץ  
מִמֶּשׁ. וּמִסְפָּר דְּאִיהוּ מוֹנָה תְּנַיִנָא, מָנָה לְרַבְעָא כָּל  
אֵינֹן נִיקְבִין, מְרַגְלֵן עֲלָאִין, דְּמַטָּח דְּשָׂכִיב עָלֶיהּ  
יִשְׂרָאֵל. וּמִתְּמַן (דף ק"ה ע"ב) וְלִהְלָאָה, אִיהוּ מוֹנָה  
לְכַלָּא, בְּגִין דְּאִיהוּ מוֹב עֵין. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב,  
מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים. מֵאן הוּא מוֹנָה לְכַכְבִּים.  
מִסְפָּר. מוֹנָה מִסְפָּר לְכַכְבִּים, עַל יְדוּי עֲבָרִין כְּלָחוּ  
בְּחֻשְׁבָּנָא, וְלִזְמַנָּא דְּאִתִּי, (ירמיה לג) עוֹד תִּעְבּוֹרְנָה  
הַצֵּאן עַל יְדֵי מוֹנָה, וְלֹא יִדְעִינָן מֵאן הוּא. אֲלֵא בְּגִין  
דְּבַחְהוּא זְמַנָּא, יְהֵא כְּלָא בִּיחּוּדָא כְּלָא פְּרוּדָא,  
כְּלָא לִיְהוּי (וכלא ליהווי) מוֹנָה חַד.

קוּם סָבָא, אַתְעַר וְאַתְגַּבַּר בְּחִילְךָ, וְשׁוּט יַמָּא.  
פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מִי מָנָה עֵפְרַי יַעֲקֹב

קוּם זְקוּן, הַתְעוֹרַר וְהִתְגַּבַּר בְּכַחְךָ וְשׁוּט בְּיָם. פְּתַח וְאָמַר, (במדבר כג) מִי מָנָה  
עֵפְרַי יַעֲקֹב וּמִסְפָּר אֶת רַבְעַי יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעָה שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יַתְעוֹרַר  
לְהַחֲיוֹת מֵתִים - אֵלּוּ שְׁחָזְרוּ בְּגִלְגוּל שְׁנֵי גוֹפִים בְּרוּחַ אַחַת, שְׁנֵי אַבּוֹת, שְׁתֵּי  
אִמּוֹת, כְּמָה גִלְגּוּלִים מִתְּגַלְגְּלִים עַל יְדֵי זֶה, אִף עַל גַּב שְׁנַתְבָּאָר, וְכָךְ הוּא.  
אַבְל מִי מָנָה עֵפְרַי יַעֲקֹב, וְהוּא יַתְקוּן הַכֵּל, וְלֹא יַאֲבֵד כְּלוּם, וְהַכֵּל יְקוּם. וְהָרִי  
נְאֻמָּר (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֵפְרַי יִקְיֻצוּ. אֲדָמַת עֵפְרַי אֵלֶּה, כְּמוֹ  
שְׁנַאמֵר בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ, כְּשֶׁהַחֲבֵרִים הִסְתַּכְּלוּ בְּאוֹתָן אוֹתִיּוֹת (שטסות) בְּאוֹר  
בוּ, וְהֵם אַע"ד פְּמַת"ר, הֵינּוּ אֲדָמַת עֵפְרַי. הֵינּוּ (קהלת ד) וְשִׁבְחַי אֲנִי אֶת

וּמִסְפָּר אֶת רֹבַע יִשְׂרָאֵל. בְּשַׁעֲתָא דִּיתְעַר קוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא לְאַחֵיָא מַתְיָא, הֵנִי דְאֵתְתֵּירוּ  
 בְּגִלְגֻלָּא, תִּרְיָן גּוּפִין בְּרוּחָא חֲדָא, תִּרְיָן אַבְתָּן,  
 תִּרְיָן אַמְתָּן, בְּמַח גִּלְגֻלִּין מִתְנַגְלִין עַל (ודא) דָּא,  
 אִף עַל גַּב דְּאֵתְמַר, וְהָכִי הוּא, אֲבָל מִי מָנָה  
 עֵפֶר יַעֲקֹב, וְאִיהוּ יִתְקִין פְּלָא, וְלָא יתְאַכִּיד בְּלוֹם,  
 וּבְלָא יָקוּם. וְהָא אֵתְמַר, (דניאל יב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי  
 אֲדַמַּת עֵפֶר יִקְיֻצּוּ. אֲדַמַּת עֵפֶר הֵנִי, בְּמַח דְּאֵתְמַר  
 בְּסַפְרָא דְחֲנוּךְ, בְּד חֲבַרְיָא אִסְתְּפִלוּ בְּאֵינוּן  
 אֲתִינוּן (דטסיו) בְּאִוּרָא בִּיה, וְאֵינוּן אַע"ד פַּמַּת"ר,  
 חֵינֵנו, אֲדַמַּת עֵפֶר. חֵינֵנו (קהלת ד) וְשִׁבַּח אֲנִי אֶת

המתים שכבר מתו. אדמת עפר הן אותיות, וקול מתעורר ומודיע וכן אומר  
 בבגין השני. עפר - עפר ראשון. אדמת - שני. שהתתקן העקר הראשון  
 פסלת אליו. אדמת עפר - כלם - יקיצו, אלה שהתתקנו לחיי עולם. (יקיצו,  
 כמו שנאמר בספרו של חנוך. חברים הסתכלו באלו האותיות אדמ"ת עפ"ר (והן אע"ד  
 פמ"ת) אותן אותיות טעות באויר, וקול מתעורר ומודיע (ומכריז) הקיצו ורגנו שכני עפר,  
 וזהו בנין שני שנתקן. וכך אמר בספרו של חנוך, בנין שני עפר שנתקן. ראשון אדמת. ואתו  
 ראשון פסלת לגבי שני שנתקן. ואלו ישני אדמת עפר כולם יקיצו אלה שנתקנו לחיי עולם)  
 מי זה עולם? זהו עולם שלמטה, שהרי לא זכו להיות בעולם שלמעלה.  
 ואלה שלא זכו - לתרפות ולדראון עולם. מה זה לתרפות? משום שצד  
 האחר יעבר מן העולם, והקדוש ברוך הוא ישאיר את אלה שהיו מנביעת  
 אותו הצד להתמיה בהם את כל בני העולם. מי גרם כל זה? אותו שלא  
 רצה להתרבות בעולם ולא רצה לקים (בדרגה של אות ונהר שהוא) ברית הקדש,  
 ולכן גרם כל מה שגרם וכל הגלגולים הללו שאמרנו עליה עד כאן. (וזהו)  
 עד כאן זקן. שתק רגע אחד, והחברים היו תמהים, ולא היו יודעים אם היה  
 יום אם היה לילה, אם עומדים שם אם לא עומדים.

הַמִּתִּים שֶׁכָּבַר מִתּוֹ, אֲדַמֶּת עֶפֶר אֵינּוֹן אֲתוֹן  
 וְקָלָא אֲתַעַר וְאוֹדַע וְהָכִי אָמַר בְּבִנְיָנָא (ק"ג ע"ב)  
 תְּנִינָא. עֶפֶר, עֶפֶר קַדְמָאָה. אֲדַמֶּת תְּנִינָא,  
 דְּאֲתַתְּקֵן עֶקֶר קַדְמָאָה פְּסוּלָת לְגַבִּיָּה. אֲדַמֶּת  
 עֶפֶר בְּלָהוּ, יְקִיצוּ. אֵלֶּה דְּאֲתַתְּקֵנוּ, לְחַיֵּי עוֹלָם. (ס"א)  
 יקיצו כמה דאתמר בספרא דחנוך. חברייא איסתכלו באינון אתוון  
 אדמ'ת עפ'ר (ואינון אע"ד פמת"ר) אינון אתוון טסאן  
 באוירא וקלא אתער ואודע (ס"א ואכריז) הקיצו ורננו  
 שוכני עפר ודא איהו בניינא תניינא דאתתקן והכי אמר בספרא דחנוך  
 בניינא תניינא עפר דאתתקן. קדמאה אדמת. וההוא קדמאה פסולת  
 לגבי תניינא דאתתקן והני ישני אדמת עפר כלהו יקיצו אלה דאתתקנו  
 לחיי עולם) מֵאֵן עוֹלָם. דָּא עוֹלָם דְּלִתְתָּא דְּהָא לָּא  
 זָכוּ לְמַתָּר בְּעוֹלָם דְּלַעֲיָלָא. וְאֵלֶּה דְּלָא זָכוּ,  
 לְחַרְפוֹתֵי דְּרֵאזֵן עוֹלָם. מֵאֵי לְחַרְפוֹת, אֵלֶּה בְּנֵי  
 דְּסַטְרָא אַחְרָא יִתְעַבְּרַ מֵעַלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא, אֲרִיזֵן דְּהוּז מְנַבְּעֵי דְּתַהוּא סַטְרָא, יִשְׁאֵר לִזְנוּ,  
 לְתַנּוּהָא בְּהוּז כֹּל בְּנֵי עַלְמָא. כֹּל דָּא מֵאֵן גְּרִים,  
 תַּהוּא דְּלָא בָּעֵי לְאַפְשָׁא בְּעַלְמָא, וְלָא בָּעֵי  
 לְקַיָּמָא (ס"א בדרגא דההוא נהר דאיהו) בְּרִית קַדִּישָׁא,  
 עַל דָּא גְּרִים כֹּל מַח דְּגְרִים, וְכֹל חַיֵּי גְּלַגּוּלִין דְּקָא  
 אֲמִינָא עֲלֵיהּ עַד תְּבָא. (הדא הוא) עַד כָּאן סָבָא.  
 שְׁתִּיק רַגְעָא חֲדָא, וְחַבְרִיָּא הוּז תְּוֹהֵין, וְלָא הוּז

יְדַעִין, אִי הָיָה יִמְמָא, אִי הָיָה לִיִּיָא, אִי קַיִימִי  
תַּמְן, אִי לָא קַיִימִי.

פְּתַח הַחַיָּוָה סָבָא וְאָמַר, (שמות כא) כִּי תִקְנֶה  
עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִית  
וְגו'. קָרָא דָא אוֹכַח, עַל כָּל מַה דְאִתְמַר. תָּא חַזִּי,

פְּתַח אוֹתוֹ זְקוֹן וְאָמַר, כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעִית וְגו'. פְּסוּק זֶה מוֹכִיחַ עַל כָּל מַה שְׁנִתְבָּאָר. בֵּא וְרָאָה, כָּל זָכָר עוֹמֵד בְּדִיּוּקוֹ בְּעוֹלָם הַזָּכָר, וְכָל נִמְכָּה עוֹמֵד בְּדִיּוּקוֹ בְּעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. בְּעוֹד שֶׁהוּא עֶבֶד שֶׁנִּדְבַּק בּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹן שֵׁשׁ שָׁנִים קְדֻמוֹנוּיִת, וְאִם עָקַר עֲצָמוֹ מֵעֲבוּדָתוֹ, יַעֲקֹר אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאוֹתָן שֵׁשׁ שָׁנִים שֶׁל עוֹלָם הַזָּכָר, וְיִמְסַר לְאֵדָם שֶׁהוּא מִשְׁשָׁה צְדָדִים, יַעֲבֹד לוֹ שֵׁשׁ שָׁנִים, וְיַעֲקֹר מִשֵּׁשׁ שָׁנִים (קְדֻמוֹנוּיִת) שְׁלֹמִיעֵלָה. אַחַר כֵּן יוֹרֵד מִשָּׁם וְנִמְסַר לְעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. הוּא לֹא רָצָה לְעֻמֵד (בְּעוֹלָם) בְּזָכָר - יוֹרֵד וְעוֹמֵד בְּנִמְכָּה. בָּאָה הַנְּמֻכָּה, שֶׁהִיא שְׁבִיעִית, וְנוֹטְלָת אוֹתוֹ. הֵרִי מִכָּאן וְהִלָּאָה הוּא מְעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. לֹא רָצָה לְעֻמֵד בָּהּ וּבִגְלוּלָה שְׁלָה - יוֹרֵד לְמִטָּה וְנִדְבַק לְמִטָּה וְנִאֲחַז בְּצַד הָאַחֵר. מִכָּאן וְהִלָּאָה נַעֲקֹר מְעוֹלָם הַזָּכָר וּמְעוֹלָם הַנְּמֻכָּה. הֵרִי נִאֲחַז בְּאוֹתָם עֲבָדִים שֶׁהֵם מִצַּד הָאַחֵר. עֲכָשׁוּ, כִּיִּן שֶׁכָּךְ הוּא, הַצְּטֻרָף פְּגָם וְלַעֲשׂוֹת בּוֹ רָשָׁם שֶׁל פְּגָם, שֶׁהֵרִי כָּל פְּגָם הוּא שֶׁל צַד הָאַחֵר, וּמִיִּבֵּל וְהִלָּאָה חוֹזֵר לְגִלְגּוּל, וְשָׁב לְעוֹלָם כְּמוֹקְדָם, (אִם זוּכָה וּמִתְקוֹן עֲצָמוֹ, נִדְבַק) וְנִדְבַק בְּאוֹתוֹ עוֹלָם הַנְּמֻכָּה וְלֹא יוֹתֵר. זָכָה - עוֹשֶׂה תּוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם הַנְּמֻכָּה, וְכֻלָּם סוּד הַכְּתוּב (תְּהִלִּים מוה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהֶּ רְעוּתֵיהֶ מוֹבְאוֹת לָהּ. וְאַשְׁרֵיוֹ כְּשִׁמְתַתְקוֹן וְזוּכָה לָכֵךְ. וְאִם לֹא זָכָה אֶפְלוּ בְּגִלְגּוּל הַיּוֹבֵל, הֵרִי הוּא כְּלֹא הָיָה, שֶׁחֲזַר וְלֹא הִשְׁלִים יָמָיו לְהִנְשֵׂא בְּעוֹלָם וְלַעֲשׂוֹת תּוֹלְדוֹת. מַה כְּתוּב? אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא. אִם יְחִידִי יִכְנַס לְאוֹתוֹ הַעוֹלָם בְּלִי תּוֹלְדוֹת וְלֹא רָצָה לְהִשְׁתַּדֵּל בְּכֵךְ, וְיֵצֵא מִהַעוֹלָם הַזֶּה יְחִידִי בְּלִי זָרַע - הוֹלֵךְ כְּמוֹ אֶבֶן בְּכַף הַקְּלַע עַד אוֹתוֹ מִקוֹם שֶׁל הַסְּלַע הַחֹזֵק, וְנִכְנַס לְשָׁם, וּמִיָּד נוֹשְׁבֵת רוּחַ שֶׁל אוֹתוֹ יְחִיד שֶׁנֶּעֱצַב מִנְּקֻבָתוֹ, וְהוֹלֵךְ יְחִידִי כְּתִישׁ שֶׁלֹּא מִתְחַבֵּר עִם אַחֵר בְּדִרְךְ, וְנוֹשֵׁב בּוֹ. וּמִיָּד יוֹצֵא מִתּוֹךְ אוֹתוֹ מִקוֹם שֶׁל הַסְּלַע הַחֹזֵק הוּא לְבַדּוֹ, וְהוֹלֵךְ וּמִשׁוּטֵט בְּעוֹלָם עַד שֶׁמוֹצֵא גּוֹאֵל לְהִשְׁבּוֹ. וְהֵינּוּ אִם בְּגַפּוֹ יָבֵא בְּגַפּוֹ יֵצֵא, זֶה שֶׁלֹּא רָצָה לְשִׂאת שְׂיָהּ לּוֹ תּוֹלְדוֹת.

כָּל דְּכוּרָא, קָאִים בְּדִיּוּקָנָא, בְּעֵלְמָא דְדְכוּרָא. וְכָל  
 נּוּקְבָא קָאִים בְּדִיּוּקָנָא, בְּעֵלְמָא דְנּוּקְבָא. בְּעוּד  
 דְּאִהּוּ עֲבָדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַדְבֵּק בֵּיהּ,  
 בְּאֵינוּן שֵׁשׁ שָׁנִים קְדַמוּנִיּוֹת, וְאִי אֲעָקֵר גְּרַמְיָה  
 מִפּוֹלְחֵינִיהּ, יַעֲקֹר לִיּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מֵאֵינוּן שֵׁשׁ  
 שָׁנִים, דְּעֵלְמָא דְדְכוּרָא, וְאֲתַמְסֵר (צ"ד ע"א) לְפַר נֶשׁ,  
 דְּאִהּוּ מִשִׁית סְטָרִין, יַפְלַח לִיּהּ שִׁית שָׁנִין, וְיִתְעַקֵּר  
 מִשִׁית שָׁנִין (קדמוניות) דְלַעֲיָלָא. לְבַתֵּר נַחִית מִתַּמְן,  
 וְאֲתַמְסֵר בְּעֵלְמָא דְנּוּקְבָא. הוּא לָא בָּעָא לְקַיָּמָא  
 בְּדְכוּרָא, נַחִית וְקַיָּמָא בְּנּוּקְבָא. אֲתַתָּא נּוּקְבָא,  
 דְּאִהּוּ שְׁבִיעִית, וְנִטְלָא לִיּהּ, הָא מִפָּאן וְלַחֲלָאָה,  
 מִעֵלְמָא דְנּוּקְבָא אִהּוּ. לָא בָּעָא לְקַיָּמָא בֵּיהּ,  
 וּבְפִירוּקָא דִילָהּ, נַחִית לְתַתָּא, וְאֲתַדְבֵּק לְתַתָּא,  
 וְאֲתַאֲחִיד בְּסִטְרָא אַחְרָא. מִפָּאן וְלַחֲלָאָה, אֲתַעֲקֹר  
 מִעֵלְמָא דְדְכוּרָא, וּמִעֵלְמָא דְנּוּקְבָא. הָא אֲתַאֲחִיד,  
 בְּאֵינוּן עֲבָדִים דְּאֵינוּן מִסְטָרָא אַחְרָא. הַשְּׁתָּא בִּינוּן  
 דְּחִבֵּי הוּא, אִיעֲטְרִיךְ פְּגָם, וְלַמְעַבְדּוּ בֵּיהּ רְשִׁימוּ  
 דְּפָגָם, דְּהָא כָּל פְּגָם דְּסִטְרָא אַחְרָא אִהּוּ, וּמִזִּיבֵל  
 וְלַחֲלָאָה אֲתַתְּדֵר לְגַלְגּוּלָא, וְתַב לְעֵלְמָא  
 בְּמִלְקַדְמִין. (ס"א א' זכ"י ואתתקן גרמיה אתבר) וְאֲתַדְבֵּק  
 בְּתַהוּא עֵלְמָא דְנּוּקְבָא, וְלָא יִתִּיר. זָכָה עֲבִיד  
 תּוֹלְדִין בְּעֵלְמָא דְנּוּקְבָא, וְכִלְהוּ רִזָּא דְכַתִּיב, (תהלים



(מה) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֶיהָ רְעוּתֶיהָ מוֹבֵאוֹת לָךְ. וְזָכָא  
 אִיהוּ בַד אַתְתָּןן וְזָכִי לָכֵךְ. וְאִי לָא זָכָא אֶפְלִיזוּ  
 בְּגִלְגוּלָא דְיוֹבְלָא, הָא אִיהוּ בְּלָא תְּוָה אַתְתְּדִר, וְלָא  
 אֲשִׁימוּ יוֹמוֹי, לְאַתְנַסְבָּא בְּעֵלְמָא, וְלִמְעַבְד  
 תּוֹלְדִין. מַה בְּתוֹב, אִם בְּנֵפוּ יָבֵא בְּנֵפוּ יַעֲזָא. אִי  
 יְחִידָא יַעוֹל בְּתַהוּא עֲלֵמָא בְּלָא (דף ק"ו ע"א) תּוֹלְדִין,  
 וְלָא בָּעָא לְאַשְׁתְּדִלָּא בְּחַאי, וְנִפְק מַחַאי עֲלֵמָא  
 יְחִידָא, בְּלָא זְרַעָא, אֲזִיל פִּאכְנָא בְּקוּסְפִיתָא, עַד  
 תְּהוּא אַתְר דְּטַנְרָא (ק' ע"א) תְּקִיפָא, וְעֵאל תַּפְּן וּמִיד  
 נָשֵׁב רַחָא דְתַהוּא יְחִידָא, דְּקָא אֲשִׁתְּבִיק  
 מְנוּקְבִיָּה, וְאֲזִיל יְחִידָא, (צ"ה ע"א) בְּחַוִּיא דְּלָא  
 אַתְחַבַּר בְּאַחֲרָא בְּאִזְרָחָא, וְנָשִׁיב בֵּיה. וּמִיד נִפְק  
 מְגוּ תְּהוּא אַתְר דְּטַנְרָא תְּקִיפָא, הוּא בְּלַחֲדוּי,  
 וְאֲזִיל וּמְשַׁטָּא בְּעֵלְמָא, עַד דְּקָא אֲשַׁבַּח פְּרוּקָא  
 לְאַתְנָא. וְחֵינּוּ אִם בְּנֵפוּ יָבֵא בְּנֵפוּ יַעֲזָא, הָא דְּלָא  
 בָּעָא לְאַתְנַסְבָּא, לְמַחְוִי לִיָּה תּוֹלְדִין.

**אֲבֵל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, דְּקָא אַתְנַסִּיב, וְאַשְׁתְּדִל**  
**בְּאַתְתִּיהָ, וְלָא יָבִיל, תְּהוּא לָא אַתְתְּרַךְ**

יום טז  
לחדש

אַבְל אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, שְׁנָשָׂא וְהַשְׁתַּדַּל בְּאִשְׁתּוֹ וְלֹא יָכַל - הוּא לֹא מְגַרֵּשׁ  
 כְּאוֹתוֹ אַחַר, לֹא יִכְנַס יְחִידִי וְלֹא יַעֲזֵא יְחִידִי. אֲלֵא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, הַקְּדוּשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא לֹא מְקַפֵּחַ שְׂכָר כֹּל בְּרִיתָיו, אִף עַל גַּב שְׂלֵא זָכוּ לְבָנִים, מַה כְּתוּב?  
 וְיַצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וּשְׁנֵיהֶם בָּאִים בְּגִלְגוּל וְזוֹכִים לְהַתְחַבֵּר כְּאַחַד כְּמִקְדָּם.

בְּתֵהוּא אַחְרָא, לָא יֵיעִיל יְחִידָא, וְלָא נָפִיק יְחִידָא,  
 אֲלָא אִם בַּעַל אִשָּׁה הוּא, קוֹדְשָׁא בְּרִינְהּ הוּא לָא  
 מְקַפֵּחַ אֲנִר כָּל בְּרִיין, אִף עַל גַּב דְּלָא זָכוּ בְּבִנְי,  
 מַה בְּתִיב וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. וְתַרְוַיְיָהּוּ אֲתִיין  
 בְּגַלְגּוּלָא, וְזַבְיין לְאֲתַחְבְּרָא בְּחָדָא כְּמִלְקַדְמִין.  
 וְהָאֵי לָא נָסִיב אֲתַתָּא דְתַרוּכִין, אֲלָא תַּהִיא  
 דְאִשְׁתַּדַּל בַּהּ בְּקַדְמִיתָא, וְלָא זָכוּ, הַשְׁתָּא יִזְכוּ  
 בְּחָדָא, אִי יִתְקַנְנן עוֹבְדִין, וְעַל דָּא וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ

וְזָה לֹא נִשָּׂא אִשָּׁה שֶׁל גְּרוּשִׁין, אֲלָא אוֹתָהּ שֶׁהַשְׁתַּדַּל בָּהּ בְּהַתְחַלָּה וְלֹא זָכוּ  
 - כָּעַת יִזְכוּ כְּאַחַד אִם יִתְקַנּוּ מַעֲשֵׂיהֶם, וְעַל זֶה וַיִּצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ. אִם אֲדַנּוּ  
 יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְגו'. (עֵתָה) חוֹזֵר הַכְּתוּב לְדַבְרִים אַחֲרִים (לדבר הראשון), לְאוֹתוֹ  
 שִׁיִּצְאָ יְחִידֵי בְּלֵי נִקְבָה כָּלֵל, וְיִגָּאֵל אוֹתוֹ אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁנִּקְרָא שְׁבִיעִית, וְאוֹתָהּ  
 שְׁבִיעִית נִקְרָאת אֲדַנּוּ, הוּא אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. אִם אֲדַנּוּ - זֶה חָס עֲלָיו וּמְשִׁיב  
 אוֹתוֹ לְעוֹלָם הִזָּה יְחִידֵי כְּמוֹ שֶׁהִיָּה, וְנוֹתֵן לוֹ אִשָּׁה, אוֹתָהּ שֶׁמְזַבֵּחַ הוֹרִיד עֲלֶיהָ  
 דְּמַעוֹת, וּמִתְחַבְּרִים כְּאַחַד. וְיִלְדָה לוֹ בָּנִים אוֹ בָּנוֹת הָאִשָּׁה וְיִלְדֶיהָ תִּהְיֶה  
 לְאֲדַנְיָהּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר. שֶׁהָרִי אִם שָׁב וְהִתְקִין אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁפָּגַם בְּחַיִּיו,  
 מִתְקַבֵּל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, נוֹטֵל אוֹתוֹ וּמִתְקַנּוֹ עַל תְּקוּנָתוֹ אַחֵר כֶּף. וְזֶה  
 נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה, שֶׁהָרִי יִרְשׁ אֶת מוֹשְׁבוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּקוּם שֶׁל אוֹתוֹ נִהָר  
 שֶׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא, וּמִתְקַן אֶת עֲצָמוֹ כְּמוֹהָ שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה. (אוֹתוֹ מְקוּם שֶׁפָּגַם וּמִתְקַן  
 אוֹתוֹ עַל תְּקוּנָתוֹ בְּחַיִּיו, מִתְקַבֵּל לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ וְלוֹקַח אוֹתוֹ אַחֵר כֶּךָ, וְזֶה נִקְרָא בַּעַל תְּשׁוּבָה,  
 שֶׁהָרִי תִקַּן עֲצָמוֹ כְּמוֹהָ שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה) כִּיֵּן שֶׁנִּתְקַן וְשָׁב בְּתְשׁוּבָה, הָרִי עָלָה עַל  
 תְּקוּנָתוֹ. שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם וְאִין מִפְתַּח בְּעוֹלָם שֶׁלֹּא שׁוֹבֵר אוֹתוֹ שֶׁשָׁב  
 בְּתְשׁוּבָה. מַה זֶה יִצָּא בְּגַפּוֹ? הָרִי נִתְבָּאֵר. אֲבָל עוֹד סוּד יֵשׁ בוֹ, יִצָּא בְּגַפּוֹ -  
 כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מְשִׁלֵּי ט) עַל גְּפֵי מְרֻמֵי קֶרֶת. מַה לְשֵׁם עֲלוּי וְהַתְעַלּוֹת, אִף כָּאֵן  
 עֲלוּי וְהַתְעַלּוֹת. מְקוּם שֶׁבְּעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹלִים, אֲפֹלוּ צִדִּיקִים גְּמוּרִים לֹא  
 יְכוּלִים לַעֲמֹד שָׁם. וּמִשׁוּם כֶּךָ, כִּיֵּן שֶׁשָׁב בְּתְשׁוּבָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל  
 אוֹתוֹ וְדָא מִיָּד.

עמו. (שמות כא) אם אֲדוֹנָיו יִתֵּן לוֹ אִשָּׁה זָנוּ. (השתא)  
 אַחֲרַי קָרָא לְמַלְיָן אַחֲרָנִין, (ס"א למלה קדמאה) לְתַהוּא  
 דְּנַפְיָן יְחִידָא בְּלֵא נִקְבָּא בְּלָל, וַיִּפְרוֹק לִיהַ תַּהוּא  
 דְּנִקְבָּא דְּאַקְרֵי שְׁבִיעִית. וְתַהוּא שְׁבִיעִית אַקְרֵי  
 אֲדוֹנָיו, אֲדוֹן כֹּל הָאָרֶץ אִיהוּ. אִם דָּא אֲדוֹנָיו חָם  
 עֲלֵיהּ, וְאִתִּיב לִיהַ לְתַא עֲלֵמָא יְחִידָא בְּמַה דְּתַהוּ,  
 וַיְהִיב לִיהַ אֲתַתָּא תַּהוּא דְּמִזְבַּח אַחִיתַת עֲלוּי  
 דְּמַעִין, וְאֲתַחֲבָרָא בַּחֲדָא. וַיִּלְדָּה לוֹ בָּנִים אִו בָּנוֹת  
 הָאִשָּׁה וַיִּלְדֶּיהָ תַּתִּיהָ לְאֲדוֹנֶיהָ בְּמַה דְּאֲתַמַּר. דְּתַא  
 אִי תָב, וְאֲתַקִּין תַּהוּא אַתָּר דְּפָגִים בְּחִיּוּי, אֲתַקְבֵּל  
 קָמִי מִלְּבָא קַדִּישָׁא, נְטִיל לִיהַ, וְאֲתַקִּין לִיהַ עַל  
 תַּקוּנוּי לְבַתֵּר. וְדָא אַקְרֵי בַּעַל תְּשׁוּבָה, דְּתַא יָרִית  
 מִזְבִּיחַ, דְּתַהוּא אַתָּר, דְּתַהוּא נְהַר דְּנַגִּיד וְנַפְיָן,  
 וְאֲתַקִּין גְּרַמִּיהַ מִמַּה דְּתַהוּ בְּקַדְמִיתָא. (ס"א תַּהוּ אַתָּר  
 דְּפָגִים וְאֲתַקִּין לִיהַ עַל תַּקוּנוּי בְּחִיּוּי אֲתַקְבֵּל קָמִי מִלְּבָא קַדִּישָׁא וְנְטִיל לִיהַ  
 לְבַתֵּר וְדָא אַקְרֵי בַּעַל תְּשׁוּבָה דְּתַא אֲתַקִּין גְּרַמִּיהַ מִמַּה דְּתַהוּ בְּקַדְמִיתָא)  
 בֵּינוֹן דְּאֲתַתַּקִּין וְתָב בְּתִיבְתָא, הָא סְלִיק עַל תַּקְוִינִיהַ.  
 דְּלִית מְלָחָה בְּעֲלֵמָא, וְלִית מִפְתָּחָא בְּעֲלֵמָא, דְּלֵא  
 תָּבֵר תַּהוּא דְּתָב בְּתִיבְתָא. מֵא יַעֲזַב בְּנַפְשׁוֹ. הָא  
 אֲתַמַּר, אֲבָל תַּוּ רִזָּא אִית בִּיהַ, יַעֲזַב בְּנַפְשׁוֹ, בְּמַה  
 דְּאֲתַתָּא אֲמַר, (משלי ט) עַל גִּפְי מְרוּמֵי קָרַת, מַה לְּתַתָּם  
 עַלְוִיָּא וְסְלִיקוּ, אִנְףּ תְּבָא עַלְוִיָּא וְסְלִיקוּ, אַתָּר

דְּמַרְיָהוּן דְּתִיבְתָא סֶלְקִין, אֲפִילֵי צְדִיקוּם גְּמוּרִים  
לָא יבְלִין לְמִיָּקָם תַּמָּן. וּבְגִין כֵּן בֵּינָן דְּתַב  
בְּתִיבְתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל לֵיהּ וְדַאי מֵיד.

ק"ו ע"ב <sup>דף</sup> תַּנְיִנָן, לֵית מִלָּה בְּעֲלָמָא דְקִיָּמָא קָמֵי  
תְּשׁוּבָה, וְלִבְלָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

שְׂנִינָנו, אֵין דְּבַר בְּעוֹלָם שְׁעוּמָד לִפְנֵי הַתְּשׁוּבָה, וְאֵת הַכֹּל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא  
מְקַבֵּל וְדַאי. וְאִם שָׁב בַּתְּשׁוּבָה, הָרִי מְזַמֵּן כְּנֶגְדּוֹ אֲרַח חַיִּים. וְאִף עַל גַּב  
שְׂפָגָם מַה שְׂפָגָם - הַכֹּל נִתְקַן וְהַכֹּל חוֹזֵר עַל תְּקוּנּוֹ, שֶׁהָרִי אֶפְלוּ בְּמַה שֵׁישׁ  
בּוֹ שְׁבוּעָה, (לפני הקדוש ברוך הוא נקרא בו כי ה' צבאות יעץ ומי יפר. זהו סוד סתום.  
ועוד, כאשר הקדוש ברוך הוא נשבע שבועה, לא נשבע אלא אם לא יעשה תשובה, שהרי אין  
דבר שעומד בפני התשובה, ועל הכל מכפר הקדוש ברוך הוא כאשר עושים תשובה שלמה)  
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל, שְׁכַתּוּב חַי אֲנִי נְאֻם ה' כִּי אִם יִהְיֶה כְּפִיָּהּ וְגו'!  
וְכַתּוּב כְּתָבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'. וְאַחַר שֶׁשָׁב בַּתְּשׁוּבָה כְּתוּב, וּבְגִי  
יְכַנֶּיהָ אֶסֶר בְּנוֹ וְגו'. מִכָּאֵן שֶׁתְּשׁוּבָה מְשַׁבֵּרֵת כְּפָה גְּזֵרַת וְדִינִים וְכִמְהָ  
שֶׁלְשָׁלוֹת בְּרָזֵל, וְאֵין מִי שְׁעוּמָד לִפְנֵי הַתְּשׁוּבָה. וְעַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סו)  
וְיִצְאוּ וְרָאוּ בְּכַגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי. אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בִי לֹא כְּתוּב, אֶלָּא  
הַפְּשָׁעִים בִּי. שְׁלֹא רוֹצִים לְשׁוּב וּלְהַתְּנַחֵם עַל מַה שֶׁעָשׂוּ. אֲבָל בֵּינָן  
שֶׁהַתְּנַחֲמוּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַבֵּל אוֹתָם. לְכֵן הָאֲדָם הַזֶּה, אִף עַל גַּב  
שֶׁפָּשַׁע בּוֹ וּפְגָם בְּמִקּוּם שְׁלֹא צָרִיךְ וְשָׁב לִפְנֵי - מְקַבֵּל אוֹתוֹ וְחָס עָלָיו,  
שֶׁהָרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלֹא רַחֲמִים, וּמִתְּמַלֵּא רַחֲמִים עַל כָּל מַעֲשָׂיו,  
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים קמה) וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֶפְלוּ עַל בְּהִמּוֹת וְעוֹפּוֹת  
מִגִּיעִים רַחֲמָיו. אִם עֲלֵיהֶם מִגִּיעִים רַחֲמָיו, כֵּן שָׁכַן עַל בְּנֵי אָדָם שִׁיּוּדְעִים  
וּמְכִירִים לְשִׁבְחָ רְבוּנָם שֶׁרַחֲמָיו מִגִּיעִים עֲלֵיהֶם וְשׁוֹרִים עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה אָמַר  
דָּוִד, (שם קיט) רַחֲמֶיךָ רַבִּים ה' כְּמוֹשֶׁפֶטִיף חַיִּי. אִם עַל רְשָׁעִים מִגִּיעִים  
רַחֲמָיו, כֵּן שָׁכַן עַל צְדִיקִים. אֶלָּא מִי צָרִיךְ רְפוּאָה? אוֹתָם בְּעֲלֵי כְּאָבִים. וְמִי  
הֵם בְּעֲלֵי כְּאָבִים? אֵלֶּה אוֹתָם רְשָׁעִים, הֵם צְרִיכִים רְפוּאָה וְרַחֲמִים, שֶׁהַקְּדוֹשׁ  
בְּרוּךְ הוּא (מירחס) עֲלֵיהֶם שְׁלֹא יִהְיוּ עֲזוּבִים מִמֶּנּוּ, וְהוּא - שְׁלֹא מִסְתַּלַּק מֵהֶם,  
וְשׁוּבוּ כְּנֶגְדּוֹ. כְּשֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקַרֵּב, הוּא מְקַרֵּב בְּמִיּוֹן. וְכַשְׁדּוּחָה,

מִקְבֵּל וְדַאי. וְאִי תָב בְּתִיּוּבְתָא הָא אֲזִדְמֵן לְקַבְּלֵיהּ  
 אֲרַח חַיִּים, וְאַף עַל גַּב דְּפָגִים מַה דְּפָגִים, כִּלְיָא  
 אֲתַתְּקֵן, וְכִלְיָא אֲתַתְּדֵר עַל תְּקוּנֵיהּ, דְּהָא אֲפִילוּ  
 בְּמַה דְּאִית בֵּיה אֲזֻמָּא, (קמי קודשא בריך הוא קרי ביה כי  
 יי' צבאות יעץ ומי יפר דא איהו רזא סתימא. ותו כד קודשא בריך הוא  
 אומי אומאה לא אומי אלא אם לא יעביד תיובתא דהא לית פתגמא  
 דקיימא קמי תיובתא ועל כלא מכפר קודשא בריך הוא כד עבדין תיובתא  
 שלימתא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְקַבֵּל, דְּכַתִּיב, (ירמיה כב)  
 חִי אֲנִי נְאֻם יְהוָה יְהוָה כִּי אִם יִהְיֶה פְּנֵיהוּ וְגו' יְהוָה  
 וְכַתִּיב (ירמיה כב) כְּתֹבוּ אֶת הָאִישׁ הַזֶּה עֲרִירִי וְגו'.  
 וְכַתֵּר דְּתָב בְּתִיּוּבְתָא כְּתִיב, (דברי הימים א ג) וְכִנִּי  
 יִכְנֶיָה אֲסִיר בְּנֵי וְגו', מִכָּאן דְּתַשׁוּבָה מִתְּפַר כְּמַה  
 גְּזָרִין וְדִינִין, וְכַמַּה שְׁלִשְׁלָאִין דְּפְרוּזָא, וְלִית מֵאן  
 דְּקִימָא קָמִי דְּתִיּוּבְתָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סו)  
 וַיֵּצֵאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי. אֲשֶׁר  
 פָּשְׁעוּ בִּי, דָּא כְּתִיב, אֲלֵא הַפּוֹשְׁעִים בִּי, דְּלֵא כְּעָאן  
 לְאֲתַבָּא, וְלֵאֲתַנְחַמָּא עַל מַה דְּעַבְדוּ. אֲכַל כִּיּוֹן  
 דְּאֲתַנְחַמוּ, הָא מְקַבֵּל לִזְן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. כְּגִין  
 כִּי, בַר נֶשׂ דָּא, אֵף עַל גַּב דְּפִשְׁע בֵּיה, וְפָגִים

---

דוחה בשמאל. ובשעה שדוחה, הימין מקרבת. מצד הזה דוחה ומהצד הזה  
 מקרב, והקדוש ברוך הוא לא עוזב את רחמיו מהם.

בְּאַתְרָא דְלָא אֶצְטְרִיךְ, וְתָב לְקַמּוּיָהּ, מְקַבֵּל לִיָּהּ,  
וְחָם עָלֶיהָ, דְהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (דף ק"ז ע"ב) מְלָא  
רַחֲמֵין אִיהוּ, וְאַתְמַלֵּי רַחֲמִים עַל כָּל עוֹבְדוֹי, בְּמַח  
דְּאַתְּ אָמַר (תהלים קמה) וְרַחֲמֵי עַל כָּל מַעֲשָׂיו. אֲפִילוּ  
עַל בְּעִירֵי וְעוֹפְיֵי מְאֻמְיֵין רַחֲמֵי. אִי עָלְיִיהוּ מְאֻמְיֵין  
רַחֲמֵי, כָּל שָׁבֵן עַל בְּנֵי נָשָׂא, דִּידְעִין וְאַשְׁתְּמוּדְעָן  
לְשִׁבְחָא לְמֵאַרְיִהוֹן, דְרַחֲמֵי מְאֻמְיֵין עָלְיִיהוּ, וְשָׂרְאן  
עָלְיִיהוּ. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד, (תהלים קיט) רַחֲמֵיךָ רַבִּים  
יְהוָה <sup>יְהוָה</sup> בְּמִשְׁפָּטֶיךָ חִינֵי. אִי עַל חַיִּיבִין מְאֻמְיֵין  
רַחֲמֵי, כָּל שָׁבֵן עַל זַפְּאִין. אֲלָא מֵאַן בְּעֵי אִסְוּתָא,  
אֵינְזֵן מְאִרֵי בְּאִבִּין, וּמֵאַן אֵינְזֵן מְאִרֵי בְּאִבִּין. אֲלִין  
אֵינְזֵן חַיִּיבִין, אֵינְזֵן בְּעָאן אִסְוּתָא וְרַחֲמֵי, דְקוּדְשָׁא  
בְרִיךְ הוּא (רחמי) עָלְיִיהוּ, דְלָא יְהוֹן שְׁבִיקוֹן מְנִיָּה,  
וְאִיהוּ דְלָא אִסְתַּלַּק מְנִיָּהוּ, וְיִתְּוֹבֵן לְקַבְּלֵיהּ. כַּד  
מְקַרְב קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בִּימִנָּא מְקַרְב. וְכַד דְחֵי,  
בְּשִׁמְאָלָא דְחֵי. וּבְשַׁעְתָּא דְדְחֵי, יְמִינָא מְקַרְב.  
מִסְפָּרָא דָּא דְחֵי, וּמִסְפָּרָא דָּא מְקַרְב, וְקוּדְשָׁא  
בְרִיךְ הוּא לָא שְׁבִיק רַחֲמֵי מְנִיָּהוּ.

תָּא חֲזוּי, מַח בְּתִיב (ישעיה נז) וַיִּלְךְ שׁוֹכֵב בְּדֶרֶךְ לְבוֹ.  
וּבְתִיב בְּתַרְיָה, דְרַכְיוֹ רְאִיתִי וְאַרְפָּאֵהוּ וְאַנְחֵהוּ

# וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. וַיִּלְךָ שׁוֹבֵב, אָף עַל גֵּב דְּחִיבֵין עֵבְרִין, בְּלִי מַה דְּעֵבְרִין בְּדוֹן דְּאִלְיִין בְּאַרְחָא דְּלַבִּייהוּ, וְאַחֲרֵינִין עֵבְרִין בְּהוּ הִתְרָאָה, וְלֹא

רֵאיתִי וְאֶרְפָּאָהוּ וְאִנְחָהוּ וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. וַיִּלְךָ שׁוֹבֵב, אָף עַל גֵּב שְׁהַרְשָׁעִים עוֹשִׂים כָּל מַה שְׁעוֹשִׂים בְּדוֹן, שְׁהוֹלְכִים בְּדָרְךָ לְבָם, וְאַחֲרִים עוֹשִׂים בְּהֵם הִתְרָאָה וְלֹא רוֹצִים לְצִיַּת לָהֶם - בְּשַׁעָה שְׁשֻׁבִים בְּתִשׁוּבָה וְנוֹטְלִים דְּרָךְ טוֹבָה שֶׁל תְּשׁוּבָה, הֲרֵי הִרְפוּאָה מְזַמְנֶת כְּנֻגָדָם. עַכְשָׁו יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן, אִם עַל הַחַיִּים אוֹמֵר הַכְּתוּב, אוֹ שְׁעַל הַמּוֹתִים אוֹמֵר הַכְּתוּב, שְׁהֲרֵי רֹאשׁ הַפְּסוּק אֵינוֹ סוֹף, וְהַסּוֹף אֵינוֹ רֹאשׁ - רֹאשׁ הַכְּתוּב מְרָאָה עַל הַחַיִּים, וְסוֹפוֹ מְרָאָה עַל הַמּוֹתִים. אֲלֵא שְׁהַפְּסוּק (רֹאשׁ הַפְּסוּק) אוֹמֵר, בְּעוֹד שְׁהֶאֱדָם הוּא בְּחַיָּו, וְכָף הוּא - וַיִּלְךָ שׁוֹבֵב בְּדָרְךָ לְבוֹ, מִשׁוּם שֵׁישׁ בּוֹ יֵצֵר הָרַע חֲזָק וּמְחִזִּיק בּוֹ, וְלִכֵּן הוֹלֵךְ שׁוֹבֵב וְלֹא רוֹצֵה לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה אֶת דְּרָכָיו שְׁהוֹלְכִים בְּרַע בְּלִי תוֹעֵלֶת, אוֹמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: אֲנִי צָרִיד לְהַחֲזִיק בְּדוֹ. זֶהוּ שְׁכְּתוּב דְּרָכָיו רֵאיתִי (וְאִרְפָּאָהוּ), שְׁהוֹלְכִים בְּחַשְׁכָּה, אֲנִי רוֹצֵה תֵת לוֹ רְפוּאָה. זֶהוּ שְׁכְּתוּב וְאֶרְפָּאָהוּ. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַנֵּס לְלִבּוֹ דְּרָךְ הַתְּשׁוּבָה שְׁלוֹ וְרְפוּאָה לְנַשְׁמָתוֹ. וְאִנְחָהוּ, מַה זֶה וְאִנְחָהוּ? כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת לב) לֵךְ נַחֵה אֶת הָעָם. הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַהֵג אוֹתוֹ בְּדָרְךָ יֵשֶׁר כְּמִי שְׁמַחֲזִיק בְּיָדוֹ שֶׁל אַחַר וּמוֹצִיא אוֹתוֹ מִתּוֹךְ הַחַשְׁכָּה. וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו, הֲרֵי נִרְאָה שֶׁהוּא מֵת! (אֵלֵא) כֵּן הוּא וְדַאי מֵת וְעוֹמֵד בְּחַיִּים. שְׁהוֹאִיל (אֵלֵא שֶׁהֵיא הוּא וְעוֹמְדִים בְּחַיִּים, וְהוֹאִיל) וְהוּא רָשָׁע, נִקְרָא מֵת. מַה זֶה וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו? אֲלֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה טוֹב עִם בְּנֵי אָדָם, שְׁכִינּוֹ שְׁכֻנָּס מִשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וּמַעְלָה, מִפְּקִיד עִמּוֹ שְׁנֵי מְלָאכִים שׁוֹמְרִים שְׁשׁוּמְרִים אוֹתוֹ, אֶחָד מִימֵינוּ וְאֶחָד מִשְׁמָאֵלוֹ. כְּשֶׁאָדָם הוֹלֵךְ בְּדָרְךָ יֵשֶׁר, הֵם שְׁמַחֲסִים בּוֹ וּמְחִזִּיקִים אוֹתוֹ בְּשִׁמְחָה, מְכַרְיִזִים לְפָנָיו וְאוֹמְרִים: תָּנוּ כְּבוֹד לְדַמּוֹת הַפּוֹלֵךְ. וְכִשְׁהוֹלֵךְ בְּדָרְךָ עָקָם, הֵם מִתְאַבְּלִים עֲלָיו וְעוֹבְרִים מְמוֹנ. כִּינּוֹ שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחִזִּיק בּוֹ וּמְנַהֵג אוֹתוֹ בְּדָרְךָ יֵשֶׁרָה, אֲזוֹ כְּתוּב וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ וְלֹאֲבָלָיו. וְאִשְׁלָם נַחְמִים לוֹ בְּתַחֲלָה, שֶׁהוּא הִתְנַחֵם עַל מַה שְׁעָשָׂה בְּתַחֲלָה וְעַל מַה שְׁעוֹשֶׂה עַכְשָׁו וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה. וְאַחֲרַי כִּדְ וְלֹאֲבָלָיו, אוֹתָם מְלָאכִים שֶׁהָיוּ מִתְאַבְּלִים עֲלָיו כְּשֶׁעֲבָרוּ מְמוֹנ, וְעַכְשָׁו שְׁחִזְרוּ עִמּוֹ, הֲרֵי וְדַאי נַחּוּמִים לְכָל הַצְּדִדִּים. וְעַכְשָׁו הוּא וְדַאי חַי. חַי בְּכָל

בָּעָאן לְצִיּוּתָא לִזְוֵן. בְּשַׁעְתָּא דְתַכְיֵן בְּתִיּוּבְתָא,  
 וְנִטְלִין אֲרַחָא טַבָּא דְתִיּוּבְתָא, הָא אֲסוּזְתָא וְמִנָּא  
 לְקַבְלֵיהוּ. הַשְׁתָּא אִית לְאִסְתַּבְלָא, אִי עַל חִיָּיא  
 אָמַר קְרָא, אִי עַל מַתִּיָּיא אָמַר קְרָא. דְהָא רִישָׁא  
 דְקְרָא, לָאו אִיהוּ סִיפָא. וְסִיפָא, לָאו אִיהוּ רִישָׁא.  
 רִישָׁא דְקְרָא, אִיהוּ עַל חִיָּיא. וְסוּפִיה אִיהוּ עַל  
 מַתִּיָּיא. אֲלֵא, קְרָא (ס"א רישא דקרא) אָמַר, בְּעוּד דְבַר  
 נָשׁ אִיהוּ בְּחִיָּין, וְחַבִּי הוּא, וְיִלְךְ שׁוּבָב בְּדֶרֶךְ לְבוּ,  
 בְּגִין דְיַצֵּר חֶרֶע דְבִיָּה, תַּקְוָה וְאִתְתַּקְוֵה בֵּיה, וְעַל דָּא  
 אֲזַל שׁוּבָב, וְלָא בְּעִי לְאִתְבָּא בְּתִיּוּבְתָא. קוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא חָמִי אֲרַחֵי, דְקָא אִזְלִין בְּבִישׁ, בְּלָא  
 תּוֹעֲלִתָא, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֲנָא אֲעִסְרִיכְנָא  
 לְאִתְקַפָּא בִּידֵיה, תְּדָא הוּא דְכְתִיב דְרָכִיו רָאִיתִי,  
 (וּאֲרַפָּאֵהוּ) דְקָא אִזְלִין בְּחֶשׁוּבָא, אֲנָא בְּעִי לְמִידָב לִיה  
 אֲסוּזְתָא תְּדָא הוּא דְכְתִיב וְאֲרַפָּאֵהוּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא אִיהוּ אֲעִיל בְּלִבֵּיה אֲרַחֵיה דְתִיּוּבְתָא וְאֲסוּזְתָא  
 לְנִשְׁמַתֵּיה. וְאֲנַחֵהוּ, מָאִי וְאֲנַחֵהוּ. בְּמַת דְאֵת אָמַר  
 (שְׁמוֹת לֵב) לֵךְ נַחֵה אֶת הָעָם. אֲנַחֵיג לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ

---

הַצְדָדִים, אַחַז בְּעֵץ חַיִּים. וְכִיּוֹן שְׁאַחַז בְּעֵץ חַיִּים, אִזְ נִקְרָא בַעַל תְּשׁוּבָה,  
 שְׁהֵרִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת אַף כִּד תְּשׁוּבָה, וְהוּא נִקְרָא בַעַל תְּשׁוּבָה.  
 וְהָרַשׁוּנִים אָמְרוּ, בַעַל תְּשׁוּבָה מִקֹּשׁ. וְעַל זֶה אָפְלוּ צַדִּיקִים גְּמוּרִים אִינָם  
 יְכוּלִים לַעֲמֹד בְּמִקוּם שְׁבַעֲלֵי תְשׁוּבָה עוֹמְדִים.



הוא פארה מישר, פמאן דאתקוף בידי דאתרא,  
 ואפקיה מגו חשוכא. ואשלים נחומים לו ולאבדיו,  
 הא אתחיו דמיתא איהו, (אלא) אין, ודאי מיתא  
 איהו, וקנימא פתיין דהואיל (אלא דאיהי איהו וקנימא בחיין  
 והואיל) ואיהו רשע, מיתא אקרי. מהו ואשלים  
 נחומים לו ולאבדיו. אלא קודשא בריך הוא עבד  
 טיבו עם בני נשא, דביין דעאל מ"ג שנין ודחלאה,  
 פקיד עמיה (בראשית קמ"ד ע"ב, קס"ה ע"ב) תרין מלאכין  
 נטורין דנטרי ליה, חד מימיניה, וחד משמאליה.  
 בד אזיל בר נש פארה מישר, אינון חדאן ביה,  
 ואתקיפו עמיה פחדוה, מכרין קמיה ואמרין, חבו  
 יקר לדויקנא דמלכא. וכד אזיל פארה עקמו, אינון  
 מתאבלן עליה, ומתעברן מגיה. ביין דאתקוף ביה  
 קודשא בריך הוא, ואנתיג ליה פארה מישר, פדין  
 פתיב, ואשלים נחומים לו ולאבדיו. ואשלים נחומים  
 לו פקדמיתא, דאיהו אתנתחם על מה דעבד  
 פקדמיתא, ועל מה דעבד השתא, ותב פתיובתא.  
 ובתר פן ולאבדיו, אינון מלאכין דהוו מתאבלן  
 עליה פד אתעברו מגיה, והשתא דאתחדרו  
 פחדיה, הא ודאי נחומים לכל סטריין. והשתא איהו  
 חי ודאי. חי בכל סטריין, אחיד פאילנא דחיי, ובין  
 דאחיד פאילנא דחיי, פדין אקרי בעל תשובה, (נשא

קכ"ב ע"ב) דְּהָא בְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל , תְּשׁוּבָה אוֹף הָכִי אֶקְרִי .  
וְאִיהוּ בַּעַל תְּשׁוּבָה אֶקְרִי . וְקַדְמָאֵי אָמְרוּ , בַּעַל  
תְּשׁוּבָה מִמָּשׁ . וְעַל דָּא , אֶפִּילֵי צְדִיקִים גְּמוּזִירִים אֵינָם  
יְבוּלִים לְעַמּוּד , בְּמָקוּם שְׂבַעֲלֵי תְּשׁוּבָה עוֹזְמִידִים .

קכ"ג ע"א דְּוָד מְלִכָא אָמַר , (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי  
וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וְגו' , לָךְ לְבַדְךָ , מֵאֵי

---

דְּוָד הַמֶּלֶךְ אָמַר , (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עֲשִׂיתִי וְגו' . לָךְ  
לְבַדְךָ , מַה זֶה לָךְ לְבַדְךָ ? אֵלָּא מִשׁוּם שְׁיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא אָדָם  
לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְלִבְנֵי אָדָם , וְיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא לִבְנֵי אָדָם וְלֹא  
לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא , וְיֵשׁ חֲטָאִים שְׁחוּטָא לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא לִבְנֵי  
אָדָם (אחרים) . דְּוָד הַמֶּלֶךְ חֲטָא לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא לִבְנֵי אָדָם . וְאַם  
תֵּאמְרוּ , הֲרֵי חֲטָא אוֹתוֹ חֲטָא שֶׁל בַּת שְׁבַע , וְשִׁנְיָנוּ , מִי שָׂבָא עַל אִשָּׁה עָרוּהָ  
בְּרִצּוֹנָה אֶסֶר אוֹתָהּ עַל בַּעֲלָהּ , וְחֲטָא לְחֻבְרוֹ , וְחֲטָא לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא - לֹא  
כִּף הוּא . שֶׁהוּא שְׂאֵתָה אוֹמַר בְּהִתֵּר הִיָּה , וְדוּד לְקַח אֶת שְׁלוֹ , וְגַט הִיָּה לָהּ  
מִבַּעֲלָה טְרָם שְׂיֻצָא לְקַרְבֵּי , שֶׁכִּף הִיָּה מִנְהַג שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁנוֹתֵינִים גַּט זְמַן  
לְאִשְׁתּוֹ כָּל שְׂיֻצָא לְחֵיל , וְכִף עֲשָׂה אוּרְיָה לְבַת שְׁבַע , וְאַחַר שְׁעֵבַר זְמַן  
וְהִיתָה פְּטוּרָה לְכָל , לְקַח אוֹתָהּ דְּוָד , וּבְהִתֵּר עֲשָׂה כָּל מַה שְׁעֲשָׂה . שְׂאֵלְמָלָא  
לֹא כִּף וְזֶה הִיָּה בְּאִסּוּר , לֹא הִיָּה מִשְׂאִיר אוֹתָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּיָדוֹ . וְהִיָּנוּ  
שְׂכַתוּב לְעֵדוּת , (שמואל ב יב) וַיִּנְחַם דְּוָד אֶת בַּת שְׁבַע אִשְׁתּוֹ . עֵדוּת שְׂאִשְׁתּוֹ  
הִיא , וְדֹאֵי אִשְׁתּוֹ , וְבַת זִוְגוֹ הִיתָה שְׁהַזְדַּמְנָה אֵלָיו מִיּוֹם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם . (וסוד  
הַדָּבָר מִלְכּוּת שֶׁל מוֹעֵלָה שֶׁהוּא נַעֲשָׂה רַגַל רְבִיעִית לְמַרְכָּבָה הַעֲלִיּוֹנָה , וְנִקְרָא בַת שְׁבַע , עַל אֲבִן  
אֶחָת שְׁבַע עֵינַיִם) הֲרֵי עֵדוּת שְׂאֵלָא חֲטָא דְּוָד אֶת חֲטָא בַּת שְׁבַע כְּמוֹ שְׂאֶמְכְּרֵנוּ .  
וְכִמָּה חֲטָא שְׁחוּטָא ? (אלא) לְקַדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְבַדּוֹ וְלֹא לְאַחַר . שֶׁהֲרַג אֶת  
אוּרְיָה בְּחֻרְבַּ בְּנֵי עַמּוּן וְלֹא הֲרַג אוֹתוֹ בְּשַׁעָה שְׂאֶמַּר לוֹ וְאֲדִנִּי יוֹאֲב , שֶׁהֲרִי  
דְּוָד הִיָּה רְבוֹן עָלָיו (ועל יואב) , וְהַפְּתוּב מוֹכִיחַ , שְׂכַתוּב (שם כג) אֵלָּה שְׁמוֹת  
הַגְּבֻרִים אֲשֶׁר לְדוּד , וְלֹא אֲשֶׁר לְיוֹאֲב . וְלֹא הֲרַג אוֹתוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה , וְהֲרַג  
אוֹתוֹ בְּחֻרְבַּ בְּנֵי עַמּוּן . וְהַפְּתוּב אוֹמַר וְלֹא נִמְצָא אֶתוֹ דְּבַר , רַק בְּדָבָר אוּרְיָה  
הַחַתִּי . רַק לְמַעַט הוּא בָּא . בְּדָבָר אוּרְיָה , וְלֹא בְּאוּרְיָה . וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

לְךָ לְכַבֵּדָה. אֵלֶּיָא, בְּגִין דְּאִית חוּבִין, דְּחָטִי בְּר נָשׁ  
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְלִבְנֵי נָשָׂא. וְאִית חוּבִין דְּחָטָא  
 לְבְנֵי נָשָׂא, וְלֹא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְאִית חוּבִין  
 דְּחָטִי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי וְלֹא לְבְנֵי נָשָׂא.  
 (אחרא) דְּוַד מְלַפָּא, חָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי,  
 וְלֹא לְבְנֵי נָשָׂא. וְאִי תִימָא הָא (דף ק"ז ע"א) חָב תְּהוּא  
 חוּבָה דְּבֵת שְׁבַע, וְתַנִּינָן, מֵאן דְּאִתִּי עַל עֲרֵנָה  
 אִתְתָּא בְּרַעוּתָה אֲסַרָה עַל פְּעֻלָּה, וְחָב לְחַבְרִיָּה,  
 וְחָב לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. לָאוּ חָבִי הוּא דְּתִהוּא  
 דְּאִתְּ אֲמַר. בְּחֵיתְרָא תְּוּה, וְדוּד דִּילִיָּה נִקְט, וְגַט  
 תְּוּה לָה מְפַעֲלָה, עַד לָא יִתְּךָ לְקַרְבָּא, דְּחָבִי תְּוּה  
 מִנְהַנְגָא דְּכַל יִשְׂרָאֵל, דִּי־חָבִין גִּט זְמַן לְאִתְתִּיָּה, כֹּל  
 דְּנַפְיָךְ חֵילָא. וְכֵן עֵבֵד אֲוִרְיָה לְבֵת שְׁבַע. וְלִבְתֵּר  
 דְּעֵבֵר זְמַן וְזוּת פְּטוּרָא לְכַלָּא, גָּטֵל לָה דְּוַד.  
 וּבְחֵיתְרָא עֵבֵד כֹּל מַה דְּעֵבֵד. דְּאֵלְמַלְאָ לָאוּ חָבִי,  
 וּבְאֲסוּרָא תְּוּה, לָא שְׂבָקָה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא  
 לְגַבִּיָּה. וְתִינּוּ דְּכַתִּיב לְסַתְּרוּתָא, (שמואל ב יב) וַיִּנְחַם

אָמַר, וְאוֹתוֹ הִרְגַת בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן. וְכֹל חָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן הָיָה חֲקוּק בּוֹ נַחֵשׁ  
 עֲלֵהֶם, דִּיּוֹקוּן שֶׁל דְּרָקוֹן, וְהוּא עֲבוּדָה זָרָה שְׁלֵהֶם. אָמַר הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,  
 נָתַתְּ כֹחַ לְאוֹתוֹ שְׁקוּץ. (שְׁכִינָן שְׁחָרַב בְּנֵי עַמּוֹן הַתְּגַבְּרָה אוֹתָהּ שְׁעָה עַל אוּרִיָּה, כְּמַה חֹזֵק  
 הַתְּחִיזוּ אוֹתוֹ נַחֵשׁ עִקֵּם) כְּשׁוּם שְׂבִשְׁעָה שְׁהַרְגוּ בְּנֵי עַמּוֹן אֶת אוּרִיָּה, וְעַמּוֹן רַבִּים  
 מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהַתְּגַבְּרָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה חָרֵב בְּנֵי עַמּוֹן, כְּמַה חֹזֵק הַתְּחִיזָּה  
 אוֹתָהּ עֲבוּדָה זָרָה שְׁקוּץ.

דָּוָד אֵת בַּת שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ. סִחְרוּתָא דְאִשְׁתּוֹ הוּא,  
 וְדָא אִשְׁתּוֹ, וּבַת זִוְגוּ הֵוֹת, דְּאִזְדְּמַנַּת לְגַבְיָה,  
 מִיִּזְמָא דְאִתְבְּרִי עֲלִמָא. (ורוא דמלתא מלכותא דלעילא  
 דאיהו אתעביד רגלה רביעא למרכבתא עלאה ואתקרי בת שבע על אבן  
 אחת שבע עיניים) הָא סִחְרוּתָא דְלָא חָב דְּוָד חוּבָה  
 דְּבַת שֶׁבַע כְּדַקְאִמְרִין. וְזִמָּה הוּא חוּבָה דְחָב, (אלא)  
 לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲזוּדֵי, וְלָא לְאַחֲרָא. דְקָטֵל  
 לְאוּרִיָּה בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוּן, וְלָא קִטְלִיה אִיהוּ  
 בְּשַׁעְתָּא דְאָמַר לִיה וְאֵדְנִי יוֹאֵב, דְּהָא דָּוָד הֵוֹה  
 רַבּוֹן עָלְיָה, (ועל יואב) וְקָרָא אוֹכַח, דְּכַתִּיב, (שמואל  
 בכג) אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר לְדָוִד, וְלָא אֲשֶׁר  
 לְיוֹאֵב, וְלָא קִטְלִיה תְּהִיא שַׁעְתָּא, וְקִטְלִיה בְּחָרֵב  
 בְּנֵי עַמּוּן. וְקָרָא אָמַר, וְלָא נִמְצָא אִתּוּ דְבָר, (מלכים  
 א טו) רַק כְּדָבָר אוּרִיָּה תַחֲתֵי. רַק לְמַעוּטֵי קָא  
 אֲתֵי, כְּדָבָר אוּרִיָּה, וְלָא כְּאוּרִיָּה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא אָמַר, וְאוֹתוֹ הֲרַגְתָּ בְּחָרֵב בְּנֵי עַמּוּן, וְכֵל חָרֵב  
 בְּנֵי עַמּוּן, הֵוֹה חָקִיק בֵּיה חוּיָא עָקוּם, דִּיּוֹקְנָא  
 דְּדַרְקוֹן, וְאִיהוּ עֲבוּדָה זָרָה דְלַהוֹן. אָמַר קוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא, יַחֲבַת חִילָא לְתַהוּמָא שְׁקוּיָן. (ד"א דכיון  
 דחרב בני עמון אתגבר ההיא שעתא על אוריה כמה תוקפא תקיף ההוא  
 חויה עקימא) כְּגוֹן דְּבְשַׁעְתָּא דְקָטְלוּ בְּנֵי עַמּוּן  
 לְאוּרִיָּה, וְסִגְוִיָּין מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲמִיה, וְאִתְגַּבַּר

בְּתַהֵיבָא שְׁעָתָא חֶרֶב בְּנֵי עֲמוּנָן, כְּמַח תִּקְפֵּי  
 אֶתְתַּקְּרָה תַּהֵיבָא עֲבוּדָה זָרָה שְׁקוּיָן.

וְאֵי תִימָא, אֹרְיָה לָא תְּוֹה זְכָא, בִּינָן דְּכְתִיב עֲלֵיהּ  
 אֹרְיָה תַּחְתֵּי. לָאֵו תְּכִי, זְכָאָה תְּוֹה, אֶלְא

דְּשָׂמָא דְּאַתְרֵיהּ תְּוֹה תַּחְתֵּי. כְּמַח דְּאַתְּ אָמַר (שׁוֹפְטִים  
 י\*) וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי, עַל שׁוּם אֶתְרֵיהּ אֶתְקְרִי תְּכִי.

וְעַל דָּא בְּדַבְרֵי אֹרְיָה תַּחְתֵּי, דְּשְׁקוּיָן בְּנֵי עֲמוּנָן  
 אֶתְגַּבְּרַ עַל מַחְנֵה אֱלֹהִים, דְּמִשְׁרִיתָא דְּדוּד, דְּיוֹקְנָא

מִמֶּשׁ דְּלְעִילָא תְּוֹ. וּבְתַהֵיבָא שְׁעָתָא דְּפָגִים דְּוֹד  
 מִשְׁרִיתָא דָּא, פָּגִים לְעִילָא מִשְׁרִיתָא אַחְרָא. וְעַל

דָּא אָמַר דְּוֹד, (תהלים נא) לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי. לְבַדְךָ,  
 וְלָא לְאַחְרָא. דָּא תְּוֹה תַּהֵיבָא חוּבָה דְּחַב לְגַבִּיהּ. וְדָא

הוּא בְּדַבְרֵי אֹרְיָה. וְדָא הוּא בְּחֶרֶב בְּנֵי עֲמוּנָן.

כְּתִיב, (דברי הימים ב טז) כִּי יְהוָה <sup>יְהוָה</sup> יְהוָה עֵינָיו  
 מִשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, אֲלֵיָן (ויחי רמ"ח ע"א)

ואם תאמר שאוריה לא היה צדיק, כִּינן שְׁכַתּוּב עֲלֵיו אֹרְיָה תַּחְתֵּי - לא כְּדָ!  
 צדיק הוא הָיָה, אֶלְא שְׁשֵׁם מְקוּמוֹ הָיָה תַּחְתֵּי, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר וַיִּפְתַּח הַגִּלְעָדִי,  
 עַל שֵׁם מְקוּמוֹ נִקְרָא כְּדָ.

וְעַל זֶה בְּדַבְרֵי אֹרְיָה תַּחְתֵּי, שְׁשְׁקוּיָן בְּנֵי עֲמוּנָן תַּגְבְּרַ עַל מַחְנֵה אֱלֹהִים,  
 שְׁמַחְנוּת דְּוֹד הִיּוּ מִמֶּשׁ דְּיוֹקְנָן שְׁלִמְעֵלָה, וּבְאַתְרָהּ שְׁעָה שְׁפָגִים דְּוֹד מַחְנֵה זֶה,  
 פָּגִים לְמַעֲלָה מַחְנֵה אַחַר. וְעַל זֶה אָמַר דְּוֹד, לָךְ לְבַדְךָ חֲטָאתִי. לְבַדְךָ וְלָא לְאַחַר.

שְׁהוּא הָיָה אוֹתוֹ הַחֲטָא שְׁחָטָא אֲלֵיו. וְזֶהוּ בְּדַבְרֵי אֹרְיָה, וְזֶהוּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עֲמוּנָן.  
 כְּתוּב, כִּי ה' עֵינָיו מִשׁוֹטְטוֹת בְּכָל הָאָרֶץ, אֵלּוּ הַנְּקֻבוֹת. וְכְתוּב, (זכריה ד) עֵינֵי  
 ה' הִמּוּהוּ מִשׁוֹטְטִים, אֵלּוּ הַנְּקֻרִים. וְהָרִי הֵם יְדוּעִים. דְּוֹד אָמַר (תהלים נא) וְהִרְעֵ

נוֹקְבִין. וּכְתִיב (זכריה ד) עֵינֵי יְהוָה הִמָּלְאִים הַמָּחָה מְשׁוּטְטִים, אֵלֶיךָ דְכוּרִין, וְהָא יְדִיעֵן אִינֵן. דְּוָד אָמַר (תהלים נא) וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי. בְּעֵינֶיךָ, לְפָנַי עֵינֶיךָ מְבַעֵי לִי. אֲלֵא מַאי בְּעֵינֶיךָ, אָמַר דְּוָד, בְּהִתְחַוְּא אַתָּר דְּחֻבְנָא, בְּעֵינֶיךָ הָוּה. דְּחֻבְנָא יָדַע, דְּהָא עֵינֶיךָ הָווּ זְמִינִין, וְקַיָּמִין קָמָא, וְלֵא חֲשַׁבְנָא לֹון, תְּרֵי חֻבְנָא דְּחֻבְנָא, וְעַבְדָּנָא, בְּאֵן אַתָּר הָוּה, בְּעֵינֶיךָ.

יום יז  
חדש

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשַׁפְטֶךָ, וְלֵא יְהֵא לִי פְתִיחוֹן פֶּה לְמִימְרֵי קַמְךָ. הָא חֻבְנָא, פֶּה אוֹמְנָא, פֶּה מְלִיר, בְּאוֹמְנָתִיה מְלִיר. דְּוָד בְּרִיחָא דְּמַלְכָּא הָוּה, וְאָף עַל גַּב דְּהָוָה בְּצַעְרָא, בִּינֵן דְּהָוָה קָמֵי מַלְכָּא, תָּב לְבְרִיחֻתִיה, בְּמָה דְּהָוָה, בְּגִין לְבְרִחָא לְמַלְכָּא.

אָמַר, מְאֵרֵי דְּעֲלָמָא, אֲנָא אֲמִינָא, (תהלים כו) בְּחֻבְנֵי יְהוָה וְנִסְפֵי, וְאַתְּ אֲמַרְתָּ דְּלֵא אִיבֻלָּא

---

בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי. בְּעֵינֶיךָ? לְפָנַי עֵינֶיךָ הִיָּה צְרִיךְ לְהִוּוּת! אֲלֵא מַה זֶה בְּעֵינֶיךָ?  
אָמַר דְּוָד, בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁחָטָתִי, בְּעֵינֶיךָ הִיָּה. שְׁהִייתִי יוֹדַע שְׁהִרֵי עֵינֶיךָ הִיוּ  
זְמִינִים וְעוֹמְדִים לְפָנַי וְלֵא הִחְשַׁבְתִּי אוֹתָם, הִרֵי הִחְשָׂא שְׁחָטָתִי וְעָשִׂיתִי,  
בְּאִיָּה מְקוֹם הִיָּה? בְּעֵינֶיךָ.

לְמַעַן תִּצְדַּק בְּדַבְרֶךָ תִּזְכֶּה בְּשַׁפְטֶךָ, וְלֵא יְהֵא לִי פְתִיחוֹן פֶּה לְזִמְרֵי לְפָנֶיךָ. בְּא  
וְרָא, כֹּל אֲמֵן כְּשֶׁמְדַבֵּר, הוּא מְדַבֵּר בְּאֲמֵנֹתוֹ. דְּוָד הִיָּה בְּדַחַן הַמְּלָךְ, וְאָף  
עַל גַּב שְׁהִיָּה בְּצַעַר, בִּינֵן שְׁהִיָּה לְפָנַי הַמְּלָךְ, שֶׁב לְבְדַחְנוֹתוֹ כְּמוֹ שְׁהִיָּה כְּדִי  
לְבַדַּח אֶת הַמְּלָךְ.

אָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אֲנִי אֲמַרְתִּי (שם כו) בְּחֻבְנֵי ה' וְנִסְפֵי, וְאַתָּה אֲמַרְתָּ שְׁלֵא

לְבַיִתָּא בְּנִסְיוֹנָךְ. הָא חֲבָנָא, לְמַעַן תַּצְדֵּק בְּדַבְרֵךְ,  
 וְיִהְיֶה מִיִּלְךָ קְשׁוּט, דְּאֵלְמַלְאָא לָא חֲבָנָא, יִהְיֶה מְלָא  
 דִּילֵי קְשׁוּט, וְיִהְיֶה מִיִּלְךָ בְּרִיקְנִיָּא, הַשְׁתָּא דְחֲבָנָא,  
 בְּגִין דְּלִחְוֵי מִיִּלְךָ קְשׁוּט, וְהִיבְנָא אַתְרֵךְ לְצַדִּיקָא  
 מִיִּלְךָ, בְּגִין בְּךָ עֲבִידְנָא, לְמַעַן תַּצְדֵּק בְּדַבְרֵךְ  
 תּוֹבָה בְּשַׁפְטָךְ. אַתְרֵךְ דְּוֹד לְאִוְמְנוּתֵיהּ, וְאָמַר גּוֹ  
 צַעֲרֵיהּ מִלֵּין דְּבִדְחִיתָא לְמַלְכָּא.

ק"ז ע"ב **תַּנִּינִן**, לָאו דְּוֹד אַתְחֵיו לְחַוּוּא עוֹבְדָא, דְּהָא  
 אִידְהוּ אָמַר, (תהלים קט) וְלִבִּי חָלַל

**בְּקִרְבִּי** (אנקיד חלל כבר הוה חלל בקרבי) (דף ק"ז ע"ב) **חֲבִי**  
 הוּא. אֲבָל אָמַר דְּוֹד, בְּלָבָא אִית תְּרִין חִיבְלִין,  
 בְּחַד דְּמָא, וּבְחַד רוּחָא, הַהוּא חַד דְּמַלְיָיא דְּמָא,

אוכל לעמוד בְּנִסְיוֹנָךְ. הרי חטאתי לְמַעַן תַּצְדֵּק בְּדַבְרֵךְ וְיִהְיֶה דְבָרְךָ אֲמַת,  
 שְׂאֵלְמַלְאָא לָא חֲבָנָא, יִהְיֶה דְבָרִי אֲמַת, וְיִהְיֶה דְבָרְךָ בְּרִיקְנִיָּא. עֲכָשׁוּ  
 שְׂחֲטָאֵתִי, כְּדִי שְׂיִהְיֶה דְבָרְךָ אֲמַת, נְתַתִּי מְקוּם לְצַדִּיק דְבָרִי, לְכֹן עֲשִׂיתִי,  
 לְמַעַן תַּצְדֵּק בְּדַבְרֵךְ תּוֹבָה בְּשַׁפְטָךְ. חֲזַר דְּוֹד לְאִוְמְנוּתֵיהּ וְאָמַר תּוֹד צַעֲרוֹ דְבָרִי  
 בְּדַחְנוּת לְמַלְכָּךְ.

שְׂנִינְגוּ דְּוֹד לָא הֵיךְ רָאוּי לְאוּתוֹ הַמַּעֲשֵׂה, שְׁהָרִי הוּא אָמַר, (שם קט) וְלִבִּי חָלַל  
 בְּקִרְבִּי (נקוד חלל, שכבר היה חלל בקרבי) כְּךָ הוּא. אֲבָל דְּוֹד אָמַר, בְּלַב יֵשׁ שְׁנֵי  
 הִיכְלוֹת, בְּאֶחָד דָּם וּבְאֶחָד רוּחַ. אוּתוֹ אֶחָד שְׂמָלָא בְּדָם, בּוּ יֵשׁ דִּיּוֹר לְיַצֵּר  
 הָרַע, וְלִבִּי לָא כְּךָ, שְׁהָרִי הוּא רִיקוֹן, וְלֹא נְתַתִּי דִּיּוֹר לְדָם רַע לְשַׁכְּן בּוּ יַצֵּר  
 הָרַע, וְלִבִּי הוּא וְדָאִי חָלַל בְּלִי דִּיּוֹר (דָּם) רַע, וְכִיּוֹן שְׂכָךְ זֶה, לָא רָאוּי דְּוֹד  
 לְאוּתוֹ חֲטָא שְׂחֲטָא, אֲלֵא כְּדִי לְתַת פְּתַחוֹן פֶּה לְרִשְׁעִים, שְׂיִאמְרוּ, דְּוֹד הַמְלִיךְ  
 חֲטָא וְשָׁב בְּתִשׁוּבָה וּמַחֵל לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כָּל שְׂכָן לְשָׂאֵר בְּנֵי אָדָם.  
 ועל זה אמר (תהלים נא) אֶלְמַדָּה פִּשְׁעִים דְּרִכִּי וְחֲטָאִים אֵלַי וְשׁוּב.

בִּיה דִּיּוֹרָא לְיַצֵּר חָרַע. וְלִבִּי לָאוּ חָכִי, דְּהָא רִיקוֹן  
 אִיהוּ, וְלֹא יִתְּבִית דִּיּוֹרָא לְדָמָא בִּישָׂא, לְשִׁבְנָא  
 בִּיה יַצֵּר חָרַע, וְלִבִּי וְדָא חֲלַל אִיהוּ, בְּלֹא דִיּוֹרָא  
 (נ"א דמא) בִּישָׂא, וּבִיּוֹן דְּחָכִי הוּא, לָא אִתְּחַזִּי דָּוֵד  
 לְתַהוּא חוּבָה דְּחָב אֶלְפָא, בְּגִין לְמִיתָב פְּתִיחוּ  
 דְּפוּמָא לְתִיּוּבָא, דִּימְרוּן, דָּוֵד מַלְפָא חָב וְתָב  
 בְּתִיּוּבָתָא, וּמְחַל לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל שְׂפִין  
 שָׂאֵר בְּנֵי נָשָׂא. וְעַל דָּא אָמַר (תהלים נא) אֲלַמְּדָה  
 פּוֹשְׁעִים דְּרַבְרִיךְ וְחַטָּאִים אֲלֵיךְ יִשׁוּבוּ.

וּבְתוּב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עֲלָה בְּמַעְלָה חַיִּיתִים  
 עוֹלָה וּבּוֹכָה וְרֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי וְהוּא חוֹלֵף  
 יַחַף. רֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי, וְיַחַף אֲמַאי. אֶלְפָא, גְּזוּף תְּהוּ,  
 עֶבֶד בְּרַמְיָה גְּזוּף, לְקַבְּלָא עֲנִישָׂא. וְעַמָּא תְּהוּ  
 רְחִיקוֹן מִנִּיה ד' אֲמוֹת. וּפְאָה עֲבָדָא דְּחָכִי פְּלַח  
 לְמֵאֲרִיָּה, וְאִשְׁתְּמוּדַע בְּחוּבָה, לְאַתְבָּא מִנִּיה  
 בְּתִיּוּבָתָא שְׁלִימָתָא.

---

וּבְתוּב, (שמואל ב טו) וְדוֹד עֲלָה בְּמַעְלָה חַיִּיתִים עֲלָה וּבּוֹכָה וְרֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי  
 וְהוּא חוֹלֵף יַחַף. רֹאשׁ לּוֹ חֲפוּי וְיַחַף לְמָה? אֶלְפָא הִיא גְּזוּף, עֲשֵׂה עֲצֻמוֹ גְּזוּף  
 לְקַבֵּל עֲנִישׁ, וְהֵם הֵיוּ רְחִיקִים מִמֶּנּוּ אַרְבַּע אֲמוֹת. אֲשֶׁרִי הָעֶבֶד שָׁכַף עוֹבֵד  
 לְרַבּוֹ וּמוֹדַע לְחַטָּאוֹ לְשׁוּב מִמֶּנּוּ בְּתִשׁוּבָה שְׁלָמָה.



תָּא חֲזִי, יתיר הָוֵה, מַה דְּעֵבֵר לִיָּה שְׁמַעֵי בֶן גָּרָא,  
מִכְּל עֲקָתִין דְּעֵבְרוּ עֲלֵיהָ עַד תְּהוּא יוֹמָא, וְלֹא  
אַתִּיב דְּדוּד לְקַבְלֵיהָ מַלְּחָה דְּהִכֵּי הָוֵה יֵאוּת לִיָּה, וּבְדָא  
אַתְּכַפְּרוּ חוּבוֹי. הַשְׁתָּא אֵית לְאַסְתַּבְּלָא, שְׁמַעֵי  
תַלְמִיד חָכְם הָוֵה, וְחֲכַמְתָּא סְנִיאַת הָוֵה בֵּיתָא, אֲמַאי  
נְפִיק לְגַבֵּי דְדוּד, וְעֵבִיד לִיָּה כֹּל מַה דְּעֵבֵר. אֲלֵא  
מֵאַתֵּר אַחְרָא הָוֵה מַלְּחָה, וְאַעִּיל לִיָּה כֹּל בֵּיתָא מַלְּחָה  
דָּא. וְכֹל דָּא לְתוּעֵלְתָא דְדוּד. דְּהָא תְּהוּא דְעֵבֵר  
לִיָּה שְׁמַעֵי, גָּרְמָא לִיָּה לְמִיתָב בְּתוֹבְתָא שְׁלִימְתָא,  
וְתִבְר לְבֵיתָא בְּתִבְרֵי סְנִי, וְאוֹשִׁיד דְּמַעִין סְנִיאוּן,  
מִגּוֹ לְבֵיתָא קָדָם קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְעַל דָּא אָמַר,  
(שמואל ב טז) כִּי יִהְיוּהוּ <sup>לְפָנַי</sup> אָמַר לוֹ קַלֵּל. יָדַע, דְּהָא  
מֵאַתֵּר עֲלֵיָּה אַחְרָא נְחַת מַלְּחָה.

תִּרְיִן פְּקוּדִין, פְּקִיד דְּדוּד לְשִׁלְמַה בְּרִיָּה, חַד דִּיּוֹאֵב,  
וְחַד דְּשְׁמַעֵי, עִם שְׂאֵר פְּקוּדִין דְּפְקִיד לִיָּה.

בא ורְאֵה, יוֹתֵר הֵיָה מַה שְּׁעֵשָׂה לוֹ שְׁמַעֵי בֶן גָּרָא מִכְּל הַצְּרוֹת שְׁעֵבְרוּ עֲלָיו  
עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם, וְלֹא הִשִּׁיב דְּדוּד כְּנֶגְדּוֹ דְּבַר, שְׂכַךְ הֵיָה רְאוּי לוֹ, וּבִזְנֵה הִתְּכַפְּרוּ  
חֻטְאָיו. עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהִתְּבוּנָה, שְׁמַעֵי הֵיָה תַלְמִיד חָכְם, וְחֲקִמָה רַבָּה הֵיָתָה בוֹ,  
לְמַה יֵּצֵא לְדוּד וְעֵשָׂה לוֹ כֹּל מַה שְּׁעֵשָׂה? אֲלֵא מִמְּקוֹם אַחַר הֵיָה הַדְּבָר,  
וְהַכְּנִיס לוֹ בְּלַבּוֹ דְּבַר זֶה, וְכֹל זֶה לְתוּעֵלְתוֹ שֶׁל דְּדוּד, שְׁהָרִי מַה שְּׁעֵשָׂה לוֹ  
שְׁמַעֵי, גְּרַם לוֹ לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וְשִׁבַר לְבוֹ בְּשִׁבְר רַב, וְשִׁכְף הַרְבֵּה  
דְּמַעוֹת מִתוֹךְ לְבוֹ לְכַנֵּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה אָמַר, כִּי ה' אָמַר לוֹ קַלֵּל.  
יָדַע שְׁהָרִי מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן יָרַד הַדְּבָר.

שְׁנֵי צוּרִים צָוָה דְּדוּד אֵת שְׁלֵמָה בְּנוֹ - אֶחָד שֶׁל יוֹאֵב, וְאֶחָד שֶׁל שְׁמַעֵי, עִם

**דְּיוֹאֵב: דְּבַתִּיב**, (מלכים א ב) **וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה. מִלָּחָה סְתִימָא הוּוּה, דְּאֶפְּלוּ שְׁלֹמֹה לָא הוּוּה לִיָּה לְמַנְדֵּע, וְלָא יָדַע אֱלֹהִים בְּנִין דִּידְעוּ אַחֲרֵנִין, אַתְּגַלִּי (ליה) לְשְׁלֹמֹה. וְעַל דָּא אָמַר, וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶת וְגו'.** מַה דְּלָא אַתְּחִזִּי לָךְ לְמַנְדֵּע.

**דְּשִׁמְעִי: בְּתִיב**, וְהִנֵּה עֲמֹךְ שְׁמֵעִי בֶן גֵּרָא. מַאי וְהִנֵּה עֲמֹךְ, וּמִן הוּוּא עֲמֹךְ תְּדִיר, רַבּוּ הָהָא. וּבְגִין כֶּף לָא אָמַר עַל יוֹאֵב וְהִנֵּה עֲמֹךְ יוֹאֵב. אֲבָל שְׁמֵעִי דָא, דְּאֶשְׁתַּבַּח עִמִּיהָ תְּדִיר, אָמַר וְהִנֵּה עֲמֹךְ.

**וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם. אֵן הוּוּא חֲכַמְתָּא דְּשְׁלֹמֹה מִלְּבָא בְּהַאי. אֱלֹהִים כִּלְיָא בְּחַכְמָתָא עֵבֶר, וְלִכְבֵּר**

---

שְׁאָר הַצְּוויִים שְׁצוּה אֹתוֹ. שֶׁל יוֹאֵב - שְׁכַתוֹב (מלכים א ב) וְגַם אֶתְּהָ יִדְעֶתְ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לִי יוֹאֵב בֶּן צְרוּיָה. דְּבַר נִסְתֵּר הָיָה, שֶׁהָרִי אֶפְלוּ שְׁלֹמֹה לָא הָיָה לוֹ לְדַעַת. אֱלֹהִים מְשׁוּם שְׁאֲחֵרִים יָדְעוּ (אוֹתוֹ), זֶה הַתְּגָלָה לְשְׁלֹמֹה. וְעַל זֶה אָמַר, וְהִנֵּה יִדְעֶת וְגו', מַה שְׁלָא רָאוּי לָךְ לְדַעַת.

**שֶׁל שְׁמֵעִי** - שְׁכַתוֹב וְהִנֵּה עֲמֹךְ שְׁמֵעִי בֶן גֵּרָא. מַה זֶה וְהִנֵּה עֲמֹךְ? קִזְמוֹן הוּוּא עֲמֹךְ תְּמִיד, רַבּוּ הָיָה, וּמְשׁוּם כֶּף לָא אָמַר לוֹ עַל יוֹאֵב וְהִנֵּה עֲמֹךְ יוֹאֵב. אֲבָל שְׁמֵעִי זֶה שְׁנַמְצָא תְּמִיד עִמּוֹ, אָמַר וְהִנֵּה עֲמֹךְ.

**וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר בְּנֵה לָךְ בַּיִת בִּירוּשָׁלַם.** אֵיפֹה הִיא חֲכַמְתּוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה בְּזֶה? אֱלֹהִים הִפֵּל עָשָׂה בְּחֻכְמָה, וּלְכָל הַצְּדִדִים הוּוּא הַתְּבוּנָה. שֶׁהָרִי שְׁמֵעִי הָיָה חֲכָם, וְאָמַר שְׁלֹמֹה, אֲנִי רוֹצֵה שְׁתְּגַדֵּל תּוֹרָה עַל דִּי שְׁמֵעִי וְלָא יִצָּא הַחוּצָה.

סַטְרִין אֲשַׁנַּח, דְּהָא חַפִּים הָוּה שְׁמַעֵי, וְאָמַר שְׁלֹמֹה,  
בְּעִנְיַת דְּיִסְגֵי אֹרִייתָא בְּאַרְעָא עַל יְדוּי דְּשְׁמַעֵי, וְלֹא  
יִפּוּק לְבַר.

תַּנּוּ מִלָּה אַחְרָא אֲשַׁנַּח שְׁלֹמֹה בְּחַכְמָתָא, דְּבַתְיֹב,  
(שמואל ב טז) יֵצֵא יֵצֹא וּמִקְלֵל. מֵאֵי יֵצֵא יֵצֵא תִּרֵי  
זְמִנֵי, וַיֵּצֵא וַיִּקְלֵל סְגִי. (ליה) אֵלֵּא, חַד יֵצִיאָה, דְּנַפְק  
מִבֵּי מְדַרְשָׁא לְגַבֵּי דְזוּד. וְחַד יֵצִיאָה, דְּנַפְק מִירוּשְׁלָיִם,  
ס, לְגַבֵּי עַבְדוּי דְּמִית עֲלוּי. יֵצִיאָה חֲדָא לְגַבֵּי  
מִלְכָּא, וַיֵּצִיאָה תַנְיִינָא לְגַבֵּי עַבְדִּין. וְכֹל דָּא חֲמָא  
שְׁלֹמֹה, וְאֲשַׁנַּח בְּרוּחַ קוּדְשָׁא, הַהוּא יֵצִיאָה תַנְיִינָא.  
וְעַל דָּא אָמַר, וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ, יָדַע דְּבִיצִיאָה  
יָמוּת. (שמואל ב טז) וְעַפְר בְּעַפְר מַהוּ. אָמַר שְׁלֹמֹה  
לְגַבֵּי אָבֵא בְּעַפְר הָוּה. לְגַבֵּי שְׁמַעֵי בְּמִיָּא, דְּבַתְיֹב  
וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ וְעַבְרַתְךָ אֶת גַּחַל קַדְרוֹן. עַפְר

---

עוד דְּבַר אַחַר הַשְּׁגִיחַ שְׁלֹמֹה בְּחַכְמָה, שְׁכַתּוּב (שמואל ב טז) יֵצֵא יֵצֹא וּמִקְלֵל.  
מַה זֶה יֵצֵא יֵצֹא פְּעַמִּים? מִסְפִּיק וַיֵּצֵא וַיִּקְלֵל (זו). אֵלֵּא יֵצִיאָה אַחַת -  
שְׁיֵצֵא מִבֵּית מְדַרְשׁוֹ לְדוּד, וַיֵּצִיאָה אַחַת - שְׁיֵצֵא מִירוּשְׁלָיִם אֶל עַבְדּוֹ שְׁמַת  
עֲלוּי. יֵצִיאָה אַחַת לְמִלְכָּה, וַיֵּצִיאָה שְׁנִיָּה לְעַבְדִּים. וְכֹל זֶה רָאָה שְׁלֹמֹה וְהַשְּׁגִיחַ  
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹתָהּ הִיצִיאָה הַשְּׁנִיָּה, וְעַל זֶה אָמַר וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ. יָדַע  
שְׁבִיצִיאָה יָמוּת. וְעַפְר בְּעַפְר מַהוּ? אָמַר שְׁלֹמֹה, אֶל אָבִי זֶה הָיָה בְּעַפְר, אֶל  
שְׁמַעֵי זֶה יְהִיָּה בְּמִיָּם, שְׁכַתּוּב וְהָיָה בְיוֹם צִאתְךָ וְעַבְרַתְךָ אֶת גַּחַל קַדְרוֹן. שֵׁם  
עַפְר וְקָאן מִיָּם. שְׁנִיָּהֶם דָּן שְׁלֹמֹה, לְהִיּוֹת עַפְר וּמִיָּם כְּמוֹ סוּטָה, לְמִי  
שְׁהַסְטִין דְּרַכּוֹ לְאָבִיו.

הָתָם, וְהָכָא מִיָּא. תְּרוּוֹיִיהוּ דָן שְׁלֵמָה, לְמַחְוֵי עֶפְרַיִם  
וּמִיָּא פְּסוּטָה, לְמֵאן דְּאַסְטִין אַרְחָא לְגַבֵּי אַבּוּי.

**בְּתוּב** (מלכים א ב) וְהוּא קַלְלֵנִי קַלְלָה נְמַרְצָת. וּכְתוּב  
וְאַשְׁבַּע לֹו בִּיהוֹנָאֵה  לְאִמְרֵי אִם אֲמִיתָךְ  
בְּחָרְב. מֵאִי בְּחָרְב. וְכִי שְׁמַעֵי טַפְּשָׁא הוּחַ, דְּאֵילּוּ  
הָכֵי אֲמִי לֵיה, דְּלָא יִמָּא בְּחָרְב לָא. אַבְל בְּחַנִּית  
אִז בְּגִירָא אִין.

אָלָא <sup>דף ע"א</sup> תְּרִין מַלְיָן הָכָא. חַד אָמַר יַעֲקֹב, בְּרִיהַ  
דְּנֻנְא רַבָּא תְּחוּמָא (דף ק"ח ע"א) דְּקַשְׁקֻשׁוּי  
סְלָקִין לְרוּם עֲנַנִין. אֲזַמְּאָה דְּדוּד מַלְכָּא, כִּד הוּחַ  
בְּעֵי לְאֲזַמְּאָה, אַפִּיק חֲרָבָא דִּילֵיה, דְּתַמְן הוּחַ חֲקוּק  
שְׁמָא גְּלִיפִין, וְתַמְן אֲמִי. וְכִד עָבִיד לְשְׁמַעֵי, דְּכְתוּב  
וְאַשְׁבַּע לֹו בִּיהוֹנָאֵה  לְאִמְרֵי אִם אֲמִיתָךְ בְּחָרְב.  
כְּמֵאִי הוּחַ אֲזַמְּאָה דָּא. בְּחָרְב. (ס"א בהאי חרב דשמא

**בְּתוּב** והוא קללני קללה נמרצת. וכתוב ואשבע לו בה' לאמור אם אמייתך  
בְּחָרְב. וכי שמעי הִה טפש? שאלו כִּד השביע אותו, שלא יאמר בְּחָרְב לא,  
אַבְל בְּחַנִּית או בְּחָץ בֵּן.

אָלָא שְׁנֵי דְבָרִים יֵשׁ כָּאן. אַחַד אָמַר הַתִּינוּק, בְּנֵו שֶׁל הַדָּג הַגְּדוֹל, אוֹתוֹ  
שְׁקַשְׁקֻשׁוּי עוֹלָיִם לְרוּם הָעֲנָנִים. שְׂבוּעָתוֹ שֶׁל דּוֹד הַמֶּלֶךְ, כְּשֶׁהָיָה רוֹצֵה  
לְהַשְׁבֵּעַ, הָיָה מוֹצִיא אֶת חֲרָבוֹ שֶׁשֶּׁם הָיָה חֲקוּק שֶׁם חֲקוּק וְשֶׁם נִשְׁבַּע. וְכִד  
עָשָׂה לְשְׁמַעֵי, שְׁכַתוּב וְאַשְׁבַּע לוֹ בְּה' לְאִמְרֵי אִם אֲמִיתָךְ בְּחָרְב. בְּמִה הָיְתָה  
הַשְׂבוּעָה הַזֹּאת? בְּחָרְב. (בחרב הוּו שהשם הקדוש רקק בה שבועה) בְּחָרְב נִשְׁבַּע. וְכִד  
אֲחַר דָּן שְׁלֵמָה. אָמַר, בְּקַלְלָה בָּא אֶל אַבִּי, בְּדְבָרִים - הָרִי דְבָרִים אֵלָיו. וּבְשֵׁם  
הַמְּפָרֵשׁ הַרְג אוֹתוֹ וְלֹא בְּחָרְב. וְלָכֵן שְׁלֵמָה עָשָׂה כִּד.

קדישא חקיק ביה אומי) **בְּחָרַב אֲוִמִי**. וּמִלָּה אַחֲרָא, דִּין  
שְׁלֵמָה, אָמַר, בְּקִלְלָה אֲתָא לְגַבֵּי אַבָּא, בְּמַלְיִן, הָא  
מַלְיִן לְגַבֵּיהּ, וּבְשֵׁם הַמַּפּוֹרָשׁ קְטִלְיָה, וְלֹא בְּחָרַב.  
וּבְגִין דָּא עֲבַד שְׁלֵמָה חֲבִי.

הַשְׁתָּא אִית לְאַסְתִּבְלָא, דְּבִינָן דְּאֲוִמִי לִיָּה דְּדוֹד,  
אַמְאִי קְטִלְיָה, דְּאַתְחֲזִי דְּהָא אוֹמְאָה דָּא  
בְּעִלְיָה חֲנָה, דְּהָא לְבָא וּפְיֻמָּא לָא הוּוּ בְּחָרָא.  
אַלָּא וְדָאִי דְּדוֹד לָא קְטִלְיָה, וְהָא יְדִיעָא, כֹּל שְׂוִיפִין  
דְּגִנְפָא מְקַבְּלִין כְּלָא, וְלְבָא לָא מְקַבְּלָא אֲפִילוּ  
כְּחוּטָא דְּגִנְפָא דְּשַׁעְרָא. דְּדוֹד מְלָכָא לְבָא חוּה,  
וְקַבִּיל מַה דְּלָא אַתְחֲזִי לִיָּה לְקַבְּלָא, וּבְגִין כֶּךָ, (מלכים  
א ב) וַיִּדְעַת אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּתִיב. וְתוּ, דְּהָא  
אִילָנָא גָּרִים לְמַחֲזִי נָטִיר וְנוֹקֵם כְּחוּיָא.

**כְּתִיב** (תהלים נא) **כִּי לֹא תַחְפֹּץ זָבַח וְאַתְנָה עוֹלָה**  
**לֹא תִרְצֶה. וּזְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נְשֻׁבְרָה לֵב**

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְהַתְּבוּנוּ, שְׂכִינָן שְׂדוּד הַשְּׁבִיעַ אוֹתוֹ, לְמָה הִרְג אוֹתוֹ, שְׁנִרְאָה  
שְׁשׁוּבְעָה זוֹ הִיְתָה בְּעִלְיָה, שְׁהָרִי הִלֵּב וְהִפָּה לֹא הָיוּ כְּאָחָד? אֲלָא וְדָאִי דְּדוֹד  
לֹא הִרְג אוֹתוֹ, וְהָרִי דְּדוּעַ, כֹּל אִיבְרִי הַגּוֹף מְקַבְּלִים הַכֹּל, וְהִלֵּב לֹא מְקַבֵּל  
אֲפִלוּ כְּחוּט שֶׁל נִימָה שֶׁל שַׁעְרָה. דְּדוֹד הַמּוֹלֵךְ הָיָה הִלֵּב, וְקַבֵּל מַה שְׁלֹא דָאִי  
לוֹ לְקַבֵּל, וּמִשּׁוּם כֶּךָ, וַיִּדְעַת אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לוֹ כְּתוּב. וְעוֹד, שְׁהָרִי הָאֵילָן  
גוֹרֵם לְהִיּוֹת נוֹטֵר וְנוֹקֵם כְּנָחַשׁ.

**כְּתוּב** (תהלים נא) **כִּי לֹא תַחְפֹּץ זָבַח וְאַתְנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. זְבַחֵי אֱלֹהִים רוּחַ**  
**נְשֻׁבְרָה לֵב נְשֻׁבֵר וְנִדְכָּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כִּי לֹא תַחְפֹּץ זָבַח, וְכִי לֹא רוּצָה**

נשָׁפַר וְנִדְפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. כִּי לֹא תַחְפוֹץ  
 זְבַח, וְכִי לֹא כָּלֵי קֹדֶשׁא כְּרִיד הוּא דִּיקְרִבֶנּוּ  
 קָמִיה קַרְבָּנָא, וְהָא אִיהוּ אֲתִקֵּן לְגַבֵּי תִיבְיָא  
 קַרְבָּנָא, דִּיקְרִבֶנּוּ וַיִּתְפַּפֵּר לְהוּ חוֹבֵייהוּ. אֱלֹא דָּוִד  
 לְקָמִי שְׁמָא דְאֱלֹהִים אָמַר, וְקַרְבָּנָא לֹא קְרִבִין  
 לְשְׁמָא דְאֱלֹהִים, אֱלֹא לְשְׁמָא דִּיז"ד ה"א וְא"ו  
 ה"א. דְּהָא לְגַבֵּי דִינָא קִשְׁיָא מִדַּת הַדִּין, לֹא  
 מְקַרְבִין קַרְבָּנָא. וְדַבְּתִיב, (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב  
 מִכֶּם קָרְבָן לַיהוָה לַיהוָה. לַיהוָה וְלֹא (ויקרא  
 ה' ע"א) לְשְׁמָא דְאֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה  
 לַיהוָה. זְבַח תֹּודָה לַיהוָה. זְבַח תֹּודָה  
 שְׁלָמִים לַיהוָה.

וּבְגִין כֶּךָ, כִּינֵן דְּדָוִד מִלְבָּא, לְגַבֵּי אֱלֹהִים אָמַר.  
 אַצְטְרִיד לְמִכְתַּב, כִּי לֹא תַחְפוֹץ זְבַח

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיקְרִיבוּ לְפָנָיו קָרְבָן, וְהָרִי הוּא תִקֵּן לְרָשָׁעִים קָרְבָן  
 שִׁיקְרִיבוּ וַיִּתְפַּפֵּר לָהֶם חֲטָאָם? אֱלֹא שְׂדוּד אָמַר אֵת זֶה לְשֵׁם אֱלֹהִים, וְקָרְבָן  
 לֹא מְקַרְבִים לְשֵׁם אֱלֹהִים, אֱלֹא לְשֵׁם יו"ד ה"א וְא"ו ה"א. שְׁהָרִי לְדִין  
 הַקָּשָׁה, מִדַּת הַדִּין, לֹא מְקַרְבִים קָרְבָן, שְׁכַתוּב (ויקרא א) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם  
 קָרְבָן לַה'. לַה', וְלֹא לְשֵׁם אֱלֹהִים. וְכִי תִקְרִיב קָרְבָן מִנְחָה לַה'. זְבַח תֹּודָה  
 לַה'. זְבַח שְׁלָמִים לַה'.

וּמִשׁוּם כֶּךָ, כִּינֵן שְׂדוּד הַמְלֶךְ אָמַר לֵאלֹהִים, הַצְטַרֵּךְ לְכַתֵּב כִּי לֹא תַחְפוֹץ זְבַח  
 וְאֲתַנֶּה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. שְׁהָרִי לְשֵׁם הַזֶּה לֹא מְקַרְבִים, אֱלֹא רוּחַ נִשְׁבְּרָה,  
 שְׁכַתוּב זְבָחִי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבְּרָה. קָרְבָן שֶׁל אֱלֹהִים הוּא עֶצֶב וּשְׁבִרוֹן לֵב.  
 וּמִשׁוּם כֶּךָ, כִּי שְׁחָלַם חָלוּם רַע, צְרִיד לְהִרְאוֹת עֶצְבוֹת, שְׁהָרִי בְּמִדַּת אֱלֹהִים

וְאֵתְנָה עוֹלָה לֹא תִרְצֶה. דְּהָא לְשָׁמַיָא דָּא לֹא  
מְקַרְבִּין, אֲלֵא רוּחַ נְשֻׁבָּה. דְּכַתִּיב וּזְבַח אֱלֹהִים  
רוּחַ נְשֻׁבָּה. קַרְבָּנָא דְּאֱלֹהִים, עֲצִיבוּ, וְתִבְרִי  
דְּלָבָא. וּבְגִין כֵּן, מֵאן דְּחָלַם חֲלָמָא בִּישָׂא, עֲצִיבוּ  
אֲצִטְרִיךְ לְאַחֲזָא, דְּהָא בְּמִדַּת אֱלֹהִים קְיָיְמָא,  
וְזִבַח דְּמִדַּת דִּינָא, עֲצִיבוּ אֲצִטְרִיךְ וְרוּחַ נְשֻׁבָּה,  
וְחָוָא עֲצִיבוּ מִסְתִּיבָה לְחֲלָמָא בִּישָׂא, וְלֹא שְׂרָמָא  
דִּינָא עֲלִי. דְּהָא זִבַח דְּאַתְחֲזִי לְמִדַּת דִּינָא,  
אֲקָרִיב קָמִיה.

לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה, מֵאִי לֹא  
תִבְזֶה, מִכְּלָל דְּאִיפָּא לֵב דְּאִיהוּ בּוֹזֶה. אִין.  
חִינּוּ לֵב דְּאִיהוּ גָּאָה, לֵב בְּגַסּוֹת רוּחָא, חִינּוּ  
לֵב דְּאִיהוּ בּוֹזֶה, אֲבָל לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּפָה אֱלֹהִים  
לֹא תִבְזֶה.

הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.  
מֵאִי הִיטִיבָה, אֲתַחֲזִי דְּהָא טִיבוּ אִית בֵּה,

---

(דיו) עומד, וְזִבַח שֶׁל מִדַּת הַדִּין צָרִיךְ עֲצוֹת וְרוּחַ נְשֻׁבָּה, וְאוֹתָהּ עֲצוֹת  
מִרְפָּאת אֶת הַחֲלוֹם הָרַע, וְלֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיו הַדִּין. שְׁהִרֵי הַזִּבַח שְׂרָאוּי לְמִדַּת  
הַדִּין, הַקָּרִיב לְפָנֶיהָ.

לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְּפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה. מַה זֶה לֹא תִבְזֶה? מִכְּלָל שִׁישׁ לֵב שֶׁהוּא  
בּוֹזֶה? כֵּן. זֶהוּ לֵב שֶׁהוּא גָּאָה, לֵב בְּגַסּוֹת הָרוּחַ, הֵינּוּ לֵב בּוֹזֶה, אֲבָל לֵב נִשְׁפָּר  
וְנִדְּפָה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה.

הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. מַה זֶה הִיטִיבָה? ל' נְרָאָה

וְהִשְׁתָּא הַטִּיבָה עַל הַהוּא טִיבוּ. וְדַאי הָכִי הוּא,  
 דְהָא מִן יוֹמָא דְמִקְדָּשָׁא בְּרוּךְ הוּא אֲשֶׁתִּדְלַר בְּבִנְיָן  
 בִּי מִקְדָּשָׁא דְלַעֲיָא, עַד (ויקרא רכ"א ע"א) בְּעֵן, הַהוּא  
 הַטִּבָּה דְרַצוֹן, לָא שְׂרִייא עַל תְּהוּא בְּנֵן, וְעַל דָּא  
 לָא אֲשֶׁתִּבְרַל. דְהָא בְּשַׁעְתָּא דְרַצוֹן דְלַעֲיָא יִתְעַר,  
 יִיטִיב וְיִדְלִיק נְהוּרִין דְתְהוּא בְּנֵן, וְתְהוּא עֲבִידְתָּא,  
 דְאִפִּירֵי: מִלְּאֲכִין דְלַעֲיָא, לָא יִיבְרַח (לא) לָאִסְתַּבְּרָא  
 בְּתְהוּא בִּי מִקְדָּשָׁא, וְלֹא בְּתְהוּא בְּנֵן. וְכִדִּין בִּי  
 מִקְדָּשָׁא, וְכִל עֲזֻבָּא אֲשֶׁתִּבְרַל.

ק"ח ע"ב **תְּבִנָּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, וְכִי מִן יוֹמָא**  
**דְאֲשֶׁתִּדְלַר בְּבִנְיָן בִּי מִקְדָּשָׁא עַד**

שְׁהָרִי טוֹב יֵשׁ בָּהּ, וְעַכְשָׁו הִיטִיבָה עַל אוֹתוֹ הַטוֹב? וְדַאי כִּךְ הוּא, שְׁהָרִי מִן  
 הַיּוֹם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שְׁלַמְעֵלָה עַד עַכְשָׁו,  
 אוֹתָהּ הַטִּבָּה שֶׁל רַצוֹן לֹא שָׁרְתָה עַל אוֹתוֹ הַבְּנֵן, וְעַל כֵּן לֹא נִתְקַן. שְׁהָרִי  
 בְּשַׁעַה שְׁהַרַצוֹן הַעֲלִיּוֹן יִתְעוֹרֵר, הוּא יִיטִיב וְיִדְלִיק אֶת הַמְּנוֹרוֹת שֶׁל אוֹתוֹ  
 הַבְּנֵן וְאוֹתוֹ הַמַּעֲשֶׂה, שְׁאִפְלוּ הַמְּלֹאכִים שֶׁל מַעֲלָה לֹא יוּכְלוּ (לא) לְהַסְתַּכֵּל  
 בְּאוֹתוֹ בֵּית מִקְדָּשׁ וְלֹא בְּאוֹתוֹ בְּנֵן, וְאֵז בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְכֹל הַמַּעֲשֶׂה נִתְקַן.

**תְּבִנָּה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.** וְכִי מִיּוֹם ל' שְׁהַשְׁתַּדֵּל בְּבִנְיָן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ עַד עַכְשָׁו  
 לֹא בָּנָה אוֹתָם? (או) אִם חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם עַד עַכְשָׁו לֹא בָּנָה - בֵּית הַמִּקְדָּשׁ  
 עַל אַחַת כְּמוֹהוּ וְכְמוֹהוּ. אֲלֵא שְׁכֹל מַעֲשֵׂי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינָם כְּמַעֲשֵׂי בֵן  
 אָדָם. כְּשֶׁבְנֵי אָדָם בְּנוּ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְמִטָּה, בְּהַתְחִלָּה עָשׂוּ אֶת חוֹמוֹת הָעִיר,  
 וְלְבַסוּף עָשׂוּ אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. חוֹמוֹת הָעִיר בְּהַתְחִלָּה כְּדֵי לְהִגֹּן עֲלֵיהֶם,  
 וְאַחַר כִּךְ בְּנֵן הַבֵּית. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא כִּךְ, אֲלֵא בּוֹנֵה בְּתַחֲלָה אֶת בֵּית  
 הַמִּקְדָּשׁ, וּבַסוּף כְּשִׁירִיד אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וַיּוֹשִׁיב אוֹתוֹ עַל מְקוֹמוֹ, אֵז יְבָנָה  
 אֶת חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם, שֶׁהֵן חוֹמוֹת הָעִיר. וְעַל זֶה אָמַר דָּוִד הַמֶּלֶךְ עָלָיו



בָּעֵן, לֹא בָּנָה לֶזֶן. (א) אִי חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם עַד בָּעֵן  
 לֹא בָּנָה, בִּי מִקְדָּשָׁא עַל אַחַת בַּפֶּה וּבַכַּפֶּה. אֵלֶּא  
 קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא, כֹּל עוֹבְדוֹי, לֹא פְּעוּבְדוֹי דְּבַר  
 נֶשׁ. בְּנֵי נֶשׁא בַד בְּנֵי בִי מִקְדָּשָׁא לְתַתָּא,  
 בְּקַדְמִיתָא עֲבָדוּ שׁוּרֵי קַרְתָּא, וְלַבְּסוּף עֲבָדוּ בִי  
 מִקְדָּשָׁא. שׁוּרֵי קַרְתָּא בְּקַדְמִיתָא, בְּנִין לֹאֲנָנָא  
 עַל־יְהוּ, וְלַבְּתַר בְּנִינָא דְּבִיתָא. קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא  
 לֹא הָבִי, אֵלֶּא בְּנֵי בִי מִקְדָּשָׁא בְּקַדְמִיתָא,  
 וְלַבְּסוּף, בַּד יְחִית לִיָּה מִשְׁמִיָּא, וְיִזְתִּיב לִיָּה עַל  
 אַתְרֵיהּ, בְּרִין וּבָנָה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם דְּאֲנִין שׁוּרֵין  
 דְּקַרְתָּא. וְעַל דָּא אָמַר דָּוִד עַל־יֵה הַשְּׁלֹום, (תהלים נא)  
 הִיטִיבָה בְּרַצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן בְּקַדְמִיתָא, וְלַבְּתַר תִּבְנֶנָּה  
 (דף ק"ח ע"ב) חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

**הָבֵא אֵית רָזָא, כֹּל עוֹבְדֵין דְּעֵבִיד קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ  
 הוּא, בְּקַדְמִיתָא אַקְדִים הָהוּא דְּלַבְּר, וְלַבְּתַר**

---

הַשְּׁלֹום, (תהלים נא) הִיטִיבָה בְּרַצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן - בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּךְ תִּבְנֶנָּה  
 חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.

כָּאן יֵשׁ סוּד. כֹּל הַמַּעֲשִׂים שְׁעוּשָׁה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בַּהֲתַחֲלָה מִקְדִים אוֹתוֹ  
 שְׁלַבְחוּץ, וְאַחַר הַמִּזְבֵּחַ שְׁלַפְנַיִם, וְכָאן לֹא כָּךְ. בֵּא וְרָאָה, כֹּל אוֹתָם הַמַּעֲשִׂים  
 שְׁעוּשָׁה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִקְדִים אוֹתוֹ שֶׁל בַּחוּץ, הַמִּזְבֵּחַ הַקְדִים בְּמַחְשָׁבָה,  
 וּבְמַעֲשָׂה אוֹתוֹ שֶׁל בַּחוּץ, שֶׁהָיָה כֹּל קִלְפָה הִיא מִצַּד הָאַחַר, וְהַמִּזְבֵּחַ מִן הַמִּזְבֵּחַ,  
 וְתַמִּיד הַצַּד הָאַחַר מִקְדִים וְגִדֵל וּמִתְרַבֵּה וְשׁוֹמֵר הַפְּרִי. כִּיּוֹן שְׁמִתְרַבֵּה,  
 זוֹרְקִים אוֹתוֹ הַחוּצָה, וְכִיּוֹן רָשַׁע וְצַדִיק יִלְבֹּשׁ, וְזוֹרְקִים אֶת אוֹתָהּ קִלְפָה,

מוֹחָא דְלִגְנֵי, וְהָכֵא לָאוּ הָכֵי. תָּא חֲזִי, כֹּל אֵינִין  
 עוֹבְרִין דְּעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְאַקְדִים תְּהוּא  
 דְּלִבְר, מוֹחָא אַקְדִים בְּמַחֲשָׁבָה, וּבְעוֹבְרָא תְּהוּא  
 דְּלִבְר, דְּהָא כֹּל קְלִיפָה מְסַטְרָא אַחְרָא חֲזִי, וּמוֹחָא  
 מִן מוֹחָא, וְתַדִּיר סַטְרָא אַחְרָא אַקְדִים וְרַבִּי וְאַנְדִּיל  
 וְנָטִיר אִיבָא. בִּינִין דְּאַתְרַבִּי, וְרַקִּין לִיה לְבַר, (אִיּוֹב כ"ו)  
 וַיִּכִּין רָשָׁע וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ, וְזַרְקִין לְתַחֲמָא קְלִיפָה,  
 וּמְבַרְכִין (עֵקֶב רַעִיא ע"א) לְצַדִּיקָא דְּעַלְמָא. אֲבַל הָכֵא,  
 בְּבִנְיָנָא דְּבִי מְקוּדְשָׁא, דְּסַטְרָא בִּישָׁא יִתְעַבֵּר  
 מְעַלְמָא, לָא אַעֲטְרִיד, דְּהָא מוֹחָא וּקְלִיפָה דִּילִיה  
 חֲזִי. אַקְדִים מוֹחָא, דְּכַתִּיב הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן  
 בְּקַדְמִיתָא, וְלִבְתַּר תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם. תְּהִיא  
 חוֹמָה דְּלִבְר, דְּאִיהִי קְלִיפָה, דִּילִיה הוּא מְפָשׁ.  
 דְּכַתִּיב, (זְכַרְיָה ב) וְאֲנִי אֶחְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוָה יְהוָה

חוֹמוֹת אֵשׁ סָבִיב. אֲנִי וְלָא סַטְרָא בִּישָׁא.  
**יִשְׂרָאֵל**, אֵינִין מוֹחָא, עֲלָאָה דְּעַלְמָא. **יִשְׂרָאֵל**  
 סְלִיקוּ בְּמַחֲשָׁבָה בְּקַדְמִיתָא, עַמִּין

---

וּמְבַרְכִים אֶת הַצַּדִּיק בְּעוֹלָם. אֲבַל כָּאן, בְּבִנְיַן בֵּית הַמְּקוּדֵשׁ, שֶׁהַצַּדִּיק הָרַע  
 יַעֲבֵר מִהָעוֹלָם - לֹא צָרִיךְ, שֶׁהָרִי הַמּוֹחַ וְהַקְּלָפָה שֶׁלוֹ הֵיחָד. הַקְּדִים הַמּוֹחַ,  
 שֶׁכְּתוּב הִיטִיבָה בְּרַצוֹנָךְ אֶת צִיּוֹן - בְּהַתְּחִלָּה, וְאַחַר כֵּן תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַם.  
 אוֹתָהּ חוֹמָה לַחֲצִיצוֹנִית, שֶׁהִיא קְלָפָה, שֶׁלוֹ הִיא מְפָשׁ, שֶׁכְּתוּב (זְכַרְיָה ב) וְאֲנִי  
 אֶחְיֶה לָּהּ נְאֻם ה' חוֹמוֹת אֵשׁ סָבִיב. אֲנִי וְלֹא הַצַּדִּיק הָרַע.  
**יִשְׂרָאֵל** הֵם הַמּוֹחַ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הָעוֹלָם. **יִשְׂרָאֵל** עֵלוּ בְּמַחֲשָׁבָה בְּתַחֲלָה. הָעַמִּים

עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, דְּאֵינֶנּוּ קְלִיפָה,  
 אֶקְדִּימוּ. דְּכִתִּיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר  
 מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל.  
 וְזִמְנֵן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְאֶקְדָּמָא מוֹחָא, בְּלָא  
 קְלִיפָה. דְּכִתִּיב, (ירמיה ב) קִדַּשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוָה יְהוָה  
 רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ, מוֹחָא קָדִים לְקְלִיפָה. וְאִף עַל גַּב  
 דְּמוֹחָא יְקוּם בְּלָא קְלִיפָה, מֵאֵן הוּא דְיוֹשִׁיט יָדָא  
 לְמִיכָל מַיְנִיה, בְּגִין, (ירמיהב) דְּכָל אֹכְלֵיוּ יֶאֱשָׁמוּ רָעָה  
 תָּבֵא אֵלֵיהֶם נָאִם יְהוָה יְהוָה.

**בְּחַהּוּא זְמַנָּא, (תהלים נא) אִז תַּחֲפֹץ זְבַחֵי צְדָק.**  
**בְּגִין, דְּהָא בְּרִין, יתְחַבֵּר בְּלָא בְּחַבּוּרָא**  
**חַדָּא, וְיֵחָא שְׁמָא שְׁלִים בְּכָל תְּקוּנִיה. וְכִדִּין קְרַבְנָא**  
**לְהַי שְׁלִים, לִיהוָה יְהוָה אֱלֹהִים. דְּהַשְׁתָּא אֱלֹהִים**

---

עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שְׁהִם קְלָפָה, הַקְדִּימוּ, שְׁכָתוּב (בראשית לו)  
 וְאֵלֶּה הַמַּלְאָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֱדוֹם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל. וְעֵתִיד  
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַקְדִּים אֶת הַמּוֹחַ בְּלֵי קְלָפָה, שְׁכָתוּב (ירמיה ב) קִדַּשׁ  
 יִשְׂרָאֵל לְה' רֵאשִׁית תְּבוּאָתָהּ. הַמּוֹחַ קוּדִם לְקְלָפָה. וְאִף עַל גַּב שְׁהַמּוֹחַ יַעֲמִד  
 בְּלֵי קְלָפָה, מִי הוּא שְׁיוֹשִׁיט יָד לְאָכַל מִמֶּנּוּ? מִשׁוּם שְׁכָל אֹכְלֵיוּ יֶאֱשָׁמוּ רָעָה  
 תָּבֵא אֵלֵיהֶם נָאִם ה'.

**בְּאוֹתוֹ זְמַן, (תהלים נא) אִז תַּחֲפֹץ זְבַחֵי צְדָק.** הַיּוֹת שְׁהַי אִז יתְחַבֵּר הַכַּל  
 בְּחַבּוּר אֶחָד, וְיֵהִי הַשֵּׁם שְׁלֵם בְּכָל תְּקוּנּוֹ, וְאִז הַקְרָבֵן יֵהִי שְׁלֵם לְה' אֱלֹהִים.  
 שְׁעַכְשׁוֹ אֱלֹהִים לֹא מֵתְחַבֵּר לְקְרָבֵן, שְׁאֵלְמֵלֵא הַתְּחַבֵּר בּוֹ, כְּמָה אֱלֹהִים יַעֲלוּ  
 אֲזַנִּים לְהַתְּחַבֵּר לְשֵׁם. אֲבָל בְּאוֹתוֹ זְמַן, (שם כו) כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעוֹשֶׂה נִפְלְאוֹת  
 אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ. וְאִין אֱלֹהִים אַחֵר.

לָא אֲתַחֲבַר לְקוֹרְבָנָא, דְּאֵלְמַלְא אֲתַחֲבַר בֵּיהּ,  
כְּמַה אֱלֹהִים יִסְלְקוּן אִידִנִּין לְאֲתַחֲבָרָא תַּפְּן. אֲבָל  
בְּתַהוּא זְמַנָּא, (תהלים פו) כִּי גְדוֹל אֶתָּה וְעוֹשֵׂה  
נִפְלְאוֹת אֶתָּה אֱלֹהִים לְבַרְדֵּי. וְאִין אֱלֹהִים אַחְרָא.

וּבְתַהוּא זְמַנָּא כְּתִיב, (דברים לב) רְאוּ עֵתָּה כִּי אֲנִי  
אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי (ראו עתה)  
רְאוּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא סְגִי, מֵאֵי עֵתָּה. אֵלָּא דְלָא  
הָוָה קָדָם לָבֵן, וְתַהוּא זְמַנָּא לְיַהוּי. אֲמַר קוֹדֶשָׁא  
בְּרוּךְ הוּא, עֵתָּה רְאוּ, מַה דְלָא תִּיכְלוּן לְמִיחְמֵי  
מְקַדְּמַת דִּנְא.

כִּי אֲנִי אֲנִי, תְּרֵי זְמַנֵּי אֲמַאי. אֵלָּא לְדִיִּיקָא, דְּתָא  
לִית תַּפְּן אֱלֹהִים, אֵלָּא הוּא. דְּתָא כְּפַה זְמַנִּין,  
דְּאֲתַמַּר אֲנִי זְמַנָּא חֲדָא, וְלָא יַתֵּר, וְתַהוּ תַּפְּן  
סְטָרָא אַחְרָא. אֲבָל הַשְׁתָּא אֲנִי הוּא וְאִין

יום י"ח  
לחודש

---

וּבְאֵתוּ זְמַן כְּתוּב, (דברים לב) רְאוּ עֵתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי.  
(ראו עתה) רְאוּ כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא גְדוֹל, מַה זֶה עֵתָּה? אֵלָּא שְׂלָא הָיָה קָדָם לְכוּ,  
וּבְאֵתוּ זְמַן זֶה יְהִי. אֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֵתָּה רְאוּ מַה שְׂלָא יְכַלְתֶּם  
לְרְאוֹת מְקַדְּמֵי לְכוּ.

כִּי אֲנִי אֲנִי, לְמַה פְּעֻמִּים? אֵלָּא כְּדִי לְדִיק, שְׁהֵרִי אִין שְׁם אֱלֹהִים, אֵלָּא הוּא.  
שְׁהֵרִי כְּמַה פְּעֻמִּים שְׁנֵאֲמַר אֲנִי פֻעַם אַחַת וְלֹא יוֹתֵר, וְהָיָה שְׁם הַצַּד הַאֲחֵר.  
אֲבָל עַכְשָׁו אֲנִי הוּא וְאִין אֱלֹהִים עִמָּדִי, שְׁהֵרִי כָּל הַצַּד הַאֲחֵר הֶעֱבֵר,  
וְדוּקָא אֲנִי אֲנִי.

אֱלֹהִים עֲמָדִי, דְּהָא כָּל סִטְרָא אַחְרָא אַתְּ עֵבֶר,  
וְדִיּוּקָא אֲנִי אֲנִי.

אֲנִי אָמִית וְאַחִיָּה, עַד הַשְּׁתָּא מוֹתָא הוֹת מִסִּטְרָא  
אַחְרָא, מִכָּאן וְלְהִלָּאָה, אֲנִי אָמִית וְאַחִיָּה,  
מִכָּאן דְּבַחְתוּמָא זְמָנָא, כָּל אֵינּוֹן דְּלֵא טַעְמֵי טַעְמָא  
דְּמוֹתָא. מַנִּיָּה תְּהָא לִזְנוֹן מוֹתָא, וְיָקִים לִזְנוֹן (מיד).  
אֲמַאי. כְּגִין דְּלֵא יִשְׁתַּאֲר מַחְתוּמָא זוּחְמָא כְּעֲלָמָא  
כְּלָל, וְיִהְיָ עֲלָמָא חֲדָתָא, כְּעוֹבְדֵי יְדוּי דְּקוּדְשָׁא  
כְּרִיךְ הוּא. (תנינן י' דברים כו' קי"ג ע"ב) (שייך לעיל ק"ו ע"א)  
(שמות כא) וְאִם אָמַר יֹאמֵר וְגו' לֹא אֵצֶא חֶפְשִׁי. כְּמַה  
דְּאִתְמַר כְּדִין פְּגִימָא לִיָּה פְּגִימוּ. אִם כְּגַפּוּ יָבֵא, מַהוּ  
כְּגַפּוּ. תְּנִינָן, כְּתַרְגוּמוֹ, כְּלַחְדוּדֵי. יֵאוֹת הוּא. אֲבָל  
הָא תְּנִינָן, כָּל עֲלָמָא, לָא קָאִים, אֲלֵא עַל גַּפּוּ  
חֲרָא, דְּלִזְנוֹתָן.

---

אֲנִי אָמִית וְאַחִיָּה. עַד עַכְשָׁו הַמַּח הֵיָה מִן הַצַּד הָאַחֵר. מִכָּאן וְהִלָּאָה, אֲנִי  
אָמִית וְאַחִיָּה. מִכָּאן שְׂבִאוֹתוֹ הַזְּמָן, כָּל אוֹתָם שְׂלֵא טַעְמוֹ טַעַם הַמִּנּוֹת -  
מִקּוּנּוֹ יִהְיֶה לְהֵם מִנּוֹת, וְיָקִים אוֹתָם (מיד). לְמַה? כְּדִי שְׂלֵא תִשְׁאַר מֵאוֹתָהּ  
הַזְּהֻמָּה בְּעוֹלָם כְּלָל, וְיִהְיֶה עוֹלָם חֲדָשׁ בְּמַעֲשֵׂי יְדֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְאִם  
אָמַר יֹאמֵר וְגו' לֹא אֵצֶא חֶפְשִׁי, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר, אִז פּוֹגֵם אוֹתוֹ בְּפָגֶם. אִם  
בְּגַפּוּ יָבֵא, מַה זֶה בְּגַפּוּ שְׁנִינּוֹ, כְּתַרְגוּמוֹ - לְבַדּוֹ. יִפָּה הוּא. אֲבָל הֲרֵי שְׁנִינּוֹ,  
כָּל הָעוֹלָם לֹא עוֹמֵד אֲלֵא עַל סְנַפִּיר אֶחָד שֶׁל לִזְנוֹתָן.

וְרָאָה דָּא, בְּשַׁעֲתָא דְקַיִימָא דְכַר וְנוֹקְבָא, דְדַבֵּר  
 וְנוֹקְבָא בְרָא לִזְן קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבְכֹל  
 מַה דְאִזְלִין, עֲלָמָא מְזַדְעָזַע, וְאַלְמַלְא דְסָרִס  
 קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא דְבוֹרָא, וְצִיָּן יַת נִיקְבָא, הוּוּ  
 מְטַשְׁטְשִׁין עֲלָמָא. וְעַל דָּא לָא עֲבָדִין תּוֹלְדִין, (דבר  
 אחר ומאן דלא עביד תולדין בגפו) אִם בְּגַפּוּ יָבֵא, תְּחֻזָּת  
 תְּחֻזָּת גַּפּוּ, דְלָא עֲבִיד תּוֹלְדִין עָאֵל. וְהוּאִיל וְכֵן,  
 בְּגַפּוּ יֵצֵא, לְתַמְן אֲתַדְחָא, וְלָא עָאֵל לְפַרְגּוּדָא  
 בְּלָל, וְאֲתַדְחָא וְאֲטַרִיד מִתְּחֻזָּא עֲלָמָא. בְּגַפּוּ יֵצֵא,  
 בְּגַפּוּ יֵצֵא וְדָא.

תָּא חַוִּי, מַה כְּתִיב, (ויקרא כ) עֲרִירִים יְמוֹתוֹ,  
 עֲרִירִים (כתוב) בְּלָל דְכַר וְנוֹקְבָא. בְּרָא  
 דְבוֹרָא עָאֵל, וּבְרָא דְנוֹקְבָא יְפוּק. עָאֵל בְּהָא,  
 יְפוּק בְּהָא. וְהָא אִיהוּ אֲתֵר, דְקָא אֲתַדְבַּק בִּיה



יסוד זה, בשעה שעומדים זכר ונקבה, שזכר ונקבה ברא אותם הקדוש ברוך  
 הוא, ובכל מה שהולכים, העולם מוזדעזע, ואלמלא שסרס הקדוש ברוך הוא  
 את הזכר וצנן את הנקבה, היו מחריבים את העולם, ועל כך לא עושים  
 תולדות. (ומי שלא עושה תולדות בגפו) אם בגפו יבא, תחת אותו סנפיר שלא  
 עושה תולדות נכנס. והואיל וכן בגפו יצא, לשם נדחה, ולא נכנס לפרגוד  
 כלל, ונדחה ונטרד מאותו העולם. בגפו יצא, בגפו יצא ודאי.

בא וראה מה כתוב, (ויקרא כ) עֲרִירִים יְמוֹתוֹ. עֲרִירִים (כתוב) - כלל של זכר  
 ונקבה. בסוד של זכר נכנס, ובסוד של נקבה יצא. נכנס בזה ויוצא בזה. וזהו  
 מקום שנדבק בו באותו העולם, שהרי הקדוש ברוך הוא לא רוצה שיכנס  
 לפניו מי שמסרס עצמו בעולם הזה.

בְּתוֹהוּא עֲלֵמָא, דְּהָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעֵי  
 דִּיעוּל קְמִיָּה, מֵאן דְּמְסָרֵם גְּרַמִּיָּה בְּהֵא עֲלֵמָא.

תָּא חֲזִי, מִן קַרְבָּנָא. דְּלָא (דף ק"ט ע"א) הוּוּ  
 מְקַרְבִּין קְמִיָּה סְרוּסָא, וְאִפִּיקוּ לִיָּה, דְּלָא  
 יתְקַרְבַּ לְקְמִיָּה, וּפְקִיד וְאָמַר, (ויקרא כב) וּבְאַרְצְכֶם  
 לָא תַעֲשׂוּ. וְכֵן לְדִרֵי דְרִין אָסִיר לְסְרוּסֵי בְּרִיין,  
 דְּבָרָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלֵמָא. דְּהָא כָּל סְרוּסָא,  
 דְּסִטְרָא אַחְרָא אִיהוּ. וְאִי אִיהוּ אֲשֶׁתִּדֵּל, וְנָסִיב  
 אִיתְתָּא, וְלָא עֶבֶד תּוֹלְדִין, וְלָא בְּעָא, וְאָף עַל גַּב  
 דְּאִית לִיָּה אִיתְתָּא, אִז אִי הוּא לָא בְּעָאת, וְעָאֵל  
 לְתוֹהוּא עֲלֵמָא, בְּלָא תּוֹלְדִין, מַה פְּתִיב. אִם בְּעַל  
 אִשָּׁה הוּא, וְלָא אֲשַׁנְחוּ לְפַעַל יְדוּי דְּמֵאֲרִיחוּן,  
 וְנִצָּאָה אִשְׁתּוּ עִמּוּ, אִיהוּ יְעוּל בְּגַפּוּ דְּדְכֻנְרָא, וְאִיהוּ  
 בְּנִיקְבָּא. בְּגַפּוּ יְבֵא בְּגַפּוּ יֵצֵא בְּמַה דְּאַתְמַר, בְּלָא  
 עַל תְּקוּנִיָּה.

---

בא וראה מן הקרבן, שלא היו מקריבים לפניו קוסרס, והוציאו אותו שלא  
 יקרב לפניו, וצוה ואמר, (ויקרא כב) ובארצכם לא תעשו. וכן לדורי דורות  
 אסר לסרס את הבריות שבגאם הקדוש ברוך הוא בעולם, שהרי כל סרוס  
 הוא של הצד האחר. ואם הוא השתדל ונשא אשה ולא עשה תולדות ולא  
 רצה, ואף על גב שיש לו אשה, או שהיא לא רצתה, ונכנס לאותו עולם  
 בלי תולדות - מה פתוב? אם בעל אשה הוא, ולא השגִּיחוּ לפעל ידי רבונם,  
 ונצאה אשתו עמו. הוא יכנס בגפו של זכר, והיא בנקבה. בגפו יבא בגפו  
 יצא, כמו שנתבאר, הכל על תקונו.

אם אֲדָנִי יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, בְּמַה דְּאִתְמַר, אִם אֲדָנִי,  
 דָּא אִיהוּ אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, מִהֲבֵא,  
 דְּלֹא בְּרִשׁוּתָא דְּבַר נָשׁ קָיָמָא לְמוּסַב אִתְתָּא.  
 אֲלֵא (כלא משלי ט"ז פלס מאזני משפט י"י) בְּלֵא בְּמֵאזְנִים  
 לְעֵלוֹת. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, דְּהָא לָאו בְּרִשׁוּתִיהּ אִיהוּ.  
 וּמֵאן אִיהוּ. תְּהִי דְּלֹא דִילִיָּהּ, וְלֵא אֲזַדְמַנַּת  
 לְגַבִּיָּהּ, וּמֵאן אִיהוּ. תְּהִי דְּתַנַּת זְמִינָא לְאַחְרָא,  
 וְאַקְדִּים הֵא בְּרַחְמֵי, וְנִמְיֵל לָהּ, דָּא אִתִּיְהִיבַת לִיָּהּ,  
 דְּלֵא אִתְחַזִּיאַת לִיָּהּ. וְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא חָמִי  
 מְרַחֵק, וְחָמִי לְתַהִי אִתְתָּא, דְּזְמִינַת לְאַפְקָא  
 הוֹלְדִין בְּעֵלְמָא. אֲקָדִים הֵא בְּרַחְמֵי, וְאִתִּיְהִיבַת  
 לִיָּהּ, וְעֵבִיד אִיבִין, וְזָרַע זָרְעָא, בְּאִתְתָּא (ס"א בגנתא)  
 דְּלֹא דִילִיָּהּ, בְּגִין כֶּךָ, הָאִשָּׁה וִילְדִיָּהּ תַּהֲוִיָּה  
 לְאִדְנִיָּהּ, וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוּ. אִי עֲנִיָּא מִסְבָּנָא, בְּמַה

אם אֲדָנִי יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, כְּמוֹ שְׁנֵתְבָאָר. אִם אֲדָנִי - זֶה אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה - מִכָּאן שְׁלֵא בְּרִשׁוּת הָאָדָם עוֹמֵד לְשֵׁאת אִשָּׁה, אֲלֵא (הכל משלי טז) פלס ומאזני משפט לה"י הכל בְּמֵאזְנִים לְעֵלוֹת. יִתֵּן לֹא אִשָּׁה, שְׁהִרִי זֶה לֹא בְּרִשׁוּתוֹ הוּא, וְכִי הִיא? הִיא שְׁאִינָה שְׁלוֹ וְלֹא הַזְדַּמְנָה אֵלָיו, וְכִי הִיא? אוֹתָהּ שְׁהִיָּתָה מְזַמְנַת לְאַחַר, וְהַקְדִּים זֶה בְּרַחְמִים וְנִטַּל אוֹתָהּ, זֶה נִתְּנָה לוֹ, שְׁלֵא רְאוּיָהּ לוֹ. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹאֶה מְרַחֵק וְרֹאֶה אֶת אוֹתָהּ אִשָּׁה שְׁעִתִּידָה לְהוֹצִיא תוֹלְדוֹת בְּעוֹלָם, מְקָדִים זֶה בְּרַחְמִים וְנִתְּנַת לוֹ, וְעוֹשֶׂה פְרוֹת, וְזָרַע זָרַע בְּאִשָּׁה (בגן) שְׁאִינָה שְׁלוֹ, מְשׁוּם כֶּךָ הָאִשָּׁה וִילְדִיָּהּ תַּהֲוִיָּה לְאִדְנִיָּהּ, וְהוּא יֵצֵא בְּגַפּוּ. אִי עֲנִי מִסְבָּנָא, פְּמַה הַשְׁתַּדֵּל בְּרִיקְנוֹת, הַתִּיַּע וְנִשְׁתַּדֵּל לְעֵשׂוֹת פְרוֹת בְּגֵן שְׁאִינוֹ שְׁלוֹ, וְיֵצֵא בְּרִיקְנוֹת.



אֲשֶׁת־דָּר בְּרִיקְנָא, לָאָה וְאֲשֶׁת־דָּר לְמַעַבְד פִּירִין,  
בְּנִתָּא דִּלְאוּ דִּילִיה, וְנָפַק בְּרִיקְנָא.

סָבָא סָבָא, בְּעָרְנִין (נ"א בעניינין) אֵלִין, לָא תְּוִית  
בְּרִנְגִלְיָה דְּחִי לְתַרְעָא, בְּמֵאן דְּשָׁכִיב  
בְּאַרְעָא בְּלָא תּוּקְפָא, דְּהָא אֲתַחֲלָשׁ וּמַחֲלָשָׁא סָנִי,  
דְּלָא יָבִיל, דְּחִי בְּרִנְגִלוּי. אֲתַתְּקֵה סָבָא, וְלָא תְּדַחֲל.  
הָא עֲנִיָּא מְסַפְנָא, דְּאֲשֶׁת־דָּר בְּרִיקְנָא, אִימָא  
אִמָּא. אִי בְּנִין דְּזָרַע בְּנִתָּא אַחְרָא דִּלְאוּ דִּילִיה,  
יֵאוּת. אִי תְּכִי (ס"א אבל הכא) קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב  
לִיה תְּהוּא גְּנָתָא לְמוֹרַע בְּה, דְּהָא אִיהוּ לָא נְטִיל  
לְה. אֵלָא תָּא חֲזִי בְּל מְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא  
עֲבִיד בְּלָהוּ בְּדִינָא אִינֵן וְלָא חֲזִי מְלָה בְּרִיקְנָא הָא  
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיה אֲתַתָּא וְעַבְד בְּה פִּירִין  
וְאִיבִין לָא הָא פְּשָׁאָר בְּנִי גְּלַגּוּלָא וְלָא דְּמִי מָאן

זָקוּן, בְּזַמְנִים (בעניינים) הִלְלוּ לָא הֵיית בְּרִגְלִיךְ דּוּחָה אֶת הַשַּׁעַר, כְּמִי  
שְׁשׁוּכָב בְּאַרְץ בְּלִי כַחַשׁ, שְׁהִרִי נַחֲלַשׁ, וּמַחֲלָשָׁה רַבָּה, שְׁלֵא יְכוּל דּוּחָה בְּרִגְלִיו.  
הַתַּחֲזֹק זָקוּן וְאֵל תְּפַחֲד. הָעֲנִי הַמְּסַכֵּן הֵזָה שְׁהַשְׁתַּדֵּל לְרִיק, אֲמֹר לְמָה? אִם  
מִשׁוּם שְׁזָרַע בְּגַן אַחַר שְׁאִינוּ שְׁלוֹ - יָפָה. אִם כֶּף (אבל כאן) הִרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
הוּא נִתֵּן לוֹ אוֹתוֹ הֵגֵן לְזָרַע בּוֹ, שְׁהִרִי לָא הוּא שְׁלַקַח אוֹתָהּ. אֵלָא בָּא וְרָאָה,  
כָּל הַדְּבָרִים שְׁעוֹשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּלָם הֵם בְּדִין, וְלֹא הֵיךְ דְּבַר לְרִיק.  
זֶה שְׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִתֵּן לוֹ אִשָּׁה וְעֵשָׂה בְּה פְּרוֹת וְגִדּוּלִים, אִין זֶה כְּשֶׁאָר  
בְּנֵי הַגְּלָגוּל, וְלֹא דוּמָה מִי שְׁמוֹשְׁתַּדֵּל בְּעוֹלָם הֵזָה לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵלִין (ולא  
יכול), לְמִי שְׁלֵא רוּצָה לְהַגְדִּיל וְלְהַשְׁתַּדֵּל, וְעוֹקֵר וּמְפִיל אֶת הָעֵלִים שֶׁל הָאֵלִין  
וּמְקַטֵּין הַפְּרִי שְׁלוֹ.

דַּאֲשְׁתַּדַּל בְּהַאי עֲלֵמָא לְאַסְנָאָה אֵילָנָא (ס"א ולא יכיל)  
 לְמַאן דְּלֵא בְּעָא לְאַסְנָאָה וְלֵא שְׁתַּדַּלֵּא וְאַעְקַר  
 וְאַפִּיל טַרְפִּין דֵּאֵילָנָא וְאַזְעַר אִיבָא דִּילֵיהּ.

הַאי דֵּאֲדַנְיוּ יְהִיב לֵיהּ אַתְתָּא, בְּגִין לְמַעְפּוּד אִיבִין,  
 הָא אֲשְׁתַּדַּל בְּקַדְמִיתָא בְּגִין לְאַסְנָאָה אֵילָנָא,  
 וְלֵא יְכִיל. וּבִיּוֹן כָּד בְּךָ לִית לֵיהּ, (ס"א דבנין גם כן לית ליה)  
 דֵּאֵי הָוָה זַכָּאָה בְּדַקָּא יְאוּת, לֵא הָוָה תָּב בְּגַלְגּוּלָא,  
 (כאבנא בקוספיתא) דֵּהָא כְּרִיב, (ישעיה נו) וְנִתְתִי לְכֶם  
 בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת.  
 וְהִשְׁתָּא דֵּלָא זַכָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָמִי, דֵּהָא  
 אֲשְׁתַּדַּל וְלֵא יְכִיל, הַאי, אֲדוּנִיו יִתֵּן לֹו אִשָּׁה, בְּמַח  
 דֵּאֲתַמַּר. וּבִיּוֹן דְּחָס עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִתֵּב  
 לֵיהּ בְּרַחֲמֵי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְבִי מְדִידִיהּ  
 בְּקַדְמִיתָא, וְנָטִיל מַח דְּנָרַע תְּהוּא מִפּוּעָא, וּפְגִין בְּךָ,  
 הָאִשָּׁה וְיִלְדִיהּ תַּתִּיהּ לְאַדְנֵיהּ, וְלִבְתַּר יִיתוּב,

---

זֶה שְׂאֲדוּנִיו נָתַן לֹו אִשָּׁה כְּדִי לַעֲשׂוֹת פְּרוּת, הָרִי הַשְׁתַּדַּל בְּהַתְחַלָּה כְּדִי  
 לְהַגְדִּיל אֶת הָאֵילָן וְלֹא יְכִיל. זְכוּיֹת כָּל כָּד אֵין לֹו, (של בנים גם כן אין לו) שְׂאָם  
 הָיָה צְדִיק כְּרֵאִוי, לֹא הָיָה שֵׁב בְּגַלְגּוּל (כאבן בכף הקלע), שְׁהָרִי כְּתוּב (ישעיה נו)  
 וְנִתְתִי לְכֶם בְּבֵיתִי וּבְחֻמוֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת. וְעַכְשָׁו שְׁלֵא זַכָּה,  
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּאָה שְׁהָרִי הַשְׁתַּדַּל וְלֹא יְכִיל. זֶה אֲדוּנִיו יִתֵּן לֹו אִשָּׁה, כְּמוֹ  
 שְׂנַאֲמַר. וּבִיּוֹן שְׁחָס עֲלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנָתַן לֹו בְּרַחֲמִים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ  
 הוּא גּוֹבֵה מְשֻׁלוֹ בְּתַחֲלָה, וְנֹטֵל מַח שְׁגָרַע אוֹתוֹ הַמְּעוּן. וּמִשׁוּם כָּךְ, הָאִשָּׁה  
 וְיִלְדֵיהּ תַּתִּיהּ לְאַדְנֵיהּ, וְאַחַר כָּךְ יָשׁוּב וְיִשְׁתַּדַּל עַל עֲצָמוֹ הַשְּׁלִים גְּרַעוּנו. עַד  
 כָּאן סוּד הַכְּתוּב.

וַיִּשְׁתַּדַּל עַל גְּרִמְיָהּ, לְאִשְׁלֹמֹי גְרַעוּנִיהָ. עַד הָבֵא  
רָזָא דִּקְרָא.

סָבָא סָבָא, אֵת אִמְרַתְּ עַל דָּא, דִּבְרִיקְנִיא  
אִשְׁתַּדַּל, וְלֹא אִשְׁגַּחַת עֲלֵךְ, דִּבְרִיקְנִיא אֵת  
אֲזִיל בְּמַה דִּאִמְרַתְּ, דִּהָא קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ,  
דְּסַתִּיר כֹּל בְּנִינְא דִּבְנִית עַד חֲשָׁתָא, וְאֵת חָשִׁיב  
דִּאֲנַת מְשֻׁטְמָא יִמָּא לְרַעוּתְךָ. וַמֵּאִי אִיהוּ. דְּכַתּוּב,  
וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי אֵת  
אִשְׁתִּי וְגו'.

קִיט עֵיב <sup>דף</sup> אִי סָבָא סָבָא, לְאִי חִילָא, מַה תַּעֲבִיד, חֲשֻׁבַת  
דִּלָּא לִיחִי מֵאֵן דְּרְדִיף אֲבַתְרָךְ, הָא הָא  
קָרָא רְדִיף אֲבַתְרָךְ, וְנִפְיָא מִכְּתֵר כְּתָלָא, כְּאִילָה  
כְּחֻקְלָא, מְדַלְג דִּלְוִינִין אֲבַתְרָךְ, תְּלִיסֵר דִּילְוִינִין

זְקוּן זְקוּן, אַתְהָ אִמְרַתְּ עַל זֶה שְׁלָרִיק הַשְׁתַּדַּל, וְלֹא הִשְׁגַּחַת עֲלֵיךְ שְׁלָרִיק  
אַתְהָ הוּלֵךְ בְּמַה שְׁאִמְרַתְּ, שְׁהֲרִי כְּתוּב רֹדֵף אַחֲרָיִךְ, שְׁסֹתֵר אֵת כֹּל הַבְּנִין  
שְׁבִנִית עַד עַכְשָׁן, וְאַתְהָ חוֹשֵׁב שְׁאַתְהָ מְשִׁיט אֵת הַיָּם לְרַצוֹנְךָ. וְמַהוּ? שְׁכַתּוּב  
וְאִם אָמַר יֹאמֵר הָעֶבֶד אֶהְבֵּתִי אֶת אֲדֹנָי אֵת אִשְׁתִּי וְגו'.

אִי זְקוּן זְקוּן, עֲנִיף כַּח, מַה תַּעֲשֶׂה? חֲשֻׁבַת שְׁלֹא יְהִיָּה מִי שְׁיִרְדֵף אַחֲרָיִךְ, הֲרִי  
כְּתוּב הִנֵּה רֹדֵף אַחֲרָיִךְ וַיּוֹצֵא מֵאֲחֵר הַכְּתָל כְּאִילָה בְּשֻׁדָּה, מְדַלְג דְּלוּגִים  
אַחֲרָיִךְ, שְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר דְּלוּגִים דִּלְג אַחֲרָיִךְ וְהַשִּׁיג אוֹתְךָ. מַה תַּעֲשֶׂה, זְקוּן?  
עַכְשָׁן יֵשׁ לָךְ לְהַתְּגַבֵּר בְּכַחְךָ, שְׁהֲרִי גְבוּר חֲזַק הֵייתְּ עַד הַיּוֹם. זְקוּן זְקוּן, תְּהִיָּה  
זוֹכֵר אֵת יוֹם הַשְּׁלָלָה כְּשִׁזְרַעְנוּ פּוֹלִים, וְהָיוּ כְּמֹה גְבָרִים בְּנֵי חֵיל כְּנַגְדְךָ, וְאַתְהָ  
לְבַדְךָ נִצַּחַת שְׁלִשָּׁה עֶשֶׂר גְבָרִים חֲזַקִּים בְּנֵי חֵיל, שְׁכַל אַחַד מֵהֶם הוֹרֵג אֲרִיָּה  
טָרֵם שִׁיאַכֵּל.

דְּלִיג אַבְתָּרְךָ וְאֲדַבֵּיק לָךְ, מַה תַּעֲבִיד סָבָא.  
הַשְׁתָּא אִית לָךְ לְאִתְנַפְרָא בְּחִילָךְ. דְּהָא גֵיבַר  
תַּקִּיף תְּנִית עַד יוֹמָא. סָבָא סָבָא, תְּנִי דְּכִיר יוֹמָא  
(צ"ז ע"ב) דְּתִלְגָּא, כַּד זְרַעְנָא פּוֹלִין, וְתוּוּ כַּמָּה גּוֹבְרִין  
בְּנֵי (דף ק"ט ע"ב) חִילָא, לְקַבְלָךְ, וְאַנְתָּ בְּלַחְזוֹךְ, נְצַחְתָּ  
תְּלִיסַר גְּבַרִין תַּקִּיפִין, בְּנֵי חִילָא, דְּכַל חַד מְנַיְהוּ  
קָטִיל אַרְיָא, עַד לָא יִיכּוּל.

אִי לְאִינַן תְּלִיסַר גּוֹבְרִין נְצַחְתָּ, תְּנִי תְּלִיסַר דְּלִית  
בְּהוּ חִילָא, אֶלָּא מַלִּין, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.  
אָמַר יֹאמֵר כְּתִיב. אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַרְחִיה  
לְמַעַבְד דִּינָא לְכַלָּא. כַּד מְטָא זְמַנָּא דְּהָא אִתְתָּא  
לְאַשְׁכְּחָא בַּר זִוְגִיה מַה עֲבִיד קָטִיל לְדִין, וְנָטִיל  
לָהּ תְּהוּא בַּר זִוְגָא, וְאִיהוּ נָפִיק מִתְּהֵי עַלְמָא  
בְּלַחְזוֹדֵי יַחֲדָא.

וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הָא אִוְקְמוּהָ חֲבַרְיָא כַּפְשִׁייה  
דְּקָרָא. וְאִם אָמַר, בְּשִׁירוּתָא דִּשְׁתִּית שְׁנִין,

---

אם את אותם שלשה עשר גברים נצחת - אלה שלשה עשר שאין בהם  
כח, אלא דברים, על אחת כמה וכמה. כתוב אמר יאמר. אלא הקדוש ברוך  
הוא דרכו לעשות דין לכל. כשמגיע זמנה של האשה היא למצא את בן  
זוגה, מה עושה? הורג את זה, ונוטל אותה אותו בן זוגה, והוא יוצא מן  
העולם הזה לבדו יחידי.

וְאִם אָמַר יֹאמֵר, הֲרֵי בְּאֵרוֹ הַחֲבַרִים כַּפְשֵׁט הַכְּתוּב. וְאִם אָמַר - בְּרֵאשִׁית

יֹאמֶר, בְּסוּף דְּשִׁית שְׁנִין, עַד לָא יְעוּל  
 שְׁבִיעָא, דְּהָא אִי אָמַר, כִּד אִיהוּ אֲפִילוּ בְיוֹמָא  
 חַד מִשְׁבִּיעָא, מְלוֹי בְּטָרִין. מַאי טַעמָא. הָעֵבֶד  
 בְּתִיב, בְּעוֹד דְּאִיהוּ עֵבֶד, בְּשִׂמְחָא שְׁתִּיתָא.  
 אָמַר בְּשִׂירוּתָא דְּשִׁית שְׁנִין, וְלָא אָמַר בְּסוּפָא  
 דְּשִׁית שְׁנִין, לָא כְּלוּם הוּא, וּבְגִין כִּד, תְּרִי וְזִמְנִי  
 אָמַר יֹאמֶר.

וְהָכָא, בְּעוֹד דְּאִיהוּ בְּהָא אֲתָתָא, אֲסִי (ויקרא רמ"ד  
 ע"א) צְלוּתִין וּבְעוּתִין בְּכָל יוֹמָא, לְגַבֵּי  
 מְלָכָא קְדִישָׁא, בְּמָה דְּהָהוּ שִׂירוּתָא בְּרַחֲמֵי, הָכִי

של שש השנים. יאמר - בסוף שש השנים טרם תכנס השביעית. שהרי אם  
 אמר כשהוא אפלו ביום אחד מהשביעית - דבריו בטלים. מה הטעם? כתוב  
 העבד, בעוד שהוא עבד, בשנה הששית. אמר בראשית של שש השנים  
 ולא אמר בסוף שש השנים - אינו כלום. ומשום כך פעמים אמר יאמר.

וכאן בעוד שהוא באשה הזו, מרבה תפלות ובקשות בכל יום למלך הקדוש.  
 כמו שהיה הראשית ברחמים, כך הוא הסוף ברחמים. וזהו אמר יאמר. אמר  
 - בתחלה, כשהקדים ברחמים. יאמר - בסוף, ויתקבל ברחמים. ומה יאמר?  
 אהבתי את אדני. שבגלל זה וברב התפלות אוהב את הקדוש ברוך הוא.  
 מתקן מעשיו, ואומר אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי.  
 והקדוש ברוך הוא מקבל אותו באותה תשובה ובאותן התפלות הרבות. מה  
 עושה הקדוש ברוך הוא? מה שהיה מזמן להחזירו בגלגול ולסבל ענשים  
 בעולם הזה על מה שעשה - לא מחזירו לעולם הזה. ומה עושה? מקרב  
 אותו לבית דין של ישיבת הרקיע, ודנים אותו ומוסרים אותו לבית המלקות,  
 ורושם אותו הקדוש ברוך הוא איך נמסר לבית הענש, ופוגם אותו להיות  
 תחת שלטון הערלה (ומצה אותו להיות תחת שלטון היובל) עד זמן דוע, ואחר  
 כך גואל אותו.

הוא סופא ברחמי, ודא הוא אמר יאמר. אמור  
 בקדמיתא, כד אקדים ברחמי. יאמר בסופא  
 ויתקבל ברחמי. ומה יאמר. אהבתי את אדוני,  
 דבגין דא, ובסגיאוי דעליותין, רחים ליה לקודשא  
 בריך הוא. אתקין עוברוי, ואמר אהבתי את אדוני  
 את אנשתי ואת בני לא אצא חפשי. וקודשא בריך  
 הוא קביל ליה, ביהוה תיובתא, ובאינן סגיאוי  
 דעליותין. מה עביד קודשא בריך הוא, מה דתוח  
 זמן לאתדרא ליה בגלגולא, ולמסבל עונשין ביה  
 עלמא, על מה דעבד, לא אתדר ליה לחא עלמא.  
 ומה עביד, קריב ליה לבי דינא דמתיתא  
 דרקיעא, ודיינין ליה, ומסרין ליה לבי מלקיותא,  
 וארשים ליה קודשא בריך הוא, חייך אתמסר לבי  
 עונשא, ופגים ליה, למחוי תחות שלטניה דערלה,  
 (נ"א ופקיד ליה למחר תחות שולטנא דיובלא) עד זמן ידיעא,  
 ובתר פריק ליה.

אי ביהוה זמנא דקא עבדין ליה פגימו, אי מטא  
 יובלא, אפילו יזמא חד ליובלא, אתחשב במה  
 דאשבח זמנא עד יובלא, הכי אתענש ולא יתיר.



אם באותו זמן שעושים לו פגם, אם הגיע יובל, אפלו יום אחד ליובל -  
 נחשב כמי שמצא זמן עד היובל. כך נענש ולא יתיר. בא היובל ונגאל,  
 ומכניסים אותו לתוף הפרגוד. עד כאן. הסתיר אותו זמן את עיניו רגע אחד.

אַתָּא יוֹבְלָא, וְאַפְרוּק, וְעֵאֲלִין לֵיהּ גּוֹ פְּרַגְוֹדָא. עַד  
הַכָּא. אַסְתִּים עֵינַי הָהוּא סָבָא, רַגְעָא תְּרָא.

פְּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוֹנָדָה

וְהָאִיתָנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ פִּי רִיב לֵיהוֹנָדָה

עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי סָבָא, עַד הַשְּׁתָּא תְּוִית בְּעַמְקִי

יָמָא, וְהַשְּׁתָּא דְּלִגְתָּ בְּטוּרֵין תְּקִיפִין, לְמַעַבְדַּ עַמְחוּן

קְרָבָא. אֵלָּא וְדָאֵי עַד בְּעֵן, בְּיָמָא תְּקִיפָא אַנְתָּ,

אַבְל עַד דְּאַזְלִית בְּעַמְקִי יָמָא, פְּגַעְתָּ בְּאַיְנוּן טוּרֵין

תְּקִיפִין, דִּי בְּגוּ יָמָא, וְאַעֲרַעַת בְּהוּ. הַשְּׁתָּא אִית לָךְ

לְאַנְחָא קְרָבָא בְּעַמְקִי יָמָא, וּבְהַנְהוּ טוּרֵין.

סָבָא לָאֵי חֵילָא, מֵאַן יִתְבְּךְ בְּרָא, תְּוִית בְּשָׁלָם,

וּבְעִית לְבָל תְּאִי, אַנְתָּ עַבְדַּת, אַנְתָּ סְבִיל.

הַשְּׁתָּא לִית לָךְ, אֵלָּא לְאַנְחָא קְרָבָא, וְלִנְעָחָא בְּלָא,

וְלָא לְמַתְדַּר לְאַחוּרָא. אַתְקַף בְּחֵילְךְ, הַגּוּר תְּרַצְךְ,

פְּתַח וְאָמַר, (מיכה ו) שְׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב ה' וְהָאִיתָנִים מוֹסְדֵי אֶרֶץ פִּי רִיב לֵה'

עִם עַמּוֹ וְגו'. אִי זָקוּ, עַד פֶּאן הֵייתָ בְּעַמְקֵי הָיִם, וְעַכְשָׁו דְּלִגְתָּ עַל הָרִים

חֲזָקִים לַעֲשׂוֹת עִמָּהֶם קְרָב? אֵלָּא וְדָאֵי עַד עַכְשָׁו אַתָּה בְּיָם הַחֲזָקָא, אַבְל עַד

שְׁהַלְכַתָּ לַעֲמֻקֵי הָיִם, פְּגַשְׁתָּ אֶת אוֹתָם הָרִים חֲזָקִים שְׁבַתוּף הָיִם וְנִתְקַלְתָּ

בָּהֶם. עַכְשָׁו יֵשׁ לָךְ לַעֲרוֹף קְרָב בְּעַמְקֵי הָיִם וּבְהָרִים הַלְלוּ.

זָקוּ עַנְף כַּח, מִי נִתְנָךְ בְּזָה? הֵייתָ בְּשָׁלוֹם, וְרַצִּיתָ אֶת כָּל זָה? אַתָּה עֲשִׂית -

אַתָּה סוּבַל. עַכְשָׁו אִין לָךְ אֵלָּא לַעֲרוֹף קְרָב וּלְנַצַּח אֶת הַכָּל וְלֹא לַחֲזוֹר לְאַחוּר. הַתְּחַזֵּק בְּכַחְךָ, חַגֵּר מִתְּנִיף וְאַל תִּפְחַד לְשַׁבֵּר אֶת הָהָרִים הַלְלוּ שְׁלֵא יִתְחַזְּקוּ

עֲלֶיךָ. אָמַר לָהֶם: הָרִים רַמִּים, הָרִים חֲזָקִים, אִיךְ אַתָּם מִתְגַּבְּרִים?

וְלֹא תִדְחַל, לְתַבְרָא הַיַּי מוֹרִין, דְּלֹא יתְתַקְפוּן  
 לְגַבְדָּ. אִימָא לֹון, מוֹרִין רְמָאין, מוֹרִין תְּקִיפִין, הַיַּי  
 אַתּוּן מִתְתַקְפִּין.

הַיַּי קְרָאִי כְּתִיבִי, חַד כְּתִיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֵת  
 הַחֲרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ. וְחַד כְּתִיב,  
 שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב יְהוָה. אֵלֵּא אֵית מוֹרִין,  
 וְאֵית מוֹרִין. אֵית מוֹרִין, דְּאֵינֵן מוֹרִין (ג' ע"א) רְמָאין  
 לְעֵיפָא לְעֵיפָא, לְאֵלִין כְּתִיב, שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב  
 יְהוָה. וְאֵית הָרִים, דְּאֵינֵן מוֹרִין תְּתַאֲזִין  
 לְתַתָּא מְנַיְהוּ, לְאֵלִין כְּתִיב, קוּם רִיב אֵת הַחֲרִים.  
 דְּהָא רְדִיף מְצוּתִין, (תיקונין ב"ג) אֵית לְגַבְיַיהוּ. וְעַל דָּא  
 אֵית מוֹרִין וְאֵית מוֹרִין.

וְאִי תִימָא, סָבָא, הָא כְּתִיב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת,  
 אֵלִין גְּבָעוֹת כָּר (ק"ב ע"ב, קכ"ט ע"ב) אֵינֵן דְּלְתַתָּא,  
 וְהִשְׁתָּא אַנְתָּ עָבִיד לֹון חֲרִים. אֵלֵּא הַכִּי הוּא, לְגַבְיַי

---

שְׁנֵי פְסוּקִים כְּתוּבִים. אַחַד כְּתוּב, (שם) קוּם רִיב אֵת הַחֲרִים וְתִשְׁמַעְנָה  
 הַגְּבָעוֹת קוֹלְךָ, וְאֶחָד כְּתוּב, שְׁמַעוּ הָרִים אֵת רִיב ה'. אֵלֵּא יֵשׁ הָרִים וְיֵשׁ  
 הָרִים. יֵשׁ הָרִים שְׁהֵם הָרִים רְמִים לְמַעְלָה לְמַעְלָה, לְאֵלָה כְּתוּב שְׁמַעוּ הָרִים  
 אֵת רִיב ה'. וְיֵשׁ הָרִים שְׁהֵם הָרִים תְּחַתּוֹנִים לְמִטָּה מְהֵם, וְלְאֵלָה כְּתוּב קוּם  
 רִיב אֵת הַחֲרִים, שְׁהַי רודף קרִיבוֹת יֵשׁ לְהֵם. וְלָכֵן יֵשׁ הָרִים וְיֵשׁ הָרִים.

וְאִם תֵּאמְרוּ, זְכוּ, הַיַּי כְּתוּב וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת, אֵלָה גְּבָעוֹת כָּל אוֹתָם  
 שְׁלִמְטָה, וְעַכְשָׁו אַתָּה עוֹשֶׂה אוֹתָם הָרִים? אֵלֵּא כֹּךָ הוּא - לְאוֹתָם הָרִים  
 רְמִים נְקָרָאִים גְּבָעוֹת. כְּשֶׁהֵם לְבָדָם הֵם נְקָרָאִים הָרִים.



אינן טורין רמאין, אקרין גבעות. פד אינן  
 בלחודייהו אינן חרים אקרין.

תא <sup>די עיא</sup> חזי, בתיב והאיתנים מוסדי ארץ, פון  
 דכתיב שמעו חרים, (דף ק"י ע"א) מאן אינן  
 חרים, ומאן אינן איתנים. אלא, חרים ואיתנים  
 בלחוד חד. אבל אינן תלת עלאין לעילא על  
 רישייהו. ואינן תלת לתתא מנייהו. ובלחוד חד.  
 חרים לעילא, ועלייהו אמר דוד (תהלים קכא) אשא עיני  
 אל ההרים. ואלין אינן תלת קרמאי. והאיתנים  
 מוסדי ארץ, אלין אינן תלת בתראי, לתתא  
 מנייהו, תרי סמכי ביתא, וחד חדוה דביתא, ואלין  
 אקרין מוסדי ארץ. איתנים אינן, ואיתנים אקרין.

סבא סבא, הא ידעת, מאן דאנח קרבא, אי לא  
 ידע לאסתמרא, לא ינצח קרבין, אצטרף

בא וראה, כתוב והאיתנים מוסדי ארץ. פון שפנוב שמעו חרים, מי הם חרים  
 ומי הם איתנים? אלא חרים ואיתנים הכל דבר אחד. אבל אותם שלשה  
 עליונים מעל ראשיהם, ואותם שלשה למטה מהם, וכלם אחד. חרים  
 למעלה, ועליהם אמר דוד, (תהלים קכא) אשא עיני אל ההרים. ואלה הם  
 שלשה הראשונים. והאיתנים מוסדי ארץ, אלה הם שלשה אחרונים, למטה  
 מהם, שני עמודי הבית ואחד שמחת הבית, ואלה נקראו מוסדי ארץ. איתנים  
 הם, ואיתנים נקראו.

זמן זמן, הרי ידעת, מי שעורף קרב, אם לא ידע להשמר, לא ינצח בקרבנות.  
 צריך להכות בידו ולהשמר ברעיונו, מה שיהיה אחר חשוב, שיהיה הוא

לְמַחְאָה בְּיָדֶיהָ, וְלֹא־סִתְמָרָא בְּרַעֲיוֹנֶיהָ, מַה דִּיהָא  
 חָשִׁיב אַחְרָא, דִּיהָא חָשִׁיב אִיהוּ, וְיָד יְמִינָא וְיָד יְמִינָא  
 תְּדִיר לְמַחְאָה. וּמַחְשָׁבוּ וְיָדָא שְׂמַאלִית, וְיָמִינָא  
 תְּדִיר לְקַבְלָא וְלֹא־סִתְמָרָא, וְיָמִינָא בְּפָא. הַשְׁתָּא  
 אֲמַרְתְּ וְהָאִתְנִים, אִיתְנִים אֵינּוֹן לְתַתָּא, וְהָרִים  
 לְעֵילָא. אִסְתְּמַר סָבָא, דְּהָא רַעֲיוֹנָא אַחְרָא  
 לְקַבְלָךְ, דְּכַתִּיב, (תהלים פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי.  
 וְדָא אִיהוּ אַבְרָהָם סָבָא, וְאַקְרִי אִיתָן, וְאִי אַבְרָהָם  
 אִיהוּ אִיתָן, יִצְחָק וְיַעֲקֹב אִיתְנִים אַקְרוּן. קוּם סָבָא,  
 דְּהָא יַדְעַת רַעֲיוֹנָא דָּא חָוִי מַחֵי לְרַעֲיוֹנָךְ. (במדבר כד)  
 וְיִשָּׂא מִשְׁלוֹ וְיֹאמַר אִיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְע קַנְזָךְ.  
 אִיתָן: דָּא (ק"ט ע"ב, בלק י"ד ע"א) בְּקָר דְּאַבְרָהָם. וְהִינֵנוּ,  
 (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. דָּא עַמּוּדָא, דְּכַל עֲלָמָא  
 קְיָיְמָא עֲלֵיהָ, וְנַהֲרוּ דִּילֵיהָ מֵאַבְרָהָם יָרִית. נָהַר

חשוב, וְיָד יְמִין מְזַמְנָת תְּמִיד לְהַכּוֹת. וּמַחְשָׁבוֹתָיו וְיָד שְׂמַאלִית זְמִינִים תְּמִיד  
 לְקַבֵּל וְלְהַשְׁמַר, וְזְמִין הַכֹּל. עַכְשָׁו אֲמַרְתְּ וְהָאִתְנִים. אִיתְנִים הֵם לְמַטָּה, וְהָרִים  
 לְמַעְלָה. הַשְׁמַר זְקוֹן, שְׁהַרֵי רַעֲיוֹן אַחַר כְּנַגְדָךְ, שְׂכַתוּב (שם פט) מִשְׁכִּיל לְאִיתָן  
 הָאֲזַרְחִי. וְזֶהוּ אַבְרָהָם הַזְקוֹן, וְנִקְרָא אִיתָן. וְאִם אַבְרָהָם הוּא אִיתָן, יִצְחָק  
 וְיַעֲקֹב נִקְרָאוּ אִיתְנִים. קוּם זְקוֹן, שְׁהַרֵי יַדְעַת רַעֲיוֹן זֶה הִיךָ מִכָּה אֶת רַעֲיוֹנְךָ.  
 וְיִשָּׂא מִשְׁלוֹ וְיֹאמַר אִיתָן מוֹשְׁבֵךְ וְשִׁים בְּסַלְע קַנְזָךְ (במדבר כד). אִיתָן - זֶה  
 בְּקָר שֶׁל אַבְרָהָם, וְהִנֵּנוּ (בראשית מד) הַבְּקָר אֹר. זֶה הַעַמּוּד שְׂכַל הָעוֹלָם עוֹמֵד  
 עֲלָיו, וְאֶת אֹרּוֹ יָרֵשׁ מֵאַבְרָהָם. נִקְרָא נָהַר הַיּוֹצֵא מֵעֵדֶן. אִי זְקוֹן זְקוֹן, הִנֵּה  
 רַעֲיוֹן אַחַר כְּנַגְדָךְ, וְלֹא יַדְעַת לְהַשְׁמַר אִיךְ עוֹרְכִים קָרְב. זְקוֹן, אִיפֹה הַכֹּחַ  
 שֶׁלְךָ? וְדָאֵי לֹא לְגַבּוּרִים הַמְּלַחְמָה.

הִיִּצֵּא מֵעֵדֶן אֶקְרִי. אִי סָבָא סָבָא, הָא רַעִיּוֹנָא  
 אַחְרָא לְקַבְּלֵךְ, וְלֹא יִדְעַת לְאַסְתְּמָרָא, הִיכִי מְגִיחִין  
 קָרְבָּא. סָבָא, אֵן הוּא תּוּקְפָא דִילָךְ, וְדֵאִי (קהלת ט)  
 לֹא לְגַבּוּרִים הַמִּלְחָמָה.

**כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחִי, וּכְתִיב מִשְׁכִּיל**  
**לְדָוִד, דָּא נְהָר הִיִּצֵּא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ**  
**הַיּוֹרְגָמֵן לְדָוִד, לְאַדְרָעָא לִיה, מֵאֵינֵן מַלְיִן סְתִימִין**  
**עֲלֵאִין. אִי מִשְׁכִּיל אִיהוּ נְהָר דְּנַפְיָךְ מֵעֵדֶן. אִיתָן**  
**הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהָם, אִיהוּ לְעֵילָא וְדֵאִי, הָא יִדְעָנָא.**  
**וְאַף עַל גַּב דְּאַנָּא סָבָא, עַל רַעִיּוֹנָא דָּא מְחִינָא.**  
**אִיתָן הָאֲזָרְחִי, תְּרִין דְּרִגִין אֵינֵן. בְּמָה דֵאִתָּא אָמַר,**  
**בְּקָר אֹר. אֹר, הוּא אֲבָרְהָם. (ויקרא ו' ע"א, כ"ב ע"ב) בְּקָר**  
**הוּא נְהָר. אִיף תְּכִי, אִיתָן הָאֲזָרְחִי, אֲזָרְחָא, הוּא**  
**אֲבָרְהָם. אִיתָן, בְּמָה דֵאִתְמַר, דָּא תְּהוּא נְהָר דְּנַגִּיד**  
**וְנַפְיָךְ מֵעֵדֶן.**

יום יט  
 לחודש

---

**כְּתִיב מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזָרְחִי, וּכְתִיב מִשְׁכִּיל לְדָוִד.** זֶה נְהָר הִיִּצֵּא מֵעֵדֶן, שְׂהוּא תְּרַגְמֵן לְדָוִד לְהוֹדִיעַ לוֹ מֵאוֹתָם דְּבָרִים הַנִּסְתָּרִים הָעֲלִיוֹנִים. אִם מִשְׁכִּיל הוּא נְהָר שְׂיִצֵּא מֵעֵדֶן, אִזְ אִיתָן הָאֲזָרְחִי אֲבָרְהָם הוּא לְמַעְלָה וְדֵאִי. זֶה יִדְעָתִי. וְאַף עַל גַּב שְׂאֵנִי זָמֵן, עַל רַעִיוֹן זֶה אֲנִי מוֹחָה. אִיתָן הָאֲזָרְחִי הֵם שְׂתֵי דְרָגוֹת, כְּמוֹ שְׂנְאָמַר בְּקָר אֹר. אֹר זֶה אֲבָרְהָם. בְּקָר זֶה נְהָר. אִיף כִּף אִיתָן הָאֲזָרְחִי. אֲזָרְחָא הוּא אֲבָרְהָם.

הַשֶּׁתָּא סָבָא, קוּם קָאִים עַל רְתִיבָךְ, דְּהַשְׁתָּא  
 תְּנַפּוּל וְלֹא תִיבּוּל לְמִיָּקָם. הָא שְׁלֵמָה  
 מִלְבָּא, אָתִי בְּחִילוֹי וּרְתִיבוֹי וְנִבְרִיוּ וּפְרָשׁוֹי, וְאָתִי  
 לְיִקְבְּלוֹ, קוּם פּוּק מִן חֲקֵלָא, דְּלֹא יִשְׁבַּח לְךָ תַּפְּן.  
 בְּתִיב (מלכים א ח) וַיִּקְהֲלוּ אֶל הַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה כָּל אִישׁ  
 יִשְׂרָאֵל בְּיַרְח הָאֵיתָנִים בְּחַג וְגו'. יַרְח דְּאֵתְיִלְדוּ בֵּיה  
 הָאֵיתָנִים, וּמֵאן אֵינֵן. אֲבָחֵן, וְאֵינֵן אֵיתָנִי עוֹלָם.  
 וַיַּרְח דָּא, אִיהוּ תַשְׁרִי. דְּאַלְפָא בֵּיתָא אֲהַדָּר לְמַפְרַע  
 מִתַּתָּא לְעֵילָא.

וְתוּ מִפְּיִלְךָ, יֵאוֹת דְּתַפּוּק מִן חֲקֵלָא, וְלֹא תִשְׁתַּבַּח  
 תַּפְּן. אִילוּ בְּתִיב מִשְׁבִּיל אֵיתָן הָאֲזָרְחִי  
 בְּדַקְאֲמַרְתָּ. הַשְׁתָּא דְּבְתִיב מִשְׁבִּיל לְאֵיתָן הָאֲזָרְחִי.  
 לִית קַרְבָּךְ כְּלוּם, וְתַפּוּק מִן חֲקֵלָא, בְּעַל בְּרַחֲךָ וְלֹא  
 תִתְחַוִּי תַפְּן.

איתו, כמו שנאמר, זה אותו נהר ששופע ויוצא מעדן. עכשו, זקן, קום  
 עמוד על מקרבך, שעכשו תפל ולא תוכל לקום. הרי שלמה המלך בא  
 בכחותיו ומרכבותיו וגבריו ופרשיו ובה כנגדך. קום צא מן השדה, שלא  
 ימצא אותך שם. כתוב (מלכים אה) ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל  
 בירח האתנים בחג וגו'. ירח שנולדו בו האיתנים, ומי הם? האבות, והם  
 איתני העולם, וירח זה הוא תשרי. שאלפא ביתא חוזר למפרע מפיטה  
 למעלה.

ועוד מודבריו, נאה שתצא מן השדה ולא תמוצא שם. אלו כתוב משכיל  
 איתן האזרחי - אז כמו שאמרת. אבל עכשו שכתוב משכיל לאיתן האזרחי,  
 הקרב שלך אינו כלום, ותצא מן השדה בעל כרחך ולא תתראה שם.

אִי סָבָא עֲנִיָּא מִסְכָּנָא, חֵיבֵי תַפּוּק. אִי חֵבֵי, יִנְצָחוּן  
 לָךְ וְתַעֲרוּךְ מִן חַקְלָא, כֹּל בְּנֵי עֲלָמָא יִרְדְּפוּן  
 אֲבַתְרֵךְ, וְלִית לָךְ אֲנַפִּין לְאַתְחִזָּא קָמֵי בַר נָשׁ  
 לְעֲלָמִין. הָבָא אוּמִינָא, וְדָא אַפּוּק מִן חַקְלָא, וְהָבָא  
 אַתְחִזֵּי אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין בְּשַׁלְמָה מִלְפָּא, וְכֹל אִישׁ  
 יִשְׂרָאֵל, וְגוֹבְרִין וּפְרָשִׁין וְרִתִּיבִין דִּילֵיהּ. קוּדְשָׁא  
 בְּרִידָא הוּא יְסִיעֵ לָךְ סָבָא, דִּהָא לָאִי חִילָא אֲנִתָּ. קוּם  
 סָבָא אַתְגַּבַּר בְּחִילָךְ וְאַתְתַּקַּנָּה, דְּעַד יוֹמָא דָּא תְּחִית  
 גִּיבַר תַּקוּף בְּגוֹבְרִין.

פִּתַח וְאָמַר, מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחֵי. אֵלֹו כְּתִיב  
 מִשְׁכִּיל לְדָוִד, בְּדַקְאֲמַרְתָּ, אֲבָל מִשְׁכִּיל

אי זקון, עני מסכן, איך תצא? אם כך, ינצחו אותך ותברח מן השדה, כל בני העולם ירדפו אחריך, ואין לך פנים להראות לפני איש לעולמים. כאן נשבע אני שלא אצא מהשדה, וכאן אראה פנים בפנים בשלמה המלך, וכל איש ישראל, והגברים והפרשים והמרכבות שלו. הקדוש ברוך הוא יסיע לך, זקון, שהרי אתה יגוף כח. קום זקון, התגבר בכחך והתחזק, שעד היום הזה היית גבור חזק בגברים.

פתח ואמר, משכיל לאיתן האזרחי. אלו כתוב משכיל לדוד - אז כמו שאמרתי, אבל משכיל לאיתן כתוב. יש משכיל ויש משכיל. יש משכיל למעלה ויש משכיל למטה. משכיל לאיתן, בזמן שאותו איש (נהר) עומד בתשוקה, כל האיברים שמחים ומתחברים עמו. ואם הוא עולה, עד שהמח העליון מתפייס אליו ושמוח כנגדו. ואז משכיל לאיתן האזרחי, משכיל אותו ומוודיע לו על ידי אברהם (על ידיו של אברהם) אוהבו כל מה שצריך, ואותו מח עליון משכיל לאיתן. וכשדוד המלך נתקן בתשוקה אליו, הוא משכיל לדוד, כמו שהיה המח העליון משכיל אותו. ולכן יש משכיל ויש משכיל.

לְאִיתָן, אֵת מִשְׁפִּיל וְאֵת מִשְׁבִּיל. אֵת מִשְׁבִּיל  
 לְעֵילָא, וְאֵת מִשְׁבִּיל (בראשית ט"ז ע"ב) לְתַתָּא. מִשְׁבִּיל  
 לְאִיתָן בְּזִמְנָא דְתַהוּא נָחַר, קָם בְּתַאוּבְתָּא כֹּל שְׂוִיפִין  
 תְּדַאן וּמִתְחַבְּרִין לְגַבִּיה, וְאִי הוּא (דף ק"י ע"ב) סְלִיק, עַד  
 דְּמוּחָא עֲלָאָה אֲתַפִּיִים לְגַבִּיה, וְחֲדָי לְקַבְּלִיה. וְכַדִּין  
 מִשְׁבִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי, מִשְׁבִּיל לִיה, וְאוֹדַע לִיה עַל  
 יָדָא דְאֲבִרְחָם (ס"א על ידיו דאברהם) רְחִימוּי, כֹּל מַח  
 דְּאֲצַטְרִיד, וְהַהוּא מוּחָא עֲלָאָה מִשְׁבִּיל לְאִיתָן. וְכַד  
 דְּוֹד מִלְפָּא, אֲתַתְּקַן בְּתַאוּבְתָּא לְגַבִּיה, אִיהוּ מִשְׁבִּיל  
 לְדוֹד. כְּמַח דְּהוּחַ מוּחָא עֲלָאָה, מִשְׁבִּיל לִיה. וְעַל  
 דָּא, אֵת מִשְׁבִּיל, וְאֵת מִשְׁבִּיל. (אית משכיל).

בִּירַח הָאֵיתָנִים, דְּאֲתִילִידוּ בְּהָא יַרַח אֵיתָנִים,  
 בְּנִינָא לְתַתָּא אִיהוּ בְּנִינָא דְלְעֵילָא,  
 וְאֲתִילִידוּ בֵּיה הָרִים וְאֵיתָנִים. הָרִים סְתִימוּן.  
 אֵיתָנִים: יִרְכִין תְּקוּפִין בְּנַחֲשָׂא, וְתַהוּא אֵיתָן בִּינֵיהוּ.  
 קוּם סְבָא, הוּי מְחִי לְכַל סְטְרִין, בְּשַׁעְתָּא דְסְלִיק  
 מִשָּׁה לְקַבְּלָא אוֹרֵייתָא, מָסַר לִיה קוּדְשָׁא

(יש משכיל).

בִּירַח הָאֵיתָנִים, שְׁנוּלְדוּ הָאֵיתָנִים בִּירַח הַזֶּה. הַבְּנִין לְמִטָּה הוּא כְּמוֹ שְׁלַמְעֵלָה,  
 וְנוֹלְדוּ בוּ הָרִים וְאֵיתָנִים. הָרִים נְסִתְרִים. אֲתָנִים - יִרְכִים חֲזָקוֹת כְּנַחֲשָׁת,  
 וְאוֹתוֹ הָאֵיתָן בִּינֵיהֶם.

קוּם זְקוּ, תְּפַח לְכָל הַצְּדָדִים. בְּשַׁעָה שַׁעְלָה מִשָּׁה לְקַבֵּל תּוֹרָה, מָסַר לוֹ

בְּרִידָה הוּא שְׁבַע עֵין מִפְתָּחַן דְּאוֹרֵייתָא. פֶּד מָמַא  
 לְתַשְׁעָה (וּשְׁתִּין) וְחַמְשִׁין, הָוּה חַד מִפְתָּחַא גְּנִיז  
 וְסָתִים, דְּלֵא הָוּה מָסַר לֵיהּ, אֲתַחְנֵן לְקַמִּיָּה. אָמַר  
 לֵיהּ, מִשָּׁה, כָּל מִפְתָּחַן עֲלָאין וְתַתָּאין כְּהֵא  
 מִפְתָּחַא תַּלְיִין. אָמַר לְקַמִּיָּה, מְאֵרִיהּ דְּעֲלָמָא, מַה  
 שְׁמִיָּה. אָמַר לֵיהּ אִיתָן. וְכָל אֵינֵן אִיתָנִים בִּיָּה  
 תַּלְיִין, וּבִיָּה קְיָיֵן לְכַר מְגוּפָא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב  
 אִיהוּ. אוֹדַע לֵיהּ, וּמִשְׁכִּיל לֵיהּ, אִיהוּ עֲקָרָא  
 וּמִפְתָּחַא דְתוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

וְכַד אֲתַתְקַנַּת תוֹרָה שְׁבַע לְפָה לְגַבִּיָּה, עֲקָרָא  
 דְּהִיבְכָלָא הוּא מִפְתָּחַא (בראשית ל"ז ע"ב) דִּילָהּ,  
 וְדֵאִי בְרִין מִשְׁכִּיל לְדוֹד. וּמְגוּ (ק"ח ע"ב) דִּירְתָא

---

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁבַעִים מִפְתָּחוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. כְּשֶׁהֲגִיעַ לְחֻמְשִׁים (לששים)  
 וְתַשְׁעָה, הָיָה מִפְתָּח אֶחָד גְּנִיז וְנִסְתָּר, שֶׁלֹּא הָיָה מוֹסַר לוֹ. הַתְּחִנָּן לְפָנָיו.  
 אָמַר לוֹ: מִשָּׁה, כָּל הַמִּפְתָּחוֹת הָעֲלִיּוֹנִים וְהַתְּחִתּוֹנִים תְּלוּיִים בְּמִפְתָּח הַזֶּה.  
 אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹן הָעוֹלָם, מַה שָּׂמוּ? אָמַר לוֹ: אִיתָן. וְכָל אוֹתָם אִיתְּנִים תְּלוּיִים  
 בוֹ, וְבוֹ עוֹמְדִים מְחוּץ לַגּוֹף, שֶׁתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב הוּא, מוֹדִיעַ לוֹ וּמִשְׁכִּיל אוֹתוֹ,  
 הוּא עָקֵר וְהַמִּפְתָּח שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

וּכְשֶׁנִּתְקַנְּהָ תּוֹרָה שְׁבַע לְפָה אֵלָיו, עָקֵר הַהִיכָל הוּא הַמִּפְתָּח שְׁלֵהּ (אֵלָיו), וְדֵאִי  
 שְׂאֵז מִשְׁכִּיל לְדוֹד. וּמִתּוֹךְ שִׁדְּשָׁה תּוֹרָה שְׁבַע לְפָה (אֵלָיו) אוֹתִיּוֹת לְמִפְרַע.  
 וְעַל זֶה הוּא נִקְרָא תַשְׁרִי, הוּא תַשְׁרִי, אֲבָל מִשּׁוּם שֶׁהוּא סוֹד הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ,  
 חֲתוּם בּוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹת שֶׁל שָׂמוּ 'י. בְּמִצְבַּח חֲתוּם בּוֹ ה', הַרְשֵׁת  
 עַד חֲצֵי הַמִּצְבַּח. בָּאָה דְבוּרָה וְחֲתָמָה בּוֹ ו', וְהִנֵּנוּ מַה שְׁכַתּוּב (שׁוֹפְטִים ה) וְתַשְׁרֵן  
 דְבוּרָה. וּבְמִקוֹם הַזֶּה הַחֲתוּם שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ שְׁחַתָּם בּוֹ.

תורה שבעל פה, (לגביה) אתון למפרע. על דא  
 אקרי תשרי תשרי איהו, אבל בגין דאיהו רוא  
 דשמא קדישא חתים ביה קודשא בריה הוא, את  
 דשמיהו'. במזבח, חתים ביה ה', תרשת עד חצי  
 המזבח. אתת דבורה, וחתים ביה ו', ותינו דכתוב,  
 (שופטים ה) ותשר דבורה. ובאתר דא, חתימו דשמא  
 קדישא, דאחתים ביה.

וזהו מפתחא, בר פתחא בתורה שבעל פה,  
 בעינן לאשתמודעא ליה, ודא איהו (מ"ז ע"ב)  
 תנא, איתן מושבך, ברייתא לבר מגופא. איתנים:  
 אינון תנאים. עמודים סמכין, לבר מגופא. השתא  
 אית לאודעא מלה, בזמנא דאלין לגבי תורה  
 שבכתב, אקרון איתנים. לגבי תורה שבעל פה,  
 אקרון תנאים. איתן, לגבי תורה שבכתב. תנא,  
 לגבי תורה שבעל פה. וכלא פרקא יאות.

תברייא, הא אנא בחקלא. שלמה מלכא,  
 וגוברין תקיפין דיליה. ייתי וישבח

---

ואתו המפתח, כשפותח בתורה שבעל פה, צריכים להודע לו, וזהו תנא,  
 איתן מושבך, ברייתא מחוץ לגוף. איתנים הם תנאים, עמודים תומכים מחוץ  
 לגוף. עכשו יש להודיע דבר, בזמן שאלה לתורה שבכתב נקראים איתנים  
 - לתורה שבעל פה נקראים תנאים. איתן אל התורה שבכתב. תנא אל  
 התורה שבעל פה, והכל כראוי.

חברים, הריני בשדה. שלמה המלך והגבורים החזקים שלו יבא וימצא זקן



חַד סָבָא, לָאֵי בְּחִילָא, תַּקּוּף גִּיבַר, נָצַח קָרְבִּין.  
 הָא יַדְעָנָא דְאַתָּא, וְקַיִמָא לְבִתְרֵי מִינְרָא דְחַקְלָא,  
 וְהוּא אֲשַׁנַּח בִּי, וְחִיד גְּבוּרַתִי קַיִמָא בְּחַקְלָא,  
 בְּלַחֲדוּי אֲשַׁנַּח, דְּאִיהוּ אִישׁ שְׁלוֹם, מְאַרְיָה  
 דְּשִׁלְמָא, וְאַזְרֵי לִיָּה. הַשְׁתָּא סָבָא, גְּבוּרַתְךָ עֲלֵךְ,  
 וְאַנְתָּ בְּלַחֲוֹדְךָ בְּחַקְלָא, תֵּיב לְאַתְרְךָ. וְשִׁאֲרֵי זִינְךָ  
 מְעֲלֵךְ. (ד"א כמאן דנפיק מן חקלא) (מיכה ו) שְׁמַעוּ הָרִים  
 אֶת רִיב יְהוָה וְהֶאֱתַנְּנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ. שְׁמַעוּ  
 הָרִים בְּרַקְאֲמָרְן. וְהֶאֱתַנְּנִים מוֹסְדֵי אָרֶץ, מוֹסְדֵי  
 אָרֶץ וְדָאֵי, דְּהָא מַנְיִיחוּ אֶתְנֹן, וּמַנְיִיחוּ קַבִּיל פֶּל  
 יוֹמָא, וְאִינֹן מוֹסְדֵי אָרֶץ. (מיכה ו) פִּי רִיב לִיְהוָה  
 עִם עַמּוֹ, מֵאֵן הוּא דִּיכִיל לְמִיָּקָם בְּרִיב  
 דְּקוֹדֶשׁא בְּרוּךְ הוּא (כל שכן) בְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא

אחד ענף בכחו, חזק גבור, מנצח קרבנות. הרניני יודע שיבא, ועומד אחר  
 סלע השדה והוא משגיח בי ואיך גבורתי עומדת בשדה, לבדו משגיח,  
 שהוא איש שלום, בעל השלום, והולך לו. עכשו, זמן, גבורתך עלי, ואתה  
 לבד בשדה, שוב למקומך והתר עלי זינך מעליך. (כמי שיוצא מן השדה). שמעו  
 הרים את ריב ה' והאתננים מוסדי ארץ (מיכה ו). שמעו הרים, כמו שאמרנו.  
 והאתנים מוסדי ארץ, מוסדי ארץ ודאי, שהרי מוננו גזנית, ומהם מקבלת  
 כל יום, והם מוסדי ארץ. פי ריב לה' עם עמו. מי הוא זה שיכול לקום בריב  
 של הקדוש ברוך הוא (כל שכן) ב'יש'ראל? ועל זה אמר לאלה, שמעו הרים  
 את ריב ה' - זהו ריב אחד. קום ריב את ההרים - זה ריב שני. שמנצח בהם  
 הקדוש ברוך הוא כל הריבות הללו ל'יש'ראל, וכל אותם תוכחות, כלם פאב  
 המוכיח את בנו, והרי פ'רשוה.

אָמַר לְאַלְטֵינ, שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוָה וְהוֹאֲתֵהוּ, דָּא אִיהוּ מְצוּתָא חֲדָא. קוּם רִיב אֶת הָהָרִים, מְצוּתָא תַנְיִנָא. דְּנִצַּח בְּהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כֹּל אֲלֵינ רִיבוֹת לְיִשְׂרָאֵל, וְכֹל אֵינֻן תּוֹכְחוֹת, בְּלָהוּ בְּאַפָּא דְּאוֹכַח לְכַרְיִיה, וְהָא אוֹקְמוּתָ.

בְּיַעֲקֹב בְּתִיב, בְּשַׁעֲתָא דְּבַעָא לְנִצְחָא בְּהַרְיִיה, מַח בְּתִיב, (הושע יב) וְרִיב לְיְהוָה עִם יְהוּדָה וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מַח רִיב אִיהוּ, בְּמַח דְּבְתִיב, (הושע יב) בְּבָטָן עַקֵּב אֶת אַחִיו. עַל הָא מְלָחָ אַתָּא תּוֹכְחָה, וְכֹל אֵינֻן רִיבוֹת. וְכִי לָאוּ מְלָחָ רַבְרָבָא אִיהוּ, בְּבָטָן עַקֵּב אֶת אַחִיו וְגו'. הָא לָאוּ מְלָחָ זַעֲרָא אִיהוּ, מַאי דְּעָבִיד בְּבָטָן. וְכִי עוֹקְבָא עָבִיד בְּבָטָן, אֵין וְדָא.

ס"א (נ"א והא אתמר) (אבל) בְּכִלְיָא, דְּחָה יַעֲקֹב לְעִשׂוֹ אַחִיו, בְּגִין דְּלָא יְהֵא לִיּה חוֹלְקָא כְּלָל. עִשׂוֹ

בְּיַעֲקֹב כְּתוּב בְּשַׁעֲתָא שְׂרָצָה לְנִצְחָ עֵמוּ, מַח כְּתוּב? (הושע יב) וְרִיב לְה' עִם יְהוּדָה וְלִפְקוֹד עַל יַעֲקֹב. מַח הָרִיב? בְּכַתוּב, בְּבָטָן עַקֵּב אֶת אַחִיו. עַל דְּבַר זֶה בְּאֵה תּוֹכְחָה, וְכֹל אוֹתָם רִיבוֹת. וְכִי לֹא דְבַר גְּדוּל הוּא, בְּבָטָן עַקֵּב אֶת אַחִיו וְגו'? זֶה אֵינוֹ דְּבַר קָטָן מַח שְׁעִשָׂה בְּבָטָן. וְכִי רְמָאוֹת עִשָׂה בְּבָטָן? כֵּן, וְדָא.

ס"א (והרי נאמר) (אבל) שְׁבַכְל דְּחָה יַעֲקֹב אֶת עִשׂוֹ אַחִיו, כִּדִּי שְׁלֵא יְהִיָּה לוֹ חֵלֶק כְּלָל. עִשׂוֹ לֹא הִתְרַעַם אֶלָּא מֵאֶחָד שְׁהֵם שְׁנַיִם, שְׁכְּתוּב (בראשית כו) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעַמַּיִם. פְּעַמַּיִם הָיָה צָרִיף (לכתב), מַח זֶה "זֶה" אֶלָּא אֶחָד

לָא הִתְרַעַם אָלָא מִחַד דְּאֵינוּן תְּרִין, דְּכִתְיִב, (כראשית  
 כז) וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פְּעָמִים. פְּעָמִים מִכְּעֵי לֵיָהּ, מֵאִי זֶה.  
 אָלָא, חַד דְּאֶקִּישׁ לְתִרִין. חַד דְּנִפְק לְתִרִין. וּמֵאִי  
 נִיהוּ. בְּכַרְתִּי אֶתְהַפְּכוּ אֶתְוּוֹן, וְחַוָּה בְּרַכְתִּי. זֶה  
 פְּעָמִים: חַד, דְּאֶתְקַשׁ לְתִרִין.

וְלָא יָדַע עֲשׂוּ מַה דְּעָבַד לֵיָהּ בְּבִטּוֹן, אֲבָל רַב  
 מִמָּנָא דִּילֵיהּ יָדַע תְּוָה, וְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא  
 אֶרְגִּישׁ שְׁמַיָּא וְחִילֵיהּוֹ לְקָלָא דָּא, דְּהָא בְּרַכָּה  
 וּבְכוּרָה לָא תִּבְע מִמָּנָא דִּילֵיהּ, וְלָא אָמַר. דְּהָא  
 בְּרַכָּה תְּוָה לֵיָהּ לְמַתְּבַע, וְלָא תִּבְע. אַחוּוָּה הָא תִּבְע  
 וְדָא, דְּכִתְיִב, (ישעיה נח) וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם וְלָא  
 בָּעָא יַעֲקֹב לְמִיָּהּב לֵיָהּ לְמִיבָל, עַד דְּנִטְל מְנִיה  
 בְּכוּרָתָא דִּילֵיהּ.

מֵאִי בְּכוּרָה נְטִל מְנִיה, הַבְּכוּרָה דְּלֵעִילָא וְתַתָּא.  
 בְּכָרָה חֶסֶר ו'. בְּרִין עָקֵב אֶת אַחִיו, וְדָא

---

שְׁהַקִּישׁ לְשָׁנִים, אַחַד שְׁנֵצָא לְשָׁנִים, וּמַהוּ? בְּכַרְתִּי. שְׁהַתְּהַפְּכוּ הָאוֹתוּת  
 וְנִהְיָה בְּרַכְתִּי. זֶה פְּעָמִים - אַחַד שְׁהַקִּישׁ לְשָׁנִים.

וְלָא יָדַע עֲשׂוּ מַה שְׁעֲשָׂה לוֹ בְּבִטּוֹן, אֲבָל הַשֵּׁר הַמְּמַנָּה שְׁלוֹ הִיָּה יוֹדַע,  
 וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָגַשׁ אֶת הַשְּׁמַיִם וְחִילֵיהֶם לְקוּל תְּוָה, שְׁהַרִי בְּרַכָּה וּבְכוּרָה  
 לֹא תִבְע הַמְּמַנָּה שְׁלוֹ, וְלֹא אָמַר. שְׁהַרִי בְּרַכָּה הִיָּה לוֹ לְתִבְע וְלֹא תִבְע. אַחִיו  
 הַרִי וְדָא שְׁתִּבְע, שְׁתִּבְעוּב (ישעיה נח) וּמִבְּשָׂרְךָ לֹא תִתְעַלֵּם, וְלֹא רָצָה יַעֲקֹב  
 לְתַת לוֹ לֶאֱכֹל, עַד שְׁנִטְל מִמֶּנּוּ אֶת בְּכוּרָתוֹ.

אִיזוּ בְּכוּרָה נְטִל מִמֶּנּוּ? הַבְּכוּרָה שְׁלִמְעֵלָה וּלְמִטָּה. בְּכָרָה חֶסֶר ו'. אַז הוּא

דְּעַבְדָּ לַיהוָה עֵינֶיךָ, וְאַרְמֵי לַיהוָה לְאַחֲרָא. מַאי  
 אַחֲרָא. אַקְדִּים לַיהוָה, דְּיַפּוּק בְּקַדְמֵיָא לְהַאי  
 עֲלָמָא. אָמַר יַעֲקֹב לְעֵשָׂו, טוֹל אֶתְּהָ הָאֵי עֲלָמָא  
 בְּקַדְמֵיָא, וְאַנָּא לְבַתֵּר.

תָּא חֲזִי, מַה בְּתִיב, (בראשית כה) וְאַחֲרֵי כֵן יֵצֵא  
 אַחֲזִי וַיְדוּ אַחֲזָת בְּעֵקֵב עֵשָׂו. מַאי בְּעֵקֵב  
 עֵשָׂו. וְכִי סִלְקָא דְעַתְדָּ דִּתְהוּ אַחֲזִי יְדִיה בְּרַגְלֵיהָ,  
 לָאו חָבִי. אֲלָא, יְדוּ אַחֲזָת בְּמַאן דִּתְהוּא דִּתְהוּ  
 עֵקֵב, וּמִנּוּ עֵשָׂו. דְּהָא עֵשָׂו עֵקֵב אַקְרִי, מִשְׁעָתָא  
 דְּעֵקֵב לַיהוָה לְאַחֲזִי, וּמִיּוֹמָא דְאַתְבְּרִי עֲלָמָא עֵקֵב  
 קָרִי לַיהוָה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּבַתִּיב, (בראשית א)  
 הוּא יְשׁוּפְדָּ רֵאשׁ וְאַתְהָ תְּשׁוּפְנּוּ עֵקֵב. אַנְתָּ  
 דְּאַקְרִי עֵקֵב, תְּשׁוּפְנּוּ בְּקַדְמֵיָא. וְלְבַסוּף הוּא



עקב את אחיו. ודאי שעשה אותו עקב וזרק אותו לאחור. איזה אחור?  
 שהקדים אותו, שיצא בראשונה לעולם הזה. אמר יעקב לעשו, טל אתה  
 את העולם הזה בתחלה, ואני אחר כך.

בא וראה מה כתוב, ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו. מה זה בעקב  
 עשו? וכי יעלה על דעתך שהיה אחוז את ידו ברגלו? לא כך. אלא ידו  
 אחזת במי שהוא היה עקב. ומיהו? עשו, שהרי עשו נקרא עקב משעה  
 שעקב את אחיו, ומיום שנברא העולם קורא לו הקדוש ברוך הוא עקב,  
 שכתוב הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב. אתה שנקרא עקב תשופנו  
 בתחלה, ולבסוף הוא שימחה את ראשך מעליך. ומיהו? סמאל, שהוא ראש  
 של הנחש שמכה בעולם הזה.

דִּימְחֵי רִישׁוֹ מֵעֶרְךָ. וּמְנֹ. סָמָא"ר. דְּאִיְהוּ רִישָׁא  
דְּחַוְיָא, דְּמְחֵי בְּחַי עֲלָמָא.

וְעַל דָּא בְּבִטְוֵן עֲקֵב אֶת אַחִיו, שְׂוֵי עֲלִיה לְמַחֵו  
עֲקֵב, וְנִטְל עֲשׂוּ הָאֵי עֲלָמָא בְּקַדְמוּתָא, וְדָא  
רְזָא דְּבְתִיב, (בראשית לו) וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר  
מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוּם לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל.  
וְדָא אִיְהוּ רְזָא דְּאָמַר שְׁלֹמֹה מֶלֶכָא, (משלי כ)  
נַחֲלָה מְבוֹהָלֶת בְּרֵאשׁוֹנָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תְבוֹרֵךְ,  
בְּסוֹף עֲלָמָא.

וְעַל דָּא (הושע יב) בְּבִטְוֵן עֲקֵב אֶת אַחִיו וּבְאוּנו שְׂרָה  
אֶת אֱלֹהִים. מַאי וְאוּנו. הָכִי אָמְרוּ בְּחִילָא  
וְתִיקְפָא דִּילֵיהּ יְאוּת, אֲבָל לָאו הָכִי. בְּרִירוּ דְּמַלְתָּה,  
יַעֲקֹב דִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה חוּה, וְגוֹפָא קַדִּישָׁא. דְּלִית גּוֹפָא  
מִיּוֹפָא דְּחַוְיָא אָדָם חֲרָאשׁוֹן, בְּגוֹפָא דִּיעֲקֵב,

---

ועל זה בבטון עקב את אחיו, שם עליו לקיות עקב, ונטל עשו את העולם  
הזה בהתחלה. וזה סוד הכתוב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני  
מלך מלך לבני ישראל. וזהו הסוד שאמר שלמה המלך, (משלי כ) נחלה  
מבוהלת בראשונה ואחרייתה לא תברך, בסוף העולם.

ועל זה (הושע יב) בבטון עקב את אחיו ובאוננו שרה את אלהים. מה זה  
ובאוננו? כך אמרו, בכח והתקף שלו נאה. אבל לא כך. ברור הדבר - שיעקב  
היה דיוקנו עליון וגוף קדוש, שאין גוף מיום שהיה אדם הראשון כמו הגוף  
של יעקב. ויפיו של אדם, ממש אותו היפי היה ליעקב. ודיוקנו של יעקב,  
דיוקנו של אדם הראשון ממש.

וְשׁוֹפְרִיָּה דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, הַהוּא שׁוֹפְרִיָּה מִמָּשׁ הָהוּא  
 לִיָּה לְיַעֲקֹב. וְדִיּוֹקְנִיָּה דְיַעֲקֹב, דִּיּוֹקְנָא דְאָדָם  
 הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ.

אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא חוּיָא דְאָתָא וְאִתְּפַתָּה <sup>דף ק"א ע"א</sup>  
 עַל יְדוּי, יְכִיל חוּיָא לִיָּה. מַאי טַעְמָא.  
 בְּגִין דְּלֹא הָוָה תּוֹקְפָא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַד כְּעֵן לֹא  
 אִתְיִילִיד מֵאֵן דְּהָוָה תּוֹקְפָא דִּילִיָּה. וּמִנּוּ תּוֹקְפָא  
 דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. דָּא שֵׁת, דְּהָוָה בְּדִיּוֹקְנָא דְאָדָם  
 הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ, דְּכַתִּיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ  
 כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. מַאי בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ.  
 דְּהָוָה מְהוּל. וְכֵד אָתָּא מְמַנָּא דְעֵשׂוּ לְגַבֵּי דְיַעֲקֹב,

---

אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא חוּיָא דְאָתָא וְאִתְּפַתָּה עַל יְדוּי, יְכִיל חוּיָא לִיָּה. מַאי  
 טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא הָוָה תּוֹקְפָא לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַד כְּעֵן לֹא אִתְיִילִיד מֵאֵן  
 דְּהָוָה תּוֹקְפָא דִּילִיָּה. וּמִנּוּ תּוֹקְפָא דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. דָּא שֵׁת, דְּהָוָה בְּדִיּוֹקְנָא  
 דְאָדָם הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ, דְּכַתִּיב, (בראשית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת  
 שְׁמוֹ שֵׁת. מַאי בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ. דְּהָוָה מְהוּל. וְכֵד אָתָּא מְמַנָּא דְעֵשׂוּ לְגַבֵּי  
 דְיַעֲקֹב, כְּבַר אִתְיִילִיד תּוֹקְפָא דְיַעֲקֹב, דְאִיהוּ יוֹסֵף. וְזָהוּ וּבְאוּנוּ שָׂרָה אֶת  
 אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי) אָדָם הָרֵאשׁוֹן, בְּשַׁעֲתָא שְׂבָא הִנְחֵשׁ וְהִתְּפַתָּה עַל יְדוּ,  
 יְכִיל לֹו הִנְחֵשׁ. מַה הִטְעַם? כִּי לֹא הָיָה כֹחַ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְעַד עַכְשָׁיו לֹא  
 נוֹלַד מִי שְׁהָיָה הַכֹּחַ שְׁלוֹ. וּמִיָּהוּ תְקַפּוּ שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן? זֶה שֵׁת, שְׁהָיָה  
 בְּדִיּוֹקְנֵי שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִמָּשׁ, שְׂכַתּוֹב (בראשית ה) וַיּוֹלֵד בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ  
 וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת. מַה זֶה בְּדַמּוֹתוֹ כְּצַלְמוֹ? שְׁהָיָה מְהוּל. וְכַשְּׁבָא הַמְּמַנָּה  
 שֶׁל עֵשׂוּ אֶל יַעֲקֹב, כְּבַר נוֹלַד תְּקַפּוּ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁהוּא יוֹסֵף, וְזָהוּ וּבְאוּנוּ שָׂרָה  
 אֶת אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי).

כָּבֵר אֶת־לֵיד תוֹקֶפָא דְיַעֲקֹב, דְּאִיהוּ יוֹסֵף. וְזִהוּ  
וּבְאִזְנוֹ שָׂרָה אֶת אֱלֹהִים. (עד כאן מצאתי)

הֲאִי קָלָא דְאֶתְתָא, דְּיִבְלָא קָלָא דְחַוְיָא לְאֶתְרָא  
בְּהַ, כְּבַלְפָּא כְּבַלְפָּתָא, מֵאֵן אִיהוּ. (דף ק"א ע"א)  
אֶלָּא תָא חַוְי, דְּלִית בְּכַל קָלִין דְּנָשִׁין דְּעֶלְמָא,  
דְּיִבְלָא קָלָא דְחַוְיָא לְאֶתְדַבְּקָא בְּהַ, וְלְאֶתְאֶחְדָּא  
בְּהַ, וְלְאֶשְׁתַּתְּפָא בְּהַ. אֶלָּא תַרְוִין נָשִׁין אֵינְוִן דְּיִבְלָא  
קָלָא דְחַוְיָא לְאֶתְאֶחְדָּא בְּהוֹן, חֲדָא. הֲאִי דְלָא  
נְטוּרָת סוּמְבוּת נְדוּתָהּ, וַיְמִי לְבִנְיָה, בְּדָקָא יְאוּת,  
אוּ דְאֶקְדִּימָת יוֹמָא חֲדָא לְטַבּוּל. וְחֲדָא, הֲאִי אֶתְתָא  
דְּמֵאֶחְרָת לְבַעֲלָהּ עוֹנָה דִּילָהּ לְמַעַבְדַּ צַּעֲרָא  
לְבַעֲלָהּ, כִּר אִי אִיהוּ לָא חַיִּישׁ, וְלָא אֲשַׁנְחַ לְדָא.

אֵלִין אֵינְוִן תַּרְוִין נָשִׁין, דְּהֵא כְּמָה דְאֶקְדִּימוּ, חֲכִי  
אֵינְוִן מֵתְאֶחְרוֹן, לְגַבִּי קָלָא דְנַחֲשׁ, עַד דְאֶדְבִּיק

הקול הזה של האשה שיכול קול הנחש להאחז בה כמו כלב בכלבה, מה הוא? אלא בא וראה שאין בכל קולות הנשים של העולם שיכול קול הנחש להדבק בו ולהאחז בו ולהשתתף בו. אלא שתי נשים הן שיכול קול הנחש להאחז בהן - אחת זו שלא שוקרת טמאת נדה וימי לבונה פראוי, או שמקדימה יום אחד לטבל, ואחת זו אשה שמאחרת לבעלה את עונתה לעשות צער לבעלה, פרט אם אינו מקפיד ולא משגיח על זה.

אלו הן שתי נשים. שהרי כמו שהקדימו, כך הן מתאחרות לקול הנחש, עד שנדבק קול בקול, וכמו שמתאחדות לעשות צער לבעלה (בעבודה) בעכוב מצוה, כך מקדים קול הנחש להדבק בקול אותה האשה. ואלו הן שתי נשים

קָלָא בְּקָלָא, וּבְמָה דְּמִתְאַחֲרָן לְמַעַבְדַּ צְעָרָא  
 לְבַעֲלָהּ (בעבודה) בְּעַבְדָּא דְּמַצְוָה, הָכִי אַקְדִּים קָלָא  
 דְּנַחֲשׁ, לְאַתְדַּבְּקָא בְּחַיָּא קָלָא דְאַתְתָּא. וְאַלִּין  
 אֵינְוֵן תְּרִין נְשִׁין, דְּקָלָא דְנַחֲשׁ אַחִיד בְּקָלָא דְלַחֲוֵן,  
 בְּבִלְבָּא בְּבִלְבָּתָא, סְאִיבְתָּא בְּתַר סְאִיבְתָּא, וְיָנָא  
 בְּתַר וְיָנִיהּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מָה אֵיבְכַת לָן, אִי אַחִיד קָלָא  
 בְּקָלָא, אִי לֹא אַחִיד. וְוִי דְהָכִי מִתְאַבְּדָן  
 בְּנֵי עֲלָמָא בְּלֹא דַעְתָּא. הָאִי קָלָא דְאַתְתָּא, בְּר  
 אַתְעָרְב וְאַשְׁתַּתַּף בְּחַדִּי קָלָא דְנַחֲשׁ, בְּשַׁעְתָּא  
 דְּתִיבַת וּמְרַשְׁעַת נִבְקַת מִגּוֹ אִיפָה וּמְשַׁטְטָא  
 בְּעֲלָמָא, אִי עֲרַעַת בְּחַדִּי תְרִין קָלִין, קָלָא דְנַחֲשׁ,  
 וְקָלָא דְאַתְתָּא, וְאַתְתָּא אַתְחַמְמַת בְּהוּ, וְאֵינְוֵן בְּהּ,  
 וְכִיִּין (ס"א דמתחממן רוחא אזלין בהדה) דְאַתְחַמְמַת,

שְׂקוּל הַנָּחֵשׁ אוֹחֵז בְּקוּל שְׂלָהֶן כְּמוֹ כָּלֵב בְּכַלְבָּה, טְמֵאָה אַחַר טְמֵאָה, מִיֵּן  
 אַחַר מִיֵּנוּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ, מָה אֵכֶפֶת לָנוּ אִם אוֹחֵז קוּל בְּקוּל וְאִם לֹא אוֹחֵז? אוּי שְׂכָף  
 מִתְאַבְּדִים בְּנֵי הָעוֹלָם בְּלֵי דַעַת. הַקּוּל הַזֶּה שֶׁל הָאִשָּׁה, כְּשִׁמְתָּעֲרֵב וּמִשְׁתַּתַּף  
 יַחַד עִם קוּל הַנָּחֵשׁ, בְּשַׁעַת שֶׁהִרְשָׁעָה וּמְרַשְׁעַת יוֹצֵאת מִתּוֹךְ (הָאִיפָה)  
 וּמְשׁוֹטְטֵת בְּעוֹלָם, אִם הִיא פּוֹגֶשֶׁת בְּאוֹתָם שְׁנֵי קוּלוֹת, קוּל הַנָּחֵשׁ וְקוּל  
 הָאִשָּׁה, וְהָאִשָּׁה מִתְחַמְמַת בְּהֶם וְהֶם בְּהּ, וְכִיִּין (שְׁמִתְחַמְמִים נַעֲשִׂים רוּחַ וְהוֹלְכִים  
 עִמָּה), שְׁמִתְחַמְמֵת נַעֲשִׂים רוּחַ, וּמְתַגַּשֵׁם עִמָּה, עַד שְׁמִשׁוֹטְטֵת וְנִכְנַסֵת לְמַעֲי  
 אוֹתָהּ הָאִשָּׁה.



מִתְעַבְרִין רוּחָא, וְאַנְלִים בְּתַרְתָּהּ, עַד דְּמִשְׁפָּטָא,  
וְעַל בְּמַעְרָא דְהַאי אֲתָתָא.

דְּרִיב ק"א ע"ב וְהַאי יַעֲקֹב דִּילְיָדָת, בַּד אֲתָתָא תְּהִיא  
תִּיבְתָא, פְּקִידַת לִיָּה לְתַהוּא רוּחָא,  
דְּאִיהוּ חֲבוּרָא בִּישָׁא, קָלָא דְנַחֲשׁ, דְּמַכְשַׁפָּא בָּהּ,  
וְאִיהוּ מְחִיבָא בִּיעֲקֹב, עַד דְּאֲתַת תְּהִיא תִּיבְתָא,  
כְּאֲתָתָא דְּפְקִידַת בְּרָא לְאֲתָתָא אַחְרָא, וּמְפַטְפֵּט  
לִיָּה וְחִיבַת לִיָּה, בְּפִטְפוּטָא עַד דְּתִיתִי אִמִּיָּה. בְּךְ  
עֲבָדָא הַאי רוּחָא. וְזִמְנִין סְגִיָּאִין, דְּאִיהוּ שְׁלִיחָא  
דְּתַהִיא תִּיבְתָא, וְקַטְלָא לִיָּה, תְּדָא הוּא דְּכְתִיב,  
(קהלת ד) וּמִיַּד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח. וְלָא (דף ק"א ע"ב) בְּמַח  
דְּאֲתִין אַמְרִין. אֲלָא תַּהוּא כַּח דְּתַהוּא רוּחָא, וְעַל  
דָּא, תְּרִין זִמְנִין פְּתִיב בְּהַאי קְרָא, וְאִין לָהֶם מְנַחֵם.  
חַד מְלִילִית תִּיבְתָא, וְחַד מַהֲהוּא רוּחָא.

---

והתינוק הזה שיוֹלָדָת, כְּשֶׁבָּאָה אוֹתָהּ רְשָׁעִית (ליליית), פּוֹקֶדֶת אֶת אוֹתָהּ  
הָרוּחַ שֶׁהוּא חֲבוּר רַע, קוֹל הַנָּחֶשׁ שֶׁמְכַשֵּׁשׁ בָּהּ, וְהוּא צוֹחֵק בְּתִינוּק, עַד  
שֶׁבָּאָה אוֹתָהּ הַרְשָׁעִית (ליליית) כְּמוֹ אִשָּׁה שֶׁפּוֹקֶדֶת בֶּן לְאִשָּׁה אַחְרֵת,  
וּמְפַטְפֵּט לּוֹ וְצוֹחֶקת לוֹ בְּפִטְפוּט עַד שֶׁתְּבֹא אָמוֹ. כִּד עוֹשֶׂה אוֹתָהּ הָרוּחַ.  
וּפְעֻמִּים רַבּוֹת שֶׁהוּא שְׁלִיחַ שֶׁל אוֹתָהּ הַרְשָׁעִית, וְהוֹרְגָת אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכָתוּב  
(קהלת ד) וּמִיַּד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח, וְלֹא כְּמוֹ שְׂאֵתֶם אוֹמְרִים, אֲלָא אוֹתוֹ כַּח שֶׁל  
אוֹתָהּ רוּחַ. וְעַל זֶה פְּעֻמִּים כְּתוּב בְּפִסּוּק הַזֶּה וְאִין לָהֶם מְנַחֵם - אֶחָד מְלִילִית  
הַרְשָׁעָה, וְאֶחָד מְאוֹתָהּ הָרוּחַ.

אִי סָבָא, הַשְׁתָּא אִית לָךְ רְחִימוּן, וְאַתּ מִשְׁתַּעֲי, יום כ  
לחדש  
בְּמֵאן דְּלֵא חָמִית אֵינוּן מְגִיחֵי קַרְבָּא, הָא בְּלָחוּ  
בְּשַׁלְמָא עַמְךָ. הַשְׁתָּא מִכָּאן וְלַהֲלָאָה, לָא אַעֲדִי  
מִנְּאִי מֵאֵי קַרְבָּא בְּדִיל לְאַדְכָּרָא שְׁמִי.

הַהוּא חֲטָאת רוֹבִין, קָאִים עַל פִּתְחָא כְּבַלְכָּא.  
בְּזִמְנָא דְקָלָא פִּתְרִיתָא, דִּיהִיבַת אֶתְתָּא,  
נָפִיק, אִיהוּ דְלִיג מַעַל פִּתְחָא וְאַתְעַבְר מִתַּמְּן, וְאִזִּיל  
אֲבַתְרָהּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא  
שָׂדֵר חַד מִפִּתְחָא דִּילִיָּה, וְקָלָא פִּרְתָּא, וּמִפִּתְחָא  
אַתֵּיא, וְחִוִּיא אִזִּיל בְּתַר קָלָא דִּהוּא נָפִיק לְעַלְמָא,  
וְעַד טוּרָא דְבִטְנָא אִזִּיל, וּמְכַשְׁבָּשָׂא, עַד עֵידִן  
דְאַתְנַקִּיאת, מֵהַהוּא זִוְתָּמָא, דְנִשְׁכִּיבִין דְחִוִּיא בִּישָׂא.  
וְקוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא, מְסַבֵּב סְבוּבִין, וְעֵבִיד עוֹבְדִין  
בְּדָקָא יְאוּת.

---

אי סבא, עתה יש לך רחמים, ואתה מדבר כמי שלא ראה אלו היוצאים  
לקרב, הרי כלם בשלום עמך. עתה מכאן ולהלאה לא אפשט מעלי כלי  
הקרב בעבור שאזכיר שמי.

אותו חטאת רובין עומד על הפתח כמו כלב. בזמן שהקול האחרון שנותנת  
האשה יוצא, הוא מדלג מעל הפתח ועובר משם והולך אחריה. מה הטעם?  
משום שהקדוש ברוך הוא שולח מפתח אחד שלו, והקול פורת, והמפתח  
בא, והנחש הולך אחר הקול שהוא יוצא לעולם, ועד הנהר שבבטן הולך  
ומכשפש, עד הזמן שמתנקית מאותה הזקמה של נשיכות הנחש הרע.  
והקדוש ברוך הוא מסבב סבובים ועושה מעשים פראוי.

**וְכָל דָּא, בְּגִין דִּיהוּא בְּטָן אַתְדִּיחָא. הָא וְדָא,**  
**אַתְדִּיחָא מִתְהוּא בְּטָן, וְלִית לִיה חוּלְקָא,**  
**וְאַתְדִּיחֵי מִבְּטָן דִּלְתַתָּא, דִּשְׂאָר נְשִׁין דְּעֲלָמָא דְאַף**  
**עַל גַּב דְּעֵבִיד צַעַר לָא אַתְיִיחִיב לִיה רִשׁוֹ לְשִׁלְמָאָה**  
**בִּיה. וּמֵאֵן בְּטָן אַתְיִיחִיב לִיה, וְאִיהוּ שְׁלִיט עָלֶיה.**  
**הוּא בְּטָן דִּסּוּטָה, דִּבְתִּיב, (במדבר ה) וְצַבְתָּה בְּטָנָה,**  
**בְּגִין דִּיהוּ בְּטָן, עֵבִיד בִּיה נִיקְמִין לְרַעוּתֵיה, וְהוּא**  
**בְּטָן דִּילִיָּה אִיהוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְחִיב לִיה בְּגִין**  
**דִּלָּא אַתְדִּיחֵי מִבְּלָא. הַשְׁתָּא רְחוּמִין דִּילִי, אַצִּיתוּ.**  
**לָא חֲמִינָא לְכוּ, וּמְלִילָנָא לְכוּ. (קהלת א) כָּל הַדְּבָרִים**  
**יִגְעִים, לָא יָכִיל אִינִישׁ לְמַלְלָא, אֲפִילוּ מִלִּין**  
**דְּאֻרִייתָא יִגְעִים אִינִין.**

**בְּתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְתַּר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ**  
**עִמּוֹ, וּבְתִיב וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכוֹל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף**

וְכָל זֶה מִשּׁוּם שְׂאוּתָהּ הַבְּטָן נִדְחָתָה. הֲרִי וְדָא שְׂנִדְחָה מְאוּתָהּ הַבְּטָן, וְאִין  
 לוֹ חֶלְק, וְנִדְחָה מִהַבְּטָן שְׁלִמְטָה שֶׁל שְׂאָר נְשׁוֹת הַעוֹלָם. שְׂאָף עַל גַּב  
 שְׂעוּשָׁה צַעַר, לֹא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוּת לְשַׁלֵּט בָּהֶם. וְאִיזוּ בְּטָן נִתְּנָת לוֹ וְשׁוֹלֵט  
 עָלֶיהָ? אוּתָהּ הַבְּטָן שֶׁל הַסּוּטָה, שְׂכַתוּב (במדבר ה) וְצַבְתָּה בְּטָנָה. מִשּׁוּם  
 שְׂבִבְטָן הוּא עוֹשֶׂה בָּה נְקֻמוֹת כְּרֻצוֹנו, וְהַבְּטָן הוּא הַיָּא שְׁלוֹ, וְהַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ  
 הוּא נִתֵּן לוֹ בְּשִׁבִיל שְׁלָא יִדְחָה מֵהַכֵּל. עַכְשָׁו, אֶהוּבִים שְׁלִי, הַקְּשִׁיבוּ. לֹא  
 דְּאִיתִי אַתְקֶם וְדַבְּרַתִי עִמְכֶם, (קהלת א) כָּל הַדְּבָרִים יִגְעִים, לֹא יָכוֹל אִישׁ  
 לְדַבֵּר, אֲפִילוּ דְבָרֵי הַתּוֹרָה הֵם יִגְעִים.

**כְּתוּב (בראשית לה) וַיִּזְתַּר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ, וְכַתּוּב וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל**  
**לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוּ. וְאוּתָהּ יָרַךְ שְׁהַרְוִיחַ מִיַּעֲקֹב. וְאוּתָהּ הִיָּרַךְ בְּחֻלְשָׁתָה עַד**

יִרְכּוּ. וְהָיָה יָרֵךְ דִּירוּחַ מִיַּעֲקֹב. וְהָיָה יָרֵךְ בְּחַלְיֵשׁוֹ  
דִּילֵיהּ (בראשית נ"א ע"ב, קמ"ד ע"א) עַד דְּאָתָּא שְׁמוּאֵל.  
מֵאֵי בְּחַלְיֵשׁוֹ דִּילָא מְשִׁיךְ נְבוּאָה. כִּד אָתָּא שְׁמוּאֵל,  
נְטַל תְּהוּא יָרֵךְ, וְסִלְקִיה מִתְּהוּא אֲתֵר, וְחֲטַף לֵיהּ  
מִנִּיהּ, וּמִתְּהוּא זְמָנָא אֲתַעְדֵי מִנִּיהּ, וְלָא תְּוּח לֵיהּ  
חִוּלְקָא בְּקִדּוּשָׁה כְּלָל.

קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא קַפַּח, וְלָא דְחֵי לֵיהּ מִכְּלָא,  
בְּגִין דְּנְטַל שְׁמוּאֵל יָרֵךְ דִּילֵיהּ, אֲלָא יְהִיב  
לֵיהּ חִוּלְקָא תְּדָא. מֵאֵי אִיהִי. יְהִיב לֵיהּ תְּהוּא יָרֵךְ  
וּבְטָן דְּסוּטָה, חֲלַף תְּהוּא יָרֵךְ וּבְטָן, דְּאֲעֵדֵי מִנִּיהּ.  
וְעַל דָּא תְּרוּוּיָהּ יְהִיב לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,  
לְמַתּוּי אֲתֵרָא דְּקִדְשָׁא פְּנֵי מְבַר סְאֵבּוּתָא.

וְלִנְפִיל יָרֵךְ. מַחוּ וְלִנְפִיל, וְנִפְלָה יְרֻכָּה וְלִצְבוּת,  
וְצִבְתָּה יְרֻכָּה מִכְּעֵי לֵיהּ. אֲלָא, כְּמֵאן

---

שְׂבָא שְׁמוּאֵל. מַה זֶה בְּחַלְשָׁה? שְׂלָא מִשְׁךְ נְבוּאָה. כְּשִׂבָא שְׁמוּאֵל, נְטַל אוּתָהּ  
יָרֵךְ וְהַעֲלָה אוּתָהּ מֵאוּתוֹ מְקוּם וְחֲטַף אוּתָהּ מִכּוּוֹן, וּמֵאוּתוֹ זְמַן הָעֲבָרָה מִכּוּוֹן  
וְלָא הָיָה לוֹ חֵלֶק בְּקִדְשָׁה כְּלָל.

הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא קַפַּח וְלֹא דָחָה אוּתוֹ מִן הַכֹּל, מִשּׁוּם שְׁשׁוּמְאֵל נְטַל  
אֶת הַיָּרֵךְ שְׁלוֹ, אֲלָא נִתֵּן לוֹ חֵלֶק אֶחָד, וּמַהוּ? נִתֵּן לוֹ אוּתָהּ יָרֵךְ וּבְטָן שֶׁל  
הַסּוּטָה תְּמוּרַת אוּתָהּ יָרֵךְ וּבְטָן שְׁהַעֲבִיר מִכּוּוֹן, וְלָכֵן אֶת שְׁנֵיהֶם נִתֵּן לוֹ  
הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת הַמְּקוּם הַקִּדּוּשׁ פְּנֵי מְבַר סְאֵבּוּתָא.

וְלִנְפִיל יָרֵךְ. מַה זֶה וְלִנְפִיל? וְנִפְלָה יְרֻכָּה הָיָה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! וְלִצְבוּת, וְצִבְתָּה  
הָיָה צְרִיךְ לְהִיּוֹת! אֲלָא כְּמִי שְׂאוּרֶק עֲצָם לְכָלֵב וְאוּמֵר לוֹ: טַל אֶת זֶה לְחִלְקָךְ.

דְּאִשְׁדִּי גִרְמָא לְבַלְבָּא, וְאָמַר לֵיהּ, טוֹלָה הָאִי  
 לְחַוְלָקְךָ. וּמְבַלְיָא לָא אַבְרָיִשׁ קָמִיה, אֱלֵא דְגִזְלוּ (ס"א  
 דאפיקו) מַנִּיה יָרֵךְ, בְּגִין דְּאִיהוּ יַנַּע וְלֵאִי עַלְיָה, וְרוּחַ  
 לֵיהּ וְאִפִּיקוּ לֵיהּ מַנִּיה. וְעַל דָּא, קוּנְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא  
 אֲפִיל לֵיהּ, גִּרְמָא דָּא דְמוֹטָה, וְאִפִּיק לֵיהּ  
 בְּדַבְרָא מְרָן, וּבְדָא אִיהוּ רַבִּי וְחַדִּי.

כָּל אֵינַן רְתִיבִין וְסִיעֵתָא דִּילֵיהּ, בְּעָאן תְּדִיר יָרֵךְ,  
 וְאִזְלִי בְּכַסּוּפָא אַבְתְּרִיהּ. וּבְגִין דָּא, (ק"יב ע"ב) הָיִי  
 בְּרַבִּי דְרַבְּנֵן דִּישְׁלַחִי, מִן דָּא אִיהוּ. דְּכָל בְּסוּפָא  
 דְלַחֲוֹן, בְּתַר יָרֵךְ אִיהוּ, וְכָל שְׁכַן יָרֵךְ דְרַבְּנֵן, וְכָל  
 מַלְּה אַתְּדַר לְאַתְרֵיהּ, וְקוּנְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא גִרְע  
 בְּלוּם, מִכָּל מַה דְאַצְטְרִיךְ, וְלֵא בְּעָא דִּיקְרַב

---

ומהכל לא הרע לפניו אלא שגזלו (שהוציאו) מקונו ירך, משום שהוא יגע והתעניף עליה והרויח אותה והוציאו אותה מקונו. ולכן הקדוש ברוך הוא הפיל לו את העצם הזו של הסוטה והוציא אותו לו, כמו שאמרנו, ובזה הוא רזה ושמח.

כַּל אוֹתָן הַמְּקַרְבּוֹת וְהַסִּיעוּע שְׁלוֹ תְּמִיד רוּצִים יָרֵךְ, וְהוֹלְכִים בְּתַשׁוּקָה אַתְרֵיהּ,  
 וּמְשׁוּם כִּךְ הַבְּרַכִּים שֶׁל הַרְבָּנִים עֵינַיִם, וְזֶה מִן זֶה. שֶׁכָּל הַתַּשׁוּקָה שְׁלֵהֶם  
 אַחַר הַיָּרֵךְ הִיא, וְכָל שְׁכֵן יָרֵךְ שֶׁל חֲכָמִים, וְכָל דְּבַר חוֹזֵר לְמִקְוָמוֹ. וְהַקְּדוּשׁ  
 בְּרוּךְ הוּא לֹא גוֹרֵעַ כְּלוּם מִכָּל מַה שְּׁצָרִיךְ, וְלֹא רוּצָה שִׁיתְּקַרֵּב לְקַדְשָׁהּ חוּץ  
 מֵעַמּוֹ וּגְרָלוֹ, חֲלָקוּ וּנְחַלְתּוּ. כְּמוֹ שֶׁעוֹשֶׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעֲלָה, כִּךְ  
 עוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה וְכִךְ צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת. וְכִךְ שְׁנִינּוּ, אֲסוּר לִישְׂרָאֵל לְלַמֵּד  
 תּוֹרָה לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, שְׁכַתּוּב (תהלים קמז) מִגִּיד דְּבָרָיו לִיעֲקֹב וְגו',  
 לֹא עֲשֵׂה כֵן לְכָל גּוֹי וְגו'.

לְקַדוּשָׁה, בַּר עֲמִיּוֹה וְעַדְבִּיּוֹה חוֹלְקִיּוֹה וְאַחֲסַנְתִּיּוֹה.  
 בְּמָה דְעֵבִיד קוּדְנָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, הֲכִי עֵבְרִי  
 יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, וְהֲכִי אֲצַטְרִיךְ לְמַעְבַּד, וְהֲכִי תַנְיָנָן,  
 אָסִיר לִיּוֹה לְיִשְׂרָאֵל, לְמִילְךָ אֲזִרְיִיתָא לְעוֹבְדֵי  
 בּוֹבָבִים וּמְזֻלֹת, דְּבַתְּוֹב, (תהלים קמז) מַגִּיד דְּבָרֵי  
 לְיַעֲקֹב וְגו', לֹא עָשָׂה בֶן לְכָל גּוֹי וְגו'.

וְעַל דָּא דְּחִי לִיּוֹה יַעֲקֹב, וְדְחִי לִיּוֹה שְׂמוּאֵל,  
 דְּלֹא יִהְיֶה לִיּוֹה חוֹלְקָא (דף קי"ב ע"א)  
 בְּקַדוּשָׁא. וּבְגִין דָּא, בְּלִי נְטִירוֹ דְּבָבּוֹ לְיִשְׂרָאֵל, עַל  
 דָּא אִיהוּ. לְבַלְבָּא דְחֲטִיפָא עוֹפָא דְכָיָא מִן שׁוֹקָא,  
 וְאִיִּתִּי לִיּוֹה, וְעַד לָא אֲתַבֵּר, אַתָּא חַד בַּר נָשׁ  
 וְחֲטָפָא מְנִיּוֹה, לְבַתֵּר יְחִיב לִיּוֹה חַד גְּרָמָא גְּרִירָא  
 בְּלֹא תוֹעֲלֵתָא.

בְּךָ לְשֵׁרוֹ שְׁלֵי עֵשׂוֹ, אֲפִיקוּ לִיּוֹה מִתְּחוּמָא בְּטָן,  
 חֲטִיפּוֹ מְנִיּוֹה תְּהוּא יִרְךָ. לְבַתֵּר יִתְּבוּ לִיּוֹה

---

וְלָכֵן דְּחָה אוֹתוֹ יַעֲקֹב וְדָחָה אוֹתוֹ שְׂמוּאֵל, שְׁלֵא יִהְיֶה לוֹ חֶלֶק בְּקַדְשָׁה.  
 וּמִשׁוּם כֵּךְ כָּל שְׂמִינִית הַשְּׂנֵאָה לְיִשְׂרָאֵל הִיא עַל כֵּךְ. לְכָלֵב שְׁחֲטִף עוֹף טְהוֹר  
 מִהַשּׁוֹק וְהִבִּיא אוֹתוֹ, וְטָרַם שְׁנִשְׁבַּר בָּא אִישׁ אֶחָד וְחֲטָף אוֹתוֹ מִמֶּנּוּ, וְאַחַר  
 כֵּךְ נָתַן לוֹ עֵצֶם נִגְרָרֶת אַחַת בְּלִי תוֹעֲלֵת.

כֵּךְ לְשֵׁרוֹ שְׁלֵי עֵשׂוֹ הוֹצִיאוּ אוֹתוֹ מֵאוֹתָהּ הַבְּטָן, חֲטָפוּ מִמֶּנּוּ אֶת אוֹתָהּ הַיֵּרָךְ,  
 אַחַר כֵּךְ נָתַנוּ לוֹ עֵצֶם אַחַת - אוֹתָהּ הַבְּטָן וְאוֹתָהּ הַיֵּרָךְ שֶׁל הַסּוֹטָה, וְלֹא  
 אַחַר. זֶה הָעֵצֶם שֶׁנִּתְּנָה לְחֶלְקוֹ וְלִגְדוֹ וְעַרְבָּה לוֹ. וּמִשׁוּם כֵּךְ כָּל דִּינֵי הַקְּדוּשָׁה  
 בְּרוּךְ הוּא הֵם דִּינֵי אֲמַת, וּבְגִי אֲדָם לֹא יוֹדְעִים וְלֹא מִשְׁגִּיחִים לְקְדוּשָׁה בְּרוּךְ

בְּרָמָא חַד, תְּהוּא בְּטָן וְתִהוּא יָרֵךְ דְּסוּמְתָה, וְלָא  
אֲחֵרָא. הָא בְּרָמָא, דְּקָא יְתִבּוּ לִיה לְחַוְלִיקוּה  
וְעַדְבִּיה, וְעָרַב לִיה. וּבְגִין כֶּךָ, כֶּל דִּינִין דְּקוּדְשָׁא  
בְּרִיךְ הוּא דִּינִין דְּקָשׁוּט אִינוּן, וּבְגִי נָשָׂא לָא יַדְעִין,  
וְלָא מוּשְׁבִּיחִין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְלִתּוּ בְּאַרְח  
קָשׁוּט. הִיא אֲסִימְיַת בְּרָמָה מְבַעְלָהּ, כְּמַה דְּאֵת  
אָמַר (משלי ב) הַעֲזֹבֶת אֲלוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו', אִנּוּף תְּכִי  
אֵתְתָא, כְּגוֹנָא דִּילָהּ בְּאַרְעָא.

תָּא חֲזִי, מֵאן דְּאֲשַׁבַּח חֲבָרָא בְּזוּתִיה, דְּעָבִיד  
בְּעוּבְדוּי בְּעֲלָמָא, רַחִים לִיה, וְאֵתְדַבֵּק  
בְּתַרְיָה, וְעָבִיד עֲמִיה טִיבּוּ. אֲבָל סְטָרָא אֲחֵרָא לָא  
תְּכִי, בִּינּוּן דְּאֲשַׁבַּח מֵאן דְּשָׁבַק סְטָרָא דְּקוּדְשָׁא  
דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעָבִיד בְּעוּבְדוּי, וְאֵתְדַבֵּק בֵּה,  
כְּדִין בְּעִיָּא לְשִׁיעָאָה וְלֵאפְקָא לִיה מֵעֲלָמָא. הִיא

---

הוא, וְכֻלָּם בְּדִרְךְ אָמַת. הִיא הִסְטָתָה אֵת עֲצוּמָה מְבַעְלָהּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי  
ב) הַעֲזֹבֶת אֲלוֹף נְעוּרֶיהָ וְגו'. אִיף כֶּךָ הָאִשָּׁה כְּגוֹן שְׁלָהּ בְּאַרְזִין.

בֵּא וְרָאָה, מִי שְׁמוּצָא חֲבַר כְּמוֹתוֹ שְׁעוּשָׁה כְּמַעֲשֵׂיו בְּעוֹלָם, אוֹהֵב אוֹתוֹ  
וְנִדְבֵק עִמּוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ טוֹב. אֲבָל הַצַּד הָאֲחֵר לֹא כֶּךָ; בִּינּוּן שְׁמוּצָא מִי שְׁעוֹב  
אֵת צַד הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹשָׂה כְּמַעֲשֵׂיו וְנִדְבֵק בּוֹ, אִזּוֹ הוּא  
רוֹצֵה לְכַלּוֹתוֹ וְלְהוֹצִיאֵו מִן הָעוֹלָם. הָאִשָּׁה הִיא עוֹשֶׂתָה כְּמַעֲשֵׂיו וְנִדְבֵקָה בּוֹ,  
רָאָה מַה הוּא עוֹשֶׂה בֵּה - וְצָבְתָהּ בְּטָנָה וְנִפְלָה יָרְכָה. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אִינוּ  
כֶּךָ; מִי שְׁעוֹבֵב אֵת הַצַּד הָאֲחֵר וְנִדְבֵק בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִזּוֹ אוֹהֵב אוֹתוֹ  
וְעוֹשָׂה לוֹ כֵּל טוֹב שְׁבַעֵוֹלָם. עַכְשָׁיו, זְקוּן, תַּקּוּן עֲצָמָךְ, שְׁהִרִי הַנְּחַשׁ הֵלֶךְ לוֹ  
וְרוֹצֵה לְהַתְּגַרֵּת בְּךָ וְלֹא יָכוֹל.

אֶתְתָּא, עֲבֵדַת בְּעוֹבְדָהָא, וְאֶתְדַבְּקַת בָּהּ, חֲזִי מַה  
 דְּעֲבַדַת בָּהּ, וְצִבְתָּהּ בְּטַנְהָ וְנִפְלָה יִרְבָּה. קוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא לָאוּ חֲבִי, מֵאֵן דְּשִׁבְיָא לְסִטְרָא אַחְרָא,  
 וְאֶתְדַבְּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִין רְחִים לִיהּ,  
 וְעָבִיד לִיהּ כֹּל טִיבֵי דְעֵלְמָא. הַשְׁתָּא סָבָא אֶתְקִין  
 בְּרִמְיָא, דִּהָא חֲזִינָא אֲזִיל לִיהּ, וּבְעָא לְאֶתְנַרְא בְּתַרְדֵּי,  
 וְלָא יִבְלִי.

פְּתַח וְאָמַר (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכֹל עֲמָלוֹ  
 שְׁיַעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, וְכִי לֹא אַתָּא שְׁלָמָה  
 אֱלֹא לְאוֹרְפָא מְלָה דָּא. אֱלוֹ אָמַר (ס"א וכי מה אתא שלמה  
 מלכא לאלפא במלה דא ותו אלו אמר) בְּעֲמָלוֹ שְׁיַעֲמֹל יְאוֹת,  
 דִּהָא אֲשֶׁתְּאֵר עֲמָל, דִּיאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן. אֱלֹא בִּינֹן  
 דְּכִתִּיב בְּכֹל עֲמָלוֹ, הָא בְּלָלָא דְכִלְשָׁא, דִּלְא אֲשֶׁתְּאֵר  
 בְּלוֹם דִּיאִית בֵּיהּ יִתְרוֹן.

אֱלֹא, לָאוּ לְכֹל אָדָם אָמַר שְׁלָמָה מְלָה דָּא, אֱלֹא  
 אָדָם אִית בְּעֵלְמָא, דִּיאִיתוּ מִשְׁתַּדִּל תְּדוּר

---

פְּתַח וְאָמַר, (קהלת א) מַה יִּתְרוֹן לְאָדָם בְּכֹל עֲמָלוֹ שְׁיַעֲמֹל תַּחַת הַשָּׁמַשׁ. וְכִי  
 לֹא בָּא שְׁלָמָה אֱלֹא לְלַמּוּד דְּבַר זֶה? אֱלוֹ אָמַר (וכי מה בא שלמה המלך ללמוד  
 בדבר זה, ועוד, אלו אמר) בְּעֲמָלוֹ שְׁיַעֲמֹל - יָפָה, שְׁהָרִי נִשְׁאָר עֲמָל שְׁיֵשׁ בּוֹ יִתְרוֹן.  
 אֱלֹא בִּינֹן שְׁכַתּוּב בְּכֹל עֲמָלוֹ, הָרִי הַכֹּלֵל שֶׁל הַכֹּל - שְׁלֹא נִשְׁאָר כְּלוּם שְׁיֵשׁ  
 בּוֹ יִתְרוֹן.

אֱלֹא שְׁלֹא לְכֹל אָדָם אָמַר שְׁלָמָה אֶת הַדְּבָר הַזֶּה, אֱלֹא יֵשׁ אָדָם בְּעוֹלָם



בְּבִישׁ וְלֹא־בְאִשָּׁא, וְלֹא אִשְׁתַּדַּל בְּטֹב אֲפִילוּ רְגַע  
 חָדָא. וְעַל דָּא כְּתוּב עֲמָלוֹ, וְלֹא כְּתוּב יִגְיעוּ.  
 עֲמָלוֹ: כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים ז) יָשׁוּב עֲמָלוֹ  
 בְּרֵאשׁוֹ. (במדבר כג) וְלֹא רָאָה עֲמָל בְּיִשְׂרָאֵל. יִגְיעוּ:  
 כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (תהלים קכח) יִגְיעַ כַּפִּיָּךְ כִּי תֹאכַל  
 וְגו'. וְכְתוּב (בראשית לא) וְאַתְּ יִגְיעַ בְּפִי רָאָה אֱלֹהִים.  
 אֲכַל עֲמָלוֹ, כְּתוּב, (תהלים י) עֲמָל וְכַעַס.  
 אִשְׁתַּדְּלוּתוֹהִי הוּא תְדִיר לְבִישׁ, וְעַל דָּא אִיהוּ תַחַת  
 הַשָּׁמֶשׁ. בְּשַׁעֲתָא דְהָא אָדָם אִשְׁתַּדַּל בְּבִישׁ, עַל  
 הָאֵי כְּתוּב, (איוב יח) לֹא נִין לֹו וְלֹא נִכְדַּר בְּעַמּוֹ וְגו',  
 דְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵי, דְלֹא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין,  
 דְאֵלְמָלְא יַעֲבִיד תּוֹלְדִין, הֵנָּה מְטַשְׁטֵשָׁא עֲלֵמָא.  
 וְעַל דָּא כְּתוּב, מַה יִתְרוֹן לְאָדָם בְּכַל עֲמָלוֹ. וּמֵאן  
 דְלֹא יִשְׁתַּדַּל לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין, אֲתַדְּבַק בְּהָאֵי  
 סְטָרָא דְאָדָם בִּישָׁא וְעַל תַּחוֹת גְּדַפּוּי.

---

שמשתדל תמיד ברע ולהרע, ולא משתדל בטוב אפלו רגע אחד, ועל זה  
 כתוב עמלו ולא כתוב יגיעו. עמלו - כמו שנאמר (תהלים ס) ישוב עמלו  
 בראשו. ולא ראה עמל בישראל. יגיעו - כמו שנאמר (שם קכח) יגיע כפיך  
 כי תאכל וגו'. וכתוב (בראשית לא) ואת יגיע כפי ראה אלהים. אבל עמלו,  
 כתוב (תהלים י) עמל וכעס. השתדלותו היא תמיד לרע, ועל כך הוא תחת  
 השמש. בשעה שהאדם הזה משתדל ברע, על זה כתוב (איוב יח) לא נין לו  
 ולא נכד בעמו וגו', שהרי הקדוש ברוך הוא רוצה שלא יעשה תולדות,  
 שאלקמלא יעשה תולדות, הנה מחריב את העולם, ועל זה כתוב מה יתרון  
 לאדם בכל עמלו. ומי שלא משתדל לעשות תולדות, נדבק בצד הנה של

רוּת אִמְרָה, (רות ג) וּפְרִשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל אִמְתְּךָ, בְּנִין  
 לְאִיזְדוּגָא בְּתַרְיָה דְּצַדִּיק, לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין,  
 וְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי עַל בַּר נָשׁ, בְּנִין  
 לְאַפְשָׁא בְּעַלְמָא. לְמַאן דְּלֵא בְּעֵי לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין,  
 בְּגַפּוּ יָבֵא, בְּגַפּוּ דְּחַוָּא בִּישׁ, דְּאִיחוּ אָזִיל עֲרִירִי,  
 בְּחַוָּא דְּאִ, (צ"ה ע"א) דְּאָזִיל יְחִידָאִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא, (כמה  
 דאת אמר השתא) אִיחוּ דְּלֵא אֲשֶׁתְּדִל לְמַעַבְדַּ תּוֹלְדִין,  
 הָא אֲתַמַּר בְּל מַה דְּאַצְטְרִיךְ. (ס"א תא חזי, דאית לאהדרא  
 סבא, במלין קדמאין)

רִיב דְּעַבְדַּ קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, הָא אֲתַמַּר, רִיב:  
 דְּבִתִּיב, (מיכה ו) קוּם רִיב אֶת הַחֲרִים. מַאי  
 אִיחוּ. אֲלָא, אֵינּוּן טוֹרִין דְּלִתְתָּא. אִמָּאִי רִיב דָּא.

אדם רע, ונכנס תחת כנפיו.

רוּת אִמְרָה, (רות ג) וּפְרִשְׁתָּ כְנָפֶיךָ עַל אִמְתְּךָ, עִם הַצַּדִּיק, לְעֵשׂוֹת  
 תּוֹלְדוֹת, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵס כְּפָנָיו עַל בֶּן אָדָם כְּדִי לְהַתְרַבּוֹת בְּעוֹלָם,  
 וּמִי שְׁלֵא רוּצָה לְעֵשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, בְּגַפּוּ יָבֵא - בְּגַפּוּ שֶׁל אוֹתוֹ רַע, שֶׁהוּא הוֹלֵךְ  
 עֲרִירִי בְּנַחֵשׁ הַזֶּה שֶׁהוֹלֵךְ יְחִידִי. בְּגַפּוּ יֵצֵא - כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר, הוּא שְׁלֵא  
 הַשְׁתַּדֵּל לְעֵשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, הָרִי נִתְבָּאָר כֹּל מַה שְּׁצַרִּיךְ. (בא וראה שיש לחזר וקו  
 בדברים הראשונים).

הָרִיב שְׁעוֹשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי נֶאֱמַר, רִיב - שְׂכָתוּב (מיכה ו) קוּם רִיב  
 אֶת הַחֲרִים. מִי הֵם? אֲלָא אוֹתָם הָרִים שֶׁלְמִטָּה. לְמַה הָרִיב הַזֶּה? מִשּׁוּם  
 שֶׁבָּהֶם תְּלוּיִים כֹּל הַחֲטָאִים שְׁעוֹשִׂים יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׂמִים. מַה הַטַּעַם?  
 כִּי יִשְׂרָאֵל הָיוּ יוֹדְעִים שְׁמוּשׁ שֶׁל כָּל הַמְּלָאכִים הַעֲלִיּוֹנִים שְׁבַשְׂמִים, וְלֹא  
 נֶעְלַם מֵהֶם אֲפֵלוּ שְׁמוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, וְכֹל הַשְׁמוּשׁ שֶׁלָּהֶם.

בְּגִין דְּבַחֲוֵי תַלְיָא, כָּל חוֹבָא דְעַבְדִּין יִשְׂרָאֵל,  
 לְגַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבִשְׁמַיָא. מַאי טַעְמָא. בְּגִין  
 דְּיִשְׂרָאֵל הוּוּ יַדְעִין שְׁמוּשָׁא דְכָל מַלְאָכִין עֲלָאִין  
 דְּבִשְׁמַיָא, וְלֹא אָנִים לְהוּ, אֲפִילוּ שְׂמָא דְחַד  
 מִנְיָהוּ, וְכָל שְׁמוּשָׁא דְלַחֲוֹן.

וּבְתַרִּין סְטָרִין הוּוּ טַעְמָאן אַבְתְּרִיָּהוּ. חַד, דְּהוּוּ  
 ק"ב ע"ב ידעין לְאִמְשָׁכָא חִילָא דְלַחֲוֹן,  
 דְּכַבְבִּיָא וּמְזִלֵי בְּאַרְעָא. וְחַד, דְּהוּוּ יַדְעִי לְאוּמָאָה  
 לִוְן, בְּכָל מַה דְּאַצְטְרִיכוּ. וְעַל דָּא בְּעָא קוּדְשָׁא  
 בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְדַּ בְּהוּ רִיב וְדִינָא. וְכִיּוֹן דְּבַחֲוֵי לְחַוֵּי  
 רִיב וְדִינָא, כָּל שְׁלִשְׁוֹלָא נְפֵל דְּהָא לָא יַחֲוֵי בֵּיהּ  
 תוּעֵלְתָא. וּבְגִין כֵּן, קוּם רִיב וְגו'. וְתִשְׁמַעְנָה  
 הַגְּבֻעוֹת קוּלְךָ. (דף ק"ב ע"ב) מֵאן גְּבֻעוֹת. אֵלִין אִינְוּן  
 אֲמָהוֹת, (ק"ט ע"ב, קפ"ט ע"ב) דְּרַגִּין דְּאַקְרוּן (תהלים מה)  
 בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהּ וְגו', וּבְגִין כֵּן וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבֻעוֹת

ובשני צדדים היו טועים אחריהם. אחד - שהיו יודעים למשך את פתם של הכוכבים והמזלות לארץ. ואחד - שהיו יודעים איך להשביעם בכל מה שהצטרכו, ולכן רצה הקדוש ברוך הוא לעשות בהם ריב ודין. וכיון שבהם יהיה ריב ודין, כל השלשלת נופלת, שהרי לא תהיה בו תועלת, ומשום כך קום ריב וגו'. ותשמענה הגבעות קולך, מי הגבעות? אלה הן האמהות, הדרגות שנקראות בתולות אחריה וגו', ומשום כך ותשמענה הגבעות קולך. שכן היו עושים ישראל עד שהשתתפו בדרגות תחתונות.

קוֹרֵךְ. דְּהָכִי הוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ  
בְּרִגְיֵין תַּתְּאִין.

תָּא הוּוּ, דְּאִית לְאַתְדָּרָא סָבָא, בְּמַלְיֵין קְדָמָאין,  
דְּהָכִי הוּוּ עֲבָדֵי יִשְׂרָאֵל, עַד דְּאַשְׁתַּתְּפוּ  
בְּרִגְיֵין תַּתְּאִין יָרֵךְ דְּקָא אַמְרֵן, סְגֵי אַתְקִיפוּ לֵוִן  
יִשְׂרָאֵל, בְּהַחֲוָא יָרֵךְ. מְרַדְכֵי הָנָה אַחֲמֵי לְהַחֲוָא  
רְשָׁע דְּהָמֵן הַחֲוָא יָרֵךְ דִּילִיָּה, וְעַל דָּא הָנָה רְגִיזוּ,  
מִלָּה דְּאַתְחֲזִי לִיָּה, וְאִיהוּ אַרְגִּיזוּ לִיָּה בְּתַדִּיָּה. חָמוּז  
חֲבַרְיָא, מַה בְּתִיב, (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת  
בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֶת וְגו'. בְּאַלְיֵין לְבוּשֵׁין  
דִּילִיָּה, גְּזַל דִּילִיָּה, וְאַפִּיק לִיָּה מִכָּל בְּרַפְּאָן  
דִּילִיָּה, וּמִבְּכֻרֵתָא.

וּבְגִין כְּךָ, עֵילָה דְּקָא אֲשַׁבְּחוּ רְתִיבִין דִּילִיָּה,  
לְרַבְּנָן, אִיהוּ דְּחֻפְּיָא דְּלָחוּן לְמַאֲנֵי דְּרַבְּנָן

---

בא וראה שיש לחזר, זמן, לדברים ראשונים, שקוף היו עושים ישראל עד שהשתתפו בדרךגות התחנות. הדרך שאמרנו, הרבה התקופות את ישראל באותה הדרך. מרדכי היה מראה לאותו המן הרשע את אותה ירך שלו, ולכן היה רגוז, דבר שנקרא לו, והוא הרגזי אותו עמוז. ראו החברים מה כתוב - (בראשית כז) וַתִּקַּח רִבְקָה אֶת בְּגָדֵי עֵשָׂו בְּנֵה הַגְּדָל הַחֲמֹדֶת וְגו'. בלבוש הללו שלו גזל אותו והוציא אותו מכל בכרותיו ומהבכורה.

ומשום כך, העלה שמצאו המרכבות שלו לחכמים הוא החכוף שלהם עם בגדי רבותינו תמיד לזכרם שלהם ולבגדים שלהם. ואלו שני הדברים היו של הצד האחר, וכל זה משום שגזלו ממנו אותם, ואין להם עלה אלא

תְּדַרֵּר. (ק"א) לְיַרְבֵּין דְּלַחֲוֹן. וְלִמְאֲנִין דְּלַחֲוֹן. וְאַלְיִין  
 תְּרִין מְלִין דְּסֶטֶר אַחְרָא הוּוּ, וְכֵל דָּא בְּגִין דְּגִזְלוּ לֹון  
 מִנֵּיהּ. לִית לָהּ עֵילָה אֶלְא לְרַבָּנָן. וּבְגִין כַּד, הָנִי  
 מְאֲנִי דְרַבָּנָן דְּקָא פְּלוּ מַחוּפְּיָא דְלַחֲוֹן אִיהוּ, וְהָנִי  
 בְּרַכִּי דְשִׁלְהִי, מְנִיחֵהוּ הוּא וְדָאִי. וּמְדִלַחֲוֹן הוּוּ,  
 וּמְנַחֲוֹן נְטִילֵי עֵילָה, וּמְמַח דְּהוּוּ מְנִיחֵהוּ. פְּעָאן  
 לְרַבָּנָן, דְּאִינֹון בְּלָלָא דִּתְהוּא יוֹשֵׁב אַחֲלָים, וְעַל דָּא  
 לִית עֵילָה בְּלָא עֵילָה, וְעַל דָּא לִית מְלָה, בְּלָא  
 דִּינָא, וְכֵל מְלָה תָּב לְאַתְרֵיהּ.

שְׁלֹמֹה אָמַר, (קהלת ד) וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָה אֶת כָּל  
 הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה  
 דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם  
 כַּח וְאִין לָהֶם מְנַחֵם. הָאִי קָרָא אַרְמִיזְנָא בֵּיהּ, (ק"א  
 ע"ב) וְאַתְמַר. אֲבָל שִׁבְתִּי אֲנִי, וְכִי מֵאֵן אַתְר תָּב

---

לחכמים. ומשום כך הבגדים הללו של החכמים הם מתבלים מהחפוף  
 שֶׁלָּהֶם, וְהַבְּרָכִים הַכּוֹשְׁלוֹת הַלְלוּ זֶה מֵהֶם וְדָאִי, וּמוֹשְׁלָהֶם הִיוּ, וּמֵהֶם נוֹטְלִים  
 תּוֹאנָה, וּמִמֶּה שֶׁהִיוּ מֵהֶם. וְרוֹצִים לַחֲכָמִים, שֶׁהֶם כָּלֵל שֶׁל אוֹתוֹ שׁוֹשֵׁב  
 אַחֲלָים, וְלָכוּ אִין עֵלָה בְּלֵי עֵלָה, וְלָכוּ אִין דְּבַר בְּלֵי דִין, וְכֵל דְּבַר שֶׁב לְמִקּוּמוֹ.

שְׁלֹמֹה אָמַר, (קהלת ד) וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשִׂים  
 תַּחַת הַשָּׁמַשׁ וְהִנֵּה דְּמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאִין לָהֶם מְנַחֵם וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאִין  
 לָהֶם מְנַחֵם. הַפְּסוּק הַזֶּה רְמִזְנוּ בוּ וְנִתְבְּאָר. אֲבָל שִׁבְתִּי אֲנִי, וְכִי מֵאִיזָה מְקוּם  
 שֶׁב שְׁלֹמֹה? אִם נֹאמַר, לְאַחַר שֶׁאֲמַר דְּבַר זֶה שֶׁב כְּמוֹ מְקַדֵּם וְאֲמַר דְּבַר  
 אַחַר - יָפָה - אֲבָל שִׁבְתִּי וְאַרְאָה.

שְׁלֹמֹה. אִי נִימָא, לְבַתֵּר דְּאָמַר מְלָה דָּא, תָּב  
 בְּמִלְקַדְמִין, וְאָמַר מְלָה אַחְרָא, יֵאוֹת אֲבָל שְׂבָתֵי  
 וְאֶרְאָה (ויקרא רל"ג ע"א).

תַּפְּן תַּנִּינן, בְּכָל יוֹמָא הֵוָה אֲקִידִים שְׁלֹמֹה בְּצַפְרָא,  
 וְהָיוּ שְׁנֵי אַנְפֵּי לְסִטְר מִזְרַח, וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי,  
 וְלְבַתֵּר תָּב לְסִטְר דְּרוּם, וְחָמֵי מַה דְּחָמֵי וְהָדַר תָּב  
 לְסִטְר צַפּוֹן, וְקֵאִים תַּפְּן. מְאִיד עֵינֵי וְזָקַף רִישֵׁיהּ.

בְּהֵאֵי שְׁעָתָא, הָא עֲמוּדָא דְּאִשָּׁא וְעֲמוּדָא דְּעֲנָנָא,  
 הָיוּ אֲתִיבִין, וְעַל הָהוּא עֲמוּדָא דְּעֲנָנָא, הֵוָה  
 אֲתֵי נִשְׂרָא חָדָא. וְהָהוּא נִשְׂרָא הוּא רַבְרָבָא וְתַקְוָה,  
 וְכֵן הֵוָה אֲתֵי, גְּדַפָּא יְמוּנָא, עַל גְּבֵי עֲמוּדָא דְּאִשָּׁא,  
 וְגִיפָא וְגְּדַפָּא שְׂמַאלָא, עַל גְּבֵי עֲמוּדָא דְּעֲנָנָא.  
 וְהָהוּא נִשְׂרָא הוּי מִיִּיתֵי תַרְיַן מַרְפֵּין בְּפּוֹמָהָא, אֲתָא  
 עֲמוּדָא דְּעֲנָנָא, וְעֲמוּדָא דְּאִשָּׁא, וְהָהוּא נִשְׂרָא  
 עַל־יֵהוּ, וְסַגְדִין לְקַמִּיָּה דְּשְׁלֹמֹה מִלְּפָא.

שם שנינו, בכל יום היה מקדים שלמה בבקר והיה שם פניו לצד מזרח  
 ורואה מה שרואה, ואחר כך שב לצד דרום ורואה מה שרואה, ואחר כך  
 שב לצד צפון ועומד שם. מנמיד עיניו ומרים ראשו.

בשעה הזו הרי עמוד אש ועמוד ענן היו באים, ועל אותו עמוד הענן היה  
 בא נשר אחד, ואותו הנשר הוא גדול וזקק. וכך היה בא: כנף ימין על גבי  
 עמוד האש, והגוף וכנף שמאל על גבי עמוד הענן. ואותו נשר היה מביא  
 שני עלים בפיו. בא עמוד הענן ועמוד האש, ואותו הנשר עליהם,  
 ומשתחווים לפני שלמה המלך.

אָתָּא נְשָׂא, וּמְאִיךְ לְקַמִּיָּה, וַיְהִיב לִיָּה אִינְזן  
 מַרְפִּין, נְטִיל לֹזן שְׁלֵמָה מַלְכָּא, וְהָוה מַרִּיחַ  
 בְּהוּ, וְהָוה יָדַע בְּהוּן סִימֵן, וְאָמַר דָּא אִיהוּ דְנֹפֵל,  
 וְדָא אִיהוּ דְגִלְוֵי עֵינַיִם. בְּשַׁעְתָּא דְתַרִּין מַרְפִּין הָוּוּ,  
 תְּהוּ יָדַע דְתַרְוֵייהוּ, (בלק ר"ח ע"א) נֹפֵל וְגִלְוֵי עֵינַיִם  
 בְּעָאן לְאֹדְעָא לִיָּה מַלְיָן.

מַה עָבִיד, חָתִים בְּרַסְיָיָה בְּגוֹשְׁפִנְקָא, דְהָוה חָקִיק  
 בִּיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא. וְאִיהוּ נְטִיל עֲזָקָא דְחָקִיק  
 עֲלֵיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא, וְסִלִּיק לְאַגְרָא, וְרַכִּיב עַל תְּהוּא  
 נְשָׂא, וְאֹזִיל לִיָּה. וְתֵהוּא נְשָׂא, תְּהוּ מַסְתַּלֵּק,  
 לְרוּם עֵנְיָן, וּבְכָל אַתְר דְאִיהוּ עֵבֵר, תְּהוּ אַתְחַשְׁדָּ  
 נְהוּרָא. תְּבִימֵי דְהָוּוּ בְּתֵהוּא אַתְר דְאַתְחַשְׁדָּ נְהוּרָא,  
 הָוּוּ יָדְעֵי, וְהָוּוּ אַמְרֵי, שְׁלֵמָה מַלְכָּא הָא אֹזִיל,

---

בַּא הַנָּשֶׁר וְהַנְמִיד לְפָנָיו, וְנָתַן לוֹ אוֹתָם עֲלֵים. לוֹקַח אוֹתָם הַמְּלַךְ שְׁלֵמָה  
 וּמַרִּיחַ בְּהֵם, וְהָיָה יוֹדַע בְּהֵם סִימֵן וְאֹמַר: זֶהוּ הַנּוֹפֵל, וְזֶהוּ גִלְוֵי הָעֵינַיִם.  
 בְּשַׁעֲהַ שְׁשָׁנֵי עֲלִים הָיוּ, הָיָה יוֹדַע שְׁשָׁנֵיהֶם - נוֹפֵל וְגִלְוֵי עֵינַיִם - רוֹצִים  
 לְהוֹדִיעוֹ דְבָרִים.

מַה עָשָׂה? חָתֵם אֶת כֶּסֶף בְּחוֹתָם שֶׁהָיָה חָקוֹק בּוֹ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְנוֹטַל  
 טְבַעַת שֶׁחָקוֹק עֲלֵיהָ הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וְעוֹלָה לַגַּג וְרוֹכֵב עַל אוֹתוֹ הַנָּשֶׁר וְהוֹלֵךְ  
 לוֹ. וְאוֹתוֹ נָשֶׁר הָיָה מִתְעַלָּה לְרוּם הָעֵנְיָן, וּבְכָל מְקוֹם שֶׁהוּא עֵבֵר, הָיָה  
 הָאוֹר נֶחְשָׁד. הַחֲכָמִים שֶׁהָיוּ בְּאוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁחֲשָׁד הָאוֹר, הָיוּ יוֹדְעִים, וְהָיוּ  
 אוֹמְרִים: שְׁלֵמָה הַמְּלַךְ הָרִי הוֹלֵךְ וְעוֹבֵר כָּאן. וְלֹא יוֹדְעִים לְאַיְהָ מְקוֹם הָיָה  
 הוֹלֵךְ. הַטְּפָשִׁים שֶׁהָיוּ שֵׁם הָיוּ אוֹמְרִים, שֶׁהֵם הָיוּ עֵנְיָן שֶׁהוֹלְכִים וּמְחַשְׁיָכִים  
 אֶת הָעוֹלָם.

וְאֶעֱבֹר הַבָּא, וְלֹא יִדְעִי לָאֵן אֶתֶר תְּהוֹת אֲזִיל. מִפְּשִׁין  
 דְּהוּוּ תַפְּסִין, הוּוּ אֲמַרִי, עֲנִינִן הוּוּ אִינּוּן, דְּקָא אֲזִילִי  
 וְחֲשִׂידָא עַלְמָא.

יום כח  
 לחודש

נִבְּהַ נִשְׂרָא בְּהַדְרִיה, וּפְרַח אַרְבַּע מָאָה פְּרָסִין, עַד  
 דְּמָטָא לְטוּרֵי חֲשׂוּדָא. וְתַפְּסִין אִיהוּ תַרְמוּד  
 בְּמַדְבַּר בְּהַרִים, וְאִיהוּ נְחִית תַפְּסִין. וְקוּף רִישִׁיה,  
 וְחֲמִי טוּרָא חֲשׂוּדָא, וְהוּוּ יִדַע תַפְּסִין פֶּלַח מַה דְּאֲצַמְרִידָא.  
 וְהוּוּ יִדַע דְּתַפְּסִין יַעֲזִיל. תְּהוֹת רְכִיב עַל נִשְׂרָא  
 בְּמַלְקָדְמוּן, וְטָאָם וְעָאֵל לָגוּ טוּרִין, עַד הַהוּוּ אֶתֶר  
 דְּזִיתָא תַפְּסִין, קָרָא בְּחִילָא וְאָמַר, (ישעיה כו) יְהוֹזִיאֵהּ  
 רָמָה יִדְדָא בִּלְ יַחְזִיין וְגו'.

עָאֵל תַפְּסִין, עַד דְּקָרִיב לְהַהוּוּ אֶתֶר, שְׁנֵי עוֹקָא  
 קָמִייהוּ, וְקָרִיב, וְתַפְּסִין תְּהוֹת יִדַע בִּלְ מַה

הַגְּבִיָּה הַנָּשָׂר עֲמוּ וּפּוֹרַח אַרְבַּע מֵאוֹת פְּרָסָאוֹת, עַד שְׁמֹגִיעַ לְהַרִי הַחֲשׂוּדָא.  
 שָׁם הוּוּ תַרְמוּד בְּמַדְבַּר בְּהַרִים, וְהוּוּ יוֹרֵד שָׁם. מָרִים רֵאשׁוּ וְרוֹאֵה הַר  
 חֲשׂוּדָא, וְשָׁם הָיָה יוֹדַע כָּל מַה שְׁצָרִידָא, וְהָיָה יוֹדַע שְׁשָׁם יַכְנִס. הָיָה רוֹכֵב עַל  
 הַנָּשָׂר כְּמִקְדָּם, וְטָס וְנִכְנַס לְתוֹף הַהַרִים עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁשָׁם הַזֵּית, קוֹרָא  
 בְּחִיל וְאָמַר, ה' רָמָה יִדְדָא בִּלְ יַחְזִיין וְגו'.

נִכְנַס לְשָׁם, עַד שְׁקָרֵב לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְשָׁם טַבַּעַת לְפָנֵיהֶם וְקָרֵב, וְשָׁם הָיָה  
 יוֹדַע כָּל מַה שְׁצָרָה מֵאוֹתוֹן חֲכֵמוֹת זְרוֹת שְׁצָרָה לְדַעַת. כִּיּוֹן שְׁהִיין אוֹמְרִים  
 לוֹ כָּל מַה שְׁצָרָה, אִזּוּ הָיָה רוֹכֵב עַל אוֹתוֹ נָשָׂר, וְשָׁב לְמִקְוֹמוֹ. כִּיּוֹן שְׁהִיָּה  
 יוֹשֵׁב עַל כְּסֵאוֹ, הַתִּישָׁב בְּדַעַתוֹ וְהָיָה מְדַבֵּר בְּדַעַתוֹ דְּבָרֵי חֲכָמָה נִכְבְּדָה.  
 בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הָיָה אוֹמֵר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאֶרְאֶה. שִׁבְתִּי וְדָאִי מֵאוֹתָהּ דְּרָף, שִׁבְתִּי  
 מֵאוֹתָהּ חֲכָמָה וְהַתִּישָׁבָה בְּלִבִּי וּבְדַעַתִּי. וְאִזּוּ, וְאֶרְאֶה אֶת כָּל הַעֲשׂוֹקִים. (וכי



דְּבָעֵי מֵאֵינֵן חֲכָמְתָן נוֹכְרָאֵן, דְּבָעֵי לְמַנְדַּע. בֵּינָן  
 דְּהוּוּ אֲמַרִין לֵיהּ כֹּל מַה דְּבָעֵי, בְּדִין הִנּוּה רַכִּיב עַל  
 הַהוּוּא (דף ק"ג ע"א) נִשְׂרָא, וְתָב לְאַתְרֵיהּ. בֵּינָן דְּהִנּוּה  
 יְתִיב עַל פּוֹרְסוּיָהּ, אֲתֵינִישְׁב בְּרַעְתִּיהּ וְהוּוּ מְמַלְל  
 בְּרַעְתִּיהּ מִלֵּין דְּחֲכָמְתָא יִקְרָא. בְּתַחֲמָא שַׁעְתָּא הִנּוּה  
 אָמַר, וְשִׁבְתִּי אֲנִי וְאַרְאָה, שִׁבְתִּי וְדַאי מִתְּהוּוּא  
 אָרְחָא, שִׁבְתִּי מִתְּהוּוּא חֲכָמְתָא, וְאֲתֵינִישְׁבַת בְּלִפְּאֵי  
 וּבְרַעְתֵּאֵי. וּבְדִין וְאַרְאָה אֶת כֹּל הָעֲשׂוּקִים. וְכִי  
 וְעִירִין אֵינֵן בְּעֶלְמָא דְּאִיהוּ אָמַר אֶת כֹּל הָעֲשׂוּקִים  
 (נ"א סלקא דעתך דכל עשיקין דהוו בעלמא, הוה חמי שלמה מלכא.)  
 אָלָא, מֵאֵי עֲשׂוּקִים אֲלֵין דְּהוּוּ אָמַר. אֵינֵן יְנַקִּין  
 דְּמִתִּין בְּתוֹקְפָא דְּאַמְחוּן, דְּקָא עֲשׂוּקִים מִכְּפָה  
 סְטָרִין, עֲשׂוּקִים בְּאַתֵּר עֲלָאָה דְּלְעֵילָא, וְעֲשׂוּקִים  
 לְתַתָּא. וְהָא חֲבַרְיָא אֲתַעְרוּ, וְהָכִי הוּוּ, אֲבָל  
 סְבִיאָן אֵינֵן. קוּם סְבֵא, אֲתַעַר בְּחִילְךָ. סְבֵא אֵימָא  
 מִיְלְךָ, דְּנִדְּאֵי בְּלָא דְּחִילְךָ תִּימָא.

מעטים הם בעולם שהוא אמר את כל העשוקים). (העלה על דעתך שכל העשוקים שהיו  
 בעולם היה רואה שלמה המלך!?) אָלָא מֵי הָעֲשׂוּקִים הִקְלוּ שְׁהוּוּ אָמַר? אוֹתָם  
 הַתִּינוּקוֹת שְׁמֹתִים בְּחִיק אֲמוּתֵיהֶם, שְׁהָרִי הֵם עֲשׂוּקִים מִכְּפָה צְדָדִים -  
 עֲשׂוּקִים בְּקוּם עֵלְיוֹן שְׁלִמְעֵלָה, וְעֲשׂוּקִים לְמַטָּה. וְהָרִי הַתְּעוּרָו הַחֲבַרְיִים,  
 וְכָךְ הוּוּ, אֲבָל רַבִּים הֵם. קוּם זְמֹן, הַתְּעוּרָר בְּכַחְךָ. זְמֹן, אָמֹר דְּבָרְךָ, שְׁוֹדַאי  
 תֵּאמָר בְּלִי פִּחַד.

לִית עֲשִׂיק כְּאִינֵן עֲשׂוּקִים, דְּהָוָה אִיהוּ עֲשִׂיק  
בְּקַדְמִיתָא, אוּ מִתְלָתָא לְאַחְרָא, בְּמָה  
דְּכְתִיב, (שמות כ) פּוֹקֵד עֵוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים וְעַל בְּנֵי  
בְנִים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים.

הֵיךְ הָוָה עֲשִׂיק. שְׁלֵמָה מִלְּפָא צְוּחַ וְאָמַר (משלי כח)  
אָדָם עֲשִׂיק בְּדָם נֶפֶשׁ עַד פּוֹר יָנוּס אֶל יִתְמָכוֹ  
בוּ. כִּיִּן דְּהוּא עֲשִׂיק, בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא, אוּ בְּנוֹ, אוּ  
בֶן בְּנוֹ, יְהוֹן עֲשׂוּקִין בְּסִימְלָא, דְּכְתִיב עַד פּוֹר יָנוּס  
אֶל יִתְמָכוֹ בוּ. עַד הָהוּא פּוֹר רַק יָנוּס מֵאַתָּר  
קַדִּישָׁא, וְאֵל יִתְמָכוֹ בּוּ בְּהַאי עֲלֵמָא. כִּיִּן דְּאִיהוּ  
עֲשִׂיק בְּדָם נֶפֶשׁ, אִיהוּ, אוּ זְרַעִיהּ, לְהוֹן עֲשׂוּקִים  
מִתְּהוּא סְמָרָא אַחְרָא.

אִית עֲשִׂיק, מִשְׁאָר עֲשׂוּקִים, בְּמָה דְּאִתָּא אָמַר  
(ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּק אֶת רֵעֶךָ. אִיהוּ עֶבֶר

---

אִין עֲשׂוּק כְּאוֹתָם עֲשׂוּקִים, שְׁהִיָּה הוּא עֲשׂוּק בְּהִתְחַלָּה, אוּ מִשְׁלִישִׁי  
לְאַחַר, כְּפָתוּב (שמות לד) פּוֹקֵד עֵוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים וְעַל בְּנֵי בְנִים עַל שְׁלֹשִׁים  
וְעַל רַבְעִים.

אִיךְ הִיָּה עוֹשֵׂק? שְׁלֵמָה הַמְלִיךְ צְוּחַ וְאָמַר, (משלי כח) אָדָם עֲשִׂיק בְּדָם נֶפֶשׁ  
עַד פּוֹר יָנוּס אֶל יִתְמָכוֹ בוּ. כִּיִּן שְׁהוּא עֲשׂוּק בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא אוּ בְּנוֹ אוּ בֶן  
בְּנוֹ יְהִי עֲשׂוּקִים בְּמֵאוּנִים, שְׁכָתוּב עַד פּוֹר יָנוּס אֶל יִתְמָכוֹ בוּ. עַד אוֹתוֹ  
הַבוּר רַק יָנוּס מְקוּמוֹ קְדוּשׁ, וְאֵל יִתְמָכוֹ בּוּ בְּעוֹלָם הָהָא. כִּיִּן שְׁהוּא עֲשׂוּק  
בְּדָם נֶפֶשׁ, הוּא אוּ זְרַעוֹ יְהִי עֲשׂוּקִים מֵאוֹתוֹ הַצֵּד הָאַחַר.

יֵשׁ עֲשׂוּק מִשְׁאָר עֲשׂוּקִים, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר לֹא תַעֲשֵׂק אֶת רֵעֶךָ. הוּא עֶבֶר

וְעָשָׂק, אִיהוּ עָשׂוּק כְּבָנָיו, מִתְּהוּא סְמָרָא אֲחָרָא.  
 וּבְגִין כֶּךָ אָמַר, אֶת כָּל הָעָשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה,  
 קְאִימָנָא בְּכָל אֵינֹנ עָשׂוּקִים, בְּכָל סְמָרִין דְּעָשָׂק.  
 וְאִמְרֵי אֵינֹנ עָשׂוּקִים. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ.  
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, אֲשֶׁר גָּרוּ מִבְּעֵי לֵיהּ, מֵאֵי  
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ. אֵי עֲשִׂייה אִיהֵי לְשִׁבְחָא, לָאוּ עֲשִׂייה  
 דְּלָהוֹן אֲלָא לְעִידָא מִן שְׁמָשָׁא.

אָבֵל וְדָאֵי נַעֲשׂוּ. הֵיךְ נַעֲשׂוּ. אֲלָא בִּינֵן דְּעָשׂוּקִים  
 מְרוּחִיהוֹן תַּמָּן, אִמְרֵי אֲתִיִּן לְהֵאֵי עֲלָמָא.  
 אֲלָא רוּחִין וְדָאֵי נַעֲשׂוּ, אֲתַעְבִּידוּ בְּרוּחִין וּבְגוּפָא  
 בְּהֵאֵי עֲלָמָא, בִּינֵן דְּאֲשַׁתְּכִלְל גּוּפָא דְּלָהוֹן,  
 וְאֲתַעְבִּיד תְּהוּא רוּחָא בְּגוּפָא וְךָ וְנָקִי בְּלָא לְכַלּוּכָא  
 דְּחֻבִין, בְּהֵאֵי עֲלָמָא, בְּדִין אֲתַעְשָׂק גּוּפָא, בְּמַה

---

וְעָשָׂק, הוא עשוק כְּבָנָיו, מאותו הצד האחר, ומשום כֶּךָ אָמַר אֶת כָּל  
 הָעָשׂוּקִים. אָמַר שְׁלֹמֹה, עֲמַדְתִּי בְּכָל אוֹתָם עָשׂוּקִים בְּכָל הַצְּדָדִים שֶׁעָשָׂק.  
 וְלָמָּה הֵם עָשׂוּקִים? אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אֲשֶׁר גָּרוּ הֵיךְ  
 צָרִיךְ לְהִיזוֹת! מַה זֶה אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ? אִם הָעֲשִׂייה הִיא לְשִׁבְחָא, אֵין עֲשִׂייה שְׁלֵהֶם  
 אֲלָא לְמַעְלָה מִן הַשָּׁמֶשׁ.

אָבֵל וְדָאֵי נַעֲשׂוּ. אֵיךְ נַעֲשׂוּ? אֲלָא בִּינֵן שֶׁעָשׂוּקִים מְרוּחָם שָׁם, לָמָּה בָּאִים  
 לְעוֹלָם הַזֶּה? אֲלָא וְדָאֵי רוּחוֹת נַעֲשׂוּ, נַעֲשׂוּ בְּרוּחוֹת וְגוּף בְּעוֹלָם הַזֶּה. בִּינֵן  
 שְׁנַתְקוּן הַגּוּף שְׁלֵהֶם וְנַעֲשִׂתָה אוֹתָהּ רוּחַ בְּגוּף וְךָ וְנָקִי בְּלִי לְכַלּוּךְ שֶׁל חֲטָאִים  
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, אִזּוּ נַעֲשִׂק הַגּוּף כְּמוֹ שֶׁנַּעֲשִׂקָה הַרוּחַ. וְזוּהוּ הַגּוּף שֶׁנִּהְיָה בּוֹ יוֹתֵר  
 מֵהַכֵּל. וַיֵּשׁ עָשׂוּקִים אַחֲרֵים בְּכַמְּה מֵיָנִים מְרוּחוֹת שָׁם, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפֵים.  
 אָבֵל אֲלָה הֵם עָשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

דְּאֵתְעֶשֶׂק רִוְחָא. וְהָאֵי אִיהוּ גּוּפָא, דְּאֵתְתַנִּי בֵּיהּ  
 יַתִּיר מִכְפָּלָא. וְעִשׂוּקִין אַחֲרֵנִין אֵית, בְּכַפָּה זִינִין  
 מִרוּחִין תַּמָּן, וְלֹא נַעֲשׂוּ בְּגוּפִין. אֲבָל אֲלִין, אֵינִין  
 עִשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

אֵית אַחֲרֵנִין, אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְאַמְרָחוּ בְּנֵי נָשָׂא  
 לְמֵאֲרִיחוֹן. וּמֵאֵן אִיהוּ. מֵאֵן דְּעִשִׂיק אֵתְתָא  
 דְּחִבְרִיהּ בְּטַמִּירוֹ, אִזּוּ בְּאֵתְגַלְיָיא. וְהָוֵא וְלָדֵא  
 דְּאֵתְלִיד מִנִּיהוּ, עִשׂוּק אִיהוּ, בְּלֹא רְעוּתָא  
 דְּמֵאֲרִיחוֹן, וְלֹא יָדַע בְּעֵלְהּ דְּאֵתְתָא, אֵינִין עוֹבְדִין  
 עִשׂוּקִין אֵינִין, וְאַמְרָחוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַעַבְד  
 לִזְוֵן גּוּפָא, וְלְצִיּוּרָא לִזְוֵן צוּרָה, אֲלִין עִשׂוּקִים אֲשֶׁר  
 נַעֲשׂוּ. אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְדֵאֵי גּוּפִין דְּלִחוֹן, עַל כְּרָחָא. בְּגִין  
 כְּךָ, שְׁלֵמָה מִלְּפָא אָמַר, (קהלת ד) וְאָרְאָה אֵת פֶּלַ  
 הָעִשׂוּקִים, בְּכָל זֵינֵי עִשׂוּקִים קְאִימְנָא, אֵינִין אֲשֶׁר  
 נַעֲשׂוּ וְאֵתְעִבִּירוּ בְּעִשְׂיָיהּ.

---

יש אחרים אשר נעשו, והטריחו בני אדם את רבונם. וכי הם? מי שעשק  
 אשת חברו בסתר או בגלוי, ואותו ולד שנולד מהם הוא עשוק, גלי רצון  
 רבונם, ולא יודע בעל האשה שאותם המעשים הם עשוקים, והטריחו את  
 הקדוש ברוך הוא לעשות להם גוף ולציר להם צורה. אלו עשוקים אשר  
 נעשו. אשר נעשו ודאי הגופים שלהם על כרח. משום כך שלמה המלך  
 אומר, (קהלת ד) וְאָרְאָה אֵת כָּל הָעִשׂוּקִים, בְּכָל מִינֵי עִשׂוּקִים עֲמֹדְתִי, אוֹתָם  
 אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ וְנַעֲשׂוּ בְּעִשְׂיָהּ.

**בְּמַה דִּהְיִי** (דבר אחר איהו בערלה, אינו רבי ועביד ולבתר עשקין ליה מינה הכי) **אֵינְזִן עֲשׂוּקִין, דְּכִכְר נַעֲשׂוּ בְּעַרְלָה רַבִּי וְנַטִּיר וְנַדִּיר גּוֹפֵא, וְעָבִיד לֵיָהּ, וְלִבְתַּר עֲשָׂקִין לִזְן מַנִּיה, וְנַטְלִין לִזְן, הֲרִי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל בְּרָא קָאִים שְׁלֵמָה מַלְכָּא וְאָמַר, קָאִימְנָא עַל בְּרַ הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.**

**וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשָׂקִים, בְּרָא אוֹשְׁדִין דְּמַעִין, עִם טַעֲנָה קָמִי קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא. הֲנִי אוֹשְׁדִין דְּמַעִין, דְּהָא עַרְלָה רַבִּי לִזְן, וְנַדִּיר לִזְן, עַד י"ג שְׁנִין, וְלִבְתַּר עֲשָׂקִין לִזְן מַעַרְלָה, וְנַטִּיר לִזְן קוֹדֶשָׁא בְּרוּךְ הוּא, הָא לָךְ עֲשׂוּקִין אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּכַר.**

**עַבְרָא** <sup>דְּרַב קַרְיָא עַבְרָא</sup> **עֲבִירָה קַטְלִין לֵיָהּ. לִזְן אֵית טַעֲנָה, וְזַמִּינִין לִזְמַר, מְאִירֵי דְּעַלְמָא, תִּינוּק בְּרַ יוֹמִיָה**

---

**כְּמוֹ שְׂאֵלָה** (הוא בערלה, אינו גדל ועושה, ואחר כך עושקים אותו ממנו, כך) אותם עשוקים, שְׂכָבְר נַעֲשׂוּ בְּעַרְלָה, וְהִתְרַבָּה וְנָטַל וְגַדַל הַגּוֹף, וְעָשָׂה אוֹתוֹ, וְאַחַר כֵּן עוֹשְׂקִים אוֹתָם מִקּוֹנֵו וְלוֹקָחִים אוֹתָם, הֲרִי עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ, וְעַל הַפַּל עֲמִד הַמְּלוֹךְ שְׁלֵמָה וְאָמַר, עֲמִדְתִּי עַל כָּל הָעֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ.

**וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, כְּלָם שׁוֹפְכִים דְּמַעוֹת עִם טַעֲנָה לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. אֵלוֹ שׁוֹפְכִים דְּמַעוֹת, שְׁהֲרִי הָעַרְלָה מְרַבָּה וְקוֹדֶשָׁא אוֹתָם עַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים, וְאַחַר כֵּן עוֹשְׂקִים אוֹתָם מִהָעַרְלָה וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לִזְמַר אוֹתָם. הֲרִי לָךְ עֲשׂוּקִים אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ בְּכַר.**

**עַבְרָא עַבְרָה - הוֹרְגִים אוֹתוֹ. לְהֵם יֵשׁ טַעֲנָה, וְעַתִּידִים לִזְמַר: רַבּוֹן הָעוֹלָם, תִּינוּק בְּן יוֹמוֹ שְׁחָטָא, דָּנִים אוֹתוֹ דִּין? אֲנִי בְּן יוֹמֵי הַיִּיטִי, שְׁהֲרִי מֵאוֹתוֹ יוֹ קוֹרָא לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּן, שְׂכָתוֹב (תהלים ב) ה' אָמַר אֵלַי בְּנִי אֶתָּה אֲנִי**

דְּחַב, דְּיִינֵין לִיה דִּינָא. אָנָּא בַר יוֹמִיה תּוּינָא, דְּחָא  
(צ"ח ע"ב) מִתְחֵוא יוֹמָא קָרִי לִיה קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא בְּן,  
דְּבַתִּיב (תהלים ב) יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אָנִי  
(דף קי"ג ע"ב) הַיּוֹם יִלְדְתִיךָ, מְאֲרִיחָ דְעֲלָמָא, יְלִיד בַר  
יוֹמָא, דִּינָא עֲבָדִין לִיה, הָרִי דְמַעַת אֵינוּן הָעֲשׂוּקִים  
וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם.

וְאִית עֲשׂוּק אַחַר, תְּהוּא עֲשׂוּק דְאַקְרִי מְמוּר, בַר  
נָפֵק מְעֲלָמָא, מִיַּד מְפָרִישִׁין לִיה מְקוּדְתָא  
דְעָמָא קְדִישָׁא. תְּהוּא מְמוּר, עֲנִיָּא מְסַכְנָא, אוֹשִׁיד  
דְמַעֲיִן קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְאַמְעִין קָמִיחָ,  
מְאֲרִיחָ דְעֲלָמָא, אִי אֲבָהָתִי חָאבוּ, אָנָּא מַח חוֹבָא  
עֲבִידָנָא, הָא עוֹבְדָאִי, מִתְתַּקְנֵן לְקַמְוֵךְ הוּו, וְהַנְּה  
דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים וְאֵין לָהֶם מְנַחֵם. וְכֵן לְכֹל אֵינוּן  
עֲשׂוּקִים, אִית לֹון טַעְנָה קָמִי קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא,

---

היום ילדתיך. רבון העולם, יליד בן יום, דין עושים לו? הרי דמעת אותם  
העשוקים ואין להם מנחם.

יש עשוק אחר, אותו עשוק שנקרא ממור, כשיצא מן העולם, מיד  
מפרידים אותו מקהלת העם הקדוש. אותו ממור, עני מסכן, שופך דמעות  
לפי הקדוש ברוך הוא וטוען לפניו: רבון העולם, אם אבותי חטאו, איזה  
חטא אני עשיתי? הרי מעשי תקינים היו לפניך, והנה דמעת העשוקים ואין  
להם מנחם. וכן לכל אותם עשוקים יש להם טענה לפני הקדוש ברוך הוא,  
ומאותה טענה אין להם מנחם, ואין שישביב דבר על לבם.

וּמַהֲהִיא מַעֲנָה לַיִת לִזְנוֹן מְנַחֵם, וְלַיִת דְּיָתִיב מְלָחָה  
עַל לְבָבוֹן.

וּמַה דְּאָמַר (את כל העשוקים) וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים,  
אֲלֵין אֵינְנוּ דְמַתִּין בְּתוּקְפָא דְאַמְהוּן, אֲלֵין  
עַבְדִּין דְּאִשְׁדָּא דְמַעִין, לְכָל בְּנֵי עַלְמָא, בְּגִין דְּלַיִת  
דְּמַעִין דְּנַפְקֵי מִלְּבָא, בְּחַגֵּי דְמַעִין, דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא  
תְּזוּהִין וְאִמְרִין, דִּינִין דְּקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא קְשׁוּמ  
אֵינְנוּ, וְעַל אַרְח קְשׁוּמ אֲזֵלִי. חַגֵּי מְסַכְנֵי יְנוּקֵי דְלָא  
חָאבוּ, אֲמַאי מוֹתוּ. אֵן דִּינָא דְקְשׁוּמ, דְּעַבִּיד מְאִרֵי  
עַלְמָא. אֵי בְּחוּזֵי אֲבַתְתָּחוּן אֲסַתְּלָקֵי מַעַלְמָא,  
אֲמַאי. וְדַאי אֵין לָהֶם מְנַחֵם.

תְּנוּ, וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים, תְּהוּא דְמַעַת דְּלָחוּן  
בְּתַהוּא עַלְמָא, דְּקָא מְגִינִין עַל חַיָּיא. דְּתַנְן אַתְרַ

---

ומה שאמר והנה דמעט העשוקים - אלו אותם שמותים בחיק אמותיהם,  
אלה עושים לשפך דמעוה לכל בני העולם, משום שאין דמעוה שיוצאות  
מן הלב כדמעוה הללו, שקל בני העולם תוהים ואוקרים: דיני הקדוש ברוך  
הוא הם אמת, והולכים על דרך אמת. התינוקות המסכנים הללו שלא  
קטאו, לקה מתו? איפה דין האמת שעושה רבון העולם? אם בחסאי  
אבותם מסתלקים מן העולם - לקה? ודאי אין להם מנחם.

עוד, והנה דמעט העשוקים - אותה דמעוה שלהם באותו העולם, שמגנים  
על החיים. ששנינו, יש מקום מתקן להם באותו עולם שאפלו צדיקים  
גמורים לא יכולים לעמוד שם. והקדוש ברוך הוא אוהב אותם ונדבק בהם,  
ומתקן בהם את הישיבה העליונה שלו, ועליהם כתוב (תהלים ח) מפי עוללים  
וינקים יסדת עז. ומה התועלת שעושים שם, ולמה עוללים לשם? שכתוב

אֵת מִתְתַקְנָא לִזְוֵן בְּתַהוּא עֲלָמָא, דְּאִפְיִלּוּ צְדִיקִים  
 גְּמוּרִים לֹא יִבְלִין לְקַיְימָא תַּמָּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא  
 רְחִים לִזְוֵן, וְאִתְדַבֵּק בְּהוּ, וְאִתְקִין בְּהוּ, (צ"ו ע"ב)  
 מְתִיבְתָא עֲלָאָה דִּילֵיהּ. וְעַלֵּיהּ בְּתִיב, (תהלים ח)  
 מִפִּי עוֹדְלִים וְיוֹנְקִים יִפְדֶּת עֵז. וּמֵאֵי תוֹעֲלֶתָא  
 עֲבִדִין תַּמָּן, וְאֵמֵא סִלְקִין תַּמָּן. וְבְתִיב, (תהלים ח)  
 לְמַעַן צוּרְרִידָא לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְכֵן אֵית  
 אַתְר אַחְרָא לְבַעֲלֵי תִיּוֹבְתָא. (תחזור לעיל דף ק"ז תנינן

לית מלה)

תַּנְיִנָן, עֲשֶׂרָה דְבָרִים אֲתַבְרִיאֵן בְּעֶרֶב שַׁבַּת כּו'.  
 הַכְּתָב וְהַמְכַתֵּב וְהַלְוִיחוֹת. וְבְתִיב וְהַלְוִיחוֹת  
 מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּוָה וְהַמְכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא.  
 מֵאֵי אִירֵיא מְדַחְבֵּי דְעֶרֶב שַׁבַּת הַזֶּה, וְדִילְמָא אֶלְפָּ  
 שְׁנִין לְבַתֵּר, אִזּוּ בְּשַׁעֲתָא דְקַיְימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא  
 דְּסִינַי. אֶלְפָּ, וְדֵאֵי חֲבֵי הוּא דְבְּעֶרֶב שַׁבַּת הַזֶּה. תָּא

---

למען צוררִידָא לְהַשְׁבִּית אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם. וְכֵן יֵשׁ מְקוּם אַחַר לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה.  
 שְׁנִינּוּ, עֲשֶׂרָה דְבָרִים נְבָרָאוּ בְּעֶרֶב שַׁבַּת וְכו'. הַכְּתָב וְהַמְכַתֵּב וְהַלְוִיחוֹת,  
 שְׁכַתוּב (שמות לב) וְהַלְוִיחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּוָה וְהַמְכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא.  
 מָוָה הַמְדַבֵּר מְכַד שְׁהִיָּה עֶרֶב שַׁבַּת, וְאוּלֵי זֶה הִיָּה אֶלְפָּ שְׁנָה אַחַר קָד, אִזּוּ  
 בְּשַׁעֲתָא שְׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינַי? אֶלְפָּ וְדֵאֵי שְׁזָה הִיָּה בְּעֶרֶב שַׁבַּת. בֵּא  
 וְרָאָה, בְּכָל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית לֹא נֶאֱמַר שֵׁם מְלֵא, אֶלְפָּ אֱלֹהִים אֱלֹהִים בְּכָל  
 מָוָה שְׁנִבְרָא, וְכָלֵם שֵׁם אֱלֹהִים, עַד שְׁכָל הַמַּעֲשֵׂה נִתְקַן בְּעֶרֶב שַׁבַּת.  
 מִשְׁנַתְקִינוּ כָּל הַמַּעֲשִׂים, נִקְרָא ה' אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא.



חזי, בְּכֹל עֹבְדָא דְכִרְאֵי שֵׁית, לָא אִתְמַר שֵׁם מְלָא,  
 אֱלֹא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים, בְּכֹל מַה דְּאִתְפְּרִי. וְכִלְהוּ  
 שֵׁם אֱלֹהִים, עַד דְּכֹל עֹבְדָא אִשְׁתְּכַלֵּל בְּעָרְב  
 שַׁבַּת. מִדְּאִשְׁתְּכַלְלוּ כֹּל עֹבְדָא, אִקְרִי יְהוָה וְיִשְׁבֵּר  
 אֱלֹהִים, שֵׁם מְלָא.

וְאִף עַל גַּב דְּבָשִׁם אֱלֹהִים אִתְפְּרִי כִלְא, לָא  
 אִשְׁתְּכַלֵּל בְּעֵשְׂיָה, כֹּל מַה דְּאִתְפְּרִי, עַד  
 עָרְב שַׁבַּת. בְּהַהוּא שַׁעְתָּא אִשְׁתְּכַלֵּל כִּלְא בְּעֵשְׂיָה,  
 דְּכִתְיֹב, (בראשית ב) מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכֹּל  
 מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְקִיּוּמָא בְּמַעֲשֵׂהָ. וְעַל דָּא  
 כְּתִיב, וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כֹּד אִשְׁתְּכַלֵּל  
 עֲלֵמָא, בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂהָ, וְלָא לְכַתֵּר, דְּכִתְיֹב  
 יְהוָה וְיִשְׁבֵּר אֱלֹהִים וְכֹדָא אִשְׁתְּכַלֵּל עֲלֵמָא, וְקִיּוּמָא  
 עַל קִיּוּמֵיהָ.

תָּא חֲזִי, בְּהַהוּא שַׁעְתָּא דְּתַבַּר מִשָּׁה הַלְלוּחֹת,  
 דְּכִתְיֹב, (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר אוֹתָם תַּחַת הַהָר. צָף

---

וְאִף עַל גַּב שֶׁהַכֹּל נִבְרָא בְּשֵׁם אֱלֹהִים, לֹא נִתְקַן בְּעֵשְׂיָה כֹּל מַה שְּׁנִבְרָא עַד  
 עָרְב שַׁבַּת. בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הַכֹּל נִתְקַן בְּעֵשְׂיָה, שְׁכַתּוּב (בראשית ב) כֹּל־אִכְתּוֹ  
 אֲשֶׁר עָשָׂה. מִכֹּל מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וְעוֹמֵד בְּמַעֲשֵׂהָ. וְלִכְּן כְּתוּב וְהִלַּחַת  
 מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים, כִּשְׁנִתְקַן הַעוֹלָם בְּשֵׁם אֱלֹהִים בְּמַעֲשֵׂהָ, וְלֹא אַחַר כֵּךְ, שְׁכַתּוּב  
 ה' אֱלֹהִים. וְכֵּן נִתְקַן הַעוֹלָם וְעָמֵד עַל קִיּוּמוֹ.

בֵּא וְרֵא, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שְׁשִׁבַר מִשָּׁה אֶת הַלְלוּחֹת, שְׁכַתּוּב (שמות לב) וַיִּשְׁבֵּר

אוֹקֵינּוּם בְּאַתְרֵיהּ, וְסָלִיק לְשִׁטְפָּא עֲלֵמָא. חָמָא  
מִשָּׁה דְאוֹקֵינּוּם סָלִיק לְגַבְיֵיהּ, וְחָנָה בְּעֵי לְשִׁטְפָּא  
עֲלֵמָא, מִיַּד וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשׂוּ וַיִּשְׂרֹף אוֹתוֹ  
בְּאֵשׁ וָגוֹ', וַיֵּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. קָם מִשָּׁה עַל מֵי  
אוֹקֵינּוּם וְאָמַר, מַיָּא מַיָּא מָה אַתּוֹן בְּעָאן. אָמְרוּ וְכִי  
אַתְקִיִּים עֲלֵמָא אֵלָּא בְּאוֹרֵייתָא דְלַחֲחוּת, וְעַל  
אוֹרֵייתָא דְשִׁקְרוּ בְּהַ יִּשְׂרָאֵל (ד"א ועבדו עגלא דדהבא, אגן  
בעאן לשטפא עלמא).

מִיַּד אָמַר לִזְנוּן, הָא בְּלָ מַה דְעֵבְדוּ בְּחוּבָא דְעֵגֶלָּא,  
הָא מְסִיר לְכוּן, וְלֹא דִי בְּלָ אֵינוֹן אֲלֵפִין דְנִפְלוּ  
מִגְּבֵיהּ, מִיַּד וַיֵּזֶר עַל פְּנֵי הַמַּיִם. לָא הוּוּ מִשְׁתַּכְּבִי  
מַיָּא, עַד דְנִטִּיל מַיָּא מִגְּבֵיהּ וְאִשְׁקֵי לִזְנוּן, מִיַּד  
אִשְׁתַּקַּע אוֹקֵינּוּם בְּאַתְרֵיהּ.

---

אתם פחת הקהר, צף האוקיגוס מוקומו ועלה לשטף את העולם. ראה משה  
שאוקיגוס עולה אליהם והיה רוצה לשטף את העולם, מייד - ויקח את העגל  
אשר עשו וישרף באש וגו', ויזר על פני המים. עמד משה על מי האוקיגוס  
ואמר: מים מים, מה אתם רוצים? אמרו: וכי מתקיים העולם אלא בתורת  
הלוחות?! ועל התורה ששקרו בה בני ישראל (ועשו את עגל הזה באנו רוצים  
לשטף את העולם).

מייד אמר להם: הרי כל מה שעשו בחטא העגל, הרי מסור לכם, ולא די כל  
אותם האלפים שנפלו מהם?! מייד - ויזר על פני המים. ולא היו המים  
שוככים עד שננטל מהם והשקה אותם. מייד נשקע האוקיגוס במוקומו.

דָּהָא בְּתַהוּא מְדַבֵּר לָא תּוּז מִיָּא, דְּבַתִּיב, (במדבר כ)  
 לָא מְקוּם זָרַע וְגו'. וּמִיּוֹם אֵין לְשִׁתּוֹת. וְאִי  
 תִּימָא, לְבִירָא דְמַרְיָם אַרְמִי לִיְהִי. חֶס וְשְׁלוֹם, דְּתַפְּן  
 שְׂרִי מִשָּׁה דְּכַרְנָא בִּישָׂא דָּא לְמִשְׁתֵּי לְבַתֵּר. וְתוּ,  
 דְּעַד כָּאן לָא תְּהוּ לְהוּ בִּירָא, עַד דְּאָתוּ לְמְדַבֵּר  
 מִתְּנָה, דְּבַתִּיב, (במדבר כא) בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'.  
 וּמְדַבֵּר מִתְּנָה. מִתְּפִן יִרְהוּ בִּירָא. בְּתִיב הָכָא עַל  
 פְּנֵי הַמַּיִם, וּבְתִיב הָתָם (בראשית א) עַל פְּנֵי תְּהוֹם.

חָרוֹת עַל הַלְּחָת, מֵאִי חָרוֹת עַל הַלְּחָת. הָכִי  
 אִיִּקְמוּהָ, חִירוֹת מִמְּלֵאךְ הַמְּנוֹת, חִירוֹת  
 מִשְׁעִבּוּד מַלְכִּיּוֹת, (דף ק"ד ע"א) חִירוֹת מִכְּלָא, הָכִי  
 הוּא. וּמֵאִי חָרוֹת. גּוֹשְׁפִּנְקָא דְּעֵלְמָא דְּאָתִי, דְּבִיּוּה

שְׁרִי בְּאוֹתוֹ הַמְּדַבֵּר לָא הִיּוּ מַיִם, שְׁכַתּוּב (במדבר כ) לָא מְקוּם זָרַע וְגו'. וּמִיּוֹם  
 אֵין לְשִׁתּוֹת. וְאִם תֵּאמְרוּ, לְבָאֵר מַרְיָם זָרַק - חֶס וְשְׁלוֹם שְׁשָׁם יִזְרַק מִשָּׁה  
 אֶת הַזָּכָרוֹן הָרַע הַזֶּה לְשִׁתּוֹת מְנֹנוּ אַחַר כֵּן. וְעוֹד, שְׁעַד עַכְשָׁו לָא הִיְתָה  
 לְהֵם בְּאֵר, עַד שְׁבָאוּ לְמְדַבֵּר מִתְּנָה, שְׁכַתּוּב בְּאֵר חֲפְרוּהָ שָׂרִים וְגו'. וּמְדַבֵּר  
 מִתְּנָה. מַשֵּׁם יִרְשׁוּ בְּאֵר. כְּתוּב עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּכְתוּב שָׁם עַל פְּנֵי תְּהוֹם.

חָרוֹת עַל הַלְּחָת. מַה זֶה חָרוֹת עַל הַלְּחָת? כֵּן פְּרָשׁוּהָ, חָרוֹת מִמְּלֵאךְ הַמְּנוֹת,  
 חָרוֹת מִשְׁעִבּוּד מַלְכִּיּוֹת, חָרוֹת מֵהַכֵּל. כֵּן הוּא. וּמַה זֶה חָרוֹת? חוֹתָם שֶׁל  
 הָעוֹלָם הָבָא, שְׁבוּ יֵשׁ חָרוֹת בְּכָל מִיּוֹן חָרוֹת. וְאַלְמֵלָא לָא נִשְׁבְּרוּ, כֵּל מַה  
 שְׁבָא לְעוֹלָם אַחַר כֵּן - לָא בָּא, וְהָיָה יִשְׂרָאֵל בְּדִיּוּקְנָאוֹת שֶׁל מְלָאכִים עֲלִיוֹנִים  
 שְׁלִמְעֵלָה. וְעַל כֵּן מְכַרִּיז הַכְּתוּב וְאוֹמֵר וְהַלְּחָת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו'. אַל  
 תֵּאמְרוּ שְׁלֵאֲחַר שְׁהָעוֹלָם נִתְּקוּ וְנִזְכַּר שֵׁם מְלָא הָיָה, אֶלָּא בְּשַׁעֲהָ שְׁנַתְּקוּ בְּשֵׁם  
 אֱלֹהִים, טָרָם שְׁנַנְכְּסָה שְׁבַת.

הָוָה חִירוֹת, בְּכֹל מִיַּי חִירוֹת. וְאַל־מָלֵא לָא אֶתְכֶרֶוּ,  
 כֹּל מַה דְּאִתָּא לְעֵלְמָא לְכַתְר, לָא אִתָּא, וְהוּוּ  
 יִשְׂרָאֵל דִּינִקְנָא דְמִלְאֲבִין עֲלָאִין דְּלַעֲיָלָא. וְעַל דָּא  
 אֲבִרְיוּ קָרָא וְאָמַר, וְחִלּוּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים וְגו', לָא  
 תִּימָא דְלְכַתְר דְּעֵלְמָא אֲשַׁתְּכַלֵּל, וְאֲדַבֵּר שֵׁם מָלֵא  
 הוּוּ, אִלָּא בְּשַׁעֲתָא דְאֲשַׁתְּכַלֵּל בְּשֵׁם אֱלֹהִים, עַד  
 לָא יִיעִיל שַׁבַּת.

הַמָּה, מַאי הַמָּה. הַפּוּךְ מַה"ה הוּוּ. מַתְרִין סְטָרִין  
 הוּוּ. חֲדָא בְּעוֹבְדָא, וְחֲדָא דְחִירוֹת לְעֵילָא,  
 רְשִׁים לְעֵילָא לְנִטְרָא לְכַלָּא. וְעַל דָּא הַמ"ה.  
 וְהַמְכַתֵּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, אִשָּׁא אוֹבְכָא עַל גְּבִי  
 אִשָּׁא חוֹרָא. מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, הִינְנוּ דְכַתִּיב,  
 (במדבר יח) וְעַבְד חַלּוּי הוּא. חֲרוֹת כְּמַה דְּאֶתְמַר, דְּהָא  
 יוֹבֵל קָרִי חֲרוֹת, וְעַבִּיד חִירוֹת לְכֹל עֲלָמִין.

עַד כָּאן חֲבֵרִיָּא. מִכָּאן וְהִלָּאָה תַנְדְּעוּן, דְּהָא  
 סְטָרָא בִישָׂא, לָא שְׁלֵטָא עֲלֵיבֵנוּ וְאִנָּא יִיבָא

---

הַמָּה, מה זה המָּה? הפּוּךְ מה"ה הוּוּ, משַׁנֵּי צְדָדִים הִיוּ - אַחַד בְּמַעֲשֵׂה, וְאַחַד  
 מִחֲרוֹת שֶׁל מַעֲלָה. רְשִׁים לְמַעֲלָה לְשִׁמּוֹר אֶת הַכֹּל. וְעַל זֶה הַמ"ה. וְהַמְכַתֵּב  
 מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא - אִשָּׁ שְׁחָרָה עַל גְּבִי אִשׁ לְבָנָה. מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא, הִנְנוּ  
 שְׁכַתוּב וְעַבְד חַלּוּי הוּא. חֲרוֹת, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר, שְׁהָרִי יוֹבֵל נִקְרָא חֲרוֹת, וְעוֹשֵׂה  
 חֲרוֹת לְקַל הַעוֹלָמוֹת.

לְכוּ, חֲבֵרִים, מִכָּאן וְהִלָּאָה תַדְעוּן שְׁהָרִי הַצַּד הָרַע לֹא שׁוֹלֵט עֲלֵיכֶם, וְאַנִּי

סבא, קאימנא קמייכו, לאתערא מלין אלין, קמו  
 אינון, כמאן דאתער משינתיה, ואשתתחו קמיה,  
 ולא הוו יבלין למלא. לבתר שעתא פכו.

פתח רבי חי'א ואמר, (שיר השירים ח) שימני בחותם  
 על לבך פחותם על זרועך וגו', שימני  
 בחותם, בשעתא דאתדבקא בנסת ישראל  
 בבעלה, איהי אמרת שימני בחותם, (ויחי רמ"ד ע"ב)  
 ארחא דחותם, בין דאתדבק ביהוא אחר  
 דאתדבק שביק ביה כל דיוקניה, אף על גב דההוא  
 חותם אזיל הכא ורחבא, ולא קיימא תמן, והא  
 אתער מניה, כל דיוקניה שביק תמן, ותמן  
 קיימא. אוף הכי אמרת בנסת ישראל, בין  
 דאתדבקא בך, כל דיוקני ליתני חקוק בך, דאף

יבא סבא עומד לפניכם לעורר דברים אלו. קמו הם, כמי שהתעורר  
 משנתו, והשתתחו לפניו, ולא היו יכולים לדבר. אחר קשעה הם בכו.

פתח רבי חי'א ואמר, שימני בחותם על לבך פחותם על זרועך וגו'. שימני  
 בחותם, בשעה שנדבקה בנסת ישראל בבעלה, היא אמרה שימני בחותם  
 על לבך. דרך החותם, בין שנדבק באותו מקום שנדבק, משאיר בו את כל  
 דיוקנו. אף על גב שאותו חותם הולך פאן וכאן ולא עומד שם ונעבר מקונו,  
 כל דיוקנו משאיר שם, ושם עומד. אף כף אמרה בנסת ישראל, בין  
 שנדבקתי בך, כל דיוקני יהיה חקוק בך, שאף על גב שאלך לכאן ולכאן,  
 תמצא את דיוקני חקוק בך ותזכר אותי.

עַל גַּב דְּאִיזִיל הָבָא אוּ הָבָא, תְּשַׁבַּח דִּי יוֹקְנֵי חָקִיק  
בְּךָ, וְתִדְבַר לִי.

וּכְחוֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמָה דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב)  
שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֵנוּ תַּחְבְּרָנִי,  
אוּף הָבִי, תִּהְיֵה דִי יוֹקְנֵי חָקִיק תַּמָּן. וּבְכֵן אֵהָא בְּךָ  
מִתְדַבְּקָא לְעֵלְמִין, וְלֹא אֲתַנְשֵׁי מִינְךָ. כִּי עֲזָה  
כַּמְּנוֹת אֲהַבָּה, תַּקִּיפָא כַּמְּנוֹת אֲהַבָּה, כַּתּוּקָפָא  
תַּקִּיפָא, כַּתּוּקָפָא אֲתֵר דְּשָׂרְיָא בֵּיה מוֹתָא. אֲהַבָּה,  
הַתּוּקָפָא אֲתֵר דְּאֲקָרֵי אֲהַבַת עוֹלָם.

קְנָשָׁה כְּשִׂאוֹל קְנָאָה, אוּף הָבִי, דִּהָא אֵלִין  
שְׂמָתָן, מִתְהוּא סְמָרָא אֵינֵן. רְשָׁפִיה  
רְשָׁפֵי אֵשׁ, מֵאן אֵינֵן רְשָׁפֵי אֵלִין. אֵינֵן אֲבָנִין  
וּמְרַגְלִין סְבָאן, דְּאֲתִילִידוּ מִתְהוּא אֵשׁ. שְׁלֵהֲבַת  
יְהִי. מִתְהוּא שְׁלֵהוּבָא, דְּנַפְקָא מֵעֲלָמָא עֲלָאָה,

יום כב  
לחדש

וּכְחוֹתָם עַל זְרוּעֶךָ, כְּמוֹ שְׂכָתוּב (שיר ב) שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֵנוּ תַּחְבְּרָנִי,  
אֵף כֶּךָ יְהִי דִי יוֹקְנֵי חָקִיק שָׁם, וּבְכֵן אֵהִי דְבוּקָה בְּךָ לְעוֹלָמִים וְאֵל אֲשַׁתַּכַּח  
מִפּוּךָ. כִּי עֲזָה כַּמְּנוֹת אֲהַבָּה, חֲזָקָה כַּמְּנוֹת אֲהַבָּה, בְּחֲזָקָה חֲזָקָה, כְּמוֹ אוֹתוֹ מְקוּם  
שְׂנוּרָה בּוֹ הַמְּנוֹת. אֲהַבָּה - אוֹתוֹ מְקוּם שְׂנוּקְרָא אֲהַבַת עוֹלָם.

קְנָשָׁה כְּשִׂאוֹל קְנָאָה - אֵף כֶּךָ, שְׁהִרֵי אֵלוֹ הַשְּׂמוֹת הֵם מְאוֹתוֹ צַד. רְשָׁפִיה  
רְשָׁפֵי אֵשׁ, מַה הֵם רְשָׁפֵי אֵשׁ הַלְלוּ? אוֹתָם אֲבָנִים וּמְרַגְלִיּוֹת טוֹבוֹת שְׂנוּלְדוּ  
מְאוֹתָהּ אֵשׁ. שְׁלֵהֲבַת יְהִי, מְאוֹתָהּ שְׁלֵהֲבַת שְׂיוּצָאָת מִן הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן וְנִאֲחֲזָהּ  
בְּכַסֻּת וְשָׂרְאֵל, לְהִיּוֹת הַכֹּל יְחִיד אֶחָד. וְאֵנִי, הִרֵי אֲהַבָּה וְרְשָׁפֵי שְׁלֵהֲבַת שֶׁל  
הַלֵּב אֲחִירֵי, יְהִי רְצוֹן שְׁהַדְיוּקוֹן שְׁלַנּוּ יְהִי חָקִיק בְּלָבָד כְּמוֹ שְׁהַדְיוּקוֹן שְׁלָךְ  
חָקִיק בְּלָבְנֵנוּ. נִשְׁק אוֹתָם וּבְרַךְ אוֹתָם וְהִלְכוּ.

וְאֵת־אֲחֵדָא בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, לְמַחֲוֵי כְּלָא חַד  
 יְחֻדָּא, וְאַנְן, הָא אֲהַבְה וּרְשָׁפִין דְּשִׁלְחוּבָא דִּלְכָא  
 אֲבַתְרֵךְ, יְהֵא רַעְוָא, דִּדְיֻקְנָא דִּילָן, תְּהֵא חֲקוּקָה  
 בְּלִבֵּי, בְּמָה דִּדְיֻקְנָא דִּילָךְ חֲקוּק בְּלִבְנֵי. נָשֶׁק  
 לֹון, וּבְרִיךְ לֹון וְאַזְלוּ.

פַּד מָטוּ לְגַבֵּי דְרַבֵּי שְׁמַעוֹן, וְסַחוּ לֵיהּ כְּלָ מַה  
 דְּאִירַע לֹון, חֲדֵי וְתַוּוּה, אָמַר, וּכְאִין אַתּוּן  
 דְּזֻכִּיתוּן לְכָל הָאֵי, וּמַה תְּוִיתוּן בְּחֲדֵי אֲרֵיא עֲלֵאָה,  
 גִּיבַר תַּקּוּף, דִּלְא הֵוּ בְּמָה גִּיבַרִין לְגַבִּיחַ כְּלוּם, וְלָא  
 יִדְעַתוּן לְאִשְׁתַּמּוּדְעָא לֵיהּ מִיד. תְּוּוּהֵנָּא, אִיךְ  
 אִשְׁתַּזְבִּיתוּן מַעוֹנֵי נְשָׂא דִּילֵיהּ, אֲלָא קַוְדֵּי נְשָׂא בְּרִיךְ הוּא  
 בְּעָא לְשׁוּבָא לְבֹון, קָרָא עֲלֵיִיהוּ, (משלי ד) וְאַרְח  
 צְדִיקִים בְּאוֹר נְגַה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. (משלי ד)  
 בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדֵךְ וְאִם תְּרוּץ לֹא תִפְשֵׁר. (ישעיה  
 ֵס) וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מִטְּעֵי  
 מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. (ע"כ מן רב ייבא סבא).

כְּשֶׁהֲגִיעוּ אֶל רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְסִפְרוּ לוֹ כֹּל מַה שֶּׁקָּרָה לָהֶם, שָׂמַח וְתַמָּה וְאָמַר,  
 אֲשֶׁרִיכֶם שְׂזֻכִּיתֶם לְכָל זֶה. וְכֵּהָ הָיִיתֶם עִם הָאֲרִיָּה הַעֲלִיּוֹן גְּבוּר חֲזָק, שְׂכַמָּה  
 גְּבוּרִים לֹא הָיוּ אֵלָיו כְּלוּם, וְלֹא יִדְעַתֶּם לְהוֹדֵעַ לוֹ מִיָּד, תְּמַהֲתִי אִיךְ נִצַּלְתֶּם  
 מִעֲנָשׁוֹ, אֲלָא שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה לְהַצִּילְכֶם. קָרָא עֲלֵיהֶם, וְאַרְח צְדִיקִים  
 בְּאוֹר נְגַה הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם. בְּלִכְתָּךְ לֹא יֵצֵר צַעֲדֵךְ וְאִם תְּרוּץ לֹא  
 תִפְשֵׁל. (ישעיה ֵס) וְעַמֶּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נָצַר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה  
 יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. (עד כאן מן רב ייבא סבא).



## הקדמת ספרא דצניעותא

**מהו** ספרא דצניעותא? אמר רבי שמעון בר יוחאי, בספר זה יש חמישה פרקים, הכלולים בהיכל גדול ורב וממלאים את כל הארץ, אמר רבי יהודה אם אלו כלולים כל כך מכל החכמה, אם כן הם עדיפים וטובים יותר מהכל ולא ילמדו יותר? ענה לו רבי שמעון, אכן כך הוא הדבר למי שזכה ונכנס באמיתות לעומק סודות התורה ויצא ממנה בשלום רק הוא רואה את כל החכמה (שהרי הוא שם כמו בן בית והשכינה מגלית לו הכל), אבל למי שלא זכה כראוי אינו כן.

**וממשיך** רבי שמעון בר יוחאי להסביר וממשיל על כך משל:

**משל** לאדם פשוט, שהיה גר בדירה שהיתה בין ההרים, ולא היה מכיר ויודע את אורח החיים הנהוג בעיר, ומרוב פשטותו וריחוקו זרע חיטים, ואכל החטים כמות שהם, היינו ללא עיבוד ואפיה.

**יום** אחד נכנס אדם זה לעיר הגדולה, והגישו לפניו לאכול לחם משובח וטוב, שאל אותו האדם את מארחיו, מהו הדבר הזה ולמה הבאתם לי אותו? אמרו לו זהו לחם לאכול, אכל את הלחם, והיה טעים וערב מאד לחיכו, לאחר שאכל שאל, ממה נעשה לחם זה? אמרו לו, מחיטים. אחר כך הגישו לפניו עוגות שנילושו בשמן, טעם מהם, שאל, ואלו ממה נעשו? אמרו לו, מחיטים. אחר כך הגישו לו מאפה מיוחד של מלכים, שהיו נילשים בדבש ושמן, שאל אותם, ואלו ממה המה עשויים? אמרו לו, אף הם מחיטים.

**אמר** אותו האדם הכפרי, אם כך, כל אלו נעשו מחיטים אשר הם ברשותי ובבעלותי תמיד, ואני זוכה ואוכל את העיקר שהוא



החיטה. ובגלל דעתנו הקלוקלת הזאת לא ידע מעדני עולם ונאבדו ממנו הכל.

**משל** זה של הרשב"י הוא ממש דומה לנמשל וזהו האדם אשר לומד את התורה ואת עיקרי הכללים, אך עדיין לא זכה ואינו יודע ומבין את עומק סודות התורה.

**משל** זה ממחיש לנו ביותר כמה התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, היה מחשיב את חמשת פרקים אלו של "ספרא דצניעותא" יותר מכל תורת הסוד וספר הזוהר הקדוש הראיה שרק על זה רצה להמחיש הדבר במשל והסביר את זה יותר מכל הדברים האחרים, ופשוט.

**כמו** כן מובא בכתבי האר"י ז"ל, חמשה פרקים אלו של "ספרא דצניעותא" הם כנגד חמשה חומשי תורה וכוללים בתמצית כמעט כל ספר הזוהר והתיקונים והם חלק הנסתר שבנסתרות הזוהר, ותיקון גדול ביותר לנשמת האדם לקרא בכל יום ויום לכל הפחות פרק אחד מ"ספרא דצניעותא".

**וכידוע** שהקורא את לשון הזוהר הקדוש, אף על פי שאינו מבין מה שהוא קורא, עושה בכך תיקון גדול לנשמתו ומקרב את הגאולה וזוכה למעלות רמות ונשגבות ולברכה בשני העולמות.

**וכל** שכן חמשה פרקים אלו שהם בבחינת סוד שבסוד, כל מילה ומילה מהם לא יערכנה כל זהב תבל ואוצרות מלכים וכמו שאמר דוד המלך עליו השלום הנחמדים מזהב ומפז רב וגו'.

**אחרי** שראינו את חשיבותם הגדולה של ספרא דצניעותא, ראינו לנכון להדפיסו ולהפיצו בקרב כל עם בני ישראל, במהדורת כיס מפוארת וכן באותיות מאירות עיניים, עד כדי כך שבקל יתאפשר לכל אדם לקרוא בו וליהנות מאורו ולזכות לברכות גדולות ולכל

**רפב** הקדמת ספרא דצניעותא סדר הלימוד ליום טז תמוז [יום 282 בשנה] **סבא דמשפטים**

המעלות הנשגבות האמורות אודות העוסק בספר הזוהר הקדוש  
עיין ספרנו אור הזוהר, וכן בספרנו מאורות הזוהר ועוד.

**יהי** רצון שיתקיים בנו תפילתו של הרשב"י שביקש והתחנן "יהא  
רעוא קדמך דתפתח ליבאי באורייתך ותיהב לי בנין דכרין דיעבדין  
רעותך ותשלים משאלין דליבאי וליבא דכל עמך ישראל לטב  
ולחיין ולשלם, וכל העוסקים בספר זה יזכו להתברך ממקור  
הברכות ברוך הוא, ובכל ברכות האמורות בתורה, וימלא ה' יתברך  
את כל משאלותיהם לטובה ולברכה לעבודתו יתברך, ונזכה  
להרמת קרן התורה וקרן ישראל ונזכה לבנין בית המקדש קיבוץ  
נדחי ישראל על ידי משיח צדקנו במהרה.



ספר זוהר  
ספרא דצניעותא  
זוהר פרשת תרומה קעו ע"א עד קעט ע"א

פִּרְקָא קַדְמָאָה

תַּאנְא. ספֵּרָא דְצַנְיֵעוּתָא, ספֵּרָא, דְשִׁקּוּל  
בְּמַתְקָלָא. (תַּאנְא) דְעַד דְלֵא הָזֵה  
מַתְקָלָא, לֵא הָזֵה מְשַׁנְיָחִין אַפִּין בְּאַפִּין, וּמְלַבִּין  
קַדְמָאִין מִיתָה, וְזַיְיָנִיחִין לֵא אֲשַׁתְּכֹהוּ, וְאַרְעָא  
אַתְבַּטְלַת. עַד דְרִישָׁא דְכַסּוּפָא דְכָל כַּסּוּפִין,  
לְבוּשֵׁי דִיקָר אַתְקִין, וְאַחֲסִין.

הֵאֵי מַתְקָלָא תְלִי בְאַתֵּר דְלֵא הָזֵה, אַתְקִלוּ בֵיה  
אֵינִין דְלֵא אֲשַׁתְּכֹהוּ. מַתְקָלָא קָאִים בְּגוּפֵיהּ.  
לֵא אַתְאַחַד, וְלֵא אַתְחֹזִי. בֵּיה סְלִיקוּ, וּבֵיה סְלִקִין  
דְלֵא הָזֵה, וְחֹזִי, וְיַחֲזִיין.

סַתְרָא גֵז סַתְרָא, אַתְתְּקִין וְאַזְדַּמֵּן, בְּחַד גַּילְגַּלְתָּא,  
מְלִיִּיא טְלָא דְכְדוּלְתָא. קְרוּמָא דְאַיִרָא  
אַזְדַּבְךְ וְסַתִּים, אֵינִין עֶמֶר נָבִי תְלִיין בְּשִׁקּוּלָא. רַעֲוֵא  
דְרַעֲוִין אַתְגַּלְיָא בְּצִלּוּתָא דְתַתָּאִי. אֲשַׁנְחָא פְקִיחָא



תַּאנְא, ספֵּרָא דְצַנְיֵעוּתָא, לְמוֹדֵנוּ שְׁסַפֵּר הַצְנִיעוּת הַזֶּה, הוּא ספֵּרָא, דְשִׁקּוּל  
בְּמַתְקָלָא, ספֵּר הַשִּׁקּוּל בְּמֵאזְנֵי הַקּוֹדֵשׁ, וְאִין בּוּ דְבַר יֵתֵר, וְאִין בּוּ דְבוּר  
שְׁאִינוּ נּוֹקֵב וְיּוֹרֵד לִים הַחֲכֻמָּה (תְּכִ"ד זוהר הסולם ומפרשים).

דָּרָא נָאִים, וְנָטִיר תְּדִירָא. אֲשַׁנְחִיתָא דְתַתָּא  
בְּאֲשַׁנְחִיתָא דְנַחֲרוֹ דְעֲלֵאָה. (דב"ה) תְּרִין נוֹקְבִין  
דְּפִרְדִּשְׁקָא, דְּאֲתַעַר רוּחָא לְכַלָּא.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ  
שֵׁתָא, בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁת עֲלֵייהוּ,  
בּוֹלְהוּ לְתַתָּא, וְתַלְיִין מִשְׁבַּעָה דְנּוֹלְגַלְתָּא עַד יְקִירוֹ  
דִּיקִירוּתָא, וְהָאָרֶץ תְּנַיִנָא לָאוּ בְּחוּשְׁבֵן וְהָא אֲתַמַּר.  
וּמַהֲחֵיא דְאֲתַלְפִּיָּיא נְפָקָא, דְּכַתִּיב (בראשית ה) מִן  
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יְהוָה <sup>וְהָא אֲתַמַּר</sup>. הִיתָה תְּהוֹ וְכַהוּ  
וְחֻשְׁךְ עַל פְּנֵי תְהוּם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי  
הַמַּיִם. תְּלִיסַר, תַּלְיִין בְּתַלְיִסַר יְקִירוֹ דִּיקִירוּתָא.

שֵׁתָא אֲלֵפֵי שְׁנַיִן, תַּלְיִין בְּשֵׁתָא קַדְמָאִי,  
שְׁבִיעָאָה עֲלֵייהוּ, דְּאֲתַתְּקַף בְּלַחֲדוּדֵי.  
וְאֲתַחְרִיב בְּלָא בְּתַרִּיסַר שְׁעֵתֵי, דְּכַתִּיב הִיתָה תְּהוֹ  
וְכַהוּ וְגו'. תְּלִיסַר יְקִים לִוְן בְּרַחְמֵי, וּמַתְּחִדְשֵׁן  
בְּקַדְמִיתָא, וְקַמּוּ (ס"י קמו) כָּל אֵינוֹן שֵׁתָא. בְּגִין  
דְּכַתִּיב בְּרָא, וְלִכְתַּר כְּתִיב הִיתָה, דְּהָא הָוֹת וְדָאִי,  
וְלִכְסוּף תְּהוֹ וְכַהוּ וְחֻשְׁךְ, (ישעיה ב) וְנִשְׁגַּב יְהוָה  
לְכַדּוֹ בְּיוֹם תְּהוּא.

גְּלוּפֵי דְגְלִיפִין כְּחִיזוּ דְחַוְיָא אַרְיָה, וּמַתְּפִשְׁט  
לְכָאן וְלְכָאן, וְנָבֵא בְּרִישָׁא. רִישָׁא (אַחֲרָא)

אָחִיד אַבְתַּפִּין, אַעְבֵּר וְזָעִים, נָטִיר וְנָגִיז. חַד לְאַלְפָּה  
 יוֹמִין זְעִירִין אַתְּגָלִיִּיא, (נ"א אַתְּמָלִיִּיא) קוֹלְטָרָא  
 בְּקַטְרוֹי, סַנְפִּירָא בְּעַדְבוֹי, אַתְבֵּר רִישֵׁיהּ בְּמִינ  
 דִּיבָא רַבָּא, דְּבַתִּיב (תהלים עד) שְׁבַרְתָּ רֵאשִׁי תַנְיָנִים  
 עַל הַמָּיִם. תְּרִין הָווּ, חַד אַתְחַזְרִי, תַנְיָנִים בְּתִיב  
 חֶסֶר. רֵאשִׁי, בְּמָה דַּאֲתָ אָמַר (יחזקאל א) וְדַמּוֹת עַל  
 רֵאשִׁי תַחֲיָה רְקִיעַ.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹזֶר וַיְהִי אֹזֶר, תִּינְנֵי דְבַתִּיב  
 (תהלים לג) כִּי הוּא אָמַר וַיְהִי, הוּא בְּלַחְדוֹדִי.

לְבַתָּר אַתְחַזְרוּ חַד יְהוֹי יְהוֹי וְיִי וְיִי בַתְרָאָה שְׁבִינְתָא  
 לְתַתָּא. בְּמָה דְּה' שְׁבִינְתָא אֲשַׁתְּבַח וּבְחַד מַתְקָלָא  
 אַתְקָלוּ. וְהַחֲיִוֹת רְעוּא וְשׁוּב, דְּבַתִּיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים  
 אֶת הָאֹזֶר כִּי טוֹב. (ישעיה ג) אָמְרוּ צְדִיק כִּי טוֹב.  
 חַאי, בְּמַתְקָלִיָּה סַלְקָא. קַדְמָאָה בְּלַחְדוֹדִי. וּבְלָא  
 לְחַד אַתְחַזְרִי. אַתְחָא וּמוֹדַעְתָּא כְּלִילָן דָּא בְּדָא  
 בְּיַד ה"א, בְּתִרִין רַחֲמִינִין דְּמַתְחַבְּקָן.

שׁוֹתָא נְפִקִין מְעַנְפָּא דְשָׂרְשָׁא דְנוּפָא, לִישָׁן מְמַלְל  
 רַבְרָבִין. לִישָׁן דָּא, סְתִים בִּין יוֹד וְה"א,  
 דְּבַתִּיב (ישעיה מד) זֶה יֹאמֶר לֵה' אֲנִי וְזֶה יִקְרָא בְשֵׁם  
 יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתּוֹב יְהוָה לִיהוָה וְבָשֵׁם יִשְׂרָאֵל  
 יִכְנֶה (יְכַנֶּה) מִפְּשֵׁ. זֶה יֹאמֶר לֵה' אֲנִי: אַתְחָא. וּבְלָא  
 אַתְמַר בִּיהוֹי. בְּלָא כְּלִילָן כְּלִילָן סְתִים לְאִימָא.

דְּהָא אֲתַפְתַּחַת לִיָּה דְנַפְיָךְ מִינְהָ. אָפָא יָתִיב  
בְּרִישָׁא, אִימָא בְּאַמְצַעִיתָא, וּמַתְבַּסְיָא מִכְּאֵן  
וּמִכְּאֵן וְוִי לְמֵאן דְּגַלְיָ עַרְיִיתְהוֹן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרַקיעַ הַשָּׁמַיִם, שְׁלִיט  
דְּבַר בְּנוֹקְבָא. (ס"י שלימו דְּכַר וְנוֹקְבָא) דְּכַתְיִב  
(משלי י) וְצַדִּיק יִסּוּד עוֹלָם, נְהוּר יו"ד בְּתַרְיִן, וְנְהוּר  
וּמְעַפֵּר לְנוֹקְבָא. אֲתִיּוּחַד יו"ד בְּלַחֲדוּדִי, (ובתר פן)  
סְלִיק בְּדַרְגוּי לְעֵילָא לְעֵילָא. אֲתַחְשַׁבָא נּוֹקְבָא,  
וְאֲתַנְהִירַת אִימָא וּמַתְפַּתְחָא (דף קע"ז ע"א) בְּתַרְעוּי.  
אַתָּא מַפְתַּחַא דְכְּלִיל בְּשִׁית, וּמַכְסִיָּא פִתְחָהָא,  
וְאַחִיד לְתַתָּא לְהָא וּלְהָא, וְוִי לְמֵאן דְּגַלְיָ פִתְחָהָא.

### פְּרָקָא תַנְיִנָא

דִּיקְנָא מְהִימְנוּתָא. (דִּיקְנָא) לָא אֲדַבֵּר בְּגִין דְּהִיא  
יְקוּרוּתָא דְכְּלָא מְאֲדִינִן נַפְקַת, בְּסַחְרֵנְתָא  
דְּבַסִּטָא, סְלִיק וְנַחִית חוּטָא חוּרָא. בְּתַלְיִסְר  
מַתְפַּרֵשׁ.

בְּיִקְוֵרָא דְבְּיְקוּרוּתָא הֵיא, כְּתִיב (ירמיה ב) לָא עָבַר  
כָּה אִישׁ וְלֹא יֵשֵׁב אָדָם שָׁם. אָדָם לְבַר  
הוּא. אָדָם לָא כְּלִיל הָכָא. כָּל שְׁכַן אִישׁ. בְּתַלְיִסְר  
נְבִיעִין מְבִיעִין מַתְפַּרְשָׁן, אֲרַבַּע בְּלַחֲדוּדִי אִסְתְּמְרוּ.  
תַּשְׁעָה אֲשַׁקִּיזִין לְנוֹפָא. (נ"א לְגַנְתָּא).

**(תיקונא קדמאה)** מקמי פתחא דאדנין, שארי  
יקירו ל'אתתקן. (תמנינא) נחית בשפירו

ברישא דשפון. מהאי רישא להאי רישא קאים.

(תליתאה) ארחא דנפיק תחות תרין ניקבין דפרדשקא,

לאעברא חובה, דכתיב (משלי יט) ותפארתו עבור על

פשע. (רביעאה) תחות שפון אסחר שערא לרישא

אחרא. (חמישאה) ארחא אחרא נפיק תחותוי. (שתיתאה)

חפי תקרובתא דבוסמא, לרישא דלעילא. (שביעאה)

תרין תפוחין אתחזון לאנהרא בוצינין. (תמנינא)

מוזלא דכלא, תלייא עד לבא, ביה תליין עלאין

ותתאין. (תשיעאה) אינון דתליין לא נפקין דא מן דא.

(עשיראה) חפין זעירין על גרונא (חד סר) דיקירו.

רב רבין, מתשערין בשיעורא שלים. (תריסר) (וכד)

שפון אתפנון מכל סטרין, זכאה לבא דנשיק

מאינון נשיקין. (תליסר) בתהיא מוזלא דכלא נגדין


תליסר משיחין דאפרסמונא דבא. כלא בהאי

מוזלא שכית, וסתים.

**בזמנא דמטא תשרי,** ירחא שביעאה, משתכחי

(ירחי) אלין תריסר (ס"א תליסר) בעלמא עלאה

ומתפתחי תריסר (ס"א תליסר) תרעי דרחמי, בתהיא

זמנא (ישעיה נה) דרשו יהוה  בתמצא פתיב.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשָּׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב מִזְרִיעַ  
 זְרַע עֵץ פְּרִי וְגו', (בראשית א) הֵינְנוּ דְכַתִּיב  
 (ויקרא טז) וְעֵינֵיכֶם אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֲדָשׁ  
 בְּעָרֵב. (בְּהַאי זְמַנָּא) (דברים ג) אֲדַנִּי יְהוָה אֶתְּהָ תְחִלּוֹת  
 לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ. יְהוָה שְׁלָמִים  
 בְּסִטְרוֹי. וְהָכָא בְּרַחֲמֵי שְׁוֵתָא דָּא דְאַרְעָא, לָא שְׁלָמִים.  
 יְהוּ לָא כְּתִיב, קָרִינֵן יו"ד עֲלָאָה יו"ד תַּתָּאָה, וַיִּצַּר  
 י' עֲלָאָה י' תַּתָּאָה, (יהי) י' עֲלָאָה, י' תַּתָּאָה. ה'  
 בְּגוּוּיָהּוּ. בְּלִלְלָא דְשְׁלִימוֹ. שְׁלָמִים, וְלָא לְכַל סִטְרֵי.  
 אֲתַעְקֵר מִחַאי אַתְרֵי שְׁמָא דָּא, וְאֲשְׁתִּיל בְּאַתְרָא,  
 כְּתִיב וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים. — ה' בֵּין יו"ד לְיו"ד  
 דִּיהוּ, נִשְׁבָּא דְפְרִדְשָׁקָא דְעֵתִיקָא, לְזַעֲרָא דְאַנְפִּין  
 בְּלָא רוּחָא לָא אֲתַקְיִים. בְּה"א, אֲשְׁתַּבְּלֵל ה"א  
 עֲלָאָה ה"א תַּתָּאָה, דְכַתִּיב (ירמיה א) אֲחֹה אֲדַנִּי  
 אֱלֹהִים.

בְּקִיטְפוֹי דְקִטְפִין, (צְרִירָא) בְּרוּחָא דְמִתְקַלִּין, יְהוּ.  
 י' עֲלָאָה דְאַתְעֵשֶׂר בְּקִטְרָא (ס"א בְּעֵטְרָא)  
 דְעֵתִיקָא, הוּא קְרוּמָא עֲלָאָה דְאוּדְכָךְ וְסִתִּים. ה"א  
 עֲלָאָה, דְאַתְעֵשֶׂר בְּרוּחָא דְנוּקְבִין דְפְרִדְשָׁקָא,  
 דְנִפְיָא לְאַחֵיָא. ו' עֲלָאָה, בּוּצִינָא דְקְרִדֵּינִתָּא  
 דְאַתְעֵשֶׂר בְּסִטְרוֹי, (ס"א בְּעֵטְרוֹי) מִתְפַּשְׁטֵן אֲתוּזֵן  
 לְכַתֵּר, וְאַתְבְּלִלּוּ בּוּצִינָא דְאַפִּין. בְּמָה דְשְׂרִיא



בְּגוֹלְגֵלְתָּא, אֲשֶׁתְּכֹחוּ מִתְּפִשְׁטָן בְּכֹל גּוֹפָא,  
 לְשִׁבְלָא בְּלֵא. בְּעָמַר נָקֵא. כַּד תְּלִי תְלִיין אֵלִין  
 אַתְוּן. כַּד אַתְגְּלִי לְזַעֲרָא מִתִּישְׁבָן בִּיה אֵלִין  
 אַתְוּן, וְאַתְקְרִי בְהוּן.

יז"ד דַּעֲתִיקָא סָתִים בְּעָטְרוֹי, בְּגִין שְׁמָאֵלָא  
 אֲשֶׁתְּכַח ה"א אַתְפְּתַח פְּאַחְרָא וְאַיִנְקִיב  
 בְּתָרִין נִקְבִין, וְאַשְׁתְּכַח בְּתַקְוִינִין. וְזוֹ אַתְפְּתַח  
 בְּאַחְרָא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ז) הוֹלֵךְ לְדוֹדִי  
 לְמִישְׁרִים. כְּבוֹצִינָא דְקַרְדִּינוֹתָא לְמַכְסִיא פְתָחָא.  
 ו' לְעִילָא ו' לְתַתָּא, ה' לְעִילָא ה' לְתַתָּא. י' לְעִילָא  
 וְכַה לָא אֲשֶׁתְּתַף אַחְרָא, וְלֵא סְלִיק בְּתַדְהָ, כַּד  
 רְמִיזָא דְרְמִיז כַּד אַתְגְּלִיין תְרִין (בְּאוֹרִייתָא) וּמִתְחַבְרִין  
 בְּחַד דְרַגְמָא, חַד רַגְשָׁא בְגִין לְאַתְפְּרָשָׁא, וְז"ד כְּלִילָן  
 בִּיז"ד וְזִי כַּד אַסְתְּלֵק הָאִי, וְאַתְגְּלִיין.

יום כג  
לחודש

אַיִנּוֹן בּוֹסְמִין דְטִיפְסָא שְׂרִיקוֹן, לָא עֲבָרִי (ס"א עבד)  
 לָא מִתְעַכְבִּי כְּדוּכְתָא, וְהַחִיזִת רְצוּא וְשׁוּב.  
 בְּרַח לָךְ אֵל מְקוּמְךָ. אִם תִּגְבִּיהַ פְּנֶשֶׁר וְאִם בֵּין  
 בּוֹכְבִים שִׁים קַנְדָּ מְשֵׁם אוֹרִידְךָ.

וְהוֹצֵא הָאָרְצַן (דף קע"ז ע"ב) דְשָׂא. אִימְתִי, כַּד שְׁמָא  
 אַתְנַטְע. וּבְרִין אִוִּירָא נְפִיק, וְנַעֲזָא אוֹדְמָן.  
 (תִּיקוּנָא קְדַמָּה דְרִישָׁא) חַד גּוֹלְגֵלְתָּא אַתְפִּשְׁטָ בְּסָטְרוֹי,  
 מְלָא מְלִי עֲלֵה, דְתַרִי גּוֹוִי.

תִּלְתַּת חֲלָלִין דְּאִתְּוֹן רְשִׁימִין, אִתְּגַלְיִין בֵּיהּ. (תְּלִיתָאָה)  
 אוּבְכִין (ס"א כְּעוּרְבָא) בְּעַרְבָאָה תְּלִין עַל נִקְבִין  
 עֲמִיקִין, דְּלֵא יְכִיל לְמִשְׁמַע יְמִינָא וּשְׂמָאֲלָא. הָכָא  
 חַד אָרְחָא לְעֵילָא דְקִיק. (רְבִיעָאָה) מִצְחָא דְלֵא נְהוּר,  
 קְטִמּוּתָא דְעֲלָמָא. בַּר פֶּד רַעּוּא אֲשַׁנַּח בֵּיהּ.  
 (חֲמִישָׁאָה) עֵינִין דְּתִלְתַּת גְּוֹנִי, לְמַרְתַּת קַמֵּיהוּ אִתְּסַחֵן  
 בְּחֲלָבָא דְנְהוּר. בְּתִיב (יִשְׁעִיהַ לֵג) עֵינְךָ תִרְאֵנָה  
 יְרוּשָׁלַיִם נְוָה שְׂאֲנָן, וּבְתִיב (יִשְׁעִיהַ א) צֶדֶק יִלִין בָּת.  
 נְוָה שְׂאֲנָן, עֲתִיקָא דְסִתִּים, עֵינְךָ בְּתִיב. (שְׁתִיתָאָה)  
 חוּטְמָא פְּרַעֲוִפָא דְזַעֲרָא, לְאִשְׁתְּמוּדְעָא. תִּלְתַּת  
 שְׁלֵהוּבִין מִתּוּקְדִין בְּנִקְבִין. (שְׁבִיעָאָה) דְרַנָּא עֲקִימָא,  
 לְמִשְׁמַע טַב וּבִישׁ. בְּתִיב (יִשְׁעִיהַ מֵב) אֲנִי יְהוָה  
 הוּא שְׁמִי. וּבְתִיב (דְּבָרִים לֵב) אֲנִי אֲמִית וְאִחִיהַ. וּבְתִיב  
 (יִשְׁעִיהַ מו) וְאֲנִי אֲשָׂא וְאֲנִי אֲסַבֹּל. (תְּהִלִים ק) הוּא עֲשֵׁנוּ  
 וְלוֹ אֲנַחְנוּ. (אִיּוֹב כג) וְהוּא בְּאֶחָד זְמַי יִשְׁכַּנּוּ. הוּא  
 אֲקָרִי מָאן דְּסִתִּים וְלֵא שְׁכִיחַ, הוּא מָאן דְּלֵא אֲוִדְמָן  
 לְעֵינָא. הוּא מָאן דְּלֵא אֲקָרִי בְּשִׂמָא. (ה"א ה"י).

א' בְּלִיל (חזא) ו'. ו' בְּלִיל א' וְלֵא בְּלִיל ח"ו. (ס"א ה"י)  
 א' אֲזִיל לְאֲרָת. אֲרָת אֲזִיל לִיו"ד, יו"ד אֲזִיל  
 לִיו"ד, דְּסִתִּים מִפְּל סְתִימִין, דְּלֵא מִתְּחַבְּרָן בֵּיהּ  
 ו"ד. ווי בר לֵא נְהוּר י' בו"ד.

כַּד אֶסְתַּלַּק י' מִן ו"ד בְּחֻבֵי עֲלָמָא, עֲרִייתָא דְכֻלָּא  
 אֲשַׁתְּכַח, עַל דָּא כְּתִיב (ויקרא יח) עֲרוֹת אֲבוֹתָי  
 לֹא תִגְלֶה. וְכַד אֶסְתַּלַּיק יו"ד מִן ה"א, עַל דָּא כְּתִיב  
 וְעֲרוֹת אֲמֹד לֹא תִגְלֶה אֲמֹד הוּא לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָהּ.  
 אֲמֹד הוּא וְדָא, (משלי ב) כִּי אִם לִבְיַתָּה תִקְרָא וְגו'.

### פִּרְקָא תְּלִיתָא

תִּשְׁעָה תְּקוּנֵין יִקְרִין אֲתַמְסְרוּ לְדִיקְנָא כָּל מָה  
 דְּאֲתַטְמַר וְלֹא אֲתַגְלִיֵּיא עֲלָאָה וְיִקְרָא  
 אֲשַׁתְּכַח. (והוא) וְהָא (ס"א דִּיקְנָא) גְּנִיזָה (ס"א יִקְרָא) קָרָא.

תִּיקְנָא קְדָמָא דְדִיקְנָא, נִימִין עַל נִימִין מִקְמֵי  
 פְּתָחָא דְאֲדַנִּין עַד רִישָׁא דְפּוּקָא. (תְּנִינָא)  
 מִרִישָׁא הָא, עַד רִישָׁא אַחְרָא אֲשַׁתְּכַח. (תְּלִיתָא)  
 מִתְּחוֹת תְּרִין נוֹקְבִין אַרְחָא מְלִיֵּיא דְלֹא אֲתַחֲוִיֵּיא.  
 (רביעא) עֲלֵעִין אֲתַחֲפִיִּין מַהֵא גִיסָא וּמַהֵא גִיסָא.  
 (חמישא) בְּהוּ אֲתַחֲזִיִּין תְּפִיחִין סוּמְקוֹן בְּוֹרְדָא.  
 (שִׁיתָא) בְּחַד חוּטָא תְּלִיִּין אוּכְמִין תְּקִיפִין עַד חֲדוּי.  
 (שְׁבִיעָא) שְׁבוּן סוּמְקוֹן בְּוֹרְדָא אֲתַפְנִין. (תְּמִינָא)  
 וְעִירִין נַחֲתִין בְּגִרְזָא, וּמַחֲפִיִּין קְדָלָא. (תְּשִׁיעָא)  
 רַבְרַבִּין וְזַעֲרִין בְּגִידִין (ס"א נְגִידִין) (ס"א נַחֲתִין) בְּשִׁקוּלָא.  
 בְּאֲלִין אֲשַׁתְּכַח גִּיבַר וְתַקְיָה מָאן דְּאֲשַׁתְּכַח.

**בְּתִיב** (תהלים קיח) **מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה. תִּשְׁעָה אָמַר**  
**דְּוֹד עַד כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, לְאַסְתְּרָא וּלְאַנְנָא**  
**עֲלוּי. וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׁב מִזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ**  
**וְעֵץ עוֹשֶׂה פְרִי אֲשֶׁר זֶרַעוּ בּוֹ לְמִינֵהוּ. תִּשְׁעָה אֱלִין**  
**אַתְעֲקְרוּ מִשְׁמַא שְׁלִים, וְאַשְׁתִּירוּ לְבַתָּר בְּשִׁמְא**  
**שְׁלִים, דְּבְתִיב וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים. תְּקוּנִין**  
**דְּדִיקְנָא בְּתַלְיָסָר אֲשֶׁתְּבַחֵן אִיהִי, דְּהִיא עֲלָאָה.**  
**תַּתְּאָה, בְּתִשְׁעָה אַתְחִזִּין. כ"ב אַתְחִזִּין אַתְגְּלִיפוּ**  
**בְּגוּוֹנִיהוּן (ס"א בְּגִינְהוּן).**

**עַל הָאֵי**, (ס"א על האי מאן דחזי בחלמיה דיקנא) **חֲלָמָא דְאַחִיד**  
**דִּיקְנָא דְּבֵר נֶשׁ עֲלָאָה בִידִיה, (נ"א או דאֹשִׁיט יְדִיה**  
**לִיה יַנְדַּע דְּשְׁלִים בְּמַאֲרִיה) שְׁלִים בְּמַאֲרִיה. שְׁנַאֵן תַּחֲתוּתוּי**  
**יִכְנַעוּן. כָּל שְׁכֵן דִּיקְנָא עֲלָאָה דְנַהוּרָא (ס"א לְתַתְּאָה)**  
**בְּתַתְּאָה, דְּעֲלָאָה רַב חֶסֶד אֲקָרִיה, בְּזַעֲרָא חֶס"ד**  
**סְתָם, בְּד אֲצִטְרִיד נַהִירוּ אַנְהַר וְאַקְרִי רַב חֶסֶד. (ס"א**  
**בִידִיה הָא מַתְרַחִיז דְהָא בְּשִׁלְמָם עִם מַאֲרִיה וּשְׁנַאוּי יִכְנַעוּן תַּחֲתוּתוּי וְדִין הוּא**  
**בְּדִיל דְחִזָּא בְּחֲלָמִיה כָּל שְׁכֵן אִם זָכָה לְאוּדְעָא מַה הִיא דִיקְנָא עֲלָאָה דְהוּא**  
**נַהִיר לְתַתְּאָה אָרִים עֲלָאָה רַב בְּחֶסֶד אֲקָרִי בְּזַעֲרָא חֶסֶד סְתָם).**

**בְּתִיב** וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעֵל תְּפִים שְׁרִין נֶפֶשׁ חֵתִי,  
**כְּלוּמַר, (נ"א ח"י ל"ה) ו"ה אַתְפִּשְׁט נַהִירוּ דְדָא**  
**כְּדָא, כְּדָא אַתְרַחֲשׁוּן בְּזַמְנָא חְדָא, מִיָּם טְבָאֵן מִיָּם**  
**בִּישָׁן. בְּגִין דְאָמַר יִשְׂרָעֵל, אַתְבְּלָלוּ דָא כְּדָא. חֵתִי**

עֲלֵאָהּ, חִיָּה תִתְאַה. חִיָּה (דף קע"ח ע"א) מִבָּא. חִיָּה  
בִּישָׂא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם. הָאָדָם לָא כְּתִיב, אֱלֹהִים  
אָדָם סָתָם, לֹא־פָקָא אָדָם דְּלֵעֵילָא  
דְּאִתְעָבִיד בְּשֵׁמָא שְׁלָיִם. פִּד אִשְׁתַּלִּים דָּא,  
אִשְׁתַּלִּים דָּא. אִשְׁתַּלִּים דְּכֵר וְנִיקְבָּא לֹא־שְׁלָמָא  
כִּלְא. יְהוָה סָטְרָא דְדְכֵר. אֱלֹהִים סָטְרָא דְנִיקְבָּא.  
אִתְפִּשֵׁט דְּכִוְרָא, וְאִתְתַּקֵּן בְּתַקְוֵי פִּאָמָא, בְּפִנּוּמִיה  
דְּאָמָה. מַלְכִין דְּאִתְבְּטְלוּ, חָבָא אִתְקַיְיִמוּ.

דִּינִין דְּכִוְרָא תְקִיפִין בְּרִישָׂא, בְּסוּפָא גַּיְיַחִין.  
דְּנִיקְבָּא פִּאָפְכָא. וַיְיָה קִינְטִירִין דְּקִיטִירָא  
בְּעֵטְפוֹי שְׁקִיעִין. י' זְעִירָא בְּגִוּוּהָ אִשְׁתַּכַּח. אִי  
אִתְבְּסִמוּ דִּינִין, פְּעָא עֲתִיקָא. אָתָּא חוּיָא עַל נִיקְבָּא,  
וְקִינָא דִּיזַתְקָא אִתְתַּקֵּן בְּגִוּוּהָ, לְמַעַבְד מְדוּרָא  
בִּישָׂא. דְּכַתִּיב וַתַּחַר וַתִּלְד אֶת קַיִן. קִינָא דְּמְדוּרָא  
דְּרוּחִין בִּישִׁין וְעֲלֵעוּלִין וְקַטְפוּרִין.

אִתְקִין בִּיה פְּהָא אָדָם, בְּתֵרִין, בְּכַלְל וּפְרִט,  
אִתְבְּלְלוּ בְּפִרְט וּבְכַלְל, שׁוּקִין וְדְרוּעִין,  
יְמִינָא וּשְׂמָאלָא. דָּא אִתְפְּלַג בְּסָטְרוֹי אִתְתַּקֵּן דְּכֵר  
וְנִיקְבָּא יְהוָה. י' דְּכֵר. ה' נִיקְבָּא. ו' בְּתִיב זְכָר וְנִקְבָּה  
בְּרָאָם וַיְבָרֵךְ אוֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. דִּיזַקְנָא

וּפְרָצוּפָא דְאָדָם יְתִיב עַל פְּרִסְיָא, וּבְתִיב (יחזקאל א)  
 וְעַל דְּמוֹת חֲפְסָא דְמוֹת כְּמַרְאָה אָדָם עָלְיוּ  
 מִלְמַעְלָה.

דְּבַר אַחַר, יִשְׂרָצוּ חַמִּים, תְּרַגְמוּ יְרַחֲשִׁין. כְּלוּמַר,  
 כִּד מְרַחֲשִׁין בְּשִׁפּוֹתֵיהּ פְּתַגְמֵי צְלוֹתָא,  
 בְּזַבּוּתָא, וּבְנִקְיוֹת דַּעְתָּא, וּבְמִיָּא הָווּ רְחִישׁ נַפְשָׁא  
 חִיתָּא.

וְכִד בְּעֵי כִר נָשׁ לְסַדְרָא צְלוֹתֵיהּ לְמַאֲרִיָּה,  
 וּשְׁפּוֹתֵיהּ מְרַחֲשִׁין בְּהֵי גְוֹנָא מִתְתָּא  
 לְעִילָא, לְסַדְקָא יִקְרָא דְמַאֲרִיָּה, לְאַתֵּר דְּשִׁקּוּ  
 דַּעֲמִיקוּ דְבִירָא, נְגִיד וְנַפִּיק. לְכַתֵּר יַנְגִיד לְאַמְשַׁבָּא  
 מִלְעִילָא לְתַתָּא, מִתְחַוָּא שְׁקָא דְנַחֲלָא, לְכַל דִּרְגָא  
 וְדִרְגָא, עַד דִּרְגָא בְּתַרְאָה לְאַמְשַׁבָּא נְדָבָה לְכַלָּא  
 מְעִילָא לְתַתָּא. לְכַתֵּר בְּעֵי לְקִשְׂרָא קִשְׂרָא בְּכַלָּא,  
 קִשְׂרָא דְבִנְיָה דְמַחִימְנִתָּא וְעַבְדִּין כֹּל מְשַׁאֲלוּהִי,  
 בֵּין שְׂאֵלְתָא דַּעֲבֹרָא, בֵּין שְׂאֵלְתָא דִּיחִידָא.

וּשְׂאֵלְתָא דְאִית לְכִר נָשׁ לְשְׂאֵלְתָא מְמַאֲרִיָּה, הֵן  
 מְסוּדְרוֹת כַּט' גְּוֹנֵי, אִית בְּאֵלְפָא  
 בִּיתָא, וְאִית בְּאֵדְפֵר מְכִילּוּחֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,  
 רְחוּם וְחַנּוּן וְגו'. אִית בְּשִׁמְהֵן יִקְרִין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ  
 הוּא, בְּגוֹן אֱהִיָּה, יְהוּ, יְהוֹ, אֵל, אֱלֹהִים, יְהוָה <sup>יהוה</sup>  
 צְבָאוֹת, שְׁדֵי, אֲדֵי.

אית בעשר ספירות, פגון: מלכות, יסוד, הוד,  
 נצה, תפארת, גבורה, חסד, בינה, חכמה,  
 פתר. אית באדפר צדיקניא, פגון האבות  
 והנביאים והמלכים. אית בשירי וכתושפחתי,  
 דאית בהון קבלה אמיתית. ועילא מנהון מאן דיידע  
 לתמן תקונין למאריה, בדקא יאות. ואית בידיעה  
 סלקא מתתא לעילא, ואית מאן דיידע לתמשך  
 שפעא מעילא לתתא. ובכל ט' גווי אלין, צריכא  
 בונה גדולה, ואי לא עליה קרא דכתיב, (שמואל א ב)  
 ובזי יקליו.

ובכוונת אמן, דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה  
 אדנ"י. והאחד גניו טוביה וברבוהי,  
 באוצר הנקרא היכל, והוא רמוזו בפסוק (זה'

---

ובכוונת אמן, דהוא כליל תרין שמהן יהו"ה אדנ"י שהוא כולל ב' שמות  
 הויה אדני, כי אמן גימטריה צ"א וכן אלו הב' שמות הם בגימטריה צ"א,  
 (כלומר שיכון ליחד אלו הב' שמות שהם סוד יחוד ז'ו"ן), והאחד גניו טוביה וברבוהי,  
 באוצר הנקרא היכל, והשם הויה, שהוא ז"א, גונן טובו שהוא החסד,  
 וברכותיו שהיא הגבורה באוצר הנקרא היכל, שהוא שם אדנ"י שבגימטריה  
 היכל שהיא מלכות, והוא רמוזו בפסוק, "והיכל בהיכל קדשו הס מפניו", פרוש  
 שם הו"ה מלושב בשם אדנ"י שבגימטריה היכל כמנין הס בסוד היחוד,  
 ולדא רמוז רבותינו זכרונם לברכה ולזה רמוזו רז"ל: כל טוב האדם בביתו,  
 פרוש כל הטוב של אדם (שבגימטריה מ"ה שהוא שם הויה במילוי אלפי"ו) גנוז  
 במלכות, שנאמר (במדבר יב) בכל ביתי נאמן הוא, ומתרגמין בכל דעמי,  
 פירוש במלכות.

בְּהִיבֵל קָדְשׁוֹ הֵם מִפְּנֵי וְלֵדָא רְמוּזֵי רַבּוּתֵינוּ זְכוּרֵם  
 לְבִרְכָה, כֹּל טוֹב הָאָדָם בְּבֵיתוֹ, שְׁנַאֲמַר (במדבר יב)  
 בְּכֹל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, וּמִתְרַגְּמֵן בְּכֹל דְּעָמִי.

וְאִי מִכּוּוֹן בְּכֹל חַד וְחַד מִט' גּוּוּנֵי כְּדָקָא יְאוּת, דָּא  
 הוּא בַר נָשׁ דְּאוּקִיר לְשָׁמָא דְמֵאֲרִיהּ לְשָׁמָא  
 קַדִּישָׁא, וְעַל דָּא פְּתִיב כִּי מְכַבְּדֵי אַכְבַּד וּבְזֵי יַקְלוּ,  
 אַכְבַּד בְּעֵלְמָא דִּין, לְקִיִּים וְלִמְעַבְד כֹּל צְרָכוּי.  
 וַיַּחְזוּן כֹּל עַמְמֵי אֲרַעָא, אֲרִי שְׁמָא דְה' אֲתַקְרִי  
 עֲלֵיהּ, וַיִּדְחַלּוּן מִנֵּיהּ. וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, יִזְבִּי לְמִיקָם  
 בְּמַחֲצֵית חֲסִידִים, אֲפַּי עַל פִּי דְלָא קָרִי כֹּל צוּרְכֵיהּ,  
 כִּיּוֹן דְּזָכָה לְאִשְׁגָּחָא יְדִיעַת מֵאֲרִיהּ, וְאִיכּוּוֹן בֵּיהּ  
 כְּדָקָא יְאוּת.

---

וְאִי מִכּוּוֹן בְּכֹל חַד וְחַד מִט' גּוּוּנֵי כְּדָקָא יְאוּת, וְאִם מִכּוּוֹן בְּכֹל אֶחָד וְאֶחָד  
 מִט' אוֹפְנֵי הַתְּפִלָּה כְּרָאוּי לְהֵיוֹת, דָּא הוּא בַר נָשׁ דְּאוּקִיר לְשָׁמָא דְמֵאֲרִיהּ  
 לְשָׁמָא קַדִּישָׁא, זֶהוּ הָאָדָם הַמְּכַבֵּד אֶת שֵׁם אֱדוּנֵי שֵׁם הַקִּדּוּשׁ (מַלְכוּת),  
 וְעַל דָּא פְּתִיב כִּי מְכַבְּדֵי אַכְבַּד וּבְזֵי יַקְלוּ, אַכְבַּד בְּעֵלְמָא דִּין, לְקִיִּים וְלִמְעַבְד  
 כֹּל צְרָכוּי, אַכְבְּדוּ בַּעוֹלָם הַזֶּה לְקִיִּים וְלַעֲשׂוֹת כָּל צְרָכוּי, וַיַּחְזוּן כֹּל עַמְמֵי  
 אֲרַעָא אֲרִי שְׁמָא דְה' אֲתַקְרִי עֲלֵיהּ, וַיִּדְחַלּוּן מִנֵּיהּ וַיִּרְאוּ כָּל עַמְּי הָאָרֶץ כִּי  
 שֵׁם הוּיָהּ נִקְרָא עֲלֵיו וַיִּרְאוּ מִמֶּנּוּ, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי, יִזְבִּי לְמִיקָם בְּמַחֲצֵית  
 חֲסִידִים, וּבַעוֹלָם הַבָּא יִזְכֶּה לַעֲמוּד בְּמַחֲלַקַת הַחֲסִידִים, אֲפַּי עַל פִּי דְלָא קָרִי  
 כֹּל צוּרְכֵיהּ, אֲפַּי עַל פִּי שְׁלָא קָרָא בְּתוֹרָה כָּל צְרָכוּי, כִּיּוֹן דְּזָכָה לְאִשְׁגָּחָא  
 יְדִיעַת מֵאֲרִיהּ, וְאִיכּוּוֹן בֵּיהּ כְּדָקָא יְאוּת, כִּיּוֹן דְּזָכָה לְהַתְּבוּנָה וְלַדַּעַת בִּידִיעַת  
 אֱדוּנֵי בְּשַׁעָה שְׂמַתְפַּלֵּל וְכִיּוּן בּו כְּרָאוּי.





זוהר ח"א כ: [ז"ל: הצדיק אינו נותן שנה לעיניו ביום ובלילה עד שמוכיח הרשעים ומביאם שישובו בתשובה - ח"א כט: ז"ל: מי שמוחה לכבוד שמים אין מלאך הפנות שולט בו כשאר בני אדם], לח: ס"ב.

זוהר ח"ב קלא: ז"ל: ומאן דמושעבי בבי כנישתא במלין דחול, ווי ליה, דאחזי פרודא, ווי לית דגרע מיהימנותא. ווי ליה דלית ליה חולקא באלקא דישראל. דאחזי דהא לית (ליה) אלקא, ולא אשתכח תקון, (ולית ליה חולקיה ביה) ולא דחיל מניה, ואנהיג קלנא בתקונא (ס"א בתקיפא) עלאה דלעילא. ביאור: ומי שמדבר בבית הנקסט בדברי חל - אוי לו! שמראה פרוד. אוי לו! שגורע את האמונה. אוי לו! שאין חלק באלהי ישראל. שמראה שהרי אין (לו) אלוה ואינו נמצא שם (ואין לו חלק בו) ולא פוחד ממנו, ומנהיג קלון בתקון (בחזק) העליון שלמעלה. [ועי"ע פע"ח שער הפנות אמן פ"ב, מהר"ם שי"ף פרשת ואתחנן].

זוהר פרשת וילך דף רפה. ז"ל: וזהו האדם שמכבד שם רבונו ליחד את השם הקדוש, ועל זה כתוב (שמואל א ב) כי מכבדי אכבד. כי מכבדי - לעולם הנה. אכבד - לעולם הבא. ובזוי יקלו, מאי ובזוי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע ליחדא שמא קדישא, ולקשרא קשרא דמיהימנותא, ולאמשכא ברכאן לאתר דאצטריה, ולאוקיר שמא דמאריה. וכל מאן דלא ידע לאוקיר שמא דמאריה, טב ליה דלא אברי. ביאור: ובזוי יקלו. מה זה ובזוי יקלו? זהו מי שלא יודע ליחד את השם הקדוש, ולקשר קשר האמונה, ולהקשיף ברכות למקום שצריך ולכבד שם רבונו. וכל מי שלא יודע לכבד את שם רבונו, טוב לו שלא נברא.

זוהר תרומה דף קע"ח: מאי ובזוי יקלו. דא הוא מאן דלא ידע לאחדא שמא קדישא, ולקשרא דמיהימנותא, קשרא לאתר ולאמשכא דאצטריה, ולאוקיר שמא דמאריה טב ליה דלא אתברי. וכל שכן מאן דלא אתפון באמן.

זוהר ח"ב מו: קכט, פרשת ויקהל דף רו. כד סליק ספר תורה לתמן, כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמיהו לתתא, באימתא בדחילו ברתת בזיע, ולכונא לבייהו, כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא, ויהון צייתין וירכון אודנייהו. ולית רשו לעמא למפתח פומיהו, אפילו במילי דאורייתא, וכל שכן במלה אחרא, אלא קלהו באימתא, כמאן דלית ליה פומא והא אוקמוה, דכתיב (נחמיה ח) וכפתחו עמדו כל העם. (נחמיה ח) ואזני כל העם אל ספר התורה. ביאור: כשעולה לשם ספר תורה, אז צריכים כל העם לסדר עצמם למטה באימה ופחד, ברתת ובזיע ולכון לבם, כאלו שפעת עומדים על הר סיני לקבל תורה, ויהיו מקשיבים ומטים אזניהם. ואין רשות

**וְלֹא־מִשְׁכָּא לְאַתְרֵהּ דְּאַצְטְרוּדָה, וְלֹא־אִקְרִי שְׁמָא  
דְּמֵאֲרִיָּה טַב לִיָּה דְּלֵא אַתְבְּרִי. וְכֹל שְׁכֵן מָאן דְּלֵא  
אַתְבְּוֹן בְּאַמֵּן.**

**וְעַל דָּא, כָּל מָאן דְּמִרְחִישׁ בְּשִׁפְוֹתֵיהּ בְּנִקְיוֹתָא  
דְּלֵבָא, בְּמֵיא דְּמִנְקִי, מָאִי כְּתִיב בְּחֲדִיָּה,**

---

לְעַם לְפִתְחֵיהֶם אָפְלוּ בְּדַבְרֵי תוֹרָה, כָּל שְׁכֵן בְּדַבַּר אַחֵר, אֶלְא כָּלָם בְּאַיְמָה,  
כְּמִי שְׁאִין לוֹ פֶּה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁכֵתוֹב (נחמיה ח) וּכְפִתְחוּ עִמְדוֹ כָּל הָעָם. (שם)  
וְאַזְנֵי כָּל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כִּד מִפְקִין סֵפֶר תּוֹרָה  
בְּצַבּוּרָא, לְמִקְרָא בֵּיהּ, מִתְפַתְחֵן תְּרַעֵי שְׁמִיָּא דְּרַחֲמִין, וּמַעוֹרְרִין אֶת הָאֲהֻבָּה  
לְעִילָא. בִּיאור: אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁמוּצִיאִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּר לְקִרְא בּוֹ,  
נִפְתָּחִים שְׁעָרֵי רַחֲמִים בְּשָׂמַיִם, וּמַעוֹרְרִים אֶת הָאֲהֻבָּה לְמַעְלָה. - זוּהַר ח"ג  
כ. כט.; מו.; פְּרִשְׁת אַחֲרֵי עַה; ככט.; רכ, [רלט: מִי שְׁרוּזָאָה עוֹבְרֵי עֲבָרָה וְאַיְנוּ  
מוֹחָה, עוֹבֵר בְּשִׁלְשָׁה לְאוּן], רפה.; רפו ככט.; - זוּהַר חֲדָשׁ וְיִקְרָא מַט, וְעֵצָא  
מֵהִימְנָא כ'. זוּהַר וַיִּלְךְ].

**וְעַל דָּא, כָּל מָאן דְּמִרְחִישׁ בְּשִׁפְוֹתֵיהּ בְּנִקְיוֹתָא דְּלֵבָא, וְעַל כֵּן כָּל מִי  
שְׁמִרְחִישׁ וּמִתְפַלֵּל בְּשִׁפְוֹתֵיהּ בְּנִקְיוֹן הַלֵּב, (מלהרר דברים אחרים, המפריעים לכונת  
התפילה), בְּמֵיא דְּמִנְקִי, הֵיִינוּ אַחֵר שְׁטִיְהַר עֲצָמוּ בְּמִים הַמְטַהְרִים (במקוה  
טהרה), מָאִי כְּתִיב בְּחֲדִיָּה, מִה כְּתוּב עֲלֵיו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אִדָּם, שְׁבֵרָא  
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת בְּנֵי הָאָדָם כְּלוֹמַר, בְּשִׁבִיל אִדָּם דִּידְעָ לְאַחְדָא צִלָּם  
וְדַמּוֹת כְּדָקָא יָאוֹת, כְּלוֹמַר: ז"א הַמְּכוֹנָה צִלָּם וְהַמְּכוֹנָה דַּמּוֹת, עַל  
יַד זֶה וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וַיִּשְׁלְטוּ בְּכָל, וַיּוֹשְׁפַע שְׁפַע רַב בְּכָל הָעוֹלָמוֹת עַל  
יְדֵיהֶם. [עַד כַּאן הַדְּבַר אַחֵר שִׁפְתַח בּוֹ לְעִיל (דף קעז ע"ב) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ שֵׁם (עַם תְּרַגּוּם לְשׁוֹן  
הַקּוֹדֵשׁ): דְּבַר אַחֵר, יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, תְּרַגּוּם יְרַחֲשׁוּ, כְּלוֹמַר כִּד מִרְחִישִׁין  
בְּשִׁפְוֹתֵיהּ פִּתְגָמֵי צְלוֹתָא הֵיִינוּ כְּשִׁמְתַנּוּעֵעוֹת שִׁפְתֵינוּ דְּבַרֵי תִפְלָה בְּזִכּוֹתָא  
בְּזִכּוֹת הַלֵּב וּבְנִקְיוֹת דַּעְתָּא וּבְנִקְיוֹת הַדַּעַת מְכָל מִחְשָׁבוֹת אַחֲרוֹת וּבְמֵיא  
וּבְטָהֲרַת הַמַּיִם, יִזְכֶּה לְבָרַר הַבְּרוּרִים שְׁבַמִּים הָאֲדִירִים שְׁהֶם הַמְּלָכִים שְׁמַתּוֹ,  
הוּא רַחֲשֵׁי נִפְשָׁא חִיְתָא הוּא רֹחַשׁ וּמְבַרַר אֶת הַנְּצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים מֵהֶם,  
וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם נֶפֶשׁ חַיָּה בְּסוּד תַּחֲיִית הַמּוֹתִים] (תוֹכֵן דְּבַרֵי זוּהַר הַסּוּלָם וּמְפַרְשִׁים).**

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּצַבִּיר אָדָם  
 דִּידַע לְאַחֲרָא צִלְמִים וְדַמּוּת בְּדָקָא יֵאוּת, וַיְרַדּוּ בְּדַגְתַּת  
 תַּיִם. (עד כאן ד"א).

### פְּרָקָא רְבִיעָא

עֲתִיקָא, טָמִיר וְסָתִים. זְעִירָא דְאַנְפִּין, אֲתִנְגְּלִיָּא  
 וְלֹא אֲתִנְגְּלִיָּא. דְאַתְנְגְּלִיָּא, בְּאַתְנוּן  
 בְּתִיב. דְאַתְפַּסְיָּא, סָתִים בְּאַתְנוּן, דְלֹא מִתִּישְׁבֵּן  
 בְּאַתְרוּי, בְּנִין דְאִיהוּ לָא אֲתִישְׁבֵּן בֵּיה עֲלֵאִין  
 וְתַתְּאִין.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ תַּיָּה לְמִינָהּ  
 בְּחֶמְהָ וְרֶמֶשׂ וְגו', תַּיִנוּ דְכְּתִיב, (תהלים לו)  
 אָדָם וּבְחֶמְהָ תּוֹשִׁיעַ יְהוָה. חַד בְּכִלְלָא  
 דְאַחֲרָא מִשְׁתַּבְּחָא. בְּחֶמְהָ בְּכִלְלָא דְאָדָם, (ויקרא א)  
 אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרֶבֶן לַיהוָה מִן  
 תְּבַחְמָה, מִשּׁוּם דְאַתְכִּלְלַ בְּכִלְלָא דְאָדָם.

כִּד נָחַת אָדָם דְלִתְתָּא (דף קע"ח ע"ב) בְּדִיּוּקְנָא עֲלֵאָה,  
 אֲשַׁתְּבַחוּ תֵרִין רִזְחִין מִתֵּרִין סְטֵרִין, דִּימִינָא  
 וּשְׂמֵאלָא כְלִיל אָדָם. דִּימִינָא, נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא.  
 דְשְׂמֵאלָא נֶפֶשׁ תַּיָּה. חָב אָדָם אֲתַפְּשֵׁט שְׂמֵאלָא,  
 וְאֲתַפְּשֵׁטוּ אִינוּן בְּלֹא גִפְּא.

פד מתדבקין דא בדא, אתיילדן פתאי תיה  
 דאולידת (רוחין) סגיאין בקטרא חדא. כ"ב  
 אתון סתימין, כ"ב אתון אתגליין, י' סתים, י'  
 גלייא. סתים וגלייא, במתקלא דמפסין, אתקלו.

י' נפקין מניה דבר וניקפא ו"ד, פתאי אתר, ו' דבר,  
 ד' נוקפא. בגין דא, ד"ו תרין. ד"ו דבר וניקפא.  
 ד"ו תרין קפליין. תרין י' פלחודוי דבר. ה' נוקפא.  
 ה' ד' תות בקדמיתא, ומדאתעפרת פי' פגוה,  
 (אולידת) אפיקת ו', (תרי כי בה' אית ד"ו וביה אית ה"ה תרי יה"ו)  
 אתחיו יו"ד פחווייה פללא דיה"ו. מדאפיקת יו"ד  
 דהוא דבר וניקפא, אתי' שבת לכתר, ומכסייא  
 לאמא.

זירא: בני האלהים את פנות האדם, (בראשית ו) היינו  
 דבתיב, (יהושע ב) שנים אנשים מרגלים חרש  
 לאמר, מאי פנות האדם. דבתיב, (מלכים א ג) אז  
 תבאנה שתים נשים זונות אל המלך. פגיניהון  
 פתיב, פי ראו כי חכמת אלהים בקרבנו וגו'. אז  
 תבאנה זלא בקדמיתא. בקוסטרא דקיסורי  
 דפיגאן, תרין מתחבקן הוו לעילא, לתתא נחתו  
 ירתו עפרא, אפרו חולקא טבא דתוה בהו. עטרא  
 דבומלא (ס"א דחמלא) ואתעטר בקוסטא דענבא.

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה מַה תַּצַּעַק אֵלַי. (שמות  
 יד) אֵלַי דַּיִקָּא. דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּסְעוּ.  
 וַיִּסְעוּ דַּיִקָּא. בְּמוֹלָא תָּוָה תְּלִי, דְּבָעָא לְאוּקִיר  
 דְּקִנְיָה. (שמות טו) וְתִישַׁר בְּעֵינֵי תַעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ  
 לְמִצְוֹתַי וְשִׁמְרַתְּ כָּל חֻקֵּי עַד כָּאן. כִּי אֲנִי יְהוָה  
 רַבְּאֵי, לְהֵא דִּיקָּא.

### פְּרָקָא חֲמִישָׁא

הוּי גוּי חוּטָא עִם כְּבֵד עֵזָן זִרְע מְרַעִים כְּנִים וְגו' (ישעיה א)  
 שְׂבָעָה דְרִנִּין יו"ד ה"ה ו"ה ה"י ו"ו  
 אֲפִיק ד' ה"ה הו"י, ה"ה אֲפִיק ו"ו ד"ו לְכַר אֲסִתִּיר  
 אָדָם דְּכַר וְנוֹקְבָא דְאֵינֶן ד"ו דְּכַתִּיב כְּנִים  
 מִשְׁחִיתִים.

כְּרֵאֲשִׁית כְּרֵא. כְּרֵאֲשִׁית מֵאֲמַר. כְּרֵא חֲצִי  
 מֵאֲמַר. אַב וְכֵן. סְתִים וְגִלְיָא. עֲדָן  
 עֲלָאָה דְסְתִים וְגִנְיִו. עֲדָן תַּתְּאָה, נָפִיק לְמִטְלָמְלִי  
 (ס"א לְמִטְלָנוּי) וְאֵתְנִלְיָא יְהוָה. יְהֵ. אֱלֹהִים. אֵת.  
 אֲדָנִי אֲתִיָּה. יְמִינָא וְשְׂמֵאלָא  
 כְּתָדָא אֲשֶׁתְתָפּוּ, הַשְּׂמִים. וְאֵת, דְּכַתִּיב, (דברי הימים  
 א כט) וְהִתְפָּאֲרַת וְהִנְעַח אֵינֶן כְּתָדָא אֲשֶׁתְתָפּוּ.  
 הָאֲרִץ, דְּכַתִּיב, (תהלים ח) מַה אֲדִיר שְׁמֵךְ כְּכֹל  
 הָאֲרִץ. (ישעיה ו) כָּל הָאֲרִץ כְּבוֹדוֹ.

יום כד  
 לחודש

יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין  
 קֹדֶשׁ תְּהַבְדִּישִׁים, עֲתִיקָא לְזַעֲרָא, אֲתַפְרֵשׁ,  
 וְאֲתַדְבַּק. לָא אֲתַפְרֵשׁ מִמֶּשׁ פּוּמָא מִמַּלְלָ רַבְרָבָן.  
 אֲנִתִּיק וְאֲתַעְטָר בְּכַתְרֵין זַעֲרִין, בְּחַמְשָׁה זַיִן מַיִם,  
 וּבְתִיב (במדבר יט) וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים. (ירמיה י) הוּא  
 אֱלֹהִים חַיִּים וּמַלְכֵּךְ עוֹלָם. (תהלים קטז) אֲתַחֲלֵךְ לְפָנַי  
 יְהוָה <sup>יְהוָה</sup> בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. (שמואל א כה) וְהִיתָה  
 נֶפֶשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה וְגו'. וְעַיִן הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן. ו"ה,  
 יו"ד ה"א, אה"י בֵּין מַיִם לְמַיִם. מַיִם שְׁלִימִין, וּמַיִם  
 דְּלָא שְׁלִימִין. רַחֲמִין שְׁלִימִין, רַחֲמִין דְּלָא שְׁלִימִין.  
 וַיֹּאמֶר יְהוָה <sup>יְהוָה</sup> לָא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם לְעוֹלָם  
 בְּשָׁגֵם הוּא בָּשָׂר. (בראשית ו) וַיֹּאמֶר יְהוָה  
<sup>יְהוָה</sup>, כִּד אֲתִישָׁבָא בְּזַעֲרָא. מִפְּאֵן (נ"א דְכַד אָמַר בְּשֵׁם  
 אֱמֶר) (לומר) דְּכָר. דְּעֲתִיקָא סְתִים קָאֲמַר לָא יִדּוֹן רוּחִי  
 בְּאָדָם דְּלַעֲיָלָא, מִשּׁוּם דְּבִתְהוּא רוּחָא דְּאֲתַנְשָׁבָא  
 מִתְרִין נוֹקְבִין דְּפְרִדְשָׁקָא, מְשִׁיךְ לְתַתָּא.

וּבְגִין כִּד בְּתִיב (ימי עולם) וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים  
 שָׁנָה. יו"ד שְׁלִים וְלָא שְׁלִים. י' בְּלַחֲדוּדֵי  
 מֵאָה. תְּרִין אֲתוּזוֹן תְּרִין זַמְנִין, מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה.  
 י' בְּלַחֲדוּדֵי כִד (דף קע"ט ע"א) אֲתַנְלִיא בְּזַעֲרָא,  
 אֲתַמְשָׁד בְּעֶשֶׂר אֲלִפִּין שָׁנִין. מִפְּאֵן בְּתִיב, (תהלים  
 קלט) וַתָּשֶׂת עָלַי כַּפְכָּה.

הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ, (בראשית ו) הֵינֵנוּ דְכָתִיב וּמִשָּׁם  
 יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים. מֵאַתָּר  
 דְּאַתְפָּרֶשׁ גְּנָתָא, אֶקְרִי הַנְּפִילִים, דְכָתִיב וּמִשָּׁם  
 יִפְרֹד. הָיוּ בְּאֶרֶץ בְּיָמֵם הָהֵם, וְלֹא לְכַתֵּר זְמַנָּא. עַד  
 דְּאַתָּא יְהוֹשֻׁעַ, וּבְנֵי הָאֱלֹהִים אִסְמְמֵרוּ.

עַד דְּאַתָּא שְׁלֵמָה וּבְנוֹת הָאָדָם אֲתַפְּלְלוּ, הָדָא  
 הוּא דְכָתִיב, (קהלת ב) וְתַעֲנוּגוֹת. תַּעֲנוּגַת קָאֲרִי  
 (תַּעֲנוּגִים לֹא קָאֲרִי) בְּנֵי הָאָדָם (בִּיא דְאַתְרִמְזוּ) דְּאַתְרִמְזוּ  
 מֵהָאִי רִיחִין אַחֲרֵינִין, דְּלֹא אֲתַפְּלְלוּ בְּחֻכְמָה עֲלֵאָה,  
 דְכָתִיב, (מלכים א ה) וַיְהוֹדוּ־לָהֶם נָתַן חֻכְמָה לְשֵׁלֵמָה,  
 וּכְתִיב (מלכים א ה) וַיַּחֲכֶם מֶלֶךְ הָאָדָם. מִשּׁוּם דְּהָנִי  
 לָא אֲתַפְּלְלוּ בְּאָדָם.

וַיְהוֹדוּ־לָהֶם נָתַן חֻכְמָה, ה' עֲלֵאָה. וַיַּחֲכֶם, דְּמִינָה  
 אֲתַחֲכֶם לְתַתָּא. הֵמָּה הַגְּבוּרִים  
 אֲשֶׁר מַעֲזֹלִם, עוֹזִם דְּלַעֲיָא. אַנְשֵׁי הַשָּׁם, דְּאַתְנַהֲנִין  
 בְּשִׂמְא. מָאִי שְׂמָא. שְׂמָא קַדִּישָׁא, דְּאַתְנַהֲנִין בֵּיהּ  
 דְּלָא קַדִּישִׁין לְתַתָּא, וְלָא אֲתַנַּהֲנִין אֲלָא בְּשִׂמְא.  
 אַנְשֵׁי הַשָּׁם סַתָּם, וְלָא אַנְשֵׁי הוּי"ה. לָאוּ מְסַתָּים  
 סְתִימָא, אֲלָא גְרִיעוּתָא, וְלָא גְרִיעוּתָא אַנְשֵׁי הַשָּׁם  
 סַתָּם, מְפַלְלָא דְאָדָם נַפְקוּ, פְּתִיב (תהלים מט) אָדָם  
 בִּיקָר בַּל יִלִּין, אָדָם בִּיקָר, בִּיקוּרוּ דְּמַלְפָּא, בַּל  
 יִלִּין, בַּלָּא רִיחָא.



תְּלִיסַר מַלְכֵי קַרְבָּא, בְּשַׁבְּעָה. שְׁבַעָה. מַלְכֵי  
בְּאַרְעָא, אֲתַחְזִיאוּ נְצַחֵי קַרְבָּא. תִּשְׁעָה  
דְּסַלְקוּן בְּדַרְגֵינָן, דְּרַתְּסִין בְּרַעוּתְהוֹן, וְלִית דְּיֻמְחֵי  
בִידְהוֹן. תְּמַשָּׁה מַלְכֵי קַיִמִין בְּבַחֲלוֹ, לְקַמֵּי אַרְבַּע  
לָא יִכְלִין לְמִיקָם.

אַרְבַּע מַלְכֵי נַפְקוּן לְקַדְמוֹת אַרְבַּע, בְּחוּן תְּלִין  
בְּעַנְבִין בְּאַתְבְּלָא צְרוּרָן בְּחוּ שְׁבַעָה  
רְחִיטִין. סְחַדִין סְחַדוּתָא וְלָא קַיִמִין בְּדוּכְתִייהוּ.  
אִילָנָא דְמַבְסָם יְתִיב בְּגוּ. בְּעַנְפוֹי אַחִידָן וּמְקַנְנָן  
צְפָרִין. תְּחֻזְתוֹי תְּטַלְל חִיזְתָא דְשְׁלִיטָא בְּתַחֲוָא  
אִילָנָא בְּתַרֵי בְּבִישׁוֹן, לְמִיתָךְ בְּשַׁבְּעָה סַמְכִין  
סְחַרְנִיה, בְּאַרְבַּע חִיזוֹן, מִתְנַגְלִין בְּאַרְבַּע סְטָרִין.

חֻזָּא דְרַחֲיט בַש"ע דְּלִיגִין, דְּלִיג עַל טוּרִין, מְקַפֵּץ  
עַל גְּבַעְתָּא, דְּכַתִּיב, (שיר השירים ב) מְדַלֵּג עַל  
הַקָּרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת. וְנִבְיָה בְּפּוֹמִיָה, בְּשַׁנּוּי,  
נְקִיב בְּתַרִין גִּיסוֹן. כִּד נְטִיל גִּיסְטָרָא אֲתַעְבִּיד  
לְתַלְת רֵיחִין.

כְּתִיב וַיִּתְחַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים. וְכַתִּיב (משלי כב)  
חֲנוּךְ לַנְּעָר עַל פִּי דְרַבּוֹ. לַנְּעָר הִידוּעַ. אֶת  
הָאֱלֹהִים, וְלָא אֶת יְהוָה <sup>יהוה</sup>. וְאִינְנוּ, בְּשֵׁם זֶה, כִּי  
לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים לְהַקְרֵא בְּשֵׁמוֹ. תְּלַת כְּתֵי דִינִין,

אַרְבַּע אֵינָן. אַרְבַּע פְּתֵי דִינָן דְּלַעֲיָלָא. אַרְבַּע  
 לְתַתָּא. דְּכַתִּיב, (ויקרא יט) לֹא תַעֲשׂוּ עֹזֵר בְּמַשְׁפַּט  
 בַּמִּדָּה בַּמַּשְׁקָל וּבַמְשׁוּרָה. דִּינָא קַשְׂיָא. דִּינָא דְלָא  
 קַשְׂיָא, דִּינָא בְּשַׁקְלָא, דִּינָא דְלָא בְּשַׁקְלָא. דִּינָא  
 רַפְיָא. (דינא) דִּיאֲפִילֵּי לָא הָא וְלָא הָא.

וַיְהִי כִּי הִחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. הִחֵל  
 הָאָדָם לָרֹב. הֵינְנוּ דְכַתִּיב בְּשָׁנִים זָגוּ, הָאָדָם  
 דְּלַעֲיָלָא. וּכְתִיב עַל פְּנֵי הָאָדָמָה. (שמות לד) וּמִשָּׁה  
 לֹא יָדַע כִּי קָרַן עֹזֵר פְּנֵי, הֵינְנוּ דְכַתִּיב, (בראשית א) כַּתְּנוֹת  
 עֹזֵר. קָרַן, דְּכַתִּיב, (שמואל א טז) וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל  
 אֶת קָרַן הַשֶּׁמֶן. לִית מְשִׁיחָא אֲלֵא בְּקָרְן, (תהלים פט)  
 וּבְשִׁמְךָ תִּרְוִם קָרְנֵנוּ. (תהלים קלב) שֵׁם אֲצַמִּיחַ קָרַן  
 לְדָוִד. הֵינְנוּ עֲשִׂירָאָה דְּמַלְכָּא. וְאַתְיָא מִן יוֹבְלָא  
 דְּהִיא אִימָא, דְּכַתִּיב, (יהושע ו) וְהָיָה בְּמִשְׁוֹךְ בְּקָרַן  
 הַיּוֹבֵל. קָרַן בְּיוֹבְלָא אֲתַעְטֵר עֲשִׂירָאָה בְּאִימָא. קָרַן,  
 דְּנָטִיל קָרַן וְרִיזַח לְאַתְבָּא רִנְחִיהָ לִיהָ.

וְהָאֵי קָרַן דִּיּוֹבְלָא הוּא. וַיּוֹבֵל ה'. וְה' נְשִׁיבָא  
 דְּרוּחָא לְכַלָּא. וּכְלָא תִּיבִין לְאַתְרֵיהּוּ,  
 דְּכַתִּיב, (ירמיה א) אֲתָהּ יְהוָה אֱלֹהִים, פֶּד  
 אֲתַחֲזִי ה' לַה', יְהוָה אֱלֹהִים אֲתַקְרִי שֵׁם מְלָא  
 וּכְתִיב (ישעיה ב) וּנְשַׁנֵּב יְהוָה לְבָדוּ בְּיָוִם  
 דְּהוּא. (ס"א פד אֲתַחֲזֵר ה' לַה' וְאֲסַתְלַק י' פּוֹרְעֵנוּתָא אֲתִי לְעַלְמָא וְאִי

לאו בשביל אדם יהר"ה לא אתקיים עלמא וכלא אתתרב ועל דא כתיב  
**עַד כָּאן סָתִים וְאַתְעֵטֵר צְנִיעוּתָא דְמַלְכָּא,**  
**דְּהֵיִינוּ סַפְרָא דְצְנִיעוּתָא. וְכָאָה (נ"א לְמָאן דְּנַפֵּק וְיַדַּע)**  
**לְמָאן דְּעָאֵל וְנַפֵּק וְיַדַּע שְׁבִילֵי וְאַרְחוּי. בְּרוּךְ יְהוָה**  
**לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. (דף קע"ט ע"ב).**

עד כאן הוא ספר הצניעות אשרי מי שנכנס ויצא, כלומר שיש צדיקים אשר  
היו עולים לעולם העליון לשמוע סודות התורה, אבל היו נשארים שם, כמו  
שהבעש"ט אמר שכשהוא עלה לעולם העליון, היה חשקו להשאר שם, אבל  
אשרי מי ששולט בנשמתו לחזור גם לעולם הזה, ויודע את דרכי ה'.



**עַד כָּאן סָתִים וְאַתְעֵטֵר צְנִיעוּתָא דְמַלְכָּא** עד כאן נסתם ונתעטר צניעותו  
של המלך ברוך הוא, (כי חמשה פרקים של ספרא דצניעותא הם חתומים וסתומים, ועל  
ידי לימודנו מה שאנו יכולים להבין בסתומם מתעטר הקדוש ברוך הוא למעלה ולמטה) **דְּהֵיִינוּ**  
**סַפְרָא דְצְנִיעוּתָא** שבו מוצנעים הסודות של מלכו של עולם ברוך הוא, **וְכָאָה**  
**(נ"א לְמָאן דְּנַפֵּק וְיַדַּע) לְמָאן דְּעָאֵל וְנַפֵּק** אשרי מי שנכנס בשלום ויצא בשלום,  
(דהיינו שאם יהיו לו כמה ספקות בדברים האמורים בספר זה צריך שיחשוב בלבו שכל  
הספקות הם מחמת מיעוט שכל של אדם גשמי שאינו משיג סודות ודברים נסתרים ונעלמים  
רוחניים) **וְיַדַּע שְׁבִילֵי וְאַרְחוּי** כלומר: והשיג שביליו שהם פנימיות הסודות,  
ודרכיו שהם גלווי הסודות, כי הם עמוקים מאד, וכל סודות התורה רמוזים  
בספר זה שכל מאמר בזה הספר סובל כמה פירושים אמתיים (תוכן דברי זוהר  
הסולם ומפרשים). ובספר יהי אור וסוד ה' כתבו, וזה לשונם: עד כאן הוא ספר  
הצניעות, אשרי מי שנכנס ויצא, כלומר שיש צדיקים אשר היו עולים לעולם  
העליון לשמוע סודות התורה, אבל היו נשארים שם, כמו שהבעש"ט אמר  
שכשהוא עלה לעולם העליון, היה חשקו להשאר שם, אבל אשרי מי ששולט  
בנשמתו לחזור גם לעולם הזה, ויודע את דרכי ה'.

## פתיחת אליהו הנביא

כתב הרמ"ק: טוב לומר תפלת פתח אליהו זכור לטוב הנזכרת בריש ספר תיקוני הזוהר (סדור רבי שבתאי מראשקוב). וכתב החיד"א, אשר קבלו רבנן קדישי, שהיא מסגלת לקבלת התפלה. (עבודת הקודש מורה באצבע סוף סימן י). והרי"ח הטוב כתב, שבאמירתה מסוגל לברור ניצוצי הקדושה (בא"ח, פ' ביהר סוף ההקדמה).

יְיָ יְנַעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֵנָה  
עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ בּוֹנֵנָהוּ (ב' פְּעָמִים).

פְּתַח אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר: רַבּוֹן  
עֲלֵמִין הָאֵנָּה הוּא חַד וְלֹא בַחֲשָׁפִין. אֵנָּה

פְּתַח אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב וְאָמַר. רַבּוֹן הַעוֹלָמִים שְׂאֵתָה הוּא אֶחָד לְבָד, וְלֹא בַחֲשָׁבוֹן הַמְּסַפְרִים. אֵתָה הוּא עֲלִיוֹן מַעַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, נְעֵלָם מַעַל כָּל נְעֵלָמִים. וְאִין מַחֲשָׁבָה אוֹ תַפְיִסָּה בְּךָ לְהַשִּׁיגְךָ כָּלָל. אֵתָה הוּא שְׁהוּצֵאתָ וְגִלְתָּ עֶשֶׂר תַּקּוּנִים, וְקוּרְאִים לְהֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת, לְהַנְהִיג בְּהֵם עוֹלָמוֹת סְתוּמִים שְׂאֵינִם נְגָלִים וְעוֹלָמוֹת הַנְּגָלִים. וּבְהֵם אֵתָה מוֹתַפְסָה מִבְּנֵי אָדָם, וְאֵתָה הוּא שְׁקוּשֶׁר אוֹתָם וּמִיַּחַד אוֹתָם. וּמִפְּנֵי שְׂאֵתָה מִבְּפָנִים, כָּל מִי שְׂמַבְדִּיל וּמַפְרִיד אֶחָד מִחִבְרוֹ, מֵאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, נַחֲשָׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הוּא מַפְרִיד בְּךָ. וְאֵלוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הֵם הוֹלְכִים כְּסִדְרָם, אֶחָד אַרְוֹן, וְאֶחָד קֶצֶר, וְאֶחָד בִּינוּנִי. וְאֵתָה הוּא שְׂמַנְהִיג לְהֵם. וְאִין מִי שְׂמַנְהִיג לְךָ, לֹא מוֹלְמַעֲלָה וְלֹא מוֹלְמַטָּה וְלֹא מוֹכֵל צַד שְׁהוּא. לְבוֹשִׁים תַּמְנַתָּ לְהֵם, שְׂמַהֵם פּוֹרְחִים נְשִׁמוֹת לְבַנֵּי אָדָם, וְכַמּוֹה גּוֹפִים תַּמְנַתָּ לְהֵם, שְׂנַקְרָאוֹ גּוֹפִים כְּלָפֵי הַלְבוּשִׁים שְׂמַכְסִים עֲלֵיהֶם, וְנַקְרָאִים בְּתַקּוּן הַזֶּה. הַחֶסֶד זְרוּעַ יְמִין. גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל. תַּפְאֲרַת כְּנַגַּד הַגּוֹף. נְצַח וְהוֹד כְּנַגַּד שְׁנֵי רַגְלִים. יְסוּד - שְׂלִימוֹת הַגּוֹף, וְהוּא אוֹת בְּרִית קוֹדֶשׁ. מַלְכוּת נַקְרָאתָ פֶּה, תוֹרָה שְׂבַעֲלָ פֶה קוּרְאִים לָהּ. מַדַּת

הוא עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין,  
 לִית מַחְשָׁבָא תְּפִיסָא בְּךָ כְּלָל. אַנְתָּ הוּא דְאַפְקַת  
 עֶשֶׂר תְּקוּנִין, וְקָרִינָן לְהוּן עֶשֶׂר סְפִירָן, לְאַנְהָנָא  
 בְּהוּן עֲלָמִין סְתִימִין דְּלֹא אַתְּגַלְּנָן, וְעֲלָמִין  
 דְּאַתְּגַלְּנָן. וּבְהוּן אַתְּפְסִיאת מִבְּנֵי נָשָׂא, וְאַנְתָּ הוּא  
 דְּקָשִׁיר לִזְנוּ וּמְיַחַד לִזְנוּ. וּבְגִין דְּאַנְתָּ מְלַגְּנָא - כָּל  
 מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד מִחֲבֵרִיהּ מֵאַלְתֵּין עֶשֶׂר וְסְפִירָן,  
 אַתְּחַשֵׁב לֵיהּ פְּאַלּוּ אַפְרִישׁ בְּךָ. וְאַלְתֵּין עֶשֶׂר סְפִירָן  
 אַנְוּן אֲזִלְתִּין בְּסַדְרָן, חַד אַרְיָד וְחַד קָצֵר וְחַד בֵּינוּנִי.  
 וְאַנְתָּ הוּא דְּאַנְהִיג לִזְנוּ, וְלִית מָאן דְּאַנְהִיג לְךָ, לֹא  
 לְעֲלָא וְלֹא לְתַתָּא וְלֹא מִכָּל סְטְרָא. לְבוּשֵׁין  
 תְּקַנְתָּ לִזְנוּ דְּמַנְהִיגוּ פְּרַחֲוּן נִשְׁמַתִּין לְבְנֵי נָשָׂא.  
 וְכַפָּה גּוֹפִין תְּקַנְתָּ לִזְנוּ, דְּאַתְּקְרִיאֵי גּוֹפִין לְגַבֵּי  
 לְבוּשֵׁין דְּמַכְסִּין עֲלֵיהוּן. וְאַתְּקְרִיאֵי בְּתַקְוָנָא דָּא:  
 חֶסֶד - דְּרוּעָא יְמִינָא. גְּבוּרָא - דְּרוּעָא שְׂמָאלָא.  
 תְּפָאֶרֶת - גּוֹפָא. נְצַח וְהוֹד - תְּרִין שׁוֹקֵין. יְסוּד -  
 סִימָא דְּגּוֹפָא, אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. מַלְכוּת - פֶּה

החכמה היא המוח, היא המחשבה שבפנים. מדת הבינה היא הלב, ובה הלב  
 מבין, ועל אלו שניהם [החכמה והבינה] נאמר, הנסתרות לה' אלקינו. כְּתָר  
 עליון, הוא כְּתָר מַלְכוּת, ועליו נאמר מגיד מראשית אחרית, והוא הראש  
 שמוניחים עליו תפליו, ובנשמה הפנימית מאיר שם אות יוד ואות הא ואות  
 ואו ואות הא, שהוא דרך אצילות, והוא משקה את האילן בזרועותיו וענפיו,  
 כמים שמשקים את האילן, ומתרבה ומתגדל באותה ההשקאה.

תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה קְרִינָן לָהּ. חֲכָמָה - מוֹחָא, אִיהִי  
מַחְשָׁבָה מְלֻגָּא. בִּינָה - לְפָא, וּבָהּ הִלָּב מְבִין.  
וְעַל אֲלֵין תִּרִין כְּתִיב: "הַנְּסֻתָרוֹת לִיהוֹזָהוּ" ויקרא  
אַלְהֵינוּ". כְּתָר עֲלִיִין - אִיהוּ כְּתָר מְלָכוֹת. וְעַלֵּה  
אַתְמָר: מַגִּיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית. וְאִיהוּ קְרַמְפָּתָא  
דְּתַפְּלִי. מְלֻגָּא אִיהוּ אוֹת יו"ד וְאוֹת ה"א וְאוֹת  
וּא"ו וְאוֹת ה"א, דְּאִיהוּ אֶרֶח אַעֲלִלוֹת. וְאִיהוּ שְׁקִי  
דְּאִלְגָּא בְּרוּעֵי וְעַנְפוֹי, כְּמִיא דְּאֲשְׁקִי לְאִלְגָּא  
וְאַתְרַבִּי בְּחָהוּא שְׁקִי:

רְבוּז עֲלִמִין, אַנְתָּה הוּא עֲלִית הַעֲלִוֹת וְסַבְתַּת הַסְּבוֹת,  
דְּאֲשְׁקִי לְאִלְגָּא בְּחָהוּא נְבִיעֵי. וְחָהוּא נְבִיעֵי

---

רְבוּז הַעוֹלָם, אַתָּה הוּא עֲלִיִין עַל כָּל הַעֲלִיִּינִים, וְסַבְתַּת כָּל הַסְּבוֹת, וְאַתָּה  
מְשַׁקָּה אֶת הַסְּפִירוֹת שְׁנַקְרָאִים אֵילָן, בְּנְבִיעַת הַמַּעֲיָן, וְאוֹתוֹ אֹר הַמַּעֲיָן הוּא  
כְּנֻשְׁמָה לְגוֹף, שֶׁהוּא חַיִּים לְגוֹף. וּבְךָ אֵין דְּמִיּוֹן, וְאֵין דְּמוּת מִכָּל הַסְּפִירוֹת  
וְהַנְּבָרָאִים הַפְּנִימִיִּים וְהַחִיצוֹנִיִּים. וּבְרָאֶת שְׁמַיִם וְאָרֶץ. וְהוֹצֵאתָ מֵהֶם שְׁמֶשׁ,  
וְיָרֵחַ, וְכּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת. וּבְאָרֶץ בְּרָאֶת אֵילָנוֹת וְדִשְׁאִים, וְגַן עֵדֶן, וְעֶשְׂבִים,  
וְחַיּוֹת וְעוֹפוֹת וְדָגִים וּבְהֵמוֹת וּבְנֵי אָדָם. לְהַכִּיר וּלְהוֹדִיעַ בְּהֶם עֲלִיִּינִים, וְאִיד  
יִתְנַהֲגוּ בְּהֶם עֲלִיִּינִים וְתַחְתּוֹנִים, וְאִיד נְכָרִים וְנוֹדְעִים עֲלִיִּינִים וְתַחְתּוֹנִים, וְאֵין  
מִי שְׂיֻדַּע וּמְשִׁיג בְּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא כָּלֵל. וּבְלַעֲדֵי אוּרוֹ יִתְבָּרַךְ, אֵין יְחוּד  
בְּעֲלִיִּינִים וְתַחְתּוֹנִים, וְאַתָּה נְכָר וְנוֹדַע אֲדוֹן עַל כָּלֵם, וְלְכָל סְפִירָה לְכָל אֶחָד  
יֵשׁ שֵׁם יְדוּעַ, וּבְשֵׁמוֹת הַסְּפִירוֹת נִקְרָאִים הַמְּלָאָכִים. וְאַתָּה אֵין לָךְ שֵׁם יְדוּעַ,  
שְׂאֵתָה הוּא מְמֻלָּא וּמְחֻיָּה אֶת כָּל הַסְּפִירוֹת הַנְּקָרָאִים בְּשֵׁמוֹת. וְאַתָּה הוּא  
הַמְּשֻׁלֵּם וּמְמֻלָּא אֶת כּוֹלָם וְכֹאשֶׁר אַתָּה מוֹסִיר אֶת הַשְּׁפַעְתָּךְ מֵהֶם, שְׂאֵרוֹ  
כָּל הַשֵּׁמוֹת כְּגוֹף בְּלֵי נְשֻׁמָה. אַתָּה הוּא חָכֵם וְלֹא עַל יְדֵי הַחֻמְקָה הַיְדוּעָה  
בְּסְפִירוֹת, אַתָּה הוּא מְבִין וְלֹא עַל יְדֵי הַבִּינָה הַיְדוּעָה בְּסְפִירוֹת. אֵין לָךְ מְקוֹם

אִיהוּ בְּנִשְׁמָתָא לְגוּפָא, דְּאִיהוּ חַיִּים לְגוּפָא, וּבְךָ  
 לִית דְּמִיּוּן וְלִית דְּיוֹקְנָא מְכַל מַח דְּלִגְנָאוּ וְלִכְר.  
 וּבְרֵאתָ שְׁמַיָא וְאֶרְעָא, וְאַפְקַת מְנַחוּן שְׁמַשָּׁא  
 וְסִיחְרָא וּבּוֹכְבֵיָא וּמּוֹלֵי, וּבְאַרְעָא אֵילָנִין וְדִשְׁאִין,  
 וּגְבֻתָא דְעָרִין, וְעֵשְׂבִין, וְחִיּוֹן וְעוֹפִין וְנִנְיִן, וּבְעִירִין,  
 וּבְנֵי נָשָׂא. לֹא שְׁתַּמּוּדְעָא בְּחוּן עֲלָאִין, וְאִיךְ יִתְנַהֲגִין  
 בְּחוּן עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְאִיךְ אֲשְׁתַּמּוּדְעָאן עֲלָאִי  
 וְתַתָּאִי, וְלִית דְּיַדַּע בְּךָ כְּלָל. וְכֵר מְנַד, לִית יַחוּדָא  
 בְּעֲלָאִי וְתַתָּאִי. וְאַנְתָּ אֲשְׁתַּמּוּדַע אֲדוּן עַל כְּלָא. וּבְךָ  
 סְפִירָן כָּל חַד - אִית לִיה שֵׁם יְדִיעָא, וּבְחוּן  
 אֲתַקְרִיאוּ מְלֹאכֵיָא. וְאַנְתָּ לִית לָךְ שֵׁם יְדִיעָא, דְּאַנְתָּ  
 הוּא מְמַלָּא כָּל שְׁמֵהּ, וְאַנְתָּ הוּא שְׁלִימוּ דְכְּלָהוּ.  
 וְכֵר אַנְתָּ תְּסַתְּלֵק מְנַחוּן, אֲשְׁתַּאֲרוּ כְּלָהוּ שְׁמֵהּ  
 בְּגוּפָא כְּלָא נִשְׁמָתָא. אַנְתָּ הוּא חַפִּים וְלֹא בְּחַכְמָה  
 יְדִיעָא. אַנְתָּ הוּא מְבִין וְלֹא בְּבִינָה יְדִיעָא. לִית לָךְ  
 אֲתֵר יְדִיעָא, אֲלֵא לֹא שְׁתַּמּוּדְעָא תּוֹקְפֵךְ וְחִילְךָ לְבְנֵי  
 נָשָׂא. וְלֹא חֲזָאָה לִוּן אִיךְ אֲתַנְהַג עֲלֵמָא בְּדִינָא

קבוע וידיע, אלא הנהגתך להודיענו תקופך וחזקך לבני אדם. ולהראות להם  
 איך מתנהג העולם בדין וברחמים, שהם צדק ומשפט כפי מעשי בני אדם.  
 דין הוא הגבורה. משפט הוא העמוד האמצעי. צדק היא המלכות הקדושה.  
 מאזני צדק, שני עמודי האמת. הין צדק, היא אות ברית. הכל להראות איך  
 מתנהג העולם אבל לא שיש לך צדק הידוע שהוא דין ולא משפט הידוע  
 שהוא רחמים, ולא מכל אלו המדות כלל.

וּבְרַחֲמֵי, דְּאִינוּן צֶדֶק וּמִשְׁפָּט, כְּפֹסֵם עֻבְדֵיהוֹן דְּבִנֵי  
נִשְׂא. דִּין אִיהוּ גְבוּרָה. מִשְׁפָּט - עֲמוּדָא  
דְּאִמְצָעִיתָא. צֶדֶק - מַלְכוּתָא קְדִישָׁא, מֵאִנֵּי צֶדֶק  
תְּרִין סְמֵכֵי קְשׁוּט. דִּין צֶדֶק - אוֹת בְּרִית. כְּלָא  
לְאַחֲזָאָה אִךְ אֶתְנַהֵיג עֲלֵמָא. אֲבָל לֵאוּ דְּאִית לָךְ  
צֶדֶק יְדִיעָא דְּאִיהוּ דִּין, וְלֵאוּ מִשְׁפָּט יְדִיעָא דְּאִיהוּ  
רַחֲמֵי, וְלֵאוּ מִכָּל אֲלֵין מִדּוֹת כְּלָל.

הנה כשפטים אליהו הנביא זכור לטוב את שבחתי האין סוף ברוך הוא התחיל  
במצוה לזרו לרבי שמעון בר יוחאי הקדוש דליה אתיהיב רשותא והורמנותא  
עילאה, ואין זולתו לגאול השכינה וישראל מגלותא, לכן בקש אליהו ז"ל  
ואמר קום רבי שמעון וגלה רזי תורה. (הדרת מלך - כבוד מלך מהר"ש בנאגלו ז"ע).  
ואמור מעתה רצה אליהו הנביא זכור לטוב שהרשב"י לא יחוש עוד מלגלות  
ולחדש סודות התורה, יען כי לו לבדו נתנו לו הורמנא ורשותא בזה, ואין  
זולתו בדור לגאול השכינה ובני ישראל מגלותא, לכן אמר לו קום רבי שמעון  
וכו', ועשה ואל תאחר וחדש רזין טמירים כי לך לבד אתיהיב רשותא  
והורמנא ממרומים לחדש ולגלות הסודות, ועל ידי זה יקרב הגאולה (זי  
הוהר).

קוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיִּתְחַדְּשׁוּן מַלְיִין עַל יַדְךָ. דְּהָא  
רְשׁוּתָא אִית לָךְ לְגַלְיָאָה רְזִין טְמִירִין עַל  
יַדְךָ, מַה דְּלֵא אֶתְיְהִיב רְשׁוּ לְגַלְיָאָה לְשׁוּם בְּרַ נִשְׂ  
עַד כְּעוֹן:

קום רבי שמעון ויתחדשו סודות עליונים על ידך שהרי רשות נתנה לך  
לגלות רזים נסתרים על ידיך, מה שלא נתן רשות לגלות לשום בן אדם  
עד עתה.



קָם רַבִּי שְׁמֵעוֹן פָּתַח וְאָמַר: לֵךְ יְהוֹשֻׁעַ  
הַגְּדִלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת וְהַנְּצִיחַ וְהַחֹד, כִּי  
כָל בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. לֵךְ יְהוֹשֻׁעַ הַמְּלַכָּה.  
וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרֵאשׁ. עֲלֵאִין שְׁמַעוּ אַנְוִין דְּמִיכִין  
דְּחִבְרוּן וְרַעֲיָא מְהִימְנָא אֲתַעְרוּ מִשְׁנַתְּבוּן. "הִקְיִצוּ  
וְרַנְּנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרָ" - אֲלִין אַנְוִין צְדִיקָא דְאַנְוִין  
מִסְפָּרָא דֶּהְהוּא דְאֲתַמַּר בֵּהּ: "אֲנִי יְשֻׁנָּה וְלִבִּי עֵר".

קם רבי שמעון פתח ואמר: לך ה' הנהגות הגדולה, חסד והגבורה, והתפארת, והנצח, והחוד. כי כל - יסוד, בשמים ובארץ. לך ה' הממלכה - מלכות. והמתנשא לכל לראש. עליונים שמעו, אלו ישני חברון, והרועה הנאמן, התעוררו משנתכם. "הקיצו ורננו שוכני עפר", הם אלו אותם הצדיקים, שהם מחלק השכינה שנאמר בה, "אני ישנה ולבי ער", ואינם קרויים מתים אלא ישנים, ובשביל זה נאמר בהם, "הקיצו ורננו" וגו', משה הרועה הנאמן, אתה והאבות. התעוררו לשמח ולעורר את השכינה שהיא ישנה בגלות, שעד עתה, הצדיקים כלם רדומים, ושינה בעיניהם. מיז נתנה השכינה שלש קולות, לנגד הרועה הנאמן, ואוקרת לו: קום הרועה הנאמן. שהרי עליך נאמר "קול דודי דופק", אצלי בארבע אותיות שלו, ויאמר בהם בכחם, פתחי לי אחותי רעייתי יונתי תמתי". שהרי כתוב: "תם עונך בת ציון לא יוסיף להגלותך" שהרי ראשי מלא טל ומדוע מלא טל? אלא אמר הקדוש ברוך הוא, את השכינה חשבת, שמיום שנחרב בית המקדש, שעליתי לבית המקדש של מעלה, ועליתי לישובי - ירושלים של מעלה? אין זה כך, שבאמת לא עליתי לביתי כל זמן שאת בגלות! הרי לך סימן, "שראשי נמלא טל" והא היא השכינה בגלות, השלמות שלה והחיים שלה הוא בסוד טל, וזה הוא סוד אות יו"ד אות ה"א אות ו"ו ואות ה"א היא השכינה שאינה בחשבון ט"ל, אלא אות יוד אות הא ואות ו"ו עלים האותיות לחשבון ט"ל, שהשם הזה ממלא את השכינה מופען הנובע של כל המקורות העליונים, מיז קם הרועה הנאמן והאבות הקדושים עמו. עד כאן סוד היחוד.

וְלֹא אֲנִי מֵתִים. וּבְגִין דָּא אֲתָמַר בְּהוֹן: "הָקִיצוּ וּרְנְנוּ" וְגו'. רַעֲיָא מְהִימְנָא, אַנְתָּ וְאַבְהֶן הָקִיצוּ וּרְנְנוּ לְאַתְעָרוּתָא דְשַׁבְּינְתָּא, דְּאִיהִי יִשְׁנָה בְּגַלְוַתָּא, דְּעַד כְּעַן צְדִיקָא בְּלִהִי דְמִיכּוּן וְשַׁנְתָּא בְּחֹרֵיהוֹן. מִיָּד יְהִיבַת שַׁבְּינְתָּא תְּלַת קָלִין לְגַבֵּי רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְיִיבָא לֵיהּ: קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא - דְּהָא עֲלֵךְ אֲתָמַר: "קוּל הוֹדֵי דוּפֵק" - לְגַבֵּי בְּאַרְבַּע אַתָּן דִּילֵיהּ, וְיִיבָא בְּהוֹן "פִּתְחֵי לִי אַחוּתֵי רַעֲיָתִי יוֹנְתֵי תַפְתִּי". דְּהָא "תָּם עֲוֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתְךָ". "שְׂרָאֵשִׁי נִמְלָא טָר". "מַאי נִמְלָא טָר"? אֲלָא אָמַר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: אַנְתָּ חָשַׁבְתָּ דְּמִיזְמָא דְּאַתְחַרְבּ בִּי מִקַּדְשָׁא דְּעֵאלְלָנָא בְּבֵיתָא דִּילִי וְעֵאלְלָנָא בְּיִשׁוּבָא? לָאוּ חֲבִי, דְּלָא עֵאלְלָנָא כֹּל זְמַנָּא דְּאַנְתָּ בְּגַלְוַתָּא חֲרִי לָךְ סִימְנָא: "שְׂרָאֵשִׁי נִמְלָא טָר", ה"א שַׁבְּינְתָּא בְּגַלְוַתָּא, שְׁלִימוּ דִּילָהּ וְחַיִּים דִּילָהּ אִיהוּ טָר. וְדָא אִיהוּ אוֹת יו"ד אוֹת ה"א אוֹת זָא"ו, וְאוֹת ה"א אִיהוּ שַׁבְּינְתָּא דְּלָא מַחְשָׁבֵן טָר, אֲלָא אוֹת יו"ד אוֹת ה"א וְאוֹת זָא"ו דְּסֻלְיָקוּ אַתָּן לְחֻשְׁבָּן טָר. דְּאִיהִי מַלְיָא לְשַׁבְּינְתָּא מְנַבְיַעוּ דְּכָל מְקוּרִין עֲלָאִין. מִיָּד קָם רַעֲיָא מְהִימְנָא וְאַבְהֶן קַדִּישֵׁין עֲמִיתָ. עַד כָּאֵן רוּא דִּיהוּדָא: "בְּרוּךְ יְהוָה <sup>יְהוָה</sup> לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן":

(תקוני זמר יז, א הקדמה אחרת לת"ז)

## ויהי רעוא

תפלת יהי רצון. כי עתה על ידי למוד המאמר פתח אליהו זכור לטוב הוא עת רצון וזמן המסוגל לקבלת התפלות.

יום כה  
חדש

ויהי רעוא מן גדרם עתיקא קדישא דכל קדישין  
טמירא דכל טמירין סתימא דכלא. דיתמשך  
טלא עלאה מיניה למלא רישיה דזעיר אנפין,  
ולתטיר לחקר תפוחין קדישין בנחרו דאנפין  
ברעוא ובחדותא דכלא. ויתמשך מן גדרם עתיקא  
קדישא דכל קדישין, טמירא דכל טמירין סתימא  
דכלא. רעיותא ורחמי חנא וחסדא בנחרו עלאה  
ברעיותא וחדוה עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל

ויהי רצון מלפני ה' העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. שיתמשך טל העליון מקונו להשפיע ולמלאות הראש של זעיר אנפין ולהמשיך שפע לשדה תפוחין הקדוש בהארת פנים ברצון ובשמחת הכל. ויתמשך מלפני ה' "העתיק יומין הקדוש מכל הקדושים, ונסתר מכל הנסתרים נעלם מהכל. רצון ורחמים חן, וחסד, בהארה עליונה, ברצון, ושמחה, עלי ועל כל בני ביתי, ועל כל הקרובים אלי, ועל כל ישראל עמו. ויפדה אותנו מכל הצרות הרעות שבאות לעולם, ויכין וינתן לנו מזון ופרנסה טובה בלי צרה ומצוקה, מהפזל העליון, שכל המזונות מקונו משתלשלים. ויצילנו מעין הרע, ומחרב מלאך המות, ומהדין של גיהנום. ויתן לנו, ולכל נפשותנו, חן וחסד, וחיים ארכים, ומזונות ברווח, ורחמים, מלפניו, אמן כן יהי רצון. אמן ואמן.

הַנְּלָוִים אֵלַי, וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עֲמִיָּה. וַיִּפְרְקוּנָנָא מִכָּדַר  
 עֲקָתֵין בִּישִׁין דִּייתוּן לְעֵלְמָא, וַיִּזְמִין וַיִּתְּיָהֵב לָנָא  
 מְזוּנָא וּפְרַנְסָתָא טַבְתָּא, בְּלִי צָרָה וְעֲקָתָא, מִמְזֵלָא  
 דְּכָל מְזוּנֵי בֵיה תִּלְוִין. וַיִּשְׁזַבֵּינן מַעֲיָנָא בִישָׂא  
 וּמַחְרָבָא דְּמַלְאַךְ הַמָּוֶת וּמַדִּינָה שְׁלַ גֵּיהֶנּוּם. וַיְתִי  
 לָנָא וּלְכָל נַפְשָׁתָנָא תְּנָא וְחַסְדָּא וְחַיִּי אַרְיֵבִי וּמְזוּנֵי  
 רִיחֵי וְרַחֲמֵי מִן קְדָמֵיהּ. אָמֵן בְּן יְהִי רְצוֹן, אָמֵן וְאָמֵן.

מה טוב ומה נעים שיאמר האדם בכל יום אחר תיקון חצות לשון זה אשר  
 הוקא בזוהר (פרשת נח דף ס"ה ע"א, וכן בזוהר פרשת פקודי דף רכ"ו ע"א, ובדף רס"ח ע"ב).  
 ואם לא אומריו אחר תיקון לאה, יאמר בשחרית קודם התפלה, וכן יעשה  
 בשבתות וימים טובים, כי דברים אלו עמוקים מאד מאד, והמבין סודם של  
 דברים אלה יודע כמה תועלת גדולה נעשה באמירתם לתקון אותו היום, בין  
 בפרצוף הימים בין בפרצוף הזמנים. בגן איש חי (מקץ י"ב), ובשו"ת רב פעלים  
(בחלק סוד ישרים) האריך לבאר את המאמר הנורא הזה, וכתב שם, שזה אחד  
 המאמרים הקשים ביותר בזוהר הקדוש, עכ"ל, וכאן הבאנו באור המלים על  
 קצה המזלג, ותן לחכם ויחכם עוד.

**אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: אַרְיֵמִית יְדָא בְּצִלּוֹתֵין לְעֵלְמָא,  
 דִּכְר רַעוּתָא עֵלְמָה לְעֵלְמָא קְוִמָא עַל**

אמר רבי שמעון, הרימותי ידי בתפלות, למעלה שכאשר הרצון העליון  
 למעלה למעלה, עומד על אותו הרצון שלא נודע ולא נתפס כלל לעולם.  
 הראש הסתום ביותר למעלה ואותו הראש הוציא מה שהוציא, ולא נודע,  
 והאיר מה שהאיר, והכל בהעלם. ורצון המחשבה העליונה, לרדף אחריו  
 לקבל הארה מנונו. פעין מסך אחד נפרס, ומתוך אותו המסך על ידי רדיפת  
 זו המחשבה העליונה מגיע ולא מגיע עד אותו המסך ומזה האיר מה  
 שהאיר וכשקבלה אותה המחשבה העליונה היה עתיק מאיר באור סתום  
 שלא נודע וזו המחשבה לא ידע ואינו משיג גודל האור, אז הבה אותו האור

הַהוּא רְעוּתָא דְלָא אֲתִידַע וְלָא אֲתַפְס בְּלָד  
 לְעֵלְמִין. רִישָׁא דְסֵתִים - יִתִיר לְעֵלָא, וְהַהוּא רִישָׁא  
 אֲפִיק מְאִי דְאֲפִיק וְלָא יָדִיע, וְנִהִיר מְאִי דְנִהִיר בְּלָא  
 בְּסֵתִימוּ, רְעוּ דְמַחְשְׁבָה עֵלְאָה - לְמַרְדָּף אֲבַתְרַה  
 וְלֵאֲתַנְהָרָא מִנְהָ. חָד פְּרִיסוּ אֲתַפְרִים, וּמְגוּ הַהוּא  
 פְּרִיסָא - בְּרִדִּפוּ דִּהְחִיא מַחְשְׁבָה עֵלְאָה - מְטִי  
 וְלָא מְטִי, עַד הַהוּא פְּרִיסָא, נִהִיר מְאִי דְנִהִיר, וּכְרִין  
 הַהוּא מַחְשְׁבָה עֵלְאָה נִהִיר בְּנִהִירוּ סֵתִים דְלָא

שְׁהוּא סוּד הַמַּחְשְׁבָה שְׁלֵא נוֹדְעָה הִפָּה בְּהֶאֱרַת קֶסֶף הַעוֹמֵד וְהַאִיר כּוֹמָה  
 שְׁאִינוּ יָדוּעַ וּמְשֻׁגַּג, וְלֹא נוֹדַע וְלֹא הִתְגַּלָּה וְאִזּוּ זֶה הָאוֹר שֶׁל הַמַּחְשְׁבָה שְׁלֵא  
 נוֹדְעָה הִפָּה פַּעַם ב' בְּהֶאֱרַת הַקֶּסֶף הַעוֹמֵד וְעַל יָדֵי זֶה הָאִירוּ כּוֹלָם כְּאַחַד  
 וּנְעִשׂוּ וְנִתְקַנּוּ תַשְׁעָה הִיכְלוֹת וְאֵלוּ הֵהִיכְלוֹת אֵינָם אוֹרוֹת וְאֵינָם בְּבַחֲנֵית רוּחַ  
 וְאֵינָם בְּבַחֲנֵית נְשָׁמוֹת וְלֹא יֵשׁ מִי שְׁעוֹמֵד בְּהֵם בְּבַחֲנֵית חַיָּה. הַרְצוֹן שֶׁל כָּל  
 תַשְׁעֵי הָאוֹרוֹת, שְׁעוֹמְדִים כָּלָם בְּכַח הַמַּחְשְׁבָה שֶׁהוּא אֶחָד מֵהֶם בְּחֻשְׁבוֹנָם  
 כּוֹלָם רוֹצִים לְרַדֵּף אַחֲרֵיהֶם בְּזִמְן שְׁעוֹמְדִים בְּמַחְשְׁבָה וְאֵינָם מְשִׁיגִים אוֹתוֹ  
 וְלֹא נוֹדַע לָהֶם כָּלֵל וְאֵלוּ לֹא קִיָּמִים לֹא בְּרַצוֹן וְלֹא בְּמַחְשְׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה  
 תּוֹפְסִים בָּהּ מַעֲט הָאָרֶה וְלֹא תּוֹפְסִים. בְּאֵלוּ נִמְצְאוּ כָּל סוּדוֹת הָאֲמוּנָה  
 וְכָל אוֹתָם הָאוֹרוֹת מִסוּד הַמַּחְשְׁבָה הָעֲלִיּוֹנָה, מְשִׁם וּלְמַטָּה כּוֹלָם נִקְרְאוּ  
 בְּעֶרְכָם אֵין סוּף. עַד כָּאן מְגִיעִים הָאוֹרוֹת בְּדַקּוֹת וְלֹא מְגִיעִים, וְלֹא נוֹדְעִים  
 מֵהוּתָם, אֵין כָּאן הַשְׁגָּה שֶׁל רַצוֹן וְלֹא הַשְׁגָּה שֶׁל מַחְשְׁבָה כְּאֲשֶׁר מְאִירָה  
 הַמַּחְשְׁבָה וְלֹא נוֹדַע לוֹ מִי מְאִיר אִזּוּ מִתְלַבֵּשׁ וְנִעְלָם בְּתוֹךְ בֵּינָה וּמְאִירִים לְמִי  
 שְׁרָאוּ לְהַאִיר וּמִתְחַבֵּר זֶה עִם זֶה עַד שֶׁנִּכְלָלִים וְנִחְשְׁבִים כּוֹלָם לְאַחַד וּבְסוּד  
 הַקְּרָבן כְּאֲשֶׁר עוֹלָה עִשׂוֹן הַקְּטָרֶת, כּוֹלָם נִקְשְׁרִים זֶה בְּזֶה וּמְאִירִים זֶה בְּזֶה,  
 אִזּוּ עוֹמְדִים כּוֹלָם בְּסוּד עֲלִיָּה וְהַמַּחְשְׁבָה עוֹלָה וּמִתְעַשְׂרֶת בְּאֵין סוּף. זֶה הָאוֹר  
 שְׁמְאִירָה מְכּוֹנּוּ מַחְשְׁבָה עֲלִיּוֹנָה (שְׁלֵא נוֹדַע בָּהּ כָּלֵל) נִקְרָא אֵין סוּף וּמְכּוֹנּוּ נִמְצָא  
 וְנֶאֱצַל וּמְאִיר לְמִי שְׁמְאִיר וְעַל סוּד זֶה הַכֹּל עוֹמֵד, אֲשֶׁרִי וְזֶךְ חֲלָקָם  
 שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ידע. וְהוּא מַחְשָׁבָה לָא יָדַע, כְּדִין פְּטֵשׁ הָאִי  
 נְהִירוֹ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֵא אַתְיָדַע, כְּנִהְרֵי דְּפִרְסָא  
 דְּקִנְיָא דְּנִהְרֵי מִפְּהֵי דְּלֵא יָדַע, וְלֵא אַתְיָדַע וְלֵא  
 אַתְנִלְיָא. וְכִדִּין הָאִי נְהִירוֹ דְּמַחְשָׁבָה דְּלֵא אַתְיָדַע,  
 כְּפֵטֵשׁ כְּנִהְרֵי דְּפִרְסָא, וְנִהְרִין כְּחֵדָא, וְאַתְעֵבִידוּ  
 תְּשַׁעָה חִיבְלִין, וְחִיבְלִין - לָא אֲנִין נְהוֹרִין, וְלֵא אֲנִין  
 רִוְחִין, וְלֵא אֲנִין נְשֻׁמְתִין, וְלֵא אִית מָאן דְּקִנְיָא  
 כְּהוּ. רַעוּתָא דְּכָל תְּשַׁעָה נְהוֹרִין דְּקִנְיָא כְּלָהוּ  
 כְּמַחְשָׁבָה, דְּאִיהוּ חַד מְנִיהוּ כְּחֵשְׁבָנָא כְּלָהוּ  
 לְמַרְדָּף כְּתִרְהוּ, כְּשַׁעְתָּא דְּקִנְיָא כְּמַחְשָׁבָה, וְלֵא  
 מְתַדְּבָקוּ וְלֵא אַתְיָדַעוּ. וְאַלִין לָא קִנְיָא לָא כְּרַעוּתָא,  
 וְלֵא כְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה, תְּפָסִין כְּהָ וְלֵא תְּפָסִין.  
 כְּאַלִין קִנְיָא כָּל רְזִי דְּמַחְשָׁבָה. וְכָל אֲנִין נְהוֹרִין  
 מְרִזָא דְּמַחְשָׁבָה עֲלָאָה וְלִתְתָא, כְּלָהוּ אֲקִרִין אִין  
 סוּף, עַד הָכָא מְטוּן נְהוֹרִין וְלֵא מְטוּן, וְלֵא אַתְיָדַעוּ,  
 לָא הָכָא רַעוּתָא וְלֵא מַחְשָׁבָה. כִּד נְהִיר מַחְשָׁבָה,  
 וְלֵא אַתְיָדַע מִמָּאן דְּנִהְרֵי, כְּדִין אַתְלַבֵּשׁ וְאַסְתִּים גּוּ  
 בְּנָה וְנִהְרֵי לְמָאן דְּנִהְרֵי, וְאַעִיל דָּא כְּדָא עַד  
 דְּאַתְכְּלִילוּ כְּלָהוּ כְּחֵדָא, וְכְרִזָא דְּקִרְפָּנָא כִּד סְלִיק,  
 כְּלָא אַתְקִשֵׁר דָּא כְּדָא, וְנִהְרֵי דָּא כְּדָא, כְּדִין קִנְיָא  
 כְּלָהוּ כְּסְלִיקוּ, וְכְמַחְשָׁבָה אַתְעֵטֵר כְּאִין סוּף. תְּהוּא  
 נְהִירוֹ דְּאַתְנִהְרֵי מִנְהֵי מַחְשָׁבָה עֲלָאָה (דְּלֵא אַתְיָדַע כְּהָ

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום כד אב [יום 319 בשנה] תיקוני זוהר תיקון מ"ח שיט

בְּלָלָהּ אֶקְרִי אֵין סוּף, וּמִנֵּה אֲשֶׁתִּבַּח זְקִימָא, וְנִהִיר  
לְמָאן דְּנִהִיר, וְעַל דָּא בְּלָא קָאִים, וּפְאָה חוּלְקִיהוֹן  
דְּצִדִיקָיָא, בְּעַלְמָא דִּין וּבְעַלְמָא דְּאִתִּי.



## תיקוני זוהר תיקון מ"ח

תקונא תמניא וארבעין - תקון שמונה וארבעים

סגולה נפלאה מרבנו האר"י זיע"א

**בְּרֵאשִׁית, תָּמַן תִּרְי תָּמַן שֶׁבַת, בְּגוֹזְנָא דָּא  
בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית: וְאִינוּן תִּרְי**

בְּרֵאשִׁית, שֶׁם תִּרְי, שֶׁם שֶׁבַת, כְּגוֹן זֶה, בְּרֵאשִׁית - בְּרֵאשִׁית, וְהוּן שְׁתִּי  
שְׁבָתוֹת, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר (שְׁמוֹת לֹא): "וַיִּשְׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבָת לַעֲשׂוֹת  
אֶת הַשְּׁבָת" וְגוֹמַר, שְׁתִּי פְעֻמִּים הַזְכִּיר כָּאֵן שְׁבָת, כְּנֶגֶד הַשְּׁכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה  
וְהַתְּחִתּוֹנָה. "לְדַרְתֶּם", מֵהוּ לְדַרְתֶּם? אֵלָּא זְכָאִי הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה לָהֶם דִּירָה  
בְּשֶׁבֶת בְּשְׁנֵי בְתֵי הַלֵּב, וּמִתְפַּנֵּה מִשֶּׁם יֵצֵר הָרַע שֶׁהוּא חִלּוֹל שְׁבָת, 'בְּרִית  
עוֹלָם', זֶה צִדִיק, שְׁשׂוּרִים שְׁנִיִּים עָלָיו, אֶחָד לְמִלָּא אוֹתוֹ, וְאֶחָד לְהַתְּמַלָּא  
מִכּוֹנָו. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם כְּנֶגֶד שְׁתֵּי כְלִיּוֹת - פְּנִימִיּוֹת נְצַח וְהוֹד, בְּנִים לְיִשְׂרָאֵל  
סָבָא - עֲמוּד הָאֱמֻצְעִי - תְּפֹאֲרֶת, שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי אֵלּוּ  
שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, עֲנֵג שְׁבָת "וְנִי הָרַ יוֹצֵא מֵעַד" לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן" (בְּרֵאשִׁית  
ב י). וְנִהָר, יֵשׁ נִהָר וְיֵשׁ נִהָר, יֵשׁ נִהָר הַנִּקְרָא נִהָר פְּלָגִיו, וְיֵשׁ נִהָר הַנִּקְרָא נַחַל  
קְדוּמִים, עַדן עָלָיון עָלָיו נֶאֱמַר (ישעיה סד) "עַן לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זולָתְךָ",

## שְׁבֻתוֹת, עֲלֵיהֶן אֶתְמַר וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻת וְגוֹמֵר, תְּרִין זְמַנִּין

זו הנקרה הוא אות ו', היוצא מעדן העליון שהוא אות א', ועובר בין אבא - חקמה ואמא - בינה והולך חמש מאות שנה, ומגיע עד צדיק - יסוד שהוא שביעי, ומשם משקה לגנה - מלכות, שהיא השכינה התחתונה. זכאי הוא מי ששומר דירה לשבת, שהוא הלב, שלא יתקרב שם עצב הטחול וכעס הקרה שהיא אש הגיהנם, שעליה נאמר (שמות לה): "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת", וכך הוא ודאי, שכל מי שפועס כאלו מדליק את האש של הגיהנם. ארבעים מלאכות חסר אחת, הן כנגד ארבעים מלקיות חסר אחת בשבת, והם עשירה שלקה אדם, ועשירה לחוה, ועשירה לנחש, ותשעה לאדמה, ובגלל זה אמרו בעלי המשנה אין לוקין בשבת, שאלו המלאכות הן נחשבות לישראל כנגד מלקיות. ציאות השבת שתיים, הם עקירה והנחה, שעושה אותם בבת אחת, מי שעוקר חפץ מקומו ומניח אותו מחוץ למקומו ומרשותו, כאלו עקר את אילן החיים, שהוא אות ברית, והניח אותו ברשות נכריה. מי שעושה את זה, גורם לעקור נשמתו מרשות שלה ומניחה ברשות אחרת, שהיא מרה וטחול, וזה גרם לישראל שיעקרו מארץ ישראל וגלו לארץ נכריה, שהיא רשות הרבים, וכך הוא מי שמועל באות ברית קדש שלו ומעביר כח לרשות נכריה. שבתא"י הוא טחול, חמ"ה, - אשה רעה ומרה, שבתא"י עליו נאמר: "והבור רק אין בו מים", מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, והוא רעב וצמאון וקינה והספד וחשכה וערפל - אפלה, והיא גלות לישראל, וצריכים ישראל לעשות לה שנוי בכל, והרי פשוטה, והוא דבור של חל שהוא אסור בשבת, וכאשר לא מוצאת מקום לשרות שם, היא בורחת, כמו השפחה של אברהם שנאמר בה: "מפני שרי גברתי אנכי ברחת". טחול עליו נאמר: "של נעליך מעל רגליך", נעל מטנף של טפה סרוחה, פי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, זה שבת, ועליו אומרת השכינה: "פִּשְׁטֵי אֶת פְּתַנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֶת רַגְלִי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם", ומפני זה צריך בן אדם בשבת לשנות בלבושים, בגד ובמאכלים, וצריך להיות מוסיף מחל על הקדש, וכל המוסיף, מוסיפים לו נפש יתרה בשבת, וכל הגורע מפסידים לו אותה נפש יתרה חס ושלום וכל המוסיף, מוסיפים לו נפש יתרה בשבת.



אדביר הָכָא שַׁבַּת, לְקַבֵּל שְׁבִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה,  
לְדוּרְתָם מָאן לְדוּרְתָם, אֲלָא וּפְאָה אִיהוּ מָאן דְּעָבִיד  
לְזוּן דִּירָה בְּשַׁבַּת בְּתָרֵי בְּתֵי לְבָא, וְאִתְפְּנֵי מִתְּמָן  
יַצֵּר הָרַע דְּאִיהוּ חֲלוּל שַׁבַּת, בְּרִית עוֹלָם דְּאִ צְדִיק,  
דְּשִׁרְיִין תְּרַנְיִיהוּ עֲלֵיהּ, חַד לְאִמְלָאָה לִיָּה וְחַד  
לְאִתְמַלְיָא מִיָּנִיָּה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵינְזִין תְּרִין כְּלִיִּין נַצַּח  
וְחֹד, בְּנֵי דִישְׂרָאֵל סָבָא עֲמוּדָא דְאִמְצַעְיָא, תְּלַת  
שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי שְׁבִיעֵי אֲלֵין תְּלַת אַבְתָּן, עֲנֵג שַׁבַּת  
וְנִ"הָר יוֹצֵא מֵעַד"ן לְחַשְׁקוֹת אֵת הַגִּזְן, וְנִהָר, אִית  
נָהָר וְאִית נָהָר, אִית נָהָר דְּאִתְקְרִי נָהָר כְּלִיִּין, וְאִית  
נָהָר דְּאִתְקְרִי נַחַל קְרוּמִים, עֲדָן עֲלָאָה עֲלֵיהּ אִתְמַר  
עֵין לֹא רָאִתָּה אֱלֹהִים זִילְתָּךְ, הָאִי נָהָר אִיהוּ ז',  
דְּנִפִיק מֵעַדָן עֲלָאָה דְּאִיהוּ א', וְאִעֲבַר בֵּין אָבָא  
וְאִמָּא, וְאִזִּיל חֲמִשׁ מְאוֹת שָׁנָה, וּמִסִּי עַד צְדִיק  
שְׁבִיעֵי, וּמִתְּמָן אֲשֶׁקֶן לְגִנְתָּא דְּאִיהוּ שְׁבִינְתָּא  
תַּתָּאָה. וּפְאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּירָה לְשַׁבַּת דְּאִיהוּ  
לְבָא, דְּלָא אִתְקְרִיב תְּמָן עֲצִיבֵי דְּטַחֲלוּ, וְכַעַם  
דְּמָרָה דְּאִיהוּ נוֹרָא דְּגִיחָנָם, דְּעֲלָה אִתְמַר לֹא  
תִבְעֵרוּ אִשׁ בְּכֹל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבַּת, וְהָכִי  
הוּא וְדָאִי דְּכָל מָאן דְּכַעִים כְּאִלוּ אוֹקוּד נוֹרָא  
דְּגִיחָנָם, אֲרַבְעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חַד אֵינְזִין לְקַבֵּל  
אֲרַבְעִים מְלָקִיזוֹת חָסֵר חַד בְּשַׁבַּת, וְאֵינְזִין עֲשָׂרָה

דְלָקָה אָדָם וְעִשְׂרָה לְחֹהֵה וְעִשְׂרָה לְנַחֵשׁ וְתִשְׁעָה  
 לְאַרְעָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מָאֲרִי מִתְנִיתִין אִין לִזְקִין  
 בְּשַׁבַּת, דְּאֵלִין מְלָאכֹת אֵינִין חֲשִׁיבִין לְיִשְׂרָאֵל  
 לְקַבֵּל מְלָקִיזֹת. וְעִיּוֹזֹת חֲשַׁבְתָּ שְׁתִּים. אֵינִין עֲקִירָה  
 וְהַנְּחָה, דְּעֵבִיד לִזְן בְּבֵת אַחַת, מָאן דְּאֵעְקֵר חֲפִין  
 מֵאַתְרֵיהּ וְאַנְחָ לִיהּ לְבַר מֵאַתְרֵיהּ וְזַרְשׁוּתֵיהּ, פְּאֵלֵוּ  
 אֵעְקֵר אֵילָנָא דְחַיֵּי דְאִיהּ אוֹת בְּרִית, וְאַנְחָ לִיהּ  
 בְּרִישׁוֹ נּוּבְרָאָה, מָאן דְּעֵבִיד דָּא גְרִים דְּאֵעְקֵר  
 נְשַׁמְתִּיהּ מִרְשׁוֹת דִּילָהּ, וְאַנְחָ לָהּ בְּרִישׁוֹ אַחְרָא  
 דְאִיהּ מְרָה וּמְחֹלָ, וְדָא גְרִם לְיִשְׂרָאֵל דְּאֵתְעֵקְרוּ  
 מֵאַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאַתְנַלְיָאוּ בְּאַרְעָא נּוּבְרָאָה  
 דְאִיהּ רְשׁוֹת חֲרָבִים, וְהָכִי אִיהּ מָאן דְּאֵעִיל אוֹת  
 בְּרִית קֹדֶשׁ דִּילָיהּ בְּרִישׁוֹ נּוּבְרָאָה, שְׁבַתֵּא"י אִיהּ  
 מְחֹלָ, חֲפ"ה אַתְתָּא פִּישָׁא מְרָה, שְׁבַתֵּא"י עֲלִיהּ  
 אַתְמַר וְהַבּוֹר רַק אִין בּוֹ מִים, מִים אִין בּוֹ אֲבַל  
 נְחָשִׁים וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְאִיהּ רָעֵב וְצַמְאִין וְקִנְיָה  
 וְהַסְפֵּד וְחֲשׁוּבָא וְקַבְלָא, וְאִיהּ גְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל.  
 וְצַרִּיבִין יִשְׂרָאֵל לְמַעְבַּד לָהּ שְׁנַיִ בְּכֻלָּא וְהָא  
 אִיקְמוּזָה, וְאִיהּ דְּבוֹר דְּחֹלָ דְאִיהּ אָסוּר בְּשַׁבַּת וְכַד  
 לָא אֲשַׁבַּחַת אַתְר לְשִׁרְיָא תַפְּן, אִיהּ בְּרַחַת,  
 בְּגוּזָא דְשַׁפְחָה דְאֲבַרְתָּם דְּאֵתְמַר בָּהּ מִפְּנֵי שְׁרֵי  
 גְבַרְתֵּי אֲנִי בְּרַחַת. מְחֹלָ עֲלֵהּ אַתְמַר שֵׁל נְעֻלְדִי

מַעַל רַגְלֶיךָ, נַעַל מְזוּנָה דְמִטָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְקוֹם  
 אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא, דָּא שַׁבַּת,  
 וְעָלֶיהָ אָמַרְתָּ שְׂכַנְתָּא פְּשֻׁטִי אֶת בְּתַנְתִּי אִיכְבָּה  
 אֲלִבְשָׁנָה, רְחַצְתִּי אֶת רַגְלֵי אִיכְבָּה אִטְנַפִּם, וּבְגִין  
 דָּא צְרִיךְ בַּר נַשׁ בְּשַׁבַּת לְשַׁנּוּי בְּלִבוֹשֵׁין בְּשִׁרְיָא  
 בְּמַאבְּלִין, וְצְרִיךְ לְמַתְּנֵי מוֹסַף מַחוּל עַל הַקִּדְשׁ,  
 וְכֹל הַמוֹסַף מוֹסִיפִין לִיה נַפְּשׁ יְתִירָה בְּשַׁבַּת. וְכֹל  
 הַגּוֹרַע גּוֹרְעִים לֹא אוֹתָהּ נַפְּשׁ יְתִירָה חַס וְשָׁלוֹם, וְכֹל  
 הַמוֹסַף מוֹסִיפִים לֹא נַפְּשׁ יְתִירָה בְּשַׁבַּת.

אחר כך יקרא פסוקים אלו, שלוש פעמים כל פסוק:

וְאַתָּה אֵל תִּירָא עַבְדֵי יַעֲקֹב וְאֵל תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי  
 הִנְנִי מוֹשְׁעָה מִרְחוֹק וְאֵת זְרַעַי מֵאֶרֶץ  
 שְׁבָוִים (יְרַמְיָהוּ מו, כז) (יְכוֹן שְׁכַל הַנְּשֻׁמוֹת הַשְּׂבֻיִים בְּטוֹמָאָה, יחזרו  
 לְקַדוּשָׁה), וְיָשֵׁב יַעֲקֹב וְיִשְׁקַט וְיִשְׁאַנְן וְאִין מַחְרִיד: (תְּהֵלִים  
 יח, לא) הָאֵל תָּמִים דְּרַבּוּ אָמַרְתָּ (יְכוֹן שְׁהַקְלֵלָה ה-מְאֵרַת  
 שַׁנְגַּרְמָה בְּעוֹנוֹתָיו, תַּהֲפֹד לְאִמְרַת) יְהוּדָה צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכֹל  
 תַּחֲסִים בּוּ:



## תיקון מ"ג

סגולה גדולה שיקרא תקון זה מדי יום: ריום מזלו, יצליח בכל דרכיו, שלום בית, זיווגים הגונים, יצכה לשפע רוחני וגשמי, יצכה ליראת שמים, זוכה ומתקן רוחו ונשמתו, כחות השמאה מתרחקים ממנו, כל אויביו יפלו תחתיו, לא יראה מיתת בניו, ינצל מענש הגלגולים, יצכה לאריכות ימים ושנים, יצכה לעולם הבא, ועל ידו תתקרב הגאולה ברחמים גדולים. (סוד ה')

## בראשית תמן את"ר יב"ש, ודא איהו נהר יחרב ייבש, בההוא זמנא דאיהו יבש ואיהו

בראשית, שם את"ר יב"ש, וזהו נהר יחרב ויבש (שם ה), באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צונחים הבנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין עונה. זהו שכתוב (משלי א כח) אז יקראני ולא אענה. וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהו, ואומרים שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אוי לו, טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנחשב לו כאלו החזיר העולם לתהו ובהו, וגורם עני בעולם וארץ הגלות. ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ דשא וכו' (בראשית א יא), אמר רבי אלעזר: אבא, והרי קרא לו יבשה, מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקנה הפנים וימים, זהו שכתוב (שם י) ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכסא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו מפולאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד כראוי. עץ פרי - זה

יִבְשָׁה, צְוֹחִין בְּנִין לְתַתָּא בִּיחֻדָּא וְאִמְרִין שְׁמַע  
 יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב אִז  
 יִקְרְאוּנְגִי וְלֹא אֶעֱנֶה. וְהָכִי מָאן דְּגָרִים דְּאִסְתַּלַּק  
 קְבֻלָּה וְהִכְמַתָּא מְאֻרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה וּמְאֻרֵייתָא  
 דְּכִבְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן, וְאִמְרִין דְּלֹא  
 אִית אֱלֹא פְּשֻט מְאֻרֵייתָא וּבִתְלֻמוֹדָא, בְּוֹדָא פְּאֵלֵו  
 הוּא יִסְלַק גְּבִיעוּ מִתְּהוּא גָּהַר וּמִתְּהוּא גֵן, וְוִי לִיה טַב  
 לִיה דְּלֹא אִתְּבָרִי בְּעֲלָמָא וְלֹא יוֹלִיף תְּהוּא אֻרֵייתָא  
 דְּכִבְתָּב וְאֻרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאִתְּחַשֵּׁב לִיה פְּאֵלֵו  
 אַחֲזָר עֲלָמָא לְתַתּוּ וְנַחֲזוּ, וְגָרִים עֲנִייתָא בְּעֲלָמָא  
 וְאִזְרֵךְ גְּלוּתָא. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ דְּשֵׂא  
 וכו', אָמַר רַבִּי אֱלִעֶזֶר אָבָא וְהָא קָרָא לִיה יִבְשָׁה,  
 מָאן תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ, אָמַר לִיה בְּרִי הָכִי אִזְרֵיף  
 תִּינְבָתָא לְכַל בְּנֵי עֲלָמָא, דְּאִם בַּר גֵּשׁ יִחֲזוּר  
 בְּתִינְבָתָא, גָּחִית לָהּ גְּבִיעוּ דְּאִסְתַּלַּק, וּמַה דִּתְּנָה  
 יִבְשָׁה קָרָא לָהּ אָרֶץ, וְנַחַר דִּתְּנָה חֵרֵב וַיִּבֶשׁ קָרָא  
 לִיה מְקֻנָה תַּמִּים וַיַּמִּים, הָדָא הוּא דְּכְּתִיב וַיִּקְרָא  
 אֱלֹהִים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ וּלְמְקֻנָה תַּמִּים קָרָא יַמִּים,  
 בְּתַתּוּא וּמָנָא דְּאִתְּקַרֵי אָרֶץ מַה כְּתִיב בֵּיה וַיֹּאמֶר  
 אֱלֹהִים תְּדַשֵּׂא הָאָרֶץ, לְאִפְקָא זְרַעִין וְאִיבִין דְּאִינִין

נְשַׁמְתִּין כָּל חַד לְזַנְיָהוּ, אֲלֵיךְ נִשְׁמָתִין דְּאַתְגְּזֵרוּ  
 מְבוֹרְסֵי יְקָרִיָּה, וְאֲלֵיךְ רִוְחִין דְּאַתְגְּזֵרוּ מִמְּלָאכִים,  
 וְאֲלֵיךְ נִפְשֵׁין דְּאַתְגְּזֵרוּ מֵאַוּפְנִים, כָּל חַד אֲפִיק  
 לְזַנְיָהוּ לְכָל חַד כְּדָקָא יְאוּת, עֵין פְּרִי דָא תִּלְמִיד  
 חָכָם, עוֹשֶׂה פְּרִי דָא בַּת זַוְיָה, לְכָל חַד כְּדָקָא יְאוּת.

זְעוּד עֵין פְּרִי דָא עִמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, עוֹשֶׂה פְּרִי  
 דָא צְדִיק, אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ עַל הָאָרֶץ דָּא  
 שְׂכִינְתָא, דְכָל זָרְעִין אֲתַבְּלִין בָּהּ, וְהָכָא פְּקוּדָא  
 דְּפְרִיָּה וְרַבְיָה לְמַעַבְד אַבִּין זְוֹרְעִין, תְּדָא הוּא  
 דְכֹתִיב לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצֵרָה, וּמֵאֵן  
 דְּאַתְבְּטַל מִפְּרִיָּה וְרַבְיָה, כְּאֵלּוּ אַחֲזֵר לְתַהִיא אָרֶץ  
 יְבֹשָׁה, וּמִנַּע בְּרַכָּאֵן מִינָהּ, כָּל חַד לְפִיּוֹם דְּרַגְיָה,  
 מֵאֵן דְּפָגִים לְתַתָּא פָּגִים לְעִילָא, לְאַתֵּר דְּאַתְגְּזֵר  
 נִשְׁמָתִיָּה.



זְעוּד, עֵין פְּרִי - זֶה הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, עוֹשֶׂה פְּרִי - זֶה צְדִיק, אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ  
 עַל הָאָרֶץ - זוּ הַשְּׂכִינָה, שְׂכַל הַזְּרָעִים נִכְלָלִים בָּהּ, וְכֵאֵן הַמְצוּהָ שֶׁל פְּרִיָּה  
 וְרַבְיָה, לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְזָרְעִים, זֶהוּ שְׂכָתוּב לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשַׁבַּת יְצֵרָה, וּמִי  
 שְׂמַתְבְּטַל מִפְּרִיָּה וְרַבְיָה, כְּאֵלּוּ הַחֲזִיר אֶת אוֹתָהּ אָרֶץ יְבֹשָׁה, וּמוֹנֵעַ מִמְּנָה  
 בְּרַכּוֹת, כָּל אֶחָד לְפִי דְרַגְתּוֹ, כִּי שְׂפוּגָם לְמִטָּה פּוֹגֵם לְמַעַלָּה אֶת הַמְקוּם  
 שְׁנִגְזְרָה נִשְׁמָתוֹ.



## הקדמה

יום כו  
לחודש

הגאון רבי דוד לוריא שהוא נין ונכד להגאון המהרש"ל זי"ע, גאון עצום בכל חלקי התורה, בנגלה ובנסתר, מוציא לאור כתבי הגאון רבי אליעזר על חלק הנסתרות, בעל מחבר ששה עשר ספרים, נפש דוד על הזוהר הקדוש, וביאור על הפרקי דרבי אליעזר, חיבר ארבעה קונטרסים בשבח ובגדלות רבי אליעזר בן הורקנוס הוא רבי אליעזר הגדול. א. עמק הברכה. ב. שם האחד הוא אליעזר. ג. בית צדיק, ועוד, ד. קונטרס מבוא לפרקי דרבי אליעזר.

כתב, שרבי יוחנן בן זכאי, מסר בעיקר את תורת הנסתר לתלמידו רבי אליעזר בן הורקנוס, ורבי אליעזר בן הורקנוס מסר את עיקר תורתו לרבי עקיבא, ורבי עקיבא מסר את עיקר תורתו לרבי שמעון בן יוחאי.

וז"ל: ולא זו בלבד במשנה הוא אבי המשנה, אלא אף בסתרי המרכבה הוא רבי אליעזר יסוד הקבלה... ונמצאנו למדין, שאף דברי קבלתו של רבי שמעון בן זוהר ותיקונים, יסודם מקבלתו של רבי אליעזר... וגדולי המקובלים הראשונים ז"ל, שלא נגלה בימיהם ספר הזוהר, היו משתמשים באור מאמרי פרקי דרבי אליעזר, במקום הזוהר...

וביום פטירתו שבאו לבקרו תלמידיו ובראשם רבי עקיבא, הקפיד מאוד עליהם שלא באו ללמוד קודם לפניו, ובאותה העת לימד את רבי עקיבא סתרי תורה עמוקים, כמובא

בזוהר פרשת וירא (דף צ"ח ע"א), והיה מאיר תורתו כיום שניתנה התורה בסיני.

**עוד** קודם לכך, רבי אליעזר הזהיר בפרקי אבות יהיה כבוד חבירכם חביב עליך כשלך, וחזר והזהיר את רבי עקיבא קודם פטירתו וצווה על זה הזהירו **בכבוד חבירכם** כדאיתא בפרק ד' דברכות, (כ"ח ע"ב), שצפה ברוח הקודש שעתידין 24 אלף תלמידי רבי עקיבא למות, על שלא נהגו כבוד זה לזה. - וכבר כתב על זה בספר **סוד ה' דלומדי הסוד אין קנאה ותחרות ביניהם כדאיתא באידרא דאמר הרשב"י "אנן בחביבותא תליא"**, ועוד מובא בזוהר הקדוש האי דאמרו חז"ל שכל אחד נכווה מחופתו של חבירו אינו שייך בלומדי תורת הסוד אלא כולם יושבים יחדיו באהבה ושמחה גדולה ביניהם, ולפי זה מובן מדוע צווה את רבי עקיבא הזהירו בכבוד חבירכם מפני שלא למד מספיק מרבו את תורת הסוד ולא למדה לרבים, לכן היה חשש גדול שיכשלו בזה כמו שצפה ברוח הקודש עכ"ל.

**מכל** זה רואים, שהתנאים הגדולים שהם היו להבות אש מסובבים בגוף גשמי, שלא מוזכר כמעט בגמרא שהיו לומדים קבלה, אבל אף על פי כן רואים שמלבד שהיו עוסקים בתורת הנגלה, **כל קדושתם נבעה מתורת הנסתר, שהיו עסוקים ולומדים תנא מפי תנא, עד למשה רבנו את תורת הנסתר, ומובן שבימיהם אז, זה היה צריך להיות בהסתר גדול, שהרי רצונו של ה' שלא יתגלה אז, רק לצדיקי ה', אבל בימינו שרואים בפירוש שהזוהר נתגלה לנו, כי נועד במיוחד לדור אחרון להאיר את חשכת הגלות להצילנו מהערב רב, כדאיתא במהרח"ו ורבי יעקב צמח גורי האריז"ל, ועוד כידוע **כתוב בזוהר שבאחרית הימים אפילו ילדים קטנים ידעו נסתרות, וכך למדונו אבות החסידות והקבלה.** וברור ומובן שאנו ממשיכים את דרכם של התנאים הקדושים והטהורים, שעל פיהם אנו**



סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ה אלול [יום 329 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שכט**

חיים ועל פיהם מושתת כל חיינו, על פיהם צריכים אנו גם ללמוד את חכמת הקבלה והזוהר הקדוש.

**וכל** הזוהר הקדוש מלא בכל שמות התנאים הקדושים כגון: ר' יהודה, ר' יוסי, ר' חייא, ר' אבא, ר' יצחק, ר' שמעון, ר' אלעזר, ועוד ועוד, וכן כתוב בזוהר הקדוש שכל מארי מתניתין ומארי תלמודא סידרו את תורה שבעל פה על פי הסוד, ואין צריך להאריך בזה.

**ובאמת** אלו רבי עקיבא היה לומד אצל רבי אליעזר יותר את סודות התורה ומלמדם לתמידיו, היה ניצל מגזירת מלכות הרשעה [וגם היו ניצלים 24 אלף תלמידיו מגזירת המיתה], כדאיתא על רשב"י ורבי אלעזר בנו שניצלו ממיתה על שהטמינו עצמם במערה, וגילו סתרי תורה, שהם מעלים מ"ן יותר ממיתה על קידוש השם [כמובא במהרצ"א מדינוב בשם האריז"ל - הובא בהקדמה הנפלאה על הזוהר עם לשון הקודש שבהוצאת הגה"צ המקובל רבי בנייהו יששכר שמואלי שליט"א]. - ועתה מובן דברי הרשב"י לרבי עקיבא, בזמן שהיה בבית האסורים, שביקש שילמדו תורה, (פסחים ק"ב), [ואפשר דעל תורת הנסתר אמר לו, ועל ידי זה היה ניצל], ולזה כאשר אמר לו שאינו יכול, אמר לו הרשב"י דמוסרני ליוחאי אבא ומוסרך למלכות, הכוונה היא למידת מלכות שיצטרך למסור עצמו למיתה על קידוש ה', כי אין דרך להינצל, אלא על ידי גלוי סתרי תורה. [ועתה מובן דברי המהרח"ו (בהקדמה לעץ חיים) שאמר, שבהרבה מקומות בש"ס אין שום הבנה אלא אם כן נפרש על פי תורת הסוד, (וכן כתב הגר"א זי"ע) וגם כאן איך שייך להגיד שהרשב"י יהיה מוסר ח"ו, אלא וודאי שהכוונה למידת מלכות העליונה כדפירשנו].

**מכל** זה רואים את חובתנו בלימוד הזוהר הקדוש, לעסוק כל היום וכמה שיכולים ללמוד תורת הנסתר ביתר שאת וביתר עוז, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

של הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום ו' אלול [יום 330 בשנה] סבא דמשפטים

## זה הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו

כולנו "יחד שבטי ישראל" לומדי ומלמדי הזוהר הקדוש, תורת רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, בבית ה' היכלא דרשב", אשר לא זזה משם השכינה מעולם, כי בכל מקום ששם לומדים ומתקשרים לנשמת הרשב"י הקדוש בא ומתעטר בגוון ונמצא אתנו ממש. אשרינו שזוכים אנו להיות מחוברים להרשב"י הקדוש וללמוד וללמד את כל הזוהר הקדוש, כי זהו הדבר שבו תלוי כל גאולתינו ופדות נפשינו לקרב את הגאולה ולהביא את המשיח, וזכות הזוהר הקדוש מגן ומציל את עם ישראל מכל מני מרעין בישין.

## אין לנו כח בירור ניצוצי הקדושה כמו כח לימוד הזוה"ק

ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, כמובא בהקדמה לזוהר הקדוש עם לשון הקודש בהוצאת היכלא דרשב"י בנשיאות ראש ישיבת המקובלים נהר שלום המקובל הרב שמואלי שליט"א, ומובא שם דברי האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'.

ואמר הרשב"י "אני יכול למצוא דרך משובחת וטובה לברר ניצוצי הקדושה מתוך הקליפות ולהורדת השפע מהעולמות העליונים לעולמות התחתונים, הרבה יותר חזקה מאשר מסירות נפש גופנית להריגה על קידוש השם [של רבו רבי עקיבא], וזאת על ידי מסירת נפש בתכלית הגדולה ביותר לתורה הקדושה שאטרח מאוד מאוד על לימוד התורה עם פרישות מהבלי ותענוגי עוה"ז, ואגלה סודות התורה ככל

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ז' אלול [יום 331 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שלא**

האפשר, ואפרש לכולם תכלית הבריאה כולה, ואכנס בגנוזי המלך העליון **כבן שנכנס בגנוזי אביו**, ואגלה אורות העליונים, ועל ידי האור הגדול הזה אבריח החושך הגדול מן העולם, **ואבטל כל הקליפות והדינים מן הקדושה**". ועל ידי מסירת נפשו לסודות התורה, **וכן על ידי גילוי סודות התורה זכה להכניע הקליפות ולבטל גזירות להמשיך לעולם חיים שלום וחירות... כי כל הכוח הגדול הזה צריך אותו דוקא לדור הזה האחרון דור של ביאת המשיח**, (מהרצ"א מדינוב), ע"כ.

### **רבי עקיבא היה חבוש בבית האסורים עשרים שנה**

**ובמדרש** שיר השירים מהגניזה [י"ל ע"י הרב יוסף חיים ורטהימר, הוצאת 'כתב יד וספר' ירושלים תשנ"ה], עמוד י"ח, על הפסוק (א ג) 'לריח שמניך טובים וכו"', נאמר: '**השביעי** [מעשרה הרוגי מלכות] רבי עקיבא, שהיה חבוש בבית האסורים עשרים שנה, והיו מביאים קולמוסים של קנים, ונותנים בין ציפורניו, ומרתיחין צרורות באש, ומניחין תחת שחיו, ואמרו לו הנח מה שבידך, ובכל כך היה מוסיף להם תוכחות, ומה היה אומר להם, 'כמוהם יהיו עושיהם'. וכל דבר שהיו צריכין לו היו שולחים ושואלין לו בבית האסורים [ראה פסחים קיב: יבמות קח: סנהדרין יב. עירובין כא: ירושלמי יבמות פ"ב ה"ה]. לסוף עשרים שנה ששהה בבית אסורים יצא ליהרג, והיה עונת ק"ש וכו"'. ובגמרא (ברכות סא:) מתארת את הוצאתו להורג של ר"ע - 'בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן, אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך, אמרת: מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו. היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד'.

**שלב** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום ח אלו [יום 332 בשנה] סבא דמשפטים

## **רבי עקיבא נפטר ביום הכיפורים - ולא ידעו תלמידיו, עד שאליהו הנביא בא להודיע**

**וכותב** ה'בן יהודע', שתלמידיו לא אמרו לו דברים אלו ביום שנפטר, כי נשמתו יצאה ב'אחד' ואיך השיב להם, אלא בכל יום לפני הוצאתו להורג היו סורקים את בשרו, והוא היה מקבל עול מלכות שמים, ובאותם ימים דברו איתו תלמידיו. אבל ביום שבו נפטר, שהוא יום הכיפורים, לא היו איתו תלמידיו, כמסופר במדרש משלי (פ"ט ס"ב) שאליהו הנביא בא להודיע לרבי יהושע הגרסי על מותו של רבי עקיבא].

## **אמר להן רבי אליעזר הגדול, תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו, אמר לו שלך קשה משלהן**

**ובספר "סוד ה'"** הביא את ספר "שירי מצוה", להגה"צ רבי בנימין אליהו מזאלשין על צוואת רבי אליעזר הגדול להורקנוס בנו, (המובא בספר שבט מוסר פרק ט"ז), שביאר שכל דברי רבי אליעזר הגדול היו עמוקים על פי הסוד, ומה שאיתא בגמרא סנהדרין (דף סח.), וז"ל: והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקרו... אמר להן למה באתם, אמרו לו ללמוד תורה באנו, אמר להן ועד עכשיו למה לא באתם, אמרו לו לא היה לנו פנאי, אמר להן תמיה אני, אם ימותו מיתת עצמן, אמר לו רבי עקיבא שלי מהו [כלומר באיזה מיתת ימות], אמר לו שלך קשה משלהן... אמר להן הוא טהור, ויצאה נשמתו בטהרה, עיי"ש.

## **אם היה רבי עקיבא לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, ולא היתה הגזירה**

**מובן** שכל הקפידה היית מפני שלא למד ולימד את תורת רבו רבי אליעזר שהיתה על פי הסוד, ועל כן קיבל עונש

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום ט אלול [יום 333 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שלג

חמור כזה, שרבי עקיבא היה יכול לקבל את כל תורת הסוד וללמד את בני ישראל. וכן כתב הגה"ק מהרצ"א מדינוב בהוספותיו לספר סור מרע ועשה טוב, וזת"ד: ואין לנו כוח בירור ניצוצי הקדושה כמו כוח לימוד הזוה"ק, ומובא בשם האריז"ל, שגם הרשב"י ורבי אלעזר בנו היו בכלל עשרה הרוגי מלוכה, והראיה לזה שברח מפני הקיסר שרצה להורגו, והלך הוא ורבי אלעזר בנו להמערה, והיו צריכים הרשב"י ובנו לעשות התיקון במסירות נפשם להריגה כמו רבי עקיבא רבו של רשב"י, ולהעביר הסיגים והקמשונים וחרולים מן השדה אשר ברכו ה'. ומסיים שם (בספר סוד ה') שאם רבי עקיבא היה לומד סתרי תורה אצל רבי אליעזר הגדול, והיה מלמדם לכ"ד אלף תלמידיו, אז היו כולם באחדות אמיתי, ולא היו מתים, (וגם היו ניצלים מגזירת עשרה הרוגי מלכות - כמו רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר שניצלו), כי בין לומדי תורת הסוד אין, לא שנאה, ולא קנאה, ולא תחרות, אלא כולם באהבה ואחדות גמור, כמו שאמר הרשב"י בזוהר (פרשת נשא - דף קכ"ח ע"א): חֲדֵי רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמֵר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. (אמר) (קכ"ח ע"ב) הַתֵּם יְאוֹת הַנְּהָ לְמַהוּי דְחִיל. אֲנִן בְּחַבִּיבוּתָא תְלִיָא מְלֵתָא, דְכְתִיב, (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ, וְכָתִיב (דברים ז) מֵאֲהַבֶת יְיָ אֶתְכֶם, וְכָתִיב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

**ובלשון הקודש:** שְׁמַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמֵר, (חבקוק ג) ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יְרֵאתִי. שֶׁם רָאוּי לְהִיֹּת יְרָא. אֲנִנוּ בְּחַבִּיבוּת תְּלוּי הַדְּבָר, שְׁכָתוּב (דברים ו) וְאֶהְבֶּתְ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, וְכָתוּב (שם ז) מֵאֲהַבֶת ה' אֶתְכֶם, וְכָתוּב (מלאכי א) אֶהְבֶּתִי אֶתְכֶם וְגו'.

**אם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד**

**ובגמרא פסחים (דף קיב):** חמשה דברים צוה רבי עקיבא את רבי שמעון בן יוחי כשהיה חבוש בבית האסורין, אמר

**שלד** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום י אלול [יום 334 בשנה] סבא דמשפטים

[רשב"י] לו [לרבי עקיבא] רבי למדני תורה, אמר איני מלמדך, אמר לו אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, אמר לו בני יותר ממה שהעגל רוצה לינק פרה רוצה להניק, אמר לו ומי בסכנה, והלא עגל בסכנה, אמר לו אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ורואים שרבי עקיבא חשש ללמדו כשהיה עשרים שנה בבית האסורים, ועל זה אמר לו רבי שמעון אם אין אתה מלמדני אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, יש לבאר על על פי כתבי האריז"ל שאין הכוונה למלכות כאן מלכות הרשעה, אלא למדת מלכות שבמיתה על קידוש השם נקרא, שנמסר למידת מלכות העליונה, וזה כוונתו שאם אינך מלמדני תצטרך למות על קידוש ה', כי אי אפשר לעשות התיקון אלא על ידי לימוד תורת הסוד, (סוד ה'). - מהסיפור הזה אנחנו לומדים, כי אם רבי עקיבא היה לומד אצלו סודות התורה, היה יכול להינצל מלהיות בעשרה הרוגי מלכות, כמו רבי שמעון בר יוחאי ע"ה, וזה מה שאמר לו רבי אליעזר תמה אני וכו', כי לימוד תורת הסוד יותר גבוה מליהרג על קידוש ה', כי כל תורת הסוד הוא שיחיו ולא ימותו, לא רק הוא, אלא מכפר ומציל את כל ישראל, כמו שכתב בזוהר הקדוש: **עוד אָמַר אֱלִיהוּ זְכָרָנוּ לְבָרְכָה לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן: בְּהַאי סִפְרֵי הַזֵּהר יִתְפָּרְקוֹן מִן גְּלוּתָא פַּד אַתְגְּלִיא בְּדָרָא בְּתִרְאָה. עוֹד בְּדָף קכ"ד: לְשׁוֹן מִשָּׁה רַבִּינוּ לְרַבִּי שְׁמֵעוֹן. וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֵהר הַרְקִיעַ בְּהַאי חַבּוּרָא דִּילָךְ דְּאִיהוּ סִפְרֵי הַזֵּהר בְּאֵילִין לֹא צְרִיף נְסִיוֹן – רְצָה לִמּוֹר: כִּי הַלּוֹמֵד בְּסִפְרֵי הַזֵּהר לֹא יִסְבַּל חֲבָלֵי מְשִׁיחַ וּבִגְיִן דְּיִשְׂרָאֵל עֲתִידִין לְמַטְעֵם מְאִילְנָא דְחַיִּי דָּא הוּא סִפְרֵי הַזֵּהר יִפְקוֹן בֵּיהּ מְגָלוּתָא בְּרַחֲמֵי.**

**ועל** כן לא מספיק ללמוד לעצמו, אלא צריך לזכות את הרבים וללמד ולהשמיע לכל ישראל! כי תורת הסוד

**סבא דמשפטים** סדר הלימוד ליום יא אלול [יום 335 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שלה**

נועדה להתגלות וללמד את הרבים בדור האחרון למען הכינו את העולם לקראת תורתו של משיח והגאולה שלימה, וכמבואר בשל"ה הקדוש.

### **כל הגאולה תלויה בעסק החכמה הזאת**

יום כז  
לחדש

**ובספר** דגל מחנה אפרים (פרשת שמיני) כתב, וז"ל: וזהו דרש דרש משה, היינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרוש מה שדרש כבר משה, היינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזוהר, אז והנה שורף, הינו שיתבטלו כל הקליפות וממילא יהיה הגאולה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד. וגם על ידי החיבור ההוא יהיה בטול הקליפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים (חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד). הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחור ועכוב בנין בית מקדשנו ותפארתנו (הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים).

**על** כן, יהודים יקרים, תנו לימוד לשם שמים, הקריבו מדקותיכם למען השכינה הקדושה, לעשות נחת רוח ליוצרינו, לגרום לפדות נפשנו, ונלך כולנו כאחד יחד לקבל את אור פני מלך המשיח במהרה בימינו אמן.

### **ספר תולדות הרד"ל תולדות המקובל הצדיק רבי דוד לוריא זיע"א**

**רבי** דוד בן יהודה לוריא (בראשי תיבות: רד"ל; נולד בשנת תקנ"ח, ביחוב, האימפריה הרוסית [רוסיה הלבנה] – נפטר בשנת תרט"ז). היה רב, פוסק, מקובל ופרשן, מגדולי התורה בדורו. חיבר פירושים על התלמוד הבבלי ועל פרקי דרבי אליעזר.

### **קורות חייו**

**רבי** דוד לוריא נולד למשפחה עשירה ומיוחסת בעיר ביחוב אשר בפלך מוהילב, בתחום המושב של האימפריה

**שלו** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום יב אלול [יום 336 בשנה] **סבא דמשפטים**

הרוסית (כיום בבלארוס). משפחתו התייחסה אל המהרש"ל - דור שביעי.

**עוד** כילד נודע כבעל כשרונות מיוחדים בתחום לימוד התורה. אביו יהודה לוריא, שכאמור לעיל היה עשיר גדול, שכן לו מלמדים פרטיים. בגיל שתים עשרה עבר ללמוד בעיר וילנה כחלק מקשר שידוכין שיזם אביו עבורו. בוילנה למד אצל הרב שאול קצנלבוגן. בגיל שלוש עשרה התחתן. רבי דוד נשאר בוילנה עד לגיל שמונה עשרה ואז חזר לעירו ביחוב.

**בחזרתו** לעירו סייע רבי דוד לממן את תלמודי התורה בעיר. כמו כן הקים רבי דוד ישיבה בעירו ותמך בה מבחינה כלכלית אך לא עמד בראשה.

**על** פי עדויות שונות חונן רבי דוד בזיכרון פנומנלי אשר סייע לו בכתיבת חיבוריו השונים שכן חיבוריו עוסקים, בין היתר, בהשוואת גרסאות בין מקורות שונים בספרות התלמוד והמדרש. כמו כן ניחן רבי דוד בכישרון כתיבה פורה במיוחד שכן הוא חיבר מספר רב של חיבורים, חלקם עדיין בכתב יד. **בהיותו** בגיל ארבעים נפל רבי דוד קורבן לעלילה. במסגרת עלילה זאת זויפו מספר מכתבים בשמו וכן פסקאות בפירושו על פרקי דרבי אליעזר. בפסקאות אלו קרא כביכול רבי דוד למרד נגד שלטון הצאר הרוסי. רבי דוד נכלא למשך כשישה חודשים בהם שהה במבצר שליסלבורג. בסוף תקופה זאת יצא זכאי במשפטו וטוהר מאשמת הסתה למרד בשלטון הרוסי. על פי האנציקלופדיה העברית ואנציקלופדיה יודאיקה הסיבה לעלילה זאת נעוצה, ככול הנראה, בסכסוך בין משפחות בעיר ביחוב.

**אחיו** של רבי דוד לוריא היו גם הם רבנים מפורסמים. אחיו הבכור רבי צבי הירש לוריא ואחיו השני אהרן לוריא אשר היה רב בעיר מינסק.



סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יג אלול [יום 337 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שלז

**בגיל** חמישים ושמונה, בה' בכסלו שנת ה'תרט"ז, נפטר לאחר מחלה קשה.

### **פעילותו הציבורית**

**הרד"ל** נחשב לאחד הבולטים שבגדולי ישראל בדור שלאחר הגאון מווילנה ובתור שכזה עסק גם בהנהגת הציבור היהודי. הוא נפגש עם משה מונטיפיורי בוילנה בשנת ה'תר"ו - ה'תר"ז על מנת להעמידו על מצב היהודים ברוסיה באותם ימים. הוא עמד בקשר עם הסופר יצחק בר לוינזון על מנת לשכנעו להוציא לאור בשפה הרוסית את ספרו זרובבל. בספר זה ראה רבי דוד כלי חשוב במלחמה באנטישמיות שרווחה ברוסיה. כמו כן יצא בחריפות נגד הרפורמים אשר בקשו באותה העת לשנות קטעים מסוימים בסידור התפילה.

### **חיבוריו**

1. הגהות לששה סדרי משנה (וילנא תרמ"ו - תרמ"ז).
2. הגהות על התלמוד הבבלי, נדפסו בש"ס וילנא.
3. ביאור על סדר מועד בתלמוד הירושלמי, מובא במהדורת קעניגסברג.
4. הגהות על ביאורי הגר"א על סדר זרעים בתלמוד הירושלמי.
5. ביאור על התוספתא מסכת עוקצין.
6. ביאור ומבוא על פרקי דרבי אליעזר (ורשה תרי"ב).
7. ביאור על מדרש שמואל (ורשה תרי"ב).
8. ביאור למדרש פסיקתא דרב כהנא (תרנ"ג).
9. הגהות ופירושים על מדרש רבה, נדפסו בדפוס וילנא.
10. דוד לוריא, נפש דוד, מהדורת ווילנא, תרע"ג, על ספר הזוהר ועל זוהר חדש (וילנא תרמ"ב).
11. הגהות על ספר שאילתות דרב אחאי גאון משבחא. נדפסו בתוך הספר 'העמק שאלה' של הנצי"ב.
12. הגהות על שו"ת הגאונים 'שערי תשובה' (לייפציג תרי"ח).

**שלח** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום יד אלול [יום 338 בשנה] **סבא דמשפטים**

**13. ספר כוכבי אור - הגהות ותוספות לספר היוחסין ולספר סדר הדורות.**

**14. פירוש למגילת אסתר.**

**15. פרקי רבי אליעזר, מהתנאי רבי אליעזר הגדול בן הורקנוס, עם ביאור הרד"ל, ורשה, תרי"ב.**

**16. תפילתו של רד"ל בבית כלאו, (מכון ליפשיץ).**

### **ספר א: שבחי הרד"ל ז"ע:**

מעט מזעיר על הגאון הנפלא בדורו מוהר"ר דוד לוריא ז"ל בעל מחבר ספר "נפש דוד על הזוהר הקדוש" ובאור על הפרקי דרבי אליעזר והמדרשים ועוד שו"ת בהלכה

א"ה [אמר הכותב] יען כי עלינו לאחזוקי טיבותא להגאון הרד"ל ז"ל, וברם זכור הוא לטוב, שאלמלא הוא ז"ל לא נשתייר בידינו מכתב יד קדשו הגרבי אליעזר ז"ל בנסתרות. כי הוא ז"ל מסר נפשו ומאודו לחפשם ממטמונים, ולהעתיקם ולסדרם כיד ה' הטובה עליו. על כן ראיתי כי נכון לעשות ציון לנפשו וזכר לפרי עמלו, להסמיך אל באור הגר"א אשר יהילו אור על הזוה"ק. את פניני לקוטי באוריו והגהותיו על הזוה"ק (כפי אשר העלה ה' בידי להשיגם), אשר יגיהו ויפיקו נגה זהרו לכל מעיין. ונוצר תאנה יאכל פריה. ומקום שיפול העץ במקום אשר יפול העץ שם יהו"א [שיבא אלף למקומה (מגלה עמוקות על התורה - פרשת ויצא) (קהלת ז)]. (כמשרז"ל). וקראתיה בשם נפש דוד. על פי מארז"ל אין עושיין נפשות כו' שדבריהם הם זכרונם. לזכר עולם יהיה צדיק. וזי"ע (שאר בשרו, המוציא לאור ש, לוריא).

### **סיפור נורא בענין כוח הרצון ללמוד תורה**

זה סיפור לי מחסדי ה' והשגחתו הטובה עליו, כי בהיותו כבן ט' שנים בא כבין הערבים כבוד אביו ז"ל עם האדון הדוכס של עירם בוחאב אל חדר לימודו, ועמם גם מורה אחד אשר הביאו הדוכס מצרפת בעד בניו, וינסהו המורה בחכמת החשבון והתשבורת, ויתפלאו מאד מאשר השיב תיכף על כל שאלותיו. והדוכס נתן לו מתנה, וגמר אז עם כבוד אביו שיבא בכל יום בשעה קבועה ללמוד עמו חכמות וידיעת הלשונות, היא השעה שהיה קבוע לו לחזור על הט' מסכתות שזכה להיות בקי בהם,

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום טו אלול [יום 339 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שלט

ומפני אימת וכבוד אביו לא היה אפשר לו לסרב בזה, אך מאז הפנותם שכמם ללכת, הוריד דמעה מאין הפוגות כל הלילה על צער אבידת השעה הקבוע לו על חזרת המסכתות, ויהי כאור הבוקר שמע קול הברה בעיר, כי מצאו את המורה הנ"ל נהרג סמוך לעירם.

### עוף מוכן לסעודה - שירד מן השמים

**שמעתי** ממנו שאבי חותנו זכה להיות בין הקרואים אל המשתה והסעודה שעשה הגרבי אליעזר ז"ל כשגמר פירושו על התיקוני זוהר ונתן לו חלק מהעוף הפטום שהמציאו לו מן השמים לבא על שולחנו (עיין מעלות הסולם הערה י"ט, שם כתוב ספרא דצניעותא).

**ספר ב': עמק הברכה מחידושי הגאון המקובל מוהר"ר דוד לוריא זיע"א קונטרס עמק הברכה**

### רבי אליעזר מלמד לבנו ולרבי עקיבא סודות התורה

וכן בזוהר ריש פרשת וירא במדרש הנעלם (צח). אמרו דאותיב לימיניה הורקנוס בריה, והוי מגלי ליה עמיקתא ומסרתא כו', קיבל מיניה קפ"ט רזין עילאין כו', אמר ליה רבי עקיבא אוליף לי אורייתא, ופתח רבי אליעזר במרכבה כו', ואוליף ליה שלש מאות הלכות פסוקות בבהרת עזה, ורי"ו טעמי דפסוקי שיר השירים כו'. הרי שלמדו ממנו הרבה תורה באותה שעה [ואם היה מוחרם, אף לבנו הורקנוס היה אסור לו לשנות, אף על פי שלענין לישיב בד' אמות כתבו הפוסקים דבניו ובני ביתו מותרין], ועוד אמרו שם (טז). א"ר יצחק כל יומוי דרבי אליעזר הוי נהירא שמעתתא מפומוי כיומא דאתיהיבת בטורא דסיני כו', ומלשון כל יומוי משמע שלא היה נמנע מללמד כל ימיו אלא שלא נכנס לבית המדרש ולא לימד תורה ברבים משברכוהו, כמו שיתבאר לקמן אות י"ט בס"ד.

**שמ** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום טז אלול [יום 340 בשנה] **סבא דמשפטים**

[מהקטע הנזכר רואים שרבי אליעזר לימד לבנו הורקנוס ולתלמידו רבי עקיבא סודות התורה ורזין עלאין].

### **היה מלמד לתלמידיו גם לאחר שברכוהו**

**ובפרק ד' דברכות (כח):** כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו ואמרו לו רבינו, למדנו אורחות חיים כו', ומשמע באבות דרבי נתן (פרק י"ט משנה ד'), **שזה היה חולי שמת בה רבי אליעזר**, דקתני עלה הא דאמר רבי אלעזר בן עזריה חמשה דברים למדנו ממנו בשעת מיתה שהבאתי לעיל בסמוך, **ואף על פי כן בקשו ממנו שילמדם.**

### **ספר ג: שם האחד אליעזר קונטרס שם האחד אליעזר**

#### **רבי אליעזר נשמת ראובן בן יעקב**

**ואמרו** על רבי אליעזר שם האחד המיוחד, כי הוא נתייחד בין גדולי התנאים הראשונים, להיות יסוד תורה שבעל פה יסוד המשנה ויסוד הקבלה כמו שיתבאר לקמן אי"ה, וגדלוהו בשם טוב לקרותו בשם רבי אליעזר הגדול, אף כי לא נמצא עוד תנא אחר שנקרא רבי אליעזר ביו"ד סתם, בכדי שיהיה צריך להזכירו לסימנא מהם בשם הגדול [כי רבי אליעזר בן יעקב, ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי שנקראו ביו"ד לא נזכרו בשום מקום בסתם, רק בשם אבותיהם גם כן], אלא שפירשו הטעם בדרוש הרוגי אמונה (הנדפס סוף ספר הכוונות), וכן הגר"א בפירוש ההיכלות שמפני שהיה בו נשמת ראובן כמו שכתבו בזוהר חדש (ע"ב. סוף איכה), בר חד דאיהו ראובן וכו', על דיהב עיטא למירמי לבירא אתפיס איהו בבירא, ואשתזיב ודא איהו רבי אליעזר הגדול כד תפשוהו למינות ויהבוהו בבירא ואשתזיב נשמתא דראובן, עד כאן.

**והיינו** עובדא דפ"ק דע"ז (טו; ותוספתא סוף פ"ב דחולין, וקוהלת רבא פ"א פ"ט) ברבי אליעזר הגדול שנתפס למינות וניצול [ודלא כעמק המלך שער עולם התווה פס"ז שהביא הנוסחא רבי אליעזר בן פרטא, כד תפשוהו למינות ופירשה, שהוא עובדא דרבי אליעזר בן פרטא (שם ט"ז): ונוסחא משובשת נזדמנה לו], ולכן נקרא גדול, על שם ראובן הבכור גדול אחים. [והדברים מכוונים למה שכתוב במגלה עמוקות (אופן ע"ב) שרבי אליעזר נשמתו בחסד, ועליו רמז משה, "את גדלך" שהראהו הקב"ה נשמת רבי אליעזר עיין שם, והוא נשמת ראובן כמו שכתוב בזוהר ויצא (קנ"ג): ופרשת ויחי (רל"ה): ועי' בלק"ת ויצא, ובפירוש הגר"א לספרא דצניעותא פ"ק (ט"ז ד') בארוכה, וזהו לשון הגדול, לרמוז שהוא ממדת הגדולה].

### **תיקן גם את חטא ראובן עם בלהה**

**ויש** לבאר, שלבד חטא מכירת יוסף של ראובן דארמי לבירא שתיקן רבי אליעזר במה שנתפס, הנה תיקן רבי אליעזר גם כן חטא ראובן בבלהה [דהכי סבירא ליה לרבי אליעזר (סוף פ"ו דשבת נו): ובבראשית רבא דראובן חטא], והוא כמו שכתוב באבות דרבי נתן פרק ט"ז, אל תתמה על יוסף הצדיק (שעמד בנסיון אשת אדוניו) שהרי מעשה דרבי צדוק גדול ממנו כו', ואל תתמה על רבי צדוק שהרי מעשה דרבי עקיבא גדול הימנו כו', ואל תתמה על רבי עקיבא שהרי מעשה רבי אליעזר גדול הימנו שגידל את בת אחותו י"ג שנה עמו במטה [אולי חשב שמוא יש בביתו מאנשים שאינם מהוגנים, וכעובדא דההוא חסיד בפרק מפנין (קכ"ז): שאמר שמוא תלמיד שאינו בדוק כו'], עד שבאו לה סימנין וקידשה עד כאן, הרי ששנו כאן באבות דרבי נתן נסיון זה דרבי אליעזר שכבש יצרו י"ג שנה שהיתה עמו במטה לנסיון הגדול שבגדולים משל יוסף, ונתכוון לתקן בזה, **פחז כמים של ראובן**, ובירושלמי דיבמות (פרק י"ג

**שמו** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום יח אלול [יום 342 בשנה] **סבא דמשפטים**

הלכה ב') אמרו, שאמו דחקה אותו שישאנה, אולי היה באמו ניצוץ בלהה (אשת יעקב אבינו שהיא כאמו) והמתין כל כך לישאנה עד שדחקה אמו שישאנה בהיתר.

### **הוא הפותח והוא הסוגר את ש"ס המשניות עיקר תורה שבעל פה מסור לנו מרבי אליעזר בן הורקנוס**

והן הן עיקרי מקבלי ומסדרי תורה שבעל פה לפנינו, ועל כן תנא בספרי (שופטים פסקא קפ"ח), "לא תסיג גבול עולם", שלא תחליף דברי רבי אליעזר לדברי רבי יהושע כו', ובאבות דרבי נתן (פ"ג) לשקוד על דלתי תורתך, חובה לאדם שישמש ג' תלמידי חכמים כגון רבי אליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבא, ורבי אליעזר גדול מכולן אף מרבי יהושע לענין זה, וסימן לדבר שרבי אליעזר נזכר במשנה קרוב לכפליים פעמים נגד רבי יהושע, ולא עוד אלא שהוא הפותח תחלה במשנת ברכות, ואף להך לישנא בש"ס דברכות דרישא סתמא היא, ולא רבי אליעזר היא, מכל מקום בא זכרו ראשונה לשאר כל התנאים [וכל מקום אח"כ שכתב בספר יוחסין זה לשבח, שהוא הראשון שנזכר שמו במשנה], ונראה שגם הוא הסוגר שחתם רבי מסכת עוקצין במשנה דכוורת דבורים שנחלקו בה רבי אליעזר וחכמים אע"פ שכבר נשנית בשביעית, אך ורק בכדי לחתום המשנה בדבריו ושמו של רבי אליעזר, ואגבן הוא שהובא מלתיה דבית שמאי ובית הלל בדבש, מאימתי מטמא משום משקה, אגב כוורת דבורים דקתני [וגם בכלל הא דב"ש אפשר הוי גם רבי אליעזר דשמותי הוא סובר כב"ש, ועיין בב"ב (פ"י) בזה], וזה שאצלנו מסיים המשנה בדברי רבי שמעון בן חלפתא ורבי יהושע בן לוי, כבר כתבו המפרשים, שהוא הוספה בכדי לסיים בדבר טוב [ועיין מה שכתבתי בהגהותיי לבמ"ר פי"ג], ולא עוד אלא שעיקר תורתו של רבי עקיבא שאליביה נסדרו כלהו תורה שבעל פה

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום יט אלול [יום 343 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שמג

כדאיתא בסנהדרין (פ"ו.) וכלהו אליבא דרבי עקיבא, עיקר תורתו מרבי אליעזר [אע"פ שלמד גם אצל רבי יהושע, מכל מקום מצאנו ביותר בש"ס שמפלפל רבי עקיבא עם רבי אליעזר רבו ממה שנמצאהו עם רבי יהושע].

**רבי אליעזר נשמת ראובן לימד את רבי עקיבא שהוא נשמת יששכר - לפי שראובן גרם להוליד את יששכר ששבטו למדו תורה**

יום כח  
לחודש

**ויש** לכוון הדבר לפי מה שביארנו לעיל שהוא נשמת ראובן, שלכן רבי עקיבא שהוא נשמת יששכר, האיר בתורתו על ידי רבי אליעזר, כמו כל עיקר לידת יששכר בסיבת ראובן שהוא מצא הדודאים, ונתן השם ללאה אמו בשכרון, את יששכר, ואף מדרשי התורה [שהוא מכילתא ספרא וספרי כמ"ש רש"י בכמה מקומות] מסוים בדברי רבי אליעזר בספרי, ואפשר גם תחלתו דהיינו המכילתא באותה מכילתא שסודרה מתלמידי רבי עקיבא דהיינו **מכילתא דרשב"י** שהביא הרמב"ן בפירוש התורה בכמה מקומות וש"מ, היתה ההתחלה גם כן בדברי רבי אליעזר [והמכילתא שלנו הוא דרבי ישמעאל שלא קיבל מרבי אליעזר אלא מרבי נחוניא בן הקנה (ומה שאמרו קצת שרבי ישמעאל קיבל מרבי עקיבא, אינו נכון, וכבר השיג היוחסין על זה), לכן אינה מתחלת בדברי רבי אליעזר]. ולהורות דכל הני שאליבא דרבי עקיבא, מיצוי מדותיו של רבי אליעזר הן שקיבלם רבי עקיבא ממנו, וחזר ושנאן לתלמידיו.

**יסוד תורת הקבלה הוא מרבי אליעזר בן הורקנוס וכל דבריו מכוונים כדברי הזוה"ק ודברי האריז"ל**

**ולא** זו בלבד במשנה הוא אבי המשנה, אלא אף בסתרי המרכבה הוא רבי אליעזר יסוד הקבלה, ומצאתי בהקדמת ספר ברית מנוחה שכתב שרבי יוחנן בן זכאי ויונתן בן עוזיאל

מסרו סודות התורה לרבי אליעזר, ובזוהר תולדות (קמה). אמרו דרבי יוחנן בן זכאי הוי אמר שלש מאות הלכות פסוקות ברזא דחכמתא עילאה, בפסוק "ושם אשתו מהיטבאל" ולא גלי לון אלא לרבי אליעזר דהוי עמיה [ועיין לקמן אות ה' בהגהה בזה]. הרי אף על פי שהיה ריב"ז משבח לרבי אלעזר בן עזריא במעין המתגבר מכל תלמידיו, בכל זאת סתרי תורה אלו מסרן לרבי אליעזר בן הורקנוס [ואף בההיא דחגיגה (י"ד ע"ב) שרצה רבי אלעזר בן ערך, במרכבה לפני ריב"ז, מצאתי בפרש"י ריש קהלת שהראה גורס בה רבי אליעזר בן הורקנוס עיי"ש], והוא מטעם שכתבתי לעיל דריב"ז צפה ברוח הקודש שביד רבי אליעזר בן הורקנוס בור סיד שאין מאבד טפה, הוא שיתקיים למודו, וממנו תצא תורה לישראל, ומרבי אלעזר בן עזריא תשכת, ויחזירוהו חבריו לו [ואפשר אם לא היה מוסרן רק לרבי אלעזר בן ערך, אז אחר כך כששכח לימודו, אף אם היו חבריו מבקשין רחמים דליהדר תלמודיה, לא הוי הדר ליה סתרי תורה אלו שהיו נעלמין מחבריו. ולטעם זה יתיישב, אף לפי מה שכתוב בזוהר חדש בראשית במדרש הנעלם (ט' א.) דהני שלש מאות הלכות מסר לרבי אלעזר בן ערך ורבי אליעזר בן הורקנוס דהוי עסקי עמיה במרכבה, כי אף שמסר לרבי אלעזר בן ערך, הוצרך למסור לרבי אליעזר בן הורקנוס בכדי שאחר זה כשישכח רבי אלעזר בן עזריא ימסרם לו רבי אליעזר בן הורקנוס]\* ורבי אליעזר הוא שמסרה לרבי עקיבא, ורבי עקיבא

---

א. הגהה: ויש לפרש שזהו שאמרו באדר"ן (פרק י"ד) שאמר ריב"ז על רבי אליעזר ב' משלים, בור סיד שאינו מאבד טפה, וקנקן זפותה שמשמרת את יינה, שמשל הבור עם המים הוא על נגלות התורה, שנמשלה למים להשקות לכל צמא בגלוי לכל, ומשל היין על נסתרות התורה כמו שאמר הגר"א בפירש התורה ובמשלי בכמה מקומות שנמשלו ליין שהוא סתום וקנוס בענביו, ואינו מתגלה אלא על ידי דריכה להפרישו מקליפותיו



סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כא אלול [יום 345 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שמה

לרבי שמעון וחביריו [ובהקדמת ברית מנוחה שם כתוב רבי עקיבא לרבי יהודה הנשיא, ומרבי יהודה הנשיא בא ליד רבי שמעון וטעות סופר הוא, וצריך לומר להיפוך רבי עקיבא לרבי שמעון וְמרבי שמעון בא ליד רבי יהודה הנשיא], ונמצינו למדין, שאף דברי קבלתו של רבי שמעון בזהר ותיקונין, יסודן מקבלתו של רבי אליעזר, וקרובין דבריהן להיות שוין ברמזיהן במקומות הרבה, וגדולי המקובלים הראשונים ז"ל שלא נגלה בימיהם ספר הזוהר כמו הרמב"ן ותלמידיו, ורבינו בחיי, ורבי טודרוס הלוי באוצר הכבוד, היו משתמשין לאור מאמרי הפרקי רבי אליעזר במקום הזוהר, ואף הריקאנטי והר"מ בן גבאי, בעל עה"ק, שכבר נגלה בימיהן ספר הזוהר, בכל זאת בהיותן שותי מימי רבותיהן הרמב"ן ותלמידיו, לא אזו ידן מלחבב דברי הפרקי רבי אליעזר להביאן תמיד יחד עם ספר הזוהר, ולכן טרחתי במעט ידיעתי לרמוז ולעורר המעיין במקומות הרבה, איך שעניני הפרקי רבי אליעזר מכוונין בענינים אלו עם דברי הזוהר, ואף לפי עניית דעתי עם דברי האר"י ותלמידיו, ומי שחננו ה' דעת קדושים, יוסף לקח בזה למצוא גנזי אוצרות חכמה בקרבו.

**רק בזמן הברייתא נתודע להם גדולתו של רבי אליעזר - שהגדיל על כל תלמידי רבי יוחנן בן זכאי**

ולפי הטעם שכתבתי על קריאתו בשם רבי אליעזר הגדול, על שהגדיל על כל תלמידי ריב"ז, והגדיל לעשות להרביץ ולהעמיד תורה בישראל על ידי תלמידיו, בזה יתכן מה שלא נזכר בשם זה רבי אליעזר הגדול בשום מקום במשניות [רק בשלהי סוטה, אשר אינו מעיקר המשנה כמו שכתוב בתוספות

---

החרצנים וזגים, ורמז ריב"ז ששניהם לא נתקיימו אלא ברבי אליעזר על מכונם.

**שמו** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כב אלול [יום 346 בשנה] **סבא דמשפטים**

יום טוב שם עיי"ש, אלא שבמשנה בירושלמי ישנו גם כן] רק  
בברייתות, כי במשנה שעיקרה נסדרה בימי התנאים הראשונים  
רבי עקיבא ותלמידיו, אפשר עדיין לא נתברר זה כל כך עד ימי  
סידור הברייתות, שאז ראו כל מעשה תקפו וגבורתו, שראו  
שרבי פתח וחתם בו המשניות, ושכל המשנה מדברי רבי  
אליעזר ותלמידיו ותלמידי תלמידיו, אז גדלוהו **בשם טוב הגדול**.

... **ואפשר** ששלש מאות הלכות פסוקות אלו, הן הן משורש  
שלש מאות הלכות פסוקות שהזכירו בזוהר  
תולדות (קמ"ה ע"ב), דהוי רבי יוחנן בן זכאי אמר ברזא דחכמתא  
עילאה בפסוק "ושם אשתו מהיטבאל" וגומר, ולא גלי לון אלא  
לרבי אליעזר, וכן הוא בזוהר בראשית-פרשת וירא (דף צט ע"א):

**למד בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות, ולמד אותן  
מאתים וששה עשר טעמים של פסוקי שיר השירים**

**ואוליף בבהרת עזה תלת מאה הלכות פסוקות, ואוליף ליה**  
רי"ו טעמים דפסוקי דשיר השירים. והווי עינוי דרבי  
עקיבא נחתין מיא. ואתחזר אשא פקדמיתא. פד מטא להאי  
פסוקא (שיר השירים ב) סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים פי  
חולת אהבה אני, לא יכיל למסבל רבי עקיבא וארים קליה  
בבכייאת וגעי ולא הוה ממלל מדחילו דשכינתא דהות תמן.

**לשון הקודש:** ולמד בבהרת עזה שלש מאות הלכות  
פסוקות, ולמד אותן מאתים וששה עשר טעמים  
של פסוקי שיר השירים, והיו עיני רבי עקיבא זולגות  
דמעות, וחזרה האש כבתחלה. פשהגיע לפסוק (שיר ב)  
סמכוני באשישות רפדוני בתפוחים פי חולת אהבה אני, לא  
יכל רבי עקיבא לסבל, והרים קולו בבכיה. והרים קולו ולא  
היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם.

סבא דמושפטים סדר הלימוד ליום כג אלול [יום 347 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה שמוז

**הוֹרָה לֹו כָּל עֲמֻקּוֹת וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁהָיוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים - יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וּבְכָה, וְנִבְעֵו עֵינָיו מִיָּם, וְהָיָה אוֹמֵר, וַי רַבִּי! וַי רַבִּי! שֶׁהָעוֹלָם נִשְׁאַר יְתוֹם מִמֶּךָ**

אוֹרֵי לִיה כָּל עֲמִיקְתָּא וְרִזִּין עֲלָאִין דְּהוּה בִּיה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. וְאוֹמֵי לִיה אוֹמְאָה דְּלָא לִישְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם חַד פְּסוּק מִנֵּיהּ כִּי הֵיכִי דְּלָא לִיחְרִיב עֲלֵמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִינֵיהּ. וְלֹא בְּעֵי קַמֵּיהּ דִּישְׁתַּמֵּשׁוּן בִּיה (דף צט ע"א) בְּרִיתֵי מִסְגִּיאוֹת קְדוּשְׁתָּא דְּאִית בִּיה. לְבַתֵּר נְפִיק רַבִּי עֲקִיבָא וְגַעֵי וְנִבְעֵין עֵינָיו מִיָּא, וְהוּה אָמַר, וַי רַבִּי, וַי רַבִּי, דְּאִשְׁתָּאֵר עֲלֵמָא יְתוֹם מִנֶּךָ. עֲאֵלוּ כָּל שְׁאֵר חֲפִימָיָא גְבִיהּ וְשְׁאֵלוּ לִיה וְאֵתִיב לְהוֹן.

**לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ:** הוֹרָה לֹו כָּל עֲמֻקּוֹת וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים שֶׁהָיוּ בְּשִׁיר הַשִּׁירִים, וְהִשְׁבִּיעוּ שְׁבוּעָה שְׁלֵא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשׁוּם פְּסוּק מִמֶּנּוּ, כְּדִי שֶׁהַקֶּב"ה לֹא יַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם בְּגִלְלוֹ, וְלֹא רוּצָה לְפָנָיו שֶׁהַבְּרִיּוֹת יִשְׁתַּמְּשׁוּ בוּ מִרַב הַקְּדֻשָּׁה שֶׁיֵּשׁ בוּ. אַחַר יֵצֵא רַבִּי עֲקִיבָא וּבְכָה, וְנִבְעֵו עֵינָיו מִיָּם, וְהָיָה אוֹמֵר, וַי רַבִּי! וַי רַבִּי! שֶׁהָעוֹלָם נִשְׁאַר יְתוֹם מִמֶּךָ. נִכְנָסוּ אֵלָיו כָּל שְׁאֵר הַחֲכָמִים, וְשְׁאֵלוּ אוֹתוֹ, וְהִשִּׁיב לָהֶם.

**כָּל יְמֵי רַבִּי אֶלְיעֶזֶר הֵיטָה הַשְּׁמוּעָה מְאִירָה מִפִּיּו כִּיּוֹם שֶׁנִּתְּנָה בְּהַר סִינִי**

הָיָה דְּחִיק לִיה (שַׁעֲתָא) לְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר, אִפִּיק תְּרֵי דְרוּעוּי וְשׁוֹיִנוּן עַל לְבִיה. פִּתַּח וְאָמַר, אֵי עֲלֵמָא עֲלֵמָא עֲלָא, חֲזַרְתָּ לְאֶעְלָא וְלֹאֲגַנְזָא מִן תַּתְּאָה כָּל נְהִירוּ וּבּוּצִינָא. וַי לְכוּן תְּרֵי דְרַעֵי וַי לְכוּן תְּרֵי תוֹרוֹת דִּישְׁתַּפְּחוּן יוֹמָא דִּין מִן עֲלֵמָא. דְּאָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל יוֹמוֹי דְּרַבִּי אֶלְיעֶזֶר הוּה נְהִירָא שְׁמַעְתָּא מִפּוּמֵיהּ כִּיּוֹמָא דְּאֵתִיבֵית בְּטוֹרָא דְּסִינִי.

**לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ:** הֵיטָה דְּחוּקָה לֹו [הַשְּׁעָה] לְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר. הוּצִיא שְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו וְשָׁם אוֹתָם עַל לְבוֹ. פִּתַּח וְאָמַר, אוֹי

**שמוח** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כד אלול [יום 348 בשנה] **סבא דמשפטים**

העולם, העולם העליון חוזר להתפגס ולהגגז מן התחתון כל אור ומאור. אוי לכם שפתי זרועות, אוי לכם שפתי תורות שיהיו נשפחים היום הזה מן העולם. שאמר רבי יצחק, כל ימי רבי אליעזר היתה השמועה מאירה מפיו פיום שנתנה בהר סיני.

**שאלו יהיו כל בני אנוש של העולם סופרים, לא יוכלו לכתב, ולא חסרו תלמידי מחכמתי**

**אמר** אורייתא (סברית גמרא) גמרית וחכמתא סברית ושמושא עבדית. דאלו יהון כל בני אינשא דעלמא סופרים לא יכלין למכתב ולא חסרי תלמידי מחכמתי אלא ככוחלא בעינא ואנא מרבותי אלא כמאן דשתי בימא. ולא הוה, אלא למיתן טיבותא לרבוהי יתיר מניה.

**לשון הקודש:** אמר, תורה [למדתי וגמרא] הבנתי וחכמה למדתי ושמוש עשיתי, שאלו יהיו כל בני אנוש של העולם סופרים, לא יוכלו לכתב, ולא חסרו תלמידי מחכמתי אלא כמכחול בעין, ואני מרבותי אלא כמי ששותה בים. ולא היה אלא להחזיק טובה לרבותיו יותר ממנו.

**שמים שמים, אמרו לשמש וללבנה, שהאור שהיה מאיר יותר מהם הרי נחשך**

והו שאלין מניה בההוא סנדלא דיבום עד דנפק נשמתיה ואמר טהור. ולא הוה תמן רבי עקיבא. כד נפק שבתא אשפחיה רבי עקיבא דמית, בזע מאניה וגריר כל בשריה ודמא נחית ונגיד על דיוקניה. הוה צוח ובכי, נפק לברא ואמר, שמאי שמאי, אמרו ולסיהרא לשמשא דנהירותא דהות נהיר יתיר מנהון הא אתחשך.

**לשון הקודש:** והיו שואלים ממנו באותו סנדל של יבום, עד שיצאה נשמתו ואמר טהור. ולא היה שם רבי עקיבא. כשיצאה השבת, מצא אותו רבי

סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כה אלול [יום 349 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שמט**

עֲקִיבָא שְׁמֵת. קָרַע בְּגָדוֹ וְשָׂרַט כָּל בְּשָׂרוֹ, וְדָם יָרַד וְנִמְשַׁךְ עַל זְקָנוֹ. הָיָה צוֹנֵחַ וּבּוֹכָה. יָצָא הַחוּצָה וְאָמַר: שָׁמַיִם שָׁמַיִם, אָמְרוּ לְשָׁמַשׁ וּלְלִבְנָה, שְׁהָאֹר שְׁהָיָה מְאִיר יוֹתֵר מֵהֶם הָרִי נְחֻשָׁן.

**בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצֵה לְצֵאת - שְׁמַחָה, וְהַצַּדִּיק בְּטוֹחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ**

(דף צט ע"ב) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצֵה לְצֵאת שְׁמַחָה וְהַצַּדִּיק בְּטוֹחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ, הַדָּא הוּא דְכָתִיב, וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם. בְּשְׁמַחָה, לְקַבֵּל פְּנִיָהֶם. מְאִי זֶה מְקוֹם, מִפְּתַח הָאֵהָל כְּדָקָא אֲמַרְנָן. וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה לְגַבֵּי שְׁכִינָה.

**לשון הקודש:** אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, בְּשָׁעָה שֶׁנִּשְׁמַת הַצַּדִּיק רוֹצֵה לְצֵאת - שְׁמַחָה, וְהַצַּדִּיק בְּטוֹחַ בְּמִיתָתוֹ כְּדֵי לְקַבֵּל שְׂכָרוֹ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא וַיִּרְץ לְקִרְאָתָם, בְּשְׁמַחָה לְקַבֵּל פְּנִיָהֶם. מְאִיזָה מְקוֹם? מִפְּתַח הָאֵהָל, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנָנוּ. וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה - אֶל הַשְּׁכִינָה.

**מכאן** רואים שרבי עקיבא הוא שקיבל סודות שיר השירים מרבי אליעזר.

**ובענין** הפלגת גדולת חכמתו ומעשיו כתב היוחסין וז"ל: ורבה מלספור חכמתו ומדותיו שאם היו השמים גוילים וכל עצי הלבנון קולמסים ומי הים דיו לא יספיקו לחכמתו עכ"ל.

**למד בכל דבר כמה מאות הלכות**

**בסוף** פרק ז' דסנהדרין (שם) שאמר רבי אליעזר בשעת פטירתו, אוי לכם שתי זרועותי שהן כשני ספרי תורה שנגללין [ובזוהר וירא במדרש הנעלם (צט). הלשון: וי לכון תרין דרועי וי לכון תרין תורות דישתכחון יומא דין כו', משמע

**שנ** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כו אלול [יום 350 בשנה] **סבא דמשפטים**

שרצונו לומר תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וללשון הש"ס כשני ספרי תורה וכן באבות דרבי נתן (פרק כ"ה) כב' [שני] ספרי תורה לא משמע כן]<sup>2</sup> ובאבות דרבי נתן שם ושיר השירים שם שאמר: אם יהיו כל הימים דיו ואגמים קולמסין ושמים וארץ מגילות וכל בני אדם לבלרין, אין מספיקין לכתוב תורה שלמדתי, ואני לא חסרתיה (ופירוש בהגהותיי שם בס"ד שרצונו לומר שתלמידיו לא חסרוה ממנו שלא למדו כי אם מעט, וכעין מה שאמרו בסנהדרין ואדר"ן וזוהר שם שאמר לא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת), אלא כאדם שמטביל זכרות מכחול בים (ועיין במסכת סופרים פרק ט"ו ובילקוט בראשית סוף רמז כ') שכן אמר ריב"ז, ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות בבהרת עזה, ולא היה אדם ששאלני בהם מעולם, ובאדר"ן שם ובמדרש הנעלם שם (צ"ח:) אמרו, שבשעת פטירתו לימדם להם, ואמר שם, ואזל אשא, ואוליף בבהרת עזה שלש מאות הלכות פסוקות [הגה"ה ואפשר ש' הלכות פסוקות אלו, הן הן משרש הלכות פסוקות שהזכירו בזוהר תולדות (קמ"ה): דהוי רבי יוחנן בן זכאי אמר ברזא דחכמתא עילאה בפסוק "ושם אשתו מהיטבאל" וגו' ולא גלי לון אלא לר"א, וכ"ה בז"ח בראשית (ט' א') (ושם אי' דגלי לון לר"א ולר"א בן ערך), דלשון הלכות

---

**ב.** הגהה: וזה שאמרו עליו שלהי סוטה, משמת רבי אליעזר נגזו ספר תורה עיי"ש בפרש"י, ובפרק חלק (ק"א.) שאמרו עליו תלמידיו כשחלה, אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה, ובריש שיר השירים שאמר רבי יהושע על האבן שהיה יושב עליו רבי אליעזר בבית המדרש, האבן הזאת דומה להר סיני [והוא כמו שאמר בפרקי רבי אליעזר פרק ב' עליו ריב"ז, שיכול לומר דברי תורה יותר ממה שקיבלו מסיני, וזה שכתוב במדרש הנעלם וירא [שם] כל יומי דרבי אליעזר הוי שמעתא נהירא מפומיה כיומא דאתיהיבת מטורא דסיני], וזה שישב עליו דומה לארון הברית, [ועיקר הענין מכוין למה שכתוב בספר סוד הגלגולים שנשמתו ביסוד דאבא או דז"א, עיי"ש].

**סבא דמשפטים** סדר הלימוד ליום כז אלול [יום 351 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שנא**

פסוקות משמע דתלי בהון הלכות פסקא דדינא, והיינו כי שרשי הדינין שמהן שרש הנגעים, הוא מת"ק דמיתו: ע"כ הגה"ה. [ולא עוד אלא שאני שונה ש' הלכות וא"ל ג' אלפים הלכות בנטיעת קשואין:

### **ידע שיחת חיות ועופות ורזי חכמת הקבלה**

**ובזוהר** חדש בראשית (ט' ד') שגילה רבי אליעזר לרבי עקיבא שיחת מלאכי השרת שיחת כוכבים ומזלות, וידעת חלוני חמה בעתותיו וזמניו (שהיה ר"א בקי בהן וכמ"ש בס"ד בהצעה שלפני פ"ו מפרקי דרבי אליעזר בשם הכוזרי שהיה כתובין לפניו בפרקי דרבי אליעזר) שיחת דקלים ועופות שיחת הרוחות ידעות תקופות ועבוריהן [ובסוף פרק ב' דסוכה (כח). חושב מדברים אלו בריב"ז, ומזמנו נראה שקיבלן רבי אליעזר, וכמו שכתוב לעיל שסודות התורה מסר ריב"ז לרבי אליעזר], ומדרש הנעלם (שם) ואוליף ליה (לר"ע) רי"ו טעמי דפסוקי שיר השירים, והוו עינוי דר"ע נחתין מיא כו' כד מטא להאי פסוקא סמוכני באשיות וגו' **לא יכיל רבי עקיבא למסבל וארים קלי בבכיתא וגעי ולא הוי ממלל מדחילו דשכינתא דהוות תמן אורי ליה כו' רזין עילאין** דהוי בשה"ש ואומי ליה אומאה דלא לשתמש בשום פסק מיניה כי היכי דלא ליחרוב קב"ה עלמא בגיניה, ולא בעי קוב"ה דישתמשון ביה ברייתא מסגיאות קדושתא דאית ביה, וזה שאמר ר"ע במתניתין (ספ"ג ידידים) ח"ו לא נחלק אדם מישראל על שה"ש שלא יטמא את הידים שאין כהע"כ כדאי כיום שניתן בו שיר השירים שכל הכתובים קודש ושיר השירים קודש קדשים, **שרבי עקיבא הוא שקיבל סודות שיר השירים מרבי אליעזר.**

### **היה ראוי לרוח הקודש - ודברי היו כנבואה**

**ובענין** הפלגת צדקתו. ראיתי להביא מה שכתב בירושלמי שלהי סוטה שכשנכנסו לעלייה ביבנה יצתה בת קול

**שנב** הקדמה זוהר הקבלה סדר הלימוד ליום כח אלול [יום 352 בשנה] **סבא דמשפטים**

ואמרה להם, יש ביניכם שנים שראוין לרוח הקודש, ושמואל הקטן אחד מהם, ונתנו עיניהם ברבי אליעזר בן הורקנוס (שהוא השני), וזה שאמר בספרי פרשת שופטים (פסקא קע"ג), כשהיה רבי אליעזר מגיע לפסוק זה היה אומר, חבל עלינו, מה מי שמדבק כו', המדבק בשכינה דין הוא שתשרה עליו רוח הקודש, ומי גרם עונותיכם היו מבדילים וגו', [ובסנהדרין פ"ח (ס"ה):] גרסינן בברייתא זו ר"ע במקום רבי אליעזר דידע רבי אליעזר בנפשיה (מן הבת קול הזה) שהיה ראוי לרוח הקודש (של נבואה) ועון הדור נמנע ממנו, וזה שאמר חבל עלינו כו', ובכל זה אף שבעון הדור לא שרתה עליו רוח הקודש, מכל מקום מצאנו בו כעין נבואה, שכל היוצא מפיו היה מתקיים כיוצא מפי נביא, בפרק ו' דפסחים (ס"ט). שאמר לרבי עקיבא בשחיטה השבתני בשחיטה תהא מיתתו, וכן בסוף פרק ח' דסנהדרין (ס"ח). שאמר תמה אני על חכמי הדור אם ימותו מיתת עצמן על שלא באו לשמשני, ולרבי עקיבא אמר שלך קשה משלהן, [ובזוהר חדש בראשית (ט') שאמר לרבי עקיבא מוכן תהיה לריח ניחות, והוא רמז שיהיה מעשרה הרוגי אמונה, שהיה גופן ריח ניחות של קרבן, וכמו שאמרו בזוהר פקודי בהיכלות (רנ"ד):] וגופא דלהון כו' ברזא דקורבנא כו', ועיין באבות דרבי נתן פכ"ה: ובפ"ו דעירובין (ס"ג). שאמר על יהודא בן גוריא תלמידו, שהורה הלכה בפניו, תמהני אם יוצא זה שנתו, ולא הוציא שנתו, ואף שאמרו שם שאמרה לו אימא שלום אשתו, וכי נביא אתה, והשיב לה, כך מקובלני כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, מכל מקום זה שמת בתוך שנתו הוא מפני דיבורו של רבי אליעזר, כי חייבי מיתה בידי שמים אין דינן למות תוך שנתן דוקא, ואף בכרת אינו מת מיד, וכדמוכח מדברי התוספות פ"ב דשבת (כה.) ד"ה כרת, וריש יבמות (ב.) ד"ה אשת איש, ובכריתות (ז.) ד"ה דחנקתיה. וכל שכן במיתה בידי שמים.



סבא דמשפטים סדר הלימוד ליום כט אלול [יום 353 בשנה] זוהר הקבלה הקדמה **שנג**

**ובריש** חגיגה (ג.) אמר לר"י בן דורמסקית יוסי, פשוט ידך וקבל עיניך וכו', יחזרו עיני יוסי למקומן וחזרו, ולא תימא הני שיש לומר שהיה משום דיבורו, וכעין "ותגזר אומר ויקם לך", אלא מצאנו בסוף פ"ג דמגילה (כה:) שאמר צא ובדוק בתועבת אמך, ובדקו אחריי ומצאו בו שמץ פסול, שהרי זה לשעבר דבר הנמצא בהן כבר, ואי אפשר לומר שנתהווה על פי דבורו של רבי אליעזר עכשיו, אלא הרי היא כנבואה.

### ידע זמן הקץ

**ובזוהר** חדש בראשית (ט"ז ג') נראה שצפה ברוח הקודש זמן הקץ, ואמר לרבי עקיבא וי דלא ימטא בר נש כו', אלפא שתיתאה ולא באשלמותיה [ואולי הוא לטעמיה בפרק י' דסנהדרין (צ"ט) דימות המשיח מ' שנה], ובריש פרק י"ט דשבת (ק"ל) עיר אחת היתה בארץ ישראל שהיו עושין כרבי אליעזר והיו מתים בזמנם, ופעם אחת גזרו גזרה על המילה, ועל אותה העיר לא גזרה, ובסוף פרק ג' דתענית (כ"ה:) כשהתפלל על הגשמים ולא נענה, והתפלל רבי עקיבא ונענה, והווי מרנני רבנן, יצתה בת קול לכבודו [מיהו מצינו כיוצא בזה גם בפרק ז' דבבבא מציעא (פ"ה.) לכבודו של ר' יוסי בנו של רבי אלעזר ברבי שמעון] ואמרה, לא שזה גדול מזה, אלא זה מעביר כו', ובזוהר שמות (ט"ו.) דאחזיאו ליה בחלמא, אל תתפלל בעד העם הזה כו', וכשהתפלל י"ב טורי אפרסמונא דכיא עייל ההיא דלבש חושנא ואפודא, ובעי מקב"ה דליחוס על עלמא כו'.

### צפה ברוה"ק מה שיהיה עם תלמידי רבי עקיבא

**ובפרק** ד' דברכות (כה:) כשחלה ונכנסו תלמידיו לבקרו, אמר להם הזהרו בכבוד חביריכם, הערותי לעיל אות ז' בהגה"ה לפי גירסא שלנו באבות "יהי כבוד חבירך חביב" כו',

יום כט  
לחדש

**שנד** הערת המוציא לאור והרהקבלהסדרהלימודליוםלאול[יום354בשנה]סבאדמשפטים

למה הוצרך לחזור ולצוות על זה קודם פטירתו, ויש לומר שעיקר כלל תלמידיו אלו היה רבי עקיבא, ואליו הוא שרמז בזה ביום פטירתו שצפה ברוה"ק שעתידין תלמידי רבי עקיבא כ"ד אלף, למות על שלא נהגו כבוד זה בזה, כדאיתא ביבמות פ"ו (סב:) ולזה הקדים רבי אליעזר לצוותו על כן, שיזהיר לתלמידיו על זה.

### **הערת המוציא לאור**

**רבי עקיבא בכה והצטער על כל סודות התורה שיגנזו ויסתלקו מן העולם**

[ובזוהר פרשת וירא מדרש הנעלם (דף צ"ח:), בפירוש מתוק מדבש שם בעמוד תמ"ז, כתב: וזה לשונו: מה שכעס רבי אליעזר על החכמים וקיללם על שלא באו ללמוד תורה אצלו, הטעם הוא לפי שרבי אליעזר קיבל הרבה תורה מרבותיו, כמו שאמר הרבה תורה למדתי מרבותי, והיה רוצה למסור את כל מה שקיבל מהם, להחכמים הבאים אחריו, אבל לפי שברכיהו במעשה דתנור של עכנאי (ב"מ נט:), לכן לא באו החכמים ללמוד אצלו, וגם רבי עקיבא ענהו כן להשתמט ממנו בתשובה אחרת, והיה רבי אליעזר מצטער מאוד על כבוד התורה, לפי שעל ידי מיתתו יהיה נעדר ובטל מן העולם כל דברי תורה שלמד מרבותיו, לכן כעס על החכמים שבאו עתה לבקרו שעכשיו אין לו זמן למסור כל תורתו, ורבי עקיבא בכה והצטער על כל סודות התורה שיגנזו ויסתלקו מן העולם, לכן ביקש ממנו שיגלה לו לכל הפחות עתה מה שיכול, וכן היה שגילה לו סודות נוראים כמבואר בזוהר כאן (העתקנו לעיל)].

### **רבי אליעזר הגדול בתורת הנסתר**

**בזוהר** חדש (איכה י"ג:) מובא כי רבי אליעזר היה גלגול של ראובן בכור ישראל, ומסיבה זו, גזירת עשרת הרוגי

מלכות שעל פי תורת הקבלה נגזרה על עשרת החכמים בשל היותם שקולים כנגד עשרת השבטים שהשליכו את יוסף לבור, לא חלה על רבי אליעזר, שלא היה שותף במכירת יוסף אלא רק ציווה להשליך את יוסף לבור, ועל כן השליכו את רבי אליעזר לבור אך העלו אותו לאחר מכן ולא הרגו אותו.

**בספר** בני יששכר (מאמר חודש תשרי מאמר י"ב) מובא, כי מכיון שראובן היה זה שעסק תמיד בתשובה על חטאו שבלבל את יצועי אביו, ראוי לפסוק כמותו בכל הנוגע לתשובה, ומכיוון שרבי אליעזר פוסק ש"ע ידי מסירה כרת" (בניגוד לרבי מאיר הפוסק עידי חתימה כרת), ובחודש תשרי ישנן שלושה זמני תשובה; ראש השנה - זמן הכתיבה, יום כיפור - זמן החתימה, והושענא רבה שהוא זמן מסירת הפתקים לשלוחים, יש לפסוק כמותו שזמן התשובה קיים עד הושענא רבה, ועד אז ניתן לחזור בתשובה ולשנות את גזר הדין. הוא מקשר דברים אלו, לסיבה שמכוחה התפלל משה רבינו, שרבי אליעזר יצא מחלציו כמובא בפסיקתא בשם רבי אחא.

### **פטירתו של רבי אליעזר הגדול**

**לפני** פטירתו של רבי אליעזר עמדו לידו רבי עקיבא וחבריו, והתיישבו בריחוק ארבע אמות בגלל הנידוי. רבי אליעזר הצטער מאוד על כל דברי התורה הרבים שידע ואיש לא בא ללמוד ממנו (בגלל הנידוי), ואף חזה את מותם של חכמי הדור בכלל, ואת מותו ביסורים של רבי עקיבא: "שלך קשה משל כולם". מיד כשנפטר אמר רבי יהושע "הותר הנדר" (סנהדרין ס"ח.).

**רבי** אליעזר נפטר ביום שישי, ואחרי יציאת השבת החל המסע ללוד, שם נקבר. רבי עקיבא ספד עליו מדברי אלישע על אליהו, אותם הדברים שאמר יואש: "אבי אבי, רכב ישראל ופרשיו" (מלכים ב', ב', יב; מלכים ב', י"ג, יד; אבות דרבי נתן).

# זוהר הקבלה

חלק ב'

**לְשֵׁם** יחוד קודֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתָּיהּ, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ, וּרְחִימוֹ וּדְחִילוֹ, לְיַחְדָּא שֵׁם יו"ד ק"י בּוּא"ו ק"י בְּיַחְדָּא שְׁלִים (ה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. לְאֻקְמָא שְׂכִינְתָא מַעְפָּרָא, לְעֵלוֹי שְׂכִינְת עוֹזְנוֹ אִם הִבְנִים שְׂמַחָה, וּבַהֲדִין סַפְרָא סַפֵּר הַזֶּה, יִפְקֹון יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי. וְיֵהִי נַעַם אֲדָנִי אֲלֵהֵינוּ עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ.

**בְּרִשׁוֹת** הַרְבָּנִים הַגְּאוּנִים, רָאשֵׁי יְשִׁיבוֹת שְׁלִיט"א, וּמְזַכֵּי הַרְבִּים הַמְקַרְבִּים אֶת אַחֵינוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָנוּ שְׁבַשְׂמִים ה' עֲלֵיכֶם יְחִיו, שְׂאֲרָגְנוּ אֶת הַקְּבוּץ הַזֶּה, וּבְרִשׁוֹת כָּל הַקְּהָל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, יוֹסֵף ה' עֲלֵיכֶם אֶלֶף פְּעֻמִּים וַיְבַרְךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם, אָמֵן.

**אֲנַחְנוּ** מִיַּחֲלִים וּמְצַפִּים שְׂמֻקִּידוֹשׁ הַשֵּׁם הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַזֶּה הַיּוֹצֵא מִהַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה, נִזְכָּה לְבִרְפֹּת: "וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מִהֲרָה מֵאַרְבַּע כְּנַפּוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ", בְּבִיאַת מְשִׁיחַ צְדָקֵינוּ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

**אוּדָה** ה' מֵאֵד בְּפִי, בְּתוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֵנוּ, בְּרוּךְ שֶׁהֲחַיֵּנוּ וְקִיְמָנוּ וְהִגִּיעֵנוּ לְזָמַן הַזֶּה שֶׁל סִיּוּם הַזֶּה זוּ הַפְּעַם הַשְּׁבַעַה עֶשֶׂר בְּרוּךְ ה', אֵין אָנוּ יְכוּלִים לְתַאֵר אֶת הַשְּׂמַחָה הַגְּדוֹלָה בְּשָׂמִים כְּשֶׁהַפְּמִלְיָא שֶׁל מַעֲלָה מְלָאכִים וּשְׂרָפִים מִתְאַסְּפִים וּבָאִים וּמְקַלְסִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאוֹמְרִים לְפָנָיו שְׂבַחוּ שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל שְׂמֻשְׁבָּחִים לְבוֹרְאֵם בְּאַמִּירַת הַזֶּה וּבְסִיוְמוֹ, כָּל יָרָא שְׂמִים אוֹמֵר אֶת כָּל הַתִּיקוּנֵי זוֹהַר בְּאַרְבָּעִים יוֹם מְרֵאשׁ חֲדָשׁ אֲלוֹל וְגוֹמְרִים בְּיוֹם הַכְּפּוּרִים. אָנוּ רוֹאִים בְּתִיקוּנִים (דף ל"ב ע"א)

שְׁפַל אִישׁ יְהוּדִי לִמּוּד עֲכָשׁוּ אֶת תִּיקוּנֵי זוֹהַר: קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכָל הַחֲבָרִים וְאָמַר: רוּעָה הַנְּאֻמָּן, רַבֵּן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, קוּם הַתְּעוֹרֵר מִשְׁנֵתָךְ שְׂאֵתָה הוּא בְּכָל הַנְּבִיאִים כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהַלְבָּנָה וְהַפּוֹכְבִים מְאִירִים מִמֶּנּוּ, וְאִין לָהֶם אוֹר מִצַּד אַחֵר, ... קוּם פִּתַח אוֹתָהּ, שֶׁהִיא בֵּית עֲלִיּוֹן גָּנוּז, שְׁכָל הַגְּזוּזִים שֶׁלְמַעְלָה סְתוּמִים, שֶׁהַמְּלַךְ הָעֲלִיּוֹן שָׁם, וְאַתָּה הֵייתָ כְּבֵן בֵּית, בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַבֵּית. בִּי"ת, ב' הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, " חֲכָמָה, אֲבָא, ת' תַּפְאֶרֶת, בֵּן בֵּית שֶׁל מַעְלָה, וְאַתָּה הֵייתָ בְּדִיוֹקְנוּ... וְאַתָּה בְּכָל שְׁעָה וְשְׁעָה וּבְכָל יוֹם שֶׁהֵייתָ רוּצָה, הֵייתָ נִכְנָס לְרֵאוֹת אֶת הַמְּלַךְ, עַכ"ל.

אָנוּ רוֹאִים מִכָּאן שֶׁמוֹשֶׁה רַעֲיָא מְהֵימְנָא יָכַל לְהַפְגִּס לְפָנָי וּלְפָנִים בְּכָל עֵת וּבְכָל רֶגַע וּבְכָל שְׁעָה.

וּמוֹשֶׁה אָמַת וְתוֹרְתוֹ אָמַת וְנָתַן לָנוּ תוֹרַת אָמַת שְׁזָה הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ, וּמִבְּטִיחַ לָנוּ שֶׁבְּדָא יִפְקוּן מַגְלוּתָא בְּרַחֲמֵי, וְהַשְׂאֵלָה לָמָּה דְּנָקָא בַּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ?

**אִין מִי שִׁיעֶזֶר לְמִשְׁה לְהוֹצִיא הַשְּׂכִינָה מַגְלוּתָהּ אֶלָּא רַק לִמְדֵי הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ**

הַתְּשׁוּבָה כִּי הַעוֹסְקִים בְּלִמּוּד הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ נִקְרָאִים מַחְצְדֵי חֻקְלָא, וְכָל אֵלוּ שְׁלוּמֵדִים זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ מִזְכְּרִים אֶת כָּל הָעוֹלָם וּמְצִילִים אוֹתָם, וּמְקַרְבִּים אֶת הַגְּאוּלָּהּ. וְרַק הֵם אֵלוּ

ג. אמרו רז"ל (ירושלמי יומא א, א) כל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו, כאלו נחרב בימיו, ואם אנו לא עושים מה שצריך, יש לנו חלק בזה שלא נבנה בית המקדש בימנו, ואם כן עלינו לחקור מה צריך לעשות כדי שיבנה בית מקדשנו.

חטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, וזה גרם לחורבן שני המקדשות

חטא אדם הראשון היה על שלא בחר להתעסק בעץ החיים (דהיינו חכמת הנסתר והזוהר הקדוש), כמבואר בזוהר הקדוש (בראשית כ"ו-כ"ז) ורבי חיים ויטאל

שְׁעוֹסָקִים בְּתִקּוּנֵי הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב בְּזוֹהַר (בְּרֵאשִׁית כ"ח עמוד ב'): וּבְגִין דָּא מֹשֶׁה לֹא מִית וְאָדָם אֶתְקַרֵי אִיהוּ. וּבְגִינָה אֶתְמַר בְּגִלּוּתָא בְּתַרְיָא "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר אֲלֵא קָלְהוּ כְּנַגְדּוֹ". וְכֵן עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אֶתְמַר בֵּיה "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר" דְאִפִּיק שְׂכִינְתִּיה מִן גְּלוּתָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת ב') "וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא פִי אֵין אִישׁ". וּמֹשֶׁה אִיהוּ בְּדִיּוּקְנִיה מִמָּשׁ, דְאֶתְמַר בֵּיה "לֹא מִצָּא עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ".

[בְּאִוֵר: וְלָכֵן מֹשֶׁה לֹא מִת, וְהוּא נִקְרָא אָדָם, וּבְגִלּוֹ נֶאֱמַר בְּגִלּוּת הָאֲחֵרוֹנָה, "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר", אֲלֵא כְּלָם כְּנַגְדּוֹ. וְכֵן נֶאֱמַר בְּעֲמוּד הָאִמְצָעִי, "וּלְאָדָם לֹא מִצָּא עֶזֶר", שְׂיֻצִיא שְׂכִינָה מֵהַגְּלוּת. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב (שְׁמוֹת ב') "וַיִּפֶן כֹּה וַיֵּרָא פִי אֵין אִישׁ". וּמֹשֶׁה הוּא בְּדִמּוּתוֹ מִמָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ "לֹא מִצָּא עֶזֶר כְּנַגְדּוֹ"]. וּבְאִר בְּמִקְדָּשׁ מְלָךְ: וּמִמְשִׁיף רַבִּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאי לְבָאֵר, שֶׁהַבְּחִינָה שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ אִינָה זְזָה מִן הַשְּׂכִינָה בְּגִלּוּת,

זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית), ורבי נתן מברסלב מביאו (בהלכות נטילת ידים והלכות ערלה): הנחש פיתה את האדם בגאוה שעל ידי עץ הדעת הוא יכול להיות כאלקים, ולהתחרות עמו כביכול, ולשלוט על כל העולם. אדם הראשון לקח מעץ הדעת, שורש כל החכמות החיצוניות, ולא בחר להתעסק בעץ החיים התורה הקדושה, חכמת הקבלה, ולהשיג דרכה את השם יתברך, והוא שורש כל החטאים מאז ועד היום שהאמין ללשון הרע של הנחש הארוך, ולא רצה ללמוד זוהר הקדוש, ומאז ועד הלאה כל העולם מעורב מטוב ורע, ומשם יצאו הערב רב שגרמו להחטיא את בני ישראל. ובאריכות ביאר מורינו האלקי רבי חיים ויטאל זצ"ל (בהקדמה לשער ההקדמות על פי הזוהר בפרשת בראשית) שחטא אדם הראשון הוא שלא בחר ללמוד זוהר הקדוש, ובגלל שנמנעו מללמוד חכמת הקבלה וזוהר הקדוש גרם חורבן שני המקדשות עד שישובו בני ישראל בתשובה ללמוד זוהר הקדוש. כי כל אריכות הגלות הוא לתיקון חטא אדם הראשון כידוע. וכל ראש ישיבה רב, ומורה דרך שלא מדריך את אנשיו ללמוד דף זוהר ביום כאלו חריב את בית המקדש.

ועל זה נאמר בגלות האחרונה, שהקדוש ברוך הוא לא מצא תלמידי חכמים שיהיו עזר למשה בגלות, אלא כלם נחשבים כאלו הם כנגדו, לפי שאינם עוסקים בסודות התורה, לסייע לתקון השכינה. ונאמר בו, ולאדם לא מצא עזר כנגדו, פרוש לא מצא הקדוש ברוך הוא מי שיעזר לזעיר אנפין, להוציא את שכינתו מן הגלות.

ועוד אנו רואים שזוהר הקדוש נקרא "טבעת מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא", כמו שכתוב בזוהר (חלק ג' דף צג): ומי שילמד בזוהר הקדוש נכתב ונחתם בטבעת המלך להנצל מפל מיני פרעניות הבאות לעולם. אז מי שרוצה להכנס לפני ולפנים ולהחתם לטובה בטבעת המלך הקדוש ברוך הוא, יכול לזכות על ידי לימוד הזוהר הקדוש, ועל ידי זה יזכה לכל הברכות כמו שאמרו במגלת אסתר: "ויהי כראות המלך את אסתר המלכה עמדת בחצר נשאה חן בעיניו ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו ותקרב אסתר ותגע בראש השרביט, ויאמר לה המלך מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לה" (אסתר פרק ה ב-ג).

"אסתר" מרמז לתורת הסוד, מי שרק נוגע בתורת הסוד "ותגע בראש השרביט" ולומד שתי דקות ביום זוהר הקדוש, נושא חן בעיני המלך, והמלך אומר לה "מה לך אסתר המלכה ומה בקשתך עד חצי המלכות וינתן לה", ואם מוסיף בלמודו יותר אומר לה המלך (שם פרק ט' י"ב) "ויאמר המלך לאסתר המלכה... ומה שאלתך וינתן לה ומה בקשתך עוד ותעש", שתקבל אפילו מה שהנך צריק, ולא יודע על מה לשאול, ראו את כוח הזוהר. ולא רק הגאולה הפרטית כלולה בזוהר אלא אף הגאולה הכללית כמו שכתוב השל"ה הקדוש (עשרה מאמרות מאמר ראשון, שני לוחות הברית): "הנה מבאר מכאן שחבור הזוהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור

האחרון בסוף הימים, שאז יתגלה לתחתונים. ובזכות העוסקים יבוא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה בסבתו אשר זה תהיה סבה קרובה לביאתו, וזה שאמר ובגינה "ושבתם איש אל אחזתו" וכו', פדי שבזכות זה יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהצרך הקדוש ברוך הוא לקדשם בדם הפסח ובדם המילה, כן הגאולה העתידה לא יהיה עד שיזכו לתוספת הקדושה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי האזכה בה" זבח פסח שלנו בדורנו הוא תוספת הקדושה שנוזפה לה כשנאמר ["ואמרתם"] זוהר הקדוש.

כבר הגענו לשלב מה שאמר הנביא בעמוס (פרק ח' יא - יב):  
 "הנה ימים באים באים נאם ה' אלוקים והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמע את דברי ה', ונעו מים עד ים ומצפון ועד מזרח ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו".  
 - במציאות אנו רואים זאת שמכל קצוות הארץ דורשים ומבקשים שולחים פקסים ומתקשרים לבקש את דבר ה', לבקש ספרי זוהר קונטרסים, הצמאון הולך וגדל לשמוע את דבר ה'.

ומדברי הזוהר הקדוש (תיקון מ"ג) מבוואר מי שלא רוצה ללמוד זוהר מחזיר עולם לתהו ובהו, ולא יכול לזכות לנשמה יתירה, ובפרט בשבת קודש חייב ללמוד זוהר הקדוש, ורק מי שלומד זוהר הוא זוכה לתוספת נשמה יתירה ותוספת קדושה, ואם נמנע, רחמנא ליצלן מפסיד חכמתו וממונו וברכות מלמעלה, מי הפתי שיפסיד את חיו בעולם הזה ובעולם הבא.  
 - על מחנה יראי השם להתאחד לכבוד השכינה ללמוד וללמד זהר הקדוש, ויתקיים דברי הרשב"י עליו השלום בדא יפקון מן גלותא במהרה בימינו אמן. - ועל פן התקבצו כל ישראל באחדות ובשמחה ואחזו באילן החיים ללמוד הזוהר הקדוש "בספרא דא יפקון מן גלותא ברחמי", וכאשר ילמדו ויעסקו



כָּלֶם בַּתּוֹרָה תִּקְרָה תְּבוּאָה הַגְּאֻלָּה בְּכַח הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה<sup>ז</sup>. וּבְזֵהר רַעֲיָא מְהִימְנָא פְּרֻשַׁת נְשָׂא (דף קכד, ב) אָמְרוּ, דְּבִגְיָנִיה "וּקְרָאתֶם דְּרוֹר בְּאַרְצֵי", וּבְזִכּוּתֶיהָ יִתְקַיֵּם "ה' בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל נִכְר".

### "מַעֲשֵׂה רַב" מֵהֶגֶר"א "לְלַמּוֹד זֵהר בְּכָל יוֹם"

יום ל  
לחודש

בּוֹאוּ וְרָאוּ מַה שֶּׁפָּתַב בְּסִפְר "מַעֲשֵׂה רַב" מֵהֶגֶר"א זְכוּתוֹ תִּגְן עֲלֵינוּ (פְּתוּב בְּסַעֲיָף ט'): לְלַמּוֹד אַחַר הַתְּפִלָּה תִּקְרָה ג' שְׁעוֹת, לְלַמּוֹד מִקְרָא אֲגָדוֹת וּמְדַרְשֵׁים, "לְלַמּוֹד זֵהר בְּכָל יוֹם", עכ"ל.

ד. בספר אור תורה - ליקוטים: עוד מבואר בכמה מקומות בדבריהם, שיעקר ביאת משיח הוא בזכות התורה, כמו שאמרו בפרק קמא דבבא בתרא (ה, א) מאי דכתיב, "גם כי יתנו בגוים עתה אקבצם ויחלו מעט ממשא מלך שרים" (הושע ח, ז), ותניא כל פסוק הזה בלשון ארמי נאמר, אי תנו, "עתה כלו אקבצם", ואם מעט מהם, "יחלו ממשא מלך ושרים". ואמרו שם מאי דכתיב, "אף חובב עמים כל קדושיו בידך" (דברים לג, ג), אפלו בשעה שאתה מחבב עמים, כל קדושים שלהם בידך הם כו', וכמו שאמרו כל הנותן עליו על תורה, מעבירים ממנו על מלכות כו' (אבות פרק יג משנה ה), כי בזמן שקולו של יעקב כו', אין הידים ידי עשו כו' (בראשית רבא פרשה סה, טז), ובפרק חלק (צח ב) שאלו תלמידיו את רבי אלעזר, מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים כו', עכ"ל. וכל המזכה את הרבים בלימוד זוהר הקדוש נקרא עוסק בתורה ובגמילות חסדים באופן הכי נעלה ומקיים ומציל את כל העולם כולו, ומתקשר לנשמות הרשב"י ז"ע, וכמו שכתב הגאון הקדוש צדיק ויסוד עולם אור טמיר ונעלם, קדש הקדשים המלובן, מרא דרוין, מרן רבינו יעקב אבוחצירא זצוק"ל ז"ע"א, בספרו דורש טוב (עמוד ע"ב) וזה לשונו: גדולה זכות רבי שמעון בר יוחאי בעולם העליון יותר מכל הצדיקים, עכ"ל. וכמו שאמרו חז"ל, (סוכה דף מ"ה ע"ב). ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין מיום שנבראתי עד עתה ואילמלי אליעזר בני עמי מיום שנברא העולם ועד עכשיו ואילמלי יותם בן עוזיהו עמנו מיום שנברא העולם עד סופו ואמר חזקיה אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי ראיתי בני עלייה והן מועטין אם אלף הן אני ובני מהן אם מאה הם אני ובני מהן אם שנים הן אני ובני הן.

וְכֵן בְּסֵפֶר תּוֹלְדוֹת רַבִּי יוֹסֵף זִנְדֵּל מִסְלָאֲנַט זְכוּתוֹ תִּגְן עָלֵינוּ  
 שֶׁהֵבִיא פְתֻבֵי יָד מְקוֹרֵימ (עמוד קי"א), שֶׁם פְּתוּב מִהֲנֶהְגוֹת  
 שֶׁרָשְׁמוּ תַלְמִידֵיהֶם הַגְדוּלִים שֶׁל הַגְר"א וְהַגְר"ח מוֹלֵאז'ין זי"ע,  
 כָּל מְדָה נְכוֹנָה וְכָל הַכְרָעָה בְּדִינִים וּבַהוֹרָאָה, וְכָל מְנַהֵג שֶׁרָאוּ  
 בָּהֶם אֶת רְבוּתֵיהֶם מוֹרִים עוֹשִׂים וְנוֹהֲגִים בָּהֶם, וְשֶׁם פְּתוּב  
 "לְלַמּוֹד בְּכָל יוֹם זוֹהַר", עיי"ש.

**אֲמַרְתִּי** פֶּעַם בְּדַרְשָׁה, שֶׁכָּל הַעֲלוֹנִים שֶׁמְדַפְּסִים הַיּוֹם דְּבָרֵי  
 תּוֹרָה, אִם אֵינֶם כּוֹתְבִים גַּם כֵּן זוֹהַר הַקְּדוֹשׁ הֵם אֵינֶם  
 מְזַכֵּי הַרְבִּים, אֲלֵא הֵם מְזִיקֵי הַרְבִּים, לְמָה? כִּי אִם לֹא כּוֹתְבִים  
 "פְּנֵה לְזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ", אֲזַי מָה הֵם עוֹשִׂים? הֵם לּוֹקְחִים אֶת הַזְּמַן  
 שֶׁל הַזוֹהַר, כִּי בְּשִׁבְתַּי צְרִיכִים לְהַגִּיד: זוֹהַר, פֶּתַח אֱלֹהֵינוּ, תִּיקוֹן  
 מ"ח, תִּיקוֹן מ"ג, פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְלוֹקְחִים עֲלוֹנִים וּמְבַלְבְּלִים  
 אֶת הָרֹאשׁ שֶׁלָּהֶם, וְלָכֵן כְּתַבְתִּי אֲסוּר נִגְדַּל כָּל הַעֲלוֹנִים", וְכָל

ה. פסק האדמו"ר מהאלמין שליט"א

**כל עלון שאין בו פינה לדברי זוהר - מקומו בגניזה! - כיון שגוזל  
 מזמן הציבור לעסוק בדברי הזוהר הקדוש**

**אנא, התעוררו התעוררו כי בא 'אורך'!**

מעניקים לכם את היהלום שבכתר - הזוהר הקדוש! אל תשליכו את  
 היהלום האמיתי - כאבני חצץ. - הכירו בערך העצום של כל רגע למוֹד  
 זוהר, ובשמים מצפה לכם מגדל אור שכולו טוב. - ידוע שהתלמוד והגמרא  
 הם כמעטה חיצוני לתורת היסוד והאמת מה תהא עליה? פנימיות התורה  
 וסודותיה? - העיסוק בחיצוניות בלבד הוא כאחד הנוטל כוס מים, ובמקום  
 לשתות את המים מתעסק עם הכוס בלבד, הכוס מחזיקה את המים, אך  
 אין היא העיקר. - בדורינו, דור המבול והבלבול כשחושך על פני תהום,  
 סכנות ברוחניות ובגשמיות אורבות בכל פינה, ומי יודע מה ילד יום? נלמד  
 זוהר ונחיש ורוח אלוקים מרחפת על פני המים

הרשב"י שלח לנו את "תיבת הנח", הזוהר הקדוש, להציל אותנו, לרומם  
 את נשמתינו, להעלותינו מעל כל החפצים להטיבענו במים הזידונים. - כי

עלון שלא יהיה בו פנה לזוהר הקדוש, צריך לזרקו לגניזה, אני מבקש מכלם שיטלפנו למי שעושה / עורך את העלון, ולהגיד לו: אתה עושה 4 דפים? דף אחד, שיהיה מיעד לזוהר הקדוש, ואני שולח לכל (ערכי) העלונים, את כל הספורים, את כל דברי התורה של הזוהר הקדוש, כל הטקסט, הכל יכולים לקבל בחנם, רק תדפיס ותפרסם את הזוהר הקדוש. **אנו לפני מלחמת עולם שלישית.**

**אז בקצור, אם כל אחד מכאן, יכול לפרסם את זה, ולהגיד לכל אחד שמכיר מי שעושה עלונים, שאמרנו כבר ל-1000 מחלקים שלנו, שאיפה שמוצאים את העלון שיתקשרו לבעל הבית של העלון, ויגידו שזרקנו את העלון לגניזה, אם אתם תעשו דף זוהר בעלון, בסדר, אז אתם יכולים לשלח (להפיץ) העלונים, וככה פולם צריכים להלחם עם הערב רבי הזה, שפתוב**

רק בזכות הזוהר נצא מן הגלות ברחמים! כהבטחת הרעיא מהימנא "בספרא דא יפקון מגלותא ברחמי".

ובכך שנכניס פינה לזוהר הקדוש בעלוננו, - ונחדיר פינה של זוהר הקדוש בלבנו, - נזכה לאלפי בנינים זוהרים ויהא שבעתיים כאור החמה מאירים. - הזמן קצר! ובידינו הדבר! ללמוד וללמד, להפיץ זוהר ולעודד - **בכל עלון נקדיש לזוהר פינה, ונזכה שמישיח יבוא ברינה.**

ו. כתוב בזוהר הקדוש ובאור החמה, כי לפני ביאת המשיח יהיו רוב הרבנים ומנהיגי ישראל מהערב רב רח"ל, - והנה בפרשת בשלח כתבתי בביאור הכתוב מלחמה לה' בעמלק מדר דר, דהנה איתא בזוהר הקדוש על פסוק זה (דף ס"ז) מלחמה לה' בעמלק מדר דר, אמר ר' יהודה, בכל דרא ודרא בכל דרין דאתיין לעלמא, לית לך דר דלית בהו מההוא זרעא בישא, וקודשא בריך הוא אגח בהו קרבא, רבי יצחק אמר ועליהו כתיב יתמו חטאים מן הארץ, עיי"ש. - עוד איתא בזוהר הקדוש (ח"ב דף קכ): **דערב רב אינון יין דנתנסך לעכו"ם, ומנהון משומדים מינים ואפיקורסים משומדים לעבירות שבכל התורה כולה.**

ובספר הקדוש אור החמה (פ' נשא בשם הרמ"ק) כתב וז"ל, הערב רב הם גויי

בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן, שְׁבֻכְדֵי הַלְחָם עִם הָעָרֶב רַב, צָרִיף עֲזוֹת דְּקְדוּשָׁה, אִי אֶפְשָׁר לְהִלָּחֵם בְּלִי עֲזוֹת דְּקְדוּשָׁה, וְהִגְרָ"א אוֹמֵר שְׁמִי שְׁלֹא נִלְחַם עִם הָעָרֶב רַב, הוּא גַם קָלִיפֶת עֲמֶלֶק וְעָרֶב רַב, זֹאת אוֹמַרְת שְׁפָל יְהוּדֵי צָרִיף לְקַשֵּׁר פֶּל יְהוּדֵי שֶׁהוּא רַק יְכוֹל לְהֵבִיא אוֹתוֹ לְלִמּוּד זוֹהַר הַקְּדוּשָׁה.

הארץ נשמת החיצונים. ושם (על זוהר הקדוש משפטים דף ק"כ ע"ב) וז"ל מלחמה לה' בעמלק, שהם ערבוביא בישא, שכולם נתערבו אלו באלו, וזרע עמלק נתערב בהם, ויש רשעי ישראל שהם נחשבים מכולם שהם פריצי ישראל מהרסיך ומחריביך ממך יצאו וכו'. - ובבני יששכר (מאמרי חודש אדר) כתב, כתות הערב רב אשר בקרבנו הם יושבים, מינים מוסרים אפיקורסים, הן המה משורש עמלק הדעת דסטרא אחרא ער"ב ר"ב גימטריא דע"ת, כאשר תראה בדורות הללו אשר בעוונותינו הרבים נתרבה האפיקורסות, וגם אותן דקיימין כלי חמס על ישראל, לפשוט את עורם מעליהם, בעצות רעות בחוקים לא טובים וד"ל, ע"כ. ועיין בספר הקדוש תולדות יעקב יוסף פרשת נשא.

ובזוהר חי פרשת בראשית (דף קי"ג) כתב וז"ל, ועתה רוב הדור עם הראשים שלחם הם מערב רב, ע"כ. - ובספר דברי חיים בהשמטות לפרשת ויקהל כתב וז"ל, דלפני ביאת המשיח יהיו רוב הרבנים מהערב רב כו', וז"ל הדברי חיים שם: כי ישראל בעצמן קדושים אך הערב רב כל חסדים דעבדי לגרמיייהו עבדו, כנראה בעליל שהרבנים והחסידים והבעלי בתים שבדור המה בעוונותינו הרבים רובן מערב רב ורוצים לשרור על הציבור וכל מעשיהם רק לגרמיייהו לקבל כבוד וממון, ולכן אין להתחבר רק אם עובדים באמת שמוסרים נפשם לד' לא לקבל שום תועלת לעצמם, ע"כ עיי"ש עוד. - ונמצא מכל זה דברים נוראים, דרוב הרבנים ובעלי בתים הם של הערב רב, וצריכים ללחום נגדם במלחמה גדולה, ובעוונותינו הרבים לא די שאין נלחמים נגדם, אלא הרבה אנשים יש להם קשר אתם, ובונים להם בנינים ופלטרין גדולים, ונותנים להם ממון כסף רב, ויש להם שם כבוד ויקר וגדולה, והצדיקים האמיתיים המקושרים לה' יושבים בעניות לא עלינו ואי אפשר להם לפעול ולעשות לצרכי שמים כראוי, להרבות פעלים לתורה וליראת שמים.

### ”למדו תורתי”

אָמְרוּ חַז”ל בְּיַבְמוֹת (צו ע”ב - צז ע”א): ... אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשּׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: כָּל תַּלְמִיד חָכֵם שְׂאוּמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּי בְּעוֹלָם הָזֶה - שְׁפִתוֹתָיו דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר... אַף תַּלְמִידי חֲכָמִים כִּיּוֹן שְׂאוּמְרִים דְּבַר שְׁמוּעָה מִפִּיהֶם בְּעוֹלָם הָזֶה שְׁפִתוֹתֵיהֶם דּוֹבְבוֹת בַּקֶּבֶר. תִּתְּאוּרוּ לָכֶם מִי הוּא בַּעַל הַמֵּאֲמָר הַזֶּה? רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי עָלָיו הַשְּׁלוֹם, וְעַל יְדֵי שְׂאֵנו לּוֹמְדִים תּוֹרָתוֹ כְּבִקְשָׁתוֹ, בְּנֵי שָׁנוּ מִדּוֹתֵי ”לְמַדוּ תּוֹרָתִי” (גטין ס”ז), וְעוֹשִׂים לוֹ נַחַת רוּחַ, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא מַחְזִיר לָנוּ נַחַת רוּחַ וּמִתְפַּלֵּל בְּעַדְנוּ, וְכַחוּ גְדוֹל, כְּמוֹ שְׂאֵמֹר עַל עַצְמוֹ: יְכוּלְנִי לִפְטֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם מִן הַדִּין. וְכַמְבֹאֵר בַּזֹּהַר הַקְּדוֹשׁ (חֻלְק ג’ דף קל”ח). בְּלִשׁוֹן הַקְּדוֹשׁ: וְאִין הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם אֲלָא בְּסוּד... אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לְשָׁמַיִם לֹא אָמַר שְׁיִקְשִׁיבוּ, לְאַרְצָא לֹא אָמַר שְׁתִּשְׁמַעוּ, שְׁהָרִי אָנוּ קַיּוּמֵי הָעוֹלָמוֹת.

חַזִּינוּ הַשְּׁתָא עַד כְּמָה גְדוֹל וְעַצוֹם כַּחוּ שֶׁל הַלְמוּד בְּסִפְרָא הַזֹּהַר, אִין לָנוּ אֲלָא לְחַזֵּק אֶת יְדֵי עוֹשֵׂי מְלַאכְתַּת הַקְּדוֹשׁ, לְהוֹסִיף לָהֶם אֲמִץ וְכַח וְחֻזֵּק בְּעַבְדוּתְתֵם הַקְּדוֹשָׁה, אֲמַצּוּ מְתַנִּים וְחַגְרוּ עַז לְהַמְשִׁיף וּלְהַפִּיץ אֶת אוֹרוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, לְפָרְסֵם כַּחוּ בְּעוֹלָם וּלְסַיֵּעַ בְּכָל מַה דְּאַפְשָׁר, וְהוֹסִיפוּ לַעֲשׂוֹת חֵיל וּלְהַרְבּוֹת חֵילִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרֵיתָא לְאוּקְמָא שְׁכִינְתָא מַעֲפָרָא. וְהַלּוּוּאִי שְׁנַזְכָּה בְּשָׁנָה זֹאת, כְּלָנוּ יַחַד לְגַאֲלָה הַשְּׁלִימָה בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן. בְּרוּךְ ה’ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: יְמַלּוּךְ ה’ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

וְהַנְּנוּ בְּזֶה לְבָרַךְ אֶת רַב בֵּית הַמְּדַרְשׁ הַאי גְבַרָא רַבָּא וַיְקִירָא הַגְּאוֹן הַצַּדִּיק שְׁלִיט”א עַל שְׁטֶרַח וְהַשְּׁתַדֵּל לְמַעַן הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ בְּכָל לְבָבוֹ וּמְאוּדוֹ. וּבּוֹדָאִי בְּזָכוֹת סִיּוּם הַשְּׁבַעָה עֶשֶׂר שֶׁל כָּל הַזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ בְּרַבִּים, וְסַעֲוִידַת הַסִּיּוּם הַגְּדוֹלָה הַזֶּה, נְזַכָּה לְהִיּוֹת מְרוּאֵי פְנֵי הַמְּלָךְ הַיּוֹשְׁבִים רַאשׁוֹנָה בַּמְּלָכוֹת, וְנְזַכָּה

לאכול מסעודת השור הבר והלויִתן בהתגלות כבוד משיח  
צדקנו שיהיה בעגלא ובזמן קריב ואמרו אמן.

**מורי** ורבותי, תדעו לכם שמי שזכה להשתתף אתנו ידע  
שהרשב"י זכותו תגן עלינו יושב אתנו בלומדינו תורתו  
כמו שכתב המקבל הקדוש רבי אברהם אזולאי זכותו יגן עלינו  
אמן זקנו של החיד"א, בשם המקובל הרב אברהם גלאנטי  
זכותו תגן עלינו, בספרו "אור החמה" על ה"אדרא דמשכנא"  
(דף קכ"ג ע"ב), וזה לשון קדשו: אפילו עוד היום, אחר שנפטר  
רשב"י מבינינו, כל זמן שאנו עוסקים בדברי האדרא,  
"אתעטר" - בא רבי שמעון מעטר מעטר כמלך בעטרותיו בראש, וישב  
בגוון, עכ"ל. ובודאי כאשר יבקש ויתפלל בזכות הרשב"י  
תתקבל תפלתו ותעשה בקשתו.

**רואים** כאן את השלטים של הרשב"י, שכל אחד יזכור  
שהרשב"י נמצא אתנו.

**אני** רוצה לעורר דבר גדול, שפדאי מאד להקים כאן בקהלה  
הקדושה "זכור לאברהם" כולל הרשב"י, שכל שבוע בליל  
ששי יתאספו 10 לומדים, וילמדו ברצף שלש שעות זוהר  
הקדוש, כמו שהיו נוהגים בתפוצות בישראל בשנים  
הקדמניות, וכמו שעושים זאת כבר בהרבה ערים בישראל,  
וכמו שכתוב בשלחן ערוך שבכל עיר צריכים להיות לכל  
הפחות עשרה בטלנים, שבטלים ממלאכה ועוסקים בתורה בלי  
הפרעה.

**וכל** לומד יקבל 100 ש"ח כל שבוע שלש שעות, זאת אומרת  
לחדש יעלה כל תלמיד 400 ש"ח.

**ידוע** שאחד מתנאי המצוות שלא להחמיץ את המצוה ולעשות  
את זה תקף ומיד, לכן אנו מבקשים מהצבור שכל מי  
שיכול לתרום למען התורה הקדושה הזו יצטרף לשלם  
לאברכים, ושיוכלו לארגן את זה תקף ומיד ממש.

אני אגלה לכם סוד גדול, אני ברוך ה' בחובות יותר מ-200.000 ש"ח לבנקים וגמח"ם, ואין לי ברוך ה' דירה בתחוננים, אבל כדי להיות לי דירה בעליונים אהיה אם ירצה השם הראשון שמצטרף לתת 400 ש"ח לטובת נשמתה של הרבנית טובה בת רבי חיים אליהו ע"ה, למבצע הגדול הזה של כולל הרשב"י באלעד בקהלה הקדושה זכור לאברהם.

וכל אחד שיתרום יזכר בתחלת הלימוד להצלחה ולכל הישועות, ויזכה בעזרת השם בזכות רבי שמעון בר יוחאי לכל הישועות, ואני מבקש שלפני הלימוד יתפללו עלי, שלום יהודה בן אסתר, שאזכה בעזרת השם יתברך בחדש הזה חודש אלול לאחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש שבת"י בבית יהנה כל ימי חיי לחזות בנעם יהנה ולבקר בהיכלו, "שבת"י" ראשי תבות תורת ש'מעון ב'ן יוחאי לזכות את כל עם ישראל בקדושה עליונה שיזכו להבדל מן הערב רב ויהיו אף ורק קדושים וטהורים בלתי לה' לבדו, על כן בואו ונתאחד ונפיץ מליוני דף היומי בכל העולם פלו, שכל עם ישראל יזכו ויאחזו בעץ החיים. והדבר הזה יגן וישמר את כל הקהלה הקדושה "זכור לאברהם" יחד עם כל פלל ישראל, להנצל ולהשמר מכל גזרות קשות ורעות, ויהיה לכלם שפע ברכה והצלחה וכל מיילי דמיטב.

מי להשם אלי?

**ברוכים** תהיו לה' - מי מצטרף ראשון? ואחריו בקודש:

**מעלין** בקדש:

**צריכים** עכשו עדה קדושה כמו שאמרו חז"ל אין עדה פחות מעשרה.

מי עוד שתף של הרשב"י?

וכבר הבטיח הקדוש ברוך הוא, אין אדם שומע לי ומפסיד.

רבותי זו לא הוצאָה - זו הכְנָסָה הַכִּי הַגְדוּלָה בַּחַיִּים - כָּל מָה שְׁאֵדָם עוֹשָׂה עוֹשָׂה לְעֶצְמוֹ יוֹתֵר מִשֶּׁהַבַּעַל הַבַּיִת עוֹשָׂה עִם הָעֲנִי הָעֲנִי עוֹשָׂה עִם בַּעַל הַבַּיִת וְאִין לָךְ עֲנִי יוֹתֵר גְּדוּל מִעֲנִי בְּדַעַת שְׁלֵא לומֵד זוהר, וְעַתָּה תַעֲשֶׂה אוֹתוֹ לְעֵשִׂיר הַכִּי הַגְּדוּל שֶׁיִּלְמַד זוהר הַקְּדוּשׁ, וְעַלֶיךָ נֶאֱמַר (יִרְמִיָּה טו יט) "וְאִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלָל כְּפִי תִהְיֶה".

וּבְרִשׁ"י שָׁם: "וְאִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלָל" - אִם תּוֹצִיא אָדָם הַגּוֹן מֵאָדָם רָשָׁע שֶׁתַּחֲזִינּוּ לְמוֹטָב. "כְּפִי תִהְיֶה" - שְׁאֲנִי גּוֹזֵר גְּזֵרָה וְאֶתָּה מְבַטְלָה.

כָּל יִשְׂרָאֵל חֲבָרִים מְקַשְׁיָבִים וְלוֹמְדִים זוהר הַקְּדוּשׁ וּמְקִימִים דְּבָרֵי אֱלֹקִים חַיִּים מִפִּי מֹשֶׁה רַבְּנוּ ע"ה שְׁאָמַר: "בְּסַפְרָא דָּא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא בְּרַחֲמֵי" (רַעֲיָא מְהִימְנָא נְשָׂא קכ"ד), בְּמַהֲרָה בְּיַמֵּינוּ אָמֵן.

